

With INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON HISTORY EDUCATION

VI. ULUSLARARASI TARİH EĞİTİMİ SEMPOZYUMU

10 - 12 EKİM 2019 BOLU/TÜRKİYE
OCTOBER 10- 12, 2019 BOLU /TURKEY

ISHE 2019

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi ve Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı İşbirliği ile,
Joint Symposium by Bolu Abant İzzet Baysal University and The Presidency of Atatürk Research Center

BİLDİRİ ÖZETLERİ ABSTRACTS

İÇİNDEKİLER

Kurullar/ COMMITTEES	xii
ESKİÇAĞ TARİHİ VE ÇALIŞMALARINDA DESTEKLEYİCİ BİLİMLER ÖNEMİ 1	
BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞININ BAŞLANGICINA KADAR 19.YÜZYILIN SONLARI.....	2
1920-1930'DA AZERBAYCAN'DA EĞİTİM SİSTEMİ.....	4
KARŞILAŞTIRMALI AÇIDAN TÜRKİYE'DE VE AMERİKA'DA TARİH EĞİTİMİ: HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TARİH BÖLÜMÜ VE WESTERN ILLİNOİS ÜNİVERSİTESİ TARİH BÖLÜMÜ ÜZERİNE ÖRNEK BİR ÇALIŞMA .	6
HAYDAR KAZGAN'IN EKONOMİ TARİHİ ÇALIŞMALARI IŞIĞINDA TARİH DERS KİTAPLARININ İNCELENMESİ.....	8
AZERBAYCAN ÜNİVERSİTELERİNDE GENEL TÜRK TARİHİ İLE İLGİLİ MEVCUT MÜFREDAT VE OKUTULAN DERS KİTAPLARI	10
BAĞIMSIZLIĞINI KAZANMIŞ TÜRK CÜMHURİYETLERİNDE PEDAGOJİK PERSONEL HAZIRLIĞI MESELELERİ	12
HALİL İBRAHİM KAFESOĞLU	14
FRİEDRİCH NİETZSCHE'NİN TARİHİN YAŞAM İÇİN YARARI VE YARARSIZLIĞI ÜZERİNE DÜŞÜNCELERİ IŞIĞINDA TÜRKİYE'DEKİ İNKİLÂP TARİHİ ÖĞRETİMİNİN YARARI VE YARARSIZLIĞINA DAİR BİR DEĞERLENDİRME	16
ALİ RIZA PAŞA HÜKÜMETİNİN İSTİFA ETTİRİLMESİNE KARŞI TEPKİLER	18
TARİH ÖĞRETİMİNDE ŞİİRİN YERİ.....	20
DÜNYADA TARİH DERS KİTAPLARINDA GÖRSELLERİN KULLANIMI	22
TARİH ÖĞRETMEN ADAYLARININ TÜRK DÜNYASI COĞRAFYASINA İLİŞKİN FARKINDALIK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ.....	24
KERBELA HADİSESİ TARİH DERS KİTAPLARINDA NASIL ANLATILDI?	27
II. MEŞRUTİYET DÖNEMİ SÜRELİ YAYINLARINDAKİ MAKALELERİN TARİH EĞİTİMİNE YÖNELİK İÇERİK ANALİZİ	28
THE EDUCATION IN IRAQ DURING THE BRITISH OCCUPATION 1914-1920	30
TARİH ÖĞRETMENLERİNİN KANIT TEMELLİ TARİH ÖĞRETİMİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ	31
TARİH ÖĞRETMENİ ADAYLARININ “ATATÜRK” E YÖNELİK METAFORİK ALGILARI	33
AZERBAYCAN OKULLARININ TARİH DERSLERİNDE EDEBİ ESERLERİN KULLANIMI	35
TARİH EĞİTİMİNDE İKTİSADIN ROLÜ	37
OSMANLI DEVLETİ'NDE KIZ ÇOCUKLARININ EĞİTİMİ VE 1869 MAARİF-İ UMUMİYE NİZAMNAMESİ.....	39

I. DÖNEM TBMM MİLLETVEKİLLERİNİN GELECEK BEKLENTİLERİNİN EĞİTİM VE TARİH EĞİTİMİ BAĞLAMINDA İNCELENMESİ	41
ON DOKUZUNCU YÜZYILDA İRAN TARİHÇİLİĞİNDEKİ YENİ GELİŞMELER	43
TARİHİ TEATROYA TAŞIYAN YAZAR	45
II. MEŞRUTİYET DÖNEMİ EĞİTİM POLİTİKALARI	47
OSMANLI MAARİF NEZARETİ AÇISINDAN MÜZE-İ HÜMÂYUN MÜDÜRÜ DR. PHİLLİP ANTON DETHİER (1804-1881) DÖNEMİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME	48
ESKİÇAĞ METODOLOJİSİNE GİRİŞ	50
TÜRK HARP TARİHÇİLİĞİNİN DOĞUŞU: OSMANLI-YUNAN HARBI (1897) LİTERATÜRÜ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA	51
I. DÜNYA SAVAŞI'NDA SALGIN HASTALIKLAR VE SOSYAL BİLGİLER MÜFREDATINDAKİ YERİ	53
SAKARYA SAVAŞI'NIN ÖNEMİ VE DERS PROGRAMINDAKİ YERİ.....	55
AKADEMİSYENLERİN YENİLENEN ORTAOKUL T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK MÜFREDATINA VE BU MÜFREDATIN NASIL OLMASI GEREKTİĞİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ	57
AVRUPA KAYNAKLARINDA SULTAN SÜLEYMAN	59
Geçerlik: Doğrular ve Yanlışlar	61
KUZEY AZERBAJYAN'IN GARABAĞ BÖLGESİNDE YABANÇI OKULLARIN TARİHİNDEN (19.-20. YÜZYILIN BAŞLARI)	62
ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN “TARİH NEDİR?” AFORİZMALARINA KATILMA DURUMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ	64
TÜRKİYE'NİN KIBRIS TÜRK EĞİTİM SİSTEMİNE DESTEK OLMA GİRİŞİMİ: KIBRIS'TA TÜRK KÜTÜPHANELERİ KURMA PROJESİ (ARŞİV BELGELERİ İŞİĞİNDE).....	66
HATIRATLARIN YEREL TARİH ÇALIŞMALARI AÇISINDAN KAYNAK DEĞERİ: BOLU ÖRNEĞİ	68
YÖNTEMBİLİM TARTIŞMALARINDA BİLİM TARİHİNİ KULLANMAK: CÜRCÂNÎ ÖRNEĞİ.....	70
DEMOKRAT PARTİ'NİN EĞİTİM POLİTİKALARINDA DİN ve DİNİ OKULLAR	71
AZERBAJYAN HALK CUMHURİYETİNİN EĞİTİM POLİTİKASINDA TARİH EĞİTİMİNİN YERİ VE RÖLÜ	73
TARİH DERS KİTAPLARINDA BAĞLAMSALLAŞTIRMAYA BAKIŞ: MALAZGİRT SAVAŞI ÖRNEĞİ.....	75

TÜRKİYE'DE DİJİTAL TARİH KAVRAMINA YÖNELİK ÖĞRENCİ VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ	77
TARİH EĞİTİMİNDE KARİKATÜR KULLANIMI	79
TEOG' DA ÇIKAN T.C. İNKILÂP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ALT TESTİ HAKKINDA SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ ...	81
ÖĞRETMENLERİN KAYSERİ'NİN TARİHİ MEKÂNLARINA YÖNELİK FARKINDALIKLARI VE MÜZE EĞİTİMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ	83
OSMANLI KÜLTÜR VE MEDENİYETİ KONULARININ TARİH DERS KİTAPLARINA YANSIMASI	84
THE EDUCATION OF THE TURKISH COMMUNITY IN ROMANIA (1925-1938)	85
ORTAOKUL 8. SINIF TÜRKİYE CUMHURİYETİ İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA VE DERS KİTAPLARINDA HATIRAT	86
OSMANLI İMPARATORLUĞU'NUN SON DÖNEMİNDE KADIN EĞİTİMCİLER	88
KIRGIZISTAN'DA TARİH DERS KİTAPLARINDA TARİHİ HADİSELERİN ANLATIMI	90
TARİH EĞİTİMİNİN XIX. YÜZYILDA OSMANLI EĞİTİM SİSTEMİNE DAHİL OLMASINDA OSMANLI TARİH YAZICILIĞININ ETKİSİ	92
DİSİPLİNLERARASI YAKLAŞIM BAĞLAMINDA ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN TARİH VE DİĞER BİLİMLERİN İLİŞKİSİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ (KARABÜK ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)	93
SURİYELİ ÇOCUKLARIN EĞİTİMİNDE SOSYAL BİLGİLER DERSİ PROGRAMI	95
RİYAZİYECİ MEHMED NADİR BEY	97
OSMANLI KLASİK ÇAĞINA İLİŞKİN TARİHÇİ VE TARİH EĞİTİMCİLERİNİN ALGI VE GÖRÜŞLERİ	99
OSMANLI İMPARATORLUĞU'NDA MÜHENDİSLİK EĞİTİMİ: MÜHENDİS MEKTEB-İ ÂLİSİ VE MEKTEB-İ BAHRİYE'DEN ÖRNEKLER	100
YENİLİKÇİ TARİH ÖĞRETİMİ ULUSAL ETWINNING PROJESİ	102
TÜRKİYE'DE BALKAN TARİHİ YAZIMI	104
ATSIZ, TÜRK TARİH TEZİ VE BİRİNCİ TÜRK TARİH KONGRESİNİN İRONİSİ OLARAK DALKAVUKLAR GECESİ ROMANI	105
AVRUPA KONSEYİ'NİN “SHARED HISTORIES FOR EUROPE WITHOUT DIVIDING LINES” ADLI PROJE KİTABINDA OSMANLI VE TÜRK İMAJI	106
MESLEK VE MAİŞET ARASINDA:	108
TARİH YAZIMINDA HERMENEUTİK TARİH ANLAYIŞININ 1915 OLAYLARINA UYGULANMASI	109

LÜBNAN'DAKİ TARİH EĞİTİMİNDE OSMANLI ALGISI.....	111
MİLLİ MÜCADELE DÖNEMİNDE İTALYANLARIN ANTALYA'DA EĞİTİM FAALİYETLERİ	113
GÜNÜMÜZDE YUNANİSTAN'DA OKUTULAN ORTAOKUL VE LİSE TARİH DERS KİTAPLARINDA TÜRK İMAJI	114
II. ABDÜLHAMİD DÖNEMİ MAARİF KONUSUNDA TARİHİ BİR BELGE: GEORGE H. HEPWORTH'UN MAARİF MEKTUPCUSU SIRRI BEY İLE RÖPORTAJI	116
BÜYÜK MAARİFÇİ "MEHMET YAZGAN" ANISINA: BEREKETLİ KÖYÜ İLKOKULU VE MÜZESİ.....	118
BOLU TÜRKÜLERİNİN PİYANO UYARLAMALARININ GÜZEL SANATLAR LİSESİ PİYANO ÖĞRETİM PROGRAMINDA KULLANILABİLİRLİĞİ VE YÖRE KÜLTÜRÜNÜN KORUNMASINA İLİŞKİN BİR DEĞERLENDİRME	120
TÜRKİYE'YE DAVET EDİLEN YABANCI EĞİTİM UZMANLARI'NIN ZİRAAT EĞİTİMİ HAKKINDA GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİ	121
MÜZE ÇALIŞANLARININ MÜZELERİN TARİH ÖĞRETİMİNDEKİ İŞLEVLERİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ: GİRESUN-ORDU ÖRNEĞİ.....	123
İRAN TARİH DERS KİTAPLARINDA İDELOJİK YAKLAŞIM VE TARİH ÖĞRETİMİNDE İÇERLİK SORUNLAR.....	124
CAVİT ORHAN TÜTENGİL VE CUMHURİYET GAZETESİ'NDE KALEME ALDIĞI YAZILARINDA TÜRK EĞİTİMİNDEKİ SORUNLARA YAKLAŞIMI .	126
1920 YILINDA HAZIRLANAN BİR ÖĞRENCİ TAKİP DOSYASININ İNCELENMESİ	127
TARİH EĞİTİMİYLE İLGİLİ 1925 YILINDA YAPILAN ANKET SORU VE CEVAPLARININ BLOOM'UN TAKSONOMİSİNE GÖRE ANALİZİ.....	129
SOSYAL BİLGİLER DERSLERİNDE TRT ARŞİV'İN KULLANIM POTANSİYELİNE İLİŞKİN BİR İNCELEME	131
MAARİF NEZARETİ'NİN KURULUŞUNDAN II. MEŞRUTİYET DÖNEMİNE KADAR (1857-1908) OSMANLI MAARİF NAZİRLARININ PROFİLLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME	133
DEVLET TEŞKİLATININ "MAHSUSASI" MI, DEVRİMİN KURBANİ MI? TÜRK TARİH YAZIMINDA SARI EFE EDİP BİLMECESİ ÜZERİNE DERKENAR	135
MÜZELERİN KÜLTÜREL MİRASA ETKİSİ İLE İLGİLİ ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ	136
TARİH EĞİTİMİNDE TARİHİ FIKRA KULLANIMI	137
TARİHSEL DÜŞÜNME BECERİLERİ VE DİJİTAL OYUNLAR.....	138
OSMANLI İKTİSAT TARİHİ YAZIMINDA OSMANLI ÖZGÜNLÜĞÜ YAKLAŞIMI	140

ASKERİ TARİH EĞİTİMİNDE GELENEKSEL BİR SAHA ÇALIŞMASI UYGULAMASI:.....	141
TARİHÇİ VE TARİH EĞİTİMCİSİ KİMLİĞİYLE MEHMET ZEKÂİ KONRAPA	143
TARİH EĞİTİMİNDE ÇAĞDAŞ BİR YAKLAŞIM:.....	145
GENÇ YOLCULAR: ANKARA KIZ LİSESİ ÖĞRENCİ ÖRGÜTLENMESİ ÖRNEĞİ	147
TARİHSEL ÇALIŞMALARDA ÇİVİ YAZISI KAYNAKLARININ ÖNEMİ. URARTU YAZITLARI	149
20. YÜZYIL BAŞINDA ÇIKAN “YENİ MEKTEP” AKIMLARININ ORTAK İLKELERİ.....	150
TÜRK DÜŞÜNCESİNDE TARİH YAZICILIĞI SORUNU	151
TARİHİ ARAŞTIRMALARI ÖRNEK ALARAK TARİHSEL AKIL YÜRÜTMİYİ GELİŞTİRMEK	153
TARİHTEN BESLEN GENÇLİĞE SAĞLIKLA SESLEN	154
SULTAN ABDULHAMİT DEVRİNDE RÜŞTİYE’DE OKUTULAN “ TARİH-İ İSLAM ” DERS KİTABINDA EHL-İ SALİB MUHAREBELERİ.....	156
1930'LARDAN GÜNÜMÜZE TARİH DERS KİTAPLARINDA ÇERKEZ ETHEM İMAJI	158
BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞ'INDA HARP TARİHİ YAZICILIĞI VE KOMUTANLARIN DİLİNDEN ÇANAKKALE MUHAREBELERİ ÖRNEĞİ.....	160
BİLİM TARİHİ EĞİTİMİ.....	162
TARİH YAZICI VE TARİHİ YAPICI İNSAN.....	163
TÜRKİYE’DE TARİH EĞİTİMİ İLE İLGİLİ YAPILMIŞ LİSANSÜSTÜ TEZLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	164
KÜLTÜREL SOYKIRIM ALTINDA YENİ UYGUR TARİHİNİN ANLATIMI....	166
EĞİTİMDE ORTAK TÜRK TARİHİMİZİN TEBLİĞİ:	167
TARİHİ MEKANLARIN/ESERLERİN AMACI DIŞINDA KULLANIMI: TARİHSEL HAFIZA SORUNU.....	169
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ BAYRAK BİLGİLERİ VE ALGILARI.....	171
ABD’DEKİ SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ BAYRAK BİLGİLERİ VE ALGILARI	172
BOLU’LU BİR EĞİTİMCİ OLAN MUALLİM CEVDET’İN TÜRK EĞİTİM TARİHİNDEKİ YERİ VE ONUN YEREL TARİH ÇALIŞMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ.....	176
KÜÇÜK TARİHÇİLER MİLLİ MÜCADELE KONULARINI OYUNLA ÖĞRENİYOR/ÖĞRETİYOR:	177

ESKİ MEZOPOTAMYA YAZININDA EPİSTEMOLOJİK VE BİLİMSEL YÖNELİMLER: SÖZCÜK LİSTELERİ	178
KURGU DIŞI TİCARİ KİTAPLARIN BİR MATERYAL OLARAK TARİH ÖĞRETİMİNDE KULLANIMI	179
YABANCI UZMANLARIN KARMA EĞİTİME İLİŞKİN GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİ	181
CUMHURİYET DÖNEMİ EĞİTİM DENETİMİNE İLİŞKİN YABANCI UZMANLARIN GÖRÜŞLERİ VE ÖNERİLERİ	183
OSMANLI DEVLETİ'NDE YETİMLERE YÖNELİK MESLEK EĞİTİMİ: DARÜLHAYR-İ ÂLİ ÖRNEĞİ	185
BİRİNCİ ELDEN KANITLARIN AÇIK UÇLU SINAVLARDA KULLANILMASINA YÖNELİK BİR MODEL ÖNERİSİ: UNSEEN PAPER	187
OSMANLI DÖNEMİ EĞİTİM VE BARTIN EĞİTİM TARİHİ HAKKINDA TESPİTLER	189
AVUSTURYA-VİYANA ÜNİVERSİTESİ'NDE ARAP-İSLAM KÜLTÜRÜ VE TARİHİ ÜZERİNE YAPILAN DOKTORA TEZLERİ HAKKINDA BİR BİBLİYOGRAFYA ÇALIŞMASI.....	191
TARİHSEL EMPATİ ETKİNLİKLERİYLE İŞLENEN SOSYAL BİLGİLER DERSLERİNİN ÖĞRENCİ ÜRÜN VE GÖRÜŞLERİNE GÖRE İNCELENMESİ .	193
EDİRNE'NİN EĞİTİM IŞIĞI: “ŞÛLE-İ MAÂRİF MECMUASI”	195
7.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN BAKIŞ AÇILARINA GÖRE	196
ENDERUN MEKTEBİ VE ÜSTÜN YETENEKLİLERİN EĞİTİMİ	198
1950-1960 YILLARINDA TARİH EĞİTİMİNDE TOPLUMSAL CİNSİYET SUNUMLARI	199
CUMHURİYET DÖNEMİNDE ANADOLU'DAN EĞİTİME BİR BAKIŞ: ÇIĞIR DERGİSİ	201
İZMİR VE ÇEVRESİNDEKİ AVUSTURYA OKULLARININ 1918 YILINDAKİ DURUMU (AVUSTURYA ARŞİV BELGELERİNE GÖRE).....	203
OSMANLI DÖNEMİNE AİT TARİHSEL DİZİLERE YÖNELİK ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN GÖRÜŞLERİ.....	204
HALKEVLERİNİN EĞİTİMDEKİ ROLÜ: BALIKESİR ÖRNEĞİ	206
LİSE TARİH DERS KİTAPLARINDA I. DÜNYA SAVAŞI KONUSUNUN EVRİMİ	207
SOVYET TÜRKİSTANI'NDA EĞİTİM SİYASETİ	208
YABANCI SİNEMADA MİLLİ KİMLİK İNŞAASI BAĞLAMINDA TÜRK İMAJI: BULGAR TARİHİ FİLMLERİNİN İNCELENMESİ.....	210
MÜZELERİN TARİH TEMALİ GEZİCİ BAVUL MÜZE UYGULAMARI	212

AZERBAJCAN'DA TARİH ÖĞRETMENLERİNİN HAZIRLANMASI SİSTEMİ	213
TARİH VE MODERNİTE: POSTMODERNİZM ESKİ SOVYETLER BİRLİĞİ ÜLKELERİ TOPLUMLARINDA İFADE ÖZGÜRLÜĞÜNÜN GELİŞİMİ İÇİN NE VADEDİYOR?	214
TARİH ÖĞRETİMİ VE MANAVİ DEĞERLER	216
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ TARİH ÖĞRETİMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ	217
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ GÜÇLÜK YAŞADIKLARI TARİH DERSLERİNİN İKİLİ KARŞILAŞTIRMAYA DAYALI OLARAK ÖLÇEKLENMESİ	219
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ CUMHURİYET VE DEVLET KAVRAMINA İLİŞKİN METAFOR ALGILARININ İNCELENMESİ.....	221
TARİH EĞİTİMİ VE EDEBİYAT	223
MODERN EĞİTİM PROGRAMI MÜFREDAT VE TARİH FENNİNDE ONUN ÖNEMİ.....	225
KAZAKİSTAN'DA EĞİTİM UZMANLARINI HAZIRLAMA TARİHİ	227
AZERBAJCAN CUMHURİYETİNİN ORTAOKULLARINDA TÜRKİYE TARİHİNİN EĞİTİMİ DURUMUNA DAİR (ORTAOKUL XI SINIF GENEL TARİH DERSLİYİ TEMELİNDE)	228
MESLEK KAVRAMI İLE BÖLGE MAHALLESİ ARASINDA TÜRK TARİHİNİN İNCELENMESİ (İRAK ÜNİVERSİTELERİNDE TARİH BÖLÜMLERİ MÜFREDATINDA BİR ÇALIŞMA).....	230
YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE TARİHİN KULLANIMI: FRANSIZCA ÖRNEĞİ (A1, A2, B1, B2).....	232
MÜZELER VE TARİHİ ALANLAR	234
TARİH ÖĞRETİMİ İÇİN ALTERNATİF BİR YÖNTEM: “OYUNLAŞTIRMA”..	236
AFRIKA EĞİTİM TARİHİ	237
ESKİ YUGOSLAVYA ÜLKELERİNDE KARŞILAŞTIRMALI TARİH DERS KİTAPLARI.....	239
İLKOKUL HAYAT BİLGİSİ VE SOSYAL BİLGİLER DERS KİTAPLARINDA .	240
ATATÜRK DÖNEMİ TARİH DERS KİTAPLARI VE MİLLİ EĞİTİM ALANINDA GELİŞMELER	242
TEORİDE VE UYGULAMADA DEZAVANTAJLI GRUPLARA YÖNELİK TARİH ÖĞRETİMİ	244
TARİH DERSLERİNDE SANAL MÜZE GEZİLERİ HAKKINDA TARİH ÖĞRETMENLERİNİN DÜŞÜNCELERİ.....	246
DERS KİTABI YAZARLARI, ÖĞRETİM PROGRAMINDA BELİRTİLEN DİKKAT EDİLECEK HUSUSLARA GERÇEKTEN DİKKAT EDİYOR MU?.....	248

ESKİ TÜRKLERDE - HUNLAR VE GÖYTÜRKLERDE EĞİTİM-TERBİYE MESELELERİ	250
TÜRKİYE'DE KANIT TEMELLİ TARİH ÖĞRETİMİNİN İLK ÖRNEKLERİ	254
TARİH EĞİTİMİNDE ÇOK BAKIŞ AÇILIK YAKLAŞIMI VE ÇOK KÜLTÜRLÜLÜĞE YANSIMALARI.....	255
2005 VE 2018 TC İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMLARINA KARŞILAŞTIRMALI BİR BAKIŞ	257
CUMHURİYET'İN DAHİ ÇOCUĞU: HALİS DUMAN (TÜRK)	259
TÜRK RUHU MECMUA'SINDA DEĞERLER EĞİTİMİ	260
SAYISAL DERSİ ÖĞRETMENLERİNİN TARİH EĞİTİMİ ÜZERİNE DÜŞÜNCELERİ	261
ORTAÖĞRETİMDE TARİH EĞİTİMİNE DİSİPLİNLER ARASI YAKLAŞIMIN ÖNEMİ VE İNGİLİZCE DERSİ ÖRNEĞİ KAPSAMINDA UYGULANABİLİRLİĞİ	262
CUMHURİYET DÖNEMİ EĞİTİM TARİHİ ARAŞTIRMALARINDA BİR BELGE OLARAK FOTOĞRAF: BOLU ÖRNEĞİ	264
2006 VE 2018 T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMLARINA GÖRE YAYINLANMIŞ OLAN 8.SINIF DERS KİTAPLARININ KARŞILAŞTIRMALI OLARAK İNCELENMESİ	266
TARİH BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN "TARİH" KAVRAMINA İLİŞKİN METAFORLARI	267
TARİHE YARDIMCI İLİM OLARAK MİKROBİYOLOJİ	269
OSMANLI DEVLETİ'NDE ASKERİ EĞİTİM KURUMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME SİSTEMİ: ASKERİ RÜŞTİYE ÖRNEĞİ	271
SOVYET DÖNEMİ AZERBAYCAN TARİHÇİLİĞİNDE TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN TARİHİ(1920-1991).....	273
SOVYET VE ÇAĞDAŞ DÖNEM AZERBAYCAN TARİHİNE DAİR ÜMUMİLEŞTİRİLMİŞESERLERİN TARİHÇİLİKTE YERİ: DERS KİTAPLARININ KARŞILAŞTIRILMASI	274
ORTAK TÜRK TARİHİNİN ÖĞRETİMİ SIRASINDA KARŞILASILAN SORUNLAR (AZERBAYCAN ÖRNEĞİNDE).....	276
DERBENT HANLIĞI'NIN TARİHİNİN ÖĞRENİLMESİNİN KAYNAKLARI ...	278
KURGUSAL TARİH ATÖLYESİ	280
KUZAY MAKEDONYA'DA İLKOKUL VE LİSE TARİH KİTAPLARINDA OSMANLI DÖNEMİ.....	282
DEMOKRAT PARTİ DÖNEMİ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI FAALİYETLERİ HAKKINDA İKİ FAALİYET RAPORUNUN TETKİKİ.....	284
COĞRAFYANIN TARİH YAZICILIĞINDAKİ YERİ VE ÖNEMİ	285

TARİHİ COĞRAFYA METODOLOJİSİNİN TARİH YAZICILIĞINA KATKILARI	286
AZERBAYCAN'DA VE TÜRKİYE'DE TÜRK HALKLARI TARİHİNİN EĞİTİMİ (BAKU DEVLET ÜNİVERSİTESİ VE BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ QARŞILAŞTIRMASINDA)	287
TARİH DERSİ KİTAPLARININ YAZILMASI PRENSEPLERİ	289
AZERBAYCAN AYDINI FERHAD AĞAZADENİN TÜRKOLOJİ ARAŞTIRMALARI VE DİL POLİTİKASINA YENİ BAKIŞ	290
PERS TARİHYAZIMI: ANTİK VE MODERN KAYNAKLAR ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME	294
“ÇEKİRGELER İTİNAYLA TEMİZLENİR” SIĞIRCIK SUYUNDAN ÇİNKO LEVHAYA : OSMANLI'DAN CUMHURİYETE ZİRAİ MÜCADELEDE GELENEKSEL VE MODERN YÖNTEMLER ”	296
GAZÂ/CİHÂD MOTİVASYONUyla TARİH YAZMA SANATI	298
II DÜNYA SAVAŞI YILLARINDA TAKİP EDİLEN EĞİTİM POLİTİKALARI VE BURSA YERELİNDEKİ YANSIMALARI	300
OKUMA KÜLTÜRÜ VE TARİH EĞİTİMİNDE OKUMANIN ÖNEMİ	302
TÜRK HANLIĞININ TARİHİ VE YASAL ÖZELLİKLERİ	306
TARİHİ ROMAN VE ONUN “TARİHİN” YAZILMASINA ETKİSİ	308
TARİH DERS KİTAPLARINDA FATİH SULTAN MEHMET İMAJI	310
OSMANLI'DA GİRİŞİMCİLİK EĞİTİMİ VE AHİLİK	312
OSMANLI AYDINLARININ TARİH EĞİTİMİ HAKKINDA GÖRÜŞLERİ.....	314
TARİH ÖĞRENME VE ÖĞRETMEDE YAPILAN BAZI ÖNEMLİ HATALAR ..	316
TARİH ÖĞRETİMİNDE ARŞİV KAYNAKLARININ KULLANIMININ ÖNEMİ: DEVLET ARŞİVLERİ BAŞKANLIĞINDA BULUNAN ARŞİV MALZEMESİ VE TARİH ÖĞRETİMİ BAKIMINDAN BARINDIRDIĞI FIRSATLAR	317
CUMHURİYET DÖNEMİ MAHKÛM EĞİTİMİ	319
MİRYOKEFALON SAVAŞI'NIN YERİNE	320
OSMANLILARIN MEÇHUL HAMİDELİ SERÜVENİ	322
SÖZLÜ VE YAZILI EDEBİ ÜRÜNLERİN SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİMİNDE AKADEMİK BAŞARI, TUTUM VE KALICILIĞA ETKİSİ*	323
EFFECT OF ORAL AND WRITTEN LITERARY PRODUCTS TO ACADEMIC SUCCESS, ATTITUDE AND PERMANENCY IN SOCIAL STUDIES TEACHING	324
YABANCI UYRUKLU ÖĞRENCİLERİN ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILAP TARİHİ DERSİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ.....	325
TOPLUMSAL HAFIZANIN TAŞIYICISI MAHALLELER:	327

TARİHSEL/TOPLUMSAL HİKAYELER YAZMAK: ÇOCUKLAR MÜZEDE	329
BATI'NIN 'MODERN DÜNYAYI ŞEKİLLENDİREN BARBARLAR' YAKLAŞIMI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME	330
AMERİKAN LİSE TARİH DERS KİTAPLARINDA TÜRK TARİHİ İLE İLGİLİ OLAYLARIN ELE ALINIŞ BİÇİMİ	331
TEMATİK - KRONOLOJİK TARİH ÖĞRETİMİ TARTIŞMASI: BİR SOSYAL MEDYA ARAŞTIRMASI	333
ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİ VELİLERİNİN TARİH DERSİNDEN BEKLENTİLERİ	334
OSMANLI DEVLETİ'NDE MUHTAÇ VE KİMSESİZ ÇOCUKLARIN KARŞILIKSIZ EĞİTİMİ	335
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ TARİHE DAİR MERAKLARININ İNCELENMESİ: SAKARYA ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ.....	336
ÖMÜR DEDİĞİN BELGESELİ ÜZERİNE BİR DEĞER ANALİZİ: SÖZLÜ TARİH ÇALIŞMASI	337
CUMHURİYET DÖNEMİ'NDE TÜRKİYE'YE DAVET EDİLEN YABANCI UZMANLAR ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: JOHN DEWEY VE ALBERT MALCHE	338
ÜLKÜ MECMUASI'NA GÖRE CUMHURİYET'İN 10. YILINDA TARİH BİLİNCİ	339
SÖZLÜ TARİH YÖNTEMİYLE BİR YEREL TARİH ÇALIŞMASI: YALVAÇ- KUYUCAK KÖYÜ ÖRNEĞİ	340
ÖZEL YETENEKLİLER İÇİN TARİH DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDA TARİHSEL DÜŞÜNME BECERİLERİ.....	341
ORTAÖĞRENİM ÖĞRENCİLERİNİN TARİH DERSLERİNDE ARŞİV BELGELERİNİN KULLANIMA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ	342
OSMANLI'DAN CUMHURİYET'E İLK MEKTEPLER TALİMATNAMESİ.....	344
THE ISSUE OF WOMEN'S EDUCATION IN OTTOMAN THOUGHT.....	345
ORTAÖĞRETİM TARİH DERS KİTAPLARINDA ARNAVUTLUK VE ARNAVUTLAR	346
KIBRIS TÜRK EĞİTİMİNİN GELİŞİMİNDE ÖNEMLİ BİR GİRİŞİM: TÜRK İŞLERİ KOMİSYONU	348
"BİZ" VE "ONLAR":.....	350
SELÇUKLULARDAN OSMANLILARA MEDRESELER: SİVAS GÖK MEDRESE (SAHİBİYE MEDRESESİ) ÖRNEĞİ	351
MÜHİMME DEFTERLERİNİN TARİH ARAŞTIRMALARI AÇISINDAN ÖNEMİ, 82 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ ÖRNEĞİ.....	353
MÜZEDEN GELECEĞE ENDÜSTRİ 4.0	355

SÖZLÜ TARİH YÖNTEMİNİN SOSYAL BİLGİLER DERSLERİNDE UYGULANABİLİRLİĞİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ	357
TÜRK TARİH KONGRELERİNDE TARİH EĞİTİMİ(1932-2018)	358
OSMANLI TARİH ARAŞTIRMALARINDA MÜNŞEAT MECMUALARI VE BİR MÜNŞEAT MECMUASI ÖRNEĞİ	359
YEREL TARİHİN KAYNAKLARINA BİR KATKI: ERZURUM FRANSIZ KONSOLOSLUK ARŞİVLERİ ÖRNEĞİ	360
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ TÜRK VE DÜNYA TARİHİNİN ÖNEMLİ OLAYLARI İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ.	362
HALK EĞİTİMİ YÖNTEMLERİ KAPSAMINDA BOLU HALKEVİNİN OKUMA YAZMA FAALİYETLERİ.....	363
TÜRKÇÜLÜK HAREKÂTININ İDEOLOQU-TÜRK AYDIN: DOĞU VE BATI DÜŞÜNCE SİSTEMLERİNİN KAVŞAĞINDA. AHMET AĞAOĞLU.	365
KAZAKİSTAN'IN TARİH DERSİ KİTAPLARINDA TÜRK TARİHİ.....	367

Kurullar/ COMMITTEES

ONUR KURULU/ Honour Committee

Prof. Dr. Ziya SELÇUK Milli Eğitim Bakanı

Prof. Dr. Mustafa SAFRAN MEB Bakan Yardımcısı / Tarih Eğitimcileri Birliği Derneği Başkanı

Prof. Dr. Mustafa ALIŞARLI Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Refik TURAN Türk Tarih Kurumu Başkanı

Prof. Dr. Mehmet Ali BEYHAN Atatürk Araştırma Merkezi Başkanı

Prof. Dr. Güngör KARAUĞUZ BAİBÜ Eğitim Fakültesi

Yasin TEPE Bolu İl Milli Eğitim Müdürü

Bilim Kurulu / Scientific Committee

Prof. Dr. Ahmet DOGANAY Çukurova Üniversitesi

Prof. Dr. Ahmet OCAK Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Prof. Dr. Alexander KHODENOV Yaroslav Üniversitesi, Rusya

Prof. Dr. Ali Sinan BILGILI Atatürk Üniversitesi

Prof. Dr. Ali YILMAZ Marmara Üniversitesi

Prof. Dr. Benediktas SETKUS Educational Sciences Üniversitesi, Lithuania

Prof. Dr. Cemil OZTURK Marmara Üniversitesi

Prof. Dr. Cengiz DONMEZ Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Elisabeth ERDMANN Nurnberg Üniversitesi, Almanya

Prof. Dr. Erkan DİNC Uşak Üniversitesi

Prof. Dr. Ersin GÜLSOY Atatürk Üniversitesi

Prof. Dr. Fahri SAKAL Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Prof. Dr. Fatma ACUN Hacettepe Üniversitesi

Prof. Dr. Güray KIRPIK Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Halil İbrahim SAĞLAM İstanbul Medeniyet Üniversitesi

Prof. Dr. Hamza KELES Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Hasan AKGUNDUZ İstanbul Üniversitesi

Prof. Dr. İbrahim SIRIN Kocaeli Üniversitesi

Prof. Dr. İlyas TOPSAKAL İstanbul Üniversitesi

Prof. Dr. İsmail Hakkı DEMIRCIOĞLU Karadeniz Teknik Üniversitesi

Prof. Dr. Kadir ULUSOY Mersin Üniversitesi

Prof. Dr. Kaya YILMAZ Marmara Üniversitesi

Prof. Dr. Kubilay YAZICI Niğde Üniversitesi
Prof. Dr. Levent YILMAZ EHESS-Fransa
Prof. Dr. Maria REPOUSSI Thessaloniki Üniversitesi, Yunanistan
Prof. Dr. Mehmet Ali ÇAKMAK Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet İPCİOĞU Necmettin Erbakan Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet SAHINGOZ Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Mesut CAPA Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Mithat AYDIN Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Muammer DEMIREL Uludağ Üniversitesi
Prof. Dr. Muhittin TUŞ Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa DEMİRCİ Selçuk Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa ERGUN Afyon Kocatepe Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa ORAL Aksaray Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Serhat YILMAZ Kastamonu Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa Şahin 9 Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa GÜNDÜZ Yıldız Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet ACIKALIN İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet HACISALİHOĞLU Yıldız Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Öznur ALKAN Tarih Vakfı Başkanı
Prof. Dr. Necati Fahri TAŞ Erzincan Üniversitesi
Prof. Dr. Necdet HAYTA Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Necmettin ALKAN Karadeniz Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Necmi UYANIK Selçuk Üniversitesi
Prof. Dr. Nuri KOSTUKLU Prof. Dr. Necmettin Erbakan Üniversitesi
Prof. Dr. Nuri YAVUZ Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Penelope HARNETT University of the West of England
Prof. Dr. Ramazan ACUN Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Salih OZBARAN Emekli Profesör
Prof. Dr. Salih YILMAZ Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Prof. Dr. Süleyman İNAN Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Tahir KODAL Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Yahya AKYUZ Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Yücel KABAPINAR Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Uğur ÜNAL Gazi Üniversitesi

Doç. Dr. Ahmet S. CANDAN Karabük Üniversitesi
Doç. Dr. Alan HODKINSON Liverpool Hope Üniversitesi
Doç. Dr. Arzu Meryem NURDOĞAN Marmara Üniversitesi
Doç. Dr. Aydın GUVEN Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Ayten KİRİŞ AVAROĞULLARI Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Doç. Dr. Banu CULHA ÖZBAŞ Dokuz Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Bülent AKBABA Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Cemal SEZER Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Doç. Dr. Cemil Cahit YEŞİLBURSA Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Cengiz ÖZMEN Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Doç. Dr. Dilşen İNCE ERDOĞAN Adnan Menderes Üniversitesi
Doç. Dr. Dinçer Koç İstanbul Üniversitesi
Doç. Dr. Erdal ASLAN Dokuz Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Ersin TOPÇU Kastamonu Üniversitesi
Doç. Dr. Fatih DEMIREL Artvin Çoruh Üniversitesi
Doç. Dr. Fatih YAZICI Gazi Osman Paşa Üniversitesi
Doç. Dr. Filiz MEŞECİ GIORGETTI
Doç. Dr. Gülin KARABAG Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Hakan AKDAĞ Gaziantep Üniversitesi
Doç. Dr. Hasan ISIK Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Doç. Dr. Haşim ŞAHİN Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. İsmail ACUN Osman Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Levent DÜZCÜ Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Doç. Dr. M. Bilal ÇELİK Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet Kaan CELEN Trakya Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet SÜME Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Doç. Dr. Muhammet AVAROĞULLARI Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa ALİCAN Adıyaman Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa GÖKÇE Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Doç. Dr. Nuray ÖZDEMİR TIRYAKI Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Doç. Dr. Ramazan KAYA Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Özgür AKTAS Kars Kafkas Üniversitesi
Doç. Dr. Tercan YILDIRIM Ordu Üniversitesi

Doç. Dr. Teyfur ERDOĞDU Yıldız Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. Semih AKTEKİN M.E.B
Doç. Dr. Serkan YAZICI Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Sezai OZTAS Kırklareli Üniversitesi
Doç. Dr. Yasin DOĞAN Adıyaman Üniversitesi
Doç. Dr. Zafer TANGÜLÜ Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Doç. Dr. Hüseyin ÇALIŞKAN Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Togay Seçkin BİRBUDAK Gazi Üniversitesi
Dr. Dean SMART University of the West of England
Dr. Öğretim Üyesi Abdullah LÜLECİ Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Dr. Öğretim Üyesi Akif PAMUK, Marmara Üniversitesi
Dr. Öğretim Üyesi Arda BAŞ Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Dr. Öğretim Üyesi Betül BATIR İstanbul Üniversitesi
Dr. Öğretim üyesi Erol ÇIYDEM Kastamonu Üniversitesi
Dr. Öğretim Üyesi Gökhan KAGNICI Uşak Üniversitesi
Dr. Öğretim Üyesi Hülya ÇELİK Sakarya Üniversitesi
Dr. Öğretim Üyesi Mehmet AKPINAR Karadeniz Teknik Üniversitesi
Dr. Öğretim Üyesi M. Ahmet TOKDEMİR Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
Dr. Öğretim Üyesi Neval AKÇA BERK Çukurova Üniversitesi
Dr. Öğretim Üyesi Nihan EROL ŞAHİN Gazi Üniversitesi
Dr. Öğretim Üyesi Ramazan ALABAŞ Kastamonu Üniversitesi
Dr. Öğretim Üyesi Tuba ŞENGÜL BİRCAN Çankırı Karatekin Üniversitesi

Düzenleme Kurulu/Organization Committee

Prof. Dr. Cemal AVCI Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi (Başkan)
Prof. Dr. Yaşar AKBIYIK Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Prof. Dr. Bahri ATA Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet ŞİMŞEK İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Selahattin KAYMAKCI Kastamonu Üniversitesi
Doç. Dr. Fahri KILIÇ Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Doç. Dr. Emine Özlem YİĞİT Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Doç. Dr. Adnan ALTUN Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Doç. Dr. Hatice MEMİŞOĞLU Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Doç. Dr. Namık ÇENCEN Gazi Üniversitesi

Dr. Nihat BÜYÜKBAŞ Atatürk Araştırma Merkezi

Hüseyin TOSUN Atatürk Araştırma Merkezi

Dr. Öğretim Üyesi Oğuz KANTÜNER Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Dr. Öğretim Üyesi Hatice MEMİŞOĞLU Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Dr. Öğretim Üyesi İbrahim TURAN İstanbul Üniversitesi

Dr. Arş. Gör. Gökhan ÖNAL Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Dr. Arş. Gör. Murat TARHAN Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Arş. Gör. İsmail Hakkı ÇATLAK Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

ESKİÇAĞ TARİHİ VE ÇALIŞMALARINDA DESTEKLEYİCİ BİLİMLER ÖNEMİ

Nazar Alwan Abdullah
Eğitim Fakültesi / Mustansiriya Üniversitesi / Tarih Bölümü
Bağdat – Irak

Eskiçağ tarihi, istikrarın en erken dönemlerinden bu yana insanlık tarihidir ve üretiminin ve faaliyetlerinin uygarlık, sosyal, ekonomik ve politik barışçıl ve askeri alanlardaki üretim ve faaliyetlerinin tüm yönlerini içerir ve tarihinin bu insanın çevresel ve kültürel koşullarını ve fiyatını modern bir yöntem izlememesi gerektiğini takip etmesi gerekir. Antik tarihle uğraşırken, tarihin doğru bir şekilde yorumlanması belirli entelektüel ve maddi koşullarda olayların tanımlanmasını gerektirdiğinden ve bu nedenle eski tarihi anlamamanın zorluğu geldiğinden, bu olayları çevreleyen koşulları hayal edebilen özel bir zihniyet gerektirir. İnsanın ifade biçimini tanımlamanın yanı sıra, genel olarak dilde, yazı, resim veya sanatta, insanın tarihin o dönemindeki maddi ve entelektüel mirasını anlamak için ve antik tarihte araştırma metodolojisi açısından, tarihin diğer dallarından farklı değildir. (Arabulucu, modern ve çağdaş) sadece onunla ilgili meselelerde, özellikle araştırmaya yardımcı olan yardımcı bilimlerde. adam Raha, uzmanlaşmasına yakın bir bilimdir, bu nedenle daha iyi bir şekilde anlaşılmalıdır, bu nedenle eski tarihi çalışmalarda yazdığı şeylerde geliştirildiği gibi birçok belirsiz gerçeği açığa çıkarabilir ve bu bilimlere, araştırmanın ve araştırmanın ayrılmaz bir parçası olan antik tarihi destekleyen veya destekleyici bilim denebilir. Çalışmanın nedeni, ortaçağ ve modern tarihin temeli olan antik tarihin hareketini anlamak için yardımcı bilimlerin tanımlanmasının önemidir.

ANCIENT HISTORY AND IMPORTANCE OF SUPPORTING SCIENCES IN ITS STUDY

Ancient history is the history of humans since the earliest stages of settlement. It includes all aspects of his production and activity in cultural, social, economic, and political fields, in peace and war. When studying this history, a historian should note the environmental and cultural circumstances of that human. He should not follow a modern style or a one that was used in the middle ages when dealing with ancient history because a correct interpretation of history requires knowledge of events during certain intellectual and material circumstances. The difficulty in understanding ancient history stems from that. It requires a special mentality capable of envisioning the circumstances surrounding such events as well as knowing man's means of expression: language, writing, drawing, or art in general in order to understand man's material and intellectual heritage at that period of history. With respect to research methodology in ancient history, it does not differ from other branches of history: middle, modern and contemporary except for matters related solely to it, especially in supporting sciences that help in studying it. A researcher on ancient history needs special disciplines that may not be needed in other branches of history. Some of the most notable disciplines he may need are archeology, manuscripts, anthropology, geography and literature and other sciences related to his major. If he masters these disciplines, he will do well in his studies on ancient history and he will be able to unveil many ambiguous facts. These disciplines may be called supporting disciplines of ancient history and they have become an integral part of researches and studies on this science.

BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞININ BAŞLANGICINA KADAR 19.YÜZYILIN SONLARI

Dr. Nadia Yaseen Abed

Tarih bölümü/Edebiyat fakültesi /Bağdat Üniversitesi

Osmanlı devleti 18.yüzyıl ve 19.yüzyılları boyunca çökmüş sistemini iyileştirmek için sosyal ve hukuk alanında ıslahatlara tanık olmuştur.1839'da sultan birinci Abdülmecit (1861-1823) kadın gerçeğini değiştirmek amacını taşımamasına rağmen bir grup ıslahatlar başlatmıştır.Osmanlı kadını ekonomik,sosyal,siyasal,hukuk, ve Osmanlı Devleti'nin tanık olduğu ideolojik değişimlerden etkilenmiştir. Toplumda sosyal ve yasal yönden daha iyi bir konum kazanmaya başlamıştır.Kadının eğitimi gerçeği,19. Yüzyıl sonlarından birinci dünya savaşına kadar apaçık bir değişime tanıklık eden yönlerden biri olmuştur.

Kadın gerçeği ve rolü; 19.yüzyılın sonlarından 20.yüzyılın başına kadar Osmanlı devletinde modernleşme hareketine önem verilmesini sağlamıştır.Kadının özgürleşmesi,Tanzimat hareketinin başlangıcından birinci dünya savaşının başlangıcına kadar devletin modernleşmesi yolunda çok önemli bir adım sayılmıştır.Bu dönemde elit kesim kadının eğitilmesi sorununa önemli bir şekilde odaklanarak Osmanlı devletinde kadının rolünü tartışmışlardır.Bu kapsamda elit kesimin büyük bir rolü olmuştur.

Kağıdında bir dizi soruya cevap vereceğim.En önemlisi Osmanlı düşünürü Osmanlı imparatorluğunda kadın gerçeğine nasıl baktığıdır.Kadının eğitilmesindeki tutumu nasıldır,kadının eğitilmesi konusundaki düşüncelerini ifade etmek için kullandığı yöntemler nelerdir,Osmanlı kadınının kadının eğitilmesinde düşüncesi olmuş mudur,tutumu destekleyici veyahut muhalif nitelikte midir,kadın ve erkekten oluşan elit kesimin kadının gerçeğini harekete geçirme,tartışma ve sundukları taleplerin doğası gibi konulardaki rolünü açığa çıkarmaya çalışacağız.

**THE ISSUE OF WOMEN'S EDUCATION IN OTTOMAN THOUGHT
DURING THE LAST 19TH CENTURY UNTIL THE BEGINNING OF WORLD WAR
I**

Dr. Nadia Yaseen Abed

Department of History/ Faculty of Arts/ University of Baghdad

In the eighteenth and the nineteenth centuries the Ottoman State was started to instigate social and legal reforms in order to reorganize a corrupt system. In 1839 Sultan Abdûlmeçid (1823-1861) declared a series of reforms. Although the reforms were not especially directed at changing the status of women, Ottoman women were affected by the economic, social, political, judicial and ideological transformation and started to acquire a better social and legal position in society. The educational reality of women was one of the most prominent aspects that underwent a clear change from the late 19th century to World War I.

The status and role of women attracted the attention of modernization movement at the end of the last century and early twentieth century. The liberation of women was considered a very important step in modernizing the state during the period between the reforms and the Beginning of the First World War. The Intellectuals had been discussed the women's situation in the Ottoman State during that period and their biggest focus was on women's education .

In my paper, I will try to answer a series of questions, the most important of which is how did the Ottoman thinker view the reality of women in the Ottoman Empire? What is his position on women's education? What methods did he use to express his ideas about women's education, did Ottoman women have a say in women's education? Was her position supportive or opposed? So we will examining the intellectuals, men and women, discussions about women's condition and evaluates the demands that they made.

1920-1930'DA AZERBAIJAN'DA EĞİTİM SİSTEMİ

Gülnare ABİDİ

Tarih boyu bilim, insanların ruhsal yaşamında çok önemli bir rol oynamıştır. Tarihsel sahnede tarihin değişik dönemlerinde var olmuş devletlerin bilim ve bilim insanlarına yönelik tutumları farklı istikametlerde olmuştur. Bildiğimiz gibi, 18.yüzyılın ortalarından başlayarak 19. yüzyılın sonları ve 20. yüzyılın başlarında bilimin gelişimi Azerbaycan'da çok geride kaldı. Dünyanın birçok ülkesinde, orta öğretim okulları, seminerler,kolejler,üniversiteler geniş faaliyette olmuştur, fakat Azerbaycan'da bunlara az rastlanılmışdır. Özellikle feodalizmin yaygın olduğu köylerde yerel halkın eğitim eğilimi çok düşüktü.

Azerbaycan'ın en temel ilköğretim eğitiminden bilim personelinin eğitimine kadar olan zor ve sıfırdan başlayan yol 20'li yıllara kadar uzanır. Bu sorunlar Azerbaycan Demokratik Cumhuriyeti'nde başlasa da, bu işler tamamen hayata geçemedi. 1920'de malum tarihi olay gerçekleşti. Azerbaycan SSR'si kuruldu. Çağdaş tarihçilikde Azerbaycan SSR tarihine adanmış eserlerde, bu dönem eleştiriliyor ve eğitim alanında olumlu önlemlerden sessizce geçiliyor. Ancak, Azerbaycan SSR'sinin kuruluşundan bu yana aydınlanma ve bilimin gelişimi alanında yürütülen faaliyetler inkar edilemez.

Azerbaycan'da bilim ve eğitimin gelişiminin XX yüzyılın 20-30'larında incelenmesi, geçtiğimiz yüzyılda Azerbaycan tarihinin incelenmesinde en önemli konulardan biridir. Bu nedenle, 1920'lerin başında, neredeyse tamamen okuma yazma bilmeyen bir ülkeden Ulusal Bilimler Akademisi olan bir ülke olarak adlandırılması övgüye değerdi.Bu makalede, 20-ci yüzyılın başında yaranmış Sovyet Azerbaycan'da yeni bir eğitim sisteminin oluşturulması, bilimsel ve entelektüel personelin eksikliğinin sebepleri, bilimsel personelin hazırlanması ve hatta ilgili profesyonellerin hayatı incelenmiştir.

EDUCATION SYSTEM IN AZERBAIJAN IN 1920-1930

Throughout history, science has played a crucial role in people's spiritual lives. The attitudes of the states that existed in different periods of history on the historical stage towards the science and scientists have also been varied. As we know, the development of science, starting in the middle of the 18th and late 19th - early 20th centuries, was far behind in Azerbaijan.In many countries of the world, secondary schools, seminars, colleges, universities have been widely active, but they were rare in Azerbaijan. Especially in villages where feudalism was widespread, the tendency of local people to educate was very low.

The difficult and ground-breaking path from the most basic primary education to the training of scientific personnel of Azerbaijan dates back to the 20s.Although these problems started in the Democratic Republic of Azerbaijan, these works could not be fully implemented.In 1920, a certain historic event took place. Azerbaijan SSR was established.In contemporary historiography, works dedicated to the history of Azerbaijan SSR are criticized this period and positive measures in the field of education are quietly passed.However, since the establishment of the Azerbaijan SSR, activities in the field of enlightenment and the development of science cannot be denied.

The study of the development of science and education in Azerbaijan in the 20th-30th years of the XX century is one of the most important issues in the history of Azerbaijan in the last century. Thus, in the early 1920s, it was commendable for it to turn from a country that was almost completely illiterate to a country with a National Academy of Sciences. This article examined the creation of a new education system in Soviet Azerbaijan which created at the beginning of the 20-th century, the lack of scientific and intellectual personnel, the preparation of scientific personnel and even the life of the related professionals.

KARŞILAŞTIRMALI AÇIDAN TÜRKİYE’DE VE AMERİKA’DA TARİH EĞİTİMİ: HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TARİH BÖLÜMÜ VE WESTERN ILLİNOİS ÜNİVERSİTESİ TARİH BÖLÜMÜ ÜZERİNE ÖRNEK BİR ÇALIŞMA

Ramazan ACUN
Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü
acun@hacettepe.edu.tr

Türkiye’de üniversite tarih programları ve uygulanması ile ilgili araştırmalar, uzun süre literatüre dayalı teorik araştırmalar olarak kalmıştır. Son zamanlarda, saha araştırmalarına dayalı çalışmaların sayı ve kalitesinde önemli ilerleme sağlanmıştır. Buna rağmen tarih bölümü mezunlarının işsizlik problemi devam etmektedir. Bazı tahminler, Türkiye’de tarih mezunlarının %90 kadarının iş bulamadıklarını ve uzun süre işsiz kaldıklarını göstermektedir. Bu durum, Amerika Birleşik Devletlerinde (ABD) tam tersidir. Bu ülkede, Tarih Bölümü mezunlarının %90’dan fazlası iş bulabilmektedir ve bu oran diğer mesleklerden daha aşağı değildir. Bu çalışmada Türk ve Amerikan tarih mezunlarının iş bulabilme istatistikleri arasındaki bu büyük farkın nedenini yerinde ve doğrudan gözlem yoluyla araştırılmıştır. Bunun için Türkiye’den ve ABD’den seçilen iki üniversitenin tarih bölümleri üzerinde karşılaştırmalı örnek bir çalışma yapılmıştır. Bu bölümler Hacettepe Üniversitesi Tarihi Bölümü ile Western Illinois Üniversitesi Tarih Bölümüdür.

Hacettepe Üniversitesi ile Western Illinois Üniversitesi arasında bulunan akademik işbirliği anlaşmasına dayalı olarak, 2018 yaz döneminde gerçekleştirilen 90 günlük bu çalışmada, iki üniversite tarih bölümlerinin eğitim programları sistemik bakış açısıyla karşılaştırılmıştır. Bu çerçevede derse katılım ve öğretim üyeleriyle görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Sonuç olarak, daha uzun süreli bir araştırma ile genişletilmesi gerektiği düşünülen şu temel bulgu elde edilmiştir. Türkiye’de tarih bölümü dersleri ve ders içerikleri “ideal tarihçi” göz ününe alınarak, mezunların mümkün olan en çok bilgiye sahip olmalarını sağlayacak şekilde düzenlenmiştir. Buna karşılık, ABD’de derslerin ve içeriklerinin belirlenmesinde mezuniyet sonrası kariyer seçenekleri ağırlıklı olarak dikkate alınmakta olup öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayısı (8) da bu hedefi destekleyecek şekildedir.

Anahtar sözcükler: Tarih Eğitimi, Tarih Programları, Hacettepe Üniversitesi Tarih Bölümü, Western Illinois Üniversitesi Tarih Bölümü

**HISTORY EDUCATION IN TURKEY AND THE UNITED STATES FROM
COMPARATIVE PERSPECTIVE: A CASE STUDY OF THE HISTORY
DEPARTMENTS OF HACETTEPE UNIVERSITY AND WESTERN ILLINOIS
UNIVERSITY.**

Ramazan ACUN
Department of History, Faculty of Letters, Hacettepe University
acun@hacettepe.edu.tr

Significant progress has been made in the number and the quality of field-based studies on the history education in Turkey. Despite this progress in research, long standing unemployment problem of history graduates continues. Some estimates show that as much as 90% of history graduates remain unemployed for long periods of time. The case is exact opposite in the United States (USA). In that country, more than 90% of the history graduates are able to find work and this rate is not lower than in other professions. This project aims to investigate the causes of this huge difference by on-site direct observation. For this purpose, a case study of two departments, one selected from the USA and the other from Turkey, has been conducted using a comparative approach. These departments are Department of History at Hacettepe University and Department of History at the Western Illinois University.

In this 90-day study conducted at Western in the Summer of 2018, facilitated by the academic cooperation agreement between the two universities, comparisons were made in terms of both educational programs and their implementation processes of the two departments. In this context, an online course running at that time was attended and interviews were held with the instructors at Western. As a result, the following basic finding which needs to be extended by a longer-term research, has been obtained: The history courses and their contents in Turkey, seem to be arranged "an ideal historian" in mind so as to ensure that graduates have the most information possible. The determining factor, in the USA, in designing in the educational programs, on the other hand, seems to be widening career opportunities of graduates. Number of students per faculty member (8) supports this goal.

Keywords: History Education, History Programs, Hacettepe University History Department, Western Illinois University, History Department

HAYDAR KAZGAN'IN EKONOMİ TARİHİ ÇALIŞMALARI IŞIĞINDA TARİH DERS KİTAPLARININ İNCELENMESİ

Arş. Gör. Dr. Hayati ADALAR
Manisa Celal Bayar Üniversitesi

Tarihsel olguları, yerleşmiş açıklamalar ve peşin hükümlerle değerlendirmenin kolaylığı yaygın bir kabule yol açmaktadır. Bunlar kuşaktan kuşağa tekrarlanabilir; araya yeni nüanslar ve komplo teorileri eklenerek zenginleştirilebilir. Oysaki Osmanlı tarihini, tarihi kişiler ve birtakım askeri ve siyasal olaylar etrafında yüzeysel bir tarzda incelemek yerine, o dönemde uluslararası iktisadi ilişkilere yön veren daha derindeki çıkar hesaplarını esas alan ve gelişmelerin arkasındaki gerçek iktisadi nedenleri arayan bir yaklaşımla değerlendirmek daha doğru bir yaklaşım olabilir.

Bu araştırmanın amacı cumhuriyet tarihinin önemli ekonomi tarihi profesörlerinden biri olan Haydar Kazgan'ın Osmanlı Devleti'nin dağılma ve yıkılış devri (1792-1918) ile Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan 1960'lara kadarki dönemine ait ekonomi tarihi kapsamında yaptığı çalışmalarında ortaya koyduğu görüşleri ile ülkemizdeki mevcut lise tarih ders kitaplarının karşılaştırmalı olarak incelenmesidir. Araştırmada nitel araştırma deseni takip edilmiş olup, doküman incelemesi yöntemine başvurulmuştur. Verilerin analizinde ise içerik analizine başvurulmuştur. Bu çerçevede öncelikle Haydar Kazgan'ın mevcut çalışmaları incelenmiştir. Böylelikle yazarın ekonomi tarihi çalışmaları kapsamında yoğunlukla tartıştığı 11 adet tarihi olay ve kurum listelenmiştir. Bunlar “Kapitülasyonlar, Yeniçeri Ocağının Kaldırılması, Duyun-u Umumiye, Osmanlı Bankası, 1877-78 Osmanlı-Rus Savaşı, Harf İnkılabı, İstanbul Borsası, Gedikler, Galata Borsası, Fransa'nın Cezayir'i İşgali, Osmanlı İç ve Dış Borçları"dır. Sonraki aşamada ise bu olayların lise tarih kitaplarında nasıl verildiği, olayların ekonomi ile ilişkisinin nasıl yansıtıldığı Haydar Kazgan'ın görüşleri çerçevesinde karşılaştırmalı olarak incelenmiş ve tartışılmıştır. Bu araştırma lise tarih kitaplarında ele alınan bu tarihi olgu ve olayların ekonomi disiplininin temel anlayışı çerçevesinde incelenmesinin bu tarihi olay ve kurumların daha doğru ve bilimsel bir şekilde anlaşılması ve yorumlanmasına katkı sağlayabileceğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Haydar Kazgan, Ekonomi Tarihi, Ders Kitapları, Olay ve Kurumlar, Karşılaştırma

EXAMINATION OF HISTORY TEXTBOOKS IN THE LIGHT OF ECONOMIC HISTORY STUDIES OF HAYDAR KAZGAN

Res. Assist. Dr. Hayati ADALAR
Manisa Celal Bayar University

The ease of evaluating historical facts with settled explanations and preconception leads to widespread acceptance. These can be repeated from generation to generation; it can be enriched by adding new nuances and conspiracy theories. However, instead of examining Ottoman history in a superficial manner around historical persons and a number of military and political events, it may be a more accurate approach, based on deeper clash of interests which in turn led to international economic relations at that time, seeking real economic reasons behind developments.

The purpose of this research is to investigate comparatively the views of Haydar Kazgan's, one of the important professors of economic history in the history of the republic, at his studies in the context of economic history in the period the disintegration and collapse of the Ottoman Empire stage (1792-1918) with the establishment of the Republic of Turkey to the 1960s and the current high school history textbooks in our country. In this research, qualitative research design was followed and document analysis method was applied. In the analysis of the data, content analysis was used. Within this framework, firstly the present studies of Haydar Kazgan are examined. Thus, 10 historical events and institutions that the author has discussed extensively within the scope of economic history studies are listed. These are "Capitulations, Removal of the Janissary, The Ottoman Public Debt, Ottoman Bank, 1877-78 Ottoman-Russian War, Alphabet Reform, Gedikler, Galata Stock Exchange, The French Occupation of Algeria, Ottoman Internal and External Debts. In the next stage, it is examined and discussed comparatively, with in the frame of Haydar Kazgan's views, how these events are presented in high school history books and how these events are reflected in the economy. This study reveals that examining these historical events and institutions in high school history books within the framework of the basic understanding of economic discipline may contribute to a more accurate and scientific understanding and interpretation of these historical events and institutions.

Keywords: Haydar Kazgan, Economic History, Textbooks, Events and Institutions, Comparison

AZERBAJYCAN ÜNİVERSİTELERİNDE GENEL TÜRK TARİHİ İLE İLGİLİ MEVCUT MÜFREDAT VE OKUTULAN DERS KİTAPLARI

Doç.Dr. Mübariz AĞALARLI

Azerbaycan Devlet Pedagoji Universitesi

Dünya tarihinde eski uygarlık sahibi olan halklardan biri de Türk halklarıdır. Türk halkları tarihin farklı dönemlerinde büyük maddi ve manevi kültür örnekleri oluşturmuş, dünya kültürünün gelişimine katkı sağlamışlardır.

Sovyetler döneminde Türk halklarının tarihi Sovyet tarih konsepti çerçevesinde ele alınmış ve gerçek türk tarihi inkâr edilmiştir. Sovyetler döneminde Azerbaycan Üniversitelerinde Türk halkları tarihi özel bir konu olarak okutulmurdu. Türk halkları tarihinin hususi bir proqramı və ders kitapları mevcut olmamıştır. Yalnız Türk halklarının tarihi, Üniversitelerde “Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri tarihi” ve “Dünya halklarının tarihi”nin bir parçası olarak öğretilirdi. Sovyet işgali döneminde Türk halkları tarihi sovyet tarih konseptine ve sovyet ideolojisine uygun olarak okutulur ve gerçek türk tarihini yansıtmıyordu.

Azerbaycan'ın bağımsızlığı döneminde Türk halkları tarihi Üniversitelerde özel olarak öğretilmeye başlandı. Bağımsızlık yıllarında Bakü Devlet Üniversitesi, Nahçıvan Devlet Üniversitesi, Azerbaycan Devlet Pedagoji Üniversitesi ve diğer Üniversitelerde Türk halkları tarihinin proqramı yazıldı ve ders kitapları yayınlandı. Günümüzde Türk halkları tarihi, Azerbaycan Üniversitelerinde özel olarak okutulmaktadır. Bağımsızlık döneminde türk halkları tarihine bakış pozitif yönde değişse de, fakat sovyet tarih konseptinin izleri hala kalmaktadır.

Sempozyuma sunacağımız bildiri de, Azerbaycan Üniversitelerinde genel Türk tarihi ile ilgili mevcut müfredat ve okutulan ders kitapları ele alınarak farklı açıdan tahlil edilecektir. Aynı zamanda Azerbaycan Univeritelerinde Türk halkları tarihi ile ilgili okutulan ders kitaplarında mevcut olan sovyet tarih konseptinin negatif etkisi katılımcıların dikkatine sunulacaktır. Ayrıca, bağımsızlık döneminde Azerbaycanda yazılmış olan ve hâlâ sovyet tarih metodolojisinin olumsuz izlerini taşıyan Türk halkları tarihi ile ilgili eserlerde mevcut olan sorunlara dikkat çekilerek, yeni metodolojik öneriler ileri sürülecektir.

Anahtar kelimeler: Azerbaycan, Üniversiteler, proqramlar, ders kitapları, tahlil

PROGRAMS AND TEXTBOOKS ON COMMON TURKIC HISTORY TAUGHT AT AZERBAIJAN UNIVERSITIES

Assoc.Prof. Mubariz AGALARLI

One of the nations who have ancient culture in the world history is Turkic people. Turkish nations have created great examples of material and spiritual culture in different periods of history and have made a great contribution to the development of world culture.

During the Soviet era the history of Turkic peoples was investigated within the framework of the concept of the Soviet history and the true Turkish history was denied. In the Soviet period, the history of Turkic peoples were not taught as a special subject at Azerbaijan Universities. There was no special program and textbooks of the Turkish peoples' history. The history of Turkic peoples was taught only as part of the "History of Soviet Socialist Republics" and "History of world nations". During the Soviet occupation history of Turkish peoples were taught in accordance with the Soviet historical concept and the principles of Soviet ideology and did not reflect the true Turkish history.

After the independence of Azerbaijan, history of Turkish peoples began to be taught as a special subject at universities. During the years of independence, the program on the history of Turkic peoples was written and textbooks were published in Baku State University, Nakhchivan State University, Azerbaijan State Pedagogical University and other Universities. At present the history of Turkic peoples is taught as a special subject at Azerbaijan universities. Although views on history of the Turkic peoples has changed in the positive direction during the years of independence, the traces of Soviet history have remained.

In the report we are going to present to the symposium, the current curriculum and textbooks related to the common Turkic history available in the Azerbaijan Universities will be analyzed in different ways. At the same time, the negative effects of the Soviet history concept existing in the history books of the Turkish peoples, taught at Azerbaijan Universities, will be presented to the attention of the participants. Also, new methodological proposals will be made, drawing attention to the problems existing in the history of the Turkish peoples, which have been written in Azerbaijan during the years of independence and still have negative traces of the Soviet history methodology.

Key words: Azerbaijan, Universities, curricula, textbooks, analysis

BAĞIMSIZLIĞINI KAZANMIŞ TÜRK CÜMHURİYETLERİNDE PEDAGOJİK PERSONEL HAZIRLIĞI MESELELERİ.

Naiba Ahmedova

Modern dünyada, her ülkenin gelişimi, o ülkedeki eğitim düzeyi ile ölçülür. Türk devletlerinin geçen yüzyılın 90'lı yılların başındaki bağımsızlığından sonra, özellikle pedagojik personel eğitimi alanında eğitimde önemli adımlar atılmıştır. Çünkü bağımsız devletler, modern bir eğitim sistemi oluşturmak için sistemik reformlara ihtiyaç duyuyordu. Bu nedenle, bu alanda bir takım Devlet Belgeleri kabul edilmiştir. Bunlardan 2006'da, eğitim etkileşimlerinin temel ilke olarak kabul edildiği Azerbaycanda Eğitim Kavramı (Ulusal Müfredat) kabul edildi. Sonuç olarak, öğrencilerdeki yaratıcılık bilişsel gelişim gelişimine, yani bellekten ziyade zihin temelli öğrenimin gelişimine katkıda bulunmuştur. 2009 yılında Azerbaycanda "Eğitim yasası" kabul edildi. 2018 yılında bu yasada değişiklik yapıldı. 2013 yılında "Devlet Eğitim Geliştirme Stratejisi onaylandı. 2017 yılında, 2018-2024 yılları arasında Azerbaycan Cumhuriyeti'nde Engelliler İçin Kapsayıcı Eğitimin Geliştirilmesi Eyalet Programı onaylandı.

Kazakistan ve Kırgızistan'da Türk eğitim modeline dayalı eğitim çalışmaları düzenli hale geldi. Reformlar sonucunda öğrenme teknolojileri eğitimimizin bir parçası oldu. Aktif - etkileşimli öğretimin rolünü reddeden, yani orta öğretim okullarında öğretmen bilgisini transfer eden, kolaylaştırıcı olarak yeni bir rol üstlendi.

Makale, Türk ülkelerindeki pedagojik personel eğitiminin istatistiksel veriler temelinde karşılaştırmalı bir sunumunu sunmaktadır.

Anahtar sözcükler: Eğitim reformu, Türk devletleri, pedagojik personel, eğitim teknolojileri, etkileşimli öğrenme.

PEDAGOGICAL PERSONNEL PREPARATION ISSUES IN THE INDEPENDENCE OF THE TURKIC REPUBLICS.

Naiba Ahmedova

In the modern world, the development of each country is measured by the level of education in that country. After the independence of the Turkic states of the USSR in the early 90s of the last century, important steps were taken in education, especially in the field of pedagogical staff training. Because the independent states needed systemic reforms to create a modern education system. Therefore, a number of State Documents have been adopted in this area. In 2006, the Concept of Education (National Curriculum) was adopted in Azerbaijan, where interactions of education were considered as the basic principle. As a result, creativity in the students has contributed to the development of cognitive development, that is, the development of mind-based learning rather than memory. In 2009, the Decree of the President of the Republic of Azerbaijan "On Education" was signed. In 2018, amendments were made to that law. In 2013, the "State Education Development Strategy" was approved. In 2017, the State Program for the Development of Inclusive Education for Persons with Disabilities in the Republic of Azerbaijan for 2018-2024 was approved. In Kazakhstan and Kyrgyzstan educational studies based on the Turkish education model have become regular. As a result of the reforms, learning technologies have become part of our education. It has taken on a new role as a facilitator, refusing the role of an active - interactive teaching, that is transferring teacher knowledge in secondary schools. The article presents a comparative representation of the pedagogical staff training in the Turkic countries on the basis of statistical data.

Keywords: Educational reform, Turkish states, pedagogical staff, training technologies, interactive learning.

HALİL İBRAHİM KAFESOĞLU

Doç. Dr. Bülent AKBABA

Halil İbrahim Kafesoğlu 1914'te Burdur'da doğmuştur. İzmir Muallim Mektebi'nden mezun olmuş ve üç yıl öğretmenlik yapmıştır. Hungaroloji, Ortaçağ Tarihi ve Türk Dili bilim dallarından sertifikalar alarak 1940 yılında Ankara Üniversitesi DTCF'den mezun olmuştur. Aynı yıl bu fakültede göreve başlayan Kafesoğlu, Maarif Vekâleti aracılığıyla Türk tarihi ve arkeolojisi konularında doktora yapmak için Budapeşte Üniversitesine gönderilmiştir. 1943-1944 yıllarında Macaristan'da ünlü Türkologların derslerine ancak iki sömestre devam edebilmiş, İkinci Dünya Savaşı'nın yıkıcı etkileri yüzünden Nisan 1945'te Türkiye'ye dönmüştür. İbrahim Kafesoğlu, 1945'te İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Ortaçağ Tarihi Kürsüsü asistanlığına tayin edilmiştir. 1949'ta doktor, 1953'te doçent olmuştur. 1959'da Atatürk Üniversitesi'nde, 1962'de İstanbul Üniversitesi'nde profesörlüğe atanmıştır.

İngilizce, Fransızca, Almanca, Macarca, Arapça ve Farsça bilen İbrahim Kafesoğlu'nun yayımlanmış 17 kitabı ile 289 makalesi vardır. Lise tarih ders kitapları da kaleme almış olan Kafesoğlu'nun, tercüme ve telif kitapları dışında çeşitli mecmua ve gazetelerde Türk tarihi ve kültürü, siyaset, millî eğitim, gençlik, Mustafa Kemal Atatürk ve Atatürk İlkeleri gibi konularda birçok yazısı yayımlanmıştır. İbrahim Kafesoğlu, 18 Ağustos 1984'te vefat etmiş ve İstanbul Edirnekapı Şehitliğine defnedilmiştir.

Bu çalışmada ömrünü Türk tarihi ve millî kültürünün tanınması ile Türk gençliğinin bu kaynaklarla beslenerek eğitilmesine adanmış İbrahim Kafesoğlu'nun eğitim hayatı, akademisyenliği, bilimsel çalışmaları, fikir ve cemiyet adamlığının yanı sıra tarih öğretimi ve tarih ders kitaplarına yönelik bakış açısı da ele alınmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Halil İbrahim Kafesoğlu, Türk tarihi, Türk millî kültürü, Tarih öğretimi, Tarih ders kitapları

HALİL İBRAHİM KAFESOĞLU

Doç. Dr. Bülent AKBABA

Halil İbrahim Kafesoğlu was born in Burdur in 1914. He graduated from İzmir Teachers School and worked as a teacher for three years. He graduated from Ankara University DTCF in 1940 with certificates from Hungarology, Medieval History and Turkish Language. In the same year, Kafesoğlu was appointed to the University of Budapest to pursue a doctorate in Turkish history and archeology through the Ministry of Education. In 1943-1944, he was able to continue the courses of famous Turkologists in Hungary for two semesters. Because of the devastating effects of the Second World War he returned to Turkey in April 1945. İbrahim Kafesoğlu was appointed as an assistant to the Department of Medieval History at İstanbul University, Faculty of Letters in 1945. He became a doctor in 1949 and an associate professor in 1953. He was appointed as a professor at Atatürk University in 1959 and at İstanbul University in 1962.

İbrahim Kafesoğlu speaks English, French, German, Hungarian, Arabic and Persian. He has 17 books and 289 articles. Kafesoğlu, who has also written high school history textbooks, has published many articles on Turkish history and culture, politics, national education, youth, Mustafa Kemal Atatürk and Atatürk's Principles in various magazines and newspapers, as well as translation and copyright books. İbrahim Kafesoğlu died on August 18, 1984 and was buried in İstanbul Edirnekapı Martyrdom.

In this study, İbrahim Kafesoğlu, who devotes his life to the recognition of Turkish history and national culture and educating Turkish youth with these resources, will try to deal with his education life, academics, scientific studies, ideas and community manners as well as his perspective on history teaching and history textbooks.

Keywords: Halil İbrahim Kafesoğlu, Turkish history, Turkish national culture, History teaching, History textbooks

**FRIEDRICH NIETZSCHE’NİN TARİHİN YAŞAM İÇİN YARARI VE
YARARSIZLIĞI ÜZERİNE DÜŞÜNCELERİ IŞIĞINDA TÜRKİYE’DEKİ İNKILÂP
TARİHİ ÖĞRETİMİNİN YARARI VE YARARSIZLIĞINA DAİR BİR
DEĞERLENDİRME**

Doç. Dr. Bülent AKBABA

Bu çalışmanın amacı Friedrich Nietzsche’nin tarihin yaşam için yararı ve yararsızlığı üzerine düşünceleri ışığında Türkiye’deki inkılâp tarihi öğretiminin yararı ve yararsızlığına dair bir değerlendirme yapmaktır. Durum çalışması olarak tasarlanan bu araştırmanın verileri Türkiye’de inkılâp tarihi öğretimi konusunda yazılmış tarama modelindeki makaleler ve tezlerden elde edilmiştir. Araştırmada betimsel analiz ve içerik analizi kullanılmıştır. Bu analizler sonucunda inkılâp tarihi öğretiminin yararı ve yararsızlığına dair betimsel istatistikler ile birlikte konuya yönelik kodlar ve temalar ortaya çıkarılmıştır. Araştırmanın sonuçları Nietzsche’nin düşünceleriyle örtüşür mahiyette Türkiye’de inkılâp tarihi öğretimine gereksinimimiz olduğunu ortaya koymaktadır. Bununla birlikte öğrencilerin etkinliğini artırmayan inkılâp tarihi öğretimi konuyla ilgili en temel problemi teşkil etmektedir. Geçmişin anıtsal tarih anlayışıyla ele alınmasının, eskiyi koruyucu ve eleştirici biçimler üzerindeki egemenliğinin zararlı olacağı düşüncesi de Türkiye’deki inkılâp tarihine yönelik betimsel araştırma sonuçlarıyla ortaya konmuştur. İnkılâp tarihi öğretiminde anıççı ve eskiyi koruyucu biçimler yanında, eleştirici biçime de ihtiyaç duyulduğu ve bu biçimin uygulamadaki eksikliği araştırma sonuçlarına yansımaktadır.

Anahtar Sözcükler: Friedrich Nietzsche, İnkılâp tarihi, Durum çalışması, Betimsel analiz, İçerik analizi.

**AN EVALUATION ON THE ADVANTAGE AND DISADVANTAGE OF
REVOLUTION HISTORY TEACHING IN TURKEY IN LIGHT OF FRIEDRICH
NIETZSCHE'S VIEWS ON THE ADVANTAGE AND DISADVANTAGE OF
HISTORY FOR LIFE**

Doç. Dr. Bülent AKBABA

The purpose of this study is to make an evaluation on the advantage and disadvantage of Revolution History teaching in Turkey in light of Friedrich Nietzsche's views on the advantage and disadvantage of history for life. The study was designed as a case study. The data were obtained from articles and theses on Revolution History teaching in Turkey that employed the survey model. Such data were subjected to descriptive analysis and content analysis. The analyses yielded descriptive statistics as well as codes and themes concerning the advantage and disadvantage of Revolution History teaching. The findings indicate that Revolution History teaching is a need in Turkey, which can be said to be consistent with Nietzsche's views. On the other hand, Revolution History teaching that does not enhance student productivity is the primary problem on this matter. Descriptive research findings regarding Revolution History teaching in Turkey also reveal that approaching the past with a conception of monumental history would have a detrimental dominance over antiquarian and critical forms. The findings imply that critical form is needed in addition to monumental and antiquarian forms in Revolution History teaching, and this form (i.e. critical history) is not covered enough in practice.

Keywords: Friedrich Nietzsche, Revolution history, Case study, Descriptive analysis, Content analysis.

ALİ RIZA PAŞA HÜKÜMETİNİN İSTİFA ETTİRİLMESİNE KARŞI TEPKİLER

Prof. Dr. Yaşar AKBIYIK

Derya Kocakaya

30 Ekim 1918'de Mondros Mütarekesinin imzalanmasından sonra ülkemiz İtilaf Devletleri'nin taraftan işgal edilmeye başlanmıştır. Osmanlı yönetimi ne yapacağını şaşırılmış durumdadır. 30 Ekim 1918-2 Ekim 1919 tarihleri arasındaki 11 ayda, 8 hükümet kurulmuştur. İstanbul Hükümetleri işgalcilerin baskısı altında ülkeyi savunamaz duruma düşmüştür. 4 Eylül 1919'da Sivas Kongresinden sonra Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti etkili olmaya başladı. Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'nin yürütme kurulu olan Heyet-i Temsiliye başkanı Mustafa Kemal Paşa: 22 Eylül 1919'da Sultan Vahdettin'e Damat Ferit Paşa hükümetinin yerine güvenilir bir hükümetin kurulmasını istedi. III. Damat Ferit Paşa Hükümetinin istifası üzerine, 2 Ekim 1919'da Ali Rıza Paşa Hükümeti kurulmuş 3 Mart 1920'ye kadar görev yapmıştır.

Ali Rıza Paşa hükümeti Anadolu'daki milli hareket ile temas halinde olmuştur. Kabineye Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'ne yakın bakanlar atamış, genel seçimleri yaparak Meclis-i Mebusan'ı açmıştır. Seçilen milletvekillerinin çoğunluğu Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti yanlısıdır. Meclis çoğunluğunun etkisi altındaki Ali Rıza Paşa Hükümeti Anadolu'da gelişen Milli Hareket'e destek vermiştir. Heyet-i Temsiliye başkanı Mustafa Kemal Paşa ile temas halinde olmuş, istekleri dikkate almıştır. Dâhiliye bakanı Salih Paşa'yı Heyet-i Temsiliye ile görüşmek üzere Amasya'ya göndermiştir. Bu Anadolu'daki yeni oluşumun tanınması anlamına geliyordu. Ali Rıza Paşa Hükümeti kongre kararlarını kabul etmiş, Anadolu'da gelişen milli harekete olumlu bakmıştır.

26-27 Ocak 1920'de Akbaş Cephaneliğinin basılıp silahların kaçırılması, 28 Ocak 1920'de Misak-ı Milli'nin kabulü ve 12 Şubat 1920'de Maraş'tan Fransızların atılması İtilaf Devletlerini kızdırmıştı. Milli hareketi destekleyen Ali Rıza Paşa Hükümetine istifa etmesi için baskı yaptılar. Bu durumda Ali Rıza Paşa 3 Mart 1920'de istifa etmek zorunda kaldı. Bunun üzerine Heyet-i Temsiliye başkanı Mustafa Kemal Paşa, 4 Mart 1920'de askeri yetkililere, vali, mutasarrıf ve Müdafaa-i Hukuk Heyeti merkezlerine: Ali Rıza Paşa Hükümetinin istifa ettirildiğini, yerine Damat Ferit Paşa'nın getirilmek istendiğini, bunu milletin istemediğinin, telgraflarla Osmanlı Sarayına, Meclisi Mebusan Başkanlığına ve basına bildirilmesini istemiştir. Bunun üzerine 106 merkezden telgraf çekilmiş, bildirimler yayınlanmıştır. Bu telgraflarda: Meclis-i Mebusan'ın güvenini kaybetmiş, milletin hukukunu koruyamayacak, isteklerini yerine getirmeyecek bir hükümetin istenmediği, belirtilmiştir. İçeriği zengin ve kararlı bir duruşu gösteren bu telgraf beyannameler kamuoyunun duyarlılığını ve ülkenin geleceği hakkındaki hassasiyetini ortaya koymasından önemlidir.

REACTIONS AGAINST ALI RIZA PASHA GOVERNMENT BEING FORCED TO RESIGN

Turkey was occupied by the Allied Powers after the Armistice of Montrose, October 30th 1918. During the twelve months between October 14th, 1918 and October 2nd 1919, seven governments were formed. These governments were not able to defend the country under invasion. After the Sivas Congress on September 4th 1919, Anatolian and Rumelian Countrywide Resistance Organisation started to be influential. Mustafa Kemal Pasha, the head of the Representative Committee- the executive organ of this foundation- sent a telegram to Sultan Vahdettin on September 22nd 1919 and asked him to form a reliable government instead of Damat Ferid Pasha Government. After the resignation of the third Damat Ferid Pasha Government, Ali Rıza Pasha Government was formed on October 2nd 1919.

Ali Rıza Pasha Government, in dialogue with the national movement in Anatolia, held a general election and opened the Meclis-i Mebusan. He supported the nation-wide movement in Anatolia. He was in contact with Mustafa Kemal Pasha, the head of the Representative Committee, and took his demands into consideration. He sent Salih Pasha, the interior minister, to Amasya in order to meet the Representative Committee. This meant that he recognized the national movement in Anatolia. Ali Rıza Pasha Government recognized the decisions made in the Sivas Congress.

Occupation forces made Ali Rıza Pasha Government, which supported the national movement, resign. The government had to resign on March 3rd, 1920. Following this, Mustafa Kemal Pasha- the head of the Representative Committee- sent a telegram to the organizations around the country and demanded resistance against the resignation of Ali Rıza Pasha government and the accedence of Damat Ferid Pasha. After this, an announcement was made by 106 headquartes. In these announcements, it was stated that the Parliament lost its reliability, and that a government which couldn't meet the needs of the nation was not wanted. These telegrams and announcements, which show the determination of the nation, are significant in that they show the sensitivity of the public to the future of the country.

Key words: Ali Rıza Pasha government, Parliament deputy, delegation representation, Mustafa Kemal Pasha, İstanbul

TARİH ÖĞRETİMİNDE ŞİİRİN YERİ

Prof. Dr. Yaşar AKBIYIK
İzzet Baysal Üniversitesi Öğretim Üyesi

Rânâ (İSLÂM) DEĞİRMENCİ
Gazi Anadolu Lisesi Edebiyat Öğretmeni

Günümüz eğitim sistemi hızla değişmektedir. Öğretmen bu değişime ayak uydurmanın yanında 'hayat boyu öğrenme' ve 'yaşayarak öğrenme' modellerini öğreten bir rehber konumuna geçmiştir. Bu aktif role Tarih öğretmenleri de sahip olmalıdır. Öğretmenler Tarih derslerini ezber dersleri olmaktan, öğrencilerini de pasif dinleyici olmaktan kurtarabilirler. Bu da ancak farklı yöntem ve materyaller kullanılarak sağlanabilir. Tarih derslerinin yenilenen eğitim-öğretim programları disiplinler arası geçişi sağlayacak şekilde hazırlanmıştır. Öğretmenler Tarih derslerinin ders içi etkinlik planlamalarında edebî ürünler içinde şiirden yararlanabilirler. Tarih derslerinin temel amaçlarından ikisi; öğrencilere 'tarih bilinci' ve 'millî şuur' kazandırmaktır. Öğrencilere bu şuur kazandırabilmek için özellikle, milletin kaderini belirleyen olayların aktarımı önemlidir. Olayları akılda kalıcı ve iz bırakıcı şekilde anlatan şairlerimiz ve şiirleri vardır. Çünkü şiir duygulara ve akla beraber hitap eder.

İnsanlık tarihine baktığımızda Tarih ile Edebiyat biliminin iç içe geliştiğini görürüz. Her ne kadar ayrı ve bağımsız birer disiplin dalı olsalar da aralarındaki ilişkiyi görmemek mümkün değildir. Tarihin iyi anlaşılması için edebiyata, edebî eserlerin niçin ve nasıl yazıldıklarını anlamak için de tarihe ihtiyaç vardır. Tarih öğretiminde edebiyattan, edebiyatta da tarihten yararlanmak kaçınılmazdır. Tarih öğretiminde, öğrencilere tarih sevdirmede edebiyatın önemli edebî türü olan şiirden etkili bir şekilde yararlanabilir miyiz? Şiiri tarih öğretiminde kullanma yöntemi eğitimimizde yeterince yer alıyor mu? Orta Öğretim düzeyindeki Tarih derslerinde önemli dönemler anlatılırken konu ile ilgili eser veren şairler ve şiirleri tanınmakta mıdır? Tarih derslerinde şiir (okuma, ezberleme, dramatize etme, açıklama, yorumlama) aktif öğrenme yöntemi olarak kullanılabilir mi? Tarih öğretiminde şiirden nasıl yararlanılabilir? Bu çalışmada sözü edilen soruların cevapları, uzman görüşleri ve kaynakları tarama yolları ile aranacaktır. Şiir – tarih ilişkisi örnekleme, analiz(tahlil) yöntemi ile ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tarih, edebiyat, şiir, öğretim, millî şuur

THE PLACE OF POETRY IN HISTORY TEACHING

Today's education system is changing rapidly. Educators must keep up with this situation. History lessons can be saved from memorization and students can be saved as passive listeners. This can only be done using different methods and materials. The renewed educational programs of history courses have been prepared in a way to ensure interdisciplinary transition. Teachers can benefit from poetry in the planning of classroom activities of history lessons. Two of the main objectives of history courses; The aim of this course is to provide students with 'historical consciousness' and 'national consciousness'. In order to gain this consciousness to the students, it is important to convey the events that determine the fate of the nation. Poetry appeals to emotions and reason. Can explain events more meaningfully. There are poets and poems that tell the events in a memorable and traceable way.

We see that history and literature science are intertwined. Although they are separate and independent science, there is a meaningful relationship between them. A good understanding of history requires literature. History is also needed to understand why literary works are written. History teaching should benefit from literature and literature should benefit from history. Can we use poetry in teaching history and making history popular? Is the method of using poetry in history teaching sufficient in education? Are important poems related to the subject while telling important events in history lessons? Can poetry be used as an active learning method in history classes? How can poetry be used in history teaching?

In this study, answers of these questions will be emphasized. The relationship between poetry and history will be examined by sampling and analysis method.

Key Words: History, literature, poetry, teaching, national consciousness

DÜNYADA TARİH DERS KİTAPLARINDA GÖRSELLERİN KULLANIMI

Dr. Öğr. Üyesi Besime Arzu GÜNGÖR AKINCI

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi

Ders kitapları, öğretim sürecinde yararlanılan başlıca kaynaklardan biridir. Ders kitapları, sınıf içinde yapılan etkinliklere yön vermesi ve yürürlükte olan öğretim programlarının başarıya ulaşması adına önem taşımaktadır. Günümüz eğitim sistemleri genel olarak; araştıran, sorgulayan, eleştirel ve yaratıcı düşünen, problem çözme ve karar verebilme becerilerine sahip bireyler yetiştirme amacı taşımaktadır. Ders kitaplarında birincil ve ikincil yazılı ve görsel kaynaklara yer verilmesi, öğretim faaliyetleri açısından önemli görülmektedir. Ders kitaplarında görsel materyallere yer verilmesinin, öğrenmeyi kolaylaştırmak, derse ilgiyi artırmak ve sözle anlatılamayan mesajları aktarabilmek adına anlam taşıdığını söyleyebiliriz.

Bu çalışmanın genel amacı; İngiltere, Amerika, Hollanda gibi dünyada tarih ders kitaplarında yer alan görsellerin incelenmesi ve görsellerden nasıl yararlandığının tespit edilmesidir. Bu araştırma, Türkiye’de ders kitaplarında görsellerden daha etkili bir biçimde nasıl yararlanılabileceğimiz konusunda yeni bir anlayış geliştirmemize katkı sağlayabilir.

Çalışmamız, nitel bir araştırma olup, amaçlı örnekleme yöntemi ve dokümân analizi yöntemi ile verilerin analizini içermektedir. Araştırma yöntemi, “Amaçlı Örnekleme” (Purposive Sampling) yöntemlerinden “Maksimum Çeşitlilik Örneklemesi”dir. Araştırmanın dokümânları; sosyal bilgiler, tarih ve tarih literatürü ders kitaplarıdır. Farklı ülkelerde, ders kitaplarında yer alan görsel kaynakların incelenmesiyle, farklı bakış açıları oluşturulmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Ders kitapları, Görseller, Görsel Materyaller, Görsel Kaynaklar, İmgeler.

THE USE OF VISUALS IN HISTORY TEXTBOOKS IN THE WORLD

Dr. Öğr. Üyesi Besime Arzu GÜNGÖR AKINCI

Zonguldak Bülent Ecevit University Ereğli Faculty of Education

Textbooks are one of the main sources used in teaching process. Textbooks are important material for guiding classroom activities and making the current curricula successful. Nowadays education systems aim to improve individuals' skills of researching, questioning, critical and creative thinking, problem solving and decision-making. It is important to include primary and secondary written and visual resources in the textbooks for teaching activities. It can be said that the inclusion of visual materials in textbooks is reasonable in order to facilitate learning, increase students' interest in the lesson, and to convey messages that cannot be explained through words.

The main purpose of this study is to investigate the image in history textbooks of England, the USA and Netherlands; and to detect how those visuals are benefited from. This research may contribute to a new understanding on how we can use visuals more effectively in textbooks in Turkey.

Our research is a qualitative research in which document analysis is used. In the research, maximum variation sampling method is used within purposive sampling. The research documents are social studies, history, and history literature textbooks. Different perspectives are created by examining the visual resources in the textbooks in different countries.

Key Words: Textbooks, Visuals, Visual Materials, Visual Resources, Images.

TARİH ÖĞRETMEN ADAYLARININ TÜRK DÜNYASI COĞRAFYASINA İLİŞKİN FARKINDALIK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet AKPINAR

*Trabzon Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü.
Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı, 61335, Akçaabat/Trabzon, e-posta:
makpinar66@yahoo.com.*

M. Talha ÖZALP

*Kastamonu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi
Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı, 37200, Kastamonu, e-posta:
mtozalp@gmail.com.*

Prof. Dr. Selahattin KAYMAKCI

*Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Sosyal
Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı, 37200, Kastamonu, e-posta: kaymakci37@yahoo.com.*

Dünyanın en eski milletlerinden biri olan Türkler tarih boyunca farklı coğrafyalarda büyük devletler kurmuş ve büyük medeniyetler meydana getirmiştir. Yerkürede yaklaşık 35° ve 55° kuzey enlemleriyle 20° ve 90° doğu boylamları arasındaki alanı kaplayan Türk Dünyası Coğrafyası kuzeyden Rusya Federasyonu, doğudan Çin, güneyden Pakistan, Afganistan ve İran, güneybatıdan Arap ülkeleri ve batıdan ise Avrupa ülkeleri ile sınırlandırılmaktadır. Bu bağlamda Türk Dünyası Coğrafyasının, Avrasya olarak adlandırılan, günümüzde bağımsız Türk toplulukları da dâhil yaklaşık 20 farklı ülkeyi kapsayan, Avrupa ve Asya kıtalarının neredeyse merkezi kısmını oluşturan, ana hatlarıyla batıda Atlas Okyanusu'ndan, doğuda Büyük Okyanus'a, kuzeyde Kuzey Buz Denizi'nden, Güneyde Tibet'e kadar olan sahayı kapsadığı söylenebilir. Türk Dünyası Coğrafyasında yaşanan siyasi, sosyal, ekonomik ve kültürel olayların gelecek kuşaklara tanıtılarak onlarda bir aidiyet duygusunun oluşturulmasında tarih dersine ve bu dersi verecek öğretmenlere büyük görevler düşmektedir. Bu araştırmanın amacı, tarih öğretmen adaylarının, Türk Dünyası Coğrafyasına ilişkin farkındalık düzeylerini belirlemektir. Araştırmada nitel metodoloji kapsamında olgubilim deseninden yararlanılmıştır. Araştırmanın örneklem grubunu 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi Tarih Öğretmenliği pedagojik formasyon sertifika programında öğrenim gören toplam 50 öğretmen adayı oluşturmaktadır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak toplam 7 açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış mülakat formu kullanılmıştır. Toplanan veriler nitel veri analiz tekniklerinden betimsel analiz kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda tarih öğretmen adaylarının Türk Dünyası Coğrafyasına yönelik farkındalık düzeylerinin oldukça düşük olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türk Dünyası Coğrafyası, tarih, öğretmen adayı

DETERMINATION OF AWARENESS LEVELS OF HISTORY TEACHER CANDIDATES ABOUT THE GEOGRAPHY OF THE TURKISH WORLD

Dr. Lecturer. Member Mehmet AKPINAR

*Trabzon University, Fatih Faculty of Education, Department of Turkish and Social Sciences
Education. Department of Social Studies Education, 61335, Akçaabat / Trabzon, e-mail:
makpinar66@yahoo.com.*

M. Talha OZALP

*Kastamonu University, Institute of Social Sciences, Department of Turkish and Social
Sciences Education, Department of Social Studies Education, 37200, Kastamonu, e-mail:
mtozalp@gmail.com.*

Prof. Dr. Selahattin KAYMAKCI

*Kastamonu University, Faculty of Education, Department of Turkish and Social Sciences
Education, Department of Social Studies Education, 37200, Kastamonu, e-mail:
kaymakci37@yahoo.com.*

Turks, one of the oldest nations of the world, have established great states in different geographies and created great civilizations throughout history. It covers the area between the latitudes of about 35 ° and 55 ° north and the longitudes of 20 ° and 90 ° east. Geography of the Turkish World is bordered by the Russian Federation in the north, China in the east, Pakistan, Afghanistan and Iran in the south, Arab countries in the southwest, and European countries in the west. In this context, the geography of the Turkish World, which is called Eurasia, covers almost 20 different countries including the independent Turkish communities today, constitutes the almost central part of the continents of Europe and Asia, from the Atlantic Ocean in the west to the Pacific Ocean in the east and the Northern Ice Sea in the north. It covers the area

from Tibet to the south. The political, social, economic and cultural events experienced in the geography of the Turkish World are introduced to future generations and the teachers who will give this course have a great responsibility in creating a sense of belonging in them. The aim of this study is to determine the level of awareness of history teacher candidates about Turkish World Geography. Phenomenology was used in the study within the scope of qualitative methodology. The sample group of the study consists of 50 teacher candidates studying in the pedagogical formation certificate program of History Teaching Faculty of Karadeniz Technical University, Fatih Education Faculty in 2015-2016 academic year. In the study, semi-structured interview form consisting of 7 open-ended questions was used as data collection tool. The collected data were analyzed using descriptive analysis, one of the qualitative data analysis techniques. As a result of the research, it has been found out that history teacher candidates' awareness level towards Turkish World Geography is very low.

Key Words: Geography of Turkish World, history, teacher candidates.

KARBELA HADİSESİ TARİH DERS KİTAPLARINDA NASIL ANLATILDI?

Doktora Öğrencisi, Yusuf Ziya AKTAŞ

Gazi Üniversitesi, yusufziya140@gmail.com

Karbela hadisesi, İslam tarihinin en trajik olaylardan birisi olarak hafızalardaki yerini korumaktadır. 10 Ekim 680 (10 Muharrem 61) tarihinde meydana gelen bu elim hadise Müslümanlar arasında asırlardır dinmeyen ortak bir hüznün olagelmıştır. İslam dünyası için etkileri hissedilmeye devam eden bu hadisenin genç kuşaklara ne şekilde aktarıldığı önem arz etmektedir. Bu çalışmanın amacı Karbela hadisesinin Türkiye’de okutulan tarih ders kitaplarında ne şekilde ele alındığını incelemektir. Çalışmada nitel yaklaşım kapsamında doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın veri kaynağını, Cumhuriyet Döneminde 1931-1977 yılları arasında tarih derslerinde okutulan tarih ders kitaplarının ilgili bölümleri oluşturmaktadır. Çalışmada toplanan veriler içerik analizi tekniğiyle çözümlenmiştir. Sonuç olarak, incelenen tarih ders kitaplarının tamamında Karbela hadisesine yer verildiği görülmüştür. Bu konu İslam Tarihi üniteleri içinde yerini almıştır. Konu Lise Tarih ders kitaplarında ortaokul ders kitaplarına göre, daha tafsilatlı anlatılmıştır. Ayrıca ders kitaplarında, yaşanan bu hadisenin İslam dünyasını ikiye bölen Sünni ve Şii olarak kesin şekilde ayıran hadise olduğunu aktarmış ve etkilerinin sürdüğünden bahsedilmiştir.

Anahtar sözcükler: Karbela Hadisesi, İslam Tarihi, Tarih Ders Kitapları

HOW WAS KARBALA EVENT EXPLAINED IN HISTORY TEXTBOOKS?

PhD Student Yusuf Ziya AKTAŞ, Gazi University, yusufziya140@gmail.com

Karbala event is remembered as the most tragic event in Islamic History. This sorrowful event was happened in 10th of October 680 (10th of Muharram 61) and it has always been the relentless pain among The Muslims for centuries. How this event is conveyed to the younger generation is important. The purpose of this research is to analyze, how Karbala event commentates in history course books in Turkey. The document analysis method, within the qualitative approach, was used in the study. The data source of the research consisted of the relevant sections of the history course books, used between the years 1931-1977, in the republican period. The collected data were analyzed with the content analysis technique. As a result, in all the history course books which are analyzed The Karbala event is mentioned. This issue has taken its place in Islamic History book units. In the high school history textbooks, the subject is explained in more detail than the secondary school textbooks. This incidence is the event that divided The Islamic World into two parts as Sunni and Shiite. The continuing effects of Karbala event is mentioned in History books

Key Words: Karbala Events, Islamic History, History Course Books

II. MEŞRUTİYET DÖNEMİ SÜRELİ YAYINLARINDAKİ MAKALELERİN TARİH EĞİTİMİNE YÖNELİK İÇERİK ANALİZİ

Mehmet AKYÜZ

Osmanlı Devleti'nde II. Meşrutiyet'in ilanından (1908) sonra; siyasi, sosyal, edebi ve fikri alanlarda önemli çalışmalar yapılmıştır. II. Meşrutiyetin ilanı ile anayasanın tekrar yürürlüğe konulması, siyasi partilerin kurularak çok partili hayatın başlaması, gazete ve dergilerin çeşitliliğinin artması, Osmanlıcılık, Batıcılık, İslamcılık, Türkçülük gibi fikir akımları çerçevesinde toplumu yakından ilgilendiren her konunun dönemin aydınları tarafından serbestçe tartışılması, bu çalışma ve değişimlerin bazılarıdır. Şüphesiz bu konuların önemli bir bölümünü ise "Maarif Davası" ve buna bağlı başlıklar teşkil etmektedir. Bu başlıklardan eğitim-öğretim faaliyetleri ile ilgili konuların değerlendirilmesi önemli görülmektedir. II. Meşrutiyet döneminde eğitim alanında yayın yapan süreli yayın organlarında yer alan bilgilerin içeriğini değerlendirmek amacıyla hazırlanmış bu çalışmada nitel araştırma yöntemi tercih edilmiştir. Elde edilen verilerin değerlendirmesinde ise içerik analizi kullanılmıştır.

Sonuç olarak II. Meşrutiyet'in ilk yıllarında birçok gazete ve dergi yayımlanmıştır. Dergilerde yer alan metinler incelendiğinde (Türk Yurdu, Sebilürreşad, İctihad, İslam Mecmuası vb.), bu dergilerin İstanbul başta olmak üzere Türk dünyası ve İslam Alemi ile önemli bir iletişim/etkileşim aracı oldukları öne sürülebilir. Söz konusu dergilerde özellikle İslam Medeniyetinin, Batı Medeniyetine nazaran geri kalmışlığı ve bu geri kalmışlığın sebeplerine ilişkin makalelerin sayısının fazlalığı tespit edilmiş, dergilerin tarih eğitimine yönelik yayın politikaları, yayın içerikleri ve alan yazına katkıları değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Maarif, Tarih Eğitimi, Sebilürreşad, Türk Yurdu, İctihad, İslam Mecmuası

HISTORY EDUCATION CONTENT ANALYSIS OF ARTICLES IN PERIODICAL PUBLICATIONS DURING SECOND CONSTITUTIONALIST PERIOD

After declaration of Second Constitutionalist Period (1908) important political, social, literal and intellectual studies are conducted in Ottoman Empire. Re-enacting constitution after declaration of Second Constitutionalist Period, starting multi-party system by formation of political parties, increasing versatility of newspapers and magazines, freely discussing all topics and movement of thoughts close to society such as Ottomanism, Westernism, pan-Islamism are among such studies and changes. Doubtlessly, one of the most important topic is "Education Case" and related topics. Among these topics, it is important to analyze topics related with education and training activities. This study prepared to analyze information content in periodical publications in education field during Second Constitutionalist Period uses qualitative research method. Content analysis is used for evaluating obtained data.

As a result, numerous newspapers and magazines are published during the first years of Second Constitutionalist Period. When texts in these magazines (Türk Yurdu, Sebilürreşad, İctihad, İslam Magazine etc.) are analyzed, it is possible to express that these magazines are important communication/interaction tool in Turkish world and Islamic world and especially in Istanbul. In these magazines, high number of articles on underdevelopment of Islamic civilization compared to Western civilization and reasons of this underdevelopment and publication policies for history education, publication content and contribution to literature of these magazines are evaluated.

Keywords: Education, History Education, Sebilürreşad, Türk Yurdu, İctihad, İslam Magazine

THE EDUCATION IN IRAQ DURING THE BRITISH OCCUPATION 1914-1920

Prof. Dr. Inaam Mahdi Ali Al- Salman
Faculty of Arts/University of Baghdad

The British occupation of Iraq (1914-1920) is an important stage in the education system in Iraq. When the British forces occupied Basra, the schools that existed during the Ottoman era were disrupted, and their teachers withdrew with the retreating Ottoman forces. These schools remained closed except for the Rajaa Aleai School for Boys, which was run by Dr. John van Ace. When the Revenue Commissioner arrived in Basra and was entrusted with the Department of revenue, this department was assigned the task of organizing educational affairs, so he made a field visit to that schools to get acquainted with their situation and its number. he found that government schools include only one schools to prepare teachers and one secondary schools in Basra, and four primary schools in Basra, Ashar, Abi Al-Khaseeb and Al-Daiji. There are about five hundred schools(Ktateeb), including the mullahs. As for private schools, there were two schools of Rajaa ALeai for boys and girls, and the Kremlin fathers' school. he was also found, since the system in place since 1869 is inappropriate, but felt to wait for the issuance of a new system of knowledge to avoid mistakes made in India before. He also advised not to open any primary school in the next two years as long as there is a shortage of teachers. But the British authorities quickly changed their minds because of a problem, which is the lack number of employees employed by the British authorities in the departments. Another reason for his change of mind was the residents' desire to reopen schools. It was decided to find schools of good quality through the creation of a good teaching staff with the help of the high school of Rajaa Aleai and decided to open a class to prepare the teachers needed by public schools and by three primary schools open annually. It was also decided to open a primary school in Basra and the other in Abu Khasib. It was also decided to hire a number of Arab teachers who study at the Rajaa Aleai School. As of March 1916, there were 61 students in Basra and 57 students in Abu al-Khasib. These schools are open to young Arab Muslims only to increase the number of teachers to benefit from government departments. It was also decided that the study would be in Arabic in the first four grades. and teaches English and Arabic in the subsequent rows. for the secondary schools, it was decided not to think about trying to open them until the teaching of the primary schools and the graduation of their students and the level of scientific education, and leave the instruction in secondary schools to the American Rajaa Aleai school of. the revenue Commissioner also postponed consideration of university education until the expansion of primary and secondary schools so that the number of students is sufficient to fill the university seats. With regard to vocational education, the British administration encouraged the idea of opening it after the stabilization of teaching in primary schools. But the British authorities have neglected to educate girls because they do not need females to hire, as well as their unwillingness to clash with residents who do not want to send their daughters to school. In the early years of the British occupation, teaching was carried out without clear curricula and books. The British authorities imported a number of textbooks from Egypt and became accredited in the teaching. By 1919, the first school for girls was opened in Baghdad in 1920. They enrolled in the political and social elite and supported the eastern secretary of the British Accreditation House Miss Bell. Since then, the number of girls' schools has been steadily increasing. Five government schools for girls was opened, two in Mosul, one in Baghdad, one in Karbala and one in Diwaniya.

TARİH ÖĞRETMENLERİNİN KANIT TEMELLİ TARİH ÖĞRETİMİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

Doç. Dr. Eray ALACA

*Giresun Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Giresun,
Türkiye*

eray.alaca@giresun.edu.tr

Tarih öğretiminin temel sorunlarından biri tarihin nasıl öğretileceği olmuştur. Bu çerçevede yöntem ve tekniklerin kullanılması gündeme gelmiştir. Ancak her yöntem ve teknik tarih öğretimine uygun olmadığından özel öğretim yöntemleri geliştirilmiştir. Bunların arasında kanıt temelli tarih öğretimi önemli bir yere sahip olmuştur. Çünkü kanıt temelli tarih öğretimi ile öğrencilerin geçmişin bilgisini anlayabilmesi, eleştirel düşünebilmesi ve empati kurabilmesi amaçlanmıştır. Türkiye’de ise tarih öğretiminde kullanımı yeni olmakla beraber tarih öğretim programlarında yer almıştır. Tarih öğretmenlerinin kanıt temelli tarih öğretimine yönelik görüşlerini ortaya çıkarmayı amaçlayan bu çalışmada nitel çalışma desenlerinden olgubilim (fenomenoloji) kullanılmıştır. Çalışma grubunu, Giresun ilinde liselerde görev yapan 24 tarih öğretmeni oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak 3 farklı sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde ise içerik analizi kullanılmıştır. Çalışma sonuçlarına göre; tarih öğretmenlerinin kanıt temelli tarih öğretimine yönelik olumlu yaklaşım sergiledikleri ve öğrenciler için yararlı olacağını düşündükleri ancak bu yöntemin uygulanmasına dair bilgi eksikliklerinin olduğu, Türkiye’de yapılan merkezi sınav sistemine uygun olmadığı görülmüştür. Bu durum kanıt temelli tarih öğretiminin tam olarak anlaşılmasını engellediğini, dolayısıyla ile de tam olarak uygulanamadığını göstermiştir.

HISTORY TEACHERS' VIEWS ON EVIDENCE-BASED HISTORY TEACHING

Assoc. Prof. Eray ALACA

*Giresun University, Faculty of Education, Department of Turkish and Social Sciences
Education, Giresun, Turkey*

eray.alaca@giresun.edu.tr

One of the main problems of history teaching was been how to teach history. In this context, the use of methods and techniques has come up. However, since not all methods and techniques are suitable for history teaching, special teaching methods have been developed. Among these, evidence-based history teaching has played an important role. Because with evidence-based history teaching, it is aimed that students can understand, critically think and empathize the knowledge of the past. The use of evidence-based history teaching Although the Turkey in the new it has taken place in the history curriculums. In this study, which aims to reveal the views of history teachers towards evidence-based history teaching, phenomenology from qualitative study designs is used. The study group consisted of 24 history teachers working in high schools in Giresun province. As a data collection tool, semi-structured interview form consisting of 3 different questions was used. In the analysis of the data, content analysis was used. According to the results of the study; history teachers' exhibit positive approach they think will be useful to their students for evidence-based history teaching but this method is the lack of information on the implementation of, it has been shown to be not suitable for the central examination system in Turkey. This shows that evidence-based history teaching has not been fully understood and therefore cannot be fully implemented.

TARİH ÖĞRETMENİ ADAYLARININ “ATATÜRK” E YÖNELİK METAFORİK ALGILARI

Doç. Dr. Eray ALACA

Giresun Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Giresun,
Türkiye

eray.alaca@giresun.edu.tr

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucu değeri olan Atatürk'ten temel eğitimden üniversiteye kadar başta tarih olmak üzere tüm derslerde doğrudan veya dolaylı olarak söz edilmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı kanun ve yönetmelikler kapsamında bu konuda hassasiyet göstermekte ise de asıl unsur öğretmenler, özellikle de tarih öğretmenleridir. Çünkü öğretmenler, öğrencileri her alanda şekillendiren bir işleve sahiptir. Bu çerçevede eğitim-öğretim süreci sonunda oluşan Atatürk algısını, tarih öğretmeni adaylarının metaforik algıları üzerinden ortaya çıkarmak çalışmanın temel amacıdır. Çalışmaya bir devlet üniversitesinin Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'nde öğrenim görmekte olan ve/veya öğrenimini tamamlayan 2018-2019 eğitim-öğretim yılında “Öğretmenlik Meslek Bilgisi Sertifika Programı” na kayıtlı tarih öğretmeni adaylarından 64'ü katılmıştır. Nitel çalışma desenlerinden olgubilim (fenomenoloji) kullanılan çalışmada bir adet açık uçlu sorudan oluşan form kullanılmıştır. Tarih öğretmeni adaylarından “Atatürk.....gibidir. Çünkü.....” ifadesini tamamlamaları istenmiştir. Elde edilen veriler betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Tablolar oluşturularak çıkarımlarda bulunulmuştur. Çalışma sonucunda tarih öğretmeni adaylarının verdiği cevaplarda “güneş”, “ışık”, “sabah”, “mum”, eşitlik”, “aydınlık”, “baba” gibi metaforlar ortaya çıkmıştır.

PRESERVICE HISTORY TEACHERS' METAPHORIC PERCEPTIONS ABOUT ATATURK

Assoc. Prof. Eray ALACA

*Giresun University, Faculty of Education, Department of Turkish and Social Sciences
Education, Giresun, Turkey*

eray.alaca@giresun.edu.tr

Ataturk, who is a founder value republic of Turkey's is told directly or indirectly in all courses, especially history courses, from basic education to university. Although the Ministry of National Education shows sensitivity in this subject within the scope of laws and regulations, the main element is teachers, especially history teachers. Because teachers have a function that shapes students in every field. In this context, the main purpose of this study is to reveal the perception of Ataturk through metaphoric perceptions of preservice history teachers. In the 2018-2019 academic year, 64 of the preservice history teachers enrolled in the "Teaching Profession Certificate Program" who were studying at the History Department of the Faculty of Letters of a state university and / or completed their education, participated in the study. In the study, which is one of the qualitative study designs, phenomenology was used. A form consisting of one open ended question was used. Preservice history teachers were asked to fulfill "Ataturk is like.....because....."expressions. The obtained data were analyzed by descriptive analysis method. Tables were created and inferences were made. As a result of the study, metaphors such as "sun", "light", "morning", "candle", equality ", light", "father" emerged in the answers given by the preservice history teachers.

AZERBAIJAN OKULLARININ TARİH DERSLERİNDE EDEBİ ESERLERİN KULLANIMI

Farida Aliyeva

Tarih derslerinde herhangi bir konunun öğretilmesi zamanı edebi eserlerle ilişkilendirilmesi tarihi olayların ve şahsiyetlerin öğrencilerin daha iyi anlamalarına ve kavramalarına yardımcı oluyor. Öğretmen ders sürecinde tarihi konulara ilişkin edebi eserleri kullanırken, onların tarihi şahsiyet ve olayları aynı derecede yansıtmadıklarını göz önünde bulundurmak zorundadır. Tarihi şahsiyet ve olayları görece olarak doğrudan yansıtan sanatsal eserlerle birlikte, farklı yansıtan eserler de vardır.

Tarih eğitiminde kullanılan edebiyat örnekleri iki gruba ayrılır:

1. Öğretilen dönemin edebi anıtları, yani aynı dönemde oluşmuş eserler. Onlar dönemin özgün belgeleri konumundadırlar. Fakat, edebi yapıtlar çoğu zaman yazarının görüşlerini yansıttığından onlara eleştirel yaklaşmak gerekir.

2. Tarihi kurmaca. Bu kısım eserlere tarihi roman, tarihi konuda yazılmış hikaye, yani öğretilen dönem hakkında daha sonraki dönem yazarları tarafından yazılmış edebi eserler örnek verilebilir.

Birinci grup eserler tarih derslerinde daha çok sonuç ve genelleme için bir temel olarak, ikinci grup eserler ise anlatılan konunun kazandırılması ve görselliğin sağlanmasında araç olarak kullanılmaktadır.

Edebi eserler eğitim araçları olarak seçilirken zikredilen ilkelere uyulmalıdır:

1. Bilimsellik ilkesi
2. Programa uygunluk ilkesi
3. Öğrencilerin bireysel özelliklerinin dikkate alınması ilkesi
4. Uygunluk ilkesi
5. Etkinlik ilkesi

Azerbaycan tarihi derslerinde öğretilen tarihi dönem ve olayla ilgili edebi eserlerden yararlanmanın, dersin görselliğini artırdığı, müfredatın kolayca özümsemesini sağladığı gözlemlenmektedir.

THE USING OF THE LITERARY FICTION HELP STUDENT GOOD TO REMEMBER HISTORICAL EVENTS AND PERSONALITIES

Farida Aliyeva

The teacher during schooling the lesson should to understand that using literary fiction present historical personalities and events on the same level. There are literary fictions that can reflect historical personalities and events, but there are those that exactly do not reflect.

There are two groups of literary fictions in the history of studies

1. The art monuments and compositions belonging to the period of studying. There are the sources of that historical time. But art monuments often show the author's worldview what needs to be critically evaluated.
2. Historical fiction. It includes a historical novel, storytelling, and the composition of the authors of that time.

The first group of fiction is using in historical books for getting the results, but the second one is aimed to specify and illustrate the materials.

The selection of studying material from literature fiction should be implemented by these principles:

1. scientific principle
2. program compliance principle
3. attention to personal opportunities of students
4. Relevance principle
5. Activity principle

The practice is showing that the using of the literary fiction during the studying of Azerbaijani historical events and personalities improve the level of lessons and assign scientific materials.

TARİH EĞİTİMİNDE İKTİSADIN ROLÜ

Dr. Öğretim Üyesi Hasan ALPAGO

Nişantaşı Üniversitesi, İİSBF, Maslak / İstanbul

Tarihi olayların ve belgelerin çoğu iktisadi faaliyetlere dayanmaktadır. Gerçekten de toplumların yaşadıkları tüm olaylarında temelinde iktisadi kaygılar ve beklentiler ön plana çıkmaktadır. Bu açıdan mağara duvarlarından günümü kadar yansıyabilen kaynaklarda savaş sonuçlarına dair bilgilere kadar hemen hepsi o dönemin iktisadi motiflerine dayanmaktadır. Ayrıca tarihi olayların akışını ve kronolojik yazılımı ve korunabilmesi yine iktisadi kaynakların varlığıyla doğrudan ilişkilidir. Bu bağlamda tarih eğitiminde iktisadın rolü önem kazanmaktadır.

İnsanlık tarihi icatlar ve yeniliklerle doludur. Bu gelişmeler artan sorunlara ve ortaya çıkan yeni ihtiyaçlara çözüm bulmak için teoride ve pratikte fikirlerin çatışmasıyla meydana gelmiştir. Toplumlar sorunlara çözüm ararken bu fikirlerden yola çıkarak çözüm aramışlardır. Sosyal bilimciler özellikle de Thomas Aquinas, François Quesnay, Adam Smith, Karl Marks, John M. Keynes ve Milton Friedman gibi bilim insanları iktisadi düşüncenin geçirdiği evreleri ve değişimleri yönlendiren ve gerek teorik ve gerekse uygulamaya yönelik bir şekilde daha etkin ve faydalı bir şekilde anlaşılmasında öncü rol üstlenmişlerdir.

Bu sosyal bilimciler bu çalışmalarını destekleyen temel düşünceleri insanların ekonomik ve sosyal yaşamlarında karşılaştıkları sorunları sahip oldukları kıt kaynaklarla optimal çözüme konusunda bilimsel bir yol gösterici olmaya dayanmaktadır. Eğer insanları bu sorunları yaşamamış olsaydı bu bilim insanların çabalarına da gerek duyulmazdı. O halde bilimsel düşünce sorunları çözüme ve bu bağlamda insanlara faydalı olabilme ilkesine dayanmaktadır.

İşte bu çalışmamızda bu hususu iktisadi düşünce tarihi çerçevesinde ele almaya çalıştık. Bu çalışmamızda iktisadi düşünce tarihi çerçevesinde modern ekonomik anlayışın ulaştığı son aşama ve yeni şartların gerekleri eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirilmiştir.

THE ROLE OF ECONOMICS IN HISTORY EDUCATION

Dr. Hasan ALPAGO

Nişantaşı University, Faculty of Economics and Administrative Sciences,

Maslak / İstanbul

Most of the historical events and documents are based on economic activities. In fact, economic concerns and expectations come to the forefront in all events of societies. In this respect, almost all figures on the cave walls, from the sources that can be reflected until today, to the information about the war results are based on the economic motifs of that period. In addition, the flow of historical events and chronological circulation and its preservation are directly related to the existence of economic resources. In this context, the role of economics in history education gains importance.

The history of humanity is full of inventions and innovations. These developments have been the result of a clash of ideas in theory and practice in order to find solutions to increasing problems and emerging needs. As societies seek solutions to problems, they sought solutions based on these ideas. Social scientists, particularly Thomas Aquinas, François Quesnay, Adam Smith, Karl Marx, John M. Keynes and Milton Friedman, lead the phases of economic thought and change in a more effective and useful way, both in theory and in practice.

The basic ideas supporting these studies are based on being a scientific guide to optimally solving the problems that people face in their economic and social lives with the scarce resources they have. If people had not experienced these problems, they would not have needed the efforts of these scientists. Therefore, scientific thinking is based on the principle of solving problems and being useful to people in this context.

In this study, we tried to address this issue within the framework of the history of economic thought. In this study, the last stage of modern economic understanding and the requirements of the new conditions within the framework of the history of economic thought were evaluated with a critical point of view.

OSMANLI DEVLETİ'NDE KIZ ÇOCUKLARININ EĞİTİMİ VE 1869 MAARİF-İ UMUMİYE NİZAMNAMESİ

Dr.Eylem TEKEMEN ALTINDAŞ*

Osmanlı Devleti'nin gerileme sürecine girmesinden itibaren birçok kurumda olduğu gibi eğitim alanında da yenileşmeye ihtiyaç duyulmuştur. Tanzimat dönemine kadar Osmanlı eğitim sisteminde herhangi bir düzenlemeye gidilmemiştir. Her ne kadar Tanzimat Fermanı'nda eğitim ile ilgili herhangi bir hüküm olmasa da Türk eğitim tarihine damga vuracak olan birçok yenilik bu dönemde yapılmaya başlanmıştır. Eğitim alanında yapılacak ıslahatlarla ilgili 1869 yılında Maarif-i Umumiye Nizamnamesi yayınlanmıştır.

Eğitimin hemen her konusuna değinen nizamname kanun niteliğinde olması bakımından oldukça önemlidir. Nizamname ile yabancı ve azınlık okulları da denetim altına alınmıştır. Nizamname ile Osmanlı Devleti'nde özellikle kız çocuklarının eğitimi meselesi gündeme gelmiştir. İlkokuldan sonra kız çocuklarının devam edebileceği bir okul bulunmadığından rüştiyelerin açılması üzerinde durulmuştur. Ancak kadın öğretmen temini meselesi ile karşı karşıya kalınacağından Darulmuallimatın kurulması istenmiştir. Nizamname çerçevesinde 26 Nisan 1870 tarihinde Darulmuallimat açılmıştır. Okulun açılışı dönemin basınında da geniş yer bulmuş öğretmen ve öğrenci temini üzerinde durulmuştur. İstanbul'da açılan okul uzun süre tek başına ülkenin kadın öğretmen ihtiyacını karşılamaya çalışmıştır.

Bu çalışmada, Maarif-i Umumiye Nizamnamesi'nin kız çocuklarının eğitimine dair getirdiği yeniliklerin Türk eğitim tarihi içindeki yeri önemi incelenecektir. Maarif-i Umumiye Nizamnamesi ile başlayan ve Kanun-i Esasiye'nin ilanına kadar geçen süreçte kız çocuklarının eğitimi meselesi üzerinde durulacaktır. Kaynak olarak arşiv belgeleri kullanılacak ve dönemin basını taranacaktır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Devleti, 1869 Maarif-i Umumiye Nizamnamesi, Rüştiye, Darulmuallimat

EDUCATION OF GIRLS IN OTTOMAN EMPIRE AND 1869 STATUTE ON GENERAL EDUCATION

Dr.Eylem TEKEMEN ALTINTAŞ

As of period of regression in Ottoman Empire there was a need for revolution in the field of education as in many other institutions. There was no regulation in Ottoman education system until Tanzimat Reform Era. Many reform to mark Turkish education history were carried out in this era even though no provision regarding education took place in the Rescript of Gülhane. In 1869 the Statute on General Education was published regarding the reforms in the field of education.

The Statute touching almost all issues of education has great importance for it had the force of law. With the statute schools of minorities and of foreign owners could be supervised. Especially education of girls in Ottoman Empire was on the agenda with the Statute. As there were no school for girls to continue their education after primary school, opening junior high schools was urged upon. But as female teacher problem was foreseen, a female teacher school Darulmuallimatın was asked to be opened. In line with the Statute Darulmuallimat was opened in March 26, 1870. The opening ceremony was widely covered in press of the time, emphasizing recruitment for student and teacher. The school in Istanbul alone tried for long to answer the need of female teacher of whole country.

In this work within Turkish education history the place and importance of reforms brought by Statute on General Education about girls' education will be analysed. The education of girls beginning with the Statute on General Education until declaration of the Ottoman basic law Kanun-i Esasiye will be mentioned. Archive documents will be used as source and press of the time will be scanned.

Keywords: Ottoman Empire, 1869 Statute on General Education, Ottoman junior high school, Darulmuallimat

I. DÖNEM TBMM MİLLETVEKİLLERİNİN GELECEK BEKLENTİLERİNİN EĞİTİM VE TARİH EĞİTİMİ BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

Doç. Dr. Adnan ALTUN

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

TBMM'de Evrak ve Tahrirat Müdürü olan Necmettin Sahir Sılan bey 1920 yılının savaş ortamı içerisinde sosyal bilim tarihimiz açısından önemli bir anket çalışması yapmıştır. 1. Dönem TBMM milletvekillerine tek bir soru yönlendirmiştir: “*Kazanılacak olan Millî İstiklâl Mücâhedemizin feyizdar ve semeredar olması neye bağlıdır?*” İlk cevabı 5 Eylül 1921 tarihinde Saruhan mebusu Mahmut Celal (Bayar) Bey’in verdiği anketin son cevabını ise 8 Nisan 1923’te Bayazıt Mebusu Dr. Refik (Saydam) Bey vermiştir. Anketi 437 milletvekilinden; daha doğrusu savaş nedeniyle mecliste bulunabilen 351 milletvekilinden 315’i cevaplamıştır. Bu önemli çalışma uzun yıllar arşivlerde beklemiş ve 1992 yılında Necmettin Sahir Sılan’ın varisleri tarafından Tarih Vakfı’na bağışlanmıştır. Çalışma Tarih Vakfı tarafından hazırlanmış ve TBMM Kültür, Sanat ve Yayın Kurulu’nun 100. yayını olarak Nisan 2004’te “*İlk Meclis Anketi: Birinci Dönem TBMM Üyelerinin Gelecekte Bekledikleri*” adıyla yayımlanmıştır.

Bu araştırmanın amacı söz konusu çalışmayı eğitim ve tarih eğimi bağlamında incelemektir. Hâlihazırda çalışmada milletvekillerinin görüşleri 21 başlık altında derlenmiştir ve bu başlıklardan birisi de 117 milletvekilinin cevabının yer aldığı “Eğitime Önem Verilmesi – Cahillikle Mücadele” adını taşıyan kısımdır. Doğrudan bu çalışmayı ilgilendirmekle birlikte incelemede milletvekillerinin tüm cevapları yeniden incelenmiş ve içerik analizi sonucu elde edilen yeni örüntü çalışmanın sonucu olarak ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: I. TBMM, gelecek beklentisi, eğitim, tarih eğitimi.

**THE INVESTIGATION OF THE FUTURE EXPECTATIONS OF THE
PARLIAMENTS OF THE FIRST PERIOD OF THE GRAND TURKEY NATIONAL
ASSEMBLY IN THE CONTEXT OF EDUCATION AND HISTORY EDUCATION**

Assoc. Prof. Dr. Adnan ALTUN

Bolu Abant İzzet Baysal University

Necmettin Sahir Silan, who was the Director of Paperwork and Editorial in the Turkish Grand National Assembly, conducted an important survey in terms of our history of social science in the war environment of 1920. He asked the MPs one question: *“What should we do if our National Independence Struggle will be successful?”* The first answer on September 5, 1921, the Saruhan deputy Mahmut Celal (Bayar) Bey's last answer to the survey on April 8, 1923, the Bayazıt Dept. Mr. Refik (Saydam) gave it to him. The questionnaire was answered by 315 of 351 deputies (actually 437 but due to war). This important work has been kept in the archives for many years and in 1992 it was donated to the Tarih Vakfı by the heirs of Necmettin Sahir Silan. The study was prepared by the tarih Vakfı and published in April 2004 as the 100th publication of the TBMM Committee on Culture, Arts and Publications.

The aim of this study is to examine the study in terms of education and history. At present, the views of MPs have been compiled under 21 headings and one of them is the section titled “The Importance of Education - Combating Ignorance” 117 with the answers of 117 deputies. Although directly related to this study, all the responses of the MPs were re-examined and the new pattern obtained as a result of the content analysis was revealed as the result of the study.

Key Words: I. TBMM, future expectation, education, history education.

ON DOKUZUNCU YÜZYILDA İRAN TARİHÇİLİĞİNDEKİ YENİ GELİŞMELER

Rasoul Arabkhani

Birçok tarih araştırmacılara göre, on dokuzuncu yüzyıl İran toplumunda modernleşmenin başlangıcıdır. İran tarihçiliği de diğer sosyal ve kültürel alanlarda olduğu gibi bu dönemde büyük bir dönüşüm geçirdi. Metodoloji ve içgörü alanında gerçekleşen bu evrimin başlangıç noktası İran'da Meşrutiyet ve istibdata karşı hareketlerin ortaya çıkmasıydı. Bu dönemde, İran'ın geleneksel tarihçiliği tüm özellikleri ile, yerini modern tarihçilikle değiştirdi. Bu gelişmede, iç siyasal, toplumsal değişimlerin rolü ve yabancı özellikle Avrupa'nın düşünsel, kültürel etkisi göz ardı edilemez. Konusu siyasi ve kısmi olan geleneksel tarihçiliğinin aksine, modern tarihçilerin yaklaşımı büyük ölçüde sosyal ve kültürel oldu. Tarihçiler zor anlaşılabilir edebi yazıdan ve yarasız edebi tekniklerin kullanımından uzaklaştı ve basit ve anlaşılır yazmaya çalıştı. Tarih kitap okurları artık ulema ve ya seçkinler değil, tarih okumakla ilgilenenler sıradan insanlar ve şehir sınıflarıydı. İlahi takdir, geleneksel tarihsel düşüncenin temeli ve tarihi olayların nedeni olarak önemini yitirdi ve insan iradesi ve sosyal kurumlar, tarihsel dönüşümün en önemli mekanizması olarak kabul edildi. On dokuzuncu yüzyılda, çağdaş İran tarihçiliğinin temelleri atıldı ve İran tarihçiliği yeni özellikler buldu. Araştırmanın ana sorusu, bu sürecin nasıl başladığını ve gerçekleştiğini anlamaktır. Bu makale, on dokuzuncu yüzyıl İran'da modern tarihçiliğinin ortaya çıkmasını etkileyen faktörleri incelemeyi amaçlamaktadır.

THE STUDY OF THE CAUSES OF THE EVOLUTION OF IRANIAN HISTORIOGRAPHY IN THE NINETEENTH CENTURY

Rasoul Arabkhani

For many scholars, the nineteenth century, especially its middle decades, coincided with the beginning of modernization in Iranian society. The starting point for this evolution, which took place in two areas of approach and insight, was the emergence of an anti-authoritarian and constitutional movement in Iran. In the course of this period, traditional historiography in Iran with all its features gave way to modern historiography. The role of domestic political and social changes and the impact of foreign intellectual cultural developments, especially on Europe, cannot be ignored. Unlike traditional historiography, whose subject matter was political and partial, in the modern historiography, the approach of historians was largely social and cultural. Historians took a break from difficult writing and use of ploys and tried to write simple and understandable. In the nineteenth century, the foundations of contemporary Iranian historiography were laid down and Iranian historiography found new features. The main question of the research can be how this process began and was realized. This paper intends to analyze the factors influencing the evolution of historiography in nineteenth-century Iran from traditional to modern.

TARİHİ TEATROYA TAŞIYAN YAZAR

Prof.Dr.Lütviyye Asgerzade

Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi

Edebiyat İnstitüsü

Uzun süren devlet geleneği olan Osmanlı İmparatorluğu'nun durumu yirminci yüzyılın başlarında kötüye gediirdi. İstanbul Hristian Avrupa'sının - Avrupa birlikleri'nin tehdidi altındaydı. Osmanlı İmparatorluğu'nun durumundan filozof şair-dramaturk Cavid Efendi endişeli idi. Hüseyin Cavid Efendi'nin en sensasyon eseri olan "İblis" faciasında olaylar işte bu açıdan ele alınmışdı. Yazar eserinde Orta Doğu'nun dramatik tarihini, Orta Doğu halklarının sosyal, politik ve manevi hayatında yaşananları ifade etmiştir. Cavid Efendi 1918'de yazdığı "İblis"de kurtarıcı önder imgesini Elhan adında bir türk zabıtinde betimlemişti: **"Omuzunda eski siyah atkı - plaş, vügarlı, müsallah, zabıt kılıklı, kalın bıyıklı, gur, siyah sakallı, zinde ve mühib simalı."** Elhan Osmanlı sarayı'nda görevli olmuş ve saraydan ayrılmışdı. Elhan'ın ve arkadaşlarının amacı Türk ulusunun tarihi kurtuluşunu sağlamaktı. Bunun için karakterinde, şahsiyetinde ahlakında ulusseverlik, adalet, sulhseverlik, insanseverlik duyguları barındıran üst insan - Elhan planlar hazırlamakta, kendine yandaş toplamaktadır. Tüm yollar Elhan'ın barındığı ormanlıktan geçer. Türk ulusunun demir iradesi gibi betimlenen Elhan Osmanlı ile, Osmanlı'nı temsil eden bütün kötülüklerle ormanlıkta karşılaşır ve hesap sorur. Elhan'ın mahkemesinden islaholunmazlardan kimse: arap İbn Yemin, Zenci Çavuş, İncil adı ile Ermenistan'a milli davayı alevlendirmek için silah taşıyan Papas, elinde Tövrat tutub fransız casusu olan Haham, ingilislere para için casusluk yapan iranlı Şeyh kurtula bilmir. Türk ulusunun düşüncede kurtuluşu yalnız bundan sonra sağlana bilir. Mahv olanlar Türk kimliğinin, Türk varlığının karşısındaki engellerdir.

Cavid Efendi'nin 1918'de Anadolu'nun kurtuluşu için düşlediği üst insan Elhan karakteri Mustafa Kemal timsalında örneklenmişti. Cavid Efendi'nin betimlediği Elhan'ın yaptıkları ile Mustafa Kemal Atatürk'ün yaptıkları ve davranışları aynı; Elhan da Osmanlı'nı devirmek için saraydan ayrılır, Mustafa Kemal da. Elhan da Osmanlı gözünde bir kanun kaçağı idi, Mustafa Kemal da. Elhan da Osmanlı'nı devirmeden kurtuluş olmaz inancına sahipti, M.K.Atatürk de. Elhan'ın ormanlıkta hesablaştığı hainlerle ve Osmanlı değerleri ile Mustafa Kemal Atatürk de aynı şekilde hesaplaşmış, Osmanlı'nı ortadan kaldırıp bütün değerleri ve yönetim şekli ile tarihe gömmüştü. Eserde yönetimi arap ve ermeni casuslarından temizleyen Elhan – Gazi Mustafa Kemal Paşa 1921'de Türk Ocakları Konferansı'nda "Devletin kurucusu olan biz türkler "necib millet" adı altında araplara, sadık millet adı altında ermenilere ve arnavutlara kul edilmişdik" - der. İşte, Türkcü, Turan'cı Cavid efendi'nin tabloştırdığı Elhan imgesi gerçek hayatta kendi tecesümünü bulmuştu. Sovyetler döneminde Türkiye'de ilk sefirimiz İbrahim Ebilof hatıralarında "Cavid Efendi'nin "İblis" eserini Mustafa Kemal Paşa'nın okuduğunu ve Elhan imgesinin kendisi olduğunu." söylediğinden bahis eder.

Anahtar kelimeler: Azerbaycan Teatrosu, Hüseyin Cavid Efendi, Türk milletinin kurtaricisi Gazi Mustafa Kemal imajı

THE RECORD OF THE TURKISH NATION IN AZERBAIJAN GAZİ MUSTAFA KEMAL IMAGE

Summary: The state tradition of the Ottoman Empire, which lasted for a long time, worsened in the early twentieth century. Istanbul was under the threat of the European troops of Hristian Europe. The philosopher poet-dramaturk Javid Efendi was worried about the situation of the Ottoman Empire. Hussein Javid Efendi`s work in the most disastrous tarih Iblis atik disaster in this aspect of the events were discussed in this work. Javid Efendi wrote in 1918 in Iblis, the icon of the liberator, in a Turkish officer named Elhan: On his shoulder, the old black weft - pashmina, musky, zeal, zabis in disguise, thick mustache, gur, black beard, fit and gingerbread. Elhan was assigned to the Ottoman palace and left the palace. The purpose of Elhan and his friends was to ensure the liberation of the Turkish nation. For this reason, in his character, in his personality, in his morality in person, the top man - who holds the feelings of nationalism, justice, peace-loving, and humanity - prepares plans and gathers himself. All roads pass through the forest where Elhan is sheltered. Elhan, depicted as the iron will of the Turkish nation, meets with Ottoman and all the evils that represent the Ottoman Empire in the forest. Elhan`s from the court islaholunmarlrnrnl nobody in the: Arab Ibn Yemin, Zenci Chavad, the bible with the tutrmenistan`a nationalist to revive the national Pasha, Tövrət tutub fransız casusu olan Haham, in the hands of the money that makes money for the irresponsibility of the world Şeyh he can't cheat. The liberation of the Turkish nation in thought can only be achieved after that. Those who are destitute are barriers against Turkish identity and Turkish existence.

The upper human being imagined by Javid Efendi in 1918 for the liberation of Anatolia was exemplified by the character of Elhan, Mustafa Kemal. The works of Elhan and the works of Mustafa Kemal Atatürk depicted by Javid Efendi are the same; Elhan also leaves the palace to overthrow the Ottoman, Mustafa Kemal. Elhan was an outlaw in the eyes of the Ottomans, Mustafa Kemal. Elhan had the belief that there would be no salvation without overthrowing the Ottomans, M.K.Atatürk. With the traitors of Elhan and the Ottoman values and Mustafa Kemal Atatürk accounted for in the same way, he eliminated the Ottoman and put it in history with all its values and form of government. Elhan - Gazi Mustafa Kemal Pasha, who was the founder of the state, who was the founder of the state, was used under the name of in necib nation ı in Arabs under the name de necib nation. "Here, Turkcü, Turan`c Javid Efendi`s depicted in the real life of the image of Elhan was found in the image. Soviet-era memorabilia in Turkey in the first Sefiria Abraham Ebilof "Javid Efendi" demon "that the work of Mustafa Kemal Paşa read and of itself is Elhan image." He mentions she said.

Key words: Azerbaijan Theater, Hüseyin Cavid Efendi, the image of Gazi Mustafa Kemal, the savior of the Turkish nation

II. MEŞRUTİYET DÖNEMİ EĞİTİM POLİTİKALARI

Öğr. Gör. Dr. Emine AŞCI

II. Meşrutiyet dönemi her alanda olduğu gibi eğitim alanında da yeni ve önemli gelişmelerin kaydedildiği bir süreçtir. Özellikle Batı tarzı eğitim modellerinin çokça tartışıldığı bu süreçte yönetim İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin elindedir. Memleketin bütün sorunlarının çözülmesi hedefi ile yola çıkmış olan İttihat ve Terakki'nin en fazla önem verdiği konu başlıklarından biri eğitimidir. Bu süreçte eğitim dilinin ne olması gerektiği, okulların denetlenmesi, dini okulların ıslahı, Batı tarzı okulların açılması gibi konular çokça tartışılmıştır. Osmanlıcı bir yaklaşımla bütün bu konu başlıklarında birtakım hedefleri olan İttihat ve Terakki programlarındaki eğitim başlığı altındaki maddelere dayanarak bu hedefleri yerine getirmeye çalışmıştır. Bu çerçevede iş başına getirdiği bazı eğitimciler vasıtası ile eğitimde başarılı dönüşümler yapmak istemiştir. Fakat Osmanlı Devleti'nin kozmopolit yapısı, karşısında keskin bir muhalefetin yer alması ve ekonomik yetersizlikler sebebiyle bu çalışmalar tam manasıyla başarıya ulaşamayacaktır. Bu makalede söz konusu süreç telif-tetkik eserler arşiv belgeleri ve dönemin basını başta olmak üzere pek çok kaynaktan istifade etmek suretiyle analiz edilmeye çalışılacaktır.

THE EDUCATION POLICIES OF THE II. CONSTITUTIONAL ERA

The Period of II. Constitutional Monarchy is a process in which new and important developments are recorded in the field of education as well as in all fields. Management is in the hands of The Committee of Union and Progress (CUP), especially in this process where Western-style educational models are widely discussed. Education is one of the topics of importance of the CUP that has been set out with the goal of solving all the problems of the country. In this process, topics such as what the language of education should be, supervising schools, reclamation of religious schools, opening of Western-style schools have been widely discussed. With an Ottoman approach, the CUP tried to fulfill these goals based on the articles under the title of education in the CUP Programs, which had some goals in all these topics. Within this framework, CUP wanted to make successful transformations in education through some of the educators CUP brought to work. However, due to the cosmopolitan structure of the Ottoman Empire, the sharp opposition in the face of it and the economic inadequacies, these works will not be successful. The process in question in this article will be analyzed by exploiting many sources, especially the some research books, archival documents and the press of the period.

**OSMANLI MAARİF NEZARETİ AÇISINDAN MÜZE-İ HÜMÂYUN MÜDÜRÜ DR.
PHİLİPP ANTON DETHIER (1804-1881) DÖNEMİ ÜZERİNE BİR
DEĞERLENDİRME**

Meltem Begüm SAATÇI ATA

Bu çalışmanın amacı, Osmanlı Devleti'nin önemli ekonomik ve siyasi değişim yaşadığı bir dönemde, Maarif Nezaretine bağlı olan Müze-i Hümayun'un müdürlüğünü yürüten Alman tarihçi, arkeolog, filolog, yazıt uzmanı ve ressam Philipp Anton Dethier'in müdürlüğü dönemindeki (1872-1881) faaliyetlerini Osmanlı maarif siyaseti ile ilişkisi açısından ele almaktır.

1874 tarihli Âsar-ı Atika Nizamnâmesi ve Osmanlı arşiv belgeleri birinci elden kaynaklar olarak tarih araştırmaları yöntemine uygun olarak incelenmiş; Semavi Eyice (1960), Edhem Eldem'e (2013) ait Dethier ve faaliyetleri hakkında farklı bağlamdaki çalışmalar eleştirel olarak okunmuştur.

Sonuç olarak, Philipp Anton Dethier, 19. yüzyıl sonunda Osmanlı Devletinin son yabancı Müze-i Hümayun müdürü olarak Osmanlı müzeciliğinde değişim yaratmış bir kişidir. Bu değişim için olumlu/olumsuz değerlendirmeler mevcut olsa da Dethier, Osmanlı'da modern anlamda ve milli nitelikte bir müzecilikte genellikle başlangıç olarak kabul edilen Osman Hamdi Bey'in Müze-i Hümayun müdürlüğü dönemindeki (1881-1891) başarılarının temellerinin atılmasını sağlayan işler de yapmıştır.

**AN EVALUATION ABOUT THE DIRECTORATE PERIOD OF
DR. PHILIPP ANTON DETHIER (1804-1881)
IN TERMS OF THE OTTOMAN MINISTRY OF EDUCATION**

Meltem Begüm SATÇI ATA

In this article, it is aimed to discuss the activities of the Director of Müze-i Hümayun between 1872 and 1881, Dr. Philipp Anton Dethier who was a German historian, archaeologist, philologist, epigraphist and artist, in terms of Ottoman education policy during the period that the Ottoman State was in an important economic and political changes.

The Antiquities Regulation of the year 1874 (Âsar-ı Atika Nizamnâmesi) is one of the important resources which was adopted as the law in force during the directorate period of Dr. Dethier. The paper written by Semavi Eyice titled as “İstanbul Arkeoloji Müzelerinin İlk Müdürlerinden Dr. Ph.-Anton Dethier Hakkında Notlar” (Notes About One of the First Directors of İstanbul Archeological Museums Dr. Ph.-Anton Dethier) is important because it is the first article after Dethier’s death in the context of museology in Turkey. The article titled “The Archeology of a Photograph Philipp Anton Dethier And His Group of Greek Art” written by Edhem Eldem is another important one about the details of life of Dethier until 1872, the year of his assignment as director in the Müze-i Hümayun. The different archival sources are used for the information about the life and work of Dethier. The detailed information about the developments in his life between 1872 and 1881 are mainly evaluated from the Ottoman archival documents, especially the department of Ministry of Education. Also, the writings in the period of his directorate and contemporary research papers are also used to evaluate the subject.

As a result, Dr. Philipp Anton Dethier is a person who has made changes in the Ottoman museology as the last foreign director of Müze-i Hümayun at the end of the 19th cc. 9 Ministers of Education were assigned 16 times during this 9 years of Dethier’s directorate of Müze-i Hümayun as subordinated the Ministry of Education. Although there are some negative and positive evaluations about the changings that came true during the directorate of Dethier, he became effective on establishing the modern and national museology that is generally accepted as started by Osman Hamdi Bey’s directorate in the Müze-i Hümayun (1881-1891) in the Ottoman State.

ESKİÇAĞ METODOLOJİSİNE GİRİŞ

Umut ATASEVEN*

Siyasi anlamda ömrünü tamamlayan devletler olsa da toplumlar elbette bir şekilde hayatta kalabilmektedir. Hayatta kalan veya tarih sahnesinden çekilen her toplum tarihin birer konusu olmakla birlikte araştırma sahalarının özveri ile incelenmesi tarihçinin birinci vazifesidir. Bu sahalar dini, siyasi, kültürel ve ırki durumlara kurban edilmemeli ve tarihsel süreç esasına uygun olarak öğrenilmeli, öğretilmeli; gelecek nesillere yeni araştırma sahaları açılmalıdır.

Klasik eskiçağ tarihi uygulamaları her ne kadar gündemde kalsa da metottan uzak kalan çalışmalar alana duyulan ilgiyi de azaltmaktadır. Bu çalışmayla Eskiçağ Metodolojisinin son derece mühim olduğunu ve bir eskiçağ tarihçisinin zikredilen metot uygulamalarını kullanmasının gerekliliğini ortaya koymaya gayret ettik.

Anahtar Kelimeler: Eskiçağ, Metodoloji, Sosyolojik Yapı, Araştırma Sahaları

INTRODUCTION TO ANTIQUITY METHODOLOGY

Even though there are states that have completed their political lives, societies are of course can survive. Surviving or taken from the scene of history each society is a subject of history, but the dedication of research fields is the first duty of the historian. These sites are religious, political, cultural and should not be sacrificed to racial situations and in accordance with the historical process. should be learned and taught; new research areas should be opened to future generations. Although classical antiquity practices remain on the agenda, remote studies also reduce the interest in the field. With this work Antiquity Methodology is extremely important and historian's need to use the mentioned method applications We tried to put.

Key Words: Ancient, Methodology, Sociological Structure, Research Fields

* Umut ATASEVEN; Fırat Üniversitesi, İnsani ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Tarih Bölümü, Lisans Mezunu (2018), Eskiçağ Araştırmaları Dergisi Kurucusu, e-posta: atasevenu@gmail.com İstanbul,2019.

TÜRK HARP TARİHÇİLİĞİNİN DOĞUŞU: OSMANLI-YUNAN HARBİ (1897) LİTERATÜRÜ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA

Cem ATILGAN

(E.) Bnb., Hacettepe Üniversitesi, Tarih Bölümü Doktora Öğrencisi

Çalışma, Türk harp tarihçiliğinin kapsam, esas ve metodolojisini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Osmanlı ve Cumhuriyet dönemi harp tarihi eserleri incelendiğinde, Osmanlı harp tarihi yazımından günümüz harp tarihi yazımına kadar çok az değişerek gelen bir tarih yazım algoritması olduğu görülmektedir. Özellikle XIX. Yüzyılın ikinci yarısı itibariyle şekillenen Osmanlı harp tarihçiliği dinamik ve esasları ile günümüz harp tarihçiliğinin bu benzerliği incelenmeğe değerdir.

Çalışma, analizini Osmanlı-Yunan (1897) harp tarihi eserlerinin oluşturduğu bir örneklem kümesi üzerinden yönlendirmiştir. Bu eserlerin seçilmesinden maksat, Osmanlı harp tarihçiliğinin esas ve yöntem gelişimi açısından değerli ve tutarlı veriler ortaya koymalarıdır. Söz konusu Türk harp tarihçiliği olduğunda bu küme yeterli olmayabilir; bu sebeple yeri geldiğinde birçok yerli ve yabancı harp tarihi eseri ile karşılaştırmalar yapılmıştır.

Harp tarihi eserleri, tarihçiliğin sadece nakilci anlatım yönünü değil, tematik analiz boyutunu da yansıtmaktadırlar. Buna binaen eserlerde dikkat çekici bir yön belirlemektedir: Harp tarihi yazımı, dönem fenn-i harbini (savaş sanatı) bir analiz aracı gibi kullanmakta, askeri karar alma sürecini kendisine biçim, metot ve kapsam itibariyle bir model olarak kabul etmektedir. Bu sebeple Türk harp tarihçiliğinin esasları ortaya konulurken askeri teori olan etkileşimi esas alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Harp Tarihçiliği, Harp Tarihi, Osmanlı-Yunan Harbi, Fenn-i Harp.

GENESIS OF TURKISH WAR HISTORIOGRAPHY: A CASE STUDY ON THE LITERATURE OF OTTOMAN-GRECO WAR (1897)

Cem ATILGAN

(R.) Major., Hacettepe University, Department of History Doctorate Student

The work aimed to reveal the extent, base, and methodology of Turkish war historiography. When Ottoman and Republic Period war history treatises were researched, it was noticed that there was a hardly changed history writing algorithm coming from Ottoman war historiography to the modern-day era. The resemblance between Ottoman war historiography mainly was formed in the second half of the XIXth century, and that of modern-day is worthy of being analyzed.

The work directed its analysis over a sample set, comprising war history treatises related to Ottoman-Greco War (1897). The purpose of picking those treatises is that they reveal valuable and consistent data from the point of base and method progress of Ottoman war historiography. When it comes to Turkish war historiography this sample set might be insufficient; therefore, many comparisons were made with local and foreign war history pieces.

War history treatises reflect not only the narrating dimension but also the thematic analyzing dimension of historiography. Because of this, a remarkable aspect comes out in the treatises: War history writing was using the term art of war (fenn-i harb) as an analyzing tool and assuming military decision process as a model in terms of form, method, and extent. So, the interaction with the art of war was focused while revealing the aspects of Turkish war historiography.

Key Words: War Historiography, War History, Ottoman-Greco War, The Art of War.

I. DÜNYA SAVAŞI'NDA SALGIN HASTALIKLAR VE SOSYAL BİLGİLER

MÜFREDATINDAKİ YERİ

Prof. Dr. Cemal AVCI

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi

Alev AYNUZ

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi

Salgın hastalıkların, insanlık tarihinin şekillenmesinde önemli etkileri olduğu bilinmektedir. Bizans'ın batıyı ele geçirerek eski Roma imparatorluğunu canlandırma girişiminden, imparator dahil önemli sayıda Bizanslının veba salgınından etkilenmeleri sonucu vazgeçilmek zorunda kalınmıştı. Amerika'nın keşfinden sonra Avrupa'dan getirilen hastalıklar Amerikan yerlilerinin büyük bir oranda ölmelerine neden olmuştu. Amerika'dan getirilen hastalıklar da Avrupa'da etkili oldular.

Bunların yanında, bir savaş sırasında ortaya çıkan ve o savaşın kaderine etki eden, savaşan orduların bir de hastalıkla mücadele etmelerine neden olan salgın hastalıklar vardır ki, Trablusgarp ve Balkan savaşlarında Kolera bunlardan biridir.

Taraflardan birinin katkısı olmadan çıkan salgınlar yanında, bilinçli çıkarılan, karşı tarafı güçten düşürmek için biyolojik silah olarak kullanılan yöntemler de vardır. Milattan önce cesetlerin su kanallarına atılması yoluyla suların kirletilmesi yaygın bir savaş stratejisiydi. Böylece sular kirlenerek salgın hastalıklar hızlıca yayılabiliyordu. Günümüzde teknolojinin gelişmesiyle belli genlere sahip insanlara etki edecek biyolojik silahlar geliştirilmesi yönünde çalışmalar yapıldığı bilinmektedir.

Bu konu hem toplum sağlığı, hem de uluslararası ilişkiler yönleriyle önem arz etmekte olduğundan tarihî açıdan incelenmesiyle çıkacak sonuçların toplumun bilinçlenmesi açısından özellikle sosyal bilgiler ve tarih ders programlarında yer almasının faydalı olacağı kanaatindeyiz.

Bu kanaatle Birinci Dünya Savaşı yılları ile sınırlı olan bu çalışmamızı gerçekleştirdik. Birinci Dünya Savaşı da salgın hastalıkların en sık görüldüğü ve bazı cephelerde etkilerinin çok fazla olduğu savaşlardan biridir. Doküman analizi yoluyla yapılan bu çalışmada Birinci Dünya Savaşı sırasında görülen hastalıkların özellikleri ve belirtilerinden, hastalıkların savaşın sonuçlarına etkilerinden, bu dönemde Osmanlı Devleti'nden, halkın durumundan ve savaş sırasındaki salgın hastalıkların Sosyal Bilgiler müfredatındaki yerinden bahsedilecektir. Ayrıca çalışmada salgın hastalıklar konusunun eğitimde nasıl kullanılabilceği hususunda da önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Salgın hastalık, Birinci Dünya savaşı, Sosyal Bilgiler

THE PLACE IN THE WORLD WAR I. IN OUTLINE DISEASES AND SOCIAL STUDIES CURRICULUM

Prof. Dr. Cemal AVCI

Bolu Abant İzzet Baysal University Faculty Of Education

Alev AYNUZ

Bolu Abant İzzet Baysal University Master Student

ABSTRACT

It is known that epidemics have important effects on shaping human history. The Byzantine attempt to seize the west and revive the ancient Roman empire had to be abandoned as a result of the influx of plague by a significant number of Byzantines, including the emperor. Diseases brought from Europe after the discovery of America caused a great deal of the death of Native Americans. Diseases brought from America have also been effective in Europe.

In addition, there are epidemics that emerge during a war and affect the fate of that war, causing the fighting armies to fight the disease, which is one of them in the Tripoli and Balkan wars.

In addition to outbreaks without the contribution of one of the parties, there are also methods that are consciously removed and used as biological weapons to discredit the other. Pollution of the waters by throwing the bodies into the water channels before Christ was a common war strategy. Thus, by polluting the waters, epidemics spread rapidly. Today, it is known that with the development of technology, studies have been carried out to develop biological weapons that will affect people with certain genes.

Since this issue is important both in terms of public health and international relations, we believe that it would be beneficial to include the results of historical examination in the social studies and history course programs in order to raise awareness of the society.

With this in mind, we carried out this study, which was limited to the years of the First World War. World War I is one of the wars in which epidemics are most common and in some fronts the effects are very high. In this study conducted through document analysis, the characteristics and symptoms of the diseases seen during the First World War, the effects of the diseases on the results of the war, the Ottoman State in this period, the situation of the people and the place of epidemics during the war in the Social Studies curriculum will be mentioned. In addition, recommendations will be made on how to use epidemic diseases in education.

Keywords: Epidemic, World War I, Social Studies

SAKARYA SAVAŞI'NIN ÖNEMİ VE DERS PROGRAMINDAKİ YERİ

PROF.DR.CEMAL AVCI

BAİBÜ EĞİTİM FAKÜLTESİ

HÜSEYİN AÇIKALIN

BAİBÜ YÜKSEK LİSAN ÖĞR.

TURGUT UĞURLU

BAİBÜ YÜKSEK LİSAN ÖĞR.

Tarih boyunca toplumların kaderini değiştiren önemli olaylar gerçekleşmiştir. İcatların, liderlerin ve Savaşların bazıları hem insanlık hem de milletler için olumlu ya da olumsuz büyük etki yapmışlardır. Türk tarihinde de böylesine önemli, yaşadığı dönemi etkilediği gibi günümüzü de şekillendiren gelişmeler yaşanmıştır.

Bu çalışmada Türk milletinin kaderine etki eden 5 savaştan bahsedilerek özellikle Sakarya Meydan Muharebesi ele alınmıştır. Sakarya Savaşı, Avrupalı devletlerin Türkleri Anadolu ve Balkanlardan çıkarma faaliyeti olan Şark Meselesinde gerileyeşimize son vermesi, Sevr antlaşmasını gerçekleştirmek isteyen İtilaf devletlerinin ve Yunanistan'ın faaliyetlerinin başarısız olacağını ispat etmesi, Milli mücadele hareketinin başarılı olacağına inancı perçinlemesi, Mustafa Kemal'in liderliğini içte ve dışta tartışmasız kabul ettirmesi ve uluslararası etkileri ile önemli bir dönüm noktasıdır.

Böyle önemli olayların eğitimde hak ettiği yeri bulması gerektiği gerçeğinden hareketle çalışmamızda Sakarya Savaşı'nın "8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Programı"nda aldığı yer ile Sakarya Savaşı'nın öğretimi hakkında öğretmenlerin hazır bulunuşluk düzeylerini ve görüşlerini de tespit etmeye gayret ettik.

Anahtar Kelimeler: Sakarya Savaşı, Şark Meselesi, Liderlik, İnkılap Tarihi, Ders Programı

THE IMPORTANCE OF THE BATTLE OF SAKARYA AND ITS PLACE IN THE COURSE SYLLABUS

Important events that have changed the fate of societies exist throughout the history. Some of the inventions, leaders, and wars have had a great positive or a negative impact on both humanity and nations. Similarly, in Turkish history there exist important developments that have influenced the period these developments occurred and additionally shaped the present day.

In this study, the five wars that affected the fate of the Turkish nation are addressed and the Battle of Sakarya is discussed in details. The Battle of Sakarya, which had international outcomes as well, is a milestone in Turkish history for ceasing the influence of the European states in the Eastern Question that involves the activities to expel the Turks from Anatolia and the Balkans, proving the failure of the activities of the Entente States together with Greece in the enforcement of the Treaty of Sevres, solidifying the belief that the Turkish National Movement would succeed eventually and the acceptance of the indisputable leadership of Mustafa Kemal both on national and international scale.

Based on the fact that important topics such as the Battle of Sakarya should find their rightful place in history education and be discussed more rigorously, we examined how the topic of the Battle of Sakarya has been covered in the “syllabus of the course Turkish Republic Revolution History and Kemalism for 8th grade” and try to identify the readiness level of the teachers in the class when they discussed the topic together with their point of views on the topic.

Anahtar Kelimeler: the Battle of Sakarya, Eastern Question, Leadership, Revolution history, course syllabus.

AKADEMİSYENLERİN YENİLENEN ORTAOKUL T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK MÜFREDATINA VE BU MÜFREDATIN NASIL OLMASI GEREKTİĞİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

Yakup Ayaydın

Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, Doktora Öğrencisi

Prof. Dr. Kaya Yılmaz

Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Cemil Öztürk

Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, Öğretim Üyesi

Bu araştırma yenilenen Ortaokul T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük müfredatına yönelik olarak akademisyenlerin görüşlerinin tespit edilerek bu müfredatın nasıl olması gerektiğine yönelik önerilerinin tespit edilmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırma yenilenen Ortaokul T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük müfredatına yönelik alanın uzmanlarının görüşlerinin tespit edilmesi ve Ortaokul T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük müfredatının nasıl olması gerektiğine yönelik bir öneri geliştirme açısından önemlidir. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcılarını T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük alanında yapılan çalışmalar esas alınarak sekiz farklı üniversitede görev yapan 15 akademisyen oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından uzman görüşü alınarak geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırmada akademisyenlerin çoğu yenilenen Ortaokul T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük müfredatının yeterli olmadığını belirtmiştir. Akademisyenler Ortaokul T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük müfredatının öğrenci merkezli, yakın tarihe vurgu yapılarak, dersin adının değiştirilerek, içerikte farklı bakış açılarına yer verilerek, ders saati düzenlenerek, günümüzle bağlantı kurularak, ekonomik, sosyal-kültürel gelişmelere vurgu yapılarak, tarihsel düşünme becerilerine ağırlık verilerek, birincil kaynaklara ağırlık verilerek düzenlenmesi gerektiğini belirtmiştir.

Anahtar Kelimeler: T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük, Müfredat, Akademisyen

ACADEMICIANS' OPINIONS ABOUT RENEWED SECONDARY SCHOOL TURKISH REPUBLIC REVOLUTION HISTORY AND KEMALISM COURSE CURRICULUM AND ABOUT HOW THIS CURRICULUM SHOULD BE¹

This study aimed to identify academicians' opinions about renewed Secondary School Turkish Republic Revolution History and Kemalism Course Curriculum and to determine their suggestions about how this curriculum should be. This study is important to identify specialists' opinions in their field about renewed Secondary School Turkish Republic Revolution History and Kemalism Course Curriculum and to develop a proposal for how Secondary School Turkish Republic Revolution History and Kemalism Course Curriculum should be. The qualitative research method was used in the study. Based on the studies in the field of Turkish Republic Revolution History and Kemalism, the participants consisted of 15 academicians who have already worked at eight different universities. Semi-structured interview form developed by the researcher taking expert opinion was used as a data collection tool in the study. The data were analyzed using descriptive analysis method. Most of the academicians have emphasized that renewed Secondary School Turkish Republic Revolution History and Kemalism Course Curriculum is not sufficient as it stands. Academicians have stated that Secondary School Turkish Republic Revolution History and Kemalism Course Curriculum should be the student-centered and be regulated by laying emphasis on recent history, changing the course name, giving different points of view in its content, arranging course hours, establishing a connection with today, laying weight on economic and social-cultural developments, giving weight to historical thinking skills and focusing on primary sources.

Key Words: School Turkish Republic Revolution History and Kemalism, Curriculum, Academician

¹ This research was derived from the doctoral dissertation being written by Yakup Ayaydın.

AVRUPA KAYNAKLARINDA SULTAN SÜLEYMAN

YASALARIN ÖNEMİ HAKKINDA

Kamandari Məmmədova Aygün

Bakü Avrasya Üniversitesi, Bakü şəhri

Türkiye tarihindeki en güçlü Sultan olarak kabul edilen Süleyman, ülke genelinde sayısız ve en önemli hizmet ile ezberlenmiştir. Bu görkemli padişahın adıyla ilgili hizmetlerden biri, ülke mevzuatının sistematik olarak geliştirilmesi ve iyileştirilmesiydi. Dünya tarihinde bir kanun sistemi geliştirildi ve Xammurapi, Justinian, Uzun Hassan, I Peter, I Napoleon ve tarih olarak adlandırılan diğer yöneticilerden hiçbiri Kanuni Sultan Süleyman'ın seviyesine ulaşmadı. Nitekim, Osmanlı padişahına verilen isim yazarların daha yabancı kaynaklarda ve eserlerinde bulunur. ABD kongre salonunun önde gelen yöneticilerinden biri olan Sultan Süleyman'ın portresini yapan, görev süresi boyunca kazandığı meşru yasalar uzun zamandır yürürlükte ve dünya tarihinde özel bir yere sahiptir. Kural olarak, Müslüman ülkelerdeki yasalar, İslami öğretilere dayanan “Şeriat yasaları” adı altında biliniyordu. Kuşkusuz, İslam ülkelerindeki Şeriat yasaları, devlet hayatının en farklı alanlarında meydana gelen tüm olayları ve durumları tam olarak düzenleyemedi. Bununla birlikte, bu ülkelerdeki Şeriat yasalarının düzeltilmesi ya da değiştirilmesi yalnızca ciddi bir günah değildi, aynı zamanda bunu yapma cesaretinin de bulunmayıştıydı, İslam dünyasında ilk defa, Sultan Süleyman'ın kabul ettiği yasalar ve değişmeyen Şeriat inançlarında değişiklikler getirdi.

Aynı zamanda, Sultan Süleyman döneminde, bir çok medrese açılmıştır. Her medresenin o zamanlar kendine özgü bir kütüphanesi olduğu da bilinmektedir.

Osmanlı İmparatorluğu'nun sosyal ve siyasal yaşamında önemli gelişmeler kaydeden bu yasaların bazıları XIV. Yüzyıldan beri keşfedilmiştir, ancak sistemleri ilk olarak Sultan Süleyman döneminde hüküm sürmüştür. Bu, hukuk sisteminin ilk ve en açıklayıcı analizidir. Diyelim ki, bu yasalar ülkedeki mevcut Şeriat sisteminin içeriğiyle uyum sağlamak demektir. Sultan Süleyman, yalnızca ülke sınırlarının ötesinde değil aynı zamanda ülke içinde de tahakkümünün bir sonucuydu, din adamları padişahın yaptığı değişikliklerle açık bir şekilde aynı fikirdeydiler. Venedikli Morozini, Katerino Zeno, İngiliz Charles Omen, Fransız San Francisco, Antoine Rinkon, Gomel Rostel, Belon ve diğerleri bu konuda çok fazla not alıyorlar, Sultan İngiltere Kralı Charles, Fransız Kralı Francois I ve Venedik tanrıçası tarafından kabul edildi.

ABOUT THE IMPORTANCE OF THE LAWS OF SULTAN SULEYMAN IN EUROPEAN SOURCES

Kamandari Mammadova Aygun

Baku Eurasian University, Baku city

Which is considered the most powerful of Sultan Suleiman in Turkey's history, the country has been memorized by countless and the most important services in general. One of the services related to the name of this glorious sultan was the systematic development and improvement of national legislation. A law system was developed in world history and none of the other rulers called Xammurapi, Justinian, Uzun Hassan, I Peter, I Napoleon and history reached the level of Suleiman the Magnificent. As a matter of fact, the name given to the Ottoman sultan is found in more foreign sources and works of the authors. The legitimate laws he gained during his term, which portrays Sultan Süleyman, one of the foremost executives of the US congress hall, have long been in force and have a special place in world history. As a rule, the laws in Muslim countries were known under the name "Sharia laws an based on Islamic teachings. Certainly, the Sharia laws in Islamic countries have not fully regulated all events and situations that occurred in the most different areas of state life. However, the amendment or amendment of the Shari'ah laws in these countries was not only a serious sin, but also the lack of courage to do so, for the first time in the Islamic world, the laws adopted by Sultan Suleiman and the changes in unchanging Sharia beliefs.

At the same time, during the reign of Sultan Süleyman, many madrasas were opened. It is also known that each madrasa has its own library at that time.

Some of these laws, which made important developments in the social and political life of the Ottoman Empire, were introduced in the XIV. It has been discovered for centuries, but its systems first reigned during the reign of Sultan Süleyman. This is the first and most explanatory analysis of the legal system. Let's say these laws correspond to the content of the current Sharia system in the country. Sultan Suleyman was the result of domination not only beyond the borders of the country but also within the country. The clergy clearly agreed with the changes made by the sultan. Venetian Morozini, Katerino Zeno, British Charles Omen, French San Francisco, Antoine Rinkon, Gomel Rostel, Belon and others are taking too much note on this issue, the Sultan of King Charles of England, French King Francois I and was accepted by the goddess of Venice.

Geçerlik: Doğrular ve Yanlıklar

Vahit BADEMCİ

*Gazi Üniversitesi, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye,
bademci@gazi.edu.tr*

Belki de, geçerlik, ölçmedeki en önemli kavramdır; fakat, yaygın biçimde yanlış anlaşılmakta ve hatalı kullanılmaktadır. Testler ya da ölçme araçları geçerli değildir; çünkü, geçerlik, ölçümlerin kullanımlarının ve önerilen yorumlarının bir özelliğidir. Böylece, “test geçerlidir”, “ölçeğin geçerliği” veya “ölçümler geçerlidir” benzeri ifadeler kullanılmamalıdır. Eğitimsel ve psikolojik testlerin geliştirilmesi ve değerlendirilmesine ilişkin en otoriter kaynak *Standards for Educational and Psychological Testing* adıyla yayımlanmaktadır ve kısaca, *Standartlar* olarak anılmaktadır. *1966 Standartlarında* savunulan kapsam geçerliği, ölçüt ilişkili geçerlik, yapı geçerliği görüşü, *1999 Standartlarında* terk edildi. *1999 Standartlarında*, test içeriği üzerine temellenmiş kanıt, yanıt süreçleri üzerine temellenmiş kanıt, iç yapı üzerine temellenmiş kanıt, diğer değişkenlerle ilişkiler üzerine temellenmiş kanıt ve test etmenin sonuçları üzerine temellenmiş kanıt biçiminde geçerlik kanıtının kaynakları tanımlandı. Bununla beraber, geçerlik, bütüncül bir kavramdır.

Anahtar Kelimeler: *Geçerlik, geçerlik kanıtının kaynakları, yeni Standartlar.*

Validity: The Rights and Wrongs

Perhaps, validity is the most important concept in measurement, however; it has been misunderstood and misused widely. Tests or measurement instruments are not valid, because validity is a property of the proposed interpretations and uses of scores. Thus, such statements as “the test is valid”, “the validity of the scale” or “the scores are valid” should not be used. The most authoritative source regarding the development and evaluation of educational and psychological tests is published by name of the *Standards for Educational and Psychological Testing* and briefly referred to as the *Standards*. The view of content validity, criterion-related validity, and construct validity, which was advocated in the *1966 Standards*, was abandoned in the *1999 Standards*. In the *1999 Standards*, the sources of validity evidence were identified as evidence based on test content, evidence based on response processes, evidence based on internal structure, evidence based on relations to other variables, and evidence based on consequences of testing. Nevertheless, validity is a unitary concept.

Keywords: *Validity, sources of validity evidence, new Standards.*

KUZEY AZERBAIJAN'IN GARABAĞ BÖLGESİNDE YABANÇI OKULLARIN TARİHİNDEN (19.-20. YÜZYILIN BAŞLARI)

Rena BAKHISHOVA*

19. Yüzyılın başlarında Çarlık Rusyası'nın Kuzey Azerbaycan'ı işgalinden sonra, diğer alanlarda olduğu gibi eğitimde de önemli bir değişim oldu. İşgal öncesi ahali dini okullarında eğitim görüyordu. Bu okulların çoğunluğu sadece dini eğitimi değil, aynı zamanda dünya edebiyatı, matematik ve diğer bilimlerini de öğretiyordu. Ancak bu eğitim sistemi, Azerbaycan Türklerini soykökünden uzaklaştırmak ve Türk olduklarını unutturabilmek için Çarizmin politik hedeflerini sağlamıyordu. Bölgeyi tamamen Ruslaştırarak ve Hristiyanlaştırmak için Rusya'da faaliyet gösteren okullar türünde rus dilinin öğretildiği okullar kuruldu. Ancak, bu okullardaki öğrencilerin milli kökenleri incelendiğinde, burada okuyan öğrencilerin büyük çoğunluğunun Ermeni olduğu görünür. Not edelim ki, işgal sonrası bölgenin Hristiyanlaştırılması, Osmanlı Devleti ile Azerbaycan arasında bir engel oluşturmak, Rus-Osmanlı savaşları sırasında Ermenistan'ın Türklere karşı ihanetinden yararlanmak için, yaklaşık bir milyon dört yüz bin Ermeni Kuzey Azerbaycan'a, en başta stratejik bölge olan Karabağa tehir edilmişti. Azerbaycan nüfusunun Rusdilli okullarda okuması engellendiği gibi nüfusun dini okullarda da eğitimi engelleniyordu. Ancak Ermenilerin bölgede Ermeni dini okulları açmasına izin verilmekle kalmayıp ve hatta uygun ortam da yaratıldı. Bu açıdan Kuzey Azerbaycan topraklarının, ağırlıklı olarak Karabağ'da Ermeni dini ve Rus-Ermeni okulları kurulmuştur.

Azerbaycan da dahil olmak üzere Güney Kafkasya'nın eğitim merkezinin Tiflis'te olması nedeniyle, Ruslar ve Ermeniler ile birlikte Gürcüler de yerel nüfusu kontrol etmek için arazide yerleştirildi. Ağırlıklı olarak Yelizavetpol eyaletine taşınan Gürcüler'in eğitimi için 19. yüzyılın sonunda Gürcü yeparxial okulları kuruldu. Ancak, bunun belirtilmesi gerekir ki, tehir edilen ermenilerin Kuzey Azerbaycan topraklarının, ağırlıklı olarak Karabağ'ın tüm arazilerinde yerleştirildiğinden Ermeni okulları tüm şehir ve köylerinde kurulmuştur. Gürcüler sadece onu yönetmek amacıyla yerleştirildiğinden ve sayılarının azlığından sadece bölgenin idare merkezleri veya yakın yerlerde Gürcü yeparxial okulları kurulmuştur ki, onların sayı çok fazla değildi.

Makale yabancı okullar, onlarda okuyan öğrencilerin sayısı ve Rusça eğitim veren okullarda okuyan öğrencilerin milli terkihi hakkında geniş bilgi sağlayacaktır.

Rena Bakhishova*

* National Academy of Sciences of Azerbaijan, Institute of History by named of A.A.Bakıhanov, Baku, Azerbaijan. Mob: (+994) 70 2071413, (+994) 50 6367933. e-mail: rena-bakhishova@mail.ru

* National Academy of Sciences of Azerbaijan, Institute of History by named of A.A.Bakıhanov, Baku, Azerbaijan. Mob: (+994) 70 2071413, (+994) 50 6367933. e-mail: rena-bakhishova@mail.ru

HISTORY OF FOREIGN SCHOOLS IN THE GARABAGH REGION OF NORTHERN AZERBAIJAN (19TH - EARLY 20TH CENTURY)

After the occupation of Tsarist Russia in northern Azerbaijan in the early 19th century, there was a significant change in education as in other fields. Before the occupation, the people were educated in religious schools. The majority of these schools taught not only religious education, but also world literature, mathematics and other sciences. However, this education system did not provide the political goals of Tsarism in order to remove the Azerbaijani Turks from the genealogy and make them forget that they were Turks. In order to fully Russianize and Christianize the region, schools where the Russian language was taught were established in which Russia. However, when the national origins of the students in these schools are examined, it is seen that the majority of the students are Armenian. Let us note that the post-occupation Christianization of the region, to create an obstacle between the Osmanlı Empire and Azerbaijan, to benefit from the betrayal of Armenia against the Turks during the Russo-Osmanlı wars, approximately one million four hundred thousand Armenians were given to North Azerbaijan, primarily the strategic region of Karabakh. The education of the Azerbaijani population in Russian-language schools was prevented as well as the education of the population in religious schools. However, not only were Armenians allowed to open Armenian religious schools in the region, but even the appropriate environment was created. In this respect, Armenian religious and Russian-Armenian schools were established in the territory of Northern Azerbaijan, mainly in Karabakh.

Since the education center of the South Caucasus, including Azerbaijan, is located in Tbilisi, Together with the Russians and Armenians, the Georgian town was settled to control the local population. For the education of Georgians, who were mainly moved to Yelizavetpol province were established Georgian yeparxial schools at the end of the 19th century. However, it should be noted that Armenian schools were established in all cities and villages since the Armenian settlements were located in the territory of northern Azerbaijan, mainly in Karabakh. Georgians are placed only for the purpose of managing the land and the small numbers Georgian yeparxial schools have been established only regional administrative centers or nearby, their number was not too much.

The article will provide extensive information about foreign schools, the number of students in them, and the national composition of students studying in Russian-language sc

ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN “TARİH NEDİR?” AFORİZMALARINA KATILMA DURUMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ¹

Demet BALTA

Gazi Üniversitesi, demetbaltal453@gmail.com

“Ortaöğretimde eğitim gören öğrencilerin, farklı düşünürlerin “Tarih Nedir?” aforizmalarına ilişkin görüşleri nelerdir?” araştırmanın problem cümlesini oluşturmaktadır. Bu çalışmanın amacı; araştırma neticesinde lise türlerine ve seviyesine göre öğrencilerin, tarih aforizmaları ile ilgili felsefi bakış açılarının anket maddeleri ile birlikte hangi görüşlere yakın olduklarını ortaya koymaktır. Araştırmanın deseni tarama desenidir. Araştırmanın çalışma grubu, Mersin ilinin Tarsus ilçesinde bulunan Anadolu lisesi, endüstri meslek lisesi ve fen lisesinde öğrenim gören 9., 10., 11., 12. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırmada tabakalı örnekleme başvurusu olarak çalışma evreninin tamamına ulaşılmaya çalışılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen anket kullanılmıştır. Araştırmanın nicel bölümünde 23 maddeden oluşan 5’li likert tipinde anket, toplam 330 öğrenciye uygulanmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler SPSS programı ile t, yüzde, frekans, anova testlerine tabii tutulmuştur. Araştırma neticesinde, maddelere verilen cevaba sınıf faktörünün etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin tarihi, genel olarak geçmiş ile gelecek arasındaki bir köprü olarak tanımladıkları tespit edilmiştir. Öğrencilerin olumlu aforizmalara daha fazla katıldığı görülmüştür. Araştırma neticesinde, öğrencilerin okul türü ile görüşleri arasındaki ilişkiye ait bulgulara bakıldığında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin “Tarih Nedir?” aforizmalarına katılma eğilimlerinin Anadolu lisesinde daha yüksek, endüstri meslek lisesinde ise daha az düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin tarihin belgeler aracılığıyla yapıldığı konusunda kararsız kaldığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Tarih, Tarih Nedir, Ortaöğretim Tarih, Aforizma

¹ Bu çalışma Demet BALTA tarafından hazırlanan ve Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü’nde sunulan “Lise Öğrencilerinin “Tarih Nedir?” Aforizmalarına Katılma Durumlarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

AN INVESTIGATION OF HIGH SCHOOL STUDENTS' PARTICIPATION IN APHORISMS ON "WHAT IS HISTORY?" ACCORDING TO SOME VARIABLES²

Demet BALTA

Gazi University, demetbalta1453@gmail.com

Problem What are the opinions of the students who are studying in secondary education about the aphorisms of düşün "What is History?" different constitutes the problem sentence of the research. The aim of this study; As a result of the research, it is aimed to reveal the views of the students' philosophical perspectives on historical aphorisms with the questionnaire items by high school types and level. The research pattern is the survey pattern. The study group consisted of 9th, 10th, 11th, 12th grade students studying in Anatolian high school, industrial vocational high school and science high school in Tarsus district of Mersin. In the study, stratified sampling was applied and the entire study population was tried to be reached. The questionnaire developed by the researcher was used as a data collection tool. In the quantitative part of the study, a 5-point Likert-type questionnaire consisting of 23 items was applied to a total of 330 students. The data obtained from the study were subjected to t, percentage, frequency and anova tests with SPSS program. As a result of the research, it was concluded that there was no effect of class factor on the response to the items. It is determined that students define history as a bridge between past and future in general. It was observed that students were more involved in positive aphorisms. As a result of the research, it was found that there is a meaningful relationship when the findings of the relationship between the school type and the opinions of the students are examined. It was concluded that students' tendency to participate in "What is History?" Aphorisms was higher in Anatolian high schools and less in industrial vocational high schools. It was seen that the students were undecided about the fact that history was made through documents. This result is thought to be due to the fact that this information is not included in the curriculum and that teachers did not mention the importance of the knowledge that history is a documented science.

Key Words: History, What is History, High School History, Aphorism

² This study is derived from the master thesis prepared by Demet BALTA and presented at Gazi University Institute of Educational Sciences, An Investigation Of High School Students' Participation In Aphorisms On "What Is History?" According To Some Variables

TÜRKİYE’NİN KIBRIS TÜRK EĞİTİM SİSTEMİNE DESTEK OLMA GİRİŞİMİ: KIBRIS’TA TÜRK KÜTÜPHANELERİ KURMA PROJESİ (ARŞİV BELGELERİ IŞIĞINDA)

Mehmet BALYEMEZ

Osmanlı Devleti, Kıbrıs’ı fethettiği 1571 yılından itibaren kesintisiz olarak 307 yıl boyunca bu adada egemen olmuştur. Osmanlı Devleti’nin çöküş sürecinin başlangıcı olan 19’uncu yüzyıldaki ekonomik, askeri ve siyasi koşulların olumsuz etkisi Kıbrıs Adasında da görülmüştür. İngiltere, bu şartların yarattığı durumdan istifade etmiş ve Osmanlı Devleti ile 1878 yılında imzaladığı antlaşmayla Kıbrıs’ta geçici de olsa hükümlan olmuştur. İngiltere’nin Kıbrıs Adasındaki statüsü 1923 yılında imzalanan Lozan Barış Antlaşmasıyla kalıcı konuma gelmiş ve 1 Mayıs 1925 tarihinde Kıbrıs Sömürge Yönetimini kurmuştur.

Türkiye Cumhuriyeti, bağımsızlığını ilan ettiği 29 Ekim 1923 yılından sonraki dönemde takip ettiği Kıbrıs politikası gereğince, Kıbrıs Türk toplumunun sosyal, ekonomik ve kültürel gereksinimlerini gidermeye çalışmıştır. Türkiye Hükümetleri, Kıbrıs Türk toplumuna bu destekleri verirken Lozan Barış Antlaşması hükümlerine sadık kalmaya özen göstermiştir.

Ancak İkinci Dünya Savaşından sonra değişen küresel koşullar, Kıbrıs’ın durumuna da yansımıştır. Kıbrıs’ta Rumların enosis amacıyla 1950 yılından itibaren başlattıkları girişimler 1955 yılından itibaren toplumlar arası çatışmaya dönüşmüştür. Kıbrıs Türk ve Rum toplumları arasındaki çatışmalar 1958 yılı Ağustos ayına kadar devam etmiş, 1959 yılında Zürih ve Londra’da yapılan görüşmelerle sorun çözülmüştür.

Kıbrıs sorununun çözümü 2 ayrı toplumun kurucu unsur olduğu ve bu toplumların kendi sosyal, kültürel ihtiyaçlarını kendilerinin tespit edip gidermeleri esasına dayanmıştır. Türkiye Hükümeti, işte bu dönemde Kıbrıs Türk toplumunun eğitim ve kültürel yönden gelişimini desteklemek amacıyla bir proje başlatmıştır. Türkiye’nin öncülük yaptığı bu projeye Kıbrıs Türk Kütüphanelerinin, köyleri de kapsayacak şekilde kurulması amaçlanmıştır.

Bildiri de, Kıbrıs Türk eğitim tarihinin kronolojik gelişimi tartışılacak, İngiliz yönetiminin Türk eğitim sistemine müdahaleleri ele alınacaktır. Bildirinin hazırlanmasında, birinci ve ikinci elden kaynaklar ile dönemin yazılı basını incelenecektir.

TURKEY'S EDUCATION SYSTEM SUPPORT FOR TURKISH CYPRIOT INITIATIVE: THE TURKISH CYPRIOT LIBRARY MAKING PROJECT (WITH ARCHIEVES)

Mehmet BALYEMEZ

Since the conquest of Cyprus in 1571, the Ottoman Empire has dominated this island for 307 years without interruption. The negative impact of the economic, military and political conditions of the 19th century, which marked the beginning of the collapse of the Ottoman Empire, was also observed in Cyprus. Britain took advantage of the situation created by these conditions and became a sovereign ruler in Cyprus with the treaty signed with the Ottoman Empire in 1878. Britain's status on the island of Cyprus became permanent with the Treaty of Lausanne signed in 1923 and established the Cyprus Colonial Administration on 1 May 1925.

Republic of Turkey, which declared independence in accordance with the policy followed by Cyprus in the period after 29 October 1923, the Turkish Cypriot community social, economic and cultural needs has tried to fix. The government of Turkey, the Turkish Cypriot community has demonstrated this support while taking care to adhere to the provisions of the Lausanne Peace Treaty.

However, the changing global conditions after the Second World War also reflected the situation in Cyprus. The initiatives initiated by the Greek Cypriots in Cyprus with the aim of enosis since 1950 turned into an inter-communal conflict. The clashes between the Turkish and Greek Cypriot communities continued until August 1958, and in 1959, the problem was solved by talks in Zurich and in London.

The solution of the Cyprus issue is based on the fact that 2 separate societies are the founding elements and that these societies determine their own social and cultural needs. The Government of Turkey, that period in Cyprus has launched a project to support the training and development of the cultural aspects of Turkish society. Turkey led his Turkish Cypriot Library of this project is intended to cover the establishment of the village.

The chronological development of the history of Turkish Cypriot education will be discussed and the interventions of the British administration to the Turkish education system will be discussed. In the paper, first and second hand sources and the written press of the period will be examined.

HATIRATLARIN YEREL TARİH ÇALIŞMALARI AÇISINDAN KAYNAK DEĞERİ: BOLU ÖRNEĞİ

Arda BAŞ

19. Yüzyıldan itibaren popüleritesi artan hatıratlar yazılı en eski metinlerdendir. Bugün hakkında tartışmalar sürmekle birlikte hatıratların tarih bilimi açısından taşıdığı önem bir gerçektir. Hatıratların önemi kıt kaynaklar ile yürütülen yerel tarih çalışmalarında kendini daha fazla göstermektedir. Bu çalışmada hatıratların yerel tarih çalışmaları açısından önemi ve kaynak olarak kullanımının sunduğu avantajlar ve dezavantajların Bolu tarihinden örnekler sunulurarak açıklanması amaçlanmaktadır.

Bu çalışmada Osmanlı Devleti'nin son dönemi ve Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk yıllarında Bolu'da meydana gelen siyasi, sosyal askeri olaylardan bahseden hatıratlar üzerinde durulacaktır. Çalışmada Halis Duman tarafından kaleme alınan Anılarım, Hamdi Birgören tarafından yayına hazırlanan Mehmet Zekai Konrapa'nın, İsyân Günlerinde Bolu, Haluk Perk tarafından yayına hazırlanan Bolu Valisi Ali Rıza Oskay'ın Hatıraları, Selim Sarıbay tarafından kaleme alınan İstiklal Savaşı'nda Mudurnu Bolu Düzce, adlı eserlerin yanı sıra Abant ve Çele Dergilerinde kaleme alınan hatıralara kadar pek çok hatırat üzerinde durulacaktır.

Bolu stratejik önemli nedeniyle Osmanlı'nın son dönemi ve Cumhuriyetin ilk yıllarında önemli olaylar yaşandığı bir şehirdir. Bolu tarihinin II. Meşrutiyet ve Cumhuriyetin ilk yıllarına dair kısmının aydınlatılmasında ve olayların sosyolojik, kültürel kökenlerinin anlaşılması için hatıratlar büyük önem taşımaktadır. Çalışmanın sonunda Bolu'nun hatıratlar konusunda zenginliği ortaya konularak bunların kaynak olarak yerel tarih çalışmalarında ki değeri örneklerle açıklanacaktır. Arşiv belgeleri ve gazetelerin dışında hatıratların küçük Anadolu şehirlerinde yaşanan önemli siyasi sosyal olaylar ve gündelik hayat ile ilgili ortaya koyduğu detayların değeri gösterilecektir.

THE VALUE OF MEMOIRS AS RESOURCES FOR LOCAL HISTORY STUDIES: THE CASE OF BOLU

ARDA BAŞ

Memoirs, whose popularity has grown considerably since the 19th century, are among the earliest written texts. In spite of much debate today, it is a fact that memoirs are of importance for studies of history, particularly in the case of local history studies carried out with limited resources. Based on examples from the history of Bolu, this study aims to explain the importance of memoirs for studies of local history, and the advantages and disadvantages of using memoirs as resources for such studies.

This study covers the memoirs that mention the political, social, and military developments in Bolu in the late stages of Ottoman Empire and the early years of Republic of Turkey. A great many memoirs including “Anılarım (My Memories)” by Halis Duman, “İsyân Günlerinde Bolu (Bolu in the Days of Insurgency)” by Mehmet Zekai Konrapa which was edited by Hamdi Birgören, Memoirs of the Governor of Bolu Ali Rıza Oskay edited by Haluk Perk, “İstiklal Savaşı’nda Mudurnu Bolu Düzce (Mudurnu, Bolu, and Düzce in the War of Independence)” by Selim Sarıbay, as well as those published in journals such as Abant and Çele were reviewed.

Due to its strategic importance, Bolu witnessed important events during the aforementioned period. Memoirs are of utmost importance for shedding light on the history of Bolu during the Second Constitutionalist Period and the early years of the Republic, and for understanding the sociological and cultural origins of these events. The study is concluded by a revelation of the richness of Bolu in terms of memoirs, and examples of the value of these memoirs as resources for local history studies. The importance of memoirs besides archived documents and newspapers as resources revealing the details of important political and social developments as well as of daily life is explained.

YÖNTEMBİLİM TARTIŞMALARINDA BİLİM TARİHİNİ KULLANMAK:

CÜRCÂNÎ ÖRNEĞİ

Vural BAŞARAN

Antik Yunan Dönemi'nden günümüze kadar bilgiye ulaşmada en doğru aracın ne olduğu tartışılmıştır ve hâlâ da tartışılmaktadır. Günümüzde bilimler yaygın bir kabulle doğa bilimleri, sosyal ve beşeri bilimler ile sağlık bilimleri gibi farklı disiplinler altında incelenmektedir. Bu alanların her biri kendi içinde farklı yöntemler kullanır. Örneğin sağlık bilimlerinde tümevarımsal olasılıklar daha fazla yer edinirken, doğa bilimleri öğrencileri tümdengelsel çıkarımlara daha fazla aşınadır. Steven Gimbel, dilimize Bilimsel Yöntemin İzinde ismiyle çevrilen kitabında bilimsel yöntemin öğretiminde bilim tarihinin nasıl kullanılması gerektiğini ifade eden yeni bir yaklaşım sergilemiştir. Batı bilim tarihinden verdiği örnekler ile bu yaklaşımını güçlendirmiştir. Hem bir bilim tarihi kitabı kale almış hem de bilimsel yöntemin gelişim çizgilerini tanımlamıştır. Biz de bu çalışmamızda İslâm kelâm öğretisinde kullanılan yöntemi İslâm düşünürü Cürcânî'nin Şerh'ul Mevâkıf adlı eseri üzerinden tespit etmeyi amaçlıyoruz. Bu çalışmanın sonucunda İslâm Uygarlığı'nda bilimde yöntem araştırmalarına dikkat çekerek bunun tarihsel boyutları ile irdelenmesinin gerekliliği üzerinde durulacaktır. Söz konusu metin gibi İslâm döneminde diğer felsefe ve bilim akımlarının izledikleri yöntemler tespit edilecek olursa metodolojide uygulanan hataların daha rahat bir şekilde ortaya çıkarılacağını düşünüyoruz.

USING THE HISTORY OF SCIENCE IN METHODOLOGICAL DEBATES: THE CASE OF CÜRCÂNÎ

Vural BAŞARAN

It is widely discussed what is the most accurate means of accessing information since the Ancient Greek period up to the present and it is still being under discussion. Today, sciences are examined under different disciplines such as natural sciences, social and humanities and health sciences. Each of these fields uses different methods. For example, while inductive probabilities are more common in health sciences, students of natural sciences are more familiar with the deductive inferences. Steven Gimbel, in his book Exploring the Scientific Methods: Cases and Questions showed an approach that states how the history of science should be used while teaching the scientific method. He supported his thesis with the examples from the European History of Science. He wrote both a book of history of science and he defined the structures of the development of the scientific method. In this study, it is aimed to determine the method used in Islamic theological doctrine through the work of Cürcânî's *Şerh'ul Mevâkıf*. As a result of this study, it will be emphasized that the research method in the Islamic Civilization and its necessity will be examined with its historical dimensions. I believe that the errors applied in the methodology will be more easily revealed if the methods followed by other philosophical and scientific movements in the Islamic period are identified.

DEMOKRAT PARTİ'NİN EĞİTİM POLİTİKALARINDA DİN ve DİNİ OKULLAR

*Yaşar BAYTAL**

1945-1950 yılları arasında CHP'nin din ve din eğitimi ile ilgili konuları gündemde tutarak önceki dönemlerden farklı bir siyaset izlemiş olması, Türkiye'nin daha liberal seçim sürecine girmesinin bir sonucu olduğunu söylemek yanlış olmaz. Bu bağlamda medrese eğitimi almış bir profesör olan Şemseddin Günaltay'ın 1949 yılında Başbakanlık makamına getirilmiş olması, CHP'nin muhafazakâr seçmen kitlesini kazanmaya yönelik seçim yatırımı olduğuna dair yorumlar yapılmıştır.

DP, iktidar olduğu ilk yıllarından itibaren eğitimde milli kültür değerlerini tanımlarken Cumhuriyetin ilanından itibaren taviz verilmeyen laiklik konusunu iç ve dış gelişmeleri de gözetererek yeniden ele almıştır. Bu bağlamda DP iktidarı, kendi tabanının istek ve beklentilerini karşılayacak mukaddesatçı politikaları yürürlüğe koyarken eğitimi Osmanlı döneminde yetişmiş ulema ve tarikat şeyhlerine bırakmamak için laikliği de uygulamaya koymuştur. DP'nin eğitimde hangi modele ağırlık verdiğine dair sübjektif değerlendirmeler bir kenara bırakılacak olursa eğitimin hedef ve içerik yönünden daha liberal ve küresel boyuta taşınma gayretinde olduğu açıkça görülür.

Bu çalışmada DP'nin eğitim politikalarında dinin yeri ve önemi ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda din derslerinin ilkökul ve ortaokul müfredatında yer alması, İmam-Hatip okullarının açılması, Yüksek İslam Enstitülerinin kurulması gibi konular ele alınarak dinin yeniden inkişafı söyleminin DP iktidarı için ne kadar geçerli olduğu sorgulanacaktır. Ayrıca DP'nin eğitim politikasındaki dini vurgu ve kurumsal yapılaşmanın toplum tarafından ne kadar karşılık bulduğu açıklanmaya çalışılarak 27 Mayıs Askeri Darbesine giden süreçte bu vurgunun rolü, çok yönlü sorgulanacaktır.

* Doç. Dr., Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Tarih Bölümü, ysbaytal@yahoo.com

RELIGION AND RELIGIOUS SCHOOLS IN THE EDUCATION POLICIES OF THE DEMOCRAT PARTY

It would not be wrong to say that the RPP's implementation of a different policy from the previous period by keeping religion and religious education on the agenda between the years 1945-1950 is a result of Turkey's entry to a more liberal election process. In this context, appointment of Şemseddin Günaltay, who a professor with a madrasah education, to the office of the Prime Minister in 1949, has been evaluated as the RPP's election investment aimed at winning the conservative electorate.

While defining national cultural values in education since the first years of its rule, DP reconsidered the issue of secularism, which was compromised since the proclamation of the Republic, by taking into account internal and external developments. In this context, the DP government implemented religious policies to meet the demands and expectations of its own base while implementing secularism in order not to leave education to the ulama and religious sheikhs who were educated during the Ottoman period. Aside from the subjective evaluations of which model DP focuses on in education, it is clear that education was moved to a more liberal and global dimension in terms of objectives and content.

In this study, the place and importance of religion in DP's educational policies have been tried to be revealed. In this context, by taking some subjects such as the inclusion of religious lessons in primary and secondary school curricula, opening of Imam-Hatip schools, establishment of Higher Islamic Institutes into consideration, discourse of the regeneration of religion for DP government will be questioned. Besides, DP's religious emphasis on educational policy and the extent to which the institutional structure is met by the society will be explained and the role of this emphasis in the process leading to the May 27 Military Coup will be analyzed with a multi causal perspective.

AZERBAJYCAN HALK CUMHURİYYETİNİN EĞİTİM POLİTİKASINDA TARİH EĞİTİMİNİN YERİ VE RÖLÜ

Dr. Ellada Bekirova Abubekir kızı

(Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi, Tarih Enstitüsü, bekirovaella@gmail.com)

1918.de kurulan ve Batı müslümanlarının ilk bağımsız cumhuriyet olan Azerbaycan Halk Cumhuriyeti eğitim dalında bir çok önemli adımlar atmayı başardı. Bunlardan belki de en önemlisi 1918.ci yılın Haziran ayında Halk Maarif Bakanlığının tesisi oldu. Halk Maarif Bakanlığının bütün faaliyeti döneminde bir çok dallarda, aynı zamanda tarih alanında dda bir çok işler yaptı. Ülkedeki okullarda tarihin tedrisi proqramlarında çok ciddi değişiklikler edildi, Bakü Devlet Üniversitesi ve onun tarih bölümü de tesis edildi. Yeni proqramlarda türk halklarının tarihine daha çok önem verildi, göçebe türk halkları, eski türk devletleri, Gazneviler, Selçuklular, Osmanlılar, Safeviler gibi önemli türk devletlerinin programa dahil edilmesi Çarlık Rusyasından yeni kopmuş bir Cumhuriyet için oldukça önemli adımlardı. Aynı zamanda 17 bilim dalı üzere yurtdışında eğitim için gönderilen yüzlerce gençin 5-i tarih-filoloji bölümü, 3-ü ise etnografya bölümü okuyucaktı.

Azerbaycan Halk Cumhuriyetinin Eğitim Politikasının en üst katında Bakü Devlet Üniversitesinin tesisini düşünürüz. Çok zor şartlar altında kurulan üniversite aslında Azerbaycanın üniversite tarihinin bir başlangıcıydı. 1919.cu yılın Eylül ayında faaliyete başlayan üniversitenin ilk 2 bölümünde birisi tarih ve filoloji bölümü, diğeri tıptır. Üniversitede tarih-filoloji bölümünün tesisi ülkede ilmi, arkeoloji araştırmalar için de bir başlangıç oldu. Bu bölümün doğrudan iştiraki ile 1919.cu yılın Aralık ayında Batı dünyasını arkeolojik, lingvistik, tarihi istikametler üzere araştırmayı hedefleyen “Müslüman Batısını Öğrenen Cemiyet” tesis edildi.

THE PLACE AND ROLE OF HISTORY EDUCATION IN EDUCATIONAL POLICY OF AZERBAIJAN DEMOCRATIC REPUBLIC

Dr. Ellada Bekirova Abubekir kizi

(National Academy of Sciences of Azerbaijan, Institute of History, bekirovaella@gmail.com)

Established in 1918 and the first independent republic of Eastern Muslims, Azerbaijan Democratic Republic succeeded in many important branches of education. Perhaps the most important of these was the establishment of the Ministry of Education in June 1918. During the whole period of activity Ministry of Education did a lot of work in many branches and also in the field of history. The school educational programs in the country underwent significant changes especially history programs changed, and Baku State University, its history department were established. In new programs, more importance was given to the history of the Turkish peoples. The inclusion of important subjects such as history of nomadic Turkic peoples, old Turkish states, Gaznevis, Seljuks, Ottomans and Safavids were quite important steps for a republic newly separated from Tsarist Russia. At the same time hundreds of young people sent to study abroad for education in 17 branches and among of them were historians and ethnographers also.

We may consider the establishment of Baku State University on the top of the Educational Policy of the Azerbaijan Democratic Republic. The university, which was established under very difficult conditions, was actually the beginning of the university history of Azerbaijan. The first two departments of the university were departments of history-philology and the other was medicine. The establishment of the department of history-philology at the university was a beginning of scientific and archaeological research in the country. In December 1919, with the direct participation of this department, "The Association of Researches of Muslimic East" was established, which aims to explore the Eastern world through archaeological, linguistic and historical directions.

TARİH DERS KİTAPLARINDA BAĞLAMSALLAŞTIRMAYA BAKIŞ: MALAZGİRT SAVAŞI ÖRNEĞİ

Dr. Neval AKÇA BERK³

Dr. Fatma GÜLTEKİN⁴

Bu araştırmanın temel amacı 1950’li yıllardan günümüze lise düzeyinde okutulan tarih ders kitaplarında bağlama uygun bir tarihsel anlatımın yapıp yapılmadığını Malazgirt Savaşı örneği üzerinden analiz etmektir. Tarihte bağlamsallaştırma zaman, mekân ve insan kavramlarını içinde barındırmaktadır. Öğrencilerin tarih algılarının oluşmasında bağlamsallaştırmanın önemli bir yer tuttuğunu ifade etmek mümkündür. Şöyle ki, öğrenciler sınıf içinde bir materyal olarak kullanılan ders kitapları ile karşılaştıklarında anlatılan tarihi olayın zaman, mekân ve insan yönelimlerinin yoğunluğuna göre bağlamsallaştırmayı kurabilmekte ve dolayısıyla bu doğrultuda tarih algıları şekillenmektedir. Araştırma özelinde Malazgirt Savaşı örneğinin incelenmesinin nedeni ders kitaplarında bağlamsallaştırmaya örnek olarak zaman-mekân ve insan kavramlarının tamamını içinde bulunduran bir tarihsel anlatıma sahip olmasıdır. İncelenen ders kitapları, Türkiye tarihinde tanınmış ders kitabı yazarlarından yola çıkılarak dönemin Tebliğler Dergisi’nde okutulması için önerilen ve bu doğrultuda ulaşılabilen ders kitaplarından oluşmaktadır. Doküman analizinin kullanıldığı bu çalışmada ilgili ders kitapları, Gültekin ve Akça Berk (2018) tarafından hazırlanan ‘Tarihsel Empati Bağlantılı Bağlamsallaştırma Düzeyi’ kriterlerine göre analiz edilmiştir. Araştırmanın verileri, analiz aşamasında olduğundan sonuçlar tam metinde paylaşılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Bağlamsallaştırma, Tarih ders kitapları, Malazgirt Savaşı

³ Yrd. Doç.Dr. , Çukurova Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ortaöğretim Sosyal Alanlar ve Türkçe Eğitimi Bölümü Sosyal Bilgiler Öğretmenliği A.B.D., nevalakca@gmail.com.

⁴ Yrd.Doç.Dr., Aksaray Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ortaöğretim Sosyal Alanlar ve Türkçe Eğitimi Bölümü Sosyal Bilgiler Öğretmenliği A.B.D., gultekinfatma@gmail.com

AN OVERVIEW TO CONTEXTUALIZATION IN HISTORY TEXTBOOKS: THE CASE OF THE MALAZGIRT BATTLE

The main aim of this study is to analyze whether the historical narration in the history textbooks taught at the high school grade since the 1950s, have been made or not in the context of the Malazgirt Battle. Contextualization in history embodies the concepts of time, space and human. It is possible to say that contextualization plays an important role in the formation of perceptions of students towards history. As follows, when students encounter with the textbooks used as a material in the classroom, they can make contextualization of the historical event according to the intensity of time, space and human orientations, and thus, perception of history take shape. The reason for examining the Malazgirt Battle case in the context of the research is that it has a historical narration that includes all the concepts of time-space and human as an example of the contextualization in the textbooks. The examined textbooks are the textbooks which were proposed to be taught in the Journal of Papers starting from the well-known writers in Turkey, and can be reached in this direction. In this study using document analysis, the related textbooks have been analyzed according to “The Contextualization Level Related Historical Empathy” criteria prepared by Gultekin and Akca Berk (2018). Since the data of the research is in the analysis phase, the results will be shared in the full text.

Key Words: Contextualization, History Textbooks, Malazgirt Battle.

TÜRKİYE’DE DİJİTAL TARİH KAVRAMINA YÖNELİK ÖĞRENCİ VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Fatih BERK

Dijital tarih, 1960’lı yıllarda birçok tarihçinin niceliksel sonuçlar elde edebilmek için veri tabanlarını kullandığı ve adına “Yeni Sosyal ve Siyasi Tarih” dediği proje ile başlamaktadır. 1970 ve 80’li yılların başlarında kişisel bilgisayarlar henüz yaygın olmamasına rağmen, tarihçiler öğrencilere tarihin nasıl yazıldığını öğretmek için bilgisayar ve dijital teknolojinin kullanıldığı dersler geliştirmişlerdir. Kişisel bilgisayarların yaygınlaşmasıyla birlikte; interaktif öğrenme biçimleri ve haritaların yenilikçi kullanımları geliştirilmiştir. 1960 ve 70’lerde hikâyeci tarihçiler tarafından tercih edilmeyen bilgisayar, bazı tarihçiler tarafından nicel analizler elde etmek için kullanılmıştır; bu durum da bir disiplin olarak tarihi, genel olarak sosyal bilimlerle bağdaştırılan nicel tekniklerden uzak tutmuş ve doğrudan beşeri bilimlere taşımıştır. Hızla yaygınlaşan dijital veri tabanları ve çalışması kolay olan istatistiksel programlar, tarihçileri yapısal ve nicel sorulara yanıt bulmaları için yeniden bilgisayar kullanmaya teşvik etmiştir. Bu çalışmada, 1990’lı yıllardan itibaren daha sistematik ve kapsayıcı şekilde ilerleyen Dijital Tarih kavramının kapsamı ve tarih eğitimindeki etki alanına yönelik öğrenci ve öğretmen görüşleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Nitel araştırma deseninde tasarlanan bu çalışmada öğretmen ve öğrencilerle yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde içerik analizi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular doğrultusunda öğrencilerin dijital tarih unsurlarını kullanmalarına rağmen, bu kavrama yönelik herhangi bir fikirlerinin olmadığı tespit edilmiştir. Öğretmenler ise dijital tarihi günümüz tarih eğitimi için vazgeçilmez bir unsur olarak ifade etmektedirler. Farklı nedenlerden dolayı sınıf içerisinde ve ders planlarında dijital tarih unsurlarını kullanamadıklarını belirtmektedirler.

Anahtar Kelimeler: Tarih Eğitimi, Dijital Tarih

THE VIEWS OF STUDENTS AND TEACHERS TOWARDS DIGITAL HISTORY IN TURKEY

Digital history began with the project in the in the 1960s, in which many historians used databases to obtain quantitative results and called it "New Social and Political History". Although personal computers were not yet widespread in the early 1970s and 1980s, historians developed courses using computer and digital technology to teach students how history was written. With the expansion of personal computers, interactive learning styles and innovative uses of maps have been developed. In the 1960s and 1970s, the computer, which was not preferred by story historians, was used by some historians to obtain quantitative analyzes; this kept history as a discipline away from quantitative techniques generally associated with the social sciences, and carried it directly to the humanities. Rapidly expanding digital databases and easy-to-run statistical programs have encouraged historians to use computers again to find answers to structural and quantitative questions. In this study, the views of students and teachers towards Digital History concept which has advanced inclusively since 1990s, and its impact on history education have been tried to be determined. In this study which was designed in quantitative research design, the semi-structured interviews have been conducted with teachers and students. Content analysis was used to analyze the obtained data. According to the findings, although students use the elements of digital history, it has been determined that they don't have any ideas about this concept. The teachers stated that digital history is an indispensable element for history education today. They stated that they could not use the elements of digital history in class and lesson plans for different reasons.

Key Words: History Education, Digital History

TARİH EĞİTİMİNDE KARİKATÜR KULLANIMI

Ayşe AKCA BİÇER- Duygu KARTAL

Tarih dersinin genel amaçları; milli kimlik kavramını ve bunu korumanın önemini anlayabilme, tenkit zihniyeti ve fikirleri sorgulama yeteneği kazandırma, öğrencileri kültürel açıdan yeterli hale getirebilme, kültür farklılıklarının nasıl oluştuğunu kavratma, geçmiş ile günümüz arasında ilişki kurabilmeye araştırmacı bir bakış kazandırabilmektir. Kalıcı öğrenmenin yolu, bilgiye duyguları katmaktır. Sıkıcılık ve ezberden kaçınılmalıdır. Olayları beyinde resmetmek, komikleştirmek, abartmak gibi yöntemler kullanılarak öğrenme süreci pekiştirilebilir. Çalışmanın amacı farklı görsel ve uygulamalarla tarih bilgilerini hafızada kalıcı kılmak, tarih öğretimini teorik bilgiden pratik bilgiye dönüştürmek, Öğrencinin empati kurmasını sağlamak, soyut tarih bilgilerini somutlaştırmak, çizgiye dökmek, sınıftaki tüm zeka türlerine hitap edebilmek, öğrenmeyi gerçekleştirmek, tarihi bilgileri mizah ve çizgi ile hafızaya kodlayabilmektir. .

Tarih dersinde karikatür kullanımının bazı değişkenler açısından etkililiğinin araştırıldığı bu çalışmada nitel ve nicel yöntemlerin birlikte kullanılmıştır. Karikatür çizim, düz anlatım, karikatür materyali ile ders anlatım ve 20 soruluk ön ve son test uygulaması ile değerlendirilmiş elde edilen bulgular, analiz edilmiştir.

Deney grubu fark puanları arasında istatistiki olarak manidar bir farklılığın olduğu görülmüştür. Deney grubu öğrencilerinin ön test-son testlerde puan farkları, uygulanan deneysel desene bağlı olarak daha yüksek bulunmuştur. Araştırmacının uyguladığı karikatür temelli öğretim deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test arasındaki puan farklarında yüksek bir artış sağlamıştır.

Yapılandırıcı öğretim yöntemlerinin geleneksel öğretim metotları ile yarıştığı günümüz koşullarında karikatür temelli öğretimin öğrenci erişiminde daha fazla etkili olduğu belirlenmiştir. Bu yeni strateji ile ilgili çalışmaların sınırlı olması ve ilgili Türkçe literatürün henüz oluşmamış olması, araştırmanın önemine dikkat çekmektedir. Ancak çalışmanın küçük bir grup ile gerçekleşmesi nedeni ile ilgili sonuçların geliştirilebilir olduğu kabul edilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Tarih, Karikatür, Ortaöğretim, Eğitim Yöntemi

USE OF CARTOONS IN HISTORY EDUCATION

General objectives of history course; To be able to understand the concept of national identity and the importance of protecting it, to gain the ability of questioning the mentality and ideas, to make the students sufficient culturally, to understand how the cultural differences are formed and to give a researcher a view to establish a relationship between past and present. The way to permanent learning is to add emotion to knowledge. Tightening and memorization should be avoided. The process of learning can be reinforced using methods such as painting in the brain, making it funny and exaggerating. The aim of the study is to make history information in memory with different visual and applications, to transform history teaching from theoretical knowledge to practical knowledge, to provide empathy, to embody abstract history knowledge, to line, to address all types of intelligence in the classroom, to learn learning, to memorize historical information with humor and line It is to encode. .

In this study where the use of caricature in terms of some variables was investigated in the history course, qualitative and quantitative methods were used together. Cartoon drawing, lecture, cartoon material and lecture and 20 questions pre and post test were analyzed.

A statistically significant difference was observed between experimental group difference scores. The difference between the points of pre-test and post-test of the experimental group students was higher than the experimental design. The cartoon-based teaching applied by the researcher led to a high increase in the points difference between the pretest and posttest of the experimental group students.

In today's conditions where constructive teaching methods compete with traditional teaching methods, it is determined that cartoon based education is more effective in student access. The fact that the studies related to this new strategy is limited and that the relevant Turkish literature has not yet emerged draws attention to the importance of the research. However, it should be accepted that the results of the study can be improved with a small group.

Key Words: History, Cartoon, Secondary Education, Educational Method

TEOG' DA ÇIKAN T.C. İNKILÂP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ALT TESTİ HAKKINDA SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ

Ömer BİNEKÇİ- Milli Eğitim Bakanlığı
Prof. Dr. Cevdet KIRPIK- Erciyes Üniversitesi

2013'ten 2017'ye kadar TEOG sınavı uygulamaya konulmuştur ve ortak sınavda sorulan T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük sorularına ilişkin öğretmen görüşleri hem eğitim-öğretim açısından hem de ders bağlamında önemli bir yere sahiptir. Ders kazanımlarının ve eğitim sürecinin ortak sınavda çıkan sorulardan ne denli etkilendiğinin bilinmesi, dersin öğretmenler tarafından daha nitelikli ve işlevsel öğretilmesi adına önemli bir kanıt olacağı yadsınamaz. Bu bağlamda dersin uygulayıcısı olan öğretmenlerin ortak sınavdaki çoktan seçmeli sorularla dersin değerlendirilmesi konusundaki görüşleri araştırılmıştır. Araştırmanın gerekçesini ortak sınavda çıkan dersin alt testi hakkında sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşlerini incelemek ve araştırmada elde edilen verilerden hareketle ders öğretiminin bütün boyutunu etkileyen dersin ölçme ve değerlendirilmesine yönelik önerilerde bulunmak şeklinde ifade etmek mümkündür.

Sosyal bilimlerde sıklıkla kullanılan nitel araştırma yöntemleri içerisinde en fazla tercih edilen veri toplama teknikleri gözlem, görüşme ve doküman incelemesidir. Hâlihazırdaki bu araştırmada TEOG' da çıkan T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi alt testi hakkında sosyal bilgiler öğretmenlerinin düşünceleri araştırılırken konuyla ilgili çok boyutluluk göz önüne alınmış ve ayrıntılı veri toplanmak istenmiştir. Bu bağlamda araştırma için yapılan görüşmeler, 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Kayseri ili merkezinde ve Kayseri'nin Yahyalı ilçesinde görev yapmakta olan öğretmenlerle yapılmıştır.

**THE VIEWS OF SOCIAL STUDENTS TEACHERS ABOUT THE
T.C.REVOLUTION HISTORY AND ATATURKISTIC COURSE TEOG
EXAMINATION SUB-TEST**

Ömer BİNEKÇİ- Milli Eğitim Bakanlığı
Prof. Dr. Cevdet KIRPIK- Erciyes Üniversitesi

From 2013 to 2017, the TEOG exam is held, and teachers' opinions about the questions of T.C. History of Revolution and Kemalism in the joint exam have an important place both in terms of education and teaching. It cannot be denied that knowing the extent to which the course achievements and the educational process are affected by the questions in the joint exam will be important evidence in order to teach the course more qualified and functional by the teachers. In this context, the opinions of the teachers who are the practitioners of the course about the evaluation of the course with multiple-choice questions in the joint exam were investigated. The rationale of the research is to examine the views of social studies teachers about the sub-test of the course in the joint exam and to make suggestions for measuring and evaluating the course which affects the whole dimension of the course teaching based on the data obtained in the research.

Of the qualitative research methods that are frequently used in social sciences, the most preferred data collection techniques are observation, interview, and document review. In the present study, while researching the opinions of social studies teachers about the sub-test of T.C. History of Revolution and Atatürkism course in the joint exam, multi-dimensionality was taken into consideration and detailed data were asked to be collected. In this context, the interviews conducted for the research were conducted with the teachers working in the center of Kayseri province and Yahyalı district of Kayseri in the 2015-2016 academic year.

ÖĞRETMENLERİN KAYSERİ’NİN TARİHİ MEKÂNLARINA YÖNELİK FARKINDALIKLARI VE MÜZE EĞİTİMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Uzm. Ömer BİNEKÇİ – Milli Eğitim Bakanlığı

Arş. Gör. Galip ÖNER – Erciyes Üniversitesi

Dünyadaki gelişmelere paralel olarak Türkiye’de de müze eğitimi konusunda birtakım gelişmeler yaşanmaktadır. Bu gelişmelerden birisi de Milli Eğitim Bakanlığı’nın 2019 yılı itibarıyla öğretmenlere yönelik uygulamaya koyduğu “Müze Eğitimi Sertifika Programı” adlı hizmet içi eğitim programıdır. Bu programla birlikte öğretmenlerin görev yaptıkları illerdeki tarihi, kültürel mekânları ve müzeleri etkin şekilde kullanarak öğretime dâhil etmeleri hedeflenmiştir. Müze eğitimine yönelik Bu doğrultuda araştırmanın amacı farklı branşlardan (beden eğitimi ve spor, bilişim teknolojileri ve yazılım, din kültürü ve ahlak bilgisi, fen bilimleri, görsel sanatlar, matematik, müzik, sosyal bilgiler, Türkçe, yabancı dil,) öğretmenlerin Kayseri ilindeki tarihi mekânlara ve müzelere yönelik farkındalıklarını ve müze eğitimine ilişkin düşüncelerini tespit etmektir. Bu kapsamda araştırmada nitel araştırma yaklaşımlarından temel nitel araştırma kullanılmıştır. Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme formlarından elde edilmiştir. Veriler nitel veri analiz tekniklerinden biri olan betimsel analiz ile çözümlenmiştir. Araştırmada verilerin analizleri devam etmektedir. Araştırma sonucunda katılımcıların Kayseri ilindeki tarihi mekânlara yönelik farkındalıkları, müze eğitimine ilişkin görüşleri ve kendi dersleri bağlamında müzelerden yararlanmaya ilişkin düşünceleri tespit edilerek yorum ve önerilerde bulunulacaktır.

TEACHERS' AWARENESS ON HISTORICAL PLACES OF KAYSERİ AND THEIR VIEWS ON MUSEUM EDUCATION

In Turkey, there are also some positive developments in the world with developments in museum education. One of these developments is the in-service training program called “Museum Education Certificate Program” which has been implemented by the Ministry of National Education for teachers as of 2019. With this program, it is aimed for the teachers to use the historical, cultural places and museums in their provinces effectively and to include them in the education. The aim of this study is to determine the awareness of teachers from different branches about historical places and museums in Kayseri and their thoughts on museum education. In this context, basic qualitative research, one of the qualitative research approaches, was used. The data of the study was obtained from semi-structured interview forms. Descriptive analysis, one of the qualitative data analysis techniques, was used to analyze the data. The analysis of the data continues. As a result of the research, the participants' awareness about the historical places in Kayseri, their opinions about museum education and their thoughts about the use of museums in the context of their own lessons will be determined and comments and suggestions will be made.

OSMANLI KÜLTÜR VE MEDENİYETİ KONULARININ TARİH DERS KİTAPLARINA YANSIMASI

Doç. Dr. Togay Seçkin BİRBUDAK

Öğr. Gör. Mehmet Alper CANTİMER

Bu çalışma, Osmanlı Kültür ve Medeniyeti ile ilişkili konuların tarih ders kitaplarındaki görünümünü ortaya koymak amacıyla. Bu konuların anlatımı sırasında Cumhuriyetin ilk tarih ders kitaplarından günümüz ders kitaplarına var olan değişim incelenecektir. Ülkemiz eğitim sistemi göz önüne alındığında tarih derslerinin işlenişinde öncelikli olarak ders kitabı göze çarpar. Tarih ders kitapları da sadece ders kitabı olarak görülmemekte özellikle eğitim sisteminin ülkenin vatandaş yetiştirme politikalarının, hükümet politikalarının da aktarıldığı önemli bir araç olarak görülmektedir. Bu çerçevede de Cumhuriyet döneminde tarih dersleri ve ders kitapları içinde de Osmanlı tarihi dersleri her zaman önemli olmuştur, Cumhuriyet öncesi Türk tarihinin belki de en önemli safhasını oluşturmaktadır.

Araştırma nitel bir araştırma yöntemi olan doküman analizine dayalı sürdürülecektir. Tarihsel içerikli bu analiz için, Cumhuriyet dönemi boyunca liselerde okutulmuş olan ve halen okutulmakta olan tarih ders kitapları incelenecektir. Araştırmacılar, uzman görüşünü alarak Cumhuriyet'in her 10 yılından bir ders kitabını seçerek konu bağlamında geçen ifadeleri inceleyecektir. Elde edilecek sonuçlara göre Osmanlı Kültür ve medeniyeti konularının ders kitaplarındaki anlatımı dönemlere göre karşılaştırmalı olarak açıklanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tarih dersleri, Tarih Ders Kitapları, Osmanlı Kültür ve Medeniyeti.

REFLECTION OF OTTOMAN CULTURE AND CIVILIZATION ON HISTORY TEXTBOOKS

The aim of this study is to reveal the issues related to Ottoman Culture and Civilization in history textbooks. During the narration of these subjects, the existing changes from the first history textbooks of the Republic will be examined. When the education system of our country is taken into consideration, the textbook is the first priority in the processing of history lessons. History textbooks are not only seen as textbooks, but also as an important tool in which the education system of the country and the policies of the citizens' education are transferred. In this context, history lessons and textbooks of Ottoman history have always been important in the Republican period. It is perhaps the most important phase of the pre-Republican Turkish history.

The research will be based on a qualitative research method, document analysis. For this historical analysis, the history textbooks that were taught in high schools during the Republican period and which are still being taught will be examined. The researchers will take the expert opinion and select a textbook from every 10 years of the Republic and examine the statements in the context of the subject. According to the results, the expression of Ottoman Culture and civilization in the textbooks will be explained comparatively according to the periods.

Keywords: History lessons, History Textbooks, Ottoman Culture and Civilization.

THE EDUCATION OF THE TURKISH COMMUNITY IN ROMANIA (1925-1938)

Liliana BOȘCAN, Călin Constantin RADU

After the adoption *The Law on Administrative Unification* (July 1925), the process of organization of the Romania state within the borders established in 1918 was, by the large, concluded. The citizen of Romania, irrespective of language, faith, race or nationality, could participate in the entire political, economic, social and cultural life of the country on an equal footing.

Under *The Private Education Law* (December 1925) the ethnic minorities could set up their own schools, with the approval of the Ministry of Instruction and along this line came also *The Secondary Education Law of May 1928* which provided that this type of education was given in state schools, as well as in private schools or institutes authorized by state. The law specified that in state secondary schools with an important minority population the curriculum could feature as a non-compulsory subject the respective minority language; likewise in the regions with an overwhelming number of people of a minority, besides state high school, sections could be established with tuition in the language of the respective minority. The mention was made that no matter what the tuition language of the minority section, Romanian language, the history of the Romanians, the geography of Romania and civic instruction were to be given in Romanian mandatorily.

In those legal framework, the paper aims is to make an analysis concerning the life of Turkish-Tatar community in Dobrudja, accompanied by pictures of mosques and schools. The paper also reveals the statistics about the numbers of Turks enrolles in the kindergartens children, primary schools children, high schools and faculties from 1925 to 1938. In octobre 1934, Turkish Gouvernement asked to N. Titulescu to open the Turkish language class for Gagauz in Bessarabia.

The paper is based on unpublished documents found in the Romanian diplomatic and national archives, memoirs of the Romanian elite, statistic and Romanian press.

KEYWORDS: education, Turkish minority, Romania, Balkan minority, Dobrodja

**ORTAOKUL 8. SINIF TÜRKİYE CUMHURİYETİ İNKILAP TARİHİ VE
ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA VE DERS
KİTAPLARINDA HATIRAT**

Dr. Ekrem Zahid Boyraz

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi

Tarih biliminin geçmişte yaşanmış bir olayı aktarma yönünden ziyade “aslında ne oldu?” sorusuna yanıt bulabilmesi tarihin bilim yönünün kanıtlayıcı unsurlarındandır. Hatıratlar “aslında ne oldu?” sorusuna cevap bulmak adına tarih biliminin en önemli yardımcılarındandır. Bu yönüyle hatıratlar birincil kaynaklar olması bakımından tarih öğretiminde son derece öneme haizdir.

Bu çalışmada, hatıratların tanımlanmış ayrı bir kaynak olarak öğretim programlarında açık bir şekilde yer alma durumu, hatıratların kullanımında hatıratların 8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi kitabı yazarlarına belirli kısıtlamalarda ya da yönlendirmelerde bulunulma durumu ortaya konmaya çalışılmıştır. Ayrıca hatıratların 8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi kitaplarında ünite temelli kullanılma yoğunluklarında öğretim programlarının etkisi anlaşılmasına çalışılmıştır. Ders kitabı uygulamalarında hatıratların teknik olarak okuyucuya doğru bir şekilde aktarılma durumu ve bu süreçte yapılan teknik hatalar incelenmiştir. Ders kitabı uygulamalarında hatıratların birincil kaynak olmasına rağmen doğrudan kullanılmayarak, ikincil kaynakların alıntılarından yararlanılarak kullanıldığına dair örnekler üzerinden hatalar tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışma evrenini 1980 sonrası uygulanan 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programları ve iki farklı dönemde uygulanan dört adet 8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi kitabı oluşturmaktadır.

MEMOIRS IN 8TH GRADE TEXTBOOKS AND CURRICULUMS OF TURKISH REPUBLIC REVOLUTION HISTORY AND KEMALISM

Rather than transferring a historical event to history, the science of history finds answers to “what actually happened”, and this is one of the proving elements of the scientific aspect of history. Memoirs are one of the most important assistants of the science of history in order to find the answer to the question “what actually happened?” In this respect, memoirs are extremely important in teaching history as they are the primary sources.

In this study, it is tried to reveal the fact that the memoirs are clearly defined in the curriculum as a separate source. Also, it is tried to reveal that the memoirs on the use of 8th grade the Republic of Turkey Revolution History and Kemalism textbooks can cause authors having certain restrictions or orientations. In addition, the effects of teaching programs were tried to be understood in the context of the intensities of unit based usage of the memoirs in the textbooks of 8th grade the Republic of Turkey Revolution History and Kemalism. In the textbook applications, the state of transferring the memoirs correctly to the reader and the technical mistakes made during this process are examined. Technical mistakes were tried to be determined by using examples of the use of quotations from secondary sources, although memoirs were not used directly in the textbook applications. Study universe constitute the post-1980 8th grade the Republic of Turkey Revolution History and Kemalism Curriculums and applied in two different periods of four 8th grade 8th grade the Republic of Turkey Revolution History and Kemalism textbooks.

OSMANLI İMPARATORLUĞU'NUN SON DÖNEMİNDE KADIN EĞİTİMCİLER

Seher BÖLÜKBAŞ, Fahri MADEN

Kastamonu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Öğrencisi

seherbolukbass@gmail.com

Kastamonu Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, Yakınçağ Tarihi ABD.

fahrimaden@kastamonu.edu.tr

Makalede, ilk olarak Osmanlı eğitim sistemine genel bir giriş yapılacaktır. Daha sonraki süreçte Tanzimat Dönemi (1839-1876) ve II. Meşrutiyet Dönemi (1908-1918) eğitimi hakkında bilgi verilecektir. Özel olarak bu dönemdeki kızların eğitime değinilecektir. Osmanlı Devleti'nin son döneminde faaliyet gösteren kadın eğitimcilerden ve onların fikirlerinden bahsedilecektir.

Osmanlı Devleti'nde klasik çağda (1300-1600) eğitim genel olarak sıbyan mektepleri ve medreseler eliyle yürütölmektedir. Tanzimat Dönemi'nde (1839-1876) modern manada okullar da açılmaya başlamıştır. Bu dönemde modern okullarla medreseler arasında çatışmalar yaşanmıştır. II. Abdülhamid Dönemi'nde (1876-1909) iptidai mektep, rüşdiye, idadi ve sultani sayısında artış meydana gelmiştir. II. Meşrutiyet Dönemi'nde de (1908-1918) eğitim bu minvalde ilerlemiştir.

Osmanlı Devleti'nin son döneminde kadın eğitimcilerden olan Ayşe Sıdıka Hanım (1872-1903), Emine Semiye Hanım (1864-1944), Fatma Aliye Hanım (1862-1960), ve Halide Edib (1882-1964) kadınların eğitimine önem vermişler, fikirleriyle kadınlara yol göstermişlerdir. Bu kadınlar aynı zamanda, doğal olarak, kadın haklarını savunmuşlardır. Bu kişilerin fikirleri Türk eğitim tarihi açısından önem arz etmektedir. Bu kadın aydınların eserlerinin okunarak onlardan ders çıkarılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Kadın, Kadın Eğitimi, Kadın Eğitimciler, Tanzimat, Meşrutiyet.

WOMEN EDUCATORS IN THE LAST PERIOD OF THE OTTOMAN EMPIRE

In the article, firstly the Ottoman Education System will be generally introduced. Afterwards, it will be informed about the Education of Reforms (Tanzimat) Period (1839 – 1876) and the Second Constitutionalist (Meşrutiyet) Period (1908 – 1918). The education of girls in this stage will be privately mentioned in the text. Women educators who were active in the last period of the Ottoman Empire, and their ideas will be expressed.

In the Ottoman Empire, education was generally conducted by favour of infants' schools and madrasahs in classical era (1300 – 1600). In Reforms (Tanzimat) Period (1839 – 1876), modern schools started to be opened. During this period, there were conflicts between modern schools and madrasahs. Throughout the Term of Abdulhamid II (1876 – 1909), the number of Primitive Schools, Ottoman Junior High Schools, High Schools and Sultanas increased. In the Second Constitutionalist (Meşrutiyet) Period (1908 – 1918) education also advanced in this way.

Ayşe Sıdıka Hanım (1872 – 1903), Emine Semiye Hanım (1864 – 1944), Fatma Aliye Hanım (1862 – 1960), and Halide Edib (1882 – 1964), who were women educators in the last period of the Ottoman Empire, attached importance to women's education, guided women with their ideas. At the same time, these women, naturally, defended the women's rights. The opinions of these people have an importance in terms of the history of Turkish education. It needs to be taken a lesson by reading of the works of these women intellectuals.

Keywords: Education, Woman, Women Education, Women Educators, Reforms (Tanzimat), Second Constitutionalist (II. Meşrutiyet) Period.

KIRGIZISTAN'DA TARİH DERS KİTAPLARINDA TARİHİ HADİSELERİN ANLATIMI

Sabırbek BÖRÜBAY

Kırgızlar Orta Asya'da yaşayan Müslüman Türk boylarından biridir. Kaynaklarda verilen bilgiler, Kırgızların en eski Türk boylarından biri olduğunu göstermektedir. İlk devletlerini M.Ö. III. asırda kurmuş olan Kırgızlar, XVI – XVII. yüzyıllarda Kalmuk ve Moğollara karşı mücadele vermişler. XVIII. yüzyılda Türkistan'da teşekkül eden hanlıklara tabi olan Kırgızlar, 1860 - 1861 yıllarında ise Ruslar tarafından toprakları işgal edilmiştir. 1990 yılında Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla 1991 yılında bağımsızlıklarına kavuşmuşlardır.

Tarihte uzun yollardan geçen Kırgızlar, 19. yüzyılın sonlarına doğru Çarlık rejiminin yönetimi altında yaşamaya başlamıştır. Çarlık Rusya'sı öncelikle Kazak bozkırlarını ele geçirmiş, sonra Tanrı Dağlarına Sibiryaya tarafından girerek Türkistan'ı işgal etmiştir. 1867 yılında Çarlık Rusya'sı Türkistan'ı önce bölgelere, sonra da eyaletlere bölmüştür. Bölünmüş olan topraklara Rusları yerleştirmiş ve bu topraklarda yeni Rusya yaratmayı amaç edinmişlerdir.

Bu yazımızda Kırgızistan'da okul kitaplarında bilhassa tarih ders kitaplarında Kırgız Türkleri'nin başından geçiren tarihi hadiseleri ne kadar gerçekçi ne kadar değiştirilmiştir bunun üzerinde durulacaktır. Araştırmamızda çok ilginç ve çarpıcı bilgilerle karşı karşıya kaldık. Örneğin, Kırgız tarihinde önemli yer olan Talas savaşı ve Urkun soykırımı Rusların ideolojisi altında kalarak olumsuz olaylar anlatılmıştır. Bu ve buna benzer olumsuz hususlardan bahsedeceğiz. Bunları tespit etmekle birlikte bunlardan kurtulmanın çaresini ve önerilerini de belirtmek istiyoruz. Yazımızda ayrıca ortak Türk tarihi hususunu da ele alacağız.

Anahtar Kelimeler: Kırgızların Tarihi, Ders Kitaplarındaki Gerçeğe Aykırı Olaylar, Öneriler ve Ortak Tarih Anlayışı.

Abstract

Kyrgyz is one of the Muslim Turkish tribes in Central Asia. Information provided from Sources shows that Kyrgyz is one of the oldest Turkish tribes. Kyrgyz who founded the first state in III. century BC, in the XVI - XVII. centuries struggled against the Kalmyks and Mongols and in the XVIII. century have been subject to khanates formed in Turkestan. During 1860 - 1861 their lands occupied by the Russians, in 1990 after the disintegration of the Soviet Union again gained their independence in 1991.

On the date, Kyrgyz who last long way, towards the end of the 19th century began to live under the rule of the Tsarist regime. In 1867 Tsarist Russia before divided the Turkestan into region, and then states. They placed Russians to the divided land and have set out to create a new Russia at this place.

Key Words: History of Kyrgyz, Events contrary to reality in Historybooks, recommendations and Common Sense of History

TARİH EĞİTİMİNİN XIX. YÜZYILDA OSMANLI EĞİTİM SİSTEMİNE DAHİL OLMASINDA OSMANLI TARİH YAZICILIĞININ ETKİSİ

Deniz Vardar BÜLBÜL

*Mersin Büyükşehir Belediyesi Eğitim Öğretimi Destekleme Kursu,
Mersindenizvardar_33_@hotmail.com*

Türk-İslam devletleri geleneğinin devamı olarak XV. yüzyılda ortaya çıkan Osmanlı tarih yazıcılığı anlayışının geçirdiği değişim ve aşamaların, tarih eğitiminin XIX. yüzyılda Osmanlı eğitim sistemine dahil olmasına etkisi, doküman inceleme yöntemine dayalı olarak ele alınacaktır. Osmanlı tarih yazıcılığı, Dinsel (Ümmet) Tarih Yazıcılığı, Hanedan Tarih Yazıcılığı ve Ulus Tarih Yazıcılığı aşamalarından geçerken, tarih yazıcılığında siyasî iktidarın niteliği de mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır. Tarih yazımında yeni akımların oluşumu, büyük ölçüde siyasî düşünce akımlarına paralel bir gelişme göstermiştir. Özellikle XIX. yüzyıla birlikte etkili olan Hanedan Tarih Yazıcılığı ile “Osmanlılık” fikir akımı, Ulus Tarih Yazıcılığı döneminde etkili olan “Türkçülük” siyasi fikir akımı ile tarih eğitiminin eğitim sistemindeki önemi daha da artmıştır.

Tarih yazıcılığının, tarih eğitimi etkilediği en önemli alanlardan biri de tarih ders kitapları yazıcılığı olmuştur. Bildiride ayrıca tarih yazımının tarih ders kitaplarına etkisine de kısaca değinilecektir.

Anahtar kelimeler: Tarih eğitimi, tarih yazıcılığı, siyasi fikir akımları.

IMPACT OF OTTOMAN HISTORY AUTHORSHIP ON INVOLVEMENT OF HISTORY EDUCATION INTO OTTOMAN EDUCATION SYSTEM IN XIX CENTURY

Deniz Vardar Bülbül

Impact of changes and stages experienced by the concept of Ottoman History Authorship revealed in XV century as a continuation of Turkish-Islam States tradition on involvement of history education into Ottoman education system in XIX Centur, shall be analyzed depending on the document examination method. While Ottoman history authorship passes through Religious (Ummet) History Authorship, Dynasty History Authorship and National History Authorship stages, quality of political ruler should be taken into consideration in history authorship. Occurrence of new trends in history authorship has shown a development parallel to political thought trends. Importance of history education in the education system has improved further with the “Ottomanism” thought with the Dynasty History Authorship that is effective in XIX century and the “Turkism” thought that is effective in the National History Authorship era.

One of the most important areas which the history authorship affects the history education, has became the history books authorship. Also, impact of history authorship on history course books shall be briefly mentioned in the statement.

Keywords: History education, history authorship, political thought trends.

**DİSİPLİNLERARASI YAKLAŞIM BAĞLAMINDA ÜNİVERSİTE
ÖĞRENCİLERİNİN TARİH VE DİĞER BİLİMLERİN İLİŞKİSİNE YÖNELİK
GÖRÜŞLERİ (KARABÜK ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)**

Doç. Dr. Ahmet Sait CANDAN

Karabük Üniversitesi

Edebiyat Fakültesi

Eğitim Bilimleri Bölümü

asaite@karabuk.edu.tr

Disiplinlerarası yaklaşım günümüz eğitim sisteminde her geçen gün önemi giderek artmakta ve pek çok alanda da ön plana çıkmaktadır. Günümüz dünyasında sürekli gelişen ve değişen koşullar bireyleri ortak çalışma alanlarında bir araya getirerek disiplinlerarası anlayışla bilginin paylaşılmasını zorunlu kılmıştır. İçinde bulunduğumuz bu yeni düzen yaşanan olayların anlamını daha derin hale getirmiştir. Dolayısıyla günümüzün uzmanlık alanlarının tek bir disiplin tarafından incelenip araştırılması ve öğretilmesi neredeyse imkânsız hale gelmiştir. Doğası gereği tarih disiplinlerarası yaklaşımla ele alınması, öğrenilmesi ve öğretilmesi zorunlu diyebileceğimiz bir bilimdir. Zira yüzyıllardır insanı ilgilendiren her şey tarihin içinde yer almıştır. Bu nedenle tüm disiplinler ve özellikle tarih bilimi öğretilirken mutlaka disiplinlerarası bakış açısıyla hareket edilmelidir. Bu araştırmada Karabük Üniversitesi örneğinden hareketle farklı disiplinlerde eğitim alan üniversite öğrencilerinin kendi eğitim alanları ile tarih biliminin ilişkisine yönelik görüşleri disiplinlerarası yaklaşım bağlamında incelenmiştir. Araştırmada Coğrafya, Türk Dili ve Edebiyatı, Sosyoloji, İlahiyat, Arkeoloji, Mimarlık, Felsefe, İktisat, Mühendislik ve Siyaset Bilimi eğitim alanlarında eğitim alan öğrencilerin nitel araştırma yöntemi kullanılarak görüşleri alınmış ve analizi yapılmıştır. Elde edilen verilere göre üniversite öğrencilerinin çoğunluğunun disiplinlerarası yaklaşıma yönelik olumlu bir bakış açısına sahip oldukları, fakat müfredat ve ders işleniş bakımından eksikliklere vurgu yaptıkları gözlenmiştir. Araştırma, tarih derslerinin diğer disiplinlerle ilişkilendirilerek eğitimin her aşamasında işlenmesinin mutlaka gerekli olduğu gerçeğinin de altını çizmektedir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Öğretim, Tarih Öğretimi, Disiplinlerarası Yaklaşım

THE VIEWS OF UNIVERSITY STUDENTS ON THE RELATIONSHIP BETWEEN HISTORY AND OTHER SCIENCES IN THE CONTEXT OF INTERDISCIPLINARY APPROACH (CASE OF KARABÜK UNIVERSITY)

Doç. Dr. Ahmet Sait CANDAN

Karabük Üniversitesi

Edebiyat Fakültesi

Eğitim Bilimleri Bölümü

asaitc@karabuk.edu.tr

The interdisciplinary approach is becoming more and more important in today's education system and is becoming more prominent in many areas. In today's world, ever-evolving and changing conditions bring individuals together in their common work spaces, making it necessary to share information with an interdisciplinary understanding. This new order has deepened the meaning of the events. Therefore, it is almost impossible for today's fields of expertise to be examined, researched and taught by a single discipline. Due to its nature, history is a science that can be considered as an interdisciplinary approach, must be learned and taught. Because for centuries, everything that interests people has taken place in history. For this reason, all disciplines and especially the science of history should be taught from an interdisciplinary perspective. In this study, the opinions of university students studying in different disciplines about the relationship between their own fields of study and history science are examined in the context of interdisciplinary approach. In this research, the opinions of the students who were educated in the fields of Geography, Turkish Language and Literature, Sociology, Theology, Archeology, Architecture, Philosophy, Economics, Engineering and Political Science were taken by using qualitative research method and analyzed. According to the data obtained, the majority of university students have a positive point of view towards the interdisciplinary approach, but emphasized the shortcomings in terms of curriculum and course work. The research underlines the fact that history courses should be processed at every stage of education by associating with other disciplines.

Key Words: Education, Teaching, Teaching History, Interdiscislinary Approach

SURİYELİ ÇOCUKLARIN EĞİTİMİNDE SOSYAL BİLGİLER DERSİ PROGRAMI

Doç. Dr. Ümmügülsüm CANDEĞER

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü

Türkiye’de Suriye’de yaşanan olaylardan sonra uygulanan açık kapı politikası neticesinde Suriyeli mülteciler yaşamaya başlamıştır. Mülteciler Derneği’nin kayıtlarından alınan bilgilere göre, 2019 Ağustos ayı Türkiye’de 3.649.750 Suriyeli mülteci yaşamaktadır. Bunlardan 0-19 yaş arası çocuk ve genç nüfusun sayısı 1.697.199 kişidir. Bu rakamdan 0-5 yaş grubu olan çocuk nüfusu çıkarınca 1.154.672 kişinin okul çağına olduğunu söylemek mümkündür. Bu arada bu rakamlar ortalama rakamlar olup tam sayıyı vermekten uzaktır. Çünkü kayıtlı olmayan mülteciler de bulunmaktadır.

Eğitim sürecinden uzak kalmış (en az 3 yıl süreyle) veya örgün eğitim imkânlarına erişemeyen geçici koruma altındaki Suriyeli çocukların eğitim sistemimine dâhil edilmesi amacıyla Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü (HBÖGM) ile Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF) iş birliğinde Suriyeli çocuklara sunulacak eğitim imkânlarının kalitesinin artırılması amacını taşıyan “Hızlandırılmış Eğitim Programı” (HEP) 8 Ocak 2018’de başlatılmıştır. Geç kalınmış bir çalışma olmakla birlikte en azından mülteci çocukların eğitim sistemine dahil edilmesi çabası bile iyi bir çalışmadır.

Proje kapsamında ulaşılan aileler ikna edilerek çocukların örgün eğitimden faydalanması sağlanmaya çalışılmaktadır. Proje ile çocuklara önce Türkçe öğretilip sonrasında ise temel eğitim bazında sosyal bilgiler, fen ve matematik bilimleri gibi eğitimler verilecektir.

Bu çalışmada proje kapsamında öğrencilere verilmesi planlanan Sosyal Bilgiler Eğitim Programı ve Milli Eğitim Bakanlığı’nın örgün eğitimde uyguladığı Sosyal Bilgiler Eğitim Programı karşılaştırılarak, programın olumlu ve olumsuz yönleri tartışılacaktır. Uygulamanın nasıl olduğuna dair projede yer alınan görevlendirme bazında yapılanlar hakkında bilgiler verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Hızlandırılmış Eğitim Programı, Sosyal Bilgiler Eğitim Programı, Suriyeli Mülteciler.

SOCIAL STUDIES COURSE PROGRAM IN THE EDUCATION OF SYRIAN CHILDREN

In Turkey, Syrian refugees as a result of an open door policy implemented after the events in Syria began to live. According to information received from the Association of Refugees records, in August 2019 3.64975 million Syrian refugees living in Turkey. Of these, the number of children and young people aged 0-19 is 1,697,195. From this number, it is possible to say that 1,154,672 people are in school age when the population of children aged 0-5 is excluded. In the meantime, these numbers are average numbers and are far from giving the whole number. Because there are also unregistered refugees.

In order to include Syrian children who have been away from the education process (for at least 3 years) or who are under temporary protection who cannot access formal education opportunities, the General Directorate of Lifelong Learning (HBÖGM) and the United Nations Children's Fund (UNICEF), in cooperation with the United Nations The Accelerated Training Program (HEP), which aims to increase the quality of education, was launched on 8 January 2018. Although it is a late work, even the effort to include at least the refugee children in the education system is a good one.

Within the scope of the project, it is tried to convince the families reached and to ensure that children benefit from formal education. With the project, children will be taught Turkish first and then social education, science and mathematics education will be provided on the basis of basic education.

In this study, the Social Studies Education Program, which is planned to be given to the students within the scope of the project, and the Social Studies Education Program implemented by the Ministry of National Education in formal education will be compared and the positive and negative aspects of the program will be discussed. Information about the implementation will be given on the basis of assignments in the project.

Key Words; Accelerated Education Program, Social Studies Education Program, Syrian Refugees.

RİYAZİYECİ MEHMED NADİR BEY

VE

“TERBİYE VE TA'LİM-İ ETFAL” ADLI ESERİ

Mustafa CANLI

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı

Sosyal Bilgiler Eğitimi

Doktora Öğrencisi

mustafacanli89@gmail.com

Sultan III. Selim (1789-1807) ile başlayan Osmanlı reform dönemi Tanzimat ve Islahat Fermanlarıyla, II. Abdülhamid ve II. Meşrutiyet dönemleri ile devam etmiş ve Cumhuriyet'e bir birikim olarak intikal etmiştir. Bu yenilik dönemi sadece askeri, idari, hukuki açıdan sınırlı kalmamış eğitim ve kültür reformlarıyla devam etmiştir. Bu yüzden Osmanlı Devleti'nin son dönemi maarif/eğitim reformlarının hareketli olduğu bir dönem olarak karşımıza çıkmaktadır. Gerek fikirleri gerek kurumları ve gerekse kişileri/eserleri ile dinamizmi bugünlere bile ulaşan bir durum arz etmektedir.

Eğitim ve kültür tarihimizde gerekli ilgiyi görmeyen, hakkı layıkıyla teslim edilmeyen şahıslardan biri de Riyaziyeci Mehmed Nadir Bey'dir. Mehmed Nadir Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde ortaya çıkmış bir eğitimci ve büyük bir matematikçidir. Kendisinin eğitime ne kadar önem verdiğini bizzat kendi yaşam öyküsün de bile ortaya çıkmaktadır (Kendisi ülkemizin köklü eğitim kurumlarında biri olan İstanbul (Erkek) Lisesi'nin kurucusudur.) Eğitimi ve kendisini yetiştirme uğruna çektiği sıkıntılar ve yaptığı hamleler onun bugün bile araştırılmaya değer bir tarihi portre olarak bizlere sunmaktadır.

Mehmed Nadir Bey'in kişiliğinde onun eğitim anlayışını daha iyi kavramak ve bugünkü eğitimimizin problemlerine küçük de olsa yanıt aramak amacıyla ortaya koyduğumuz bu çalışmamızdaki yöntemimiz ise literatür taramasıdır.

RİYAZİYECİ MEHMED NADİR BEY
AND HIS WORK OF
“TERBİYE VE TA’LİM-İ ETFAL”

Sultan III. Selim (1789-1807) began with the Ottoman reform period Tanzimat and Islahat edicts, Abdulhamid II and it continued with the Second Constitutional Era periods and transferred to the Republic as an accumulation. This period of innovation continued not only with military, administrative, legal aspects but also with educational and cultural reforms. Therefore, the last period of the Ottoman Empire emerges as a period when education / educational reforms are active. Its dynamism with its ideas, institutions and people / works is a situation that reaches even today.

Riyaziyeci Mehmed Nadir Bey is one of the people who has not received the necessary attention in our educational and cultural history and has not been delivered properly. Mehmed Nadir is an educator and a great mathematician who emerged in the late Ottoman Empire. Even his own life story reveals how much he cares about education. He is the founder of Istanbul Erkek High School, one of the well-established educational institutions of our country. His troubles and the moves he has made for the sake of his education and upbringing presents us as a historical portrait worth investigating even today.

In this study, which we put forward in order to better understand his understanding of education in Mehmed Nadir Bey's personality and to search for answers to the problems of today's education, our method is literature review.

OSMANLI KLASİK ÇAĞINA İLİŞKİN TARİHÇİ VE TARİH EĞİTİMCİLERİNİN ALGI VE GÖRÜŞLERİ

Öğr. Gör. Mehmet Alper CANTİMER

Bu araştırma, ülkemizde lise tarih derslerinin en önemli ayaklarından birini oluşturan Osmanlı Tarihi ders konularının içinde en çok anlam yüklenen Osmanlı klasik çağına ilişkin üniversitelerimizde görev yapmakta olan tarihçi ve tarih eğitimcilerinin algı ve görüşlerini ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Osmanlı klasik çağı, Osmanlı tarihi ile ilgilenen akademisyenlerin en fazla metin/algı ürettiği dönemdir. İlgili döneme var olan öykünme günümüzde artarak devam etmektedir. Bu bilginin üreten tarafında bulunan tarihçi/ tarih eğitimcilerinin konuya ilişkin algı ve görüşleri de önem kazanmaktadır.

Nitel araştırma yöntemlerinden birisini oluşturan durum çalışmasına dayalı olarak tasarlanan çalışmada, on bir tarihçi, yedi tarih eğitimcisi ile görüşülmüştür. Görüşmelerde katılımcılara Osmanlı Klasik çağı ile ilişkili dokuz yarı- yapılandırılmış soru sorulmuştur. Elde edilen veriler, betimsel analiz tekniği ile işlenmiş ve üç farklı tematik başlık ile on altı başlıkta toplanarak incelenmiştir. Yapılan inceleme sonrasında Osmanlı klasik çağına ait birbirinden farklı görüşlere sahip olan akademisyenlerin görev yaptıkları kurumlar ve araştırma sahalarından bağımsız olarak konuya yaklaşımlarının birbirlerine benzer olduğu dikkat çekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Klasik Çağı, Tarihçi, Tarih eğitimcisi, Algı.

PERCEPTIONS AND OPINIONS OF HISTORIANS AND HISTORY EDUCATORS ON OTTOMAN CLASSICAL ERA

This study aims to reveal the perceptions and opinions of the historians and history educators working in our universities about the Ottoman Classical Era which has the most meaning among the Ottoman History course subjects which constitute one of the most important pillars of high school history courses in our country. The Ottoman classical age is the period in which the scholars interested in Ottoman history produced the most text / perception. The current emulation of the relevant period continues to increase. Perceptions and opinions of the historian / history educators on the producing side of this knowledge gain importance.

Eleven historians and seven history educators were interviewed in the study, which was designed based on the case study which constitutes one of the qualitative research methods. During the interviews, nine semi-structured questions related to the Ottoman Classical Age were asked to the participants. The data obtained were processed with descriptive analysis technique and examined under three different thematic headings and ten sub-headings. After the examination, it is noteworthy that academicians who have different views of the Ottoman classical age have similar approaches regardless of their institutions and research fields.

Keywords: Ottoman Classical Age, Historian, History educator, Perception.

OSMANLI İMPARATORLUĞU'NDA MÜHENDİSLİK EĞİTİMİ: MÜHENDİS MEKTEB-İ ÂLİSİ VE MEKTEB-İ BAHRİYE'DEN ÖRNEKLER

Dr. Duygu Aysal CİN

İstanbul Teknik Üniversitesi

Nadir Eserler Birimi

E-mail: aysal@itu.edu.tr

Bu çalışma, son dönem Osmanlı İmparatorluğu'nda mühendislik eğitiminini odaklanmaktadır. Mühendis Mekteb-i Âlisi'ne ilişkin öğrenci stajları, okulca veya sınıfça yapılan teknik geziler, kütüphane ve laboratuvar kullanımı, öğrencilerin uyması gereken bazı okul kuralları (örneğin kıyafet yönetmeliği) gibi konularda öğrenci ve okul hayatına ilişkin detayları ortaya koyan bu çalışma, aynı zamanda Mühendis Mekteb-i Âlisi ve Mekteb-i Bahriye'de mühendislik eğitimi ders programları, bu okullarda kullanılan ders kitapları ve ders materyalleri üzerine yoğunlaşmaktadır. Bu kapsamda, Mekteb-i Bahriye'de okutulmak üzere hazırlanmış bir ders kitabı ve bu kitabı tamamlayıcı çeşitli ders materyalleri (eğitim kartları vb.) ayrıntılı olarak incelenmiştir.

Çalışmanın araştırma safhası; T.C. Cumhurbaşkanlığı Cumhuriyet ve Osmanlı Arşivleri, SALT Araştırma ve İTÜ Nadir Eserler Koleksiyonu'nda gerçekleştirilmiştir. Çalışma, ayrıca Mühendis Mektebi Âlisi'ndeki okul hayatını anlatan zengin görsel malzemeyi (fotoğraflar) içermektedir.

ENGINEERING EDUCATION AT THE SCHOOL OF ENGINEERING (*MÜHENDİS MEKTEBİ*) IN THE LATE OTTOMAN EMPIRE (1909-1923)

This paper deals with the engineering education rendered at the School of Engineering (*Mühendis Mektebi*) in the late Ottoman Empire (1909-1923) while focusing on its various aspects such as the course books and materials, rules and regulations of the school (for instance, dress code), laboratories, internships undertaken by the students, technical visits of the students to the major industrial sites both in the Empire and abroad.

Hendese-i Mülkiye (Civil School of Engineering) was converted into School of Engineering (*Mühendis Mektebi*) in 1909. Mehmed Refik (Fenmen), the first director of the school was an open minded intellectual and electric engineer, who worked hard for the school to be a contemporary one among its Western counter parts. For this purpose, he asked from the professors of the School to prepare course books in Ottoman Turkish for their courses and he ordered many course books and materials from abroad, ranging from Germany to Belgium. As the archival documents of *Mühendis Mektebi* reveal, we learn that the students worked in the laboratories, performed internships in various places such as Hedjaz Railways or Post and Telegraphy Administration and the students were taken to the technical visits by their professors to the major industrial sites both in the Empire and abroad. It was compulsory for the students to stay in the school dormitories. The Library of the school provided students with the course materials and the students received monthly salary.

The research for this study is based on the archival research held at the Prime Ministry Ottoman Archives in Istanbul, Prime Ministry Republican Archives in Ankara and SALT Research in Istanbul. The study will also provide a lively environment of the Engineering School by presenting photographs from the student life and examples of course materials.

YENİLİKÇİ TARİH ÖĞRETİMİ ULUSAL ETWINNING PROJESİ⁵

Volkan CİVELEK

Projemiz, öğrencilerimizde var olan Tarih dersi ezbere dayanır, öğretmen merkezli işlenir ve Tarih derslerinde teknoloji destekli yöntem- teknikler çoğu zaman kullanılmaz düşüncesini ortadan kaldırmak amacıyla yapılmıştır. Projemizle öğrencilerimizin Tarih derslerine aktif katılımı, bilişim teknolojilerini daha etkin kullanımı ve çalışmalarını ürüne dönüştürmeleri beklenmektedir.

Türkiye'den 10 farklı il ve 11 farklı okulun yer aldığı projemizde öğrencilerimize proje başlangıcında anket yapılmıştır. Anket sonuçlarında öğrencilerimizin Tarih derslerinin işlenişinde değişikliğe gidilmesi isteği göze çarpmaktadır. 9 ay süren projemiz, Tarih derslerinde Web 2.0 araçlarının kullanımı (Kahoot, Tagul, Canva, Timeline, Jigsaw Planet), bilinen popüler oyunların Tarih derslerine uyarlanması (Jenga, Büyük Risk, Tombala, Tabu) ve tamamlayıcı etkinlikler (Tişört tasarımı, Flexangle, Learning Apps, Eskitme Kağıt, Theteacherscorner-Bulmaca hazırlama) üzerine inşa edilmiştir.

Öğrencilerimize Proje başlangıç ve bitiminde tutum ölçeği uygulanmıştır. Ön test ve son test karşılaştırılması yapıldığında, öğrencilerimizin Tarih dersine karşın oluşturmuş olduğu olumsuz tablonun değiştiği görülmektedir. Bu tablonun değişmesinde öğretmen merkezli öğretim yöntem ve tekniklerinden vazgeçilmesi, öğrenci beklenti ve ihtiyaçlarının ön planda tutulması, öğrencilere üretme ve ürettiğini sunma fırsatının sağlanması önemli rol oynamıştır.

Anahtar Kelimeler: Yenilikçilik, Tarih Öğretimi, Web 2.0 Araçları

⁵ Volkan CİVELEK – Fatma Nuri Erkan Bilim ve Sanat Merkezi

INNOVATIVE HISTORY TEACHING NATIONAL ETWINNING PROJECT

Our project was conducted with the aim of eliminating the idea that history classes are teacher-centered, memorization-based, and do not include the use of technology-assisted methods and techniques. With this project, students are expected to actively participate in history classes, to use information technologies more effectively and to turn their studies into products.

At the beginning of the project, to which 11 different schools from 10 cities in Turkey participated, a survey was implemented to students. In the result of this survey, the students' desire to change the course of history classes is noteworthy. Our 9-month project is established on the use of Web 2.0 tools in history classes (Kahoot, Tagul, Canva, Timeline, Jigsaw Planet), adaptation of popular games to history classes (Jenga, Big Risk, Bingo, Taboo) and complementary activities (T-shirt design, Flexangle, Learning Apps, Antique Paper, Theteacherscorner-Puzzle forming).

Attitude scale was applied to the students at the beginning and end of the project. When the pre-test and the post-test are compared, it is seen that the negative attitude of students against the history class has changed. In the change of this attitude, the abandonment of teacher-centered teaching methods and techniques, keeping the expectations and needs of the students in the forefront, and providing the opportunity for the students to produce and present their products have played an important role.

Keywords: Innovation, History Teaching, Web 2.0 Tools

TÜRKİYE’DE BALKAN TARİHİ YAZIMI
VE
ÖĞRETİMİNDE BALKANLAŞMA[BALKANİZASYON] SORUNU

Dr.Galip ÇAĞ

Balkan coğrafyası, dün ve bugünü ile sonradan kurgulanmış, tanımlanmış dahası inşa edilmiş bir suni alanı teşkil eder. Ona ait tarihlendirme ile görmezden gelinen mazi, bugün halen izahı muhtaç kavram sorunlarını ve belirsizliklerini de beraberinde getirir. Ancak zaman içerisinde eleştirilmeyen bu düzensizlik/istikrarsızlık bugün buraya dair her anlatıda normalleşmiş bir kavramlaştırılmayı da kaçınılmaz kıldı.

Balkan Tarihi, Çağdaş Balkan Tarihi, 20. Yüzyıl Balkan Tarihi ve türevleri başlıklı dersler yakın zamanlardan itibaren özellikle lisans ve lisansüstü öğretimimizde yer bulmaya başladı. Lakin bu derslerin içerik ve kaynak metinleri incelendiğinde konuya dair içeriklerin artık Avrupa’da kendine ciddi bir inceleme alanı bulan balkanizasyon [balkanlaşma] sorununda bihaber şekilde tahrip ve yanılsamalarla dolu olduğu görüldü.

Bu çalışma Balkanlaşma sorununun ülkemizde en fazla etkilediği iki alan olan balkan tarihi yazımı ve öğretimine dair kavramsal bir eleştiri ortaya koyarken konuya dair önerilerini de sunmaya çalışacaktır. Bu bağlamda alana dair eserlerin bazılarının daha somut bir çıkarım için incelenmesi de belirtilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Balkanizasyon, Balkanlar, Tarih Yazımı, Avrupa, Tarih Öğretimi

**THE PROBLEM OF BALKANIZATION IN THE BALKAN HISTORY EDUCATION
AND WRITINGS IN TURKEY**

Dr.Galip Çağ

The Balkan geography constitutes an artificial space that has been constructed, defined and built more with the past and present. The past, which is ignored by its dating, still brings with it the problems and uncertainties that are still in need of explanation. However, this irregularity / instability, which has not been criticized over time, has made a normalized conceptualization in every narrative here inevitable.

The courses titled Balkan History, Contemporary Balkan History, 20th Century Balkan History and its derivatives have recently been included in our undergraduate and graduate programs. However, when the content and source texts of these courses are examined; the contents of the issue are now oblivious to the problem of balkanization, which finds itself a serious area of investigation in Europe, and full of illusions.

This study presents a conceptual critique of the history of Balkan history writing and teaching, which are the two most affected areas of the Balkanization problem, It will also try to make suggestions on the subject. In this context, it should be noted that some of the works in the field will be examined for a more concrete conclusion.

Keywords: Balkanization, Balkans, History Writing, Europe, History Education

ATSIZ, TÜRK TARİH TEZİ VE BİRİNCİ TÜRK TARİH KONGRESİNİN İRONİSİ OLARAK DALKAVUKLAR GECESİ ROMANI

Mehmet Kaan ÇALEN*

Türk milliyetçiliği, erken Cumhuriyet yıllarında, bilhassa Türk Ocakları'nın kapatılmasından sonra, Kemalizm tarafından massedilmiş ve kendini ancak Kemalist paradigma içinde ifade edebilecek bir seviyeye gerilemiştir. Türk milliyetçiliği 1930'lu yıllarda Kemalizm'in çizdiği sınırları zorlamaya başlamış ve 1940'lı yıllarla birlikte resmî ideolojiden/ milliyetçilikten dil, tarih, kültür konularında büyük ölçüde ayrılmıştır. Türkçülük ile Kemalizm arasındaki ayrışmanın temelinde iki farklı tarih anlayışı, dolayısıyla iki farklı toplum ve gelecek tasavvuru yatmaktaydı. 1940'lı yıllarda yeniden yükselişe geçen Türkçülüğün/ Turancılığın yeni önderi Hüseyin Nihal Atsız, bu ayrışmada önemli bir isimdir ve kariyerine bir bakıma "Türk Tarih Tezi"ne muhalefet ederek başlamıştır. Birinci Türk Tarih Kongresi'nde eleştirel bir yaklaşım benimseyen hocası Zeki Velidi Togan'a destek çıkmak suretiyle Kemalist elitten farklı bir tarih anlayışına ve Türklük tasavvuruna sahip olduğunu açığa vurur. Makaleleri, polemik yazıları, romanları, hatta şiirleri ve özel yazışmalarında Kemalizm ve resmî tarih tezinin eleştirisini ömrünün sonuna kadar devam ettirir. 1941 yılında yayımlanan "Dalkavuklar Gecesi" romanı, genel olarak Kemalist elitin bir eleştirisidir ancak roman daha özel bir bağlamda Türk Tarih Kongresi'nin sembolik bir ironisi gibi okunabilir.

Anahtar Kelimeler: Hüseyin Nihal Atsız, Türk Tarih Tezi, Birinci Türk Tarih Kongresi, Türkçülük, Kemalizm

ATSIZ, TURKISH HISTORY THESIS AND DALKAVUKLAR GECESİ NOVEL AS A IRONY OF THE FIRST TURKISH HISTORY CONGRESS

Turkish nationalism was absorbed by Kemalism in the early Republican years, especially after the closure of "Turk Ocakları", and it has declined to a level that can only express itself within the Kemalist paradigm. In the 1930s, Turkish nationalism began to push the limits set by Kemalism, and by the 1940s, it largely separated from the official ideology/ official nationalism in issues of language, history and culture. At the basis of the separation between Turkism and Kemalism were two different understandings of history, thus two different imaginations of society and future. Hüseyin Nihal Atsız, the new leader of Turkism, which started to rise again in the 1940s, is an important name in this separation and started his career by opposing the "Turkish History Thesis". In support of his teacher Zeki Velidi Togan, who took a critical approach at the First Turkish History Congress, he reveals that he has a different understanding of history and imagination of Turkishness from the Kemalist elite. Atsız, continues to criticize Kemalism and official history thesis in his articles, polemic writings, novels, even poems and private correspondence until the end of his life. The novel "Dalkavuklar Gecesi", published in 1941, is a critique of the Kemalist elite in general, but in a more specific context it can be read as a symbolic irony of the First Turkish History Congress.

Key words: Huseyin Nihal Atsiz, Turkish History Thesis, The First Turkish History Congress, Turkism, Kemalism

* Doç. Dr., Trakya Üniversitesi, Tarih Bölümü. mkaancalen@trakya.edu.tr

AVRUPA KONSEYİ'NİN “SHARED HISTORIES FOR EUROPE WITHOUT DIVIDING LINES” ADLI PROJE KİTABINDA OSMANLI VE TÜRK İMAJI*

Esra ÇALIŞKAN⁶

Bu çalışma “Shared Histories for Europe Without Dividing Lines” kitabında Osmanlı ve Türk imajını ortaya koymak için hazırlandı. Kitap, Avrupa Birliği hükümetler arası konseyi projesidir ve İngilizce e-kitap olarak okurların erişimine açılmıştır. Proje, Avrupa Birliği, Eğitim Politikası ve Uygulaması yönetim kurulu tarafından 2010 yılında başlatıldı ve 2014 yılında, 1. Dünya Savaşının 100. yıl dönümünde tamamlandı. Çalışmanın ilk aşamasında Osmanlı ve Türk kelimelerinin geçtiği makaleler tarandı. İkinci aşamasında ise tercüme edildi ve yorumlanarak tertip edildi. Çalışmanın Avrupa’daki Türk imajını anlamak açısından yararlı olacağı düşünülmektedir. Kitaptaki dört bölümden ilki olan Sanayi Devrimi’nin etkileri bölümünde Osmanlı Devleti’nin sanayi devrimine ayak uyduramaması ve bunun Türkiye ile Balkanlar’a etkisi yer almıştır. İkincisi, sanat tarihine yansımalarıyla insan hakları bölümünde Avrupa’daki Osmanlı eserlerine ve Türk Müslümanlar için yapılan eserlere yer verilmiştir. Üçüncüsü, eğitimin gelişimi bölümünde İslam kültürünün ve coğrafi yakınlığı olan Türkiye’nin Avrupa kültürüne etkisine değinilmiştir. Son bölüm olan Avrupa ve Dünya bölümünde, Osmanlı Devleti’nin, Avrupa’daki ilerleyişi ve Kıbrıs Barış Harekâtı “invasion” yani “işgal” kelimesiyle açıklanmıştır. Projede “anti-kahramanlar” bölümünde Osmanlı padişahları yer almıştır. Osmanlı Devleti’nin ele geçirdiği yerlerdeki dini hoşgörüsüne ve Fatih Sultan Mehmet’in pozitif imajına yer verilmiştir. Sonuç olarak, Osmanlı ve Türk algısı dini hoşgörü, çok kültürlü bir toplumda barışı sağlamak, mimari ve sanat söz konusu olduğunda pozitif ancak fetihlerin işgal olarak değerlendirilmesinden ve ekonomik gelişmeye ayak uydurulamadığı düşüncesi nedeniyle negatiftir.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı, Türk, Avrupa, Avrupa Birliği

* **NOT:** Bu bildiri Prof. Dr. Bahri ATA'nın Tarih Eğitiminde Yeni Yaklaşımlar adlı doktora dersinde aynı konuda hazırlanmış bir ödevin geliştirilmiş halidir.

⁶ Doktora Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Tarih Eğitimi ABD. E-posta: caliskannesra@gmail.com

**OTTOMAN AND TURKISH IMAGE IN THE PROJECT BOOK OF THE
EUROPEAN COUNCIL “SHARED HISTORIES FOR EUROPE WITHOUT
DIVIDING LINES”**

This work was prepared to reveal the Ottoman and Turkish image in “Shared Histories for Europe Without Dividing Lines”. The book is a project of the intergovernmental council of the European Union and is available to readers as e-books in English. The project, the European Union, Education Policy and Practice, was launched by the board of directors in 2010 and completed in 2014, on the 100th anniversary of World War I. In the first stage of the study, articles on Ottoman and Turkish words were scanned. In the second stage, it was translated and interpreted. The study is thought to be useful for understanding the Turkish image in Europe. The effects of the Industrial Revolution in the first part of the four chapters in the book could not keep up the Ottoman Empire and the industrial revolution took place at the negative impact of the Balkans Turkey. Secondly, in the human rights section, reflecting on the history of art, Ottoman works in Europe and works made for Turkish Muslims are included. Third, and geographical proximity of the Islamic culture in the development of the training which has been referred to Turkey's influence on European culture. In the last chapter, Europe and the World, the progress of the Ottoman Empire in Europe and the Cyprus Peace Operation are explained with the word “invasion”. In the project, the pad anti-heroes” section included the Ottoman Sultans. In a project involving Maltese students, religious tolerance in the places conquered by the Ottoman Empire and the positive image of Fatih Sultan Mehmet were included. As a result, religious perception of the Ottoman, and Turkish is positive when it comes to peace in a multicultural society, architecture and art, but negative when it comes to conquests and economic development.

Keywords: Ottoman, Turkish, Europe, European Union

MESLEK VE MAİŞET ARASINDA:

SON DÖNEM OSMANLI İSTANBULU'NDA İPTİDAİ MEKTEP MUALLİMLERİNİN HAL-İ PÜR MELÂLİ

İrfan Davut ÇAM

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Tarih Eğitimi Ana Bilim Dalı

Murat Bayram YILAR

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler Eğitimi Ana Bilim Dalı

Bu çalışma, millî mücadele yıllarında Osmanlı başkentinde iptidai mektep muallimlerinin yaşadıkları ekonomik sıkıntıların sebep ve sonuçları ile bu sıkıntılara çözüm üretmek için atılan adımlara ışık tutmak amacıyla taşınmaktadır. Bu amaç doğrultusunda nitel bir araştırma olarak tasarlanan çalışmanın ana kaynaklarını dönemin arşiv kayıtları, süreli yayınlar ve konuyla ilişkili ikincil literatür oluşturmaktadır. Bu kaynaklardan çalışmanın konusuna ilişkin verilerin toplanması amacıyla doküman analizi yöntemine başvurulmuştur. Elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. Bu çözümlenme sonucunda, çeşitli nedenlerden ötürü Osmanlı başkentinde türlü fedakârlıklarla mesleklerini icra eden iptidai mektep muallimlerinin maaşlarını düzenli bir şekilde alamadıkları, geçim derdine düştükleri ve nihai olarak çok sevdikleri mesleklerini bırakmak zorunda kaldıkları anlaşılmıştır. Öte yandan, bu durumu sona erdirmek adına birtakım adımların atıldığı, ancak kesin bir çözüm üretilmediği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İstanbul, İptidai Mektepler, Muallimler ve Maaş.

BETWEEN PROFESSION AND LIVELIHOOD:

SORROWFUL STATE OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS IN LATE OTTOMAN ISTANBUL

This study aims to hold a light on the economic difficulties faced by primary school teachers in the Ottoman capital during the years when the torch of national resistance was lit in Anatolia, the consequences of these difficulties and the steps taken to provide a solution in this regard. Designed as a qualitative research towards this purpose, this study covers archive documents and periodicals of the period as well as relevant secondary literature as its main sources. The document analysis method was employed to gather subject data from these sources. Gathered data were analysed by content analysis technique. In result of this analysis it is ascertained that primary school teachers who continued to perform their profession with many sacrifices without getting regular salary due to many reasons, leading them to struggle for a living and finally having to leave the profession they loved dearly. On the other hand, it is found that some steps were taken to ameliorate this situation, but no definite solution was produced.

Keywords: Istanbul, Primary Schools, Teachers and Salary.

TARİH YAZIMINDA HERMENEUTİK TARİH ANLAYIŞININ 1915 OLAYLARINA UYGULANMASI

VE TARİH EĞİTİMİNE KATKISI⁷

Güzin ÇAYKIRAN

Tarih yazımında en önemli unsur, tarihi olayların meydana getirdiği her bir dokümanı döneminin koşullarına göre ele almaktır. Tarihi yanılısamaların önüne geçecek olan bu yaklaşım, hiç şüphesiz tarih ilminin bir disiplin olarak temellenmesinin bir ön koşuludur. “Tarih metodu herhangi bir olayı, devrin iç ve dış şartlarından, belirleyici insanların yeterlilik göstergesi olan karar ve kararlılıklarından soyutlayarak anlamaya, değerlendirmeye kalkmayı kabul etmez”. Hermeneutik adı verilen bu tarih anlayışı; metinleri anlama, açıklama ve yorumlamanın dönemin koşullarını dikkate almadan bir şey ifade etmeyeceği anlamına gelmektedir. Dolayısıyla 1915 Olayları, tarih eğitiminde hermeneutik bir bakış açısıyla ele alınmalı ve hedef kitleye dönemin koşulları anlatılarak olayların daha iyi anlaşılması sağlanmalıdır. Özellikle Geçici Sevk ve İskân Kanununun gerekliliği, Osmanlı Devleti’nin mevcut koşulları göz önünde bulundurularak anlatılmalıdır. Böylelikle hedef kitlenin olgulara yaklaşımı üzerindeki önyargıların önüne geçilebilecektir.

Bu çalışmada tarih yazımına hermeneutik tarih yaklaşımının yapacağı katkı üzerinden tarih eğitiminde 1915 Olaylarının hedef kitleye daha iyi nasıl anlatılabileceği ele alınacaktır. Aynı zamanda elde edilen bulgular, nitel yöntemle analiz edilecek ve 1915 Olayları’nın tarih eğitimine uygulanmasında takip edilecek yöntemler ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tarihyazımı, Hermeneutik Tarih Anlayışı, Tarih Eğitimi, 1915 Olayları, Sevk ve İskân Kanunu.

⁷ Güzin ÇAYKIRAN, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Öğrencisi, Arşiv Uzmanı, (ATASE)
guzincaykiran@gmail.com

**PRACTICING HERMENEUTIC APPROACH IN HISTORIOGRAPHY TO THE
1915 EVENTS
AND
ITS CONTRIBUTION TO HISTORY EDUCATION**

The most important factor in historiography is to consider each document emerged by historical events, according to the conditions of the period. This approach, which will prevent historical illusions, is undoubtedly a prerequisite for grounding the science of history as a discipline. The method of history does not accept to understand and evaluate any event by isolating from the internal and external conditions of the period, the decisions and determination of the determinants as an indicator of competence. This approach of history called as Hermeneutics means that understanding, explaining and interpreting texts would not mean anything without considering the conditions of the period. Therefore, the events of 1915 should be evaluated with a hermeneutic perspective in history education and a better understanding over the historical events must be provided by explaining the to the target group the conditions of the period. In particular, the necessity of the Law of Temporary Transfer and Relocation should be explained by considering conditions of the Ottoman Empire. Thus, prejudices of the target group over the approach to the facts can be prevented.

In this study, it will be handled how 1915 Events can be explained more efficiently to the target group in the history education by means of the contribution of hermeneutic history approach to historiography. On the other hand, the findings are analyzed by qualitative methods and the methods which are followed in the application of 1915 Events over the history education are revealed.

Keys words: Historiography, Hermeneutic Approach in History, History Education, the 1915 Events, Law of Temporary Transfer and Relocation

LÜBNAN'DAKİ TARİH EĞİTİMİNDE OSMANLI ALGISI

Mehmet ÇELİK

Lübnan'daki eğitim sistemi, Lübnan'ın siyasal yaşamında merkezi işlevi olan mezhepçilikten etkilenmektedir. Lübnan'ın tarihi süreci, politik bir çatışma ve savaş süreci olduğundan okullarındaki tarih öğretimi de bu minvalde olmuştur. İç savaşın yol açtığı siyasi ve ideolojik tartışmalar, Lübnan devletinin birleşik ve güncel bir tarih müfredatı uygulamasına engel olmuştur. Özel olarak yayınlanan ders kitapları, Lübnan tarihinin mezhepsel anlatılarını teşvik etmektedir. Manda döneminde Fransızlar, Lübnan ve Suriye'deki pozisyonuna destek sağlamak için siyasi açıdan faydalı tarih dersi müfredatına başvurmuştur. Müfredat, Arap yerine Suriye'yi vurgulayarak, onu Yunan ve Akdeniz kültürleriyle ilişkilendirirken İslam'ı küçümseyip Avrupa ile ilişkileri öne çıkarmıştır. Osmanlı Devleti'nin 16.yüzyılda Arap topraklarının fethine kısaca değinerek I. Dünya Savaşı sırasında Lübnan'daki Osmanlı duruma odaklanmıştır. Abdülhamid dönemi ile başlayan tarih ders kitapları, Cemal Paşa'nın I. Dünya Savaşı sırasındaki yönetimini ayrıntılı olarak ele almaktadır. Osmanlı devletini milliyet, dil veya din birliği olmayan bir devlet olarak görürken itilaf devletleri hakkında hiçbir yargıda bulunmamaktadır. Osmanlılara ve Cemal Paşa'ya kötü niyet atfeden müfredat, yabancı güçleri de durumu iyileştirmeye çalışarak kredilendirmiştir. Fransız ordusunu, I. Dünya Savaşı'ndan sonraki dönemde Lübnan'ın sosyal ve ekonomik durumunu hafifletmek için hayır kurumları ve dini görevlerle birlikte övmektedir. Türkiye'de bilimsel araştırmalara konu olmayan bu çalışma, Lübnan'daki tarih ders kitaplarını temel alarak bütünlük açısından Osmanlı algısını ortaya çıkaracaktır.

OTTOMAN PERCEPTION IN HISTORY EDUCATION IN LEBANON

ABSTRACT

The educational system in Lebanon is influenced by sectarianism, which has a central role in the political life of Lebanon. Because of Lebanon's historical process is a process of political conflict and war, the teaching of history in its schools has been in this respect. The political and ideological debates caused by the civil war prevented the Lebanese state from implementing a unified and contemporary history curriculum. Specially published textbooks promote sectarian narratives of Lebanese history. During the Mandate period, the French resorted to a politically useful history lesson curriculum to support their position in Lebanon and Syria. The curriculum emphasized Syria instead of Arab, and underestimated Islam while associating it with Greek and Mediterranean cultures, highlighting relations with Europe. It briefly touched upon the conquest of the Ottoman Empire in the 16th century Arab lands and focused on the Ottoman situation in Lebanon during the First World War. History textbooks, which began with the reign of Abdulhamid, and Cemal Pasha's administration describe detailly during World War I. Also It describe the Ottoman state as a state without nationality, language or religious unity. But its makes no judgments about allied states. The curriculum, which attributed bad intentions to the Ottomans and Cemal Pasha, which credited foreign forces by trying to improve the situation. It commends the French army along with charities and religious missions to alleviate the social and economic situation in Lebanon after the First World War. This study has not been the subject of scientific research in Turkey, based on these studies will reveal the history textbooks in Lebanon Ottoman perception in terms of integrity.

MİLLİ MÜCADELE DÖNEMİNDE İTALYANLARIN ANTALYA'DA EĞİTİM FAALİYETLERİ

Dr. Orhan ÇELTİKÇİ⁸

Mustafa Kemal'in 19 Mayıs 1919 tarihinde Samsun'a çıkışından 24 Temmuz 1923 tarihinde imzalanan Lozan Anlaşmasına kadar geçen süreç "Milli Mücadele" dönemi olarak adlandırılmaktadır. Bu dönemde İşgal altında bulunan ülke topraklarında işgal güçleri kendi faaliyetleri ve işgallerinin devamlılığı için eğitim ve öğretim faaliyetlerine de önem vermişlerdir.

Anadolu'nun Akdeniz'den giriş kapısı olan Antalya 28 mart 1919 tarihinde İtalyanlar tarafından işgal edilmiştir. İşgalle birlikte İtalyanlar bölgede askeri, siyasi, ekonomik ve kültürel alanların yanısıra bölge halkı üzerinde otorite kurabilmek için eğitim ve öğretim faaliyetlerinde de bulunmuşlardır.

Bu çalışmada Milli Mücadele döneminde İtalyanların Antalya ve çevresinde eğitim ve öğretim faaliyetleri değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Milli Mücadele, İtalya, Eğitim, Antalya.

ITALY'S EDUCATION AND TRAINING ACTIVITIES IN ANTALYA WHILE NATIONAL STRUGGLE YEARS

Mustafa Kemal's departure from Samsun on 19 May 1919 to the Lausanne Treaty signed on 24 July 1923 is called "National Struggle" period. During this period, occupation forces in the territory of the occupied countries gave importance to education and training activities for the continuation of their activities and occupations.

Antalya, the gateway to Anatolia from the Mediterranean, was occupied by the Italians on March 28, 1919. With the occupation, the Italians carried out educational and training activities in order to establish authority over the people of the region as well as military, political, economic and cultural areas.

In this study, the education and training activities of Italians in Antalya and its surroundings during the National Struggle period were evaluated.

Keywords: National Struggle, Italy, Education, Antalya.

⁸ Akademisyen, Araştırmacı, Yazar, E-mail: oceltikci@hotmail.com

GÜNÜMÜZDE YUNANİSTAN'DA OKUTULAN ORTAOKUL VE LİSE TARİH DERS KİTAPLARINDA TÜRK İMAJI

Doç. Dr. Namık ÇENCEN⁹

Hatice TOPAL¹⁰

Bireylerin olaylar ve sorunlar hakkındaki yorumları, takınılan tutum ve davranışlar, tarih anlayışı ve tarihsel bilgi birikimi sonucunda şekillenir ve anlam kazanır. Toplumun tarih anlayışını ve başkaları hakkındaki tutumları, yaklaşımları ve davranışlarını tarih ders kitaplarında görmek mümkündür. Tarih ders kitapları sadece olayları vermekle kalmaz, duyguları, düşünceleri, önyargıları, kalıp düşünceleri, olumlu ve olumsuz yaklaşımları yansıtır. Tarih ders kitapları milletlerin hem kendi hem de ötekilerine dair imgeleri yaklaşımları görmede önemli kaynaklardan biridir. Bu çalışmada da günümüzde Yunanistan'da okutulan ortaokul ve lise tarih ders kitaplarında Türk tarihinin işlenişi ele alınacaktır. Bu ders kitaplarında Türk tarihi ile ilgili hangi konuların işlendiği, bu konulara ilişkin olumlu ve olumsuz yaklaşımlara değinilecektir. Çalışma nitel bir araştırma olup doküman ve belge incelemesi yöntem ve teknikleri kullanılacaktır. Yunanistan tarih ders kitaplarında Türk tarihi ile ilgili yer alan metinler "Tarihi Kötüye Kullanma Yöntemleri" kullanılarak incelenecektir. Söz konusu araştırmada veri toplama işlemi devam ettiğinden araştırmanın bulguları tam metinde paylaşılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tarih ders kitapları, tarihi kötüye kullanmak, Olumlu ve olumsuz yaklaşımlar.

⁹ Doç. Dr. Gazi Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Bölüm Başkanlığı, ncencen23@gmail.com

¹⁰ Gazi Üniversitesi Eczacılık Fakültesi 2.sınıf Öğrencisi

TURKISH IMAGE IN SECONDARY AND HIGH SCHOOL HISTORY COURSE BOOKS IN TODAY'S GREECE

Individuals' comments on events and problems, their attitudes and behaviors are shaped and gain meaning as a result of historical insight and historical knowledge. It is possible to see the society's understanding of history, attitudes, approaches and behaviors towards others in history textbooks. History textbooks not only convey events, but also reflect emotions, thoughts, prejudices, stereotypes, positive and negative approaches. History textbooks are one of the most important sources for understanding the opinions and approaches of nations both for themselves and for others. In this study, the teaching of Turkish history in secondary and high school history coursebooks from Greece will be discussed. The topics covered about Turkish history and positive and negative approaches in these coursebooks will be discussed. The study is a qualitative research and document and text review methods and techniques will be used. The texts on Turkish history in Greek history coursebooks will be studied using "Methods of Abuse of History". As the data collection process is continuing in the said research, the findings of the research will be shared in the full text.

Keywords: History coursebooks, abuse of history, positive and negative approaches.

II. ABDÜLHAMİD DÖNEMİ MAARİF KONUSUNDA TARİHİ BİR BELGE: GEORGE H. HEPWORTH'UN MAARİF MEKTUPCUSU SIRRI BEY İLE RÖPORTAJI

Erol ÇİYDEM¹¹

Türk Eğitim Tarihini aydınlatacak bilgi ve belgeler bazen satır aralarında fark edilmeyi beklemektedir. Bugüne kadar Türk Eğitim Tarihi hakkında yapılan çalışmalar da bilinen konular tekrar tekrar işlenmiş olmakla birlikte, önemli detaylar araştırmaların kapsamının genişletilememesi dolayısıyla tarihin karanlık sayfalarında kalabilmektedir. Bunlardan birisine yürütmekte olduğum bir çalışma dolayısı ile tesadüf ettim. Bu tesadüfün muhtevasını II. Abdülhamid döneminde Anadolu'ya gelen New York Herald gazetesi muhabiri George H. Hepworth'un dönemin Maarif Mektupcusu Sırrı Bey ile bir vapur seyahati esnasında maarif hakkında gerçekleştirmiş olduğu röportaj oluşturmaktadır. George H. Hepworth, 1897 yılında Anadolu'ya o dönem Ermeni meselesi hakkında ortaya atılan iddiaları araştırmak için gönderilmiştir. Bu esnada yanına refakatçi olarak verilen Sırrı Bey ile 5-6 günlük vapur seyahati esnasında maarif hakkında bir röportaj gerçekleştirmiştir. Anlaşıldığı kadarıyla bu röportaj New York Herald gazetesinde yayımlanmıştır. Röportajın tercümesi ise 17 Şubat 1898 tarihli Kastamonu Vilayet Gazetesi'nde yayımlanmıştır. Bu röportaj metni, Türk Eğitim Tarihi açısından önemli bir vesika olarak çalışmanın konusu edinilmiştir. Bu çalışmanın amacı söz konusu röportaj metnini dönemin eğitim politikalarını anlamak için analiz ederek, metnin Türk Eğitim Tarihi açısından önemini ortaya koymaktır. II. Abdülhamid dönemi eğitim politikasına ve o dönem eğitim kurumlarına ait bilgileri bize ilk ağızdan okuyup anlama fırsatı sunan bu röportajın böyle bir bilimsel toplantıda sunulması Türk Eğitim Tarihi alanına önemli katkılar sağlayacaktır. Nitel araştırma yöntemlerinden tarihsel araştırma niteliğindeki bu araştırmada, veri analizi yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: II. Abdülhamid Dönemi, George H. Hepworth, Sırrı Bey

¹¹ Dr. Öğretim Üyesi, Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitimin Felsefi Sosyal ve Tarihi Temelleri Anabilim Dalı, e-mail: erolciydem@gmail.com

A HISTORICAL DOCUMENT ON THE EDUCATION OF THE SECOND ABDULHAMİD PERİOD: GEORGE H. HEPWORTH'S INTERVIEW WITH SİRRI BEY, THE SECRETARY OF EDUCATION (MAARİF MEKTUBCUSU)

Information and documents to illuminate the history of Turkish education are sometimes waiting to be noticed between the lines. Although the known studies on Turkish Education History have been repeated over and over again, important details may remain in the dark pages of history due to the inability to extend the scope of the researches. I coincided with one of these studies. The content of this coincidence is the interview of the New York Herald correspondent George H. Hepworth, who came to Anatolia during the reign of Abdulhamid II, with Sirri Bey, the Secretary of Education of the period, about the education during a ferry trip. George H. Hepworth was sent to Anatolia in 1897 to investigate the allegations made about the Armenian issue at that time. In the meantime, he had an interview with Sirri Bey, who was given as a companion, about the education during the 5-6 day ferry trip. It appears that this interview was published in the New York Herald. The translation of the interview was published in Kastamonu Vilayet Newspaper dated 17 February 1898. This interview text is the subject of the study as an important document for the Turkish Education History. The aim of this study is to analyze the interview text in order to understand the educational policies of the period and to reveal the importance of the text in Turkish Educational History. The presentation of this interview, which provides us with the opportunity to read and understand the information about education policy and educational institutions of the second Abdulhamid period in such a scientific meeting, will make significant contributions to the field of Turkish Education History. In this study which is a historical research which is one of the qualitative research methods, document analysis which is one of the data analysis methods is used.

Keywords: The Second Abdulhamid Period, George H. Hepworth, Sirri Bey

BÜYÜK MAARİFÇİ “MEHMET YAZGAN” ANISINA: BEREKETLİ KÖYÜ İLKOKULU VE MÜZESİ

Erol ÇİYDEM¹² ve Mustafa ESKİ¹³

Taşradaki eğitim kurumları ve bu kurumlarda görev yapan eğitimciler Türk eğitim tarihindeki tarihsel arka planı doğru bir şekilde analiz edebilmek ve bütüncül açıdan değerlendirebilmek açısından oldukça önemlidir. Buradan hareketle bu çalışmanın konusunu müzesi ile birlikte küçük bir köy ilkokulu ve burada çok kıymetli işler gerçekleştirmiş olan bir öğretmen oluşturmaktadır. Söz konusu okul, günümüzde Kastamonu'nun Azdavay ilçesi sınırları içerisindeki Bereketli köyünde bulunmaktadır. Bu okulda yaklaşık 36 yıl görev yapan öğretmen Mehmet Yazgan ise okuldaki uygulamaları, okulda kurmuş olduğu müze, öğrencileri ile ilişkileri ve bütün bunların kaybolup gitmesini önleme amaçlı oluşturmuş olduğu okula ait hatıra defteri ile kendisinden sonraki yıllar için büyük bir hazine bırakmıştır. 1939 yılından başlayarak tutulmaya başlanan okula ait hatıra defteri ise Türk Eğitim tarihi açısından son derece kıymetli bir eser olarak günümüze ulaşmıştır. Böyle bir deftere ulaşmak ve içinde eğitim tarihimize ilgili güzel anıları bilimsel bir toplantıda aktarmak Türk Eğitim Tarihi açısından alana büyük katkılar sağlayacağı gibi, söz konusu anıların silinip tarihin kayıp sayfalarına karışmasını önleyecektir. Nitekim anlaşılacağı üzere çalışmanın amacı, büyük bir maarifçi olarak Mehmet Yazgan'ın ve onun büyük mirası olan Bereketli Köyü İlkokulu ile müzesinin Türk Eğitim Tarihi açısından önemini ortaya koymaktır. Nitel araştırma yöntemlerinden tarihsel araştırma niteliğindeki bu çalışmada, veri analizi yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mehmet Yazgan, Bereketli Köyü İlkokulu ve Müzesi, Hatıra Defteri

¹² Dr. Öğretim Üyesi, Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitimin Felsefi Sosyal Tarihi Temelleri Anabilim Dalı, e-mail: eciydem@kastamonu.edu.tr

¹³ Dr. Öğretim Üyesi, Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim Dalı, e-mail: meski@kastamonu.edu.tr

FOR THE MEMORY OF GREAT EDUCATOR MEHMET YAZGAN: BEREKETLİ VILLAGE PRIMARY SCHOOL AND MUSEUM

Provincial educational institutions and educators working in these institutions are very important in terms of analyzing and evaluating the historical background of Turkish educational history accurately. From this point of view, the subject of this study consists of a small village primary school together with a museum and a teacher who has done very valuable works here. The school is located in the village of Bereketli in the Azdavay district of Kastamonu. The teacher Mehmet Yazgan, who worked in this school for 36 years, left a great treasure for the years that followed with his practices in the school, the museum he established in the school, his relations with his students and the diary of the school he created to prevent all these from disappearing. The diary of the school, which started to be kept from 1939 onwards, has survived as a very valuable work in terms of the history of Turkish Education. Reaching such a diary and presenting the good memories about our educational history in a scientific meeting will make a great contribution to the field of Turkish Education History as well as prevent the eradication of these memories from the lost pages of history. As a matter of fact, the aim of the study is to reveal the importance of Mehmet Yazgan as a great educator and his great heritage, Bereketli Village Primary School and museum in terms of Turkish Educational History. In this study which is a historical research which is one of the qualitative research methods, document analysis which is one of the data analysis methods is used.

Keywords: Mehmet Yazgan, Bereketli Village Primary School and Museum, Diary

BOLU TÜRKÜLERİNİN PİYANO UYARLAMALARININ GÜZEL SANATLAR LİSESİ PİYANO ÖĞRETİM PROGRAMINDA KULLANILABİLİRLİĞİ VE YÖRE KÜLTÜRÜNÜN KORUNMASINA İLİŞKİN BİR DEĞERLENDİRME

Gülay ÇOBAN

Bu çalışmanın amacı Güzel Sanatlar Liseleri piyano derslerinde kullanılmak üzere her sınıf seviyesinde Bolu yöresine ait Türk Halk Müziği ezgileri kullanılarak yeniden bestelenen eğitim müziği eserleri oluşturmak ve belirlenen Bolu yöresi türkülerinin yeniden işlenerek korunmasına katkı sağlamaktır. Bunun sonucunda güzel sanatlar liseleri öğrencileri yöre tarihini betimleyen halk müziğini, piyano enstrümanında seslendirebilme fırsatı bulacaktır. Çalışma, verilerin elde edilmesinde kaynak tarama, anket ve görüşme tekniklerinin kullanıldığı betimsel bir araştırmadır. Anket ve görüşme yoluyla geliştirilen ölçekler sonucunda oransal analizlerden de yola çıkarak bestelenen eserlerin Milli Eğitim Bakanlığı kitaplarındaki eserlerle ortak ve aynı özelliklere sahip olduğu, dolayısıyla MEB kitaplarındaki eserler belirlenen hedefleri tam anlamıyla karşıladığı ön kabulüyle, bestelenen eserlerin de tarih ve sanat eğitimi politikalarına uyduğu sonucuna varılmıştır. Güzel sanatlar liseleri piyano dersi müfredatında THM kaynaklı eserler sayıca ve nitelikçe yetersizdir. Bu problemin tespiti ve çözümü için yapılan bu çalışma ve bestelenen eserler ise hem nitelik olarak gerekli yeterliliği sağlamakta hem de bu alandaki boşluğu doldurmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kültür, Tarih, Bolu Yöresi, Türk Halk Müziği, Sanat Eğitimi

AN EVALUATION ON THE AVAILABILITY OF THE PIANO ARRANGEMENTS OF BOLU FOLK MUSIC IN FINE ARTS HIGH SCHOOL PIANO CURRICULUM AND ON THE PRESERVATION OF THE CULTURE OF THE REGION

Gülay ÇOBAN

The purpose of this study is to recompose music education works to be used in piano classes in Fine Arts High Schools using Turkish Folk Music tunes belonging to Bolu region at all levels, and to contribute to the preservation of the designated folk tunes by means of arranging them. As a result, the students at Fine Arts High Schools will be able to have a chance to perform the folk tunes that portray the history of that region on the piano. The study is a research in which literature review, questionnaire and interview techniques to gather data. It is concluded that the works recomposed as a result of the scales developed through questionnaire and interview techniques have similar and identical features with the works in the textbooks published by the Ministry of National Education. For this reason, the recomposed works conform to history and art education policies with the presupposition that the books by MNE meet the needs of the targets properly. In the fine arts school piano training curriculum, the works that originate from TFM are insufficient in terms of quantity and quality. The study that is carried out to determine and to solve this problem and the works that were recomposed ensure both that they are sufficient and fill the gap in this field.

Key Words: Culture, History, Bolu Region, Turkish Folk Music, Art Education

TÜRKİYE'YE DAVET EDİLEN YABANCI EĞİTİM UZMANLARI'NIN ZİRAAT EĞİTİMİ HAKKINDA GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİ

Gözde ÇOLAK

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Yüksek Lisans Öğrencisi, Tarih Anabilim Dalı, Bolu
gozdecolak8@gmail.com

Osmanlı Dönemi'nde ziraat eğitimi 1847 yılında Ziraat Talimhanesi'nin açılması ile başlamıştır. Ardından Edirne, Selanik ve Bursa'da da ziraat mektepleri açılmış ve istenilen düzeye 1891 yılında Halkalı Ziraat Mektebi'nin açılması ile ulaşılmıştır. Cumhuriyet döneminde ise ziraat alanındaki çalışmaları düzenlemek ve yeni politikalar oluşturmak üzere 1923 yılında İzmir İktisat Kongresi düzenlenmiştir. Kongre'de Ziraat Eğitimi Meselesi başlığı altında köklü değişiklikleri hedefleyen kararlar alınmıştır. Alınan kararların ardından birçok ziraat mektebi açılmış ve bu mekteplerde ziraat uzmanı yetiştirilerek ülke ekonomisine katkı sağlanması amaçlanmıştır. Gerçekleştirilen ziraat eğitimi çalışmalarından biri de yabancı eğitim uzmanlarının ülkeye davet edilerek görüş ve önerilerinden yararlanmak olmuştur. Uzmanlar Türkiye'nin eğitim sorunlarına çözüm ararken, ziraat eğitimi için de birçok ilde inceleme yaparak çeşitli önerilerde bulunmuşlardır. Araştırmanın amacı Türkiye'de ziraat eğitiminin geliştirilmesi için davet edilen yabancı eğitim uzmanlarının görüş ve önerilerini incelemektir. Araştırmada John Dewey, Omer Buyse, Alfred Kühne, Oldenburg Heyeti, Friedrich Falke ve Amerikan Heyeti'nin raporları ve sundukları öneriler üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ziraat Eğitimi, İzmir İktisat Kongresi, Yabancı eğitim uzmanları, Yabancı uzman raporları.

OPINIONS AND SUGGESTIONS ABOUT AGRICULTURAL EDUCATION OF FOREIGN EXPERTS WHO WERE INVITED TO TURKEY

Agricultural education in the Ottoman period began in 1847 with the opening of the Agricultural School. Then, agricultural schools were opened in Edirne, Selanik, Bursa as well and the desired level was reached in 1891 with the opening of Halkalı Agricultural School. In the republic period, İzmir Economy Congress was held in 1923 to organize agricultural activities and to create new policies. In the congress, decision aimed at fundamental changes were made under the title of Agricultural Education Issue. Following the decisions taken, many agricultural schools were opened and it was aimed to contribute to the national economy by training agricultural specialists. One of the agricultural education activities was to invite foreign education experts to the country to benefit from their opinions and suggestions. While experts were searching for Turkey's problems in education, they also made various suggestions for agricultural education by conducting examinations in many provinces. The aim of this study is to examine opinions of foreign education experts invited for the development of agricultural education in Turkey. This research will focus on the reports and recommendations of John Dewey, Omer Buyse, Alfred Kühne, the Oldenburg Delegation, Friedrich Falke and the American Delegation.

Keywords: Agricultural education, Izmir Economy Congress, Foreign education experts, Foreign expert reports.

MÜZE ÇALIŞANLARININ MÜZELERİN TARİH ÖĞRETİMİNDEKİ İŞLEVLERİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ: GİRESUN-ORDU ÖRNEĞİ

Muhammet ÇOLDUR*

MEB, Türkiye

DR.ÖĞR. ÜYESİ Nazım KURUCA**

Giresun Üniversitesi, Türkiye

Tarih eğitimi bireylerde, geniş bir bakış açısı oluşturma ve geçmişte yaşanılanları anlayıp gelecekte yaşanabilecekler hakkında fikir sahibi olma noktasında büyük kazanımlar sağlamaktadır. Tarih öğretimde somut verilerin kullanılması, öğrencilerin konuyu daha iyi kavraması ve akılda kalıcılığın artması hususunda oldukça önem arz etmektedir. Bu noktada da geçmişlerin şahidi olan müzeler oldukça önemlidir. Türkiye’de son yıllarda temel alınan yapılandırmacı yaklaşımla beraber müze gezileri gibi sınıf dışı etkinliklerin kullanımını gündene artış göstermektedir. Ancak bu artış henüz yeterli seviyede değildir. Bu araştırmada Giresun ve Ordu ilindeki müzelerde görev yapan müze görevlilerinin, müzelerin tarih öğretimindeki işlevi ve çalıştıkları müzelerin konuyla ilgili yeterliliği hakkındaki görüşlerini almak amaçlanmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak nitel araştırma yöntemlerinden biri olan yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırmaya katılan müze görevlilerinin sorulara verdikleri cevaplar betimsel analize tabi tutularak yorumlanmıştır. Çalışmanın sonunda müzelerin eğitim işlevinin geliştirilmesi ve tarih öğretimine katkısının arttırılmasına yönelik değerlendirme yapılmış ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Müze, Müze Çalışanları, Tarih Öğretimi, Yapılandırmacı Yaklaşım.

İRAN TARİH DERS KİTAPLARINDA İDELOJİK YAKLAŞIM VE TARİH ÖĞRETİMİNDE İÇERLİK SORUNLAR

Yrd.doç. Masoumeh DAEİ

İran eğitim sisteminde, tarih ders kitaplarının metin ve içerlikliği idari sistemin gündemde yürütüyü siyasi amaçına bağlı olup, kitaplar en üstün çapta sıkı kntrol ve gözetimden geçtikten sonra eğitim havzasına girmektedir ki lisede okunan Tarih-i Muasir-i İran ders kitabı daha çetin aşamalardan geçme özelliğine sahiptir.

Genelde İran'da bütün tarih kitapları özellikle Tarih-i Muasir-i İran kitabı ilkel idelojik bakış, siyasi ve mezhebi değer taşıyan kelimeler kullanımıyla tanınmaktadır. Devlette siyasi partilerin çatışması ve kazanmaları tarih kitaplarına yansiyarak etkileyip, kitapların içerlikleri sıkı değişimlere maruz kalmaktadırlar.

Örnek olarak çalışacağımız Tarih-i Muasir-i İran kitabında Atatürkün öğrencilere nasıl tanıtılması, tarih yazım metoduyla bir “biz” ve “öteki” ayrımı yaratılmaktadır. Tarih öğretiminin ve yazımının demokratikleşebilmesi ya da tarafsızlaşabilmesi ve ötekileştirilen grupların bakış açıları, düşünce sistemlerinin ve algılarının görüşü kitabın yer almaktadır.

Bilincli olarak bu konuların kullanımı öğrencinin beyninde derin etki bırakarak sınıfta öğretmen ders anlatırken öğrenciler karşısında ruhsal bakımdan da sorunlar yaşamaktadır. Siyasi ve toplumsal değişimlerin sonuğunu neden ve nasıl analiz etmemek, tarihi olayların illiyet teorisiyle analiz olmaması tarih kitapları sorunlarının en belirgin göstergesidir.

Bu bağlamda öğretmen ve öğrencilerin en çok çalışmaları ders kitbları çerçevesinde olduğu, özellikle tarih ders kitapları öğrencilerin etkileşmesinde önemini, öğrencilerin yaşları itibariyle kültür kabullenme ve şahsiyet bulmaları açısından öğretim ve öğrenim de ne kadar hassasiyet içerdiğini biliyoruz.

Bildirimizde kullanacağım yöntem, eğitim hayatımda kendi tecrübeme dayanarak kütüphane araştırması olarak İran'daki tarih yazımı ve bunun tarih öğretimine etkileri incelenmeye çalışacağız. Lise düzeyinde okutulan tarih ders kitaplarında bilgilerin nasıl verildiğinin tespit edilmeye çalışıldığı bu araştırmada betimsel modele başvurulmuştur.

Anahtar kelimeler: Tarih ders kitapları, Tarih-i muasir-i İran, İdeloji ve siyasi bakış , Atatürk tanıtımı

IDEOLOGICAL APPROACH TO IRANIAN HISTORICAL TEXTBOOKS AND ANALYSES OF THE PROBLEMS OF TEACHING HISTORY

Teaching history in Iran has always been a challenging subject. In the Iranian education system, the aims and content of the history textbooks particularly the contemporary history sources determined by the highest levels of the administrative system depends on their political point of view, and the books enter to the training courses after being subjected to strict controls and observations at the highest levels.

So it is hard to imagine that after this difficult process of regulating, the content of books is become problematic. But in last four decades a severe challenge has started on the content of school history books and it has a direct connection with political competitions of parties which were affected by changes in political atmosphere of the society, their challenges and the victory of the dominant party. The success of dominant party leads to changes in the content of historical textbooks. Ideological point of view, the use of special words with special meanings, and the use of political and religious vocabularies are their characteristics.

As an example, in the Contemporary History of Iran textbooks there is a pessimistic view in the introduction of Atatürk to the students, it seems that there should be always we and others. The Democratization or being objective in teaching and writing history is meaningless and the dominant thought and its political and religious insight is obviously traceable in all parts of textbooks. The dominant party is consciously try to effect on the students using the history teachers. Teachers have to teach according to the textbooks that sometimes are against with what they believe and their knowledge and sometimes they teach as they serve the goals of powerful groups of society. The conflict in their historical knowledge and the content of textbooks causes severe emotional problems in class and leads to a kind of contrast in their behavior. The censorship of elaboration and interpretation of the real reasons of historical events, and avoid analyzing the conclusions of social and political subjects are main problems of history textbooks.

Therefore with regarding to the age of students we should consider some changes in textbooks particularly history textbooks to influence on students, formation of their personality, and also the factor of teacher to make positive improvements.

The method I will use in this paper will be based on my own experience in teaching history in Iran, my lifelong work in this field and also library search method.

Key words: History textbooks, History of Iran, Ideology and political view, Atatürk introduction

CAVİT ORHAN TÜTENGİL VE CUMHURİYET GAZETESİ'NDE KALEME ALDIĞI YAZILARINDA TÜRK EĞİTİMİNDEKİ SORUNLARA YAKLAŞIMI

Hasan DAŞDEMİR*

Türkiye Cumhuriyeti, kuruluşundan itibaren eğitimi, kalkınmanın önemli araçlarından birisi olarak görmüştür. Bu bağlamda yurt içi ve yurt dışından alanında uzman birçok kişiden yardım alınmıştır. Bununla birlikte eğitim alanında istenilen düzeyde bir ilerleme sağlanamamış, yeni kurulan eğitim kurumları siyasi partilerin bir uzvu gibi görülerek iktidara gelen yeni partiler tarafından ya kapatılmış ya da etkinliği zayıflatılmıştır. Eğitim sisteminde yaşanan bu kısır döngü birçok bilim insanını konu üzerinde düşünmeye yöneltmiştir. Sistem üzerinde kafa yoran isimlerden birisi de Cavit Orhan Tütengil olmuştur. Cumhuriyet tarihinin önde gelen sosyologlarından olan Tütengil, Türkiye'deki eğitim sorunlarına yönelik görüşlerini bilimsel çalışmaları yanında Cumhuriyet Gazetesi'nde kaleme aldığı makalelerinde de dile getirmiştir. Bu bildiride bu değerli bilim insanının Cumhuriyet Gazetesi'nde kaleme almış olduğu makalelerinden eğitimle ilgili olan kısımları değerlendirilerek dönemin eğitim sorunlarında yazarın tespit etmiş olduğu aksaklıklar gün yüzüne çıkarılmaya çalışılacaktır. Böylece aynı zamanda bir eğitimci olan Tütengil'in gözünden Türk eğitim sistemindeki sorunlar ve eksiklikler açığa çıkarılmış olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tütengil, Eğitim, Türk, Sistemi, Aksaklık.

CAVIT ORHAN TÜTENGİL AND HIS APPROACH TO TURKISH EDUCATION PROBLEMS ACCORDING TO HIS ARTICLES IN THE CUMHURİYET NEWSPAPER

The Republic of Turkey, has regarded the education as an important tool of development since her establishment. In this context, assistance has been taken from experts at home and abroad. However, in the field of education the desired progress has not been achieved, since the newly established educational institutions regarded as a part of political parties, they either been closed or their efficiency been decreased by the new parties which came to power afterward. This vicious circle in the education system prompt many scientists to think on it. Cavit Orhan Tütengil was one of those people who were thinking over the education system. Tütengil, as of one of the prominent sociologist of the Republic history, in addition to scientific studies he penned his view on educational problems of Turkey in his articles in the Cumhuriyet Newspaper. In this paper, the articles related to education will be evaluated from the articles which are written by this scientist in Cumhuriyet Newspaper, and the problems identified by the writer in the educational problems of the period will be revealed. Thus, the problems and deficiencies in the Turkish education system will be revealed from the eyes of Tütengil, who was also an educator.

Key words: Tutengil, Education, Turkish, System, Obstacle.

1920 YILINDA HAZIRLANAN BİR ÖĞRENCİ TAKİP DOSYASININ İNCELENMESİ

Gönül Türkan DEMİR

Ülkemizde eğitim programlarında yapılandırmacı kuramın temele alınmasıyla birlikte değerlendirme aşamasında ürüne değil sürece odaklandığı görülmektedir. Eğitim öğretim süreçlerinin doğru bir şekilde değerlendirilmesinin gerçekleştirilebilmesinde portfolyo da denilen öğrenci ürün dosyaları, öğrencinin öğretim hayatı boyunca takibinin yapılmasına imkân sağlamaktadır. Yapılandırmacı yaklaşıma dayalı eğitim programlarının uygulanmaya başlanması 2000’li yılların başlarına rastlamaktadır. Bu noktada eğitim tarihimizde öğrenci gelişiminin takibiyle ilgili neler yapılmış olduğu araştırılmıştır. İlgili kaynaklar incelenmiş ve 1920 yılında öğrencinin gelişiminin takip edilmesine yönelik olarak hazırlanmış olan bir gelişim dosyasına ulaşılmıştır. Bu çalışmada *Mekteplere Devam Eden Çocukların Ahval-i Maddiye ve Maneviyelerini Tetkike Mahsus Rehber* adıyla yayınlanmış olan dosya incelenecektir. Çalışma olgu bilim deseniyle tasarlanmış nitel bir araştırmadır. Dosyanın içeriğinin betimsel analizi yapılarak klasik eğitim anlayışlarının hâkim olduğu dönemlerde öğrencilerin gelişimlerinin hangi ölçütlere göre takip edildiğini ortaya koymak amaçlanmıştır. Öğrenci takip dosyasının içeriğine bakıldığında öğrencinin akademik başarısından ziyade ahlaki ve ruhsal gelişiminin takip edilmesine önem verildiği anlaşılmıştır. Günümüzdeki portfolyo uygulamalarından farklı tarafı ise, dosya da öğrencinin ortaya koyduğu ürünlerden ziyade bu ürünleri ortaya koyarken o öğrencide meydana gelen değişimlerin, yapılan bir ürün ya da etkinliğin öğrencinin maddi ve manevi varlığına yaptığı etkileri üzerinde durulmuş olmasıdır. Bu nedenle günümüzdeki öğrenci ürün dosyalarıyla benzer tarafları olsa da hazırlanma amacının öğrencinin kişilik gelişiminin nasıl şekillendiğinin tespit edilmesini kolaylaştırmaya yönelik olduğunu düşünmek mümkündür. Günümüz eğitim anlayışlarıyla geçmişin karşılaştırmasının yapılmasına zemin oluşturabilecek olan bu çalışma eğitim yaklaşımlarımızın temellendirilmesine katkı sağlayacaktır.

Anahtar kelimeler: Öğrenci, Kişisel Gelişim, Portfolyo, Değerlendirme, Türk Eğitim Tarihi

EXAMINATION OF A STUDENT DEVELOPMENT FILE (PORTFOLIO) PREPARED IN 1920

With the foundation of constructivist theory in education programs in our country, it is seen that in the evaluation phase, it focuses on the process, not the product. Student product files, also called portfolios, has been enabled the follow-up of the student throughout his / her teaching life in order to realize the correct evaluation of the education and training processes. The implementation of constructivist approach-based curriculum has been coincided with the early 2000s. At this point, what has been done about the follow up of student development in our educational history has been investigated. The related resources has been examined and so finding a development file was prepared in 1920 to follow the development of the student. In this study, the file published under the name of *Guide of research on the Material and Spiritual Status of Children Attending Schools* will be examined. The study is a qualitative research designed with a phenomenological pattern. By descriptive analysis of the content of the file, it was aimed to reveal the criteria according to which the development of the students was followed during the periods of classical education. When the content of the student development file is examined, it is understood that it is important to follow the moral and spiritual development of the student rather than academic success. The different side of current portfolio practices is the fact that the file draws attention to the changes that occur in that student rather than the products that the student presents. It has been make a point of the effects of a product or activity on the material and spiritual existence of the student. Therefore, it is possible to think that the file's purpose of preparation to is to facilitate the determination of how the personality development of the student is shaped, although it has similar sides with the current student product files. This study, which can be used as a basis for the comparison of today's educational approaches with the past, will contribute to the foundation of our educational approaches.

Key Words: Student, Personal Development, Portfolio, Evaluation, History of Turkish Education

TARİH EĞİTİMİYLE İLGİLİ 1925 YILINDA YAPILAN ANKET SORU VE CEVAPLARININ BLOOM’UN TAKSONOMİSİNE GÖRE ANALİZİ

Dr. Öğr. Üyesi Gönül Türkan DEMİR

Prof. Dr. Emine ALTUNAY ŞAM

Türk eğitim tarihi incelendiğinde tarih eğitiminin her dönemde önemle üzerinde durulan bir konu olduğu, bilhassa Cumhuriyet döneminden itibaren daha büyük bir hassasiyetle tarih eğitimine odaklanıldığı görülmektedir. Tarih öğretiminin öneminin anlaşılması olmasına rağmen her dönemde tarihin nasıl öğretilmesi gerektiği tartışılmıştır. 1925 yılında Tedrisat Mecmuasında Ali Fahreddin tarafından yayınlanan “İlk Mekteplerde Tarih Tedrisatı” başlıklı makalede de tarih öğretimiyle ilgili yaşanan sıkıntıların nedenlerinin araştırıldığı bir anket çalışmasının yapıldığı görülmektedir. Bu çalışmada Ali Fahreddin tarafından öğrencilere sorulmuş olan soruların ve öğrencilerin vermiş oldukları cevapların Bloom’un Bilişsel Alan Sınıflamasına göre analizi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda o dönemde ilköğretim öğrencilerine yöneltilen tarih sorularının düzeyleri ortaya konulmuştur. Bu çalışmanın yapılmasının amacı o dönemdeki öğrencilerin bilgi düzeylerinin ve öğrencilerden beklenen öğrenme düzeylerinin günümüz eğitim kavramlarıyla ortaya konulmasıdır. Böylece günümüzdeki tarih öğretimi ve öğretimin düzeyinin yorumlanmasına farklı bir bakış açısı getirileceği düşünülmektedir. Çalışma betimsel analiz yöntemiyle gerçekleştirilmiş nitel bir araştırmadır. Metinde yer alan sorular Bloom’un Bilişsel Alan Sınıflandırmasında yer alan bilgi, kavrama, uygulama, analiz, değerlendirme düzeylerine göre sınıflandırılmıştır. Sonuç olarak öğrencilere sorulan soruların ağırlıklı olarak kavrama, analiz ve değerlendirme düzeyinde olduğu tespit edilmiştir. İlköğretim öğrencilerine bu düzeylerde sorular yöneltilmesi ve öğrenciler tarafından da bu soruların cevaplanabilir olması dönemin eğitim düzeyinin anlaşılmasına ve günümüzde ilköğretim tarih öğretimine ilişkin yapılan araştırmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tarih Öğretimi, Bloom’un Taksonomisi, İlköğretim, Türk Eğitim Tarihi.

ANALYSIS OF THE QUESTIONNAIRE ABOUT HISTORY EDUCATION IN 1925 QUESTION AND ANSWER ACCORDING TO BLOOM'S TAXONOMY

When the history of Turkish education is examined, history education has been a subject that is emphasized in every period. Especially since the Republican period, it has been seen that history education has been focused with greater sensitivity. Although the importance of history teaching is understood, it has been discussed how history should be taught in every period. In the article titled Teaching History in Primary Schools published by Ali Fahreddin in Tedrisat Journal in 1925, it was seen that a questionnaire was conducted to investigate the causes of the problems in history teaching. In this study, the questions asked by Ali Fahreddin and answers given by students to the were analysed according to Bloom's Cognitive Domain Classification. As a result of the analysis, the level of the history questions asked to the primary school students at that period was revealed. The aim of this study is both the knowledge levels of the students and the expected levels of learnings at that period has been reveal with the current educational concepts. So that, it is thought that a different perspective will be brought to the interpretation of today's history teaching and level. The study is a qualitative research conducted with descriptive analysis method. The questions in the text were classified according to the levels of knowledge, comprehension, application, analysis and evaluation in Bloom's Cognitive Domain Classification. As a result, it was found that the questions asked to the students were predominantly at the level of comprehension, analysis and evaluation. When considered that primary school students had been asked questions at these levels and that these questions could be answered by the students, result of the study will contribute to the understanding of the education level of the period and the current researches about primary school history teaching.

Key Words: History Teaching, Bloom's Taxonomy, Primary Education, History of Turkish Education.

SOSYAL BİLGİLER DERSLERİNDE TRT ARŞİV'İN KULLANIM POTANSİYELİNE İLİŞKİN BİR İNCELEME

¹⁴İlker DERE

¹⁵Merve KAVAK

Türkiye Radyo Televizyon Kurumu, 1 Nisan 2017 tarihinde video arşivini kullanıcıların erişimine açmıştır. Arşivin erişime açılması, sosyal bilgiler eğitiminde kullanılacak Türkiye'nin yakın tarihiyle ilgili çeşitli videoların gün yüzüne çıkmasını sağlamıştır. Bu çalışmanın amacı, TRT Arşiv videolarının sosyal bilgiler derslerinde kullanım potansiyelini değerlendirmektir. Çalışmanın veri kaynakları olan TRT Arşiv internet sitesi ve 2017 Sosyal Bilgiler Öğretimi Programını değerlendirmek için doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. İçerik analiz sırasında öncelikle TRT Arşiv videoları izlenmiş, ardından sosyal bilgiler dersiyle ilgili olanlar seçilmiş ve en sonunda programın (4-7. sınıf) kazanımlarıyla karşılaştırılmıştır. Karşılaştırma sonuçları, her sınıf seviyesi için farklı tablolarda sunulmuştur.

Yapılan analizler sonucunda 59 TRT Arşiv videosunun 26 sosyal bilgiler kazanımının öğretiminde kullanılabileceği belirlenmiştir. En çok 4. sınıf kazanımlarına uygun videolar (24) tespit edilmiştir. Ayrıca seçilen videoların daha çok Kültür ve Miras öğrenme alanı, zaman ve kronolojiyi algılama becerisi ve bilimsellik değerinin öğretimini destekleyebileceği görülmüştür. Bu sonuçlardan hareketle sosyal bilgiler öğretmenlerinin TRT Arşiv videolarını dersleriyle bütünleştirerek kullanabileceklerini söylemek mümkündür.

Anahtar Kelimeler: sosyal bilgiler, TRT Arşiv, öğretim programı, teknoloji kullanımı

¹⁴ Dr. Öğr. Üyesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler Eğitimi, idere@erbakan.edu.tr

¹⁵ YL öğrencisi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Bilgiler Eğitimi, merve.kavakk@gmail.com

AN EXAMINATION OF THE POTENTIAL USAGE OF TRT ARCHIVE IN SOCIAL STUDIES COURSES

Turkish Radio and Television Corporation gave access to its video archive to users on 1 April 2017. There are plenty of videos in the archive which are about the recent history of Turkey and these videos can be used in social studies education by having access to them. The purpose of the study is to evaluate the potential of usage of TRT Archive videos in social studies courses. Document analysis method is used to assess the TRT Archive website and the 2017 Social Studies Teaching Program which are data sources of the study. Obtained data are subjected to the content analysis. During the content analysis, TRT Archive videos first are watched, then those are related to the social studies course are selected, finally the videos are compared with learning acquisitions of the program (4th-7th grade). Result of the comparisons are presented on different tables for each grade.

The data analysis shows that 59 TRT Archive videos can be used for the teaching of 26 social studies learning acquisitions. Most of the videos are suitable for the 4th grade learning acquisitions. In addition, it is seen that those videos may promote the teaching of Culture and Heritage learning area, perception of time and chronology skill, and scientificness value. It can be concluded that social studies teachers can use TRT Archive videos, integrating them to their lessons.

Keywords: Social studies, TRT Archive, Teaching program, Technology usage

**MAARİF NEZARETİ'NİN KURULUŞUNDAN II. MEŞRUTİYET DÖNEMİNE
KADAR (1857-1908) OSMANLI MAARİF NAZIRLARININ PROFİLLERİ ÜZERİNE
BİR İNCELEME¹⁶**

Ayhan Doğan

Gaziantep Üniversitesi

Betül Balkar

Gaziantep Üniversitesi

Eyüp Cüçük

Gaziantep Üniversitesi

Emrah Berkant Patoğlu

Gaziantep Üniversitesi

Sadık Çetin

Milli Eğitim Bakanlığı

Resul Köse

Sağlık Bilimleri Üniversitesi

Osmanlı eğitim sisteminin yeniden yapılandırılarak tam anlamıyla modernleşmeye başlaması, Avrupa devletlerinin eğitim sistemleriyle özellikle 19. yüzyıl boyunca artarak devam eden eğitsel etkileşimlerle gerçekleşmiştir. Bu doğrultuda, eğitim alanında gerçekleştirilen tüm modernizasyon ve yapılandırma faaliyetlerinin sağlayıcısı olan bir kurum olarak 17 Mart 1857 tarihinde Maarif-i Umumiye Nezareti kurulmuş ve bu kurumun başına ilk maarif nazırı olarak Abdurrahman Sami Paşa atanmıştır. Osmanlı devletinde modern eğitim yapılanması açısından Maarif Nezareti'nin üstlendiği kritik fonksiyonun önemine binaen ortaya çıkan bu araştırma, hiyerarşik açıdan maarif sisteminin en tepesinde yer alan isimler olarak maarif nazırlarının profillerinin incelenmesine odaklanmaktadır. Bu araştırmanın temel amacı; Maarif Nezareti'nin kuruluşundan (1857) II. Meşrutiyet dönemine (1908) kadarki süreçte görev yapan maarif nazırlarının kişisel, siyasi, bürokrat ve eğitimsel profillerinin ortaya çıkarılarak çeşitli açılardan değerlendirmesidir. Betimsel tarama modelinde desenlenmiş olan bu araştırmanın veri toplama sürecinde, maarif nazırlarının özgeçmiş ve profil bilgilerinin elde edilmesinde ansiklopedik ve biyografik bilgi veren kaynaklar büyük ölçüde temel alınmıştır. Elde edilen veriler içerik analiziyle çözümlenmiş ve bunun sonucunda her bir maarif nazırının kişisel, siyasi, bürokrat ve eğitimsel profili şeklindeki ana temalar ve bunlara bağlı alt temalar oluşturulmuştur. Araştırmanın bulgularına bakıldığında; 1857-1908 yılları arasındaki süreçte toplam 34 nazırlık döneminin bulunduğu ve 19 farklı devlet adamının (bazıları birden fazla kez) maarif nazırlığı makamına geldiği, nazırların maarif nazırlığı görevini üstlenmeden önce Tanzimat bürokrasisinin farklı yüksek kademelerinde görev yapmış oldukları, belirli alanlarda kendilerini geliştirerek kaleme aldıkları eserlerle Tanzimat yazınına önemli katkıda buldukları; büyük kısmının entelektüel açıdan kendini yetiştirmiş, yabancı dil bilen, çok yönlü kişiliğe sahip oldukları görülmüştür.

¹⁶ Bu araştırma, Gaziantep Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından desteklenmiştir [Proje no E.F. 18.01.]

Anahtar Kelimeler: Maarif Nazırı, Maarif Nezareti, Tanzimat Dönemi, Siyasi-Bürokrat Profil, Eğitimsel profil.

**A STUDY ON THE PROFILES OF THE OTTOMAN MINISTERS OF EDUCATION
FROM TANZIMAT ERA TO THE SECOND CONSTITUTIONAL PERIOD (1857-
1908)¹⁷**

The start of the full modernization of the Ottoman education system through a reconstruction was triggered through the increasing educational interactions with the educational systems of European states especially throughout the 19th century. In this respect, the Ministry of Education was established on the 17th of March, 1857 as the provider of all the modernization and structural operations in the area of education and Abdurrahman Sami Pasha was appointed as the first minister of education. This study, which emerged from the importance of the critical function undertaken by the Ministry of Education in terms of modern education structure in the Ottoman state, focused on the examination of the profiles of the ministers of education as the executive managers of the education system in hierarchical terms. The main purpose of this study was to reveal the personal, political, bureaucratic and educational profiles of the ministers of education from the establishment of the Ministry of Education (1857) to the Second Constitutional Era (1908) and to evaluate them in various aspects. In the data collection process of this study, which was designed in line the descriptive survey model, the resources that provide encyclopaedic and biographical information were taken as basis in obtaining the curriculum vitae and the profile information of the ministers. The obtained data were analysed through content analysis and as a result, the main themes and the sub-themes related to the personal, political, bureaucratic and educational profiles of each minister were created. When the findings of the study were evaluated in general, it can be concluded that there were a total of 34 ministerial periods and 19 different statesmen (some of them more than once) came to the Ministry of Education in the period between 1857-1908, the ministers of education had served at various higher levels of the Tanzimat bureaucracy before undertaking the post of minister of education, they outstandingly contributed to Tanzimat literature with their works through improving themselves in certain areas and most of them were intellectually well-educated and multilingual and had multiphasic personalities.

Keywords: The Minister of Education, The Ministry of Education, Tanzimat Era, Political-Bureaucratic Profile, Educational Profile.

¹⁷ This study was funded by Gaziantep University, Scientific Research Projects Unit [grant number E.F. 18.01.]

DEVLET TEŞKİLATININ “MAHSUSASI” MI, DEVRİMİN KURBANİ MI? TÜRK TARİH YAZIMINDA SARI EFE EDİP BİLMECESİ ÜZERİNE DERKENAR

Prof. Dr. A. Baran DURAL- Büşra İŞGÜZAR
TC Trakya Üniversitesi

Collingwood, “Tarih tarihçinin yazdığıdır” (Kara, 2012) der. Bu basit anlatımın içinde hem tarihin geçmişin bataklığından derlenen, insan zihnini karıştıran sorunlar bileşkesi olduğu hem tarihçinin tikel vizyonunun kendisine karşıt görüşte olanların farklı tezleriyle karşılaşacağı mücadele alanı oluşturduğu gizlidir. Özellikle Türkiye gibi geçmişinde şamanizmden İslam’a, budundan ulus- devlete karmaşık yaşanmışlıkların yer aldığı ülkelerde, tarihyazımı gerek resmi gerekse gayriresmi tarih yazımı açısından eklektik- ideolojik yorumlarla yüklüdür. Gayriresmi tarih üzerinde fazlasıyla odaklanıldığı Türk medeniyet tarihinde, resmi tarih hakkıyla yazılıp okunduğu ölçüde rakipleriyle yarışıp, ihtiyaca gerek verebilir. Ne var ki Türk tarihyazımında çok önemli şahsiyetlerin, kilit çözücü eylemlere yön verenlerin hakkında yeterince bilgiye ulaşamadığı gerçektir. İzmir suikasti, Milli mücadelenin Kuvayı Seyyare örgütlenmesi gibi hemen her olayda boy gösteren Sarı Efe Edip hakkında yazılan ilk bağımsız çalışma olan bildirinin amacı, tarih yazımı üzerine ahkam kesmek değildir. Çalışmanın yazılış amacı, “*Sarı Efe Edip bilinmezi*”nin aydınlığa kavuşturulup, kendisiyle ilgili bilinmezliklerin tarihsel bağınıları çerçevesinde açığa çıkartSIGN ılması yönünde Türk tarih yazımında bir derkenar açmaktır.

Anahtar Kelimeler: Sarı Efe Edip, tarihyazımı, İzmir suikasti, Kuvayı Milliye milisleri, İttihat Terakki.

THE “SECRET BULLET” OR THE “VICTIM” OF THE REVOLUTION? A SIGN NOTE TO TURKİSSH HISTORY THROUGHOUT THE MYSTERY OF SARI EFE EDİP:

“History is all about what the historian states” says Collingwood. This simple explanation refers the history is a mixture of pieces of information taking place in the mud of human’s social history as well as the historian’s particular point of view fighting against other historians’ beliefs. This makes history the struggle area of humankind. As known formal history can conclude solid answers to the ideas of informal history which is very popular throughout the Turkish civilization history in the country, only if it can fulfill the gaps within itself. It is a pity many of the Turkish historical characters having critique importance in solving the debates, are not fully investigated. This article is on Sari Efe Edip, a mysterious gunman of Progress and Union, playing a major role within the national struggle as being a famous leader of national warriors. Sari Efe Edip as being one of the major figures during the assassination against Atatürk at İzmir, has been hang up afterwards still has not been worked on properly. The main purpose of the article is not to pontificate on history but to become the only article written completely on Sari Efe Edip, putting a sign note to the thesis on Turkish history.

Keywords: Sari Efe Edip, historiography, İzmir assassination, national worriers, Progres and Union.

MÜZELERİN KÜLTÜREL MİRASA ETKİSİ İLE İLGİLİ ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

Çağlar DÜZYURT- *MEB*, caglarduzyurt@ozeldunyakoleji.com

Uzm. Özgür ARSLAN- *MEB*, oarslan09@gmail.com

Dr. Kamil UYGUN- *Uşak Üniversitesi*, kamil.uygun@usak.edu.tr

Geçmişin gelecek kuşaklara aktarımını sağlayan derslerden biri, sosyal bilgiler dersidir. Sosyal bilgiler dersinin muhtevasında yer alan tarih konularının içerisinde kültürel miras ve kültürel mirasın korunması yer almaktadır. Özellikle kültürel mirasın korunmasına yönelik öğrenci farkındalığı, programın hedeflediği kazanımlardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Kültürel mirasın aktarılmasında müzeler önemli mekânsal alanlardır. Günümüzde pek çok kültürel öğe zamanla değişmekte ya da yok olmaktadır. Müzeler, kültürel öğelerin korunması ve kültürün unutulmaması açısından önem taşımaktadır. Bu çalışmanın amacı, İzmir İli Ödemiş İlçesi'nde somut kültürel miras öğelerini içeren kent müzesinin kültürel mirasa etkisi ile ilgili öğrenci görüşlerini belirlemektir. Nitel araştırma deseninin kullanıldığı çalışmada veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Araştırma, 2018-2019 eğitim öğretim yılında İzmir ilinde özel bir okulda amaçlı örnekleme ile seçilen 7. Sınıf öğrencisi 20 katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Veriler, içerik analizi ile kodlanmış ve doğrudan alıntı örnekleri ile yorumlanmıştır. Çalışma sonunda, öğrencilerin kültürel mirasın korunması ve gelecek kuşaklara aktarılmasında müzelerin önemli bir mekânsal alan olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin müze gezisi ile somut kültürel miras öğelerine yönelik farkındalıkları artmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Kültürel Miras, Müze Eğitimi, Tarih Öğretimi

STUDENT VIEWS ON THE IMPACT OF MUSEUMS ON CULTURAL HERITAGE

One of the courses that enables the transfer of the past to future generations is the social studies course. Cultural heritage and protection of cultural heritage are among the topics of history which are included in the content of social studies course. Student awareness, especially for the protection of cultural heritage, is one of the aims of the program. Museums are important spatial areas in the transfer of cultural heritage. Today, many cultural items change or disappear over time. Museums are important for the preservation of cultural items and for the preservation of culture. The aim of this study is to determine student views on the impact of the city museum, which contains concrete cultural heritage elements, on cultural heritage in Ödemiş District of İzmir province. In the study using the qualitative research pattern, data was collected via a semi-structured interview form. The research was the 7th selected by purposeful sampling at a private school in İzmir province in the 2018-2019 academic year. The class was conducted with 20 participants. The data was encoded by content analysis and interpreted directly by citation examples. At the end of the study, it was concluded that museums are an important spatial area for students to preserve cultural heritage and transfer it to future generations. Students' awareness of tangible cultural heritage items has increased with the museum trip.

Keywords: Social Studies, Cultural Heritage, Museum Education, History Teaching

TARİH EĞİTİMİNDE TARİHİ FIKRA KULLANIMI

Doç. Dr. Mehmet ELBAN

Bu araştırmanın amacı, tarih eğitiminde tarihî fıkra kullanımını ve üniversite öğrencilerinin tarihî fıkralar hakkında bilgi düzeylerini incelemektir. Bu bağlamda araştırmada tarama (survey) deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma evreni ise Bayburt Üniversitesi Sosyal Bilgiler Eğitimi öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırmada kolayda örneklem yönteminden yararlanılmıştır. Veri toplama yöntemi olarak araştırmada anket yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin lise tarih eğitimlerinde tarihi fıkraları ne ölçüde kullandığı ortaya çıkarılmıştır. Ayrıca, öğrencilerin tarihi fıkra bilgi düzeyleri belirlenmiştir. Bununla birlikte araştırmada hali hazırda kullanımda olan ortaöğretim tarih öğretim programlarında ve tarih ders kitaplarında tarihî fıkra kullanımının durumu tespit edilmiştir. Nihai olarak araştırmada tarihî fıkralara yönelik kaynak araştırması yapılmıştır. Bu bağlamda tarih eğitiminde fıkra kullanımına yönelik iki örnek eser üzerine durularak bazı önerilerde bulunulmuştur. Söz konusu örnek alınan kitaplardan biri eğitmen ve tarihçi M. Selahattin Tansel'in *Yüz Fıkra Yüz Tarih* adlı eseridir. Diğer kitap ise eğitmen ve tarih öğretmeni Necati Kotan'ın *Tarih Fıkraları* adlı eseridir.

Anahtar Kelimeler: Tarihi fıkra, tarih eğitimi, Selahattin Tansel, Necati Kotan.

USAGE OF HISTORICAL ANECDOTE IN HISTORY EDUCATION

The aim of this study is to examine the use of historical anecdotes in history education. Moreover, university students' knowledge levels about historical anecdotes were examined. The method of the research is survey. Students at Bayburt University Social Studies Education were chosen as population of the study. Convenient sampling method was utilized as sampling method. In the research, questionnaire method was used as data collection method. As a result of the research, usage of the historical anecdotes by the students to what extent in the history lessons during high school education was revealed. In addition, students' knowledge level of historical anecdotes was determined. In addition to this, the status of historical anecdotes in secondary education history programs and history textbooks, which are currently in use, was determined in the research. Finally, in the research, sources related to historical anecdotes were searched. In this context, two books about historical anecdotes were chosen about for history education, and some suggestions were made. One of the books is work of historian and educator M. Selahattin Tansel whose book's name is *Yuz Fikra Yuz Tarih*. The other book is work of Necati Kotan whose book's name is *Tarih Fikralari*.

Keywords: Historical anecdote, history education, Selahattin Tansel, Necati Kotan.

TARİHSEL DÜŞÜNME BECERİLERİ VE DİJİTAL OYUNLAR

Serdar Erdem¹⁸ – Dr. Öğr. Üyesi Akif Pamuk

Dijital oyunlar, kurguları ve bu kurguları yapılandıran kuralları itibarıyla gerçekliği taklit ederler. Tarih temalı strateji oyunları da tarihi süreçleri; ekonomi, diplomasi, savaş, kültür, teknoloji ve bilim gibi unsurları kullanarak kronolojik bir düzenle taklit etmektedirler. Oyuncunun, oyunun sınırları içerisinde, bu unsurları kullanarak oyunu gerçekleştirmeye yönelik hamleler yapması aynı zamanda tarihin gidişatını da belirleyen bu unsurları ve aralarındaki ilişkiyi kısmen de olsa görmesini sağlar.

Bu bağlamda, bu araştırma, bazı tarih temalı dijital oyunlar ile tarihsel düşünme becerileri arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Nitel araştırma desenlerinden durum çalışmasının kullanıldığı bu çalışmada *Total War: Rome II*, *Total War: Attila*, *Total War: Medieval II*, *Total War: Napoleon*, *Europa Universalis IV*, *Hearts of Iron IV* ve *Civilization VI* dijital oyunları doküman analizi yoluyla incelenmiştir. Bulgulara ise içerik analizi yapılarak ulaşılmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre, *Total War: Rome II*, *Total War: Attila*, *Total War: Medieval II*, *Total War: Napoleon*, *Europa Universalis IV*, *Hearts of Iron IV* ve *Civilization VI* oyunlarının tarihsel düşünme becerilerini destekleyen yönleri olduğu ulaşılmıştır. Bu beceriler: kronolojik düşünme becerisi, tarihsel kavrama becerisi ve tarihsel analiz ve yorum becerileridir. Bu yönüyle dijital oyunların tarih derslerinde kullanımının öğrencilerin tarihsel düşünme becerilerinin gelişimine katkı sağlayacağı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Dijital Oyunlar, Strateji Oyunları, Tarihsel Düşünme Becerileri

¹⁸ Marmara Üniversitesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı Doktora Öğrencisi.

HISTORICAL THINKING SKILLS AND DIGITAL GAMES

Serdar Erdem – Dr. Öğr. Üyesi Akif Pamuk

Digital games simulate reality in terms of fictions and rules that construct these fictions. History themed strategy games, include historical processes; They imitate a chronological order using elements such as economy, diplomacy, war, culture, technology and science. Using the elements within the limits of the game, the player makes moves to realize the game, and at the same time, it also allows to see these elements that determine the course of history and the relationship between them.

In this context, this research aims to reveal the relationship between some historical themed digital games and historical thinking skills. In this study, which is one of the qualitative research designs case study, Total War: Rome II, Total War: Attila, Total War: Medieval II, Total War: Napoleon, Europa Universalis IV, Hearts of Iron IV and Civilization VI digital games were examined through document analysis. Findings were reached by content analysis.

According to the results of the research, these games: Total War: Rome II, Total War: Attila, Total War: Medieval II, Napoleon, Europa Universalis IV, Iron IV Hearts and Civilization VI were found to support historical thinking skills. These are chronological thinking skills, historical comprehension skills, and historical analysis and interpretation skills. From this aspect, it can be said that the use of digital games in history courses will contribute to the development of students' historical thinking skills.

Key words: Digital Games, Strategy Games, Civilization VI, Historical Thinking Skills

OSMANLI İKTİSAT TARİHİ YAZIMINDA OSMANLI ÖZGÜNLÜĞÜ YAKLAŞIMI

Arş. Gör. Mert Can ERDOĞAN

1980'lerden itibaren gelişen tarih yazımı çerçevesinde araştırmacılar Osmanlı dünya görüşünü kendine özgü bir siyaset, toplum ve iktisat felsefesi olarak ele almaya başlamışlardı. Bu araştırmacılar özellikle Osmanlı devlet anlayışının mevcut düzeni ve yönettiği insanların refahını korumaya odaklandığını vurguluyorlar, Osmanlı'yı açıklamak için ATÜT ve şark despotizmi gibi Avrupa merkezli kalıpları kullanmıyorlardı. Özellikle Ömer Lütfi Barkan'ın çabalarıyla gelişen Osmanlı iktisat tarihi çalışmaları bu yaklaşımı oldukça güçlendirmişti. Ömer Lütfi Barkan'ın ardından Halil İncik, Ahmet Tabakoğlu ve Mehmet Genç gibi Osmanlı arşivlerinden istifade ederek kapsamlı iktisat tarihi çalışmaları ortaya koyan tarihçiler Osmanlı iktisat anlayışının Avrupa'dan farklı fakat ATÜT ve şark despotizmi gibi Avrupa merkezli kalıplarla izah edilemeyecek kadar derinlikli nevi şahsına münhasır bir yapı olduğunu savunmuşlardı. Osmanlı özgünlüğü üzerinden Osmanlı iktisat tarihini ele alan bu yaklaşım sahayı büyük oranda etkilemiş ve günümüze kadar süren sayısız çalışmayı etkilemiştir. Dolayısıyla çalışmamızda bu yaklaşımın sahaya olan etkileri irdelenecek, özgünlük açıklamasının iktisat tarihi çalışmalarını hangi açılardan beslerken hangi açılardan kısıtladığı tartışmaya açılacaktır. Bu amaçla Osmanlı özgünlüğü vurgusu yapan tetkik eserler analitik bir düzlemde karşılaştırmalı olarak çözümlenecek ve tarih yazımı üzerindeki etkileri ele alınacaktır.

THE PERSPECTIVE OF OTTOMAN UNIQUENESS IN THE HISTORIOGRAPHY OF OTTOMAN ECONOMY

Arş. Gör. Mert Can ERDOĞAN

Within the framework of the historiography that has developed since the 1980s, researchers began to treat the Ottoman worldview as a distinctive political, social and economic philosophy. These researchers did not use European-centered patterns such as Asiatic Mode of Production and Oriental despotism to explain the Ottoman Empire and emphasized that the Ottoman Empire had focused on preserving the order and the welfare of the people it ruled. The studies of Ottoman economic history developed by the efforts of Ömer Lütfi Barkan strengthened this approach. After Ömer Lütfi Barkan, Halil İncik, Ahmet Tabakoğlu and Mehmet Genç benefited from the Ottoman archives and presented comprehensive economic history studies. This approach, which deals with the Ottoman economic history through Ottoman originality, has greatly influenced the field and has influenced numerous studies to date. This paper will try to outline the influences of this approach on the field and discussed its' positive and negative impact on the following studies. In this regard, the research studies in the perspective of Ottoman uniqueness will examined on an analytical ground and its effect on historiography will be evaluated.

ASKERİ TARİH EĞİTİMİNDE GELENEKSEL BİR SAHA ÇALIŞMASI UYGULAMASI:

PRUSYA'DAN CUMHURİYET TÜRKİYESİ'NE KURMAY GEZİLERİ

Dr.Öğ.Üyesi Atakan ESEN

Milli Savunma Üniversitesi Hava Harp Okulu, esenatakan@hotmail.com

Kurmay gezisi; Harp Enstitüleri'nin yıllık akademik takvimi içerisinde yer alan, kurmay subay adaylarının ilgili askeri öğretim görevlileri nezaretinde gerçekleştirmiş oldukları geleneksel bir saha çalışması uygulamasıdır. Başlıca iki temel amacı vardır: geçmişte yaşanan muharebeleri, aynı arazi üzerinde incelemek ve seçilen arazinin detaylı etüdü sonrası gelecekte olması muhtemel muharebelere ilişkin taktik mesele (problem) çözümü icra etmek. Köklerini genelkurmay sisteminin mucidi olan Prusya Ordusu'ndan alan ve 93 Harbi sonrası ordunun ıslahı amacıyla ülkeye davet edilen Alman subaylarının etkisiyle kurmay subay eğitim müfredatına dâhil edilen söz konusu faaliyet, bazı zorunlu kesintilerin haricinde o günlerden günümüze değin devam ettirilmiştir. Öte yandan teorik bilgiyi pratik ile bütünleşmesi nedeniyle askeri tarih eğitimi açısından örnek nitelikteki bu geleneksel faaliyetin, asker şahıslar ve askeri tarihe gönül vermiş kısıtlı sayıda akademisyen/araştırmacı haricinde yeterince tanınmadığı aşikârdır. Bunun başlıca sebepleri arasında Türkiye'de askeri tarihçiliğin yeni yeni popülerlik kazanması ve de faaliyete ilişkin verilerin kamuoyu ile paylaşılmasına gerek görülmemesi gösterilebilir. Bu noktadan hareketle çalışmanın amacı; kurmay gezisi kavramını tarihsel bir perspektif içerisinde ele alarak askeri tarih eğitimleri açısından nasıl örnek bir model olabileceğini ortaya koymaktır. Çalışma kapsamında istifade edilecek temel veriler geçmişte bu gezilere katılmış kurmay subayların anılarından, kurmay gezisi broşürlerinden, kurmaylık eğitimi ders içeriklerinden, konuya ilişkin yazılmış kitap ve makalelerden tarama modeli vasıtasıyla elde edilecek ve tümevarım yöntemiyle genele ilişkin bir değerlendirme yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kurmay gezisi, kurmay subay eğitimi, modern askeri eğitim

**A TRADITIONAL FIELDWORK PRACTICE IN MILITARY HISTORY
EDUCATION:
STAFF RIDES FROM PRUSSIA TO THE REPUBLICAN TURKEY**

Staff Ride is a traditional fieldwork practice conducted by the staff officer candidates under the supervision of the relevant military instructors within the annual academic calendar of the War Institutes. It has two main objectives: to examine historical battles on the same field and to carry out a tactical problem solution for possible future battles after a detailed study of the selected field. The activity, which took its root from the inventor of general staff system-Prussian Army-was included to the staff officer education curriculum under the influence of German officers whom they were invited to reformize the army after War 93 and has continued since then except for the compulsory intervals. On the other hand, it is obvious that this traditional activity, which is exemplary in terms of military education since it integrates theoretical knowledge with practice, is not sufficiently recognized except for military personnel and a limited number of passionate military history academics/researchers. Late popularisation of military historiography and finding unnecessary to publicly share activity datas can be shown among the major reasons of that situation. From this point of view, the aim of the study is to review staff ride concept in historical perspective and illustrate how it could be an exemplary model for military history education. The basic data to be used in the study will be obtained from the memoirs of the staff officers who participated in past-rides, ride brochures, course contents of the staff education, related books and articles by survey model and an overall assessment will be made by inductive method.

Keywords: Staff ride, staff officer education, modern military education

TARİHÇİ VE TARİH EĞİTİMCİSİ KİMLİĞİYLE MEHMET ZEKÂÎ KONRAPA

Erol EVCİN

1888'de Bolu'nun Akmescit mahallesinde dünyaya gelen Konrapa, ilk ve orta öğrenimini Bolu'da tamamlamıştır. 1911'de Dârü'l-Muallimîn-i Âliyye Edebiyat Şubesi'nden mezun olmuştur. Çankırı İdadisi tarih-coğrafya öğretmenliğinden sonra Şam, Bolu, Düzce, Yalvaç, Denizli, Uşak, Konya ve İstanbul'da çeşitli orta öğretim kurumlarında öğretmen ve yönetici olarak görev yapmıştır. 1953 yılında emekli olduktan sonra İstanbul İmam-Hatip Okulu ve Yüksek İslam Enstitüsü'nde ahlak ve siyer-i nebi dersleri vererek öğretmenlik hayatını sürdürmüştür. 1969'da vefat etmiştir.

Konrapa Bolu'da çıkan *Bolu, Dertli, Kürsi-i Millet* gazeteleriyle *Milli Gaye, Altun Yaprak* ve *Abant* mecmualarında, İzmir'de yayımlanan *Fikirler Dergisi*'nde, *Konya Yeni Anadolu Gazetesi*'nde eğitimsel makaleler yazmış, İstanbul'da çıkan *Tarihten Sesler, Bilgi, Öğretmen Dergisi, Her Hafta, Resimli Tarih, Hilâl ve Tohum* mecmualarında İslam medeniyeti tarihiyle ilgili makaleler neşretmiştir. *Bolu Tarihi, Peygamberimizin Hayatı I-II, İslam Âleminde İlim Hayatına Toplu Bir Bakış, Peygamberimiz, İslâm Dini ve Aşere-i Mübeşşere* gibi önemli eserlere imza atmıştır. Millî Mücadele yıllarında Bolu'da görev yapıyor olması nedeniyle bölgede cereyan eden olaylara bizzat şahit olmuştur. Bu durum döneme ve bölgeye ait olarak kaleme aldığı eserlerin tarihî değerini artırmıştır.

Konrapa, gerek tarihçi gerekse tarih eğitimcisi kimliği ile önem arz eden Türk münevverleri arasında yer almaktadır. Buna karşılık Konrapa'nın ilmî kişiliğine dair dikkate değer bir çalışma bulunmamaktadır. Çalışma münasebetiyle tarihçi ve tarih eğitimcisi kimliğiyle Konrapa'nın hayatı, eserleri, hizmetleri ve Türk tarihçiliği ile tarih eğitimine katkıları özgün bir şekilde ele alınmıştır.

MEHMET ZEKÂÎ KONRAPA AS A HISTORIAN AND HISTORY EDUCATOR

Konrapa was born in the Akmescit neighborhood of Bolu in 1888 and completed his primary and secondary education in Bolu. In 1911, he graduated from the Department of Literature in Dar al-Muallimîn-i Âliyye. After teaching history and geography at Çankırı İdadisi, he worked as a teacher and administrator at various secondary schools in Damascus, Bolu, Düzce, Yalvac, Denizli, Usak, Konya and Istanbul. After his retirement in 1953, he continued his teaching career at the Imam-Hatip School in Istanbul and the Institute of Higher Islam, teaching moral and political issues. He died in 1969.

He wrote educational articles in *Bolu*, *Dertli*, *Kürsi-i Millet* newspapers, *Millî Gaye*, *Altun Yaprak* and *Abant* magazines published in Bolu and in *the Journal of Ideas* published in Izmir, *Konya Yeni Anadolu Newspaper*, *Teacher Magazine*, *Every Week*, *Illustrated History*, *Crescent* and *Seed* magazines published articles about the history of Islamic civilization. *History of Bolu*, *Life of Our Prophet I-II*, *A Collective Look at the Life of Science in the Islamic World*, *Our Prophet*, *Islam, Religion and Asher-i Mübeşşere* has signed important works. He had personally witnessed the events taking place in the region since he had been working in Bolu during the National Struggle years. This situation increased the historical value of the works he wrote in the period and the region.

Konrapa is one of the most important Turkish philosophers with both historian and history educator identity. However, there is no remarkable study of the scientific personality of Konrapa. Konrapa's life, works, services and contributions to Turkish historiography and history education were handled in an original way as a historian and history educator.

**TARİH EĞİTİMİNDE ÇAĞDAŞ BİR YAKLAŞIM:
“YAŞAYAN TARİH&TARİHİ YENİDEN CANLANDIRMA”**

Erol EVCİN

Günümüz dünyasında tarihî bilgiden üst düzeyde istifade edebilmek ve tarihin yaşayan nesle etkin bir şekilde hizmet edebilmesini sağlamak üzere tarih eğitiminde birçok yeni yaklaşımın hayata geçirildiği görülmektedir. Bu bağlamda önde gelen yaklaşımlardan biri de “Yaşayan Tarih&Tarihi Yeniden Canlandırma” olmuştur. Bu yaklaşım, geçmişin fiziksel ve psikolojik deneyimler yoluyla tekrar canlandırıldığı bir süreci ifade etmektedir. Bu şekilde belirlenen bir tarihsel döneme ait sosyal ve kültürel faaliyetler tarihî bir çevrede icra edilmektedir. Faaliyetlere iştirak eden kişi bu suretle dönemin insanları ve çevresi ile yüzleşmekte, döneme ait kıyafetleri giyerek, müzikleri dinleyerek, yemekleri yiyerek geçmişe dair doğru ve kalıcı bir bilgi edinebilmektedir.

Dünyada; yaşayan müze ve somut olmayan kültürel miras ve turizm uygulamalarında sıklıkla icra edilen bu yaklaşım doğrudan ya da dolaylı olarak tarih eğitim faaliyetlerinde de etkin bir şekilde yer almaya başlamıştır. Bu çalışma kapsamında “Yaşayan Tarih&Tarihi Yeniden Canlandırma” yaklaşımına dikkat çekilerek bu yaklaşımın tarih eğitimi ile ilişkisi ve dünyadaki uygulamaları gözden geçirilmiş, Türkiye’de tarih eğitiminde uygulama şekilleri, alanları ve bu çerçevede icra edilebilecek faaliyetler tartışılmıştır. Çalışma vesilesiyle Türkiye’nin tarihî potansiyellerinin tarih eğitimi alanında daha etkin bir şekilde kullanılması, değerlendirilmesi, bu alanda uygulanacak politikalara ışık tutulması ve tarih eğitimi çalışmalarına katkı sağlanması amaçlanmıştır. Bildiri kapsamında yerli ve yabancı matbu eserler ve elektronik ortamdaki kaynaklar incelenmiştir. Konuya derinlik kazandıran değerlendirmeler ve özgün yorumlarla söz konusu yaklaşımın Türk tarih eğitimine katkıları hususunda görüş ve öneriler dile getirilmiştir.

**A CONTEMPORARY APPROACH IN HISTORY EDUCATION:
“TARİH LİVİNG HİSTORY & HİSTORİCAL REENACHTMENT”**

In today's world, it is seen that many new approaches have been implemented in history education in order to benefit from the historical knowledge at the highest level and to ensure that history can serve the living generation effectively. One of the leading approaches in this context was “Living History & Historical Reenactment”. This approach refers to a process in which the past is revived through physical and psychological experiences. Social and cultural activities of a historical period determined in this way are carried out in a historical environment. In this way, the person who participates in the activities confronts the people and the environment of the period, can get accurate and lasting information about the past by wearing the clothes of the period, listening to the music and eating the food.

In the world; this approach, which is frequently performed in living museums and intangible cultural heritage and tourism practices, has started to take an active part in history education activities directly or indirectly. In this study "Living History & Historical Reenactment" relationship drawing attention to approaches to history education this approach and revised applications in the world, the application forms in history education in Turkey, areas and activities were discussed which could be executed within this framework. Working on the occasion of Turkey's used more effectively in the field of history education historical potential, evaluation, shed light on the policies to be implemented in this area and it is aimed to contribute to the study of history education. Within the scope of the declaration, domestic and foreign printed works and electronic sources were examined. Opinions and suggestions about the contribution of the said approach to Turkish history education were expressed with evaluations and original interpretations that gave depth to the subject.

GENÇ YOLCULAR: ANKARA KIZ LİSESİ ÖĞRENCİ ÖRGÜTLENMESİ ÖRNEĞİ

Gölnaz GEZER¹⁹

Ankara Kız Lisesi Cumhuriyet'in ilanından on sekiz gün önce açılmış ve 1982 yılına kadar eğitim-öğretime devam etmiştir. Mezunlarının pek çoğu, Türkiye'de alanında "ilk" olan kadınlardır. Ankara Kız Lisesi üzerine yapılan araştırmalarımız esnasında mezunları ve emekli olmuş öğretmenleri ile sözlü tarih çalışmaları yapılmıştır. Okulun tarihine tanıklık eden on yedi kişinin hatıralarından hareketle, okulda self-government (kendi kendine idare) yönteminin uygulandığı öğrenci kulüplerinin çalışmaları ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin heyecan duydukları alanlarda ve gönüllülük esasına göre katıldıkları öğrenci kulüpleri arasında "Genç Yolcular Kulübü" de bulunmaktadır. Ankara Kız Lisesi'nin henüz erkek öğrenci kabul etmediği yıllarında, 1962 yılından 1970'lerin başına kadar geçen dönemde etkin olmuş bir tür "Öğrenci Cumhuriyeti"dir. Bir tüzüğü, çalışma programı, bir gruba aidiyet duygusu veren rozetleri, taşımak zorunda oldukları kimlik kartları ve kulüp üyeleri arasından demokratik olarak seçtikleri bir başkanları bulunmaktadır. Kulüp öğrencileri hayata atılmadan önce bu yöntemle, sosyal düzeni ve o sosyal düzenin gerektirdiği rolleri deneyimleyerek tanımıştır. Birlikte çalışma ruhu gelişirken, sorumluluk ve yardımlaşma duygusu sağlamlaşmakta, yönetim ve liderlik özellikleri ortaya çıkmaktadır. Grup üyesi öğrenciler, genç yaşta bir topluluk içerisinde birlikte hareket etme fırsatı kazanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Genç Yolcular Kulübü, Ankara Kız Lisesi, Kendi Kendine Yönetim, Sözlü Tarih, Nilüfer Gün

¹⁹ Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Doktora Öğrencisi

YOUNG PASSENGERS: A SAMPLE OF STUDENT ORGANIZATION OF THE ANKARA GIRLS HIGH SCHOOL

Gülnaz Gezer²⁰

The Ankara Girls High School was opened eighteen days before the proclamation of the Turkish Republic, and continued to function as an educational institution until 1982. Many of its graduates became the leading figures in their fields in Turkey. The research was conducted by having oral history interviews with graduates and retired teachers of the Ankara Girls High School. It is based on the recollections of seventeen witnesses who are well up with on the school history and the self-government practises of the student organizations. These oral histories reveal how student clubs worked. The “Young Passengers Club” was one of the clubs in which students enthusiastically participated on a voluntary basis. From 1962 to the early 1970s, when Ankara Girls High School was still not yet coeducational, a form of student government was active. It had its own charter, work programme, badges and ID cards gave its members a sense of belonging. They even had a democratically elected president. In this way the members of the club, could experience the social order and its required roles before begin to work. By developing the spirit of working together, sense of responsibility and solidarity were strengthened, and management and leadership qualities emerged. Student members of this group thus had the opportunity to interact within a community at a young age.

Keywords: Young Passengers Club, Ankara High School for Girls, Self-Government, Oral History, Nilüfer Gün

²⁰ PhD candidate at the Turkish Institute of Revolutionary History at Ankara University

TARİHSEL ÇALIŞMALARDA ÇİVİ YAZISI KAYNAKLARININ ÖNEMİ. URARTU YAZITLARI

Asmar GOYUSHOVA

PhD student of the Institute of History named after A.A.Bakikhanov of the Azerbaijan
National Academy of Sciences, Baku
esmergoyusova@gmail.com

Sümerlerin yarattığı çivi yazıları, insan yaşamının çeşitli alanlarını kapsayan bilgiler içermesinin yanı sıra çok sayıda tarihi kaynak içerir. Bu metinlerin gizeminin keşfi, tarihe büyük ölçüde katkıda bulunmuştur. Kil tabletler üzerine yazılmış metinler, Eski Doğu tarihini ve bu bölgeyle ilişkili halkların etnik kimliğini, dilini ve kültürünü keşfetmede yardımcı oldu. Urartu metinleri, söz konusu kaynaklardan bazı özelliklerle farklılık gösterir. Urartu, Doğu Anadolu'nu Assur'dan edindiği yazı kültürüyle tanıştıran bir krallıktır. Urartu çivi yazısı binyıllar süren bir kültür mirasının örneğidir. Urartular komşu araziler üzerine birçok seferler düzenlemiş ve ele geçirdiği yerlerde yazıtlar bırakmıştır. Urartu yazıtları neredeyse tüm Doğu Anadolu bölgesine yayılmıştır. Yazılı bölgelerin bulunduğu alanlardan en önemlisi Tuşpa (Van kalesi), Rusahinili diye adlandırılan Ayanis ve Toprakkale, Elazığ çevresidir. Krallığın ve krallığı oluşturan halkların yaşadıkları dönemi aydınlatmak için Urartu krallığının günümüze aktarmış olduğu çivi yazılı kitabeler önemli bilgiler içermektedir.

THE IMPORTANCE OF CUNEIFORM SOURCES IN HISTORICAL STUDIES. URARTIAN INSCRIPTIONS.

The cuneiforms, created by Sumerians, contain a wealth of historical sources as well as containing information covering various areas of human life. The discovery of the mystery of these texts has contributed greatly to history. The texts on clay tablets were helpful in exploring the history of the Ancient East and the ethnic identity, language, and culture of the peoples associated with this region. Urartu texts differ from the mentioned sources by a number of features. Urartu is a kingdom that introduced Eastern Anatolia to Assyrian writing culture. Urartian cuneiform is an example of a millennium of cultural heritage. The Urartians organized numerous expeditions on the neighboring lands and left inscriptions at the seized places. Urartian inscriptions are spread throughout almost the entire Eastern Anatolia region. The most important areas where written sources have been found are Tuspa (Van castle), Ayanis called Rusahinili and Toprakkale, and around Elazığ. The inscriptions conveyed by the Urartian kingdom contain important information to illuminate the period of the kingdom and the peoples of the kingdom.

20. YÜZYIL BAŞINDA ÇIKAN “YENİ MEKTEP” AKIMLARININ ORTAK İLKELERİ

Doç. Dr. Nebahat GÖÇERİ

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi- Eğitim Fakültesi

Önce Avrupa’da, daha sonra Amerika’da 1890’lardan itibaren ortaya çıkan ve 1920’lere kadar devam eden eğitim akımları ve eğitim denemeleri vardır. Bu yeni akım yeni bir okul, yeni bir eğitim anlayışı ortaya koyarak eski/ klasik eğitimden farklı olmak istemiş ve bu iddiayı güçlendirecek biçimde yeni gelişmekte olan Psikoloji İlimi’nden destek almış ve Pedagoji İlimi’ni geliştirmeye çalışmıştır. Bu çabalar Osmanlının son döneminden itibaren Türk muallimlerinin ilgisini çekmiştir. Özellikle erken Cumhuriyet döneminde yeni üretilen pedagojik bilgi Türkiye’ye aktararak maarif işi ile ilgilenen kimselere sunulmuştur. Bu işi özellikle Mustafa Rahmi (Balaban), Nafi Atuf (Kansu), Avni (Başman) gibi eğitimciler gerek geniş özetlemeler yaparak, gerek kimi raporları Türkçeye çevirerek yayınlamışlardır. Bu bildiride Mustafa Rahmi Balaban’ın “Dört Bucakta Mektebcilik” isimli kitabında yer verdiği ve ünlü âlim Pierre Bovet’in yeni eğitim akımlarının ortak ilkelerini anlattığı bir konferans metni üzerinde değerlendirme yapılacaktır.

Anahtar Kelimeleri: Avrupa Pedagoji Tarihi, Yeni Mektep, Dört Bucakta Mektebcilik, Mustafa Rahmi Balaban

AT THE BEGINNING OF THE TWENTIETH CENTURY COMMON PRINCIPLES OF “NEW SCHOOL” MOVEMENTS.

Doç. Dr. Nebahat GÖÇERİ

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi- Eğitim Fakültesi

nebahatgoceri@yahoo.com

There are educational movements and educational experiments that first began in Europe and then in America from the 1890s and continued until the 1920s. This new trend, a new school, wanted to be different from the old / classical education by introducing a new understanding of education and in order to strengthen this claim received support from the newly developing Science of Psychology and tried to develop the Science of Pedagogy. These efforts have attracted the attention of Turks teachers since the last period of the Ottoman Empire. In particular, in the early Republican period in Turkey has been translated and to the new educational information has been offered to anyone interested in education. Educators such as Mustafa Rahmi (Balaban), Nafi Atuf (Kansu) and Avni (Başman) published this works by making extensive summaries and translating some reports into Turkish. In this paper, an evaluation will be made on a conference text in which Mustafa Rahmi Balaban has translated in his book “Schooling” (In the all World) and where the famous scholar Pierre Bovet explains the common principles of the new educational movements.

Keywords: Pedagogical History in European, New School Movements, Schools in All the World, Mustafa Rahmi Balaban.

TÜRK DÜŞÜNÇESİNDE TARİH YAZICILIĞI SORUNU

Pasha GULUZADE, PhD

Tarih toplumların yaşam sürecinde gerçekleşen olayların dökümünü portreleyen bir bilim olarak karşımıza çıkmaktadır. Tarih sayesinde insanoğlu kendi geçmişini öğrenmekle kalmaz aynı zamanda, geçmişini ve bugününü göz önünde bulundurarak geleceğini de inşa edebilme imkanına sahiptir. Bunun için de tarihin iyi bir şekilde araştırılması, okunması ve yorumlanması gerekmektedir. Her alanda olduğu gibi tarihte de birtakım sorunlarla karşılaşmak mümkündür. Sorunların başında olayların tarihi akışının yanlış veya subjektif biçimde verilmesi gelmektedir. Tarih yazıcılığı sayesinde verilen tarihsel bilgiler öznellikten nesnelliğe doğru evrilebilmektedir. Bu da tarihin daha doğru bir şekilde okunmasını sağlamaktadır. Olayların tarihi seyrindeki subjektif görüşlerle ilgili oluşan sorunlardan etkilenenler biri de Türklerdir. Türkler kendi tarihlerini yazıya geçirdikleri zaman ister istemez yaşadıkları toplum ve duygu durumu nedeniyle objektif tutum sergilemekte sorunlar yaşamışlardır. Bu gibi tutumlar olayların gerçek nedenlerinin öğrenilmesine bir anlamda engel oluşturmaktadır. Sözkonusu sorunların üstesinden gelmek için İslam dünyasında İbn Haldun`la başlayan gerçek anlamda tarih yazıcılığı, Batı`da Vico ve Hegel gibi düşünürlerle devam etmiştir. Türk düşününde ise bu sorun Şehbenderzade Filibeli Ahmed Hilmi, Yusuf Akçura, Fuad Köprülü gibi düşünürler tarafından ileri sürülmüştür. Bu çalışmadaki esas gaye tarih yazıcılığı sorununun nasıl oluştuğu, etkilerinin ne olduğu ve bunun Türk tarihindeki yerini sorgulamaktır. Bununla birlikte çalışmada sözkonusu sorunun önüne geçmek için hangi yöntemlerin gerektiği düşünürlerin tarih yazıcılığıyla ilgili görüşleri de göz önünde bulundurularak temellendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yöntem, tarih yazıcılığı, objektiflik, subjektiflik, Türk düşüncesi.

THE PROBLEM OF HISTORIOGRAPHY IN TURKISH THOUGHT

History is a science that portrays the events which taking place in the life process of societies. Owing to history, mankind not only learns about his own past and also get the opportunity to build his future by considering his past and present. Because of that, history must be well researched, read and interpreted. It is possible to encounter some problems in history like in every field. One of the main problem is the incorrect or subjective presentation of the historical course of events. Historical events with the assist of the historiography can evolve from subjectivity to objectivity. This makes more accurate reading of history. Turks are one of the societies who was affected by the problems related to subjective views in the historical course of the events. Turks, inevitably had problems in displaying objective attitudes due to the society they lived in and their emotional state, when they wrote their history. Such attitudes may impede the learning of the real causes of the events. For overcome these problems, historiography, which started with Ibn Khaldun in the Islamic world, continued with thinkers such as Vico and Hegel in the West. In Turkish thought, this problem was put forward by such thinkers as Şehbenderzade Filibeli Ahmed Hilmi, Yusuf Akçura and Fuad Köprülü. The main purpose of this study is questioning of how the problem of historiography occurs, its effects and its importance in Turkish history. However, in the study, which methods are needed to prevent this problem which are based on the thoughts of the thinkers about historiography.

Keywords: Method, historiography, objectivity, subjectivity, Turkish thought.

TARİHİ ARAŞTIRMALARI ÖRNEK ALARAK TARİHSEL AKIL YÜRÜTMİYİ GELİŞTİRMEK

Dr. Öğr. Üyesi Fatma GÜLTEKİN

Aksaray Üniversitesi

Tarih eğitimi sadece geçmişteki olayların aktarımından ibaret değildir. Aynı zamanda tarih disiplininin yöntemine ilişkin becerilerin kazandırılmasını da içermektedir. Nitekim 2017’de sunulmuş olan tarih dersi öğretim programının on üç amacı arasında özellikle üç tanesinin tarih disiplininin yöntemine ilişkin olduğu görülür. Öğrencilerin küçük birer tarihçi gibi görülerek tarihi yönetime uygun şekilde tarih çalışması yapmaları gereği tarih eğitimcileri tarafından vurgulanmaktadır. Bunu yapabilmek için de tarih alanının mantığının öğretilmesi önem kazanmaktadır. Tarihi bilgileri yorumlayarak sunan tarihçilerin bu işi nasıl yaptıkları, belgeleri nasıl ele aldıklarını farketmek bunu sağlayabilecek hususlardan biridir. Bu anlamda tarihsel akıl yürütmeyi geliştirmeye yönelik etkinlikler, çalışmasının incelemesini yapmak ve tarihinin çalışma şeklini örnek almak şeklinde yapılandırılabilir. Tarihsel akıl yürütme, yöntem olarak tümevarım ve tümdengelim; biçim olarak formal ve informal akıl yürütmeyi; işlem olarak nedenselliğe ve karşılaştırmaya dayalı akıl yürütmeleri; unsurları olarak soru sorma, kavram kullanımı, kanıt kullanımı, bağlamsallaştırma ve muhakemeyi içermektedir. Bu doğrultuda, araştırmada Mehmet Fuad Köprülü’nün “Yıldırım Beyazıd’ın Esareti ve İntiharı Hakkında” adlı makalesi tarihsel akıl yürütme açısından ele alınmıştır. Ek olarak tarih derslerinde tarihsel akıl yürütmeyi geliştirmede tarihi araştırmaların nasıl ele alınacağına, tarihçilerin belgelerini nasıl ele alıp kullandıklarını belirlemeye yönelik bir inceleme planı ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Tarihsel akıl yürütme, Mehmed Fuad Köprülü, tarih incelemesi, araştırma inceleme planı.

IMPROVING HISTORICAL REASONING THROUGH HISTORICAL RESEARCH

History education is not just narration of events in the past. Besides, it includes the gaining the skills of historical methodology. Similarly, it can be observed that among thirteen goals of 2017 History Curriculum, particularly three of them are about historical methodology. The history educators emphasize that students should be seen as novice historians and study according to historical methodology. To do this, it is important to teach of reasoning structure in the field of history. One way to achieve this is to make the learners notice the methods of historians. In that sense, to improve historical reasoning the course can be designed through analyzing how the historians work and thus modeling their methods. The historical reasoning contains induction and deduction as for the method; formal and informal reasoning as for the form; causal and comparative reasoning as for the operation; asking questions, using concepts, using historical sources, contextualization and argumentation as for the elements. On this basis, in this study “On Yıldırım Beyazıd’s Captivity and Suicide” article by Mehmet Fuad Köprülü was analyzed utilizing historical reasoning. In addition, improving historical reasoning in history courses, a plan to examine how to approach historical research and the how historians use the sources to do this is proposed.

Keywords: Historical reasoning, Mehmed Fuad Köprülü, historical research, course design

TARİHTEN BESLEN GENÇLİĞE SAĞLIKLA SESLEN

Ayşe GÜMÜŞ
İsmail GÜMÜŞ
Zeliha ARAS
Gülistan ÇEVİK

Tarih dersleri, Fen bilimleri alanında olduğu gibi laboratuvar ortamı ve malzemeleri kullanılmadığından somutlaştırılmayan bir ders olarak algılanmaktadır. Tarih dersinin konuları arkeoloji, sosyal hayat, gastronomi, sanat tarihi ve hele de oyun ve oyuncaklarla desteklenerek anlatılırsa öğrenci-çocuk-akranların ilgi duymaları, hak ettiği değeri vermeleri ve böylece millî tarih bilincine, kültür şuuruna ulaşmaları pekâlâ sağlanabilir.

Bu çalışma tarih derslerinde Balıkesir Bilim Sanat Merkezi ve Balıkesir Gaziosmanpaşa Anadolu lisesinde uygulanmıştır. Tarihsel devirlerde insanların ve besinlerin daha sağlıklı, doğal olduğu düşünülerek şimdiki beslenme alışkanlıkları yemek ve mutfak –gastronomi kültürü ile ilişkilendirilmiştir. Unutulan değerli bilgilerin derlenmesi ve günümüzle kıyaslanabilmesi için Ayşe Fahriye'nin 1894'te yazdığı Osmanlı'nın ikinci önemli yemek kitabından özellikle çocuk/gençlerin sağlıklı beslenmesi için gerekli yumurta, yoğurt, ekşi maya, zeytin, sirke, şerbet tarifleri alınmıştır. Kitaptan seçilen tarifler incelenerek denenmiş; aynı zamanda büyüklerden ve çevreden de araştırılıp tariflerin tarihi ortak ve farklı yönleri analiz edilmiştir. Çağın rahatsızlığı olan obezitenin önlenmesi adına da bu beslenme çeşit ve değerleri tarihsel süreçte araştırılmıştır. Araştırmada röportaj derleme çalışmaları gibi nitel araştırma teknikleri kullanılmıştır.

Çalışmada yerli malı haftasında yemek, yoğurt mayalama yarışmaları ve yöresel somut değerler sergisi düzenlenmiştir. İl yöresel yemek festivalinde, İl Kültür Turizm Müdürlüğüne ziyaret yapılmıştır. Öğrencilere zeytinin tarihi ve yapımı hakkında bilgi verilmiştir. Araştırmaları hayata geçirmek adına yapılan etkinlikler sonucunda, öğrencilerin yemek yapma becerileri, kendi kültürüne, yemeğine ve değerine sahip çıkmaları, yaptıkları yemek hakkında bilgi sahibi olmaları ve her türlü zararlı yiyecek-içecek yerine geçmişten sağlıklı beslenme değerleri konularında farkındalık oluşturmaları sağlanmıştır.

Böylece tarih derslerinin sadece siyasi olayların ezberlenerek işlendiği bir ders olmadığı konusunda yeni yöntemler denenmiştir. Hayatın içinden sosyo-kültürel konuların öğrencilere performans ve proje ödevleri olarak da verilmesi dersi ezberden kurtararak daha eğlenceli bir hale getirmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Beslenme, Gençler, Tarih, Değer, Osmanlı

NURTURE WITH HISTORY, APPEAL TO YOUTH HEALTHILY

Ayşe GÜMÜŞ
İsmail GÜMÜŞ
Zeliha ARAS
Gülistan ÇEVİK

History lesson is perceived to be a lesson that cannot be objectified as laboratories or materials cannot be used as in Science lessons. If History lessons are taught with the support of archaeology, social life, gastronomy, art history and especially with the game and toys, giving the right value and thus reaching national history consciousness and culture sense can be easily ensured.

This study applied in history courses in Balıkesir Science and Art Centre and Balıkesir Gaziosmanpaşa Anatolian High school. Considering that people and nutrients in historical periods have been natural and healthier, these have been associated with present nutrition habits, food and kitchen-gastronomy culture. In order to compile forgotten valuable information and compare it with the present, some recipes such as egg, yoghurt, sour yeast, olive, vinegar and sherbet have been taken from the second important cookbook of Ottoman Empire which was written by Ayşe Fahriye in 1894 especially for healthy nutrition of young people. Recipes selected from the book were reviewed and tested; also they were researched from the old people and environment, historical common and different aspects have been analysed. These kinds and values of nutrition have been investigated in history for the prevention of the disease of the age, obesity. Qualitative research techniques such as interview review studies have been used in the research.

In this study, food and yoghurt fermentation competitions and local tangible values exhibition have been organized. Provincial Directorate of Culture and Tourism has been visited in local food festival. The students have been informed about the history and production of olives. As a result of activities done to carry out the researches, the students have been raised awareness about cooking skills, culture, food and value, knowing about the meal they cooked and healthy nutrition values from the past instead of all kinds of harmful food and beverage.

Thus, new methods have been tried to assert that history lessons are not only a lesson of memorization of political events. Giving socio-cultural issues to students as performances and project assignments from life has made it more enjoyable by saving the lesson from memorization.

Key Words: Health, nutrition, youth, history, value, Ottoman

SULTAN ABDULHAMİT DEVRİNDE RÜŞTİYE’DE OKUTULAN ‘ TARİH-İ İSLAM ’ DERS KİTABINDA EHL-İ SALİB MUHAREBELERİ

Özlem Gümüşer

Kutsal Topraklar’a yönelik yapılan 11. yüzyıldan 13. yüzyıla kadar birbirinden farklı ve kopuk şekilde gerçekleşen Haçlı Seferleri, Ortaçağ Hristiyanlığının en önemli olayıdır. Bu çalışmanın amacı Sultan Abdulhamit devrinde okutulan Mahmud Esad bin Emin’in yazdığı 1315 (1898) tarihli *Tarih-i İslam* adlı ders kitabında Ortaçağ zorbalığının en bariz vukuatı olan Ehl-i Salib (Haçlı Seferleri) Muharebelerini değerlendirmektir. Ehl-i Salib Muharebeleri, Hıristiyan âlemine ve Avrupa’ya parlak sonuçlar getirmediği gibi Batı’nın yozlaşmasını gözler önüne sermektedir. Ders kitabında bu tarihi olayın özellikle Ortaçağ Avrupası’nda siyasî nüfuzu elinde bulunduran Kilise / Papa tarafından masnu’ hikâyeler kullanılarak başladığı görülmektedir. Avrupa’dan Kudüs’e uzanan bu yolculukta Haçlıların, yol üzerinde karşılarına çıkanlara her tür kıyımı yapması, en korkunç aşırılıklara sürüklenmesi kavimleri birbirine kırdırmıştır. Araştırmada yöntem olarak doküman incelemesine başvurulmuştur. Araştırmanın temel verileri *Tarih-i İslam* ders kitabında yer almaktadır. Bu ders kitabında içerik analizi yapılarak Ehl-i Salib Muharebeleri’nin tarihsel akışı ve izleri betimlenmiştir. Zira ders kitabında bu önemli vakıanın genişçe anlatılması dikkat çekicidir. Araştırmanın bulguları, o dönem Rüştiye Mekteplerinde okutulan ders kitaplarında tarihi olayların hangi amaçlar çerçevesinde anlatıldığıdır. Sonuç olarak rüşdiye seviyesindeki öğrencilere okutulan ders kitabında “Ehl-i Salib Muharebeleri”, açık seçik vahşetin sergilendiği ve kan dökücülüğün sıradanlaştığı vakıa olarak anlatılmıştır. Ortaçağ’ın vahşet tablosunu anlatan bu ders kitabının pedagojik yönden ise yetersizliği gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mahmud Esad bin Emin, Ehl-i Salib, Papa, Kudüs

EHL-I SALIB BATTLES WHICH WAS TAUGHT IN SCHOOLS AT THE PERIOD OF SULTAN ABDULHAMIT ON THE BOOK “ HISTORICAL ISLAM ”

Özlem Gümüşer

The Crusades which was done against the Holy Land, happened differently and seperately from eachother from 11.yy to 13.yy is the most important event of Medieval Christianity. The purpose of this study is to evaluate The Crusades ,the most obvious event of Medieval Age violence ,which was taught in textbook of “ Historical Islam” written by Mahmud Esad Bin in 1315 (1898) at the period of Sultan Abdulhamit. The Crusades show that it didn't get brilliant results for Christian world and Europe and also the degeneration of West. It is seen that the historical events started using stories by Papa who had the political influence on Medieval Europe. Actually, the Church urged the European people whom it used their bigotry to a big pogrom. In this journey, lasted from Europe to Holy City, the Crusaders' pogrom to everyone and horrible excesses shoved the people eachother.

In this study, it was applied examining documents as method. The study's basic informations is in the book of “ Historical Islam ‘. It was described historical period and signs of Ehl-i Salib Battles by making content analysis in the book. It is arresting that the event was told capaciously in the textbook. The evidences of this study is why historical events was told in textbooks at that period. As a result, the Ehl-i Salib Battles, taught in schools, was told as the event that showed violence clearly and blood shedding became an ordinary event. There isn't doubt the pedagogical inadequacy of the textbook in terms of the students who affected from the violence of Medieval age.

KEY WORDS: Mahmud Esad bin Emin, Crusades, Papa, Jerusalem

1930'LARDAN GÜNÜMÜZE TARİH DERS KİTAPLARINDA ÇERKEZ ETHEM İMAJI

Hasan GÜNAL
Balıkesir Üniversitesi
Ramazan KAYA
Atatürk Üniversitesi

Çerkez Ethem yakın tarihimizin en çok tartışılan simalarından birisidir. Toplumda ve medyada uzun yıllardır devam eden bu tartışmanın odak noktasını; Çerkez Ethem'in vatan haini olup olmadığı oluşturmaktadır. Bu tartışma, tarih sınıflarına yansiyabilme potansiyeline de sahiptir. Dolayısıyla tartışmalı bir konu olan Çerkez Ethem'in tarih ders kitaplarında dil ve üslup açısından sunumu önem kazanmaktadır. Bu nedenden dolayı araştırmada 1931-2018 yılları arasında liselerde kullanılan tarih ders kitaplarındaki Çerkez Ethem sunumunun nasıl yapıldığı ortaya konmak istenmiştir. Nitel bir anlayışın benimsendiği araştırmanın verileri, 1931 ile 2018 tarihleri arasında okutulan lise tarih ders kitaplarından elde edilmiş ve betimsel analiz yoluyla çözümlenmiştir. Bulgular, ders kitaplarında Çerkez Ethem'in Milli Mücadele dönemindeki hizmetlerinin belirtildiğini, ancak 1990'ların ortalarına kadar özellikle "vatan hainliği" ve "isyan etme" eylemleriyle nitelendirildiğini, 1990'ların ortalarından günümüze kadar olan dönemde ise, başına buyrukluk ve isyan etme gibi eylemlerle sunulduğunu, ama bir ders kitabı haricinde, vatana ihanet etmekle suçlanmadığını ortaya koymuştur. Ayrıca son dönemlerde isminin yerel halk kahramanları arasında gösterilmesinin yanı sıra 2018 basımlı güncel ders kitabında "Çerkez" ifadesine yer verilmeyip sadece Ethem olarak sunumunun yapılması da dikkat çekici bir bulgu olarak ifade edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Tarih öğretimi, tarih ders kitabı, Çerkez Ethem, imaj, tartışmalı konular.

IMAGE OF CIRCASSIAN ETHEM IN HISTORY TEXTBOOKS FROM 1930S TO THE PRESENT

Circassian Ethem is one of the most debated figures in our recent history. The focus of this debate, which has been continuing for many years in society and the media, is whether Circassian Ethem is a traitor or not. This discussion also has the potential to be reflected to history classes. Therefore, the presentation of Çerkez Ethem, which is a controversial issue, in terms of language and style in history textbooks become prominent. For this reason, it was aimed to reveal how Circassian Ethem presentation was made in history textbooks used in high schools between 1931-2018. In the study, in which a qualitative understanding was adopted, the data were obtained from high school history textbooks taught between 1931 and 2018 and analyzed through descriptive analysis. The findings show that Cerkez Ethem's services during the National Struggle period were mentioned in the textbooks, but it was characterized by acts of a “treason” and “rebellion” until the mid-1990s, and was presented with actions such as self-ordained and rebellion but he was not accused of treason, except for a textbook, from the mid-1990s to the present. In addition to the fact that his name has been shown among the local heroes in recent times, it is remarkable that Circassian expression is not included in the current textbook published in 2018, and that his name is presented as only Ethem.

Key Words: History teaching, history textbook, Circassian Ethem, image, controversial issues.

BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI'NDA HARP TARİHİ YAZICILIĞI VE KOMUTANLARIN DİLİNDEN ÇANAKKALE MUHAREBELERİ ÖRNEĞİ

Sehernaz GÜVENBAŞ^{1,2}

1, Doktora Öğrencisi, Tarih Bölümü, Hacettepe Üniversitesi, Ankara, Türkiye

2, Uzman, Genelkurmay ATASE Daire Başkanlığı, Ankara, Türkiye

<https://orcid.org/0000-0002-7509-5724>

sehernaz.guvenbas@hacettepe.edu.tr

Harp tarihi yazımı yöntem olarak tarih metodolojisiyle aynı olmakla birlikte, harp/harekât hakkında bilgi sahibi olmak, harp tarihi yazıcılığı açısından belki de en önemli konudur.

Alman askerî teşkilatını örnek alan Enver Paşa, 11 Nisan 1916'da Tarih-i Harp Şubesinin kurulması emrini vermiştir. Bu emir üzerine Birinci Dünya Savaşı devam ederken Çanakkale Muharebelerinden başlayarak harp ceridelerinin toplanması ve harp tarihinin yazılması işine başlanmıştır. Bu amaçla 1917 tarihli “Harb Cerideleri İle Vesaik-i Harbiye Dosyaları Hakkında Talimat” yayımlanmıştır.

Çanakkale Grup Kumandanı Yusuf İzzet (MET) Paşa, Çanakkale Muharebelerinde görev yapan komutanlara yazılar göndererek cephenin tarihinin komutanların dilinden toplanmasını sağlamıştır.

Çalışmada Genelkurmay ATASE Daire Başkanlığı Arşivinden tespit edilen ve komutanların Çanakkale Muharebelerine dair harekât ve mütalaalarını içeren belgelerin içerik analizleri, Tarih-i Harp Şubesi'nin kuruluş çalışmaları ve yayımlanan Talimat içeriğinin değerlendirilmesi yapılmıştır. Böylece Birinci Dünya Savaşı yıllarındaki harp tarihi yazıcılığına ışık tutulurken, harp tarihi yazıcısı ile savaşı gerçekleştirenlerin aynı kişiler olmasının harp tarihi yazımını etkileyip etkilemediği değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Harp Tarihi Yazıcılığı, Çanakkale Muharebeleri, Yusuf İzzet (MET) Paşa, Komutanların Dilinden Çanakkale Muharebesi, Harb Cerideleri İle Vesaik-i Harbiye Dosyaları Hakkında Talimat.

WAR HISTORIOGRAPHY IN THE WW1 AND EXEMPLIFICATION OF ÇANAKKALE BATTLES ACCORDING TO THE NARRATIVES OF COMMANDERS

Sehernaz GÜVENBAŞ^{1,2}

1, PhD Student, Department of History, Hacettepe University, Ankara, Turkey

2, Specialist, ATASE Department of Turkish General Staff, Ankara, Turkey

While war historiography and general historiography are compatible in terms of methodology, perhaps the most important issue is having knowledge of war/operations from the standpoint of the former.

Taking German Military Organization as an example, Enver Pasha ordered the foundation of War History Branch on the 11th April 1916. Upon this order, war diaries started to be gathered and the writing of war histories was commenced beginning from Çanakkale Battles while WWI was going on. To this end, the directive titled “Directive on War Diaries and Files of War Documents”, dated 1917 was published.

Yusuf Izzet Pasha, Çanakkale Group Commander, disseminated orders to commanders who were in charge in the battles and thus enabled the gathering of their narratives on the history of the front.

This study evaluates the theme analyses of documents which were detected from the archives of ATASE Department and which included commanders’ operations together with their evaluations Çanakkale Battles and further examines the establishing process of War History Branch and its aforesaid directive. Therefore, it aims to evaluate whether the fact that actors and writers of war were the same people affected war historiography while highlighting that process during the years of WWI.

Key words: War Historiography, Çanakkale Battles, Yusuf Izzet Pasha, Dardanelles Çanakkale Battles from Commanders’ Narratives, Directive on War Diaries and Files of War Documents.

BİLİM TARİHİ EĞİTİMİ

Tuğşat Güzeloğlu

Bu çalışmanın amacı, tarih ile bilim tarihi arasındaki ilişkiyi ortaya koymak ve bilim tarihi eğitiminin neden önemli olduğunu açıklamaktır. Tarih, insanlığın siyasi, sosyal, kültürel, dini birçok alanda gelişim sürecini incelemektedir. Bilim tarihi ise insanları ve toplumları anlamının tarihidir. Aynı zamanda bilim tarihi tarihsel süreç içerisinde insanlığın bilimsel buluş ve faaliyetlerinin ele alındığı bir insanlık tarihidir. Dolayısıyla bilim tarihçiliği, bir adım öncesinden bakarak, bir adım sonrasını anlama ve anlatma işidir.

Geçmiş, bugüne ve dolayısıyla da yarına neden olur. Her nedenin bir sonucu ve her sonucun bir nedeni vardır. Bugün dünün sonucu, yarının ise nedenidir. Dünden bugüne insanların nasıl bir değişim ve gelişim gösterdiği konusuna odaklanan bilim tarihi eğitimi ile içinde yaşadığımız toplumun bugüne nasıl geldiğini anlayabilmek mümkündür. Bilim tarihi eğitimi bize bir dizi disiplinin gerçeklik resmini sumaktadır. Nitekim bilim tarihi eğitimi, bize bir kimlik sunmakta ve bu kimliği geleceğe taşıma imkânı vermektedir. Bu yüzden bilim tarihi eğitimi, aslında öz kültürümüzü, değerlerimizi kodlamaktır. Yani başka bir deyişle bu eğitim bize “biz olmayı”, millet olmayı öğretmektedir.

Anahtar kelimeler: Bilim, Tarih, Bilim Tarihi, Eğitim.

EDUCATION OF SCIENCE HISTORY

Tuğşat Güzeloğlu

The aim of this study is to reveal the relationship between history and history of science and to explain why science history education is important. History examines the process of development of humanity in many areas of political, social, cultural and religious fields. The history of science is the history of understanding people and societies. At the same time, the history of science is a history of humanity which deals with the scientific discoveries and activities of humanity in the historical process. Therefore, science historiography is the work of understanding and explaining one step by looking one step ahead.

The past leads to the present, and thus to tomorrow. Each cause has a result, and each result has a cause. Today is the result of yesterday and the cause of tomorrow. With the education of science history focusing on how people change and develop from past to present it is possible to understand how the society we live in has come to this day. The education of science history gives us a picture of the reality of a range of disciplines. As a matter of fact, education of science history gives us an identity and gives us the opportunity to carry this identity to the future. Therefore, education of science history education is actually coding our own culture and values. In other words, this education teaches us to be "we", to be a nation.

Key words: Science, History, History of Science, Education

TARİH YAZICI VE TARİHİ YAPICI İNSAN

Tuğşat Güzeloğlu

Bu çalışmada tarihle insan arasındaki ilişki ele alınacak ve bir yandan tarih yapan insana, bir yandan da tarih yazan insana değinilecektir. Nitekim insan tarihsel bir varlıktır. İnsanın tarihsel bir varlık olmasının en büyük göstergesi, onun elinden her şey alındığında, elinde sadece tarihinin kalmasıdır. Bu bağlamda tarih, insanın tek varlığıdır. Böylece tarih, sadece tarih olarak kalmadığı gibi insan başarılarının ve başarısızlıklarının tek mirası olarak vardır. Yani başka bir deyişle tarih insanın yaptığı tüm yapıp etmelerle ilgilidir.

Tarih yapımı ve tarih yazımı medeniyetlerin kimliklerini ortaya koyması için önemlidir. Hem tarih yapan hem de tarih yazan bir varlık olan insan, yaptıklarını şimdi denilen anda yapmaktadır. Aynı zamanda insanın bir dünü ve yarını da vardır. Nitekim her şimdi biraz sonra bir geçmiş olur ve bir yandan da geleceğe uzanır. O halde, zamanın bu boyutlarında tarihi gelişme, tarih yapma ve tarih yazma ile mümkün olacaktır. Bu noktada karşımıza tarihli ve tarihsiz insan kavramlarının çıkması da kaçınılmazdır.

Anahtar kelimeler: İnsan, Tarih, Tarih yapıcı, Tarih Yazıcı.

HISTORY PRINTER AND HISTORIC MAKER HUMAN

Tuğşat Güzeloğlu

In this study, the relationship between history and human will be discussed and On the one hand, the human who makes history, on the other hand, the human who writes history will be mentioned. Indeed, man is a historical being. The greatest indication of human being being a historical being is that when everything is taken away from him, only his history remains. In this context, history is the only being of human. Thus, history is not only a history, but also the sole legacy of human accomplishments and failures. In other words, history is about all the things that man does.

History making and historiography are important for revealing the identities of civilizations. A human being, who makes history and writes history, is doing what they do at the moment called "now". At the same time, man has a past and a tomorrow. Indeed, every now a little later becomes a past and on the one hand it extends to the future. Hence, in these dimensions of time, historical development will be possible by making history and writing history. At this point, it is inevitable that the concepts of dated and undated human beings will appear.

Key words: Human, History, History maker, History Writer.

TÜRKİYE’DE TARİH EĞİTİMİ İLE İLGİLİ YAPILMIŞ LİSANSÜSTÜ TEZLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Necdet HAYTA²¹

Ş. Gülin KARABAĞ²²

Aslı GÖVERCİN²³

Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de tarih eğitimi alanında yapılmış lisansüstü tezleri incelemek ve bu çalışmalardan elde edilen sonuçlardan hareketle tarih eğitimi ile ilgili çeşitli öneriler geliştirmektir. Çalışmanın tarih eğitimi alanında hazırlanmış olan lisansüstü tezlerin; cinsiyetlerine, yıllarına, üniversitelerine, enstitülerine, danışman unvanlarına, türüne, hitap edilen eğitim düzeyine, yöntemine, konularına (temalarına) göre inceleyerek bu alanda yapılan tezlerin genel çerçevesini görmek bakımından yararlı olacağı düşünülmektedir. Araştırmada betimsel yöntem kullanılmıştır. Bu çerçevede doküman incelemesi yapılan bu çalışmada dokümanlara ulaşma, orijinalliğin kontrol edilmesi, dokümanların anlaşılması, verinin analiz edilmesi ve verinin kullanılması şeklinde beş aşama izlenmiştir. Araştırmanın ilk aşamasında YÖK ana sayfasından ulaşılan Ulusal Tez Merkezi’ndeki ayrıntılı tarama seçeneğiyle “tarih eğitimi”, “tarih öğretimi”, “tarih yazımı”, “tarih yazıcılığı”, “tarih ders kitapları”, “lise tarih”, “ortaokul tarih”, “ilkokul tarih” ile “tarih ve öğretmen” anahtar kelimelerinde geçen toplamda 345 teze ulaşılmıştır. Tezlerin hepsi tek bir Excel dosyasında birleştirilmiş, farklı anahtar kelimelerde tekrarlanan tezler, özeti olmayan ve konuyla ilgisi olmayan 36 tez çıkarılmıştır. Toplamda 254’ü yüksek lisans, 55’i doktora olmak üzere toplam 309 tez çalışma kapsamına alınmıştır. Olası bulgulara göre; ilk yüksek lisans tezinin 1991 yılında, doktora tezinin ise 1993 yılında yapıldığı belirlenmiştir. Yüksek lisans tezlerinde en çok işlenen tema “yöntem-teknik-strateji”, doktora tezlerinde ise “öğretmen-öğrenci görüşleri” temalarının olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Tarih eğitimi, yüksek lisans tezleri, doktora tezleri

²¹ Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Tarih Eğitimi ABD. E-posta: nhayta@gazi.edu.tr

²² Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Tarih Eğitimi ABD. E-posta: gkarabag@gazi.edu.tr

²³ Doktora Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Tarih Eğitimi ABD. E-posta: asli.govercinn@gmail.com

EVALUATION OF GRADUATE THESES ABOUT HISTORY EDUCATION IN TURKEY

The aim of this study is to examine the graduate theses in the field of history education in Turkey and to develop various suggestions related to history education based on the results obtained from these studies. It is thought that the graduate theses prepared in the field of history education will be useful to see the general framework of theses made in this field by examining them according to their gender, year, universities, institutes, advisor titles, type, level of education addressed, method, subjects (themes). Descriptive methods were used in this research. In this context, document review in this study, five stages were followed in the form of reaching documents, controlling authenticity, understanding documents, analyzing data and using data. In the first phase of the study, a total of 345 theses were reached in the keywords “history education”, “history teaching”, “historiography”, “history textbooks”, “high school history”, “middle school history”, “elementary school history” and “history and teacher” with the detailed screening option in the National thesis Center, which is reached from the main page of YÖK. All of the theses were combined in a single Excel file; repeated theses in different keywords, 36 theses without a summary and unrelated to the subject were issued. 309 theses, 254 of which were master's and 55 of which were doctoral, were included in the study. According to the possible findings, it was determined that the first master's thesis was made in 1991 and the doctoral thesis was made in 1993. The most common themes in Master's theses are” method-technique-strategy “and” teacher-student opinions” in doctoral dissertations.

Keywords: History education, Master's theses, doctoral dissertations.

KÜLTÜREL SOYKIRIM ALTINDA YENİ UYGUR TARİHİNİN ANLATIMI

Ahmet HOJAM

Bu makalede, Temmuz 2019'da Çin tarafından yayınlanan “Şincang ile İlgili Tarihsel Meseleler” adlı Beyaz Kitap'ın Yeni Uygur ve Doğu Türkistan tarihini nasıl çarpıttığını ve yanlış yorumladığını göstermek üzere çok dilli tarihi materyaller kullanılarak söz konusu eserin hataları belirtilecektir. Aynı zamanda bu makale, Türk Dünyası tarihçilerini, Yeni Uygur ve Doğu Türkistan Tarihi incelemelerine ağırlık vermeye davet etmektedir. Böylelikle Çin'in kültürel soykırımına karşı tepki gösterilmiş olacaktır.

Anahtar kelimeler: kültürel soykırım, Uygur, Doğu Türkistan, tarihinin anlatımı, Türk Dünyası

THE NARRATIVE OF THE HISTORY OF THE NEW UYGHUR UNDER CULTURAL GENOCIDE

This paper is about to show how China distorted and misinterpreted the history of New Uyghur and East Turkistan in its white paper titled “Historical Matters Concerning Xinjiang” released in July 2019, and to point out its mistakes by using multilingual history materials. This paper is also a letter to call responses of historians in the Turkic world to strengthen research on New Uyghur and East Turkistan to against China's cultural genocide.

Keywords: cultural genocide, Uyghur, East Turkistan, the narrative of history, the Turkic world

EĞİTİMDE ORTAK TÜRK TARİHİMİZİN TEBLİĞİ:

TÜRKMAN VARLIĞI VE KİMLİĞİ – ORTAK TARİHİMİZİN TEMEL ÖĞESİ

Ferah HUSEYN

Türk dünyasının çağdaş dönemde entegrasyon sürecinin ideolojik yönden sağlanmasının en önemli koşullarından biri, hiç şüphesiz, tarihî süreçlerin toplumca gereğince algılanması ve idrak edilmesidir. Bu bağlamda tarihî geçmişimizin tebliği ve doğru-dürüst açıklanması büyük önemi haizdir. Zirâ günümüzde sınırlarla ayrılan ve yüzyıllar boyunca ayrı-ayrı siyasî kuruluşların terkinde çeşitli ve kimi zaman zıt ideolojilerin etkisinde kalarak mevcudiyetini sürdüren Türk toplumlarının, tarihî konuları objektif değerlendirmeleri, tarihî gerçeklere sahip çıkmaları için sağlam temeller üzerine dayanan Tarih eğitimine ihtiyaçları vardır.

Bu doğrultuda Türk devletleri akademisyen dairelerinde tartışılan *Ortak Tarih* tefekkürünün oluşturulması sürecinde dikkat edilmesi gereken en önemli konulardan birini, zannımızca, ortaçağ döneminin gerçeği olan Türkman siyasî varlığı ve kimliği meselesi teşkil etmelidir. Malum olduğu üzere, ilk defa Çin kaynaklarında VIII. yüzyılda kaydedilen ve tedricen kendi çatısı altında Oğuz-Türk aşiretlerini birleştiren *Türkman* kelimesi, müteakip yüzyılların keşmekeşli tarihî süreçleri sonucunda kendisini sadece tasdik etmekle kalmayıp, kudretli etnosiyasî kuruluşun adına çevrildi. Selçuklu fetihleri, ardınca beyliklerin meydana gelmesi ile *Türkmaneli* adı ile tanınacak Doğu Anadolu coğrafyasından boy atan ve haiz olduğu passionarlık enerjisi sayesinde genişleyerek Hindistan'a kadar arazide silsile devlet ve imparatorluklar seviyesine yükselen Türkman varlığı, yüzyıllar boyunca bu coğrafyaya egemen olup siyasî haritasını çizmiş oldu. Bunun yanı sıra herhangi bir devletin sınırlarına münhasır kalmayan Türkman milli kimliği siyasî, manevî, kültürel yönleri ile sözkonusu coğrafyaya hakim oldu.

Zaman ve mekan itibarı ile oldukça ihateli olan bu tarihî süreç, sadece ayrı-ayrı devletlerin, hem de belli dönemlerde rekabet, karşıdurma ve hatta savaş içinde bulunan devletlerin tarihi olarak tedris edildiği halde nerdeyse bir ötekileşme, belki de yabancılaşma meyillerine neden olabilir ki, bu da tarihî gerçeklerin belli çerçeveler içinde algılanmasından kaynaklanıyor diyebiliriz. Lakin bu konuyu farklı kavramsal yaklaşımdan ele aldığımızda, yani Türkman varlığını tüm çeşitliliği, çelişkileri ve diğer bileşenler ile bir bütün olarak tefekkür ettiğimizde, dolayısı ile tarihî süreçleri de farklı görüş açısından, yani daha geniş ufukla yorumlamak ve değerlendirmek olanaklarını sağlamış oluruz. Ayrıca farklı bir tarihî manzara açısı da hasil olur. Bu açıdan gerek okul, gerekse üniversite eğitim programlarında Türkman varlığını ve kimliğini daha mazmunlu ve kapsamlı şekilde yansıtmakla ve bu tarihî gerçekten yola çıkmakla ortaçağ tarihimizi tedris etmekte fayda var düşüncesindeyiz.

POPULARIZATION OF COMMON TURKIC HISTORY IN EDUCATION: TURKMAN BEINGNESS AND IDENTITY - THE MAIN ITEM OF OUR COMMON HISTORY

One of the most important conditions in the ideological aspect of the integration process of the Turkic world in the contemporary period is undoubtedly public perception and comprehension of the historical processes. In this context, propaganda and correct disclosure of the historical past are very important. Since Turkic societies, which today are divided by borders and for centuries had been influenced by different and sometimes opposite ideologies within different political organizations, for an objective assessment of historical problems and assimilation of historical realities, need a historical education based on a healthy foundation.

In this context, one of the most important issues that must be considered in the process of forming the concept of General History, discussed by the scholars of Turkic states, in our opinion, should be the question of the political existence and identity of Turkmans, which represented the reality of the medieval period. The word *Turkman*, which was as it is known first mentioned in Chinese sources of the VIII century and gradually united under its roof Oguz-Turkic tribes, not only managed to assert itself in the whirlpool of historical processes of subsequent centuries, but also turned into the designation of a powerful ethnopolitical organization. Turkman political existence, having grown from Eastern Anatolia, which as a result of Seljuk conquests and emergence of beyliks in this territory, became known as Turkmaneli, thanks to its passionarity rose to the level of states and empires in a vast territory up to India and dominated over the region for centuries, defining its political map. Along with this, the national identity of the Turkmans, not limited to the borders of any one state, got prevailing the region in political, moral and cultural manifestations.

This temporally and spatially vast historical process, if it was taught as the history of individual states separately, moreover, states which were in a competition, opposition, and even war in certain periods, may cause a tendency to become alienated, due to the limited perception of the historical facts within a certain framework. However, if we apply a different conceptual approach to this issue, that is, consider the existence of Turkman as integrity in all its diversity with contradictions and other components, we are thus able to interpret and evaluate historical processes from a different angle in a broader perspective. In addition, it will allow presenting the historical past in a distinguish panorama. In this sense, we believe that there is a reason for a more meaningful and full reflection in both school and university educational programs of Turkman existence and identity, and in teaching medieval history of Turkic countries with a load on this historical reality.

TARİHİ MEKANLARIN/ESERLERİN AMACI DIŞINDA KULLANIMI: TARİHSEL HAFIZA SORUNU

Arş. Gör. Dr. Mustafa İÇEN

Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, micen@yildiz.edu.tr

Doç. Dr. Gül TUNCEL

Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, gltuncel2@gmail.com

Anadolu tarihi, birçok medeniyetin yaşadığı ve bu medeniyetlerin eserler ortaya koyduğu çok zengin bir coğrafyadır. Bazı tarihi mekanların kullanıldığı dönem şartlarının değişmesi sonucu işlevsel olmaktan çıktığı görülmektedir. Bu tarihi eserlerin amacı dışında kullanılmasındaki kasıt, eserin toplum yararına ve kültürüne hizmet etmenin dışında kullanılmasıdır. Bu kullanım ekonomik rantta, toplumsal hafızanın yıpranmasına ve tarihi eserlerin zarar görmesine sebep olmaktadır. Tarihi mekanların amacı dışındaki kullanımın olumsuz sonuçlarından biri de, bu durumun toplum tarafından kanıksanmaya başlamasıdır. Tarihi mekanların amacı dışında kullanılması eserlerin geleceğe aktarılmasındaki en büyük engeldir. Toplumsal hafıza, tarihi eserlerin toplum yararına kullanılmasını gerektirmektedir. Bu araştırma 2019-2020 eğitim öğretim yılında Türkiye sınırları içinde “tarihi eser” niteliği taşıyan mekanların kullanım durumlarının incelenmesi olarak belirlenmiştir. Araştırmanın yöntemi nitel araştırma yöntemlerinden saha araştırması olarak belirlenmiştir. Bu tarihi mekanların cafe, kırtasiye, dükkan, büfe, otel vb.olarak kullanıldığı görülmektedir. Tarihi mekanların/eserlerin amacına uygun kullanılması, kültürümüzün ilerlemesini ve toplumsal hafızanın gelecek nesillere aktarılmasını sağlayacaktır.

Anahtar kelimeler: Tarihi mekan, kültür, toplumsal hafıza.

USE OF HISTORICAL SITES/ARTIFACTS EXCEPT FOR THE PURPOSE: HISTORICAL MEMORY PROBLEM

Ress. Asst. Dr. Mustafa İÇEN

Yıldız Technical University, College of Education, micen@yildiz.edu.tr

Assoc. Prof. Dr. Gül TUNCEL

Marmara University, College of Ataturk Education, gltuncel2@gmail.com

The history of Anatolia is a very rich geography where many civilizations live and these civilizations reveal artifacts. It is seen that some historical sites ceased to be functional as a result of the change of the terms of the period in which they were used. The purpose of using these historical monuments outside of the purpose is to use the work for the benefit of the community and to serve the culture. This use causes economic rant, social memory to be worn and historical monuments to be damaged. One of the negative consequences of the use of historical sites outside the purpose is that this situation is beginning to be considered by the society. The use of historical sites outside the purpose is the biggest obstacle in transferring works to the future. Social hazifa requires the use of historical monuments for the benefit of society. This research was determined to examine the usage conditions of “historical monuments” within the borders of Turkey in the academic year 2019-2020. The method of research was determined as field research from qualitative research methods. These historic sites include cafe, stationery, shop, buffet, hotel etc.it appears to have been used as. The proper use of historical sites/artifacts will ensure the advancement of our culture and the transfer of social memory to future generations.

Key words: Historical place, culture, social memory.

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ BAYRAK BİLGİLERİ VE ALGILARI

Dr. Öğr. Üyesi Genç Osman İLHAN
Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi
gosman@yildiz.edu.tr

Bu çalışmanın amacı sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bayrak bilgi ve algılarını belirlemektir. Çalışmanın problem cümlesi “Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bayrağa yönelik bilgi ve algıları nasıldır?” şeklinde ortaya çıkmış ve sürece yön vermiştir. Araştırma da nitel araştırma yönteminde yararlanılmıştır. Araştırmanın verileri 2016 yılı bahar döneminde toplanmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu 5 kısımdan oluşturulmuştur. Formda geçmiş ve günümüzde ilişkide olan devlet bayrakları, Osmanlı Devleti’nin kullandığı bayrak ve de bayrağa yönelik 3 farklı açık uçlu soru yer almıştır. Veri toplama aracı hazırlanırken uzman görüşlerine başvurulmuş ve pilot çalışma yapılmıştır. Çalışmanın araştırma grubunu Yıldız Teknik Üniversitesi’nde öğrenim gören 100 sosyal bilgiler öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmada elde edilen veriler döküman inceleme yoluyla analiz edilmiştir. Çalışmanın sonuçlara göre sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bayrak bilgilerinin düşük olduğu, algılarının ise farklılık gösterdiği anlaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Sosyal bilgiler öğretmen adayları, bayrak, algı, bilgi, Türkiye

THE FLAG KNOWLEDGE AND PERCEPTION OF SOCIAL STUDIES TEACHER CANDIDATES

Assist. Prof. Dr. Genç Osman İlhan
Yildiz Technical University, Faculty of Education
gosman@yildiz.edu.tr

The aim of this study was to determine flag knowledge and perceptions of the social studies teacher candidates. The problem sentence of the article emerged as “How is the flag knowledge and perception of social studies teachers?” and guided through the research. The data of the study were collected in the spring of 2016. The interview form developed by the researcher was used as the data collection tool. The interview form consists of 5 parts. Past and present state flags, , flags used by the Ottoman Empire and 3 different open-ended questions about the flag were included in the form. While preparing the data collection tool, expert opinions were consulted and a pilot study was conducted. The research group of the study consists of 100 social studies teacher candidates studying at Yıldız Technical University. The data obtained from the research were analyzed through document review technique. According to the results of the study, it was understood that social studies teacher candidates had low knowledge of flag and their perceptions differed.

Key Words: Social studies teacher candidates, flag, perception, knowledge, Turkey

ABD'DEKİ SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ BAYRAK BİLGİLERİ VE ALGILARI

Dr. Öğr. Üyesi Genç Osman İLHAN
Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi
gosman@yildiz.edu.tr

Bu çalışmanın amacı ABD'de öğrenim görmekte olan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bayrak bilgi ve algılarını belirlemektir. Çalışmanın problem cümlesi ABD'deki sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bayrağa yönelik bilgi ve algıları nasıldır şeklinde ortaya çıkmış sürece yön vermiştir. Araştırma da nitel araştırma yönteminde yararlanılmıştır. Araştırmanın verileri 2016 yılı bahar döneminde toplanmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu 5 kısımdan oluşturulmuştur. Formda ABD'nin geçmiş ve günümüzde ilişkide olan devlet bayrakları, ABD'nin kullandığı ilk bayrak vede bayrağa yönelik 3 farklı açık uçlu soru yer almıştır. Veri toplama aracı hazırlanırken uzman görüşlerine başvurulmuş vede pilot çalışma yapılmıştır. Çalışmanın araştırma grubunu ABD'nin Teksas eyaletinde yer alan Texas Tech Üniveritesi'nde öğrenim gören 60 sosyal bilgiler öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmada elde edilen veriler döküman inceleme yoluyla analiz edilmiştir. Çalışmanın sonuçlara göre ABD'deki sosyal bilgiler öğretmen adaylarının ülkelerinin güncel ilişkide olduğu devlet bayraklarına yönelik bilgilerinin yetersiz olduğu, algılarının ise farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Sosyal bilgiler öğretmen adayları, bayrak, algı, bilgi, ABD

THE FLAG KNOWLEDGE AND PERCEPTION OF SOCIAL STUDIES TEACHER CANDIDATES IN THE U.S.A.

Assist. Prof. Dr. Genç Osman İlhan

Yildiz Technical University, Faculty of Education

gosman@yildiz.edu.tr

The aim of this study was to determine flag knowledge and perceptions of the social studies teacher candidates in the United States. The problem sentence of the article emerged as “How is the flag knowledge and perception of social studies teachers in the U.S.A.?” and guided through the research. The study was designed as a qualitative research. The data of the study were collected in the spring of 2016. The interview form developed by the researcher was used as the data collection tool. The interview form consists of 5 parts. Past and present state flags of the U.S.A. and related countries, first flags used by the United States and 3 different open-ended questions were included in the form. While preparing the data collection tool, expert opinions were consulted and a pilot study was conducted. The research group of the study consists of 60 social studies teacher candidates studying at Texas Tech University, Texas. The data obtained from the research were analyzed through document review technique. According to the results of the study, it was understood that social studies teacher candidates had low knowledge of related countries’ flags and their perceptions differed.

Key Words: Social studies teacher candidates, flag, perception, knowledge, Turkey

SOVYETLER DÖNEMİNDE KAFKASYADA TURK TARİH EGİTİMİNİN GÜNCEL SORUNLARI

Phd. Xoshgedem Islam

*Baku State University, xoshgedem-islam@rambler.ru,Baku/Azerbaijan

200 yıl Kafkasyada Rusların sömürü politikası kendini daha çok eğitimde göstermiştir. Azerbaycan'da Rus okulları 1830'lardan itibaren yaygınlaşmaya başlamış, ancak Ruslaştırma siyasetinin farkında olan Müslüman halkı genel itibarıyla bu okullara çocuklarını yollamaktan çekinmiştir. Bununla birlikte Çarlık Rusyası'nın imparatorluğun ihtiyacı olan yerli memurları yetiştirmek ve Ruslaşmış bir egemen sınıf oluşturmak dışında sömürgesi olan halkları eğitmek gibi bir politikası zaten olmamıştır. Kafkasya'da 3000 Rus'a bir, 4800 Gürcü'ye bir ve 5400 Ermeni'ye bir okul düşerken, 17300 Azerbaycan Türküne bir okul düşmekteydi.Sovyetler döneminde uzun süren zulümler ve Rus kültürünü Türklere benimsetme çalışmaları yoğunlaşmış, Rusya'nın geleneksel egemenlik politikasına sadık kalınarak Rusya'dan kopan milletleri tekrar zorla Rus egemenliğine katma başlamıştır. Çarlıktan farklı olarak dini yasak kılarak, ibadet mekânları kapatılmış, milletlerin inanç ve ibadet özgürlüklerine saygı gösterilmemiştir. Komünist istilası'ndan sonra da Rusların yoğun şekilde Azerbaycan'a yerleştirilmesine devam edilmiştir.“Sovyetleşme” adı altında “Ruslaştırma” politikası güçlenmiştir. Bu politika özellikle Stalin döneminde altın çağını yaşamış, devlet politikası olarak benimsenmiştir. 1930'lu yılların sonunadek kendini Türk olarak tanımlayan milletin bu yıllardan sonra nüfus cüzdanına “Azerbaycanlı” yazmaya başlandı.

Anahtar kelimeler: Sovyet,türk,ruslaşma, dil,tarih, tehlike

CURRENT PROBLEMS OF TURKISH HISTORY EDUCATION IN CAUCASUS IN THE SOVIET PERIOD

Phd. Xoshgedem Islam

*Baku State University, xoshgedem-islam@rambler.ru, Baku/Azerbaijan

For 200 years of Caucasus, the exploitation policy of the Russian showed itself more in education. Russian schools in Azerbaijan began to spread in the 1830s, but the Muslim people, who were aware of the policy of Russianization, generally refrained from sending their children to these schools. Nevertheless, Tsarist Russia did not have a policy of educating the colonial peoples other than raising the indigenous civil servants needed by the empire and forming a Russian sovereign class. In the Caucasus, there was one school for 3000 Russians, one for 4800 Georgians and one for 5400 Armenians, while one for 17300 Azerbaijan Turks. The Turkish nations broke out of Russia by staying in force again began to add to the Russian sovereignty. Unlike the tsarist Russia, by forbidding religion, places of worship were closed and the freedom of faith and worship of nations was not respected. After the Communist invasion, the Russians continued to settle intensively in Azerbaijan, and the policy of Russification was changed under the name of "Sovietization". This policy had its golden age especially during Stalin period and it was adopted as a state policy. At the end of the 1930s, the nation, which defined itself as Turkish, began to write "Azerbaijani" on the identity card.

Key words: Soviet, Turk, Russian, language, history, danger

BOLU'LU BİR EĞİTİMCİ OLAN MUALLİM CEVDET'İN TÜRK EĞİTİM TARİHİNDEKİ YERİ VE ONUN YEREL TARİH ÇALIŞMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Hasan IŞIK

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi

1883 yılında Bolu'da doğan Muallim Cevdet İlk ve ortaokul eğitimini de Bolu'da tamamlamıştır. Daha sonra hayatını geçireceği ve eğitim hayatını tamamlayacağı İstanbul'a giden Muallim Cevdet, gerek uygulamaları ve çalışmaları, gerekse de bıraktığı yazılı eserler ile Türk eğitim tarihinde önemli bir yere sahiptir. Çalışmada öncelikle Muallim Cevdet'in Türk Eğitim tarihinde bıraktığı izler ele alınacak ve Türk eğitim tarihi açısından onun eserlerinin önemine vurgu yapılacaktır. Daha sonra ise kendisinin yazdığı ve kendisi hakkında yazılan eserlerin tetkiki yapılarak Muallim Cevdet'in yerel tarihçilik yönü, bu konuda yaptığı uygulamalar tespit edilmeye çalışılacaktır. Çalışmanın sonucunda, Muallim Cevdet'in yerel tarih konusundaki uygulamalarının neler olduğunun belirlenmesi, günümüzden çok önce ilk yerel tarih uygulamalarını yapanlardan biri olarak onun bu yönünün öne çıkarılması da amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Muallim Cevdet, Türk eğitim tarihi, yerel tarih

IN THE PLACE OF MUALLİM CEVDET AS A TRAINER FROM BOLU IN TURKISH EDUCATION HISTORY AND EVALUATION OF HIS LOCAL HISTORICAL STUDIES

Muallim Cevdet was born in Bolu in 1883. He completed his primary and secondary education in Bolu. Later, Muallim Cevdet went to Istanbul, where he would spend his life and complete his education, and has an important place in the history of Turkish education both with his practices and studies and with his written works. In this study, the traces left by Muallim Cevdet in the history of Turkish Education will be discussed and the importance of his works in terms of the history of Turkish education will be emphasized. Then, by examining the works written by him and written about him, Muallim Cevdet's local historiography aspect and his practices on this subject will be tried to be determined. As a result of this study, it is aimed to determine what Muallim Cevdet's practices in local history are and to highlight this aspect of him as one of the first local history practitioners.

Key words: Muallim Cevdet, Turkish Education History, Local Historical

KÜÇÜK TARİHÇİLER MİLLİ MÜCADELE KONULARINI OYUNLA ÖĞRENİYOR/ÖĞRETİYOR:

BİR OYUNLAŞTIRMA VE TÜBİTAK PROJESİ ÖYKÜSÜ

Yücel KABAPINAR

Emre GÖFNER

Tarih dersi oyunla öğretim şeklinde tasarlanırsa derslerin, hem daha eğlenceli olacağı hem de bilgilerin kalıcılığının artacağı düşünülmektedir. Araştırmanın amacı, akran eğitimi ile 8. ve 4. sınıftaki ortak tarih konularının kazanımlarına dayanan okulda veya evde oynanabilecek bir kutu oyunu geliştirmek ve bu oyuna ilişkin öğrenci ve uzman görüşlerini almaktır. Araştırma nitel bir araştırma olup eylem araştırması desenine göre modellenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 4. ve 8. sınıfa devam eden 48 öğrenci oluşturmaktadır. Oyunun niteliği çalışma grubunda yer alan 4 ve 8. sınıflar tarafından *ön ve son algı anketi* ile sınanmıştır. Yine oyunun niteliği ve öğrencilere katacaklarını ortaya koymak için 4 öğretmen ve 2 öğrenci velisi için de açık uçlu anketler geliştirilip uygulanmıştır. Çalışmanın sonuçları, geliştirilen oyunun 4. ve 8. sınıf öğrencilerinde Milli Mücadele konularıyla ilgili farkındalık oluşturduğu ve sevildiğini ortaya koymuştur. Oyunla öğretimin öğrenmeyi kolaylaştırıcı ve kalıcılığını arttırıcı bir boyutu olduğu noktasındaki sonuçları, literatürdeki diğer sonuçlarla benzerlik göstermektedir. Çalışma ile TÜBİTAK Proje Yarışmasına başvurulmuş, İstanbul Asya Bölgesinde ikincilik ödülü kazanılmıştır.

Anahtar kelimeler: Oyunlaştırma, Akran eğitimi, Milli Mücadele

LITTLE HISTORIANS LEARN/TEACH THE WAR OF INDEPENDENCE ISSUES BY GAME:

STORY OF A GAMIFICATION AND TÜBİTAK PROJECT

If the History course is designed with game teaching method, it is thought that the lessons will be more fun and the permanence of knowledge will increase. The aim of the research is to develop a box game that can be played at school or at home based on the acquisitions of peer education and common history subjects in 8th and 4th grade and to get students and expert opinions about this game. The research is a qualitative research and is modeled according to the action research pattern. The study group consists of 48 students attending 4th and 8th grade. The quality of the game was tested by pre and post perception questionnaire by the 4th and 8th grades in the study group. Again, open-ended questionnaires were developed and implemented for 4 teachers and 2 parents for the purpose of demonstrating the quality of the game and its contributions to the students. The results of the study revealed that the developed game created awareness and loved in by the 4th and 8th grade students about the war of independence issues. The results of with game teaching have a dimension that facilitates learning and increases its permanence, it is similar to other results in the literature. With this study, TUBITAK Project Competition was applied and the second prize was won in Istanbul Asia Region.

Key words: Dramatisation, Peer education, War of Independence

ESKİ MEZOPOTAMYA YAZININDA EPİSTEMOLOJİK VE BİLİMSEL YÖNELİMLER: SÖZCÜK LİSTELERİ

Gökhan KAĞNICI

Sözcük listelerinin ilk örneklerine M.Ö. dördüncü binyılın sonu ya da üçüncü binyılın başı gibi rastlanmaktadır. Bu listeler M.Ö. birinci binyılın sonlarına kadar geleneksel bilginin öğrenildiği ve aktarıldığı kâtip okullarında ve bilgi aktarımın önemsendiği çevrelerde kullanılmaya devam edilmişti. Özellikle Eski Babil döneminden sonra genellikle kâtip okullarında öğrencilerin eğitimleri açısından oldukça önemli materyallerdi. Bununla birlikte listeler sadece eğitim amacıyla düzenlenmemiş ve derlenmemişti. Bu listeler Eski Mezopotamya'nın maddi dünyası ve toplumsal hayat, din, kültür, siyaset, ekonomi ve meslek grupları ile ilgili sayısız kelimeleri içermektedir. Bundan dolayı bu kelimeler arasındaki anlamsal ve bağlamsal ilişkilere de dikkat çekildiği görülebilmektedir. Dolayısıyla sözcük listelerinin salt günümüzdeki sözlükler gibi ard arda kelimelerin ve bunların anlamlarının sıralandığı listeler olarak görülemeyeceği ifade edilmelidir. Düzenlenmelerinde yaşanan dünyanın daha iyi anlaşılabilmesine dair bilimsel ve epistemolojik bir amaç ve uğraşının olduğu söylenebilir. Bu çalışmada Eski Mezopotamya'nın çivi yazılı sözcük listelerinin bilginin doğasına dair bir arayışa hizmet eden bilimsel bir çaba konusundaki rolü tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sözcük Listeleri, Eski Mezopotamya, Bilim ve Eğitim Tarihi

EPISTEMOLOGICAL AND SCIENTIFIC ORIENTATIONS IN ANCIENT MESOPOTAMIAN LITERATURE: LEXICAL LISTS

The first examples of the lexical lists introduced at the end of the fourth millennium or the beginning of the third millennium BC. The lexical lists continued to be used in scribe schools and also scholar circles where traditional knowledge was learned and transmitted until the end of the first millennium BC. These lists were very important training materials for the scribal students, especially in and after the Old Babylonian period. But, the lists in questions were not always organized and compiled for the training purposes. These lists contain numerous words for material world and also social life, religion, culture, politics, economy and professional groups of ancient Mesopotamia. Therefore, it can be seen that semantic and contextual relations between these words are also emphasized. Accordingly, these lexical lists can not be seen as lists of consecutive words and words' meanings like modern dictionaries. The lexical lists was part of Mesopotamian scholarship and in these lists there is a scientific and epistemological efforts to comprehend the world and life better. In this study, my primary goal will be to discuss the role of cuneiform lexical lists of ancient Mesopotamia with regards to its scientific endeavors serving a quest for the nature of knowledge.

Key Words: Lexical Lists, Ancient Mesopotamia, History of Science and Education

KURGU DIŞI TİCARİ KİTAPLARIN BİR MATERYAL OLARAK TARİH ÖĞRETİMİNDE KULLANIMI²⁴

Yeliz KALE

MEB

Bu araştırmanın amacı, tarih öğretiminde kurgu dışı ticari kitapların materyal olarak kullanımının öğrencilerin akademik başarı ve tutumlarına olan etkisini belirlemek ve bu kitapların kullanımına yönelik öğrenci görüşlerini ortaya koymaktır. Araştırmada karma yöntem desenlerinden açımlayıcı sıralı desen kullanılmıştır. Uygulama sürecinde tarih dersi deney grubunda ders kitabının yanında yardımcı materyal olarak kurgu dışı ticari kitaplar ile kontrol grubunda ise sadece ders kitabı ile işlenmiştir. Araştırmada nicel veriler başarı testi ve tarih dersi tutum ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Nitel veriler ise görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Nicel verilerin analizinde, betimsel istatistikler, bağımlı ve bağımsız örneklem t-testi kullanılmıştır. Nitel verilerin analizinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre deney ve kontrol gruplarının akademik başarıları arasında deney grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Uygulama sonunda her iki grubun tarih dersine yönelik tutumları orta düzeyde olumlu ve benzer olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgudan hareketle kurgu dışı ticari kitapların öğrencilerin derse yönelik tutumlarında anlamlı bir etki yaratmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Nitel boyutta deney grubu öğrencileri kurgu dışı ticari kitapların kullanımının derse yönelik tutumlarında olumlu yönde etkilerine dair görüş bildirmelerine rağmen bunun düşünceye kaldığı ve yerleşik güçlü bir tutum haline gelmediği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tarih ÖĞretimi, ÖĞretim Materyali, Kurgu Dışı, Ticari Kitap

²⁴ Bu alıŐma Prof. Dr. Bahri ATA danışmanlığında hazırlanan, Yeliz KALE'nin Tarih ÖĞretiminde Ticari Kitapların Kullanımının ÖĞrencilerin Akademik Başarılarına, Tutum ve Görüşlerine Etkisi başlıklı doktora tez çalıŐmasından üretilmiştir.

THE USE OF NONFICTION TRADE BOOKS IN HISTORY TEACHING AS A MATERIAL

The objective of this study is to determine the effects of the use of trade nonfiction trade books education materials on the academic success and attitudes of students for the lesson and to find out the opinions of students on the use of such books. Explanatory sequential design among the mixed method designs was used in the study. During this application, the history course was handled with nonfiction commercial books as an auxiliary material in addition to the course book in the experimental group and only the course book in the control group. Descriptive statistics, t-test for dependent and nondependent samples were used for the analysis of quantitative data. The interview form was used for the collection of qualitative data, and the data obtained were analyzed using the descriptive analysis method. In the light of the findings obtained from the quantitative and qualitative aspects of the study, it was concluded that use of nonfiction trade books has positive effects on the academic success of students. In the quantitative section of the study, attitudes of experimental and control groups for history lessons were measured, and it was concluded that both groups had medium-level positive attitudes for the history lessons, which were similar to each other. In the quantitative section of the study, since the attitude scores of the experimental and control groups for history lessons were close to each other, it was concluded that the nonfiction trade books did not create significant effects on the attitudes of students for the course. It was concluded that although experimental group students expressed positive attitudes towards the use of nonfiction trade books in a qualitative meaning, it remained in thought and did not become an established strong attitude.

Keywords: Teaching History, Teaching Material, Nonfiction, Trade Book

YABANCI UZMANLARIN KARMA EĞİTİME İLİŞKİN GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİ

S. Tunay KAMER²⁵

Karma eğitim 1921’de üniversite düzeyinde başlatılmış ve Ağustos 1924’te hükümetin aldığı kararla ilkokulları da kapsamıştır. 1927–1928 öğretim yılından itibaren karma ortaokullar kurulmuş ve bazı ortaokullar karma hale getirilmiştir. Karma eğitime liseler 1934-1935 öğretim yılından itibaren geçebilmiştir. Karma eğitim, Batılılaşma taraftarları açısından çağdaşlaşmanın bir göstergesi olarak değerlendirilmiştir. Karma eğitime geçişte yeni rejimin kadın erkek eşitliğine verdiği önem ve ekonomik güçlükler iki önemli etkidir.

1923-1960 yılları arasında 123 resmi uzman gelmiştir. Karma eğitimin Türkiye’de ilkokul, ortaokul ve liselerde kabul edildiği ve yurt geneline yaygınlaştığı dönemlerde gelen 6 yabancı uzman, raporlarında bu konuya yer vermemişlerdir. Dewey, Kühne, Buyse, Malche, Amerikan heyeti ve Parker raporlarını hazırladıkları dönemlerde Türkiye’nin karma eğitimdeki çabasını ne takdir etmiş ne de tenkit etmişlerdir. 1950’den sonra gelen Wofford, Tompkins ve Maaske adlı üç uzmanın raporunda karma eğitim konusuna rastlanmaktadır. Tompkins, tamamen karma eğitim taraftarı olduğunu ve ortaokul ile liselerde kız öğrenci sayısının artırılmasında karma eğitimin ekonomik ve demokratik bir yöntem olduğunu belirtmiştir. Köy Enstitülerinde 1950’den sonra karma eğitimden vazgeçilmiştir. Türk eğitim sistemindeki bu değişiklik yabancı uzman raporlarına da yansımıştır. Wofford ve Maaske, en kısa zamanda karma sisteme dönülmesini tavsiye etmişlerdir. Sonuç olarak Amerikalı uzmanlar, karma eğitim konusunda da etkilerini ve aynı konulara ait görüş birlikteliklerini göstermişlerdir.

Anahtar kelimeler: Yabancı uzmanlar, karma eğitim, Türk eğitim tarihi

²⁵ Doç. Dr., Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi, tkamer@kastamonu.edu.tr

OPINIONS AND SUGGESTIONS OF THE FOREIGN EXPERTS ABOUT COEDUCATION

Coeducation was initiated at the university level in 1921, and in August 1924, the government decided to include primary schools. Since the 1927-1928 academic year, coeducational secondary schools have been established and some secondary schools have been mixed. High schools have been able to enter co-education since the 1934-1935 academic year. Coeducation has been considered as an indicator of modernization for Westernization supporters. The importance of the new regime to equality between men and women and economic difficulties are two important factors in the transition to coeducation.

Between 1923 and 1960, there were 123 official experts. In Turkey, coeducation issues do not include in 6 foreign experts' reports in the period when coeducation was accepted in primary school, secondary school and high school. 6 foreign experts' name are Dewey, Kühne, Buyse, Malche, American delegation ve Parker. The reports of three experts who name are Wofford, Tompkins and Maaske, who came after 1950, found the issue of coeducation. Tompkins stated that he was fully in favor of coeducation and that coeducation was an economic and democratic method of increasing the number of female students in secondary and high schools. After 1950, coeducation was abandoned in the Village Institutes. The change of Turkish education system was reflected in foreign expert reports. Wofford and Maaske recommended a return to the mixed system as soon as possible. As a result, American experts have demonstrated their impact on mixed education and their shared consensus on the same issues.

Keywords: Foreign experts, Coeducation, History of Turkish education

CUMHURİYET DÖNEMİ EĞİTİM DENETİMİNE İLİŞKİN YABANCI UZMANLARIN GÖRÜŞLERİ VE ÖNERİLERİ

S. Tunay KAMER²⁶

Cumhuriyet döneminde eğitimle ilgili Türkiye'ye resmi ve gayri resmi pek çok uzman gelmiştir. Türkiye'ye davet edilen yabancı uzmanlar, Cumhuriyet'in ilk yıllarından itibaren genellikle Avrupa'dan çağrılırken 1950–1960 yılları arasında ise Amerika'dan çağrılmaya başlanmıştır. Türkiye'ye 1923–1960 yılları arasında 123 yabancı eğitim uzmanı gelmiştir.

Denetim sözcüğü, inceleme, araştırma, soruşturma, doğruyu bulmak için arama, tarama ve kontrol etme anlamına gelir. Denetim kamu sektöründe ve ya tüzel kişiliği bulunan kurumlarda yapılmakta olan işlerin mevcut mevzuata uygun olarak yapılıp yapılmadığının yetkili kimseler tarafından denetlenmesi ve gözetlenmesi sürecidir.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre Dewey, Parker, Dickerman, Tompkins, Wofford, Beals, Maaske adlı yabancı uzmanların eğitim denetimiyle ilgili görüşleri bulunmaktadır. Yabancı uzmanlara göre teftiş bir baskı aracı ve müfettişler ise eksik arayan, not veren, öğretmenlerin konuşmaya çekindiği kişilerdir. Uzmanlar, Türk eğitim sisteminin denetim yapısında değişikliğe gidilmesi gerektiğine ve müfettişlerin rehberlik, mesleki yardım, iş başında yetiştirme görevlerinin önemine dikkat çekmişlerdir. Dewey ve Maaske'nin görüş ve önerilerine bakıldığında geçen yıllara rağmen Türkiye'nin teftiş alanında ilerleme kaydedemediğini göstermektedir. Yabancı uzmanlarca belirlenen denetim ile ilgili sorunların günümüzde halen geçerliliğini sürdürmesidir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı uzmanlar, eğitim denetimi, Türk eğitim tarihi

²⁶ Doç. Dr., Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi, tkamer@kastamonu.edu.tr

OPINIONS AND SUGGESTIONS OF THE FOREIGN EXPERTS ABOUT EDUCATIONAL INSPECTION IN REPUBLICAN ERA

Formal and informal many foreign experts who related educational sciences has arrived to Turkey in Republican era. The foreign experts were invited to Turkey, since the Republic's early years often began to be called from Europe and between the years of 1950-1960 when calling from America.

The word of inspection means review, research, investigation, search, scan and control to find the truth. Inspection is the process of supervising whether the works being performed in the public sector or institutions having legal personality are carried out in accordance with the current legislation.

According to the findings of the study, foreign experts named Dewey, Parker, Dickerman, Tompkins, Wofford, Beals, Maaske have opinions about educational inspection. According to foreign experts, the inspection is a pressure tool and the inspectors are the missing callers, the grades, and the teachers hesitate to speak. The experts pointed out the need to change the audit structure of the Turkish education system and the importance of inspectors' guidance, professional assistance and on-the-job training. When we look at the opinions and suggestions of Dewey and Maaske despite last year failed to demonstrate progress on Turkey's inspection. The problems related to the inspection determined by foreign experts are still valid today.

Keywords: Foreign experts, educational inspection, history of Turkish education

OSMANLI DEVLETİ'NDE YETİMLERE YÖNELİK MESLEK EĞİTİMİ: DARÜLHAYR-İ ÂLİ ÖRNEĞİ

Doç. Dr. Hikmet Zeki KAPCI

XIX. yüzyıl Osmanlı Devleti'nin sürekli toprak kaybettiği, dolayısıyla yoğun göç dalgasına maruz kaldığı bir dönemdir. Bu süreçte hükümet göçmenlerin barınması, iaşesi ve korunmasının yanı sıra özellikle yetimlerin meslek sahibi olmaları için çeşitli çalışmalar yürütmüştür. Darülhayr-i Âli bu ihtiyaca cevap vermek amacıyla 1903 yılında kurulmuştur.

Darülhayr-i Âli yetimlerin barınması ve iaşesinin yanı sıra meslek eğitimi olarak iş sahibi olmalarını sağlayan ilköğretim düzeyinde mesleki eğitim veren bir okul olmuştur. Eğitim programı ihtiyat sınıfı ile birlikte yedi yıl olarak planlanmıştır. Yedi yılın sonunda başarılı olan 25 öğrenciye de 2 yıl mesleklerinde gelişmeleri için eğitim hakkı tanınmıştır.

Kuran-ı Kerim, ilmihal, ahlak derslerinin yanında Türkçe, tarih ve coğrafya dersleri de okutulmuştur. Ayrıca, Darülhayr-i Âli'de meslek eğitimi vermek amacıyla terzilik, marangozluk, kunduracılık, halıcılık, oymacılık ve müretteplik şubeleri tesis edilmiştir. Ayrıca, şimendifercilik eğitimi verilmek suretiyle demiryolu işletme memuru yetiştirilmiştir.

Sultan II. Abdülhamid adına tesis edilmiş olan Darülhayr-i Âli Sultanın tahtan indirilmesini müteakip 1909'da kapatılmıştır.

Bu çalışmada, geçmişte ya da var olan bir durumu var olduğu şekliyle tanımlamayı amaçlayan araştırma yaklaşımı olan tarama modeli kullanılacaktır. Bu model çerçevesinde, konu ile ilgili olaylar kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılacaktır. Tarama modelinin araştırma yaklaşımına uygun olarak konu hakkındaki bilgiler, yazılı belgelere başvurularak elde edilecek ve elde edilen dağınık bilgiler incelenen zaman ve mekân göz önüne alınarak bir sistem içinde bütünleştirilerek yorumlanacaktır.

Çalışmamızın sonunda, kimsesiz çocuklara verilen mesleki eğitimin düzeyi ve çocukların topluma kazandırılması hususunda Darülhayr'ın oynadığı rolün aydınlatılması hedeflenmektedir. Ayrıca, Darülhayr-i Âli'nin eğitim tarihimizdeki yeri tespit edilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Sözcükler: Darülhayr, Yetim, Çocuk, Mesleki Eğitim, Eytam, Zanaatkarlık.

VOCATIONAL EDUCATION FOR ORPHANS IN THE OTTOMAN EMPIRE: THE CASE OF DARÜLHAYR-İ ÂLİ

XIX. Century is a period in which the Ottoman Empire constantly lost land, and was thus subjected to a wave of immigration. In this process, the government has worked for the housing, accommodation and protection of immigrants as well as for the orphans to have a profession. Darülhayr-i Âli was established in 1903 to meet this need.

Besides sheltering the orphans in and feeding them “Darülhayr-i Ali” had been a school that afforded them with a job receiving vocational education. Training program was planned as seven years including prudence class. 25 successful students at the end of the seven years were allowed to receive an education for two years in order to advance in their careers.

Beside Quran, İlmihal, and Morality lessons Turkish, Reading, Orthography, History and Geography lessons were given at “Darülhayr-i Ali”. Otherwise, for the purpose of giving vocational education, tailoring, carpentry, shoemaking, carpet making, intaglio, compositing, departments were founded at “Darülhayr-i Ali”. Furthermore, railroad operators were trained by giving railroad education.

Sultan II. Darülhayr-i Âli, which was established in the name of Abdulhamid, was closed down in 1909 after the Sultan was dethroned.

In this study, the screening model that research approach aims to identify past or as it is a situation is used. Within this model, on the subject events will be tried in their own terms and is defined as. According to the research approach to the screening model information on the subject will be obtained by contacting to written documents and disorganized data obtained will be reviewed integrated in a system taking into account the examined time and place.

At the end of the study, it is aimed to clarify the level of vocational education given to orphaned children and the role played by Darülhayr in bringing children into society. In addition, the place of Darülhayr-i Âli in our educational history will be tried to be determined.

Key Words: Darülhayr, Orphan, Child, Vocational Education, Eytam, Craftsmanship.

BİRİNCİ ELDEN KANITLARIN AÇIK UÇLU SINAVLARDA KULLANILMASINA YÖNELİK BİR MODEL ÖNERİSİ: UNSEEN PAPER

Ş. Gülin KARABAĞ²⁷

Türkiye’de merkezi sınavlar başta olmak üzere, izleme, değerlendirme, sıralama vb. amaçlarla çeşitli sınavlar yapılmaktadır. Merkezi sınavlar çoğunlukla çok kişinin girmesi, objektifliği sağlanması, başarı ve sıralama amacına yönelik olması sebebiyle çoktan seçmeli sınavlar şeklinde hazırlanmaktadır. Ancak beceri ve süreç temelli yaklaşımlar farklı sınav ve soru tiplerini de zorunlu kılmaktadır. Ülkemizdeki merkezi sınavlarda açık uçlu soru hazırlanması ve uygulanması yeni yeni tartışılmakta ve modellenmektedir. Özellikle son yıllarda merkezi sınavlarda uygulanabilirliği açısından açık uçlu sorular üzerine tartışmalar, çalışmalar ve yayınlar yapılmaktadır. Bu bağlamda bu çalışmada, özellikle tarih öğretimi açısından açık uçlu soruların nasıl olması gerektiği üzerine bir değerlendirme yapılarak bir model önerilecektir.

Bu çalışmanın amacı, birinci elden kanıtların açık uçlu sınavlarda kullanılmasına yönelik bir model önerisi ortaya koymaktır. “Unseen Paper” öğrencilerin daha önceden görmedikleri bir belge üzerinde çalışarak tarihsel düşünme becerilerini ortaya koymaları beklenen bir sınav türü olup İngiltere’de Schools History Project (SHP) tarafından geliştirilmiştir. Bu sınavda öğrencinin, akademik çalışması boyunca öğrendiklerine dayanarak soruları yanıtlaması beklenir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelenmesi kullanılacak olup 1990 yılından itibaren School History Project (SHP)’nin yapmış olduğu sınavlardaki “Unseen Paper” örnekleri incelenecek ve bir model önerisi olarak özellikleriyle birlikte tanıtılacaktır. Böylece birinci elden kanıt kullanılarak tarihsel düşünme becerilerinin öğretilmesinin önemi yanında öğrenilen bu becerilerin aynı yolla değerlendirilmesi gerektiği vurgulanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tarih eğitimi, birinci elden kanıt, tarihsel düşünme becerileri, açık uçlu sınav

²⁷ Doç.Dr., Gazi Üniversitesi, Tarih Eğitimi ABD, e-posta: gulinkarabag@gmail.com

A MODEL PROPOSAL FOR USING FIRST-HAND EVIDENCE IN OPEN-ENDED EXAMS: UNSEEN PAPER

In Turkey, various exams, mainly in the central examination, are held for monitoring, evaluation, ranking purposes. Because of many people entering, providing objectivity and aiming for success and ranking, central exams are mostly prepared in the form of multiple-choice questions. However, skills and process-based approaches require different types of exams and questions. The preparation and implementation of open-ended questions in central exams has been discussed and modeled recently in Turkey. Nowadays, discussions, studies and publications on open-ended questions have been made in regards of applicability in central exams. In this context, a model will be proposed in this study by making an evaluation on how open-ended questions should be used in central exams, especially in terms of teaching history.

The aim of this study is to propose a model on using first-hand evidence in open-ended exams. ‘Unseen Paper’ is a concept where students are expected to demonstrate their historical thinking skills by working on a document they have not seen before, which was developed by the Schools History Project (SHP) in the UK. In this exam, students are expected to answer the questions based on what they have learned during their history classes in the secondary school. In the study, from the qualitative research methods document analysis will be used and “Unseen Paper” samples from the exams of School History Project (SHP) since 1990 will be examined and introduced with their features as a model proposal. Thus, it will be emphasized that besides the importance of teaching historical thinking skills by using first hand evidence, these learned skills should be evaluated in the same way.

Keywords: History teaching, first-hand evidence, historical thinking skills, open-ended exam.

OSMANLI DÖNEMİ EĞİTİM VE BARTIN EĞİTİM TARİHİ HAKKINDA TESPİTLER

Tunay KARAKÖK

Çalışmamızın ana konusu genel eğitim tarihi içerisinde Bartın'ın yeri ve önemidir. Bartın, Osmanlı döneminin 1460-1692 yılları arasında Anadolu Beylerbeyliği 'ne bağlı Bolu Sancağı sınırları içinde yer almış olup, Bolu Sancağının kaldırılmasıyla 1692-1811 yılları arasında Voyvodalıkla yönetilmiştir. 1811 yılında da Kastamonu Vilayetine bağlı olarak yeniden kurulan Bolu Sancağına bağlanarak bu dönemde ticari potansiyeliyle bölgenin Pazar yeri olan ve Oniki Divan adını almıştır. 1867 yılında ise ilçe olan Bartın'da 1876 yılında da Belediye Teşkilatı kurulmuştur. 1920 yılında Zonguldak Mutasarrıflığına bağlanan Bartın'ın 1924 yılında Zonguldak'ın il olmasıyla birlikte bu ilin ilçesi haline gelmiştir. 07 Eylül 1991 tarihinde de 28.08.1991 tarih ve 3760 sayılı yasayla il statüsüne kavuşmuştur.

Çalışma; araştırmanın konusunun ve kaynaklarının ele alındığı bir girizgâhtan sonra, Bartın tarihine dair kısa bilgilendirmenin verildiği bir giriş bölümü ile birlikte Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Bartın Eğitim Tarihi ki Osmanlı ve Cumhuriyet dönemleri ayrı ayrı ele alınmıştır, oluşmaktadır.

Kaynaklar noktasında ise; okullarımızda sağlıklı bir arşiv tutma çalışması söz konusu olmadığından çalışma süreci boyunca arşiv belgelerine ulaşmada bir takım güçlüklerle karşılaşmıştır. Osmanlı ve Cumhuriyet devri eğitim alanındaki bilgi ve belgelere ulaşmak için İstanbul'da Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi'ne; Ankara'da Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığına, Türkiye İstatistik Kurumu'na, Türk Tarih Kurumu Kütüphanesi'ne, Milli Kütüphane'ye başvurulmuştur. Bahsedilen arşiv ve kütüphanelerde Bartın ili eğitim hayatıyla ilgili belgeler bir sistem dâhilinde toplanılmaya çalışılmıştır. Ayrıca 1939 ve 1998 yıllarında hazırlanmış olan Bartın eğitim tarihi ile ilgili eserlerden de faydalanılmıştır. Bolu ve Kastamonu Salnameleri esas alınmış çalışmalar, Osmanlı dönemi Bartın'ında eğitim ile ilgili bilgilere ulaşmada önemli bir rol oynadı. Diğer yandan Maarif ve Devlet salnâmeleri taranarak ilgili bölümlerden faydalanma yoluna gidilmiştir.

OBSERVATIONS ABOUT OTTOMAN PERIOD EDUCATION AND BARTIN EDUCATION HISTORY

Tunay KARAKÖK

The main subject of our study is the place and importance of Bartın in the history of general education. Bartın was located within the borders of Bolu Sanjak of Anatolia Beylerbeyliği between 1460-1692 of the Ottoman period and was ruled by Voivodeship between 1692-1811 with the abolition of Bolu Sanjak. In 1811, it was connected to the sanjak of Bolu which was re-established in Kastamonu province and it became the market place of the region with its commercial potential in this period and took the name of 12 Divan. In 1867, Bartın, which was a district, was founded in 1876 as a municipality. Bartın became a district of Zonguldak in 1924 and became a district of Zonguldak. On September 7, 1991, with the law no.

This study; after an introductory study on the subject and the sources of the research, a brief introduction on the history of Bartın is given, along with an introduction to the History of Bartın Education from the Ottoman to the Republic. In the point of references; In schools, there are no difficulties in accessing the archive documents during the study process because there is no healthy archiving. In order to reach the information and documents in the field of education in the Ottoman and Republican Era, the General Directorate of State Archives of the Prime Ministry in Istanbul was sent to the Ottoman Archives; General Directorate of State Archives in Ankara Archive Department of the Republic, Turkey Statistical Institute, the Turkish Historical Society Library, the National Library were consulted. In the said archives and libraries, documents related to the educational life of Bartın province were collected within a system. In addition, the works related to the history of Bartın which were prepared in 1939 and 1998 were also utilized. Studies based on Bolu and Kastamonu Salnames played an important role in reaching information about education in Bartın during the Ottoman period. On the other hand, Education and State salnâms were searched and benefited from the related sections.

**AVUSTURYA-VİYANA ÜNİVERSİTESİ'NDE ARAP-İSLAM KÜLTÜRÜ VE
TARİHİ ÜZERİNE YAPILAN DOKTORA TEZLERİ HAKKINDA BİR
BİBLİYOGRAFYA ÇALIŞMASI**

(2008 – 2016)

Tunay KARAKÖK²⁸

Hüseyin DEMİR²⁹

Bu çalışma Avusturya-Viyana Üniversitesi Filoloji ve Kültürel Çalışmalar Fakültesi bünyesinde, Kuzey Afrika'da dâhil olmak üzere Yakın, Orta ve Uzak Doğu üzerine yapılan çalışmaların araştırılması hedeflenerek kurulan Şarkiyat Enstitüsü Arap Dili ve İslam Bilimleri Bölümü'nde Arap-İslam kültürü içerikli çalışmalar ile ilgili yapılmış ve hâlihazırda yayımlanmış olan doktora çalışmaları hakkında bir bibliyografik araştırmadır. Avusturya-Viyana Üniversitesi, 2008 yılından itibaren kendisine bağlı tüm çalışma birimlerinde yapılan bilimsel çalışmaların elektronik ortamda tam metin olarak yayınlanması sürecini başlatmış olup, Şarkiyat Enstitüsü Arap Dili ve İslam Bilimleri Bölümü'nce hazırlatılan çalışmalar da bu kapsamda sisteme yüklenmeye başlamıştır. Arap-İslam kültürü ile ilgili doktora tezlerinin yer aldığı E-Tez Servisi (*E-Theses - Hochschulschriften-Service*) de bu noktada 2008 yılından itibaren faaliyette olup, şu ana kadar bu sistemde adı geçen konu ile ilgili olarak 25 adet doktora çalışması bulunmaktadır. Bu çalışmalardan 10 tanesi tam metin erişime açık iken 15 tanesi ise, tam metin erişimine açık olmayıp sadece künye ve özet metin şeklinde yer almaktadır. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı bu çalışmada doküman analizi kullanılarak E-Tez-Servisi'nden elde edilen ve incelemeye konu olan 25 doktora tezi, yazar ismi referans alınarak konu başlıklarıyla birlikte içerikleri de incelenerek yıllara ve danışman öğretim üyelerine göre dağılımı da yapılarak araştırmaya dâhil edilmiştir. Avrupa'da yapılan bu bilimsel çalışmalara erişimde zaman kazandıran, Türkiye'de bu alanda bir boşluğu dolduracağı ve çalışmalardan elde edilen sonuçların Türkiye'de Arap-İslam kültür konusunda bilimsel araştırma yapmak isteyenlere katkı sağlayacağı kanaatindeyiz.

Anahtar Kelimeler: *Viyana Üniversitesi, Şarkiyat Enstitüsü, Arap Dili, Arap- İslam Kültürü, Doktora Tezi.*

²⁸ Öğr. Gör., Bartın Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, Ortaçağ Tarihi ABD, tkarakok@bartin.edu.tr

²⁹ Dr. Öğr. Üyesi., Bartın Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Çeviribilim Bölümü, Arapça Mütercim Tercümanlık ABD, hudemir@bartin.edu.tr

**A BIBLIOGRAPHY STUDY ON PHD STUDIES ON ARAB-ISLAMIC CULTURE
AND HISTORY IN AUSTRIA-VIENNA UNIVERSITY
(2008 – 2016)**

This study was conducted at the Faculty of Philology and Cultural Studies of the University of Vienna, Austria, with the aim of investigating the studies on the Near, Middle and Far East including North Africa. The Department of Arabic Language and Islamic Sciences was established in the Department of Arabic Language and Islamic Sciences. This is a bibliographic research about phd studies. Since 2008, the University of Austria-Vienna has initiated the process of publishing the full text of the scientific studies carried out in all of its affiliated units in electronic form, and the studies prepared by the Department of Arabic Language and Islamic Sciences of the Oriental Institute have begun to be uploaded to the system. E-Theses (Hochschulschriften-Service) which has phd's theses about Arab-Islamic culture, has been in operation since 2008 and so far, there are 25 phd's studies related to the subject mentioned in this system. 10 of these studies were open to full text and 15 of them were not accessible to full text, but only in the form of imprint and abstract text. In this study where qualitative research method is used, 25 phd thesis which is obtained from E-Thesis-Service by using document analysis is examined and the contents of the thesis are examined with reference to the name of the author, and their contents are analyzed according to years and advisors. In the time saving access to these scientific studies made in Turkey will fill a gap in this area and we believe that those who want to contribute to scientific research in the Arab-Islamic culture in Turkey that the results obtained from the study.

Key Words: *Austria-Vienna University, Oriental Institute, Arabic Language, Arab-Islamic Culture, PHD Thesis.*

TARİHSEL EMPATİ ETKİNLİKLERİYLE İŞLENEN SOSYAL BİLGİLER DERSLERİNİN ÖĞRENCİ ÜRÜN VE GÖRÜŞLERİNE GÖRE İNCELENMESİ³⁰

Necip KAYGISIZ*

Hüseyin ÇALIŞKAN**

*MEB, Tacir Tacir İmam Hatip Ortaokulu, İznik/BURSA, 16860, Türkiye**

*Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü,
Hendek/SAKARYA, 54300, Türkiye***

Bu araştırmanın amacı, ortaokul 7. sınıf sosyal bilgiler dersinde tarihsel empati becerisinin kazandırılmasına yönelik etkinlikler hazırlayarak bu etkinlikleri uygulamak ve etkinliklerin etkililiğini öğrenci görüşleriyle birlikte incelemektir. Öğrenci ürünleri/etkinliklerine göre tarihsel empatinin özelliklerini öğrencilerin gösterme düzeyinin nasıl olduğu ve tarihsel empatiye dayalı işlenen sosyal bilgiler derslerine yönelik öğrenci görüşlerinin nasıl olabileceği araştırmanın iki temel problemini oluşturmaktadır. Eylem araştırmasına yönelik bu çalışmada değerlendirme betimsel analize dayalı olarak yapılmıştır.

Eylem araştırması süreci iki ana problem ve araştırmanın alt problemleri çerçevesinde devam etmiştir. Bu doğrultuda uygulayıcı tarafından çoğunlukla birincil kaynaklar kullanılarak oluşturulan etkinliklerde değerlendirme Foster'in tanımladığı tarihsel empatinin 6 özelliği dikkate alınarak yapılmıştır. Ortaokulda öğrenim gören 8'i kız ve 9'u erkek olmak üzere 17 öğrenci çalışma grubunu oluşturmaktadır. "Ekonomik ve Sosyal Hayat" ünitesine yönelik beş kazanım on etkinlik eylem araştırması sürecine yayılmıştır. Ayrıca araştırma sürecinde uygulanan etkinliklerin tarihsel empati becerisini ortaya çıkarmadaki verimliliğini ortaya koymak için yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak öğrenci görüşleri alınmıştır. Sonuç olarak öğrencilerin etkinliklerdeki yanıtları dikkate alındığında tarihsel empati özelliklerinin birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü özelliklerine ulaştıkları görülmüştür. Ancak beşinci ve altıncı düzeylere öğrencilerin ulaşma durumlarının düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğrencilerin tarihsel empati etkinliklerinin uygulanmasına yönelik olumlu bir tutuma sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tarihsel Empati, Sosyal Bilgiler, Empati Etkinlikleri, Öğrenci Ürünleri, Öğrenci Görüşleri.

³⁰ Bu çalışma, Doç. Dr. Hüseyin ÇALIŞKAN danışmanlığında tamamlanan 19.06.2019 tarihinde Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsünde kabul edilen yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

INVESTIGATION OF SOCIAL STUDIES COURSES HELD BY HISTORICAL EMPATHY ACTIVITIES ACCORDING TO STUDENT PRODUCTS AND VIEWS

The aim of this research is to prepare activities for gaining historical empathy skills in 7th grade social studies course and to implement these activities and examine the effectiveness of these activities together with the students' opinions. Two basic problems of the research can be are how the level of showing the characteristics of historical empathy according to students' products/activities and how the students' views towards social studies courses based on historical empathy. In this action research, the evaluation was based on descriptive analysis.

The action research process continued with two main problems and sub-problems related to the research. In this respect, the evaluation was conducted by the practitioner in the activities mostly formed by using primary sources considering the 6 historical empathy characteristics defined by Foster. The study group consisted of 17 middle school students (8 girls and 9 boys). Five achievements and ten activities intended for the unit "Economical and Social Life" were extended to the action research process. In addition, the efficiency of the activities applied in the research process in revealing the historical empathy skills has been expressed with the students' views. As a result, when the students' responses in the activities were taken into consideration, it was seen that historical empathy features reached the first, second, third and fourth level of characteristics. However, it was concluded that students' level of reaching the fifth and sixth levels was low. It was also concluded that the students had a positive attitude towards the implementation of historical empathy activities.

Key Words: Historical Empathy, Social Studies, Empathy Activities, Student Products, Student Opinions.

EDİRNE’NİN EĞİTİM IŞIĞI: “ŞÛLE-İ MAÂRİF MECMUASI”

Haluk KAYICI

Türk tarihinde ilk mecmua 19. yüzyılın ortalarında neşredilmiş ise de, ancak 1880’li yıllardan sonra başta İstanbul olmak üzere Osmanlı ülkesinin birçok şehrinde farklı alanlar üzerine yayımlanan mecmuaların sayısı artmıştır. Bahsi geçen bu dönemde, Osmanlı Devleti’nin eski payitahtı ve önemli şehirlerinden olan Edirne’de yayımlanan ilk mecmualardan birisi de Şûle-i Maârif olmuştur. 1884 yılının sonlarına doğru şehrin eğitime yönelik olarak yayımlanan bu mecmuasının yayın süresi uzun olmamış ve sadece dört sayı çıkarılabilmektedir. Maksudı, maârife hizmet etmek ve siyasetten başka her şeyden bahsetmek olarak ifade edilen mecmuanın imtiyaz sahibi ve başyazarı Asaf Bey’dir. Muhiddin ve Ahmed Enveri Beyler de mecmuada yazılarıyla sürekli yer alan yazarlar arasındadır. Özellikle eğitime, edebî türlere ve fen bilimlerine ait metinler sayfalarında yer bulmuştur. Edirne ve hilafet tarihi hakkında da yazıların bulunduğu mecmuada, mealen yapılan tercüme de vardır. Bu çalışmada, mecmuanın teknik ve idarî özellikleri ile kadrosu hakkında bilgilere yer verilmiş, mecmuada yayımlanmış metinlerin başlık ve muhtevalarından faydalanılarak odaklanılan konuların ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türk Eğitim Tarihi, Türk Basın Tarihi, Yerel Basın, Edirne, Şûle-i Maârif.

EDUCATION LIGHT OF EDİRNE: “JOURNAL OF ŞÛLE-İ MAÂRİF”

Although the first periodical was promulgated in 19th century in Turkish history, it wasn’t until 1880s for periodicals in various fields in many provinces of the Ottoman Empire, particularly İstanbul, to increase in number. In the mentioned era, one of the first periodicals promulgated in Edirne, the former capital and one of the most important cities of the Ottoman Empire, was Şûle-i Maârif. This periodical, published in Edirne towards education during the end of the year 1884, was not long-lived and could release only four issues. Asaf Bey was the head writer and proprietor of this periodicle, purpose of which was to serve the city’s education and speak just about everything except politics. Muhiddin Bey and Ahmed Enveri Bey were amongst the permanent writers of the periodical. Its pages included texts on the fields of especially education, literature genres, and science. The periodical, which held texts about Edirne and Caliphate History, also included translations in meaning. This study aims to reveal the focused subjects of the periodical on the basis of the titles and contents of the texts it featured, while giving information about its staff and technical aspects.

Key Words: Turkish Education History, Turkish Press History, Local Press, Edirne, Şûle-i Maârif.

7.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN BAKIŞ AÇILARINA GÖRE

TÜRK-İSLAM MEDENİYETİNDE

YETİŞEN BİLGİNLER

Sibel KAYRAKÇI

MEB Denizli Mükerrer Mehmet Eke Ortaokulu Sosyal Bilgiler Öğretmeni,
s.aynali@hotmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Hülya ÇELİK

Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı,
hcelik@sakarya.edu.tr

Yaşadığımız coğrafya geçmişten günümüze birçok toplumu üzerinde barındırmış ve insanlığı birçok anlamda geliştirme konusunda son derece önemli olmuştur. Geçmişte bilimsel gelişmelerin temelini oluşturacak nitelikte çalışmalar yürütmüş Türk-İslam Medeniyetinde yetişen bilginlerin bilime önemli katkıları olduğu bilinmektedir. Eğitim sistemimizin merkezinde yer alan öğrencilerimizin bilime merakının artırılması ve aynı zamanda geçmişte yaşamış Türk-İslam bilginlerinin öğrencilerimize yeterince tanıtılması gereklidir. Bu bağlamda bilimi üretecek olan öğrencilerimizin, bilimin öncüsü olduğumuz dönemlerde Türk-İslam Medeniyetinde yetişen bilginlere dair görüşlerinin bilinmesi önemlidir. Bu araştırmada 7. sınıf öğrencilerinin Türk-İslam Medeniyetinde yetişen bilginlere ilişkin bakış açılarının ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda 2019 Eğitim-Öğretim yılı Şubat ayında Denizli ili Mükerrer Mehmet Eke Ortaokulu 7.Sınıflarında eğitim gören, Sosyal Bilgiler dersi başarısı 85 puan ve üstü olan 30 öğrenciye, belirlenen Türk-İslam bilginlerine (Harezmi, Farabi, İbn-i Sina, Hazini, Cezeri, İbn-i Haldun ,Ali Kuşçu, Fatih Sultan Mehmet, Piri Reis, Mimar Sinan, Katip Çelebi) dair görüşlerini değerlendirmek üzere yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Araştırma ,fenomoloji desenine uygun olarak yürütülmüş ve betimsel analize tabi tutularak değerlendirilmiştir.

Araştırma sonucunda, öğrencilerin genel olarak Mimar Sinan, Ali Kuşçu, Piri Reis, Harezmi, Fatih Sultan Mehmet, İbn-i Sina ve Cezeri hakkında fikir sahibi oldukları, diğer bilginler hakkında yeterli fikre sahip olmadıkları görülmüştür. Öğrencilerin Türk-İslam Medeniyetinde yetişmiş bilginlere ilişkin fikirlerini genel olarak Sosyal Bilgiler derslerinden, öğretmenlerinden, ders kitaplarından edindikleri görülmüştür. Ayrıca internet, aile, belgesel filmler ve çizgi filmlerin de öğrencilerin bu bilginlere ilişkin fikir edinmelerin de etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: 7. Sınıf Öğrencileri, Sosyal Bilgiler, Bilim, Türk-İslam Bilginleri, Türk-İslam Medeniyeti

THE SCHOLARS WHO WERE GROWN UP IN TURKISH-ISLAMIC CIVILIZATION ACCORDING TO THE VIEWS OF 7TH GRADE STUDENTS

The geography we live in has hosted many societies from the past to the present and has been extremely important in developing humanity in many ways. In the past, the scientific developments in the basis of scientific studies carried out in the nature of the Turkish Islamic civilization have brought valuable and important contributions to science. It is important for the students who are at the center of our education system to know the lives and scientific studies of Turkish-Islamic scholars who lived in the past and had great achievements and to know the students' views about these scholars. The lives and scientific studies of these scholars should be conveyed to the students. In this way, students can be influenced by the lives and personal characteristics and successes of these scholars to direct their future lives, to have a sense of scientific curiosity and to be raised as beneficial individuals to society. The aim of this research is to investigate the evaluation of 7th Grade students regarding the scholars raised in Turkish-Islamic Civilization.

Students; the Turkish Islamic scholars (Harezmi, Farabi, İbn-i Sina, Hazini, Cezeri, İbn-i Haldun, Ali Kuşçu, Fatih Sultan Mehmet, Piri Reis, Mimar Sinan, Kâtip Çelebi) and their knowledge of the period and scientific developments their opinions on the contributions were also evaluated. Research has been pursued according to Phenomology, which is one of the qualitative research methods. The study group of the research; Mükerrerrem Mehmet Eke Secondary School of Denizli Province is composed of 30 students who have social studies course success of 85 points and above. Developed with the consent of the researcher to collect data structured interview form was used .The data obtained were evaluated by descriptive analysis.

As a result of the research; the seventh grade students included in the research were generally familiar with the characteristics of the architects Mimar Sinan, Ali Kuşçu, Piri Reis, Harezmi, Fatih Sultan Mehmet, İbn-i Sina ve Cezeri, who were raised in Turkish Islamic civilization. However, it was concluded that some students did not have enough idea and correct information about Kâtip Çelebi, Hazini, Farabi, İbn-i Haldun. It has emerged that the students generally gained their ideas about the scholars who were educated in Turkish Islamic civilization from social studies courses, course teachers and textbooks. In addition, it was concluded that they obtained their knowledge from the internet, movies, documentaries, cartoons and their families.

Keywords: 7th Grade Students, Social Studies, Science, Turkish Islamic Scholars, Turkish Islamic Civilization

ENDERUN MEKTEBİ VE ÜSTÜN YETENEKLİLERİN EĞİTİMİ

Cihan KILIÇ

Enderun Mektebi, Osmanlı eğitim tarihi açısından önemli bir yere sahip olup pek çok açıdan önemli özelliklere sahiptir. Enderun mektebi ile yeniçeri ocağı ve saray hizmetinde kullanmak üzere Hıristiyan çocukları toplanarak belli görevler için eğitilirdi. Öğrenciler bu mektebe devşirme usulü ile seçilirdi. Devşirme yöntemi ile seçilecek öğrencilerin nitelikleri kanunlarla oldukça ayrıntılı bir biçimde belirlenmişti. Seçilen öğrenciler medreselerden farklı bir eğitime tabi tutulur, her basamağı ayrı düzenlenmiş eğitim basamaklarından sonra devlet hizmeti için hazır hale gelirlerdi.

Enderun Mektebi, çeşitli özelliklerine göre gruplanmış öğrencileri, farklılaşmış eğitim programlarına tabi tutarak eğitim ihtiyaçlarını karşılamış ve toplumun hizmetine hazırlamıştır. Bu yönüyle günümüz özel eğitim kurumlarının üstlendiği bir fonksiyonu yerine getirmiştir. Ayrıca bazı araştırmacılar tarafından seçilen öğrencilerin ve eğitimin niteliği göz önüne alınarak üstün yetenekliler okulu olarak kabul edilmiştir.

Bu araştırmada Enderun Mektebi üstün yetenekli bireylere eğitim verme boyutu ile ele alınmış, mektebin öğrenci seçme usulü olan devşirme sistemi ve sunulan eğitim üstün yeteneklilerin eğitimi açısından tartışılmıştır.

ENDERUN SCHOOL AND GIFTED EDUCATION

The Ottoman Palace School (Enderun School) has an important place in the history of Ottoman education and has important features in many respects. With the Enderun school, Christian children were gathered and trained for certain tasks to be used in the janissary army and palace service. The students were selected by devshirme method (devshirme: which is the method of student selection). Feature of the students who selected by the devshirme method was determined in a very detailed manner with the law. The selected students were given a different education from the madrasas so that after each training the students would be ready for the state service.

Enderun Mektebi had educated the students grouped according to their various characteristics and subjected them to differentiated education programs and prepared them for the service of the state. In this respect, it has fulfilled a function undertaken by today's private educational institutions. In addition, it has been accepted by some researchers as a gifted school considering the quality of the selected students and education.

In this research, Enderun School was tackled with the dimension of providing education to gifted students, the devshirme system and the education were discussed in terms of the education of gifted students.

1950-1960 YILLARINDA TARİH EĞİTİMİNDE TOPLUMSAL CİNSİYET SUNUMLARI

Arş. Gör. Hamide KILIÇ* & Doç. Dr. Betül BATIR**

Demokrat Parti'nin iktidara gelmesiyle kamusal, siyasal ve toplumsal alanda yaşanan değişmelerden eğitim sisteminin nasibini almaması imkansızdır. Bu tarihten itibaren tarih kitaplarında evrimin anlatılışından Osmanlı Devletine bakışın değişimine gözle görülür düzeyde farklılıklar ortaya çıkmaktadır. Milliyetçi-muhafazakar bir dönüşümün yaşandığı bu süreçte din derslerinin saatlerinin artması ve içeriğindeki değişiklik de eğitimde yaşanan değişimlerin temel göstergeleridir.

Bu dönemin tarih öğretiminde Türk tarihini dünya tarihi içerisinde ele alan bütüncül bir bakış açısı yer almaktadır. Dönemin tarih kitap yazarları arasında Faruk Kurtuluş, Emin Oktay, Hilmi Oran, Niyazi Akşit, Zuhuri Danişman, Osman Eğilmez sayılabilir.

Nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizinin kullanıldığı çalışmada 1950-1960 yıllarına ait ilkökul 4.sınıf tarih ders kitaplarında sunulan toplumsal cinsiyet tiplerini sunulacaktır. Toplumsal cinsiyet, toplumsal ya da kültürel olarak belirlenebilen, yere ve zaman göre içeriği değişebilen cinsiyet konumu ya da cins birliği olup kadın ve erkeğin ayrı ayrı toplumsal rollerinin bulunmasıdır. Çalışmada ders kitaplarında sunulan kişiler, roller ve mekanlar çıkarılarak tarih kitaplarındaki toplumsal modeller ortaya konulacaktır.

Anahtar kelimeler: tarih eğitimi, toplumsal cinsiyet, tarih ders kitapları, Demokrat Parti dönemi, eğitim.

* İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Sosyal Bilimler Eğitimi ABD

** İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Sosyal Bilimler Eğitimi ABD

GENDER PRESENTATIONS IN HISTORY EDUCATION AT 1950-1960S

When the Democratic Party came to the power, winds of change blew for Turkish education system too. Since 1950, there are noticeable differences in the history textbooks from the narration of Evolution Theory to the change in the view of Ottoman Empire. In this process, where a national-conservative transformation is taking place, the increasing hours of religious lessons and change in the content of that lesson are the main indicators of the changes.

In the history teaching of this period, there is a holistic perspective from Turkish history to world history. Some of the history textbooks writers of that time are Faruk Kurtuluş, Emin Oktay, Hilmi Oran, Niyazi Akşit, Zuhuri Danişman, Osman Eğilmez.

In this study, gender typologies of the 4th grade history textbooks in 1950-1960s will be presented by using document analysis one of the qualitative research methods. Gender is related to the culture and social division into “masculine” and “feminine”. Gender therefore pertains to the qualities, tastes, aptitudes, roles and responsibilities associated with men and woman in a society. In this study, the presented social models will be revealed by listing and classifying the people, their roles and places at history textbooks.

Key words: history education, gender, history textbooks, Democratic Party era, education.

CUMHURİYET DÖNEMİNDE ANADOLU'DAN EĞİTİME BİR BAKIŞ: ÇIĞIR DERGİSİ³¹

Doç.Dr. Fahri KILIÇ

Bolu'da Vilayet Matbaası açıldıktan sonra Vilayet Gazetesi, salname, haber bültenleri, resmi bildirimler, duyurular ile sanat ve edebiyat içerikli dergi ve gazeteler çıkarılmaya başlanmıştır. II. Meşrutiyet Döneminde Ferda, Kardeş, Millî Mücadele Döneminde Dertli, Türkoğlu, Kürsü-i Millet, Gamlı, Duygu Yurdu, Yeni Yol, Milli Gaye gibi dergi ve gazeteler yayımlanmıştır. Cumhuriyet'in ilk yıllarında Ankara'da kurulan Muallimler Birliğinin bir şubesi de Muallimler Birliği olarak Bolu'da kurulmuştur.

Bolu Muallimler Birliği de Altın Yaprak, Yeşil Yaprak ve son olarak da Çığır dergisi adıyla bir eğitim dergisi yayımlamıştır. Dergi toplam 7 sayı çıkartılmıştır. Derginin, İmtiyaz sahibi Muallim Vasfi, Mesul Müdürü Muallim İrfan, yazarları İrfan Mehmet, Muallim Şükrü, Muallim F. Zehra, Muallim Tahsin, Muallim A. Refik, talebe Saniye Hanım'dır.

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman inceleme tekniği kullanılacaktır. İncelemede alan yazınının dışında, arşiv kaynakları, süreli yayınlar, tetkik eserler ve anılara başvurulacaktır. Elde edilen bulgular ışığında Cumhuriyet Dönemi eğitim tarihi açısından genel bir değerlendirilme yapılacaktır. Dergide yer alan eğitim içerikli yazıların Bolu'nun eğitim öğretim hayatına etkileri değerlendirilecektir.

Anahtar kelimeler: Bolu, Cumhuriyet, Toplum, Kültür, Eğitim

³¹ Doç Dr. Fahri Kılıç, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim Dalı, kilic_f@ibu.edu.tr

A VIEW TO EDUCATION FROM ANATOLIA IN THE REPUBLICAN PERIOD: THE PERIODICAL ÇIĞIR

After the opening of Province Printing Office in Bolu publications of provincial newspaper, annual, news bulletin, pronouncement, announcements as well as magazines and newspapers with art and literature began. Magazines and newspapers like Ferda and Kardeş in II. Constitutional Monarch Period and Dertli, Türkoğlu, Kürsü-i Millet, Gamlı, Duygu Yurdu, Yeni Yol and Milli Gaye in the National Struggle Period were published. A branch of Teachers Union that was founded in Ankara in the first years of the Republic was opened in Bolu under the same name.

Bolu Teachers Union published educational periodicals with names Altın Yaprak, Yeşil Yaprak and finally Çığır. The periodical had 7 issues totally. The publisher was Vasfi Teacher, Responsible Manager was İrfan Teacher, contributors were İrfan Mehmet, Şükrü Teacher, f. Zehra Teacher, Tahsin Teacher, A. Refik Teacher and student Saniye Hanım.

In this work document analysis technique of qualitative research methods will be used. In the analysis archive sources, periodicals, surveys, and memoirs will be applied except from the body of literature. In consideration of the findings a general evaluation will be made regarding education history of Republican Period. The effects of educational writings in the periodical to the education in Bolu will be assessed.

Keywords: Bolu, Republic, Society, Culture, Education

İZMİR VE ÇEVRESİNDEKİ AVUSTURYA OKULLARININ 1918 YILINDAKİ DURUMU (AVUSTURYA ARŞİV BELGELERİNE GÖRE)

Sezen KILIÇ *

Avusturya-Macaristan İstanbul Basın ve Propaganda Subayı İzmir ve çevresindeki Avusturya okulları hakkında bilgi edinmesi için Yarbay Tetzeli'yi İzmir'e gönderir. Yarbay Tetzeli, bu okullar hakkında edindiği bilgilerin yanı sıra söz konusu okulların askeri kurumlar açısından bir propaganda aracı olarak nasıl kullanılacaklarının planını da raporunda ayrıntılı bir şekilde ortaya koyar ve 23 Haziran 1918 tarihinde raporunun Avusturya Dışişleri, Kültür ve Eğitim Bakanlıklarına gönderilmesini sağlar. Söz konusu raporda öncelikle 1915-1916 eğitim-öğretim yılından önce İzmir'de Avusturya-Macaristan devletinin himayesinde Viyana Mihitarist Enstitüsü ve Santa Maria Papaz Okulu olmak üzere yalnızca iki okulun mevcut olduğu belirtilmiştir. Bu okullardan Viyana Mihitarist Enstitüsü'nün geçmişi 1840 yılına dayanmakta ve eğitim dili Fransızca olduğu için İzmir'de Fransız Okulu olarak da tanınmaktaydı. Kötü bir lokasyonda konuşlanan Santa Maria Papaz Okulu'nda ise Fransızcanın yanında 1915- 1916 eğitim öğretim yılından itibaren Almanca eğitim de verilmekteydi. Bu iki okul dışında İzmir'de Avusturya-Macaristan İlk ve Ortaokulu, Katolik Kız Okulu, Özel Kız Okulu, Kordon Okulu ve Bornova Papaz Okulu olmak üzere dört okul daha mevcuttu. Bu okulların hangi mezhep veya kişilere ait olduğu, nerede konuşlandığı, öğrenci profili ile birlikte öğrenci sayısı ve kaç sınıfı bulunduğu, eğitim dili, öğretmen ve bina ihtiyacı ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. Bunun dışında İzmir'deki elit ailelerin çocuklarını bu okullara çekebilmek için alınması gereken acil önlemler hususunda da bilgiler sunulmaktadır. İzmir'deki mevcut okulların yanı sıra Aydın'daki tek Avusturya okulunun yapısı ve niteliği hakkında açıklamalarda bulunmaktadır. Yarbay Tetzeli raporunda İzmir'deki Avusturya-Macaristan okullarının dışında planlamaya alınan okullara dair kendi teklif ve önerilerini de sunmaktadır. Aynı zamanda raporunun sonunda söz konusu okulların öğretmen ve yönetici ihtiyacını karşılamak üzere kendince nasıl pratik bir çözüm yolu bulunduğunu da ortaya koymaktadır.

Bu çalışmamızın amacı ilk kez Avusturya arşiv belgelerine dayanarak İzmir ve çevresinde 1915-1916 eğitim-öğretim yılı öncesi ve sonrasında mevcut olan Avusturya okullarının 1918 yılındaki genel durumları ve faaliyetleri hakkında bilgiler vererek eğitim tarihine katkıda bulunmaktır.

Anahtar Kelimeler: Avusturya okulları, Katolik mezhepleri, İzmir, eğitim, propaganda.

* Doç. Dr., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Polatlı Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, sezenkili197@yahoo.com.

OSMANLI DÖNEMİNE AIT TARİHSEL DİZİLERE YÖNELİK ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN GÖRÜŞLERİ

Hande KOÇ

Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi
Anabilim Dalı, Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı

handekoc54@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Hülya ÇELİK

Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı

hcelik@sakarya.edu.tr

Bu araştırma ortaokul öğrencilerinin Osmanlı dönemine ait tarihsel dizilere ilişkin görüşlerini ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırmada tarama modeline dayanan araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından uzman görüşü alınarak hazırlanan 23 maddelik anket formu ve açık uçlu sorular kullanılmıştır. Araştırma evrenini 2018-2019 Eğitim-Öğretim yılı Sakarya ili Sapanca ilçesindeki tüm ortaokullar, örneklemini ise bu ortaokullardan 7. ve 8. sınıfa devam etmekte olan Osmanlı dönemi tarihsel dizilerini izleyen 72 kız, 81 erkek toplam 153 öğrenci oluşturmuştur. Araştırma sonunda anketten elde edilen veriler frekans, yüzde ve t-testi kullanılarak analiz edilmiştir. Açık uçlu sorulardan elde edilen veriler ise betimsel analize tabi tutulmuştur. Öğrencilerin çoğu Diriliş Ertuğrul dizisini izlemektedir. Bunda savaş sahnelerinin katkısının fazla olduğu görülmektedir. 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin Osmanlı dönemi tarihsel dizilere ilişkin görüşlerinde “Osmanlı dönemi tarihsel dizileri izlemekten hoşlanması”, “tarihe olan ilgiyi artırması”, “dizilerde kullanılan kelimelerin dikkat çekmesi”, “vatan, millet, bayrak sevgisi” ve “Osmanlı Devletine hayranlık uyandırması” maddeleri öne çıkmaktadır. Açık uçlu sorulara verilen cevaplarda ise Osmanlı dönemini izlerken savaş sahnelerinin dikkat çektiğini, Osmanlı Devleti denildiğinde “savaşlar”ın akıllarına geldiğini belirtmişlerdir. Osmanlı dönemi tarihsel dizilerini 153 öğrenciden 108’i gerçekçi bulmakta ve gerçekçi bulma nedenini ilk olarak “oyuncuların gerçekçi rol yapması” şeklinde ifade etmektedirler.

Anahtar kelimeler: tarihsel diziler, ortaokul öğrencileri, sosyal bilgiler, Osmanlı Dönemi

SECONDARY SCHOOL STUDENTS VIEWS ON THE HISTORICAL SERIES OF THE OTTOMAN PERIOD

The aim of this study is to reveal the views of middle school students about historical series of Ottoman period. In the study, which is based on the screening model, a 23-item questionnaire and open-ended questions prepared by the researchers with the opinion of the expert were used as data collection tools. The universe of the study is composed of all secondary schools in Sapanca district of Sakarya province in the 2018-2019 academic year, and a total 153 students, 72 girls and 81 boys, whose sample follows the historical sequences of the Ottoman period from these secondary schools to the 7th and 8th graded. The data were analyzed by frequency, percentage, t test. Open ended questions were subjected to descriptive analysis. Answers given are collected under specific themes. The majority of the students watch the series *Diriliş Ertuğrul*. In this case, the contribution of the battle scenes seems to be too much. 7th and 8th grade “to enjoy watching historical sequences of Ottoman period”, “to increase interest in history”, “notable words used in sequences”, “love of homeland, nation, flag” and “Ottoman state to admire” the items stand out. In the answers given to open-ended questions, they stated that the scenes of war attracted attention while watching the Ottoman period and that wars came to their minds when the Ottoman State was called. 108 students out of 153 students in the Ottoman period were found to be realistic and the reason for finding realistic first was that the actors acted realistically.

Keywords: Historical series, secondary school students, social studies, Ottoman period

HALKEVLERİNİN EĞİTİMDEKİ ROLÜ: BALIKESİR ÖRNEĞİ

DİDEM KONYA³²

Kültürde çağdaşlaşma ve çağdaş bir toplum oluşturma işlevi olan Halkevleri 19 Şubat 1932 tarihinde açılmıştır. Balıkesir Halkevi de halkevlerinin kuruluşundan bir yıl sonra 24 Şubat 1933'te açılarak çalışmalara başlamıştır. Balıkesir Halkevi Başkanı Esat Adil Bey'dir. Çalışma alanı olarak; Dil, Edebiyat ve Tarih, Güzel Sanatlar, Temsil, Spor, Sosyal Yardım, Halk Dershaneleri ve Kurslar, Kütüphane ve Yayın, Köycülük, Müze ve Sergi olmak üzere dokuz şubeye ayrılmıştır. Dil, Edebiyat ve Tarih şubesi ile Halk Dershaneleri ve Kurslar şubesi eğitime yönelik çalışmalar yapması bakımından önemlidir. Halka Türkçe okuma yazma öğretmeye yönelik açılan kursların yanında, İngilizce, Almanca, Fransızca gibi yabancı dil kursları, öğrenciler için destekleyici kurslar bu şubelerde verilen dersler arasındadır. On yılda 48 Türkçe, 31 İngilizce, 30 Fransızca, 25 Almanca kursu açılmıştır. Balıkesir tarihi incelendiğinde Halkevi ile ilgili birçok faaliyete rastlamak mümkündür. Bu çalışmada; Balıkesir Halkevi'nin Dil, Edebiyat ve Tarih Şubesi ile Halk Dershaneleri ve Kurslar şubesi başta olmak üzere eğitim üzerindeki rolü ve faaliyetleri incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Halkevi, Eğitim, Balıkesir

THE ROLE OF COMMUNITY CENTRES IN EDUCATION: BALIKESİR INSTANCE

DİDEM KONYA³³

Abstract: Community centers, which has the function of modernization in culture and forming a contemporary society, was opened on 19 February 1932. Also Balıkesir Community Center was opened in 24 February 1933 a year after the establishment of the Community Center. President of Balıkesir Community Center Esat Adil Bey. As working area; Language, Literature and History, Fine Arts, Representation, Sports, Social Assistance, Public Courses and Courses, Library and Publication, Village, Museum and Exhibition is divided into nine branches. The Language, Literature and History branch and the Public Courses and Courses branch are important in terms of educational activities. Among the courses offered in these branches are foreign language courses such as English, German, French, and supportive courses for students, as well as courses for teaching Turkish literacy to the public. 48 Turkish, 31 English, 30 French, 25 German courses opened in ten years. When the history of Balıkesir is examined, it is possible to come across many activities related to Community Center. In this study; The role and activities of Balıkesir Community Center on education, especially Language, Literature and History Branch and Community Courses and Courses branch will be examined.

Keywords :Community Centers, Education, Balıkesir

³² Doktora Öğrencisi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Tarih Bölümü, didemknya@gmail.com

³³ Doctoral Student, Muğla Sıtkı Koçman University, Department of History, didemknya@gmail.com

LİSE TARİH DERS KİTAPLARINDA I. DÜNYA SAVAŞI KONUSUNUN EVRİMİ

Erol KÖMÜR

M.E.B. Tarih Öğretmeni, İstanbul Aydın Üniv. Adalet M.Y.O. Öğrencisi.

Ders kitapları öğrenciler ve öğretmenlere doğrudan ulaşan önemli bir eğitim aracıdır. Tarih ders kitapları içeriği amacına uygun olarak kullanıldığında öğrencilerin duygu, düşünce ve becerilerinde önemli değişimlere neden olur. Bununla birlikte tarih ders kitapları aynı konuları farklı devirlerde farklı biçimlerde ele alınarak farklı içeriklerle sunulabilmektedir. I. Dünya Savaşı konusu da Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren lise tarih kitaplarında yer almıştır. Günümüze değin değişen tarih kitaplarında I. Dünya Savaşı konusu da önemli içerik farklılıkları ile tarih ders kitaplarında yerini almıştır. Çalışma nitel bir araştırma olup döküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Verilere lise tarih ve inkılap tarihi ders kitaplarından ulaşılmıştır. Farklı dönemlerde kullanılmış kitapların konu içeriği, hacmi, görselleri, haritaları, yaklaşım açıları, sebep-sonuç ilişkilendirmeleri arasında önemli farklılıklar tespit edilmiştir. Yazarların fikri yapısı, akademik birikimi, devrin hakim siyasi anlayışı gibi faktörler ders kitaplarının yazımını önemli ölçüde etkilemektedir. Söz konusu faktörlerin açık örneklerine kitaplarda rastlanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tarih eğitimi, lise tarih ders kitapları, tarih felsefesi, Türkiye Cumhuriyeti tarihi ders kitapları, inkılap tarihi ders kitapları.

THE EVOLUTION OF THE WORLD WAR IN HIGH SCHOOL HISTORY COURSE BOOKS

Erol KÖMÜR

M.E.B. History Teacher, İstanbul Aydın Univ. Justice M.Y.O. Students.

Textbooks are an important educational tool that reaches out directly to students and teachers. When used in accordance with the purpose of the history textbooks content causes significant changes in students' emotions, thoughts and skills. However, history textbooks can be presented with different contents by addressing the same subjects in different ways in different periods. The subject of World War I has been included in high school history books since the first years of the Republic. The history of World War I has taken its place in history textbooks with important content differences. The study was a qualitative research and document analysis method was used. The data were obtained from history and revolutions history textbooks. Significant differences were found between the subject content, volume, visuals, maps, approach angles and cause-effect associations of the books used in different periods. Factors such as the intellectual structure of the authors, academic background, and the dominant political understanding of the period affect the writing of the textbooks. Clear examples of these factors are found in books.

Keywords: History teaching high school history textbooks, history of philosophy, history textbooks Republic of Turkey, revolution history textbooks.

SOVYET TÜRKİSTANI'NDA EĞİTİM SİYASETİ

Dr. Tülay KÖSEOĞLU³⁴

Sovyet sisteminde halklara, millî kültürlerini, ancak sosyalist bir içerik taşımak şartıyla koruma ve yaşama imkânı tanınmıştır. 1917 Ekim İhtilali ile birlikte, etnik ve idari alandaki bölünmelerle ortaya çıkarılan ulusal kimlik, gerçek bir kültürün canlandırılması ya da desteklenmesi üzerine değil, zayıf bir içeriğin üzerine kurulmuştur. Gerçek içerik, Sovyet kültürüdür. Ulusal kültürler aşağı konumda tutulmuştur. Ulusal kültürün, kültürel talepleri karşılayamaması gerekiyordu. Bunun için eğitim sisteminde merkezîyetçilik esas alınmıştır.

Rus hükümeti, Türkistan'ı boyunduruğu altına aldıktan sonra okullar meselesini ortaya çıkarmıştı. Russkaya Tuzemnaya Şkola (Rus yerli okulu) adı altındaki bu okulların amaçları Rus dilini ve medeniyetini benimsetmektir. Bu düşünceden hareketle dilin Ruslaştırılmasını sağlayarak, Rus kültürünü yaymaya ve yerleştirmeye çalıştılar. Bu çerçevede Türkistan halkının din ve dil ile Ruslaştırılmasının yolunun, eğitim olduğu düşünülerek, bazı medreseler ve mektepler Rus devletinin çıkarlarına uygun bir biçimde düzenlenmiştir.

Sovyet hükümetinin Türkistan'da yürüttüğü eğitim siyaseti, Sovyet rejiminden kaynaklanıyordu. Her ülkenin eğitim sistemi, o ülkenin iktisadi gelişimi, sosyal yapısı, politik kültürü, tarihî ve kültürel özelliğini gösterir. Oysaki bu okullar, görünüş itibari ile yerli halkın yaşam tarzına uygun olsa da manevi olarak hizmet ettiği amaç görüldüğünden çok farklıydı. Bu çalışmada, 1917 Ekim İhtilali ardından Rus Bolşevikleri'nin Türkistan coğrafyasında uyguladıkları tarih eğitimi siyaseti tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Bolşevik Devrimi, Sovyet Türkistan'ı, Türkistan'da Eğitim, Türkistan'da Tarih Eğitimi.

³⁴ tksglu0@gmail.com

EDUCATION POLITICS IN SOVIET TURKISTAN

Under the Soviet system nations were allowed to maintain and live their national cultures only on the condition that such would have a socialist content. With 1917 October Revolution, national identities emerged with the ethnic and administrative separation were based on a weak content instead of supporting and reviving a real culture. The real content was the Soviet culture. National cultures were at a lower level on the ladder of priority. National cultures were not supposed to meet cultural demands. Therefore centralization was adopted as the main policy in the education system.

After the Russian government took control over Turkistan, schools became a priority. The purpose of these schools called Russkaya Tuzemnaya Şkola (Russian Local school) was to promote and enforce Russian language and civilization. Based on this ideology, they try to make the language Russian, and spread and enforce Russian culture. With the belief that making Turkestan people Russian in religion and language was possible through education, some madrasas and schools were reorganized for the benefit of Russian interests.

The education policy of the Soviet government in Turkestan was based on the Soviet government system. Each country's education system shows economic development, social structure, political culture, history and culture of that country. However, although these schools were a good match for the local people's life style at first glance, their intended purpose was very different from this. This study will discuss Russian Bolsheviks' politics on history education in Turkestan following 1917 October Revolution.

Key Words: Bolshevism revolution, Soviet Turkestan, Education in Turkestan, History education in Turkestan.

YABANCI SİNEMADA MİLLİ KİMLİK İNŞAASI BAĞLAMINDA TÜRK İMAJI: BULGAR TARİHİ FİMLERİNİN İNCELENMESİ

Cemile KURT

Gazi Üniversitesi, cemile.kurt@gazi.edu.tr

Doç. Dr. Gülin KARABAĞ

Gazi Üniversitesi, gulinkarabag@gmail.com

Birçok konuda olduğu gibi tarih aktarımında da etkili olan sinema, bu durumu gerçekleştirmek için tarihi filmleri kullanmaktadır. Tarihi filmler, ulusların kendi geçmişine ve başka milletlerin geçmişlerine nasıl baktığını yansıtmaktadır. Farklı amaçlara hizmet eden tarihi filmlerin kullanılan en yaygın amaçlarından biri milli kimlik oluşturmaktır. Milli kimlik inşasını amaçlayan tarihi filmlerde kendinden olmayan teması ise sıkça kullanılmakta, “biz” kavramını ön plana çıkarmak için “öteki” kavramları somutlaştırılmaktadır.

Pek çok millet ise kendi tarihine baktığında Türk ve Türklük kavramıyla karşılaşmakta, tarihlerinin bir parçası olarak Türk’ü ele almak durumundadır. Uzun yıllar Türk hâkimiyetinde kalmış ve Türklerle birlikte yaşamış Bulgarların tarihi filmleri Türk’ü ele aldığı gibi, yabancı sinemada Türk ve Türklük algısını da ortaya koyan filmler arasında önemli örnekler konumundadır. Bu araştırma, Bulgar sinemasında milli kimlik inşası bağlamında Türk imajının nasıl olduğunu ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu doğrultuda farklı zaman aralıklarına sahip üç tarihi film ele alınacaktır. Filmlerin ilki, Bulgar - Rus ortak yapımı “Heroes of Shipka” dır, ikincisi Bulgar yapımı “Time of Violence” ve sonuncusu ise Bulgar - Rus ortak yapımı “Turkish Gambit” filmleridir. Söz konusu filmlerin milli kimlik inşası ve Türk imajı bağlamında, Saussure’ün gösterge anlayışı ile Barthes’in anlamlandırma yöntemi temel alınarak göstergebilimsel analizleri yapılarak filmler çözümlenmeye ve yorumlanmaya çalışılacaktır.

Anahtar kelimeler: Türk imajı, Bulgar sineması, tarihi filmler, göstergebilimsel analiz

TURKISH IMAGE IN THE CONTEXT OF NATIONAL IDENTITY BUILDING IN FOREIGN CINEMA: ANALYSIS OF BULGAR HISTORY FILMS

Cemile KURT

Gazi Üniversitesi, cemile.kurt@gazi.edu.tr

Doç. Dr. Gülin KARABAĞ

Gazi Üniversitesi, gulinkarabag@gmail.com

As in many other subjects, cinema is effective in transferring history and uses historical films to realize this situation. Historical films reflect how nations view their own history and the history of other nations. While they serve various purposes, one of the most common aims of historical films is to create a national identity. In historical films aimed at the construction of national identity, the theme of foreignism is frequently used and the concept of "the other" is embodied in order to bring the concept of "we" to the forefront.

Many nations, when looking at their own history, encounter the concept of Turkish and Turkishness, and have to examine Turks as a part of their history. The historical films of Bulgarians who lived under Turkish domination and lived with Turks for long years are important examples among the films that reveal the perception of Turkish and Turkishness in foreign cinema. This research aims to reveal the Turkish image in the context of the construction of national identity in Bulgarian cinema. Three historical films of different time eras will be analyzed. The first of the films is the Bulgarian-Russian co-production Heroes of Shipka, the second is the Bulgarian-made "Time of Violence" and the last is the Bulgarian-Russian co-production "Turkish Gambit". The films will be analyzed and interpreted by semiotic analysis based on Saussure's understanding of sign and Barthes's method of meaning in the context of national identity construction and Turkish image.

Keywords: Turkish image, Bulgarian cinema, historical films, semiotic analysis

MÜZELERİN TARİH TEMALI GEZİCİ BAVUL MÜZE UYGULAMARI

Dr. Öğr. Üyesi Cihan Şule KÜLÜK*

Toplumda müze kültürü ve tarih bilincinin oluşturulmasında önemli bir yeri olan gezici bavul müzeler, “uzaklık, ulaşım zorlukları, maddi olanaksızlıklar, zamansızlık, hastalık, engellilik” vb. gibi nedenlerden dolayı, müzeleri ziyaret etme olanağı bulamayan kişilere erişerek gezici müze hizmeti sağlayan araçlar olarak müzeyi ve toplumu bütünleştirme görevi üstlenirler. Amerika Birleşik Devletleri, Birleşik Krallık, Avustralya, Kanada gibi gelişmiş ülkelerde müze nesnelere kamuya erişimini sağlayan uygulamalı- dokunulabilir müze nesnelere içeren gezici bavul müzeler, eğitim-öğretim ortamlarında, eğitimin her alanında olduğu gibi özellikle tarih öğretiminde etkin bir biçimde kullanılmaktadır. Ancak Türkiye’de gelişmiş ülkelerde uygulanmakta olan gezici bavul müze hizmetleri gibi tam anlamıyla yapılandırılmış, sürdürülebilirlik bağlamında başarıya ulaşmış, tarih teması kapsamında tasarlanmış, okulların erişimine açılmış ve ödünç verme sistemiyle yürütülen gezici bavul müze uygulamaları bulunmamaktadır. Bu bağlamda araştırmanın, Türkiye’deki sanat müzeleri için örnek teşkil edeceği ve alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ülkemizdeki bu alanda duyulan gereksinimden hareketle bu araştırmada; tarih öğretiminde kullanılan gezici bavul müze uygulamalarının içerik ve işleyişini Amerika Birleşik Devletleri, Birleşik Krallık’taki müzeler örneğinde betimlemek amaçlanmaktadır. Bu araştırma, betimsel tarama modelinde olup, veriler doküman inceleme tekniğiyle toplanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müze, Gezici Bavul Müze, Tarih, Tarih Öğretimi.

THE APPLICATION OF MUSEUMS’ LOAN BOXES FOCUSING ON HISTORY

Playing an important role in creating a consciousness on museum culture and history in society, the museum loan boxes assume the task of integration of museums and the society as a means to reach people when they are unable to visit museums due to such reasons as “distance, transportation difficulties, financial impossibilities, lack of time, affliction and disabilities”, and offer them mobile museum service. Providing people with access to museum artifacts and possessing applied tactile museum materials in developed countries like the United States, the United Kingdom, Australia and Canada, museum loan boxes are put to use efficiently in history teaching in particular just as in all fields of education. However, museum loan boxes are not available in Turkey unlike in developed countries with their well-structured and successfully sustainable practice designed for history teaching and open access to schools with a loan framework. Therefore, it is regarded that this research could set an example for art museums and benefit the body of literature, and considering the need in this field in Turkey, the research aims to portray the scope and working of museum loan boxes used in teaching history through the examples of museums in the United States and the United Kingdom. This research has been conducted through descriptive survey model, and the data have been collected by document review technique.

Key Words: Museum, Museum Loan Boxes, History, History Teaching.

*Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü,
Email:csule82@hotmail.com

AZERBAJCAN'DA TARİH ÖĞRETMENLERİNİN HAZIRLANMASI SİSTEMİ

GÜLNAZ MAHMUDOVA

Doç.Dr. Azerbaycan Milli İlimler Akademisi

A.A.Bakıhanov adına Tarih Enstitüsü,

e-mail: gulnaz-78@inbox.ru

Genç neslin terbiyesi ve eğitiminde en önemli şahıs sosyal bilimlerin temelini öğreten tarih öğretmenidir. Toplumun gelişim kuralları tarih öğretmenleri için yeni görevler getirmiştir. Sözkonusu görevlerin başarı ile yerine getirilmesi bir anlamda öğretmenin profesyonelliği, kültürü ve bilgisine bağlıdır. Bir tarih öğretmeni kendi alanını, eğitim verdiği bilim dalını mükemmel bilmekle beraber, yüksek zekaya sahip olmalı, bilişim teknolojisini kullanmayı becermeli, modern yöntem ve teknikleri kullanmalıdır. Tarih öğretmenin iletişim, kültür, bakış açısı, sosyal olay ve süreçlere karşı tutumu modern gereksinimleri karşılamalıdır. Öğrencilerin bilgi ve becerilerinin, bakış açısı ve yaratıcı düşüncelerinin gelişimine ek olarak, onları mükemmel insan olarak şekillendirmede önemli rol oynayan tarih öğretmeni pedagojik yeteneklere, bilgi ve becerilere sahip olmalıdır.

Toplumun gelişimi, vatandaşın- bağımsız bir kişiliğin nasıl büyüdüğü, devletin yapılanmasına aktif olarak ne kadar katılabildiği ile alakalıdır. Tüm bunlar ise bir kişiyi gelecekteki faaliyetlerinin sosyal bağlamına hazırlanmasında etkili olan beşeri bilimlerin öğretiminin verimliliğine bağlıdır. Beşeri bilimlerin eğitiminin ayrılmaz bir parçası olan tarih, insanın düşünce tarzının ve bakış açısının oluşumunda, gençlerin yüksek ahlâki değerler ve vatanseverlik ruhunda yetiştirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Bu görevlerin üstesinden yalnızca yetenekli, hümanist, yüksek pedagojik becerilere sahip, teorik ve metodolojik eğitimi olan bir öğretmen gelebilir.

Öğretim sürecinin etkinliği, derin bir bilimsel ve metodolojik bilgiye, yaratıcı düşünceye, geniş kültüre, pedagojik ve psikolojik hazırlığa, yüksek ahlaki ve mesleki niteliklere sahip öğretmenlere bağlıdır.

Eğitim içeriğinin etkili bir şekilde benimsenmesini sağlayan öğretmenlerin hazırlanmasının kalitesini etkileyen önemli faktörlerden biri yüksek eğitim sürecidir. Tarih öğretmenin eğitim gördüğü yükseköğretim kurumlarında eğitim kalitesi, ders kitaplarının, yardımcı malzemelerin, müfredatın yüksek düzeyde hazırlanması, devamlı güncellenmesi ve modern eğitim standartlarına cevap vermesi ile belirlenir.

TARİH VE MODERNİTE: POSTMODERNİZM ESKİ SOVYETLER BİRLİĞİ ÜLKELERİ TOPLUMLARINDA İFADE ÖZGÜRLÜĞÜNÜN GELİŞİMİ İÇİN NE VADEDİYOR?

Tarana Mahmudova

Baku State University

Postmodernizm, modern dünyanın manzarasını farklı bakış açılarıyla "çizen" entelektüel bir harekettir. Herhangi bir terimde "post" ön eki daha önceki devrin tarihe kapandığına, yeni bir dönemin başladığına işaret etmektedir. Postmodernizm modern tarihle tüm ilişkileri kesen bir yaklaşım olarak da değerlendirilmektedir.

Postmodernistler bilgiyi işaret ve semboller sistemi olarak görürler. Postmodernizmde en önemli kriterlerden biri anlamdır. Onunla ilgili tüm alanlar yaklaşımın araştırma hedefidir. Bilgi, enformasyon, medya içeriği 'anlam' kavramının temel bileşenleri olarak özel bir dikkatle incelenir. Mutlak gerçeği inkar eden bu eğilim, bilginin de nispi ve değişken olduğu fikrini desteklemektedir. Postmodernizm, olgu derlemesi gibi değerlendirilen tarihi de gerçek saymayarak hakikat olarak bilinen birçok olay ve bilgileri reddetmektedir.

Çağdaş bilgi ve iletişim teknolojileri sayesinde, postmodernizm ilkeleri de dahil olmak üzere yeni fikirler tüm dünyaya ve eski Sovyet cumhuriyetlerine hızla yayılıyor.

Nispiliğe ve değişkenliğe dayanan postmodernizmin ilkeleri tartışmalara yol açıyor, alternatif düşüncelerin varlığını önemli sayıyor. Bu fikirler eski Sovyetler Birliği cumhuriyetleri için çok çekici olurken ayrıca onların birçok farklı toplumsal konulara bakış açılarını ve siyasi görüşlerini etkilemektedir.

Postmodernizm ilkeleri eski Sovyetler Birliği cumhuriyetlerinde ifade özgürlüğünü nasıl etkileyebilir? Yeni dönemin bilgi ve iletişim ortamı bu ülkelerin medya sisteminde neleri nasıl değiştirebilir? Postmodernizm bu cumhuriyetlerin gelecekleri için neler vadediyor? Bu araştırma bu ve diğer soruları cevaplandırmağı hedeflemektedir.

HISTORY AND MODERNITY: WHAT DOES POSTMODERNISM PROMISE FOR THE DEVELOPMENT OF FREEDOM OF EXPRESSION IN THE SOCIETIES OF THE FORMER SOVIET UNION COUNTRIES?

Postmodernism is an intellectual movement that draws the landscape of the modern world from different and unusual perspectives. In any term, the prefix "post" indicates that the previous era has ended in a certain part of history and signifies the beginning of a new era. Therefore, postmodernism is seen as a movement that cuts away all relations with modern history.

Postmodernists characterize information as a system of signs and symbols. One of the most important criteria in postmodernism is meaning. All fields related to meaning are the research objectives of this movement. Knowledge, information, and media content are examined with special attention as the main components of the concept of 'meaning'. This movement that

denies the absolute truth supports the idea that knowledge is also relative and variable. Postmodernism rejects many historical events and facts known as truth although history is considered a system of evidence.

Thanks to contemporary information and communication technologies, new ideas, including the principles of postmodernism, are spreading rapidly throughout the world and the former Soviet Republics.

The principles of postmodernism based on relativity and variability lead to controversy and consider the existence of alternative ideas as important. While these ideas are very attractive for the post-Soviet Republics, they also affect their standpoints and political views on many different social issues.

How can the principles of postmodernism affect freedom of expression in the post- Soviet Republics? How can the information and communication environment of this new era change the media system of these countries? What does postmodernism promise for the future of these republics? This research aims to answer these and other questions.

TARİH ÖĞRETİMİ VE MANAVİ DEĞERLER

Shahla Mammedli

Çağdaş sosyal-kültürel şartlarda ümuminsan değerlerinin belirlenmesi güncel nitelik almıştır, çünkü değerler eğitimi ve eğitimin temel içeriğini oluşturuyor. Değerler, onların idrak edilmesine dikkat tarihin dönüm noktalarında özel önem arz etmektedir ve değerlere müracaat devlet politikasının eğitim alanında önemli ilkelerinden olmalıdır. Tarihin eğitiminde yeni biçim ve yöntemlerin uygulanması bugünkü zamanda olağan, hem de zorunludur.

Tarih derslerinde öğrenciler Vatanı kuran insan kaderlerini izliyorlar, manevi zenginliklerini yükseltiyorlar. Yaşanan tarihi olaylarla ilgili sorulara cevap veren öğrenciler durumu analiz etmek alışkanlığına sahipleniyorlar, katılımcıların konumunu ve rolünü değerlendirmeyi öğreniyorlar.

Tarih dersleri öğrencilerin kişiliğinde birçok olumlu niteliklerin oluşmasına etki ediyor. Tarih dersleri öğrencilerde vatandaşlık, vatanseverlik gibi niteliklerin terbiye edilmesi konusunda değerli fırsatlar veriyor. Felsefi-tarihi sorun olan tarihte bireyin rolü, tarihin gidişatının analizi zorunlu olarak şu veya bu şahsın tarihi olaylara etkisi konusunu ortaya atıyor: Böyle bir değişiklik kaçınılmaz mıydı? Bu tarihi şahsiyet olmasa idi ne değişirdi? Kibi sorular oluşuyor.

Sırf insanlar tarihi yaratır gerçeğinden tarihi felsefenin diğer önemli konusu –zorunluk veya tesadüf sorunu oluşuyor, bu da bireyin rolü sorunuyla sıkı ilişkilidir. Tarihte bireyin rolü, onun kendisinden, yoksa tarihi durumdan, tarihi olgudan bağımlı olmas, yahut her ikisinden bağımlı olması sorusuna cevap vermek çok zordur.

HISTORY CURRICULA AND SPIRITUAL VALUES

Shahla Mammedli

As values compose a base of behavior of the young generation and content of general education formation of the universal ethics acquires a special meaning in the modern world. Values and their understanding become more crucial in the turning points of history. To refer to the modern approaches and technology in the teaching of history is necessary and logical. Studying history students able to track destiny of history makers, at the same time enrich their natural and spiritual world. Sometimes learning history of political characters students compare their life with the life of heroes of history, try to understand their motives and aims in different historical situations. As a philosophical problem the role of personalities in history is an important issue. This problem defines the role of personalities in the different historical circumstances and their influence on the course of history. This paper examines the inevitability-fortuity issue in history studies through the role of personality. Different history curricula are the subject of this research. Descriptive comparative method will be used for this investigation.

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ TARİH ÖĞRETİMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

DOÇ. DR. Hatice MEMİŞOĞLU

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Eğitim Fakültesi

Büşra ÖZTÜRK

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Araştırmanın amacı, Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının tarih öğretimine ilişkin görüşlerini belirlemektir. Veri toplama ve yorumlama sürecinde nitel araştırma yöntemlerinden biri olan olgubilim deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2018- 2019 eğitim -öğretim yılı Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümü 4.sınıf öğretmen adayları oluşturmuştur. Çalışmaya 19'u kadın, 14'ü erkek olmak üzere 4.sınıf düzeyinde toplam 33 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırma verileri yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Görüşme yoluyla elde edilen verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Elde edilen veriler, mantıklı bir biçimde betimlenerek, sonra da alıntılarla yorumlanarak neden-sonuç ilişkilerine ulaşılmıştır. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının tarih öğretimine ilişkin görüşleri betimlendikten sonra, elde edilen bu veriler ışığında değerlendirmeler yapılmıştır. Bulgular sonucunda, sosyal bilgiler öğretmen adayları, tarih öğretimini vatandaşlık bilinci açısından çok önemli gördüklerini, Tarih dersinin farklı yöntem ve tekniklerle anlatılmamasının tarih öğretiminde yaşanan büyük bir sorun olduğunu ifade etmişlerdir. Tarih derslerinde yaşanan bu sorunlar için farklı yöntem ve teknikler kullanılmasının önemli bir çözüm yolu olduğunu, dersin ilgi çekiciliği açısından da eğitim materyallerinin, eğitici oyunların ve mekan gezilerinin tercih edilmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler : Tarih, Tarih Öğretimi, Öğretmen Adayı

SOCIAL STUDIES TEACHERS CANDIDATES' VIEWS AS TO HISTORY TEACHING

Doç. Dr. Hatice MEMİŞOĞLU

Bolu Abant İzzet Baysal University

Education Faculty

Büşra ÖZTÜRK

Bolu Abant İzzet Baysal University

Education Sciences Institute

The aim of the study is to determine the opinions of candidate social studies teachers as to history teaching. Phenomenology, one of the qualitative research methods, was used in the process of data collection and interpretation. The study group of the study consisted of 4th grade teacher candidates from the Social Sciences Teaching Department of the Faculty of Education at Abant İzzet Baysal University in the 2018-2019 academic year. A total of 33 candidate teachers, 19 of whom were female and 14 of whom were male, participated in the study. Datas were collected through a semi-structured interview form. Descriptive analysis technique was used to analyze the data obtained through interviews. Reason-result relationships were obtained by describing the obtained datas logically and then interpreting it with quotations. After describing the views of candidate social studies teachers as to history teaching, evaluations were made in the light of these datas. As a result of the findings, candidate social studies teachers stated that history education is very important in terms of citizenship awareness and that not teaching History lesson with different methods and techniques is a big problem in history teaching. They stated that the use of different methods and techniques is an important solution for these problems in the history lessons and that educational materials, educational games and field trips should be preferred for the attractiveness of the lessons.

Key words : History, History Teaching, Candidate Teacher

**SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ GÜÇLÜK YAŞADIKLARI
TARİH DERSLERİNİN İKİLİ KARŞILAŞTIRMAYA DAYALI OLARAK
ÖLÇEKLENMESİ**

Öğrt. Gör. Ceren MUTLUER

Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Eğitim Fakültesi

Doç. Dr. Hatice MEMİŞOĞLU

Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Eğitim Fakültesi

Bir bireyin yetişmesinde öğretmenler büyük rol oynar. Öğretmen-öğrenci arasındaki iletişim, öğretmenlerin bilgiyi öğrenciye kazandırma becerisi ve alan hâkimiyeti öğretmenlik mesleği için önemli becerilerdendir. Kendi alanında yetkin bir sosyal bilgiler öğretmenlerinin de yukarıda belirtilen özelliklerin barındırması beklenir. Alan dersleri içerisinde ortaokul sürecinden üniversite son sınıfa kadar tarih dersleri, öğretmen adaylarının öğrenmesi gereken derslerinin başında gelmektedir. Tarih dersleri kapsamlı ve sözel beceriye hitap ettiği için, birçok sosyal bilgiler öğretmen adaylarının güçlük yaşadıkları derslerinden biridir. Bu araştırmada ikili karşılaştırma yöntemi kullanarak, öğretmen adaylarının en çok ve en az güçlük yaşadıkları tarih derslerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmada, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yargılarını V. Hal denklemiyle tarih derslerinde güçlük yaşama düzeylerini tespit etmek için ölçekleme çalışması yapılmıştır. Bu araştırma, örneklemde elde edilen bilgileri evrene genelleme amacı gütmemektedir. Bu nedenle, yapılan çalışmada temel bir araştırma niteliğindedir. Araştırmaya, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesinde 2018-2019 eğitim-öğretim yılında 3. ve 4. sınıfta öğrenim gören 50 sosyal bilgiler öğretmen adayı katılmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacıların geliştirdikleri ikili karşılaştırmayı içeren bir ölçme aracı kullanılmıştır. Yapılacak ikili karşılaştırma ile en zor dersten en kolay derse sıralama belirlenecektir. Veriler analiz edilerek, tablolaştırılıp, yorumlanacaktır.

Anahtar Sözcükler: Tarih, İkili karşılaştırma, Sosyal bilgiler, Öğretmen adayı

THE SCALING OF HISTORY COURSES WHICH SOCIAL STUDIES TEACHER CANDIDATES ARE BASED ON DUAL COMPARISON

Lecturer Ceren MUTLUER

Bolu Abant Izzet Baysal University

Education Faculty

Associate Professor Hatice MEMİŞOĞLU

Bolu Abant Izzet Baysal University

Education Faculty

Teachers play an important role in raising an individual. The communication between teacher and student, the ability of teachers to gain knowledge to the students and field dominance are important skills for the teaching profession. Qualified social studies teachers are expected to have abilities that mentioned above. History courses from the middle school process to the last year of the university are among the main courses that candidate teachers should learn. As history classes address comprehensive and verbal skills, it is one of the most challenging courses for social studies teachers. In this research, it was aimed to determine the history courses which the most and least difficulty of the candidate teachers by using dual comparison method. In this study, a scaling study was conducted to determine the level of difficulty of social studies teacher candidates in the history lessons with 5th state equation. This research does not aim to generalize the information obtained from the sample to the universe. Therefore, the study is a basic research as well. Fifty candidate social studies teachers who attended 3rd and 4th grade in the 2018-2019 academic year at the Faculty of Education of Bolu Abant Izzet Baysal University participated in the study. As a data collection tool, a measurement tool including dual comparison developed by the researchers was used. With the dual comparison, the datas will be determined from the most difficult lesson to the easiest lesson. The datas will be analyzed, tabulated and interpreted.

Key Words: History, Dual Comparison, Social Studies, Candidate Teacher

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ CUMHURİYET VE DEVLET KAVRAMINA İLİŞKİN METAFOR ALGILARININ İNCELENMESİ

Doç. Dr. Hatice MEMİŞOĞLU

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Eğitim Fakültesi

Büşra ÖZTÜRK

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Bu araştırmanın amacı, Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının Cumhuriyet ve Devlet kavramına yönelik metaforik algılarını belirlemektir. Veri toplama ve yorumlama sürecinde nitel araştırma yöntemi desenlerinden biri olan fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2018- 2019 eğitim öğretim bahar dönemi Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümü öğretmen adayları oluşturmuştur. Çalışmaya 67'si kadın, 57'si erkek olmak üzere 1-4. sınıf düzeylerinde toplam 124 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırma verileri yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Formda öğretmen adaylarının “Cumhuriyet / Devlet.....benzer; çünkü.....” cümlesini tamamlamaları istenmiştir. Çalışma grubunda yer alan öğretmen adaylarının “cumhuriyet ve devlet kavramına” yönelik metaforların ve kavramsal kategorilerin çözümlenmesi içerik analizi yöntemi ile yapılmış, elde edilen bulgular tablolara dönüştürülerek yorumlanmıştır. Cumhuriyet kavramına ilişkin sosyal bilgiler öğretmen adaylarının geliştirdiği metaforlar (58) incelendiğinde, öğretmen adayları tarafından en fazla kullanılan “Özgürlük” metaforudur. Devlet kavramına ilişkin en çok kullanılan metafor (45) ise, “anne” olmuştur. Cumhuriyet kavramına ilişkin sosyal bilgiler öğretmen adaylarının geliştirdiği metaforlar incelendiğinde, öğretmen adaylarının cumhuriyeti 7 kategori altında değerlendirdikleri ve bu kategorilerden cumhuriyeti en fazla, “Yönlendirici ve yol gösterici olarak” olarak algıladıkları görülmektedir. Devlet kavramına ilişkin sosyal bilgiler öğretmen adaylarının geliştirdiği metaforlar incelendiğinde, öğretmen adaylarının devleti 7 kategori altında değerlendirdikleri ve bu kategorilerden devleti en fazla “güven kaynağı olarak” olarak algıladıkları görülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Cumhuriyet, Devlet, Metafor

INVESTIGATION OF THE METHOD PERCEPTIONS OF SOCIAL STUDIES TEACHER CANDIDATES AS TO THE CONCEPT OF REPUBLIC AND STATE

This study, aiming to determine the metaphors used by Social Studies teachers to explain their perceptions about the concept of ‘‘Republic and State’’, is a qualitative research in descriptive survey model. During the data collection and interpretation process, phenomenology pattern, which is one of the qualitative research design, was used. The study group of the study consisted of candidate of teachers in the department Social Studies Teaching at the 2018-2019 academic year of Bolu Abant Izzet Baysal University – Education Faculty. A total number of 124 teacher candidates (67 female and 57 male) participated in the study. Data were collected through a semi-structured interview form. In the form candidate teachers are asked to answer ‘‘ Republic / State similar to; because ’’. The analysis of metaphors and conceptual categories of ‘‘republic and state concept in of the candidate teachers in the study group was done by content analysis method and The findings were interpreted by converting them into tables. When the metaphors as to Republic(58) developed by candidate teachers are examined, ‘‘Freedom’’ is most commonly used metaphor by them. ‘‘Mother’’ is most commonly used metaphor by state (45).When the metaphors developed by prospective social studies teachers about the concept of the republic are examined, it is seen that the prospective teachers evaluate the republic under 7 categories and among these categories, they perceive the republic as the most ‘‘Guiding and directing’’. When the metaphors developed by prospective social studies teachers regarding the concept of the state are examined, it is seen that the prospective teachers evaluate the state under 7 categories and perceive the state as the ‘‘source of trust’’.

Key Words : Republic, State, Metaphor

TARİH EĞİTİMİ VE EDEBİYAT

Doç.Dr Cavide Memmedova

Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi

Bilindiği gibi, tarihciliğin gelişimini sağlayan tarih eğitimi bazı ilimleri ve fenleri içermektedir. Bu açıdan tarih eğitiminde edebiyatın da dikkate alınması önemli sonuçlar verebilir. Şöyle ki, tarih eğitiminde konu ile bağlantılı olarak bu tarihi olayları sanatsal biçimde yansıtan eserlerin dikkate alınması faydalı olabilir.

Tarih eğitiminde önem arz eden edebi eserleri bir kaç grupta inceleyebiliriz:

1.Bulunduğu dönemin sosyal-siyasal olaylarını ifade eden eserler.

2.Yazar ve şairlerin mektup ve günlükleri.

1. gruba dahil olan eserler birkaç konuda sınıflandırılabilir:

a) Dönemin sosyal-siyasal olaylarını sanatsal yaratıcılık sürecinin talebi olarak ifade eden eserler.

b) Tarihsel gerçekleri mevcut siyasal rejimin baskısı nedeniyle açıkça değil, üstü kapalı, semboller aracılığı ile ifade eden eserler. Örneğin Vahabzade, Ulutürk milli özgürlük düşüncesini üstükapalı şekilde kaleme alsalar da ileri sürdükleri milli istiklal düşüncesinde Atatürk'ün ilkelerini ifade etmişler. Azerbaycan'ın ulusal özgürlük ideolojisinin temelinde Atatürk'ün ilkelerine dayandığını anlamak için kesinlikle dönemin edebiyatına atıfta bulunmak gerekir.

2.gruba atfedilen yazar ve şairlerin mektup ve günlükleri de tarihsel kaynaklar kadar değerli bilgilere sahiptir. Örneğin, Çanakkale savaşına giden Rupert Brooke'un mektubunda, Siegfried Sassoon'un günlüklerinde Britanya ordusunun, manevi, psikolojik durumuyla birlikte, devletin siyasal çıkarları, Osmanlı Devletine karşı yürüttüğü savaşın mahiyeti hakkında edindiğimiz bilgiler, tarihsel araştırmalardan öğrendiğimiz bilgiler kadar önemlidir.

Makalede, bu gibi birçok sorunlar tahlil edilerek tarih eğitiminde edebiyatın önemi açıklanacaktır.

LITERATURE IN TEACHING HISTORY

Javida Mammadova

Ph.D., Associate professor

Azerbaijan National Academy of Sciences,

It is known, teaching history, which provides the development of historical researches, includes some sciences and subjects. From this viewpoint it should be significant to include literature in teaching history.

Literary works that are important in teaching history can be divided into several groups:

Works that express the social-political events of the period.

Letters and diaries of writers and poets.

The works included in group 1 can be classified into several subjects:

a) The works expressing the social-political events of the period as the demand of artistic creativity process.

b) The works expressing historical facts not clearly but through symbols because of the pressure of the current political regime. For example, though Vahabzadeh, Uluturk mentioned the idea of national freedom implicitly, they expressed Ataturk's principles in their idea of national independence. In order to understand that Azerbaijan's national ideology of freedom based on Ataturk's principles it must be referred to the literature of the period.

The letters and diaries of the writers and poets included to the second group have valuable information as well as historical sources. For example, in the letter of Rupert Brooke who went to the Dardanelles war, Siegfried Sassoon's diaries the spiritual and psychological situation of the British army, as well as the information about the political interests of the state, the nature of the war against the Ottoman State are as important as the information we learned from historical researches.

This article will analyze such kind of problems and will clarify the importance of literature in teaching history.

MODERN EĞİTİM PROGRAMI MÜFREDAT VE TARİH FENNİNDE ONUN ÖNEMİ

Metanet Memmedova

Özet: Amerika'da ve birçok Avrupa ülkesinde Tarih eğitiminde kullanılan yöntem ve yaklaşımların dünya ülkelerinin eğitimine taşınması entegrasyonun yararlı olduğunu tespit ediyor. Modern eğitim reformları, entegrasyon esasında kararlaştırılan Müfredat öğrencilerde beceri ve değerler yaratmakla, bakış açısını artırmakla onları bir şahsiyet gibi formallaştırır. Yüksek uzman olan Makarenko yazıyor ki, "Öğrenciye mümkün olduğunca çok güvenmek ve ondan mümkün olduğunca çok talep etmek, fakat bu talep onun yaş, bilgi ve beceri, kabiliyet, yaratıcı faaliyetleri ile uygun kurulmalıdır ki, öğrenci dersten hem yorulmasın, hem de soğumasın. Bununla onları hem aktive, hem de gelecek kimliğin yetiştirilmesine yardımcı olabiliriz ". Makalenin yazılmasında amacımız müfredatın mahiyeti, içerik standartlarının bileşenleri, değerlendirme sistemi, bilgi ve faaliyet, öğretide integrativlik, interaktif eğitim yöntemleri, öğrencilerin bir kimlik olarak yetiştirilmesinde onun rolünü vurgulamaktan ibarettir. Müfredat sistemine geçmeyen ülkelerin eğitimi ile karşılaştırmalar da özel ilgi doğuracaktır. Fen kurikulumlarının konseptuallığı ve integrativliyi onlar arasındaki ilişki ve bağlılığın sistemli öğrenilmesine ihtiyaç yaratır. Aynı zamanda, makalede müfredatın kurulma tarihi, dünya ülkelerinin çoğunluğunun eğitiminde modern bir yöntem olarak uygulanması, bu alanda özel araştırmalar yapan alimlerin idrak taksonomileri, derketme teorileri, modern tarih eğitim programı müfredatın tatbiki, Azerbaycan'da müfredat hareketi hakkında geniş bilgi verilecektir. Ayrıca, makalede müfredatın olumlu yönleriyle birlikte dezavantajları da tahlil ve analiz edilecektir.

Anahtar kelimeler: entegrasyon, modern, reform, taksonomi, eğitim

MODERN EDUCATION PROGRAM CURRICULUM AND ITS IMPORTANCE IN HISTORY SCIENCE

Metanet Memmedova

Abstract: Moving the methods and approaches used in history education to the education of world countries in America and in many European countries determines that integration is useful. Modern curriculum reforms, the curriculum determined on the basis of integration, create skills and values in pupils and make them personified by increasing their perspective. Makarenko, a high-level expert, writes, "The student must trust as much as possible and demand as much as possible from him, but this demand must be set up in accordance with his age, knowledge and skill, competence, creative activities so that the student does not get tired nor exhausted. We can help them cultivate both active and future identities". The purpose of our writing is to emphasize the nature of the curriculum, the components of content standards, the evaluation system, knowledge and activity, teaching interactivity, interactive teaching methods, and its role in educating students as an identity. Special attention will also be paid to comparisons with the education of countries that do not switch to the curriculum system. The conceptuality of science and the intuitive nature of the semantics create a need for a systematic learning of the relationship and dependence between them. At the same time, a wide range of information will be provided about the history of the establishment of the curated literature, its application as a modern method in the education of the majority of the countries of the world, the cadastral taxonomies of scholars engaged in private researches in this area, the theory of theories, implementation of the modern history educational program curriculum and the curricular movement in Azerbaijan. In addition, the positive aspects of the article's curriculum as well as its disadvantages will be analyzed and admonished.

Key Words: integration, modern, reform, taxonomy, education

KAZAKİSTAN'DA EĞİTİM UZMANLARINI HAZIRLAMA TARİHİ

Kuralay MUKHAMADİ

Kazak bozkırlarında insanı bilim ve terbiyeye eğitmenin yeri olan okullar bir asrı aşkın sürede çok büyük değişiklikleri başından geçirmiştir.

Göçebe medeniyetin en son örneğini saklayan Kazak topraklarında yerleşik yaşamla birlikte köy köylere ilk okulların nasıl geldiği, bilime susayan halkın okumaya nasıl özen gösterdiği, genel olarak ülkemizdeki eğitim dalının gelişme tarihi makalemizin konusunu içermektedir.

XIX.asırdaki Kazak düşünürleri Abay, İbray, Şokanlar'ın izlediği yolu devam ettiren Alaş aydınları ile devlet adamlarının okul işi ve öğretmen hazırlama meselesine özel olarak dikkat ettiği ve bu yöndeki hizmetlerine genel olarak tarihi değerlendirme yapıp tahlil edilecektir. Alaş aydınlarının genel Kazak aydınlarının çoğunun iş hayatının öğretmenlikten başladığı, bu hizmetteki ulus aydınlarının kuşak eğitimine sağladığı katkı makalede söz edilecektir.

Sovyet Hükümeti dönemindeki eğitim sisteminde sadece bir millet yani Rus milletinin tarihi detaylı okutulup, manevi mirasın iyice propaganda edildiği net kanıtlarla verilerek bunun sonucunda bol bilimle silahlanmış fakat kendi ana dilini bilmeyen, öz tarihinden uzaklaşan nesil oluşmuştur. Sovyetler döneminin eğitim dalında yaptığı büyük hatalardan söz edilecektir.

Bağımsız Kazakistandaki özellikle öğretmenleri hazırlayan eğitim kurumlarının tarih, onların işlevi, günümüz okullarındaki öğretmenin kişisel yeteneği ile özelliği, uzmanlığıyla ilgili meseleler ortaya konulacaktır.

**AZERBAJCAN CÜMHURİYYETİNİN ORTAOKULLARINDA TÜRKİYE
TARİHİNİN EĞİTİMİ DURUMUNA DAİR (ORTAOKUL XI SINIF GENEL
TARİH DERSLİYİ TEMELİNDE)**

T.T.Mustafazade

Prof. D-r, Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi,
Tarih Enstitüsü "Uluslararası ilişkiler tarihi "
şubesinin müdürü

Ortaokullar için "Genel tarih" kitabının her üç bölümünde Türkiye tarihine yer ayrılmıştır. Şöyle ki, I kısımda önce "Tanzimat reformları" , özellikle de 1839.yıl "Gülhane Hattı Şerifi" yorumlanıyor. 1876. yılında I. Meşrutenin kabullenmesi, Meclisi Mabusanın kapanması ile baskı rejiminin sağlanması altı çiziliyor. 1889. yılında İstanbul'da "İttihat ve Terakki" namı gizli partinin oluşturulması ve amaçları hakkında bilgi veriliyor. 1908 – 1909. olayları genellikle düzgün değerlendirilir. Çanakkale, Kütul-Amare zaferleri hakkında bilgilye, maalesef rastlanmıyor.

II kısımda Mondros barışından sonra Türkiyenin bir devlet olarak kendi varlığını kayb etmesi tehlikesi ile yüzleşmesi, Mustafa Kemal Paşa'nın önderliğinde türk halkının istiklal savaşı sonucunda eski imparatorluğun yıkıntıları üzerine yeni Türkiyenin oluşturulması, onun demokrasi yoluyla gelişimi hakkında çok ilginç bilgiler veriliyor.

Nihayet, III kısımda Türkiyenin NATO - ya üye olmasının nedenleri, İsmet İnönü'nün demokratikleşme tedbirleri, yeni kurulan Demokrasi partisi'nin zaferi şerh ediliyor. Bu bölümün çok önemli özelliği 1961 ve 1971 yılları anayasalarının karşılaştırmalı yorumlanmasıdır. Kıbrıs konusunda Türkiye yönetiminin doğru ve kararlı hareketleri yüksek değerlendirilir.

2002. yıldan beri iktidarda olan Adalet ve Kalkınma partisi'nin iktidar dönemi hakkında sadece bir cümle ile bilgi verilmesi çok ilginçtir.

**ABOUT THE TEACHING METHODS OF TURKEY HISTORY IN AZERBAIJAN
REPUBLIC SECONDARY SCHOOLS (BASED ON GENERAL HISTORY BOOK
FOR 11-TH GRADE)**

T.T.Mustafazade

The history of Turkey is taught in third parts of “General history” book for secondary school education. The first part is dedicated to “The tanzimat reforms” where’s commented the “Supreme Edict of the Rosehouse” from 1939. The adoption of the Ottoman Constitutional reforms and the dissolution Chamber of deputies which led to ensure the development of press is underlined. This part informs about the goals of the Committee of Union and progress which established in Istanbul in 1889. The events of 1908-1909 are objectively stated. Unfortunately, Canakkale and Kutul Amare Victories are less studied.

The second part examines the Turkish independence war under the leadership of Mustafa Kamal and discover the birth of Turkish Republic that formed on a democratic values after the dissolution of the Ottoman Empire.

So, the third part explores the reason for Turkey's membership in NATO, the formation of democratic values during the presidency of I. Inonu and the victory of Democratic party. The main feature of this part is the existence of information about constitutional comparison of 1961-1971. The decisions of the Turkic government on the Cyprus issue are highly evaluated.

There are less information about the Justice and Development party that formed in 2002.

MESLEK KAVRAMI İLE BÖLGE MAHALLESİ ARASINDA TÜRK TARİHİNİN İNCELENMESİ (IRAK ÜNİVERSİTELERİNDE TARİH BÖLÜMLERİ MÜFREDATINDA BİR ÇALIŞMA)

Sahar Ahmed Naji

Güzel Sanatlar Fakültesi / Bağdat Üniversitesi

Irak, 400 yıldır Osmanlı Sultanlığı'nın bir iliydi. Bunların arasında dini, sosyal, politik, ekonomik, coğrafi ve hatta tahviller var, Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra Irak'ın bağımsızlığına rağmen, bu bağlantılar bugün hala var. Ancak, bu bağlantıları belirleyen şey, öğrencilerin kafasında ulusal kavramları teşvik ederek, Irak ile Türkiye arasındaki ilişkiyi tanımlamanın yolu ve tarihidir.

Tarih, 1929'da kurulmasından bu yana Yüksek Öğretmen Enstitüsünde ders vermeye başladığında, o zamanın insanlarına aşına olmayan yeni tarihsel kavramlar ortaya çıktı. Tarihsel müfredat, Osmanlıların Irak'ı işgal eden ve onları Moğollar ve Safevilerin yanına yerleştiren yabancılar olduğunu gösteriyordu. Osmanlıların politik ve ekonomik çıkarlarına ulaşmak istediklerini göz önünde bulundurarak Arap ülkelerinde eğitim veya ekonomi ile ilgilenmediler. Ancak bu fikirler 1980'lerden bu yana giderek değişti. Meslek kavramı yerine "egemenlik" kavramı ortaya çıktı.

Osmanlı tarihi ve Türkiye Cumhuriyeti tarihi, Irak tarihinin bölümlerinde daha da gelişti ve odak bölgesel mahalle konusuna ve önemine odaklanmaya başladı. Çağdaş Türk tarihi çalışmasının derinliğine rağmen, Kemal Atatürk'ün yöresel bir kahraman olarak görkemini vurgula. Bu araştırmada aşağıdaki soruları sormaya ve cevaplamaya çalışıyoruz:

- 1) "Osmanlı işgali" ve "Osmanlı egemenliği" terimleri Irak toplumunu ne ölçüde etkiler?
- 2) Irak ve Türk toplumu arasındaki nefreti körükleme konusunda müfredatın rolü nedir?
- 3) Irak tarih müfredatı nasıl değişti ve sebepleri neler?
- 4) Modern Türkiye Cumhuriyeti'nin Irak tarihi bölümlerinin vizyonu nedir?

STUDY OF TURKISH HISTORY BETWEEN THE CONCEPT OF OCCUPATION AND THE REGIONAL NEIGHBORHOOD (A STUDY IN THE CURRICULA OF HISTORY DEPARTMENTS IN IRAQI UNIVERSITIES)

Dr. Sahar Ahmed Naji

College of Arts / University of Baghdad

Iraq was a province of the Ottoman Sultan for 400 years. Among them are religious, social, political, economic, geographic, and even bonds of lineage . Despite the independence of Iraq after World War I, those links still exist to this day. But what determines these links is the history and the way to define the relationship between Iraq and Turkey by promoting national concepts in the minds of students.

When history began teaching at the Higher Institute of Teachers since its founding in 1929, new historical concepts emerged that were not familiar to the people of that time. Historical methods portrayed that the Ottomans were foreigners who occupied Iraq and placed them alongside the Mongols and Safavids , With the development of Arab nationalist thought, the concept of the Ottoman occupation of Iraq evolved and the Ottomans were considered the main reason for the backwardness of the Arabs. Considering that the Ottomans wanted to achieve their political and economic interests, they were not interested in education or economics in the Arab states . But these ideas have gradually changed since the 1980s. The concept of "domination" appeared instead of the concept of occupation and the titles became like "Ottoman domination of Iraq" instead of "Ottoman occupation of Iraq".

The study of Ottoman history and the history of the Republic of Turkey developed further in the sections of Iraqi history, and the focus began on the topic of regional neighborhood and its importance. Despite the depth of the study of modern Turkish history and highlight the glories of Kemal Ataturk as a regional hero. In this research we try to ask and answer the following questions:

- 1) To what extent do the terms "Ottoman occupation" and "Ottoman domination" affect Iraqi society?
- 2) What is the role of the curriculum in fueling hatred between Iraqi and Turkish society.
- 3) How have Iraqi history curricula changed and what are their causes?
- 4) What is the vision of the Iraqi history sections of the modern Turkish Republic?

YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE TARİHİN KULLANIMI: FRANSIZCA ÖRNEĞİ

(A1, A2, B1, B2)

Arş. Gör. Dr. Meril NAKTAN* & Arş. Gör. Hamide KILIÇ**

Günümüzde yabancı dil öğretimi Avrupa Konseyi Modern Diller Bölümünce belirlenen eğitim politikalarına göre yapılmaktadır. Avrupa Konseyi Modern Diller Bölümü, Avrupa’da ortak bir yabancı dil öğretim programı ve yabancı dil öğretiminde ortak bir standart, ortak ölçüt ve buna bağlı bir araç geliştirmek amacıyla Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Programı (Cadre européen commun de référence pour les langues -CECRI)’ni 2001 yılında oluşturmuştur. Aslında bu standartlar öğrenenin dil yeterliliğinin ölçütüdür. Öğrenenin dil yeterlik seviyesinin göstergesi olarak belgelendirebileceği seviyeler altı seviyedir.

Dil öğretimi ve edinimi aynı zamanda o dilin kültürünü ve dolayısıyla da tarihini öğrenmek anlamına gelir. Bu çalışmada yabancı dil öğretimi sırasında tarihin ve tarihi unsurların ne derece kullanıldığı ve tarih öğretiminin diğer alanlardaki yeri tartışılacaktır. Bu amaçla Fransızca ders kitaplarında (A1, A2, B1, B2 seviyesi) kullanılan tarihi unsurlar, tarihi yerler, tarihi kişilikler, tarihi olay ve olgular incelenerek tarih eğitiminin farklı alanlarda da kullanılabilmesi ortaya konulacaktır.

Anahtar kelimeler: yabancı dil öğretimi, Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Programı, tarih eğitimi, tarihi olay, tarihi kişi.

* İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi.

** İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi.

**USING HISTORY IN FOREIGN LANGUAGE EDUCATION:
FRENCH LANGUAGE TEACHING
(A1, A2, B1, B2)**

Nowadays, foreign language teaching is conducted according to the educational policies set by the Department of Modern Languages of the Council of Europe. In 2001, it established the Common Framework of Reference for Languages as a tool for developing a common standards, criteria and foreign language teaching in Europe. These standards measure the learners's language proficiency. There are six levels that the learners can certify as an indication of the language proficiency level.

Language teaching and acquisition also means that learning the culture and thus the history too. In this study, using history and and historical elements during foreign language teaching and the place of history education in other fields will be discussed. For the this purpose, historical elements, places, characters, events and phenomena used in French textbooks (A1, A2, B1, B2) will be examined and in this context it will be revealed that history education can be used in the other fields.

Key words: Foreign language teaching, Common Framework of Reference for Languages history education, historical events, historic character.

MÜZELER VE TARİHİ ALANLAR

RAMİZ NECEFLİ

Bakü Devlet Üniversitesi Tarih Fakültesin Dissertantı

necefli.ramiz80@gmail.com

Müzeler ve tarihi alanlar her milletin maddi ve manevi hazineleridir. Şu anda insan topluluğunun ilk yerlerinden biri olan Azerbaycan'da 201 müze var. 14'ü sanat, 7'si edebiyat, 12'si tarih, 68'i tarihçilik, 5'i dövüş sanatları, 43'ü ev, 52'si Haydar Aliyev Müzesi. Geçmişten geleceğe köprü rolü oynayan tarihi yerler ve anıtlar da sayısızdır. Hala keşfedilmemiş yüzlerce anıtımız var. Müzelerin gelecekteki nesiller için ahlaki değerlerimizi korumada rolü çok değerlidir. Müzelerin ve tarihi yerlerin yıkımı, bir halkın, milletin ve kültürünün yıkılması anlamına geliyor. 1988'den beri Azerbaycan, komşusu Ermenistan'ın saldırganlığına maruz kaldı. Ermenilerin ülkemize saldırması sonucunda, dünyaca ünlü 13 mimari ve tarihi eser, 6 mimarlık, 7 arkeolojik, 292 ülke önemli, 330 yerel olarak önemli mimarlık ve tarihi anıt düşmanın eline geçti. Kalbajar Tarih ve Etnografya Müzesi dahil 22 müze işgalciler tarafından yağmalandı. Sadece Kalbajar Müzesi 36.000'den fazla sergi topladı. Kalbajar Tarih ve Etnografya Müzesi, özgünlüğü ve zenginliği nedeniyle diğer müzelerden farklıdır. Bütünlükle her taşı bir tarih olan Kalbajarın kaya tasvirleri, müze malzemeleri, arkeolojik anıtlar ve etnografik örnekler (halk oyunları-“maraloyunu” “kilimarası” “yedi hüner” vb) tarihimizin zenginliğinin göstergelerinden biridir. Halkımızın sosyal-ekonomik, politik, etnik tarih ve kültüründe sayısız malzeme bakımından zengin olan bu müze gerçekten büyük bir değer kaynağı. Uzmanlar bu müzeyi sadece bir tarih ve yerel tarih müzesi değil, aynı zamanda bir arkeoloji, sanat ve ses müzesi olarak da adlandırdılar. Gerçekten de haklılar. Müzenin dış duvarları 2.000'den fazla renk süslüyordu. Müze salonlarında binlerce Kalbajar taş hazinesinin renk tonları görüntülenmişti. Başka bir deyişle, müzenin kendisi Azerbaycan'ın en değerli tarihi eserlerinden biridir. Bu kültürel merkezin sergileri 3 kabinde, 9 galeride ve 36.000 vakfi ile yer almaktadır. Müzenin avlusu oldukça etkileyiciydi. Buraya görmeye gelen kişi kendisini geçmişte ve gizemli bir dünyada gibi hissediyordu. Manzara: ağaç ve bitki desenleri, kaya çizimleri, taştan koç ve at figürleri, dev taşlar ve kazılarda bulunan birçok nesne ilk bakışta ziyaretçilerin dikkatini çekmiştir. Önde gelen ülkeler ve uluslararası örgütler, terörist Ermeni devleti tarafından böyle bir hazinenin yağmalanmasını görmezden geliyorlar.

Günümüzde çağdaş müzelere yeni teknolojiler sunulmaktadır. Bu nedenle, bu fırsatı kullanarak müzelerin genç neslin farkındalığını ve sosyal gelişimini arttırmasındaki rolü inkar edilmezdir. Bu çalışmada, müze-okul işbirliğini güçlendirmeye ve müzelerde bazı dersler vermeye ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelmeler: *Kalbajar Müzeyi, Kaya Tesvirleri, Maraloyunu, Kilimarası*

MUSEUMS AND HISTORICAL PLACES

Ramiz Necefli

Baku State University Faculty of History

necefli.ramiz80@gmail.com

Museums and historical sites are the material and spiritual treasures of every nation. Currently, 201 museums operate in Azerbaijan - one of the first places in the human society. 14 of them are art, 7 - literature, 12 - history, 68 – museum of history and local lore studies, 5 are museum of fighting fame, 43 – home-museums and 52 are Heydar Aliyev museums. There are great deal of historical sites and monuments which play the role of bridges between the past and the future. We still have hundreds of unexplored monuments. The role of museums in preserving our national moral values for future generations is invaluable. The destruction of museums and historical sites means the destruction of one nation, people and its culture. Since 1988, Azerbaijan has been subjected to the aggression of its neighbor - Armenia.

As a result of the Armenians' aggression into our country, 13 historical monuments of world significance, 6 - architectural, 7 - archaeological, 292 of country significance, 330 architectural and historical monuments of local significance have passed into the enemy's hands. 22 museums, including the Kalbajar Museum of History and Local lore studies were robbed by the invaders. Only in Kelbajar Museum was collected more than 36,000 exhibits. The Kalbajar Museum of History and Local lore studies is different from other museums because of its originality and richness. These museum materials, every stone of which is history include rock paintings of Kalbajar, archaeological monuments and ethnographic samples (folk games – “maralyunu” “kilimarasi” , “seven heroic deeds”, etc.) are indication of the richness of our history.

This museum, rich in numerous materials in the field of socio-economic, political, ethnic history and culture of our people, in true sense is a valuable source. Experts called this museum not only a Museum of History and Local lore studies, but also a museum of an archeology, art and voice museum. They are right. Thus, the exterior walls of the museum adorned stones of more than 2,000 colors. Stone treasures of Kalbajar covering thousands of colors were displayed in museum halls. In other words, the museum itself is one of the most valuable historical monuments of Azerbaijan. The exhibits of this cultural center were preserved in 3 rooms, 9 show-rooms and in a fund with up to 36,000 exhibits. The yard of the museum was very lovely. A person who stepped there felt himself in the past and in a mysterious world. Trees and plants, rock drawings, stone rams and horse figures, giantic ornaments and many other objects found during excavations attracted the attention of visitors from the first glance. Leading countries and international organizations pay no attention to the looting of such a treasure by the terrorist Armenian state.

Today, modern museums are provided with new technologies. Therefore, using this opportunity, the role of museums in obtaining knowledge and in social development of the younger generation is undeniable. In this work, there is a need to strengthen the museum-school cooperation and to conduct some lessons in museums.

Keywords: *Kalbajar Museum, Rock drawings, Maralyunu, Kilimarasi*

TARİH ÖĞRETİMİ İÇİN ALTERNATİF BİR YÖNTEM: “OYUNLAŞTIRMA”

Ayşegül NİHAN
Erol ŞAHİN*

Vakit geçirme, eğlenme, oyalanma gibi amaçlarla bir şeyle uğraşmak şeklinde tanımlanan “oyun” kavramı insanlık tarihi kadar eskidir. Tanımının bu kadar basit olmasına rağmen oyunun eğitimden reklamcılık sektörüne kadar birçok yerde kullanıldığı bilinmekte ve oyunun önemi hakkında çok sayıda araştırma görülmektedir. Binlerce yıl öncenin mağara resimlerinde de görebileceğimiz oyunlar gelişen teknoloji ve insanların zamanlarını değerlendirme şekillerinin değişmesi ile farklı hallere bürünmüştür. Oyunlarda temel mantık aynı olsa da hedefler bileşenler değişmiş ve artık bazı oyunlar sadece vakit geçirmek, eğlenmek amaçlı olmaktan çıkıp hem eğlendirmek güzel vakit geçirmek hem de oynayanlara bazı kazanımlar sağlamak haline dönüşmeye başlamıştır. Oyunlaştırma; oyun mantığında düşünmenin, insanları bir araya getirmek, öğrenmeye teşvik etmek, motivasyon sağlamak ve problem çözmek amaçlarıyla kullanılması olarak tanımlanmıştır. Bu çalışma ile diğer alanlarda olduğu gibi eğitim alanında da kullanılmaya başlanan oyunlaştırmanın tarih öğretiminde nasıl kullanılabileceği hakkında bilgi verilmeye çalışılmıştır. Çalışma için farklı yaş gruplarına göre örnek etkinlikler hazırlanmış ve bu etkinliklerin tarih derslerine ve öğrencilerin tarihsel düşünme becerilerine ne gibi etkileri olabileceği tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tarih Öğretimi, Oyunlaştırma, Etkinlik, Tarihsel Düşünme Becerileri

AN ALTERNATIVE METHOD FOR HISTORY TEACHING “GAMIFICATION”

The concept of “game”, which is defined as dealing with something like spending time, having fun and lingering, is as old as human history. Although its definition is so simple, it is known that the game is used in many places from education to advertising sector and there are many studies about the importance of the game. The games, which can be seen in cave paintings thousands of years ago, have changed into different shapes with the changing technology and the way people evaluate their time. Even though the basic logic of games is the same, the goals and components have changed, and some games have become more than just fun, entertaining and having fun for the gamers. Gamification is defined as the use of thinking to bring people together, encourage learning, provide motivation and solve problems. In this study, it is tried to give information about how gamification which can be used in education as in other fields can be used in history teaching. Sample activities according to different age groups were prepared for the study and the effects of these activities on the history lessons and the historical thinking skills of the students were discussed.

Keywords: History Teaching, Gamification, Activity, Historical Thinking Skills

Lect. Dr., Gazi University, Department of Atatürk's Principles and History of Turkish Revolution, nihanerol@gazi.edu.tr

AFRIKA EĞİTİM TARİHİ

**AFRIKA ATASÖZÜ DER Kİ: “ASLANLAR KENDİ TARİHİNİ YAZMADIKÇA,
TARİHİ AVCILAR YAZMAYA DEVAM EDER.”**

Adam Nkandu

B.A.I.B.Ü MAKİNE MUHENDİSLİĞİ

+905522406799

adamnkandu@gmail.com

Dünya tarihinde Afrika hakkında sadece kölelikten ve sömürgecilikten bahsedilmektedir. Çünkü herkes kendi tarihini yazarken biz Afrikalılar kendi tarihimizi yazmıyorduk. Çünkü bizim tarih ezberdeydi ve her gece o tarihi ve masalları büyüklerimiz bize anlatırdı. Afrika tarihi yazılı kaynakta yani kitapta bulunmaz bide eskiler tarihi korumak için heykeller yaparlardı ve her zaman tarihimizi onun üzerinden anlatırlardı. Araplar ve Avrupalılar Afrika'ya gelince Afrika tarihini yok ettiler yani yaktılar mesela batılılar Afrika'da bulunan Benin İmparatorluğuna baskın yaptılar herkesi yakıp, oradaki heykelleri çaldılar ve Avrupa'ya gönderdiler hatta şimdi Avrupa müzesinde Afrika'ya ait heykeller var ve bize geri vermek istemiyorlar.

Araplılar ise Afrika'ya gelince Mısır'da bulunan tüm Afrikalılara baskın yaptılar ve oradaki atalarımız tarafından yapılmış olan piramitleri kırmaya başladılar mesela iyi bakarsanız bazı piramitlerin burnunu kırmaya çalışmışlar ama becerememişler. Atalarımızın bazılarını ne yazık ki yok ettiler. Mısır'daki insanların bazıları kaçtılar, bazı insanlarda mısırı sahiplendiler. Araplar ve şimdi herkes eski Mısır'a saygı göstermekte. Eski Mısır'da siyahi insanlar yaşıyordu. Orada siyahi insanların yaşadığını kimse bilmiyor. Çünkü Avrupalıların ve Arapların Afrika'ya gelince ilk yaptıkları tarihimizi ve kültürümüzü yok etmek olmuştur. Bizim tarihimizin yerine kendi bildiği tarihi yazdılar. Bu tarih hep Avrupalıları ve Arapları övülmekte çünkü o tarihi onlar yazdılar ve bize okutuyorlar. Okullardaki öğretilen tarih bu ama tarihimizin o olmadığını iyi biliyoruz. Ondan Afrika atasözü der ki:” Aslanlar kendi tarihini yazmadıkça, tarihi avcılar tarafından yazılmaya devam ediliyor.”

AFRICAN EDUCATION HISTORY

THE AFRICAN PROVERB STATES THAT;UNTILL WHEN A LION WRITE ITS OWN HISTORY,THE HISTORY OF A LION WILL CONTINUE BEING WRITTEN BY A HUNTER

Adam Nkandu

B.A.I.B.U MECHANICAL ENGINEERING

adamnkandu@gmail.com

+905522406799

In the World history the African history is only mentioned in colonization and Slave trading because when everyone was writing down his/her history we the Africans we were not writing down our history because we had our history by memorizing and every night our elders used to narrate to us this history and tales. African history is not recorded on papers because our elders in order to protect our history they used to make sculptures and they used the same sculptures to tell our history. When the Europeans and Arabs came to Africa they made sure that they destroy African history for example when the Europeans invaded the Benin Empire they killed everyone and steal all the sculpture found in the Benin Empire and send them to Europe and even right now there are African sculptures belonging to Africans in Europe museum and the Europeans doesn't want to give us back our sculptures.

For the Arabs when they came to Africa they attacked all the Africans living in Egypt killing our ancestors and they also tried to destroy the pyramids our ancestors made for example if you see properly they tried to destroy the nose of one of the pyramids but they failed to do that. What a sorry thing that our ancestors ran away from Egypt because of the attack from the Arabs and later the Arabs took over Egypt. Now everyone respect the Arabs and the ancient Egypt forgetting that in the ancient Egypt the people who were living there were black Africans not Arabs. The Ancinet Egypt belongs to we the black Africans. But no one knows this because the first thing the Europeans and Arabs did when they came to Africa was to destroy our history and culture.And on place of our history they replaced with their own history and give us to learn it which they know and this history is all about glorifying the Europeans and Arabs because they are the writers of that history not we the black Africans. In Schools this is the history they teach and we know that,this isn't our history that's why the African proverb states that Untill when a lion write its own history,the history of a lion will continue being written by a hunter.

ESKİ YUGOSLAVYA ÜLKELERİNDE KARŞILAŞTIRMALI TARİH DERS

KİTAPLARI

Davut NURİLER

XIX ve XX. Asırlarda çokuluslu Avusturya-Macaristan ve Osmanlı devletlerinin hükümlerinde olduğu balkan coğrafyasında ulus devletler kurulmaya başlandı. I. Dünya savaşının bitmesi ile ortaya çıkan yeni devletler balkan coğrafyasında istikrar ve barış getirmedi. İki dünya savaşı arasındaki dönemde Avrupa coğrafyasına hakim olan ırkçı ve yayılmacı rejimlerin balkanlar özelinde hala devam eden kalıcı etkisinden bahsedilebilir. Bu etki Müslüman azınlıkların üzerine baskı soykırım ve sürgünler şeklinde yansıdı. İkinci dünya savaşı sonrasında yazılmış ders kitaplarında aralarında düşmanlık olan olaylara bakışı ve tarihi çelişkiler yer almıştır. 1990 yılından sonra dağılan Sosyalist Yugoslavya sonrası kurulan yeni bağımsız ülkelerin tarih ders kitapları incelemelerimizin konusunu oluşturdu. 90lardan sonra Hırvatistan ve Bosna-Hersek de bağımsız devletler oldular. Komşusu iki ülke(Sırbistan ve Hırvatistan) gibi ulus devlet olmayan Bosna-Hersek; çoğunluğu Boşnak, Sırp ve Hırvatlarla birlikte üç etnik unsurdan oluşan bir devlettir. Sırbistan ve Hırvatistan komşu, aynı zamanda birbirleri, ile tarihi düşmanlıkları ile tanınaniki ülkedir. Bosna'daki Boşnakların millet olarak ortaya çıkışı, balkanlardaki çatışmaların artışına sebep olmuş ve 1992-95 yılları arasında çatışmaları savaş boyutuna yükseltmiştir. Tebliğimde bu tarihi gerçeklerin ders kitaplarında farklı milletlerin gözü ile nasıl ele alındığına yer verdim. Aynı tarih dersi kitaplarında Osmanlı dönemleri ile ilgili tartışmalı konulara da yer verilmiştir.

COMPARING HISTORY TEXTBOOKS IN FORMER YUGOSLAVIA STATES

In nineteenth and twentieth centuries when multiethnic states like Austro-Hungarian and Ottoman ruled, nation-states started to emerge. New states that were established upon the end of World War I did not succeed in bringing stability and peace to the Balkan region. The racist and expansionist regimes present in Europe in between WW I and WW II have left traceable effects in the Balkans to date. One of the manifestations of this effect is on Muslim minorities who were suppressed, exiled or witnessed genocide. Textbooks written after WW II showed a great deal of historical contradictions. In this study, the textbooks written in the new nation states formed after the socialist Yugoslavia broke up are being analysed. In 90s, Croatia and Bosnia and Herzegovina have become independent states. Bosnia, which was not a nation-state like its two main neighbours Serbia and Croatia, is a three-ethnic state comprising mainly of Bosnian, and Serbian, Croatian nations. Although neighbours, Croatia and Serbia are known for their historical enmity. When the Bosniaks of Bosnia rose as a nation, it accelerated the conflict in the region and it turned into a war between 1992-1995. In my presentation, I will discuss how these historical facts were differently represented in different nations' history textbooks. In the same books, controversial issues related to Ottoman history also took place.

İLKOKUL HAYAT BİLGİSİ VE SOSYAL BİLGİLER DERS KİTAPLARINDA TARİHİ MEKÂN GÖRSELLERİNİN KULLANIMI

Yakup OFLAR³⁵

İçinde yaşanılan gün, geçmişin yansıması geleceğin habercisidir. Bu durum hem insanlar hem de toplumlar için geçerlidir. Tarih bilimi bu yansımanın en doğru şekilde yapılmasını sağlarken geleceğin habercilik kısmını da ifa etmektedir. Sosyal Bilgiler Tarih, Coğrafya, Antropoloji, Sosyoloji, Psikoloji, Siyaset Bilimi, Hukuk, Ekonomi gibi bilimlere içerisine alır. Sosyal Bilgiler bu disiplinlerin aynı amaç doğrultusunda kesişiminden oluşan bir sosyal bilimdir.

Tarih, vatandaşlık aktarımı olarak sosyal bilgilerde bireyin yaşadığı toplum içinde geçmişle olan bağının kurulması açısından önemlidir. Tarih, insanın geçmişi ve geleceği ile ilişki kurmasındaki öneminden dolayı, Sosyal Bilgiler'in bilim olarak aktarılmasında bir disiplin olarak da öne çıkmaktadır. Son olarak yansıtıcı araştırmalara verilen tüm örnekler tarih içerisinde gerçekleşmiş olay ve durumlardır.

Bu çalışmada 2019 – 2020 eğitim öğretim yılında okullara dağıtılan ilkököl Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler ders kitaplarında tarihi mekân görsellerinin kullanımının incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda EBA'da (Eğitim Bilişim Ağı) yayınlanan 1. Sınıf Hayat Bilgisi (1 yayınevi), 2. Sınıf Hayat Bilgisi (2 farklı yayınevi), 3. Sınıf Hayat Bilgisi (2 farklı yayınevi), 4. Sınıf Sosyal Bilgiler (1 yayınevi) kitapları incelenmiştir.

Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden olan doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Kitapların tüm ünite ve bölümleri içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Çalışmanın analiz kısmı tarihi mekân görselleri olarak belirlenmiştir. İnceleme aynı zamanda görsel ve metin ilişkisi bağlamında da yapılmıştır. İlkokul Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler ders kitaplarında en fazla tarihi mekân görseli 2. Sınıf Hayat Bilgisi ders kitabında (MEB, 10 görsel) en az görselin ise 3. Sınıf Hayat Bilgisi ders kitabında (MEB, 3 görsel) olduğu görülmüştür. Bunların yanında diğer 2. Sınıf Hayat Bilgisi ders kitabında (BEŞGEN Yay.) hiç tarihi mekân görseli görülmemiştir.

Anahtar Kelimeler: Ders Kitabı, Hayat Bilgisi, Sosyal Bilgiler, Tarihi Mekân

³⁵ AİBU Eğitim Bilimleri Enstitüsü Doktora Öğrencisi, MEB Sınıf Öğretmeni

USE OF HISTORICAL PLACE IMAGES IN PRIMARY SCHOOL SCIENCE OF LIFE AND SOCIAL STUDIES TEXTBOOKS

The day in which you live, the reflection of the past is the harbinger of the future. This applies to both people and communities. While the science of history provides this reflection in the most accurate way, it also performs the reporting part of the future. Social Studies History, Geography, Anthropology, Sociology, Psychology, Political Science, Law, Economics includes such sciences. Social Studies is a social science consisting of the intersection of these disciplines for the same purpose.

History, as a transfer of citizenship, is important in terms of establishing the connection between the individual and the past in social life. History stands out as a discipline in the transmission of Social Studies as a science because of its importance in relation to the past and future of man. Finally, all examples of reflective research are events and events that have taken place in history.

In this study, it is aimed to examine the usage of historical place visuals in primary school “science of life” and “social studies” textbooks distributed to schools in 2019-2020 academic year. For this purpose, the 1st Class Science of Life (1 publisher), 2nd Class Science of Life (2 different publishers), 3rd Class Science of Life (2 different publishers) and 4th Class Social Studies (1 publisher) books published in EBA were examined.

In this study, document analysis technique, which is one of the qualitative research methods, was used. All the units and chapters of the books were examined by content analysis method. The analysis part of the study was determined as the images of the historical place. The study was also conducted in the context of the relationship between visual and text. It is seen that the most visual of the historical place in the Primary School “Science of Life” and “Social Studies” textbooks is the first one in the 2nd Class “Science of Life” textbook (MEB, 10 images) and the least visual is in the 3rd Class “Science of Life” Textbook (MEB, 3 images). In addition, no other historical place images were seen in the other 2nd Class Life Science textbook (BEŞGEN Yay.).

Key Words: Textbook, Science of Life, Social Studies, Historical Places

ATATÜRK DÖNEMİ TARİH DERS KİTAPLARI VE MİLLİ EĞİTİM ALANINDA GELİŞMELER

Betül TOKLUCU³⁶

Cumhuriyetin ilanı ile birlikte Türkiye’de başlatılan eğitim seferberliğinde, Türk tarihi ve araştırmaları ön plana çıkan başlıklar arasında olmuştur. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarında kuvvetli bir tarih bilinci oluşturulması amaçlanmıştır. Bu doğrultuda tarih ders kitapları üzerinde mühim bir çalışma başlatılmıştır.

Atatürk döneminde yazılan tarih ders kitapları ile ilmi ve objektif çalışmalar ortaya konulmuştur. Bu çalışmada da, Atatürk döneminde tarih öğretimi ile ilgili yazılan ders kitapları ve dönemin müfredat programı, Milli Eğitim sistemi üzerine araştırmalar yapılmıştır. 1930 yılında Türk Tarih Tezinin oluşturulması kararı ile hem ders kitaplarında hem de müfredat programında bir takım değişikliklere gidilmiştir. Tarih ders kitapları üzerine yapılan araştırmada dönemin birinci el kitapları ana kaynakça olarak kullanılmıştır.

Bir milletin geleceğinde etkili olan ana esas eğitimidir. Atatürk’ün tarihe ve tarih öğrenimine verdiği önem, yapmış olduğu çalışmalara da yansımıştır. Türk milletinin kimliğinin, bilim ilkeleri kapsamında, objektif bir tarih araştırması ile ortaya konulmasına amaçlanmıştır. Bu esaslara göre oluşturulan eğitim ile de Milli değerlere ve bilince sahip nesillerin yetiştirilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Atatürk ve Tarih, Tarih Öğretimi, Tarih Ders Kitapları, Eğitim Müfredatı

³⁶ Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

ATATURK'S HISTORY COURSE BOOKS AND DEVELOPMENTS IN THE FIELD OF NATIONAL EDUCATION

Betül TOKLUCU³⁷

With the declaration of the Republic in the education campaign launched in Turkey, Turkish history and research has been in the fore titles. a strong sense of history in Turkey aimed at building citizens. In this direction, an important study has been started on history textbooks.

History textbooks written during the Atatürk period and scientific and objective studies were revealed. In this study, research on the textbooks and curriculum of the period and the National Education system were written about history teaching in Atatürk period. With the decision of the Turkish History Thesis in 1930, a number of changes were made in both textbooks and curriculum. In the research on history textbooks, the first handbooks of the period were used as the main bibliography.

Education is the main factor effective in the future of a nation. Atatürk's emphasis on history and history education is reflected in his work. It is aimed to reveal the identity of the Turkish nation with an objective historical research within the scope of the principles of science. With the education created according to these principles, it is aimed to raise generations with national values and consciousness.

Keywords: Atatürk and History, History Teaching, History Textbooks, Education Curriculum

³⁷ Ankara Yıldırım Beyazıt University, Institute of Social Sciences.

TEORİDE VE UYGULAMADA DEZAVANTAJLI GRUPLARA YÖNELİK TARİH ÖĞRETİMİ

Dr. Öğr. Üyesi Osman OKUMUŞ

Aksaray Üniversitesi / osmanokumus@aksaray.edu.tr

Sahip olduğu bazı özelliklerden dolayı toplumdaki vatandaşların rahatlıkla erişebildiği bazı haklara rahatlıkla ulaşamayan kişiler dezavantajlı gruplar içerisine girmektedir. Günümüzde Suriye’de yaşanan savaşla birlikte sığınmacılar ön plana çıkmışken engelliler, parçalanmış aileler, yoksullar, bağımlılar gibi pek çok grubu içerisine alan geniş bir alanı ifade etmektedir. Dolayısıyla dezavantajlı grup kapsamında olan gençlerin eğitim-öğretim süreçlerine etkin bir biçimde katılması için gereken altyapı oluşturulmalıdır. Bu çalışmada temel amaç; teoride dezavantajlı gruplar açısından tarih dersi öğretim programını değerlendirmek ve uygulamada ise tarih öğretmenlerinin dezavantajlı gruplara yaklaşımı ve deneyimleri hakkında düşüncelerini öğrenmektir. Bu anlamda; çalışmada, nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiş olup, durum araştırması olarak desenlenmiştir. Veriler, doküman incelemesi ve yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmış ve içerik analiziyle çözümlenmiştir. Sonuç olarak; tarih müfredat programında, bazı gelişim ve çevre özelliklerinden kaynaklı bireysel farklılıklara dikkat çekmekle birlikte, sınıf içerisinde öğretmenin bu duruma hassas davranması istenmektedir. Yine müfredat programında ders kitabı hazırlanırken dikkat edilecek hususlar arasında aşağılayıcı ve düşmanlıklara zemin hazırlayan ayrıştırıcı bir dil kullanılmamaya ve ders kitabı içeriği toplumsal cinsiyet eşitliği dikkate alınarak hazırlanmaya dikkat çekildiği de görülmektedir. Bununla birlikte, müfredat programında öğrencilerin tarihi anlaması için farklı yöntem ve teknikleri kullanması ve öğrencilerin merak gibi duygularını uyandırması, verilecek örneklerde milli, manevi ve evrensel değerleri göz önünde bulundurması tavsiye edildiği de görülmektedir. Tarih öğretim programlarında yapılan incelemelerden dezavantajlı gruplara yönelik direkt bir uygulama açıklamasının olmadığı, mevcut açıklama ve önerilerin tam anlamıyla yeterli olmadığı ve dersin uygulanmasında da öğretmenlere önemli sorumluluk bırakıldığı görülmektedir. Tarih öğretmenleriyle yapılan görüşmelerde; öğretmenlerin dezavantajlı grup ve bu gruba giren bireyler kapsamında yeterli bilgiye sahip olmadığı, kavramdan daha çok çokkültürlü bireyler ve engelliler anlaşıldığı ve bu durumun çözümünde de genç bireylerin farklı öğrenme yeteneklerine uygun öğrenci merkezli yöntemler kullanıldığı ifade edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dezavantajlı gruplar, Tarih Müfredat Programı, Tarih Eğitimi, Tarih Öğretimi.

HISTORY TEACHING FOR DISADVANTAGED GROUPS IN THEORY AND PRACTICAL APPLICATION

Asst. Prof. Dr. Osman OKUMUŞ

Aksaray University / osmanokumus@aksaray.edu.tr

Disadvantaged groups involve people who are not able to attain some rights which the citizens in the society can attain easily due to some qualities they have. Today, due to the war in Syria, the refugees have come into prominence but the disadvantaged groups also refer to many groups including the disabled, fragmented families, poor people, and the addicted people. Thus, necessary substructure should be built so that the young people in the disadvantaged groups can actively join the educational process. The main purpose of this study is to evaluate history curriculum in terms of the disadvantaged groups and to learn history teachers' opinions about their experiences and attitudes towards the disadvantaged groups in practice. In this sense, qualitative research design was adopted in the study and it was designed as case study. The data were collected via document analysis and semi-structured interview form. Content analysis was used to interpret the data. As a result, history curriculum draws attention on some individual differences resulting from some developmental and environmental factors and the teachers are asked to act sensitively considering this situation in the classroom. In addition, it is revealed in the curriculum that one of the factors that needs special attention while developing the course book is not to use discriminatory language which will lead to humiliation and hostility and the content of the course book should be developed considering the social and gender equality. In addition to this, it is suggested in curriculum that different methods and techniques should be used so students can understand history and some feelings such as curiosity should be raised in students, and the examples given should consider national, moral, and universal values. The examination of curriculum in teaching of history reveals that there is no explanation of direct practical application for the disadvantaged groups, the existing explanations and suggestions are not adequate, and teachers are given responsibility for the implementation of the course. The interviews carried out with history teachers revealed that the teachers were not well-informed about the disadvantaged groups and the individuals in these groups, they understood multicultural individuals and the disabled people rather than the concept, and they used student-centred methods considering young individuals' different learning abilities.

Key Words: Disadvantaged groups, History Curriculum, History Teaching, History Education

TARİH DERSLERİNDE SANAL MÜZE GEZİLERİ HAKKINDA TARİH ÖĞRETMENLERİNİN DÜŞÜNCELERİ

Dr. Öğr. Üyesi Osman OKUMUŞ

Aksaray Üniversitesi / osmanokumus@aksaray.edu.tr

Tarih derslerinde işlenen konuların geçmişle ilgili olması, öğrencilerin dersi öğrenmesinde önemli zorluklar ortaya çıkarmaktadır. Sınıf ortamında öğretilmeye çalışılan pek çok bilgi öğrencinin zihninde tam anlamıyla oturmamaktadır. Bu anlamda tarih derslerinde öğrenilen bilgilerin pekiştirilip kalıcı hale gelmesinde müzeler ve tarihi mekânların önemli bir işlevi vardır. Özellikle öğrenciler, eski insanların yaşam tarzı ve medeniyetlere katkısı hakkında pek çok bilgiyi bu alanları gezerek daha kalıcı bir biçimde öğrenmektedirler. Ancak, hem zaman hem de imkân bakımından her öğrencinin bu alanları ziyaret etme olanağı bulunmamaktadır. Bu durumda, zaman ve mekân sınırı olmaksızın hem de yasal prosedürlere takılmadan bu ortamlardan faydalanmanın önemli bir yolu olarak “Sanal Müzeler” karşımıza çıkmaktadır. Gerçek müzelerin dijital ortama aktarılmasıyla ortaya çıkan sanal müzeler, tarih derslerinin görselleştirilerek daha somut hale gelmesine katkı sağlamaktadır. Bu anlamda; son dönem alanyazınında gerek teorik gerek uygulamalı çalışmalarda dikkate alınmaya başlanmıştır. Bu çalışmada amaç, sanal müzelerin tarih derslerinde kullanımıyla ilgili tarih öğretmenlerinin düşünce ve deneyimlerini tespit etmektir. Çalışma bu yönüyle nitel araştırma yaklaşımı esas alınarak fenomenoloji (olgubilim) desenine uygun olarak yürütülmüştür. Araştırmaya esas veriler, 2019 yılı içerisinde kamu okullarında ve özel okullarda görev yapan 12 tarih öğretmeninden yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Sonuç olarak; öğretmenlerin sanal müzeleri tarih derslerinde kullandıkları, sanal müzeler sayesinde tarih derslerinde pek çok müzeyi ve tarihi mekânı zaman ve mekân sınırı olmaksızın gezdikleri, sanal müzelerin dersi daha somut ve kalıcı hale getirdiği, derste kaynak çeşitliliği sağladığı, birinci elden kaynak kullanımına imkân verdiği, katılımcı öğrenmeyi teşvik ettiği düşüncelerini belirtmişlerdir. Öğretmenler, tarih derslerinde sanal müze gezileri hakkındaki en önemli sorunlar olarak; ders süresinin yeterli olmamasına ve sanal müzelerin tarih derslerinde daha profesyonel olarak kullanımı hakkında eğitim eksikliğine dikkati çekmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sanal Müzeler, Tarih Eğitimi, Tarih Öğretimi.

HISTORY TEACHERS' VIEWS ABOUT VIRTUAL MUSEUM TRIPS IN HISTORY COURSES

Asst. Prof. Dr. Osman OKUMUŞ

Aksaray University / osmanokumus@aksaray.edu.tr

Because the subjects taught in history courses are related to the past, important problems occur when students learn the lesson. Much knowledge taught in the classroom environment is not comprehended clearly and completely by students. In this sense, museum and historical sites have an important function to reinforce and retain knowledge taught in history courses. Especially students learn much information about the contributions ancient people made to lifestyle and civilizations permanently by visiting these sites. However, every student is unable to visit these sites in terms of both time and opportunities. Thus, "Virtual Museums" occur as an important way to benefit from these environments without considering time, space, and legal procedures. Virtual museums which have occurred as a result of transfer of physical museum environment to digital environment visualize history courses and make contributions to history courses to become more concrete. In this sense, they have been paid attention in recent studies in literature both in theory and practical applications. The purpose of this study is to explore history teachers' opinions and experiences about using virtual museums in history courses. The study was based on qualitative research design and carried out via phenomenological design. The research data were collected from 12 history teachers working both in state schools and private schools via semi-structured interviews in 2019. As a result, teachers stated that they used virtual museums in history courses, they visited many museums and historical sites without the limitation of time and space thanks to the virtual museums, virtual museums made the course more permanent and concrete, provided variety of information sources and opportunity for the use of primary (first hand) sources, and encouraged cooperative learning. The most important problems encountered by the teachers during the virtual museum tours in history courses included lack of lesson hour and lack of training about the professional use of virtual museums in history courses.

Key Words: Virtual Museums, History Education, History Teaching.

DERS KİTABI YAZARLARI, ÖĞRETİM PROGRAMINDA BELİRTİLEN DİKKAT EDİLECEK HUSUSLARA GERÇEKTEN DİKKAT EDİYOR MU?

2018 T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERS KİTABI ÖRNEĞİ

Yusuf ONGANER

Balıkesir Üniversitesi

Günümüzde teknolojiye yaşanan çok önemli gelişmelere rağmen ders kitapları öğrencilerin bilgi edindiği en önemli kaynaklardan biri olma özelliğini devam ettirmektedir. Bu nedenden dolayı ders kitabı yazarlarının bu eserlerini oluştururken bazı önemli hususları mutlaka göz önünde bulundurmaları gerekmektedir. Aslında öğretim programlarında bu hususlara yer verilerek ders kitabı yazarlarına yardımcı olunmaya çalışılmaktadır. Bu araştırmada 2018 T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı'nda yer alan söz konusu hususların ders kitabında ne ölçüde dikkat edildiği belirlenmek istenmiştir. Nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi ile gerçekleştirilen çalışmanın verileri 2018 basım tarihli T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük ders kitabından elde edilmiştir. Verilerin betimsel analizi yoluyla elde edilen bazı bulgular, ders kitabında en fazla kullanılan görsel türünün fotoğraf olduğunu ve kitapta güncel kaynaklara yer verilmesine rağmen kaynakçada bulunan bazı kaynaklara metin içinde atıf yapılmadığını ortaya koymaktadır. Ayrıca bazı ünitelerde kazanımlara yönelik yeterli hazırlık sorusu ile değerlendirme sorularını destekleyecek doküman ve görsel unsurlara yer verilmemesi elde edilen diğer bulgular olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Tarih öğretimi, tarih ders kitabı, öğretim programı, ders kitabı yazarı.

**DO TEXTBOOK WRITERS REALLY PAY ATTENTION TO THE POINTS
CONSIDERED IN THE CURRICULUM? HISTORY OF TURKISH REVOLUTION
AND KEMALISM TEXTBOOK AS AN EXAMPLE**

Despite the very important developments in technology today, textbooks continue to be one of the most important sources from which students learn. For this reason, the authors of the textbook should consider some important points while creating these works. In fact, these points are included in the curriculum to help the textbook authors. In this study, It is aimed to determine to what extent these points in the History of Turkish Revolution and Kemalism Course Curriculum published in 2018 were paid attention in the textbook. The data of the study were obtained from History of Turkish Revolution and Kemalism textbook published in 2018 by using document analysis which is one of the qualitative research methods. Some findings obtained through the descriptive analysis of the data show that the most commonly used visual type in the textbook is photography and that although the current sources are included in the textbook, some references in the bibliography are not cited in the text. In addition, in some units, there were other findings that did not include sufficient preparation questions for the gains and documents and visual elements to support the evaluation questions.

Key Words: History teaching, history textbook, curriculum, textbook author.

ESKİ TÜRKLERDE - HUNLAR VE GÖYTÜRKLERDE EĞİTİM-TERBİYE MESELELERİ

Assoc. Prof. Dr. Tahir ORUCOV
AMEA Folklor Enstitüsü,
Filoloji üzere felsefe doktoru
email: tahiroruclu@gmail.com

Türkler b.e.e. II binyılın başlarında Altay-Sayan dağlarının kuzey-batı bölgesinde, Yenisey ırmağı boylarında, Orta Asya'da, Kafkasya'da yaşıyorlardı. Onlar tarih boyunca bir çok muhteşem türk devleti kurmuşlar. İlk oluşan böyle türk devletlerinden biri M.Ö. 220 yılında Teoman tarafından kurulan Hun imparatorluğu olmuştur. Hun İmparatorluğu'nun en kudretli dönemi ise Teomandan sonra 209 yılında onun yerine geçerek kendini imparator adlandıran ve devleti büyük bir imparatorluğa çeviren Mete hakanın iktidar yıllarına rastlar. Türk ve Moğol boylarını birleştiren Mete, Büyük İpek yoluna hökmran olmak için Çin ile savaşlar yapmıştır. Türklerde ele, obaya, halka bağlılık yüksek olmuştur. Hunlar kendilerini "Qun", Gün "adlandırmışlar ki, bu da" El-gün ", " Gün ", " Halk" anlamlarında işlenmiştir. M.Ö. II yüzyılda meydana gelen Hunlar komşuları olan Çin devletini ve özellikle Tunqhu tayfalarını korkuya düşürmüştü. Mete xan türk adını bütün dünyaya yaydı ve türkün gücünü bütün aleme tanıttı.Eski Türkler çocuklarını 3 güven üzerinde terbiye ediyorlardı:

- 1) tebiet kuvvetlerine güven;
- 2) at kultuna güven;
- 3) Gök Tanrıya güven (Gök Tanrısı).

Malumdur ki, Türklerde tekallahlılık İslam'dan çok önce var olmuştur. Eski Türklerin orijinal, zengin, bitgin terbiye, eğitim ve ahlak sistemi olmuştur. Görkemli türkoloğ alim Ziya Gökalp yazıyordu: "Yunanlar estetikada, Romalılar hukukta, İsraililer ve Araplar dinde, Fransızlar edebiyatda, ... Türkler ise ahlakta birincilik kazandı". Türklerde vatan ahlakı, meslek ahlakı, aile ahlakı çok güçlü olmuştur.

Hunlar yüz yıllarca atlı, göçebe yaşam sürdüğünden daim savaşlar geçirdiğinden, onların ilk eğitimi ve terbiyesi askeri eğitim, fiziki terbiye olmuştur. Sağlık, azim, kararlılık, cesaret, şecaat, terbiye ve eğitim işinin önünde olmuştur. Hun- türk çocukları küçük yaşlarından at hayaliyle koyun biner, ok atar, buluğa çatarken at çapmaqda, ok atmakta, cengaverlikde mahir olardı. Qedim türk misalında deniyor: "Türk çadırda doğar, at üstünde ölür" .

Hunların döneminde atlı birliklerinin hızlı hazırlanması gerekiyordu. Eli silah tutan ve düşmana karşı mücadele edebilen adamlar, nerede ve nasıl hangi iş yapacaklarını önceden bilmeli idiler. Kadınların ve çocukların nerede korunmaları net kaydalara uygun olmalıydı. Bunları ise topluma sadece yüzyıllardan beri nesilden nesile devam eden, toplumun köklü geleneği olan döyüşçülük, esgerlik hazırlığını üre, toplum kendisi verirdi.

Doğum ve doğum günleri halk törenleri ile keçirilerdi. Çocuklar bebeklikten at binmek hayali ile yaşar, kuşlara ok atarlardı. Biraz büyüdükten sonra onların at binmeleri büyük sevinç ve törenle kayıt edilir ve aynı gün ona at bağışlanır, at yarışları keçirirdiler. Oğlan çocuğunun yetişmesinde ve savaş sanatının öğrenilmesinde atanın çok büyük eğitsel ve telimedici bir

görevi vardı. Böyle bir telimde kızlar da erkeklerden geri qalmırdılar. Onlar da askeri öğretiyeye yiyelenirdiler.

Çocuk sahibi olmak eski türklerde çok arzuolunan olmuştur. Erkek ve kız çocukları arasında fark qoyulmamışdır. Hatta, kızların terbiye ve eğitime daha büyük dikkat gösterilirdi. Çocuksuz ailelerin saygıyı az olmuştur. Inanca göre oğul babasına, kız annesine çekmeli idi. İyi oğula "Ataç", iyi kıza "anaç" demişler. Oğlanı yetiştirilmekte babanın, kıza yetiştirilmek ise ananın üzerine daha büyük görevler düşürdü. Türklerde terbiye ve eğitim sistemi öyle kurulmalıydı ki, oğul büyüdükçe daha ağıllı, daha kuvvetli, daha mübariz olarak babadan ileri gitsin. Nitekim, eski Türk örneğinde belirtildiği gibi "Atadan ileri, oğuldan geri" - fikri evladın daha yüksekte olmasını ifade ediyor.

"Türk" sözünü ilk kez resmi devlet adı olarak kabul etmiş Türk devleti Göktürk imparatorluğu olmuştur. 552-744 yıllarında aralıklarla Orta Asya ve Çin'in bir parçasına hükümranlık etmiş muhteşem türk devleti olan Göytürklerde eğitim-terbiye ve eğitim sistemi Hun terbiye ve eğitimin devamı, daha gelişmiş biçimi olmuştur. Eğitim üre (aşiret) içerisinde ve üre aracılığıyla verilmiştir. Göytürklerde yazı ve okuma kültürünün olması bu toplumda terbiye ve eğitimin daha sistemli karakter taşıdığını gösteriyor.

Orhun abideleri Göktürk impertorluğunun ünlü hükümdarı Bilge Kağan devrinden kalma anıtlardır. Bu anıtlar türk milletinin karakterini, askeri dehasını, soyunu, yüksek kültürünü, milletseverliyini, terbiye ve eğitim geleneklerini yaşatıyor. Göktürk kabir daşları 13-dür. Bunlardan en ünlüleri "Tonyukuk", "Gültekin", "Bilge Kağan" mezar taşlarıdır. Bu yazıtlar Türk pedagojik fikrinin en değerli menbeleridir.

Türk dilli halkların İslamiyet'ten önce Orxon alfabesi veya Göytürk alfabe ve yazısı da olmuştur. Orxon - Yenisey nehirleri etrafında bulunmuş bu taş kitabeleri ilk kez oxuyan 1893 yılında Danimarka alimi V.Tomsen olmuştur. O, bu yazıların Türk xalqlarına mensub olduğunu kanıtlamıştır.

Azerbaycan'ın kuzey eyaletlerinde Rooney alfabesi, eski türk elifbası, Göktürk alfabesinin da uygulanması ihtimali vardır. Qedim türk alfabesi Türk halklarının, tabii ki, hem de Azerbaycan - Türk halkının ecdadlarının yarattığı ilk gerçek sistemli milli alfabesidir.

EARLY TURKEY - TRAINING AND TERRORISM PROBLEMS IN HUNGES AND GOODS

Turks b.e.e. At the beginning of the second year, the Altai-Sayan Mountains lived in the foothills of Yenisei, in the Central Asia, in the Caucasus. Throughout history they have built a magnificent Turkish province. One of the earliest Turkish provinces M.Ö. The Hun Empire was founded in 220 AD by Teoman. The most powerful circus of the Hun Empire is that in 209, after Teoman, he encountered the iconic years of Mete Hakka, who turned his fort into an empire and transformed the state into a great empire. Mete, which combines the Turkish and the Mongolian heights, has been waging war with China, not dominating the Great Silk Road. The Turks have achieved the highest level of hand, oba, halka. Hun Huns have been called "Qun, Day", which is also used in the terms "El-Day", "Day" and "Halk". Khan spread the Turkish name all over the world and introduced the power of the Turk to all worlds.

- 1) Confidence in nature forces;
- 2) reliance on horse culture;
- 3) Confidence in the God of Heaven (Heavenly God).

It is well known that the singularity of God among Turks existed long before Islam. The Old Turks had an original, rich, overbearing, educational and moral system. The prominent Turkish scientist Zia Gokalp wrote: "The Greeks are in aesthetics, the Romans are in the law, Israel and the Arabs are in religion, the French are in the world, ... the Turks had good morals." The Turks have been very strong in their homeland ethics, speciality ethics, and in their family ethics.

Hunts have always been in the physical education of their first training and rearing soldier, as the riding has been a constant struggle for hundreds of years. Health, greatness, good fortune, courage, education and training were the major things at that period of time. Hunters of Turkic age dreamed of horse by riding sheep, shoot an arrow, and they displayed great bravery.

In the course of the hunts, it is necessary to speed up the cavalry. People who could handle weapons and who could be hostile to the enemy should have known what and how to do the hangover. The care of women and children should be in accordance with the rules. They were also given to the collection, the warrior-ship, the artistic preparation, and the bulk of the collection, which had been brewing for hundreds of years.

Birthdays and birthdays were performed with folk ceremonies. The youngsters dreamed of riding a baby, shooting at birds. After a bit of riding, their horse riding was recorded with great joy. At the same time, girls were not left behind boys. They also trained like a soldier.

Being parents was desirable among Turks. No difference was seen between male and female offspring. Even they cared much about girls' education and upbringings. Families without children were humiliated. According to the beliefs, a boy was brought up by his father, mother should have brought up her daughter. The Turks had to be systematically trained and educated so that their son could be grown up smarter, more energetic and more successful. Nitekim, as described in the old Turkish example, "Ahead of father, back of sun" - expresses the idea that children is above .

The name "Turk" became the name of the Turkish statehood Göktürk, which first adopted the name of the country. In Goyturks, a gorgeous Turkish province that ruled Central Asia and China in the interval 552-744, the educational system of education and training became a more developed form of education. The presence of writing and reading culture in Goyturk's demonstrates that education and training carry a more systematic character.

The monuments of Aarhun insinuate that the famous ruler of the Göktürk Empire, Bilge Kagan, would remain. These memories preserve the character of the Turkish nation, the nobility of the soldier, the nobility, the high culture, the nationalism, the traditions of education and training. Göktürk's tombstone was in 13th. The most famous of them were Tonyukuk, Gultekin and Bilge Kagan. These writings were the most valuable sources of Turkish pedagogical thought.

Prior to Islamism, the Turkic-speaking peoples also had the alphabet and the Goyturk alphabet and writing. In 1893, the Danish scientist V. Thomsen was the first to read these stone books, which were found around the Orhon - Yenisei nobles. It had been proved that these writings were belong to Turkish people.

Rooney alphabet, Old Turkic alphabet, and the Göktürk alphabet may also be used in the north province of Azerbaijan. Ancient Turkish alphabet was the first real systemic national alphabet created by the Turkish people, of course, also by Azerbaijanis.

TÜRKİYE’DE KANIT TEMELLİ TARİH ÖĞRETİMİNİN İLK ÖRNEKLERİ

Şahin ORUÇ³⁸

Sibel ÇAĞIR³⁹

Türk Eğitim Tarihi incelendiğinde, özellikle Osmanlı’nın son döneminde Tarih Öğretimine ilişkin büyük bir eğitim mirasına sahip olduğumuz rahatlıkla görülebilir. II. Meşrutiyet Dönemi’ ne denk gelen bu dönem, genelde eğitim alanında yapılan yenilikler, özelde de tarih öğretimi alanındaki gelişmeler günümüze ciddi anlamda ışık tutar tarzdadır. Tarih bilmekle tarih öğretebilmenin aynı şey olmadığı bilincinde olan II. Meşrutiyet Dönemi Tarih Eğitimcileri, Tarih Öğretimi’ nin niteliği, amaçları, önemi, kaynakları ve yöntemlerine ilişkin çok değerli çalışmalar yapmışlardır. Bu çalışmaların her biri ayrı ayrı araştırma konusu olabilecek niteliktedir. Bu bölümde konumuz gereği Osmanlı’ nın son dönemi ve Cumhuriyet’ in ilk yıllarında görev yapmış olan Tarih Eğitimcileri’ nin çalışmalarında kanıt temelli tarih öğretimine ilişkin ilk uygulamalar ortaya konulmaya çalışılacaktır. Bu amaç doğrultusunda araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. İncelenen dokümanlar sonucunda Tatbikat Mektebi, Tedrisat Mecmuası ve Cumhuriyet’ in ilk yılları gibi kanıt temelli öğretime ilişkin sonuçlar verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kanıt temelli öğretim, tarih, öğretim

THE FIRST EXAMPLES OF EVIDENCE-BASED HISTORY TEACHING IN TURKEY

Şahin ORUÇ¹

Sibel ÇAĞIR²

When the History of Turkish Education is examined, it can easily be seen that we have a great educational heritage especially in the last period of Ottoman History Teaching. II. This period, which corresponds to the Constitutional Monarchy Period, is mainly in the field of innovations in education and developments in history teaching in particular. Knowing that history and teaching history is not the same thing, II. History Educators in the Constitutional Monarchy Period made very valuable studies about the nature, aims, importance, sources and methods of History Teaching. Each of these studies may be the subject of research separately. In this section, the first applications of the history-based history teaching will be put forward in the studies of the History Educators who served in the last period of the Ottoman Empire and the first years of the Republic as required by our subject. For this purpose, document analysis method, one of the qualitative research methods, was used in the study. As a result of the documents examined, results related to evidence-based teaching such as the School of Exercise, Tedrisat Journal and the early years of the Republic were given.

Keywords: Evidence-based teaching, history, teaching

³⁸ Doç. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim Dalı, sahinoruc44@hotmail.com

³⁹ YL. Öğrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı cagirsibel@gmail.com

TARİH EĞİTİMİNDE ÇOK BAKIŞ AÇILILIK YAKLAŞIMI VE ÇOK KÜLTÜRLÜLÜĞE YANSIMALARI

Dr. Gökhan Önal

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü

onal_g@ibu.edu.tr

Prof. Dr. Seyfi Kenan

Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü

seyfi.kenan@marmara.edu.tr

Birçok ülke, küreselleşme ve artan göç dolayısıyla daha kozmopolit ve çok kültürlü bir hale gelmiştir. Bu durum, eğitim programlarının çok kültürlülüğe duyarlı bir anlayışla hazırlanmasını ve okullarda derslerin bu anlayışla işlenmesini gerekli kılmıştır. Bu bağlamda Avrupa Konseyinin desteğiyle Tarih eğitiminde çok bakış açılı yaklaşım özellikle son 25 yıldır önem kazanmıştır. Tarih eğitimi bağlamında bu yaklaşım, Tarih disiplininin yoruma dayalı ve sübjektif olduğu, tarihte olmuş aynı olaya yönelik tek bir anlatım yerine, farklı anlatımların var olduğu epistemik anlayışı yansıtır. Ayrıca, çok bakış açılı yaklaşım, öğretmen ve öğrencinin tarihteki bir olayı, o olayın ilgilendirdiği diğer milletten ya da kültürden insanların yerine kendilerini koyarak yani empatik bir anlayışı benimseyerek değerlendirmesi anlamına gelir. En azından ilgili tarihi olay derste ele alınırken konuyla ilgili diğer argümanların da öğrenciler tarafından tartışılmasını savunur. Tarihi bir olayı değerlendirirken ideolojik ve siyasi bir yaklaşım çok bakış açılı yaklaşımla çelişir. Bu çalışmanın amacı Türkiye’de Tarih eğitiminde çok bakış açılı yaklaşımın sağlayacağı pedagojik olanakları ve sınırlılıkları tartışmaktır. Bu amaç çerçevesinde 8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretim programı değerlendirilecektir. Bu derste çok bakış açılı yaklaşımın kullanılabileceği konular ve temalar belirlenecektir.

Anahtar Kelimeler: Tarih eğitimi, çok bakış açılı yaklaşım, çok kültürlü eğitim, 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi

MULTIPERSPECTIVITY APPROACH IN HISTORY EDUCATION AND REFLECTIONS ON MULTICULTURALISM

Many countries have become more cosmopolitan and multicultural with increasing changes from globalisation and migration in recent decades. These developments have required redesigning of educational programs and developing new teaching methods from a multicultural perspective. In this context, multiperspectivity approach in history education has gained importance especially in the last 25 years with the support of the Council of Europe. In the context of history education, this approach reflects epistemic understanding in which history discipline is conceived interpretational and subjective with multiple coexisting narratives rather than a single narrative about a particular historical event that took place in history. In addition, a multiperspectivity approach means that a teacher and students evaluate a historical event through adopting an empathic understanding and by putting themselves in people of other nationalities' or cultures' shoes that are related to that specific historical event. This approach requires that all the arguments of different perspectives that are related to relevant historical events should be discussed by students. It is also clear that an ideological and political approach for a historical event contradicts multiperspectivity approach. The aim of this study is to discuss pedagogical possibilities and limitations of multiperspectivity approach in history education in Turkey. For this aim, the 8th Grade Revolution History of the Republic of Turkey and Atatürk's Principles curriculum will be evaluated and then some themes and topics of this course will be examined in terms of how multiperspectivity approach can be adopted by teachers.

Keywords: History education, multiperspectivity approach, multicultural education, the 8th Grade Revolution History of the Republic of Turkey and Atatürk's Principles

2005 VE 2018 TC İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMLARINA KARŞILAŞTIRMALI BİR BAKIŞ

M. Talha ÖZALP

Kastamonu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı, 37200, Kastamonu, e-posta: mtozalp@gmail.com.

Prof. Dr. Selahattin KAYMAKCI

Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı, 37200, Kastamonu, e-posta: kaymakci37@yahoo.com.

Türk Eğitim Sisteminde İnkılap Tarihi derslerinin tarihçesini 1925 yılına kadar götürmek mümkündür. 1925 yılında Ankara Hukuk Mektebi'nde "İhtilaller Tarihi" adıyla başlayan süreç 1933 yılında Türk gençlerine Milli Mücadele'yi oluşturan şartlarla Türkiye Cumhuriyeti'nin genel siyasetini öğretmek amacıyla İstanbul Üniversitesi bünyesinde Türk İnkılâp Enstitüsü'nün kurulmasıyla devam etmiş, 1934'te üniversitelerde Devrim Tarihi dersinin okutulmaya başlanmasıyla yeni bir ivme kazanmıştır. 1980'e kadar çeşitli dersler içerisinde öğrencilere öğretilmeye devam edilen İnkılap Tarihi'ne ilişkin içerik bu tarihten sonra gerek Atatürkçülük konuları aracılığıyla dersler içerisinde eritilerek gerekse bağımsız dersler olarak yeniden organize edilmiştir. Günümüzde ortaokul 8. sınıf düzeyinde İnkılap Tarihi bağımsız bir ders olarak TC İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük adı altında okutulmaktadır. Dersin öğretim programlarına ilişkin olarak Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2000'li yılların başında iki defa öğretim programı geliştirme veya güncelleme çalışması yapılmıştır. Bu araştırmanın amacı 2005 ve 2018 yıllarında yenilenen TC İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programlarını karşılaştırmaktır. Araştırmada nitel metodoloji kapsamında doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın veri kaynağı olarak Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yenilenen 2005 ve 2018 TC İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programları incelenmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen "Öğretim Programı Analiz Formu" kullanılmıştır. Toplanan verilerin içerik analizi aracılığıyla çözümlenmesine devam edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: TC İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük, öğretim programı, ortaokul.

A COMPARATIVE PERSPECTIVE ON 2005 AND 2018 CURRICULUMS OF TURKISH REVOLUTION HISTORY AND KEMALISM COURSE

M. Talha OZALP

*Kastamonu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi
Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı, 37200, Kastamonu, e-posta:
mtozalp@gmail.com.*

Prof. Dr. Selahattin KAYMAKCI

*Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Sosyal
Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı, 37200, Kastamonu, e-posta: kaymakci37@yahoo.com.*

It is possible to take the history of Turkish Revolution History courses until 1925. Ankara Law School in 1925, "Revolutions History" in process that began in 1933 under the name of Turkish youth in Istanbul University on-site to teach the general policy of the Republic of Turkey with conditions that make up the national struggle continued with the establishment of the Turkish Revolution Institute, 1934 at universities Revolution History course has gained a new momentum. The content of the History of the Revolution, which was taught to the students in various courses until 1980, has been re-organized by means of Kemalism and reorganized as independent courses after this date. Today, at the 8th grade of secondary school, History of Revolution is taught as an independent course under the name of History of Turkish Revolution and Kemalism. In the beginning of 2000s, the Ministry of National Education carried out the development or updating of the curriculum twice. The aim of this research is to compare the Turkish Revolution History and Kemalism Course Curriculum which were renewed in 2005 and 2018. Document analysis method was used in the qualitative methodology. Document analysis method was used in the qualitative methodology. As the data source of the research, 2005 and 2018 Turkish Revolution History and Kemalism Course Curriculum which were revised by the Ministry of National Education were examined. In the research, "Curriculum Analysis Form" developed by the researchers was used as data collection tool. The analysis of the collected data continues through content analysis.

Key Words: History of Turkish Revolution and Kemalism, curriculum, secondary school.

CUMHURİYET'İN DAHI ÇOCUĞU: HALİS DUMAN (TÜRK)

Sümeyye ÖZALP- Fahri KILIÇ

Halis Duman Bolu'da 1908'de dünyaya gelmiştir. İlk, orta ve lise eğitimini bitirdikten sonra 1924 yılında elektrik mühendisliği eğitimi için Viyana'ya gönderilmiştir. Doktorasını tamamlayınca 1944 yılında ülkemize dönmüştür. Halis Duman yurda döndükten sonra İstanbul Teknik Üniversitesi ve Karadeniz Teknik Üniversitesi'nde akademisyenlik yapmış ve idari görevlerde bulunmuştur. Prof. Dr. Halis Duman 1978'de emekli olmuş, 1998'de vefat etmiştir. Ülkemiz ve özellikle Bolu şehri için önemli bir isim olan Halis Duman'ın henüz kapsamlı bir biyografi çalışması yapılmamıştır.

Bu araştırmada: Cumhuriyet'in ilk yıllarında yurt dışına eğitim amaçlı gönderilen dahi çocuklardan birisi olan Halis Duman'ın şahsı, ailesi, eğitim hayatı ele alınacaktır. Ayrıca Halis Duman'ın kaleme aldığı hatıralarından yola çıkılarak Cumhuriyet'in ilk yıllarında Bolu'daki eğitim-öğretim uygulamaları hakkında bilgiler aktarılacaktır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman inceleme tekniği kullanılacak, alan yazınındaki yayınların yanı sıra döneme ait süreli yayınlara ve anılara başvurulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Halis Duman, Bolu, Eğitim, Cumhuriyet.

THE EVENING CHILD OF THE REPUBLIC: HALIS DUMAN (TURK)

Sümeyye Özalp- Fahri Kılıç

Halis Duman was born in 1908 in Bolu. After completing his primary, secondary and high school education, he was sent to Vienna in 1924 to study electrical engineering. He completed his PhD and returned to Turkey in 1944. Upon his return to Turkey, Halis Duman worked as an academician at Istanbul Technical University and Karadeniz Technical University. Professor Dr. Halis Duman retired in 1978 and passed away in 1998. Halis Duman, an important name for our country and especially for the city of Bolu, has not yet had a comprehensive biography.

In this research: The person, family and educational life of Halis Duman, one of the genius children who were sent abroad for education in the first years of the Republic, will be discussed. In addition, based on the memories of Halis Duman, information will be given about education and training practices in Bolu during the first years of the Republic. In this study, document analysis technique, which is one of the qualitative research methods, will be used, periodicals and memoirs of the period as well as the publications in the literature will be used.

Key Words: Halis Duman, Bolu, Education, Republic.

TÜRK RUHU MECMUA'SINDA DEĞERLER EĞİTİMİ

Mehmet ÖZALPER*

Toplumların ilerlemesi ve dünyadaki çağdaşları ile aynı seviyeyi yakalaması, Sanayi İnkılabı'ndan sonra tek yönlü bir bakış açısı ile değerlendirilerek sadece bilimsel ve teknolojik gelişmeye bağlanmıştır. Hâlbuki tarihi mirasın öncülüğünde kazanılmış olan sosyal ve kültürel değerler, bir toplumun nereden geldiğini bilmesi ve nereye gideceğini belirlemesi anlamında çok büyük bir öneme sahiptir. Bu değerleri kaybolmadan ileriye doğru taşımak ve bunların eğitimini vermekte toplumun aydın kesiminin ödevi olarak belirlenmiştir. Değerler eğitimi, sosyal yapının yozlaşmasının önüne geçen en önemli hususlar arasındadır. Önemli ölçüde fikir hareketleri temelli olarak kısmen basın yayın yoluyla gerçekleştirilen bu eğitim hem geçmişte hem günümüzde bir toplum için ihtiyaç duyulan en önemli husustur. 1950'li yıllardan sonra dergicilik çalışmaları sayesinde değerler eğitimi kendisine amaç olarak belirleyen birçok fikri mecmua yayınlanmıştır. Bu çalışmamızda ele alacağımız "Türk Ruhu" mecmuası ise 15 Aralık 1957 ile 30 Mayıs 1958 arasında yayınlamış, tarihi, edebi, içtimai, dini, sanatsal ve kültürel konularda topluma fikirler sunmayı amaç edinen bir mecmuadır. Bahsi geçen bu değerleri topluma anlatmaya gayret eden aralarında Ord. Prof. Ali Fuat Başgil, İsmail Hami Danişmend ve Nurettin Topçu gibi isimlerin bulunduğu bir aydın kadro tarafından çıkartılmıştır. Bu çalışmamızda "Türk Ruhu" mecmuasında ülkenin aydınları tarafından yazılan yazılar değerler eğitimi bağlamında incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Dergicilik, Türk Ruhu Mecmuası, Değerler Eğitimi, Ali Fuat Başgil.

VALUES EDUCATION IN TURKISH SPIRIT JOURNAL

The progress of societies and achieving the same level as the contemporaries of the world were evaluated with a unidirectional point of view after the Industrial Revolution and only connected to scientific and technological development. However, the social and cultural values gained under the leadership of the historical heritage are of great importance in terms of knowing where a society comes from and determining where to go. Moving these values forward without losing them and teaching them is determined as the duty of the intellectuals. Values education is one of the most important issues that prevent the degeneration of social structure. This training, which is partly based on intellectual movements and partly through press, is the most important issue needed for a society both in the past and today. After the 1950s, many intellectual journals which set values education as a goal were published by means of magazine studies. The "Turkish Spirit" journal which we will discuss in this study, was published between 15 December 1957 and 30 May 1958 and aims to present ideas to the society on historical, literary, social, religious, artistic and cultural issues. Ord. Professor Ali Fuat Başgil, İsmail Hami Danişmend and Nurettin Topçu. In this study, the writings written by the intellectuals of the country in the "Turkish Spirit" journal will be examined in the context of values education.

Key Words: Journalism, Turkish Spirit Journal, Values Education, Ali Fuat Başgil.

* Doktor Öğretim Üyesi, Muş Alparslan Üniversitesi Tarih Bölümü.

SAYISAL DERSİ ÖĞRETMENLERİNİN TARİH EĞİTİMİ ÜZERİNE DÜŞÜNCELERİ

Dr. Kamuran ÖZDEMİR

MEB, kamur_77@hotmail.com

Dünyada bilim ve teknoloji alanlarındaki gelişmelerle ortaya çıkan yeni araştırma ve yaklaşımlar tek bir alanda düşünme ve değerlendirmeler olmayıp, bu düşünce ve değerlendirmeleri destekleyecek diğer disiplinlerden de yararlanmaktadır. Tüm bu gelişmeler nitelikli ve kaliteli insanların yetişmesini ve bu kişilerin tek bir alan yerine çok disiplinli alanlarda eğitim almalarını zorunlu kılmaktadır. Tarih dersini diğer disiplinlerle beraber değerlendirecek olursak, genel olarak sayısal ağırlık eğitim hayatı bulunanlar ezber dersi olduğu düşüncesiyle tarih dersini öğrenemediklerini iddia etmektedirler. Bu görüşlerden yola çıkarak araştırmacı bu çalışmayla, sayısal dersi öğretmenlerinin tarih eğitimiyle ilgili görüşlerini ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırma öğretmen görüşlerini incelemeye yönelik nitel bir çalışmadır. Araştırmanın çalışma grubunu Yozgat Akdağmadeni'nde ortaöğretimde görev yapan fizik, kimya, matematik ve biyoloji öğretmenleri oluşturmuştur. Verilerin toplanması için öğretmenlerle yarı yapılandırılmış bir görüşme gerçekleştirilmiştir. Araştırmacı tarafından hazırlanan görüşme formu çerçevesinde eğitim hayatlarını sayısal ağırlıklı olarak geçiren ve eğitim hayatının içinde sayısal ağırlıklı öğrencilere hitap eden öğretmenlerin verdiği cevaplar uygun tekniklerle analiz edilmiştir.

Anahtar kelimeler: tarih eğitimi, disiplinler arası yaklaşım, sayısal dersler

NUMERICAL COURSES TEACHERS ' THOUGHTS ON HISTORY EDUCATION

Dr. Kamuran ÖZDEMİR

MEB, kamur_77@hotmail.com

The new research and approaches that emerge with the developments in science and technology fields in the world are not only thinking and evaluations in one field, but also benefiting from other disciplines that support these thoughts and evaluations. All these developments make it necessary for qualified and qualified people to be educated in multi-disciplinary areas rather than in a single area. If we evaluate the history lesson together with other disciplines, those who have a digital weight training life in general claim that they have not learned the history lesson because of the idea that it is the ezber lesson. Based on these views, the researcher aimed to present his / her digital lesson about the history education of his / her teachers with this study. The research is a qualitative study aimed at studying teacher views. The study group was composed of Physics, Chemistry, Mathematics and biology teachers who worked in secondary education in Yozgat Akdağmaden. A semi-structured interview was conducted with teachers to collect the data. Within the framework of the interview Form prepared by the researcher, the answers given by the teachers who spent their education life on a numerical basis and addressed the students on a numerical basis within their educational life were analyzed with appropriate techniques.

Key words: history education, interdisciplinary approach, numerical courses

ORTAÖĞRETİMDE TARİH EĞİTİMİNE DİSİPLİNLER ARASI YAKLAŞIMIN ÖNEMİ VE İNGİLİZCE DERSİ ÖRNEĞİ KAPSAMINDA UYGULANABİLİRLİĞİ

Dr. Kamuran ÖZDEMİR

MEB, kamur_77@hotmail.com

Türkiye’de ki ortaöğretim tarih öğretiminin en büyük problemlerinden biri, bilişsel ve duyuşsal gelişime katkıda bulunan, entelektüel ihtiyaçlara cevap veren yaklaşım ve yöntemler geliştirmek, öğretim uygulamalarını destekleyici kuramsal derinlik oluşturmak ve diğer disiplinlerle etkileşim kurmak konularında eksik kalmasıdır. Bundan dolayı 2019-2020 öğretim yılından itibaren ortaöğretimde uygulanması düşünülen yeni modelde “öğrencilerin lisede çok fazla ders aldığı, ancak araştırma ve uygulamaya zaman bulamadığı, dolayısıyla bilgiyi içselleştiremediği tespitinden yola çıkılarak, kalıcı bir bilgilendirme sürecinin oluşması, öğrencilerin ilgi ve meraklarını geliştirebilmeleri için yeni lise modelinde disiplinler arası ve disiplinler üstü derslerle desteklenmesi yoluna gidilmiştir. Bu bağlamda ortaöğretim tarih dersinin disiplinler arası yaklaşımla nasıl işlenebileceği konusu İngilizce dersi bağlamında örneklendirilerek anlatılmaya çalışılmıştır. Bu çalışma çapraz disiplinli yaklaşıma bir örnek oluşturmaktadır. Tarih disiplinine İngilizce disiplininin çerçevesinden bakılarak algılama ve anlamlandırma çalışması yapılmıştır. Bu bağlamda tarih ve İngilizce disiplinleri ayrı ayrı incelenecek ve aralarındaki ilişkiler belirlenecektir. İngilizce dersinin okuma parçaları ve aktiviteleri aynı düzeyde yer alan tarih müfredatı içindeki konulardan seçilebilir.

Anahtar kelimeler: tarih eğitimi, disiplinlerarası yaklaşım, çapraz disiplinli yaklaşım, ingilizce

THE IMPORTANCE OF INTERDISCIPLINARY APPROACH TO HISTORY EDUCATION IN SECONDARY EDUCATION AND ITS APPLICABILITY IN THE CONTEXT OF ENGLISH LESSON EXAMPLE

Dr. Kamuran ÖZDEMİR

MEB, kamur_77@hotmail.com

One of the biggest problems of secondary education history teaching in Turkey is that it is lacking in the fields of developing approaches and methods that contribute to cognitive and affective development and respond to intellectual needs, creating theoretical depth that supports teaching practices and interacting with other disciplines. Therefore, in the new model, which is intended to be implemented in secondary education since the 2019-2020 academic year, “it is determined that students take a lot of courses in high school, but do not have time for research and application, and therefore cannot internalize information, and a permanent information process is formed, so that students can develop their interest and curiosity in the new high school. In this context, the subject of how the secondary education history course can be handled with an interdisciplinary approach is tried to be explained by exemplifying the context of the English course. This work sets an example of a cross-disciplinary approach. The study of perception and meaning has been made by looking at the history discipline from the framework of the English discipline. In this context, the disciplines of history and English will be examined separately and the relationships between them will be determined. The reading parts and activities of the English course can be selected from the subjects within the history curriculum which are at the same level.

Key words: history education, interdisciplinary approach, cross-disciplinary approach, English

CUMHURİYET DÖNEMİ EĞİTİM TARİHİ ARAŞTIRMALARINDA BİR BELGE OLARAK FOTOĞRAF: BOLU ÖRNEĞİ

Doç.Dr.Nuray ÖZDEMİR*

Cumhuriyet dönemi eğitim tarihi çalışmalarında arşiv belgeleri ve sözlü tarih yanında fotoğraf, tablo, resim, afiş, gibi görseller belgesel kaynakları oluşturmaktadır. Geçmişe ait anlık bir görüntü sunan fotoğraf, araştırmacı için gerçekçi ve nesnel bir kanıt niteliği taşıdığından son dönem eğitim tarihi araştırmalarında başvurulabilecek önemli kaynaklardan biridir. Fotoğrafın 1839 yılında Fransa’da icadından sonra her dönemde insanların ilgi odağı olmasından dolayı fotoğraf arşivleri tarihçilere çeşitli bilgiler vermektedir. Türkiye’de fotoğraf arşivlerine yerel bir örnek oluşturan Bolu fotoğraf koleksiyonları da Cumhuriyet dönemi eğitim tarihi araştırmaları için yerelden genele bilgi verirken çok yönlü bir bakış açısı sunmaktadır

Bu çalışmada, Bolu Kent Müzesi ve Mudurnu Kent Arşivi’nde yer alan Bolu ve ilçelerine ait 1923-1950 yılları arasında çekilmiş eğitim konulu yaklaşık 500 adet fotoğraf taranacaktır. Cumhuriyetin ilk yıllarında modern eğitim uygulamalarının ilk örneklerinin görüldüğü Bolu’daki eğitim hayatına dair bilgiler toplanacaktır. Fotoğraflardan; okulların mekânsal özellikleri, kullanılan eğitim-araç gereçleri, öğretmen ve öğrenci profilleri, okullarda yapılan bayram kutlamaları, sportif ve kültürel faaliyetlere dair bilgiler üretilecektir. Cumhuriyetin ilanıyla eğitim alanında yapılan devrimlerin taşrada nasıl algılandığı ve yaşandığı fotoğraflar üzerinden izlenecektir. Yerelde ve genelde eğitim tarihi araştırmalarında belge olarak Bolu fotoğraflarının kullanımı incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim tarihi, Fotoğraf, Bolu, Belge

* Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Bolu, ozdemir_n@ibu.edu.tr.

PHOTOGRAPH AS A DOCUMENT IN RESEARCH OF EDUCATION HISTORY OF REPUBLICAN PERIOD: THE BOLU EXAMPLE

Besides archive documents and oral history, visuals like photography, painting, picture, and poster are sources of document in the works for education history of the Republican Period. A photograph enabling momentary vision from the past bears qualification of a real and objective evidence for researcher and thus has been one of important sources to evaluate in researches of education history of recent period. With the invention of photograph in France in 1839 it has since been in the spotlight which makes it possible for historians to get various information from photograph archives. The Bolu photograph collection as a local example of photo archives in Turkey, provides an all-round view while giving information from local to general for researches of education history of the Republican period.

This research will include a scan of almost 500 education-themed photographs that are in present in Bolu City Museum and Mudurnu City Archive and that were taken between 1923 and 1950 in Bolu and its districts. Information on education of Bolu will be collected as for Bolu was a city for the first modern educational plans to be implemented in the first years of the Republic. Through the photographs we will derive information on spatial features of the schools, educational tools, profiles of teachers and students, festivals hold in schools, sports and cultural activities. How the revolutions -carried out in field of education with the proclamation of the Republic- were perceived and experienced in the rural will be studied over the photos. The use of Bolu photographs as document in education history researches locally and in generally will be analysed.

Keywords: Education history, Photograph, Bolu, Document

2006 VE 2018 T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMLARINA GÖRE YAYINLANMIŞ OLAN 8.SINIF DERS KİTAPLARININ KARŞILAŞTIRMALI OLARAK İNCELENMESİ

Tuğba Cevriye ÖZKARAL

Bütün teknolojik gelişmelere rağmen ders kitapları günümüzde eğitimin en vazgeçilmez araçlarından biri olma özelliğini korumaktadır. Aynı zamanda ders kitapları öğretim programlarını daha somut hale getirmektedirler. Ancak yapılan literatür incelemesi sonucunda T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük ders kitaplarına ilişkin az sayıda çalışmanın mevcut olduğu görülmüştür. Bu araştırmanın amacı; 2006 ve 2018 T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretim programlarına göre yayınlanmış olan 8.sınıf ders kitaplarının içerik ve görsel kaynaklar açısından karşılaştırmalı olarak incelenmesidir. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırma verilerinin kaynağını 8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük ders kitapları oluşturmaktadır. Bu kitaplardan biri; 2006 T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretim programı doğrultusunda, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2011 yılında yayımlanmış olan 8.sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük ders kitabıdır. Diğeri ise; 2018 yılında yenilenmiş olan T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretim programı doğrultusunda ve MEB tarafından yayınlanan 8.sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük ders kitabıdır. Veriler “doküman incelemesi” yöntemiyle elde edilmiştir. Verilerin analizinde, bir nitel araştırma tekniği olan betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır.

Anahtar kelimeler: Ders kitabı, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük, 8.sınıf.

A COMPARATIVE ANALYSIS 8TH GRADE TEXTBOOKS PUBLISHED ACCORDING TO REVOLUTION HISTORY OF THE REPUBLIC OF TURKEY AND KEMALISM COURSE

Despite all technological developments, textbooks are still one of the most essential educational materials. With textbooks the curriculum becomes more concrete. However, a literature review on textbooks revealed that there are a very limited number of researches on Revolution History of the Republic of Turkey and Kemalism textbooks. The aim of the study is to compare the 8th grade textbooks published According to 2006 and 2018 curricula of Revolution History of the Republic of Turkey and Kemalism Course in terms of content and visual resources. Qualitative research method was used in the research. Research data consists of two textbooks published for 8th Grade Revolution History of the Republic of Turkey and Kemalism course. First of these books is the textbook published by the Ministry of National Education in 2011 according to 2006 Revolution History of the Republic of Turkey and Kemalism curriculum. The other one is the textbook recently published by the Ministry of National Education in accordance with the renewed curriculum for Revolution History of the Republic of Turkey and Kemalism course curriculum. Document analysis method was used to collect data. Descriptive analysis method was used for data analysis.

Key words: Textbook, Revolution History of the Republic of Turkey and Kemalism, 8th Grade.

TARİH BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN "TARİH" KAVRAMINA İLİŞKİN METAFORLARI

Doç. Dr. Sezai ÖZTAŞ

Kırklareli Üniversitesi, sezaioztas@hotmail.com

Bu çalışmanın amacı, tarih bölümü öğrencilerinin tarih kavramına ilişkin sahip oldukları metaforları tespit etmektir. Araştırmanın çalışma grubunu, 2018-2019 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Kırklareli Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'nde öğrenime devam eden 4. Sınıf (Birinci Öğretim ve İkinci Öğretim) öğrencilerinden 75 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri, öğrencilerinin "Tarih gibidir/benzer; çünkü" cümlesinin yazılı olduğu formları tamamlamasıyla elde edilmiştir. Öğrencilerin oluşturdukları metaforlar tespit edilerek bu metaforlar ortak özellikleri bakımından kategorize edilmeye çalışılmıştır. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim deseni kullanılmıştır. Elde edilen veriler, içerik analizi tekniğiyle analiz edilmiştir. Toplanan verilerin analizi için IBM SPSS Statistics 20 programından yararlanılmıştır. Toplanan verilere ait tanımlayıcı istatistikler ayrıntıları ile verilmiştir. Ayrıca "Cinsiyet", "Mezun Olunan Lise Türü" ve "Kardeş sayısı" ile "örnek olarak verilen tarih metaforu kategorileri" arasında bir ilişki olup olmadığına bakılmıştır. Yapılan Ki-Kare Bağımsızlık Testi sonucunda bunların hiçbiri ile örnek olarak verilen tarih metaforu kategorileri arasında bir ilişkiye rastlanmamıştır ($p>0,05$).

Anahtar Kelimeler: Tarih bölümü, tarih, metafor.

METAPHORS OF THE STUDENTS IN THE DEPARTMENT OF HISTORY REGARDING THE CONCEPT OF “HISTORY”

Assoc. Prof. Dr. Sezai ÖZTAŞ

Kirklareli University, sezaioztas@hotmail.com

The aim of this study is to determine the metaphors related to the concept of history that the students of the history departments have. The study group of the research consists of 75 senior students (from both day and night classes) who continue their education in the Department of History of Kirklareli University Faculty of Arts and Sciences in the fall semester of 2018-2019 academic year. In order to collect data, participants were asked to complete the forms which included the sentence “History is like..... because.....”. The metaphors proposed by the students were categorized in terms of their common characteristics. Phenomenological design, one of the qualitative research methods, was used in this study. The obtained data were analyzed with content analysis method. Additionally, a quantitative data analysis was performed via IBM SPSS Statistics 20 program as well. IBM SPSS Statistics 20 Program has been used to analyze the collected data. Descriptive statistics of the collected data were given in detail. Also; it was researched whether there is an association between “The Main Categories of History Metaphors” and the variables “Gender”, “Education Type” and “Number of Siblings” or not. There was no statistically significant association found between each of these variables and “The Main Categories of History Metaphors” after performing Chi-Square Test of Independence ($p>0.05$).

Keywords: The department of history, history, metaphor.

TARİHE YARDIMCI İLİM OLARAK MİKROBİYOLOJİ

Ayhan PALA

Tarihte olan bitenleri anlamak için birçok ilim dalının bilgilerinden istifade etmek gerekir. Çünkü tarihte olan bitenlerin sebepleri çok çeşitlidir. Bunları açıklayabilmek için tarih ilmi coğrafya, iktisat, arkeoloji, antropoloji, teoloji, felsefe, sosyoloji gibi pek çok ilim dalından istifade eder. Bu ilim dallarına tarihe yardımcı ilimler denmiştir. Günümüzde bu ilim dallarına mikrobiyolojiyi de eklemek gerekmektedir.

1990 yılında ABD Enerji Bakanlığı ve Millî Sağlık Enstitüsü tarafından başlatılan Genom Projesi biyoloji alanında en mühim proje olarak kabul edilmektedir. Harvard ve Stanford Üniversitelerinin öncülüğünde, başta ABD olmak üzere Japonya, İngiltere, Almanya, Fransa, İtalya gibi pek çok ülkenin iştiraki ile yürütülen bu proje, insanlığın bilgi ufuklarını çok genişletmiştir. Tıbbî gerekçelerle yürütülen bu proje sonunda insan genomunu oluşturan DNA zinciri ortaya çıkarılmıştır. Homo Sapiens denen modern insan türünün yayılma kronolojisi bu projenin bir diğer bilgisi olarak ortaya çıkmıştır. Bu projenin verdiği bilgilerle günümüz milletleri üzerinde yapılan tahliller her milletin hangi haplo gruplardan oluştuğunu ortaya koymuştur. Bu sonuçlar tarihteki ve bugünkü ırklarla ilgili bilgileri tamamen geçersiz hale getirmekte, etnik yapıların oluşumu açıklamak için çok değerli bilgiler vermektedir.

Tebliğimizde mikrobiyoloji alanında yapılmakta olan çalışmaların tarih alanında açtığı ufuklar değerlendirilecektir.

MICROBIOLOGY AS AUXILIARY SCIENCE FOR HISTORY

To understand what is happening in history, it is necessary to benefit from the knowledge of many branches of science. Because the reasons for what happened in history are very diverse. In order to explain these, history science has benefited from many branches of science such as geography, economics, archeology, anthropology, theology, philosophy and sociology. These branches of science were called auxiliary sciences. Nowadays, it is necessary to add microbiology to these branches of science.

The Genome Project, initiated in 1990 by the US Department of Energy and the National Institute of Health, is considered the most important project in biology. Under the leadership of Harvard and Stanford Universities, this project, carried out with the participation of many countries such as Japan, England, Germany, France, Italy and the USA, has greatly expanded the knowledge horizons of humanity. As a result of this project carried out for medical reasons, the DNA chain that constitutes the human genome has been unearthed. The spreading chronology of the modern human species called Homo Sapiens has emerged as another information of this project. With the information provided by this project, the analyzes carried out on today's nations have revealed which haplo groups each nation is composed of. These results completely invalidate the knowledge of the races in history and today and provide valuable information to explain the formation of ethnic structures.

In our presentation, the horizons of the studies carried out in the field of microbiology in the field of history will be evaluated.

OSMANLI DEVLETİ'NDE ASKERİ EĞİTİM KURUMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME SİSTEMİ: ASKERİ RÜŞTİYE ÖRNEĞİ *

Emrah Berkant PATOĞLU¹, Ayhan DOĞAN²

¹*PhD, Gaziantep University, Department of Educational Sciences, Gaziantep/Turkey,
emrahberkant@gantep.edu.tr*

²*Assoc. Prof., Gaziantep University, Department of Educational Sciences, Gaziantep/Turkey,
ayhandogan@gantep.edu.tr*

18. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin iç ve dış politikadaki başarısızlıklarının getirmiş olduğu devlet kurumlarını tanzim etme fikri ve çalışmalarına yönelik ilk adımlar eğitim kurumlarında atılmıştır. Atılan bu adımlar neticesinde özellikle askeri alanda çağdaş eğitim verecek yeni kurumların teşkiline yönelik çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Mühendishanelerin kurulmasıyla başlamış olan modern eğitim ve öğretim zamanla ortaöğretim kurumlarına da yansımış ve 1845 yılında askeri idadiler, 1875 yılında ise askeri eğitimin ilk basamağını oluşturan askeri rüştiyeler açılmıştır. Bu araştırmanın amacı askeri rüştiyelerde öğrencilerin değerlendirilmesine ilişkin kuralların incelenmesidir. Araştırmada, muhtelif arşiv ve kütüphanelerden temin edilen talimatnamelerden yola çıkılarak tarihi doküman incelemesi yöntemi kullanılmış olup toplamda sekiz farklı doküman tespit edilmiştir. Karşılaştırmalı analize tabi tutulmuş olan söz konusu dokümanlardan elde edilen bulgulara göre; askeri rüştiye mekteplerinde öğrencilerin ders ve sınıf geçme kuralları, devam-devamsızlık durumları ve ölçme ve değerlendirme süreçlerine ilişkin tüm ayrıntıların büyük bir titizlikle belirlenerek hazırlandığı anlaşılmaktadır. Bu durum, Osmanlı geleneksel eğitim kurumlarında öteden beri süregelen uygulamaların dışına çıkılarak Askeri rüştiyeler gibi yeni açılan okullarda modern sistemlerin benimsendiğini göstermektedir. Ayrıca bu durumun, dönemin eğitim anlayışındaki paradigmatik dönüşümün bir sonucu olduğu şeklinde değerlendirilebilir.

Anahtar Kelimeler: *Eğitim tarihi, askeri eğitim, askeri rüştiye, ölçme ve değerlendirme.*

* Bu çalışma, Emrah Berkant PATOĞLU'nun Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı'nda, Doç. Dr. Ayhan DOĞAN danışmanlığında sürdürmüş olduğu doktora tezinin bir bölümü esas alınarak hazırlanmıştır.

Abstract

In the 18th century, the first steps towards the idea and work of arranging the state institutions brought by the failure of the Ottoman Empire in domestic and foreign policies were taken in educational institutions. As a result of these steps, studies have started to be carried out for the establishment of new institutions that will provide modern education especially in the military field. Modern education and training, which started with the establishment of engineers, was reflected in secondary education institutions in time, and in 1845, military high schools were established, and in 1875, military secondary schools, which constitute the first step of military education, were opened. The aim of this study is to examine the rules for the evaluation of students in military high schools. In the study, historical document analysis method was used based on the instructions obtained from various archives and libraries and a total of eight different documents were identified.

Keywords: *History of education, military secondary schools, assessment and evaluation in education.*

SOVYET DÖNEMİ AZERBAJCAN TARİHÇİLİĞİNDE TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN TARİHİ(1920-1991)

Doç. Dr. Cavid QASIMOV

Sovyet Dönemi Azerbaycan'da Türkiye Cumhuriyeti'nin siyasi ve ekonomik tarihi ve özellikle Gazi Mustafa Kemal Paşa'nın askeri ve siyasi faaliyetinin araştırılması, 1920.yılında Azerbaycan'ın Sovyet Rusya tarafından istila edilmesinden sonra başlamış ve bu süreç, birbirinden farklı 4 aşamadan geçmiştir:

1. 1920-1931'li yılları kapsayan **I. Dönem;**
2. 1931- 1938'li yılları kapsayan **II. Dönem;**
3. 1938-1952'li yılları kapsayan **III. Dönem;**
4. 1953-1991'li yılları kapsayan **IV. Dönem;**

I.Dönem Tarih çalışmaları: 28 Nisan 1920 tarihinde Bolşeviklerin Azerbaycan'da darbe yaparak iktidarı ele geçirmeleri sırasında Türk halkı Gazi Mustafa Kemal Paşa'nın önderliğinde emperyalist güçlere karşı Anadolu'da Kurtuluş Savaşı'nı sürdürmekteydi. Azerbaycan tarihçileri daha çok Gazi Mustafa Kemal Paşa'nın askeri ve siyasi başarıları ile ilgili çalışma yapmışlar.

II. Dönem Tarih çalışmaları: 1930'lu yıllarda Sovyet-Türkiye ilişkileri ve Gazi Mustafa Kemal Paşa'nın siyasi ve ekonomik alanda yapmış olduğu reformlar Azerbaycan tarihçilerinin ilgi odağı olmuştur.

III. Dönem Tarih çalışmaları: Bu dönem Azerbaycan tarihçiliğini II. Dünya Savaşı ve sonrası dönemdeki Sovyet-Türkiye ilişkilerinin durumu çok etkilemiştir. Özellikle II. Dünya Savaşı sonrası Sovyetler Birliği ile Türkiye'nin farklı askeri bloklarda yer alması Azerbaycan tarihçilerinin farklı pozisyon almasına neden olmuştur.

IV. Dönem Tarih çalışmaları: 1953.yılında İ.Stalin'in ölümünden sonra SSCB toplumu üzerindeki siyasi baskılar ortadan kalkmağa başlamış ve durum Azerbaycan tarihçiliğini de etkilemiştir. Bu dönemde Bakü'de Azerbaycan Bilimler Akademisi Yakın ve Orta Doğu Enstitüsü'nün(Şimdiki Akademik Z. M. Bünyadov adına Şarkiyat Enstitüsü) kurulması Türkiye tarihinin araştırılmasında çok önemli bir adım olmuştur.

10-12 Ekim 2019 tarihinde Atatürk Araştırma Merkezi ile Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi iş birliğinde Bolu'da düzenlenecek olan VI. Uluslararası Tarih Eğitimi Sempozyumu'na (UTES 2019) sunmak istediğim bildiride Sovyet dönemi Azerbaycan tarihçileri tarafından Türkiye Cumhuriyeti'nin siyasi ve ekonomik tarihine ile ilgili yapmış oldukları çalışmalarla ilgili bilgi verilecektir.

**SOVYET VE ÇAĞDAŞ DÖNEM AZERBAJYAN TARİHİNE DAİR
ÜMUMİLEŞTİRİLMİŞESERLERİN TARİHÇİLİKTE YERİ: DERS KİTAPLARININ
KARŞILAŞTIRILMASI**

Bakü Devlet Üniversitesi
Doç.Dr. Qasımova Sevinc
qasimovasevinc@mail.ru

Azerbaycan tarihçiliğinin kurucusu A.A.Bakihanov 1841 yılında yazdığı "Gülüstan- i İrem" eseri ile Azerbaycan tarihine dair ilk ümumileştirilmiş eserin yazılmasının temelini koydu. Bu eser tarih biliminde yeni konseptin temelini koysa da ondan sonra yapılan ikinci girişim ünlü tarihçi alim Reşitbey İsmayılov'un "Azerbaycan tarihi" eseri sayılır. Eserin mukaddimesindeki bilgilere göre o kendi karşısına tarihi detayları incelemek amacını koymamıştır. Çünkü tarihimizin yirminci yüz yılın başlarında kı araştırma durumu buna izin veremezdi. Nitekim o dönemde eski ve ortaçağ tarihimizin hiçbir sorunu henüz araştırılmamış ve Azerbaycan tarihçiliyi formalaşmamıştır. Bu da bir gerçektir ki, Azerbaycan'ın bin yıllık tarihiüzere ilk araştırmalar esas itibariyle yüz yılın ortalarından itibaren yapılmaya başlamıştır. Eserde yanlış venet olmayan olguların olması da bununla ilgilidir. Fakat bu söylenenler eserin tarihideğerini asla azaltmıyor. Azerbaycan tarihine dair Sovet döneminde yazılmış genelleştirilmiş eserler sırasında Y. Paxomovun "Azerbaycan tarihinin kısa kursu" (1923), Cihangir Zeynalıoğlunun "Muhtasar Azerbaycan tarihi " (1924), V. Sisoyevin "Azerbaycan tarihinin kısa öçerki" (1925) eserleri de önem taşır. C. Zeynalıoğlu yukarıda sıralanan eserlerden farklı olarak Azerbaycan'ın istiklali tarihine dikkat çekerek, türkçülük ve islami değerketemel fikir olarakyaklaşrdı. Azerbaycan tarihine dair yazılmış kitaplar sırasında müstakillik döneminde yazılan ümumileştirilmiş eserler de önemlidir. Ziya Bünyadov veYusuf Yusifov'un"Azerbaycan tarihi" (1994), Suleyman Aliyarlının "Azerbaycan tarihi" (1996), Yedi ciltlik akademik neşrin (1998-2003)de önemli yeri var. Bu ders kitaplarında Sovyet döneminden farklı olarak etnogenez problemi, türk topluluklarının yayılma arealı, kengerler, masaha hunları, Dede Korkutdestanı, türkün töreyiş efsanesi, soy birliği teorisi incelenmiş, hanlık dönemi, Rusyanın sömürgeçilik siyaseti, Azerbaycan topraklarının parçalanması, türk-müslüman toplumlarının soykırım ve milli hareket yeni milli konsept açısından araştırılmıştır. Fakat, akademik neşrdede çatışmazlıklarla karşılaşılıyor. Makalede her dönemin ideolojisine uygun olarak tarihçilik açısından yazılmış farklı ümumileştirilmiş eserler ve tarih ders kitapları karşılaştırılarak onların benzer ve farklı tarafları tahlil edilecektir.

Anahtar kelimeler: Gülüstan-i İrem, Süleyman Aliyarlı, tarihçilik, Sovyettönemi

CASE OF GENERALIZED WORKS ON THE HISTORY OF SOVIET AND CONTEMPORARY PERIOD OF AZERBAIJAN IN HISTORICISM: COMPARISON OF TEXTBOOKS

A.A. Bakikhanov, the founder of Azerbaijani historiography, laid the foundation for the first written work on the history of Azerbaijan with the work of "Gulistan-irem" written in 1841. However this work laid the foundation of the new concept in the science of history, the second attempt after that was considered the work of the famous historian – scholar Reshitbey Ismayilov's "Azerbaijani history". According to the introduction of the work, he did not aim to examine the historical details. Because at the beginning of 20th century the situation related to researching our history could not allow it. Thus, no problems of our ancient and medieval history had been investigated yet and historians of Azerbaijan had not formalized. It is a fact that the first researches on the thousand-year history of Azerbaijan began to be carried out mainly from the middle of the century. The fact that there are false and unclear cases in the work is related to this. But the settings never reduce the historical value of the work. Among the generalized works written about the history of Azerbaijan during the Soviet period, Y. Pakhomov's "Short Course of Azerbaijani history" (1923), Gihangir Zeynaloghlu's "Concise Azerbaijani history" (1924), V. Sisoyev's "Short story of Azerbaijan history" (1925) are also important. G. Zeynaloghlu, unlike the works listed above, draws attention to the history of independence of Azerbaijan and treats Turkic and Islamic values as a basic idea. The generalized works written during the period of independence among the books written about the history of Azerbaijan are so important. Ziya Bunyadov and Yusuf Yusifov's "Azerbaijan history" (1994), Suleyman Aliyarlı's "Azerbaijan history" (1996), The Seven-Volume Academic Publication (1998-2003) are so among the important works. Unlike the Soviet period, in these text books ethnogenesis problem, the spread of the Turkic communities, Kengers, Masahahuns, Dede Korkut epic, the legend of the Turkic reproduction, the theory of unity, the khanate period, the colonial policy of Russia, the disintegration of Azerbaijan lands, genocide of Turkic-Muslim communities, and national enlightenment were investigated in terms of new national concept. However, we face insufficiency in academic literature also. In this article, similarities and differences will be analyzed by comparing the different generalized works and history text books written in terms of historiography in accordance with the ideology of each period.

Keywords: Gulistan-i Irem, Suleyman Aliyarlı, historiography, Soviet period

ORTAK TÜRK TARİHİNİN ÖĞRETİMİ SIRASINDA KARŞILASILAN SORUNLAR (AZERBAYCAN ÖRNEĞİNDE)

Doç.Dr. Sevinç RUİNTAN

Azerbaycanda Türk tarihinin öğretilmesine 1992 yılından başlanmıştır. İlk olarak, o zaman için Azerbaycanda tek üniversite olan, bugünlerde 100 yaşını kutladığımız Bakü Devlet Üniversitesinin Tarih fakültesinde “Türk halkları tarihi” Anabilim dalı açılmış, ortak Türk tarihinin araştırılması ve öğretilmesine başlanmıştır. İlk zamanlarda Türk tarihinin öğretimi sahesinde tecrübenin, herhangi ders programının, derslik veya ders vesaitinin; sadece bir kaç istisna nezere alınmazsa, Türk tarihi ile ilgili mevcut araştırmaların olmaması, veya olanların objektiv gerçekliyi tam eks etdirmemesi gibi sorunlar meydana çıkmıştı. Bu boşlukları aradan kaldırmaq için BDÜ’de ilk programların (Prof.Dr.Asmed Mukhtarova, Prof.Dr.Nisbet Mehdiyeva, Prof.Dr.Tahir Bakhşaliyev, Doç.Dr.Altay Göyüşov vb.), dersliklerin ve ders vesaitlerinin (Prof.Dr.Asmed Mukhtarova, Prof.Dr.Nisbet Mehdiyeva) yazılmasına başlandı. Sonrakı devrlerde Azerbaycanda sayı artmakta olan diger üniversitelerde de “Türk halkları tarihi”nin mehiz bu tecrübe esasında öğretilmesine devam edilmiştir. Lakin Türk tarihinin öğretilmesi sahesinde hala da bir sıra boşluklar kalmaktadır. Günümüzdeki mevcut sorunları 3 gruba ayırabiliriz:

- 1.Maddi-teknik altyapının zayıf olması ve deneyim yetersizliğinden kaynaklanan sebebler;
- 2.Türk tarih yazımında olan boşluklardan kaynaklanan sebebler;
- 3.Gençlerin dil biliklerinin yetersizliği.

Çalıştığım BDÜ’de bu sorunların aradan kaldırılması yönünde meqsedyönlü faaliyetler gerçekleştirilmektedir. Arzuolunan sonuçlara tamamen ulaşamasak da, bazı müsbet irelileyişler elde edilmiştir. Hazırkı konuşmada BDÜ’de elde edilmiş tecrübeden bahs edilecektir. Bundan elave, sempozyum günlerinde katılımcı ülke ve üniversitelerin tecrübelerinin öyrenilmesine de cehd edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Türk tarihi öğretimi, Türk tarih yazımı, Ortak Türk Tarihi, Azerbaycanda Türk tarihi öğretimi, Bakü Devlet Üniversitesi Türk halkları tarihi Anabilim dalı

MAIN PROBLEMS IN THE TEACHING OF THE COMMON TURKIC HISTORY (IN THE EXAMPLE OF AZERBAIJAN)

Associate professor Sevinj RUINTAN

Turkic History began to be taught in Azerbaijan in 1992. It first started to be researched and taught at the department of the History of Turkic Nations of the faculty of History at the only university in Azerbaijan back then, Baku State University, who's 100s anniversary we celebrated this year. During the first years the major problems in the teaching of Turkic history was the lack of experience, research and teaching materials regarding Turkic history. The only existing materials were leftovers from Soviet History that did not reflect the truth and full of communist propaganda. In order to overcome this gap Professors of BSU (Asmed Mukhtarova, Nisbet Mehdiyeva, Tahir Bakhshaliyev, Altay Goyushov and etc), wrote the first teaching programs and teaching materials (Asmed Mukhtarova, Nisbet Mehdiyeva) of Turkic History in Azerbaijan. In the forthcoming years inspired by the experience of BSU "The History of Turkic Nations" continued to be taught in other newly established universities of Azerbaijan. However, there are still several problems remaining in the taught of Turkic History. These problems can be categorised into 3 groups.

1. The lack of material technical basis and experience
2. The problems caused in the writing of the Turkic history
3. The lack of language skills of the students and young people

BSU where I am currently working is taking purposeful action in order to overcome these problems. Even though we have not reached the desired outcome yet, we have managed to achieve some positive progress. My current speech will be focusing on the BSU experience in this field. Moreover, we will aim to learn the experience of other countries and universities during the days of this symposium.

Keywords: The Teaching of Turkic history, The Turkic historiography, Common Turkic History, The Teaching of Turkic History in Azerbaijan, The Department of History of Turkic peoples at Baku State University

DERBENT HANLIĞI'NIN TARİHİNİN ÖĞRENİLMESİNİN KAYNAKLARI

Musayeva Sahibe

Azərbaycan Dövlət Pedagoji Universiteti, Bakü şəhri

Derbent Hanlığı'nın tarihi hakkında özel bir araştırma yoktur. Ancak, hanlığın sosyo-ekonomik ve politik tarihinin bazı yönleri hakkında yeterli materyal vardır. XVII-XVIII. Yüzyılda Derbent'in tarihine bilgiler, Rus büyükelçileri, Rus ve Avrupalı gezginler, S.Q.Qmelin'in, A.İ.Qildenstedt'in ve yerel tarihçi A.Bakikhanov'un "Gulistani-Iram", Derbent Hanlığı tarihinde unutulmuş ve unutulmaya değmeyen Mirza Haydar Vezirov'un çalışmalarından bahsetmeye değer.. Akademisyen P.Q.Butkov'un çalışmalarında Derbent'in nüfusu, ekonomisi ve ticareti hakkında değerli görüşler var. P.B.Butkov'un bu çalışmasında büyük miktarlarda asıl malzeme toplanmış ve sistematize edilmiştir. Ancak, bu gerçekler kritik bir yaklaşım gerektirir. Özellikle XVIII yüzyılda, P. M. Chulkov ve F.Soymono'nun çalışmalarında Derbent'in Rusya ile olan tarihsel ilişkileri hakkında ilginç bilgiler var.

S.Bronevski'nin 1823'te yayınlanan çalışmalarında Derbent Hanlığı'na özel bir bölüm atandı. Bu bölüm, Hanlığın sınırlarını, on sekizinci yüzyılın sonunda, Hanlığın ticarileştirilmesi, işçilik kuruluşları, nüfusun istihdamı hakkında bilgi vermektedir.

Ünlü Rus oryantalist I..Berezin'in "Guba'ya Derbent" bölümünde şehrin kısa bir tarihi, nüfusun tarihi ve Hanlık döneminde Derbent'in idaresi hakkında bilgiler veriyor.

Rus tarihinin 18. cildi, Pyotr'un "Doğu Politikası" na ayrılmıştır. Burada I Pyotr'un yürüyüşü, Derbent'in girişi hakkında birçok bilgi edinebilir.

Akad.N.Dubrovin, V.Potton'un eserleri 18. yüzyıl Derbent tarihine yansır. Derbent Hanlığı'nın politik tarihi esas olarak burada ele alınmaktadır.

1906'da, Derbent'in Rusya tarafından işgalinin 100. yıldönümü ile ilgili olarak büyük miktarda E.N.Kozubski'nin "Derbent Tarihi" yayınlandı. Bu çalışmanın ikinci bölümü, 16. yüzyıldan Derbent'in Ruslar tarafından ele geçirilmesine kadar olan süreye adanmıştır.

Bu eserlere müracaat edilirken bu eserlerdeki tarihsel olaylar yazarların sınıfından daha doğrusu, çarlık politikasının idealleri açısından yazıldığına dikkat edilmelidir.

SOURCES OF LEARNING THE HISTORY OF DERBENT KHANATE

Musayeva Sahiba

Azerbaijan State Pedagogical University, Baku city

There is no special research on the history of Derbent khanate. However, there is enough material on some aspects of the socio-economic and political history of the khanates. Interesting information on the history of Derbent in the XVII-XVIII century was compiled by the Russian ambassadors, Russian and European travelers, S.Qmelin, A.I Gildenshted, as well as works by local historians A.Bakikhanov's "Gulistani-Iram", it is necessary to note the work of Mirza Heydar Vezirov, who is forgotten and unforgottable the Khanate's history. There are valuable views on Derbent's population, economy and trade in the works of academician P.Q.Butkov. In his work large quantities of actual material were collected and systematized. However, these facts require a critical approach. Especially in the XVIII century there are interesting materials in the works of P. M. Chulkov and F.Soymono about Derbent's historical relations with Russia.

In the work of S.Bronevsky published in 1823, a special chapter was assigned to Derbent khanate. This chapter shows the borders of the khanate, at the end of the eighteenth century information about the commercialization of the Khanate, the craftsmanship organizations, the population's employment.

The famous Russian orientalist I.Berezin's "Guba'ya Derbent" section provides information about the history of the city, the history of the population and the administration of Derbent during the Khanate.

The 18th volume of Russian history is devoted to I Pyotr's "Eastern Policy". In this volume there is a lot of information about the I Pyotr's march, the entrance to Derbent.

Acad.N.Dubrovin, V.Potton's works are reflected in the history of the 18th century Derbent. The political history of Derbent khanate is mainly covered here.

In 1906 a large volume of E.N.Kozubski's "History of Derbent" was published in connection with the 100th anniversary of Derbent's occupation by Russia. The second chapter of this work was dedicated to the period from the 16th century until Derbent was captured by the Russians.

It should be noted that the materials in these works are written from the standpoint of the ideals of tsarism's policy, rather than the analysis of these historical events, more accurately than the class of those authors.

KURGUSAL TARİH ATÖLYESİ

Oğuzhan SAKARYA
Seher YUMUGAN

Tarih biliminin görevi, toplumların nereden geldiklerini ve nereye gitmekte olduklarını açıklamaktır. Araştırmacı ve okuyucusuna derin bir birikimi sağlarken, dün-bugün-gelecek arasında ilişki kurmayı amaçlayan bilim dalının toplumsal bilinç oluşturmadaki rolü tartışmasıdır. Ancak tarih eğitiminde karşılaşılan en büyük sorun tarih araştırma yöntemlerinin tarih eğitimine entegre edilememesi, öğrenciyi ezberlemeye itmesidir. Sosyal içerikli derslerde karşılaşılan sorunların ana kaynağı eğitim yöntemlerinin yetersiz kalması, öğrenciyi derse çekememe ve bilgiyi hayatta kullanamama olarak nitelendirilmektedir. Ders saatlerinin yetersiz olması, yöntemlerin öğrencinin ilgisini çekmemesi, ders kitaplarının dünya ölçütlerine uymaması, ezber ve öğretmenden kaynaklanan problemler sorunu ağırlaştırmaktadır. Ortaöğretim Tarih Müfredatı, tarihin genel çatısını oluşturup öğrencilerin araştırma ve buldukları coğrafi bölgeye karşı farkındalık geliştirmelerine engel olmaktadır. Yerel tarih çalışmaları, sözlü tarih uygulamaları, edebiyat ve coğrafya gibi diğer disiplinlerle işbirliğini sağlayacak “ Kurgusal Tarih Atölyesi” anlayışı tarih öğretiminde yeni bir soluk olabilir. Yenilikçi müfredat/egitimsel yöntemler/egitim derslerinin gelişimi önceliğinden yola çıkarak hazırlayarak uygulamış olduğumuz atölye çalışmaları, öğrencilerin bilimsel ve edebi bilgiye ulaşma yöntemlerini öğrenmelerine katkıda bulunmak, onların kültürel mirası yakından tanıırken sosyal hayata sanatsal bir faaliyetle katılmalarına yol açmıştır. Öğrenciler öğrendikleri tarihsel ve coğrafi bilgileri kurgu ve drama yöntemleri ile değerlendirerek kendi ürünleri haline getirmiş, bilgi içselleştirilmiştir. Çalışmamız, sosyal alandaki derslere " Atölye" eğitim yöntemini getirerek tarih eğitimine yeni bir soluk getirebilme iddiasındadır.

Anahtar Kelimeler: Tarih Eğitimi, Yerel Tarih, Atölye, Kurgu

The task of history science is to explain where societies come from and where they are going. While providing a deep accumulation for the researcher and the reader, the role of the science aiming to establish a relationship between yesterday-today-future is indisputable. However, the biggest problem encountered in history education is that history research methods cannot be integrated into history education and push the learner to memorize. The main source of the problems encountered in social courses is the inadequacy of the education methods, the inability to attract students to the courses and the inability to use the information in life. Inadequate lecture hours, lack of interest in methods, failure of textbooks to meet world criteria, problems caused by memorization and teacher aggravate the problem. The Secondary Education History Curriculum forms the general framework of history and prevents students from researching and raising awareness of their geographic region. The understanding of “Fictional History Workshop” which will enable collaboration with other disciplines such as local history studies, oral history practices, literature and geography can be a new breath in history teaching. Innovative curricula / educational methods / development of training courses based on the priority of the workshops we have implemented, contributed to the students' learning methods of accessing scientific and literary knowledge, has led them to participate in social life with an artistic activity while recognizing the cultural heritage closely. By evaluating the historical and geographical information they have learned with fiction and drama methods, the students have transformed them into their own products and the information has been internalized. Our study

claims to bring a breath of fresh air to history education by introducing the ölye Workshop eğitim training method to social courses.

Key Words: History Education, Local History, Workshop, Fiction

KUZEY MAKEDONYA'DA İLKOKUL VE LİSE TARİH KİTAPLARINDA OSMANLI DÖNEMİ

Eyüp Salih

Araştırmacı – Gazeteci

Kuzey Makedonya

Kuzey Makedonya'da ilk okul ve lise sınıflarının tarih kitaplarında Balkanlarda dolayısıyla Makedonya topraklarında Osmanlı idaresi dönemi okutulmaktadır. Osmanlı devletinin kurulması, devlet düzeni ve toplumsal ilişkilerden sonra Balkan ülkelerinin Osmanlı idaresi altına geçmesinden söz edilmektedir.

Osmanlı idaresi altında Balkan yarımadası ve Makedonya 18. Yüzyılda başlığı altında Balkan ülkelerinde kolonizasyon ve islamlaşma alt başlığında “ Balkan ülkeleri iğal edildikten sonra Osmanlıların bu topraklarda kolonizasyonu başladı. Osmanlılar, kolonizasyon sayesinde idarelerini güçlendirmek istediler” denilmektedir. İslamlaşma konusunda da şöyle yazılmıştır :” Osmanlı idaresi zorunlu İslamlaşma da uyguladı. Kan vergisi ile sağlam Hristiyan erkek çocuklarını alıp Müslümanlaştırıyor ve özel eğitim verdikten sonra yeniçeri askeri birliğine katıyorlardı. Çok sayıda kız çocuğu da zorla beylerin saraylarına alınıp Müslümanlaştırıldı. İslamlaşma süreci en büyük ölçüde Bosna ve Arnavutlukta yapıldı. Batı Makedonya'da , Bulgaristan'da ve diğer Balkan ülkelerinde de İslamlaşma yapıldı. Boşnaklar, torbeşler,pomaklar tanınmış İslamlaştırılan ahali oldu” ifade edilmektedir.

Balkan devletlerinde Osmanlı idaresine karşı direnişin silahsız ve silahlı olduğunu gündeme getirirken, vergilerin ödenmesini ve İslamın kabul edilmesini redetmeyi silahsız direniş olarak açıklanmaktadır. Burada özellikle şu ifadelere yer verilmektedir : “ Köylüler kan vergisine karşı büyük direniş göstermişler. Aileler, çocuklarını gizleyerek, 8-9 yaşında evlendirerek, sakatlayarak,alınlarına hac çizerek korumak istediler. İslam dinini kabul etmek istemeyen Makedonlar öldürüldü”.

Makedonya'da yürütülen silahlı ayaklanmalara özellikle Karpoş ayaklanmasından söz edilirken halkın zor koşullarda yaşamını gündeme getirmektedir.

Osmanlıların Arnavut topraklarını idaresi altına geçirmesine, Cerc Kastriot – İskender beyin ayaklanmasına, Osmanlı ordusuyla çatışmalarına , kişiliği ve yaratıcılığına geniş yer verilmiştir.

Osmanlı'nın hakim olduğu Balkan topraklarında kurulan devletlerden de söz edilirken Arnavutların tanzimat dönemindeki durumlarına, ayaklanmalarına,1899-1909 yılları arasında Arnavut kurtuluş hareketine önem verilmiştir.

Makedonya'da başlayan Genç Türk devrimi ve Arnavutların katılımı ile Arnavut devletinin kurulmasına yer verilmiştir.

Osmanlı'nın son döneminde Bağımsız Makedonya için yürütülen çalışmalar ve ayaklanmalara da geniş yer verilmiştir.

NOT :Bildirimizde bu konulara daha geniş yer vererek kitaplarda yazılanlardan örneklerle Osmanlı dönemi hakkında yazılanlara yer verilecektir. Tarih kitapları yanısıra diğer kitaplarda da Osmanlı dönemiyle ilgili yazılar da bildiride yer alacaktır.

OTTOMAN PERIOD IN PRIMARY AND HIGH SCHOOL HISTORY TEXTBOOKS IN NORTH MACEDONIA

Primary and high school history textbooks in Northern Macedonia deal with the period of Ottoman administration in the Balkans and, thus, in the territory of Macedonia. Following the establishment of the Ottoman state, statehood principles and social relations, the transition of the Balkan countries under Ottoman rule is mentioned.

Under the title “Balkan Peninsula under the Ottoman rule and Macedonia in the 18th Century” the heading of “Colonization and Islamization in the Balkan Countries” states that “... After the Balkan countries had been occupied, the Ottoman colonization began in these lands. The Ottomans intended to strengthen their administration through colonization...” On the subject of Islamization, the following is stated: “...The Ottoman administration also resorted to forceful Islamization. Practicing the tribute in blood, they took Christian boys and converted them into Islam, and after receiving special training, these boys joined the military unit of janissary. Many girls were also forced into the palaces of the beys and converted to Islam. The process of Islamization mostly took place in Bosnia and Albania. Islamization was also present in Western Macedonia, Bulgaria and other Balkan countries. Bosniacs, the Torbesh, Pomaks became well-known Islamized people”.

Maintaining that the resistance against the Ottoman administration in the Balkan states was both unarmed and armed, an explanation is given that the refusal to pay taxes and accept Islam were forms of unarmed resistance. In particular, the following statements are presented in this respect:

“Villagers offered strong resistance to the tribute in blood. Families attempted to protect their children by hiding them, marrying them at the age of 8-9, mutilating them and drawing crosses on their foreheads. Macedonians who would not accept Islam were killed”.

The armed uprisings organized in Macedonia, especially the Karposh uprising, are related to the difficult living conditions of the people.

Also widely covered is the Ottomans' taking possession of the Albanian lands, Gjergj Kastriot-Iskenderbey's uprising, his army's clashes with the Ottoman military, his personality and creativity.

In the context of the states established in the Balkan territories dominated by the Ottomans, the status of the Albanians during the reform period (*Tanzimat*), their uprisings and the Albanian liberation movement between the years 1899-1909 have been given considerable importance.

The Young Turk Revolution which started in Macedonia, the participation of Albanians and the establishment of the Albanian state are also included.

Activities and insurrections aiming at the independence of Macedonia during the last decades of the Ottoman Empire are also given broad coverage.

NOTE: In our paper, these issues will be presented in more detail and they will be supported by examples from the textbooks about the Ottoman period. In addition to the history textbooks, excerpts from other books regarding the Ottoman period will also be included in the paper.

Keywords: Northern Macedonia, Ottoman administration, Karposh uprising, Iskenderbey's uprising, Islamization.

DEMOKRAT PARTİ DÖNEMİ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI FAALİYETLERİ HAKKINDA İKİ FAALİYET RAPORUNUN TETKİKİ

Çağhan SARI*

Marmara Üniversitesi

14 Mayıs 1950 seçimleri sonrası Türkiye’de ilk kez iktidar değişikliği yaşanmış ve Demokrat Parti hükümeti kurmuştur. Sırasıyla 1954 ve 1957 seçimlerinde de çoğunluğu sağlayan Demokrat Parti’nin 27 Mayıs 1960 Darbesine kadar iktidarda bulunduğu on yıllık süre zarfında beş hükümet kurulmuştur. Bu hükümetlerin milli eğitim politikaları ve milli eğitim bakanları hakkında birçok akademik çalışma hazırlanmıştır. Bu çalışmada, bahsedilen yayınlardan farklı olarak Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü’nün Cumhuriyet Arşivi fonunda yer alan ve künyede tarih olarak sadece 1960 yılı belirtilen iki faaliyet raporu incelenmektedir. Raporlarda, 1950-1959 yılları arası bakanlığın görevlendirme, bütçe, yayınlar, yatırım, kütüphaneler ve diğer faaliyetler ele alınmaktadır. Raporlar 104 ve 58 sayfadan teşkil olunurken çalışmada raporun sunduğu veriler tetkik edilerek araştırmacılara 1950-1959 yılları arası Millî Eğitim Bakanlığı’nın faaliyetlerine dair bilgiler sunulmaktadır.

Anahtar Kelime: Demokrat Parti, Millî Eğitim Bakanlığı, Faaliyet Raporu

INSPECTION OF TWO ANNUAL REPORTS ON THE ACTIVITIES OF THE MINISTRY OF NATIONAL EDUCATION DURING THE DEMOKRAT PARTİ PERIOD

Çağhan Sarı*

14th May 1950 took place for the first time after the change of power in Turkey and founded the Democratic Party government. Five governments were formed during the ten-year period of the Democratic Party, which won the majority in the 1954 and 1957 elections, respectively, until the May 27, 1960 coup. Many academic studies have been prepared about the national education policies of these governments and the ministers of national education. In this study, unlike the mentioned publications, two annual reports, which are only mentioned in 1960, are examined in the Republic Archive Fund of the General Directorate of State Archives. The reports cover the assignment, budget, publications, investment, libraries and other activities of the ministry between 1950-1959. While the reports are composed of 104 and 58 pages, the data presented in the study are examined and the researchers are informed about the activities of the Ministry of National Education between 1950-1959.

Keyword: Demokrat Parti, Ministry of Education, Activity Report

* Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Öğrencisi , caghansari@gmail.com

* Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Öğrencisi , caghansari@gmail.com

COĞRAFYANIN TARİH YAZICILIĞINDAKİ YERİ VE ÖNEMİ

Hasan SAYILAN*

İnsan ve doğa arasındaki etkileşimi/ilişkileri kendi prensipleri dâhilinde inceleyen ve sonuçların bir sentez olarak açıklayan coğrafya bilimi; tarih bilimi gibi ilkçağlarda ortaya çıkan köklü disiplinlerden biridir. Bu köklü iki bilim, ortaya çıktığından itibaren genellikle birlikte anılmış ve gelişmelerini de birlikte sürdürmüştür. Ancak nedense Türkiye’de XX. yüzyılda birbirlerinden kopmuş bir görüntü sergilemiştir. Hâlbuki coğrafyanın tarihe yardımcı bir ilim olması izaha muhtaç değildir. Coğrafyaya dayanmayan tarih kitabını tarih değil daha çok romana benzetmek icabeder.

Geçmişte olmuş, günümüzde olmakta ve gelecekte olacak olan tüm hadiseler zaman ve mekân bütünlüğü içerisinde anlam kazanır. Coğrafi mekân denilen yer, dünya/yerküre veya onun bir parçasıdır. O mekânın tasviri, mekânsal olayların değerlendirilmesi ise coğrafyadır. Coğrafi şartların tarihe yön verdiği ve gelişmesine katkı sağladığı muhakkaktır. Mekânsal değişimler belli bir zaman aralığında gerçekleşir. Zaman ise; geçmiş, hal ve gelecek kavramlarını kapsayan bir olgudur. Geçmiş, muhtelif açılardan incelemek ise Tarih bilimine düşer. Farklı tarih anlayışında; zaman içerisindeki olaylar, olgular, nesnelere, kısaca insanlık irdelenir.

Coğrafya biliminin gücü insanın farklı mekân ve doğal yaşam ortamları arasındaki ilişkiler ağını bizim görüp anlamamız ve bundan yararlanmamıza izin vermesinden kaynaklanmaktadır. Mekânsal organizasyonun dağılımını anlamak, coğrafi bilgiye sahip insanın üç temel soruyu cevaplamasına imkân verir: Bu hadiseler-olgular-niçin bu yerlerde vuku bulmuştur? Onlara buraya nasıl gelmişlerdir? Bu dağılım niçin anlamlıdır? Şayet bu olaylar tarihsel bir yaklaşımla ele alınırsa bu sorular “Hangi tarihte veya tarihlerde gerçekleşmiştir? Etkileri neler olmuştur? Şeklinde olmalıdır.

Tarih yazıcılığında, tüm bu olayları ve olguları araştırırken tarihi olayları belli bir mekânda göstermek zorunluluktur. Tarih zaman içerisinde birbirini izleyen olayları kayda geçirirken, coğrafya ise mekân içinde yan yana ortaya çıkan olayların dökümüdür. Bu yüzden Coğrafya ve Tarih bilimleri algılama alanlarımızın tümünü doldurur. Bu anlamda bakıldığında, Tarih yazıcılığı kesinlikle coğrafya bilgisi gerektirir. Tarihi coğrafya dalında tespitler yapmayan, geçmişte siyasal ve kültürel mekânın nasıl şekillendiğini kavrayamayan bireylerin tutarlı bilgiye ve yoruma ulaşamayacağı da açıktır.

Bu çalışmanın amacı, tarih yazıcılığında coğrafyanın yeri ve önemine vurgu yapmaktır. Çünkü mekân ve zamanın birbirinden ayrılması mümkün olmadığına göre, tarih ve coğrafyanın da birbirinden ayrılması söz konusu değildir. ”Ben sadece tarih yaparım, coğrafya beni ilgilendirmez” mantığının terk edilerek tarih ve coğrafyanın kaynaştırılması gereklidir. Bu konuda sadece tarihçilere değil coğrafyacılar ve tabii ki tarihi coğrafyacılar büyük sorumluluklar düşmektedir. Tarihçilerin coğrafyacılar ile interdisipliner çalışma yaparak, coğrafya bilgisi, harita yapımı ve kullanılması yaygın hale getirilmelidir. Ancak bu sayede yaşadığı dünyayı tanıyan, tarihten dersler çıkaran, vatan sevgisini ve dahası ülkemizin jeopolitik, jeostratejik ve siyasi coğrafyasını idrak etmiş, haritayı, pusulayı tanıyan ve geleceğe güvenle bakan coğrafi bilince ulaşmış bir gençli elde edilmiş olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tarih, Coğrafya, Tarih Yazıcılığı, Coğrafi Mekân, Zaman.

* Dr. Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Coğrafya Bölümü, hasansayilan@hotmail.com

TARİHİ COĞRAFYA METODOLOJİSİNİN TARİH YAZICILIĞINA KATKILARI

Hasan SAYILAN*

Tarihî coğrafya çalışmalarının günümüzde, Türkiye’de de giderek hız kazanıp geliştiği gözlenmektedir. Tarihî Coğrafya, sahip olduğu metodolojisi ile, tarihî olayların üzerindeki coğrafi etkinin ele alınmasını esas alan düşüncenin XX. yüzyıldan itibaren önem kazanmasını sağlamıştır. Bu bilimsel alanın şekillenmesi ve gelişmesinde birbirini takip eden müstakil çalışmalar ve çeşitli araştırma gruplarının esaslı araştırma faaliyetlerinin rolü büyük olmuştur. Tarihi coğrafya metodolojisinin kullanıldığı çalışmaların artması, günümüzün modern tarih yazıcılığı çalışmalarına da katkılar sağlamaktadır.

Şöyle ki; temelde tarih dönemlerinde yeryüzünde herhangi bir bölgenin coğrafi özelliklerinin araştırılması ve tasvirini konu edinen Tarihî Coğrafyacının asıl ulaşmak istediği kaynak; insanların dağılımı ve yerleşme modelleri gibi coğrafi manzaranın sabit unsurlarıdır. Bu bakımdan tarihî coğrafya çalışmasında coğrafi gerçeklerin tespiti ve lokasyon problemi öncelikle müzakere edilir. İncelenen bölgenin sınırlandırılmasında fizikî ve beşerî özellikler dikkate alınır. Ulaşılan bilgi parçaları sentez yolu ile değerlendirilir ve coğrafya sistematiğine uygun olarak tasnif edilir. Monografi ve tarihî metot izlenerek konunun derinlik ve genişliğine incelenmesi sağlanır.

Tarihî Coğrafyacı’nın kullandığı veriler, dönemleri anlaşıldığı ve değerlendirildiğinde netice verir. Bunlar değişmez özelliklere ait olmalı, mekân dâhilinde dağılımları belirgin olmalıdır. Nitekim bilgiler arttıkça karşılaştırmalar ve tasvirler yapabilmek de mümkün olur. Arkeolojik buluntular, yer isimleri, istatistikî materyal, resmî yazışmalar ile çağdaş tarih ve coğrafya eserleri ile seyahatnâmeler ve çeşitli haritalar tarihî coğrafya çalışmasının en önemli materyal kaynaklarıdır.

Bu çalışmada, Tarihi Coğrafya Metodolojisinin Tarih Yazıcılığına katkıları çeşitli boyutlarıyla ele alınmış olup; tarihi coğrafyanın tarihi malzemeyi başarılı bir biçimde kullanma metodolojisi, coğrafi bir perspektifte ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tarihi Coğrafya, Tarih, Metodoloji, Tarih Yazıcılığı, Coğrafi Mekân.

* Dr. Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Coğrafya Bölümü, hasansayilan@hotmail.com

AZERBAJCAN`DA VE TÜRKiYE`DE TÜRk HALKLARI TARİHİNİN EĞİTİMİ
(BAKU DEVLET ÜNİVERSİTESİ VE BOLU ABANT İZZET BAYSAL
ÜNİVERSİTESİ QARŞILAŞTIRMASINDA)

Seide QULIYEVA

Ortak türk tarihinin yazılmasında ilk olarak aynı disiplinde tarih eğitimi görmüş kadrolar gereklidir. Bu bakımdan, Türk devletlerin`de tarihçi kadroların aynı programlarla eğitim görmesi önemlidir. Türk halkları tarihinin tüm devrler üzere eğitimi her bir devlet için önemli olduğundan konsept ve teorilere eğitim zamanı yer ayrılmasında fayda vardır.

Türk devletlerinin üniversitelerinde tarih eğitimi fakülte ve ya bölümlerde heyata geçirilir. Türk halkları tarihinin eğitimi, araştırılması ve onların metodolojisi türk devletlerinde farklıdır. Önemli faktörlerden biri Türk Halkları Tarihi kafedrasının olması, eğitimin ve araştırmaların hemin kafedradan yönetilmeyidir.

Bu araştırmamızın amacı Azerbaycanda ve Türkiyede türk tarihi eğitimini karşılaştırmak ve değerlendirmektir. Şu amacla her iki devletden bir üniversite seçilerek tarih programları incelenmiştir. Azerbaycan`dan Bakü Devlet Üniversitesi, Türkiyeden Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesinin tarih programlarında dersler incelenmiş, aynı ve farklı dersler, türk coğrafyasına aid derslerin içeriği karşılaştırılmıştır. Bu bakımdan karşılaştırılma meraklı sonuçlara netice olmuştur.

Araştırmada ders katalogları ve eğitim belgeleri esas alınarak, ulaşılan deliller analiz edilecek ve araştırmalar üzerinden her iki devletde tarih eğitiminin durumu ele alınacaktır.

Anahtar kelimeler: Bakü Devlet Üniversitesi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Tarih eğitimi, Türk tarihi, tarih eğitim programları

**EDUCATION OF THE HISTORY OF TURKISH PEOPLE'S IN AZERBAIJAN AND
TURKEY**
**(IN COMPARISON WITH BAKU STATE UNIVERSITY AND BOLU ABANT IZZET
BAYSAL UNIVERSITY)**

In the writing of common Turkish history, firstly, cadres who have been trained in history in the same discipline are required. From this point of view, it is important for Turkish cadres in Turcuk countries to educate with similar programs. As the education of the history of Turkish peoples is important for each state, it is useful to give a place for concepts and theories during education.

History education in the universities of the Turkish states is implemented in faculties or departments. The education, research, and methodology of the history of Turkish peoples are different in Turkish states. One of the most important factors is the existence of the Turkish Peoples' History department and management of the education and research from this department.

The main goal of our research is to compare and evaluate the education of history in Azerbaijan and Turkey. For this purpose, a university was selected from both states and history programs were investigated. History programs of Baku State University from Azerbaijan and Bolu Abant Izzet Baysal University from Turkey were investigated, same and different lessons, as well as lessons regarding Turkish geography, are compared. From this point of view, the comparison has resulted in interesting results.

Based on course catalogs and education documents, the arguments obtained will be analyzed and the status of history education in both states will be discussed through the researches.

Keywords: Baku State University, Bolu Abant Izzet Baysal University, History education, Turkish history, history education programs

TARİH DERSİ KİTAPLARININ YAZILMASI PRENSEPLERİ

Melikzade SEVINC

AMEA Tarih İnstitutu Büyük Elmi işçisi

Ders kitaplarının yazılması eğitimin en önemli kısmıdır. Ders kitapları eğitimin etkinliğini ve kalitesini yükseltmede önemli bir rol oynamaktadır, eğitimde bilgi edinmek için ana araçtır. Ders kitaplarının yazılmasında yazarın önündə bulundurması gereken bir kaç prensip vardır: 1. Hümanizm 2. Demokratiklik. 3. Eşitlik 4. Millilik 5. Dünyevilik 6. Kalitelik 7. Verimlilik 8. Devamlılık 9. Kalıtım 10. Entegrasyon . Bunlar aynı zamanda devlet eğitim politikasının temel ilkeleridir.

Tarihçi-Methodist A.A. Vagin tarih ders kitaplarının derlenmesinde aşağıdaki gereklilikleri içermenin uygun olduğunu düşünmektedir. 1.Tarih ders kitabının içeriği bilimsel olarak sağlam olmalıdır. 2. Tarihsel dönemler mantıklı ve kronolojik bir sıra halinde sunulmalıdır. 3. Ders kitabı açıklamaları, tarihi olayların karakterizasyonu ve değerlendirilmesi, genelleştirilmiş fikirler ve sonuçlar o yaştaki öğrencilere açık olmalıdır. Öğrencilerin kelime haznesini zenginleştirmeli, konuşma ve düşünme becerilerini geliştirmelidir. 4. Ders kitabı, öğrencilerin tarihi olayları anlamalarının düzgün bir şekilde organize edilmesini sağlamalıdır. 5. En önemli kavramların ortaya çıkarılması gerekiyor. 6. Ders kitabı haritalar, resimler, görseller, kronolojik tabloları içermelidir. 7.Irk, etnik kökən, milliyet, din, farklı sosyal gruplar ve cinsiyet duygularına saygı gösterilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Ders Kitabı, Öğretmen, Prensepler

THE PRINCIPLES OF WRITING TEXTBOOKS

Writing a textbook is the most important part of education. Textbooks play an important role in enhancing the effectiveness and competence of teaching, it is a master tool for making educated information available. There are many principles in writing textbooks that need to be found in front of the author. 1. Humanism 2. Democracy 3. Equality 4. Nationality 5. Secularity 6. Qualified 7. Productivity 8. Continuity 9. Heredity 10. İntegration . These are also the basic principles of state education policy.

Historian-Methodist Vagin considers it expedient to include the following requirements in the compilation of history textbook. 1. The content of the history textbook must be scientifically sound. 2. Historical periods should be presented in a logical and chronological sequence. 3. Manual descriptions, characterization and evaluation of historical events, generalized ideas and conclusions should be clear to students of that age. It should enrich the vocabulary of students and develop their speech and thinking. 4. The textbook should ensure that students understanding of historical events is properly organized. 5. The most important concepts should be disclosed. 6. The textbook should include maps, illustrations, visuals, chronological tables. 7. It should be respected for the feelings of race, ethnicity, nationality, religion, different social groups and gender.

Key words: textbook, teacher, principle

AZERBAJCAN AYDINI FERHAD AĞAZADENİN TÜRKOLOJİ ARAŞTIRMALARI VE DİL POLİTİKASINA YENİ BAKIŞ

Bakü Devlet Üniversitesi

Doç.Dr.Qasımova Sevinc

qasimovasevinc@mail.ru

20. yüzyılın başlarında eğitim ve bilimin ulusal alanda gelişmesinde tanınmış eğitimci, türkoloğ ve yazar Farhad Aghazadeh'in önemli hizmetleri olmuştur. Azerbaycan'ın edebi-bilimsel düşünce tarihinde reformist eğitimci olarak tanınan mütefekkirin alfabetik reformu ilerici aydınlar tarafından desteklenirdi. O,Azerbaycan'ın eğitim ve kültür merkezleri olan Şuşa'da Mashadi Rahim'in ailesinde dünyaya göz açmıştır. F.Agazade, Gori Öğretmenler Semineri'nden mezun olan Şuşa'lı gençlerin çabalarıyla açılan okuldaki eğitimci Jamal Bey Fatalibayov'un sınıfında okumuşdu. Farhad Aghazadeh, örnek davranışları ve seminerdeki sürekli eğitimi ile personelin dikkatini çekiyor. Ayrıca sosyal çalışmalarında öğretmenlerine büyük saygı duymakla geniş dünyabakışlı bir genç gibi formalaşır. Beş yıl seminerde okuyan Farhad, 1900 yılında zengin bir bilgi birikimiyle mezun olarak, Khachmaz okulunda bir yıl boyunca çalışıyor. Şuşa'ya döndükten sonra şehir okullarında ders vermeye başlar. Pedagojik faaliyetlerin yanı sıra, Bakü'deki medya ile de işbirliği yapıyor. Farhad Aghazadeh'in gazetecilik faaliyeti Bakü'de yaşayan tanınmış aydınların dikkatini çekiyor. Bir süre sonra Bakü'ye gelir ve Rus-Tatar okulunda çalışmaya davet edilir. Kısa bir süre sonra okul müdürlüğüne atanır. Farhad Aghazadeh'in eğitim kurumundaki etkinliği pedagojik çalışmaları canlandırır. Cehaleti aradan kaldırmak için mükemmel bir hizmet gösteriyor ve bununla da öğretim programları, ders kitapları hazırlıyor. Araştırmalar Azerbaycan dilinin yazılışının ilk defa Farhad Aghazadeh tarafından bilimsel olarak geliştirildiğini göstermektedir. O, Azerbaycan Halk Cumhuriyetinin resmi basın orqanı olan “Azerbaycan” gazetesinin en aktif emekdaşlarından biri olmuştur. O, gazetede aydınlatıcı makaleler yayınlaması ile insanların bilim ve eğitimdeki başarıları kanıtlanmasında önemli yer tutmuştur. Azerbaycan'da Sovyet gücünün kurulmasından bir yıl sonra, Farhad Aghazadeh alfabe meselesini gündeme getirmesi çok büyük cesaret demek idi. Bu konuyla ilgili yazılar, süreli yayınlarda yayınlanırdı. Bu konu resmi ve gayri resmi yerlerde açık tartışmanın bir nesnesi haline geliyor. Görüşmelerde, Latin grafiklerine dayanan yeni bir alfabe önererek Arapça grafikleri terk etmeyi reddetti. Nariman Narimanov da onun girişimini destekliyor. Böylece Nariman Narimanov'un önerisi üzerine Ocak 1922'de yapılan toplantıda, alfabe ve dil konusu geniş bir şekilde tartışılıyor. Tartışılan birinci grubun lideri Farhad Aghazadeh idi. Dördüncü Sovyet Kongresi'ne Mart 1925'te bir mektup gönderdi. O mektubunda yazdı: “... Okuma yazma bilmeyenlerin kaldırılması için en kabul edilebilir alfabeye ihtiyaç var. Bu yeni türk alfabesidir. Çünkü kullanımı kolay bir alfabedir. Bir ve ya iki ay boyunca öğrenmek mümkündür. Işınlar yerine traktör, mum ya da lamba yerine elektrik sunmayacaksınız ... “ Kongrede Farhad Aghazadeh'in" Türkçe yazım “konulu raporu da duyulur. Türkçedeki tüm kelimelerin, dildeki kelimeler de dahil olmak üzere, tek yazılı kurallara tabi olması gerektiğini önermiştir. Çabaları sayesinde, 1927'de Türk Alfabe Komitesi kuruldu. İşe büyük bir coşkuyla katıldı ve basındaki yeni alfabe hakkında bir makale yayınladı.

Farhad Aghazadeh'in bu etkinliği Nariman Narimanov ve Samad Agamalioglu tarafından korunmaktadır.Türkiye basınında bile bu konu geniş intişar tapır: Çalışmalar, ileri bilim ve kültür figürlerinin alfabeyi tartışmak için sıklıkla bir araya geldiğini gösteriyor. Bu tartışmalar çerçevesinde, F. Agazade ve Q. Gagaashli'nin yazarı ile Kazan'da yayınlanan "Yeni Türk Alfabe Hareketi Tarihi ve Başarılarına İlişkin Görüşü" kitabı bir analiz nesnesi haline geldi. Bu tartışmalara Bakir Çobanzade, Jalil Mammadguluzadeh, Uzeyir Hacıbeyli, Hacı Kerim Sanili yakından katılıyor ve Farhad Aghazadeh'in hizmetlerini çok takdir ediyor. Fakat, ciddi sağlık sorunları yaşayan Farhad Aghazadeh, Rusya'nın farklı şehirlerine seyahat etmesine rağmen sağlığını sürdüremedi. Makalede Farhad Aghazadeh'in Azerbaycan'da eğitim ve kültür tarihinin incelenmesi alanındaki hizmetlerine dikkat çekilecek. Aynı zamanda Hasan beğ Zardabi ve Firidun bey Kocharlının hayatı, etkinliği ve hizmetleri hakkındaki bilgileri ortaya koyacağız. Makalede F.Ağazadenin hayat ve yaratıcılığına kısa da olsa nezer salmakla, onun türkoloji araştırmaları ve dil politikasına yeni biçimde yaklaşılacak, bu alandaki faaliyeti incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: tanınmış eğitimçi, türkoloğ, Nariman Narimanov, Türk Alfabe Komitesi

TURKIC RESEARCH AND A NEW PERSPECTIVE ON LANGUAGE POLICY OF THE AZERBAIJANI ENLIGHTENER FERKHAD AGHAZADEH

At the beginning of the 20th century, renowned educator, turkologist and writer Farhad Aghazadeh had important services in the development of education and science in the national field. The alphabetical reform of the thinker known as reformist educator in the history of Azerbaijan's literary-scientific thought was supported by progressive intellectuals. He was born in the family of Mashadi Rahim in Shusha, the educational and cultural center of Azerbaijan. F. Agazade studied in the class of Jamal Bey Fatalibayov, an educator at the school, which was opened with the efforts of the Shusha youth who graduated from the Gori Teachers Seminar. Farhad Aghazadeh drew the attention of the staff with his exemplary behavior and continuous training at the seminar. He also formalizes with great respect for his teachers in his social work as a young man with a broad world perspective. Farhad studied at the seminar for five years. Graduating in 1900 with a wealth of knowledge, he worked at the Khachmaz school for a year. After returning to Shusha, he started teaching in city schools. In addition to pedagogical activities, he also cooperates with the media in Baku. Farhad Aghazadeh's journalistic activity attracts the attention of well-known intellectuals living in Baku. After a while, he came to Baku and was invited to work at the Russian-Tatar school. Shortly thereafter, he was appointed to the school principal. Farhad Aghazadeh's activity at the educational institution revives pedagogical work. In order to eradicate ignorance, he demonstrates an excellent service and prepares teaching programs and textbooks. Studies show that the writing of the Azerbaijani language was first developed scientifically by Farhad Aghazadeh. He was one of the most active employees of the newspaper "Azerbaijan", the official press of the People's Republic of Azerbaijan. He played an important role in proving people's achievements in science and education by publishing an enlightening article in the newspaper. Articles on this subject were published in periodicals. He joined the work with enthusiasm and published an article about the new alphabet in the press. A year after the establishment of Soviet power in Azerbaijan, Farhad Agazade raised the issue of the alphabet and it was very courage of him. This issue became an object of open debate in formal and informal places. During the talks, he refused to abandon the Arabic charts, proposing a new alphabet based on Latin charts. Nariman Narimanov also supported his initiative, so at the meeting in January 1922, at the suggestion of Nariman Narimanov, the question of the alphabet and language was widely discussed. The leader of the first group discussed was Farhad Aghazadeh. In March 1925, a letter was sent to the Fourth Soviet Congress. He wrote in his letter: "... The most acceptable alphabet is needed for the removal of illiterate. This is the new Turkish alphabet. Because it's an easy alphabet to use. It is possible to learn for one or two months. You will not offer electricity instead of tractor, candle or lamp instead of rays ... ". At the congress Farhad Aghazadeh's report on "spelling in Turkish" was heard. He suggested that all words in Turkish, including words in the language, should be subject to single written rules. Thanks to his efforts, the Turkish Alphabet Committee was established in 1927. This activity of Farhad Aghazadeh was protected by Nariman Narimanov and Samad Agamalioglu. Even in the Turkish press this topic finds its broadest reflection: : Studies show that advanced science and culture figures often come together to discuss the alphabet. Within the framework of these discussions, A book published in Kazan by F. Agazade and K. Gagaashly "The look at the history and achievements of the movement of the new Turkish alphabet" was the subject of analysis. Bakir Çobanzade, Jalil Mammadguluzadeh, Uzeyir Hacıbeyli, Hacı Kerim Sanili closely participate in these discussions and he appreciates Farhad Aghazadeh's services. Having serious health problems, Farhad Aghazadeh, despite the

fact that he traveled to different cities of Russia but couldn't get back his health. Attention will be drawn to Farhad Aghazadeh's services in the field of educational and cultural history in Azerbaijan. We will also present information about the lives, activities and services of Hasan beg Zardabi and Firidun bey Kocharl. In this article, the life and creativity of F. Agazade will be released, albeit briefly, and his turcology research and language policy will be approached in a new way and its activity in this field will be examined.

Keyword: renowned educator, turkologist, Nariman Narimanov, Turkish Alphabet Committee

PERS TARİHYAZIMI: ANTİK VE MODERN KAYNAKLAR ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Deniz Serhad SEZER⁴⁰

Bursa Uludağ Üniversitesi Tarih ABD Doktora Öğrencisi

Bu çalışmada; Pers tarih yazımı ve bu konuyla ilgili antik ve modern kaynaklar hakkındaki araştırmaların tarihçesine değinilmiştir. Ardından, Pers tarih yazımının hangi ortam ve koşullarda, nasıl ortaya çıktığının ve buna nelerin katkı yaptığının bir değerlendirmesi yapılmıştır. Çalışmanın temel amacı; konuyla ilgili antik kaynakları eleştirel bir süzgeçten geçirerek, bunları; modern kaynaklar ve arkeolojik buluntular ışığında birlikte değerlendirmek, zamanımızdaki Pers tarih yazımının nasıl ortaya çıktığına açıklık kazandırmak olmuştur. Çalışmada; Batılı Antik Kaynaklardan, Pers Yazıtlarından ve Persia Bölgesinde arkeolojik araştırmalar yapan bilim adamlarının eserlerinden yararlanılmıştır. Bu esnada, konuyla ilgili görülen başlıca sorunsal ise; 19. yüzyıla kadar, Batılı Antik Kaynakların aslında ikincil ve sonradan yazılma kaynaklar olduğu halde, Persler hakkında birincil kaynaklar şeklinde kabul görmeleri olmuştur. Ancak, 19. yüzyılda, arkeoloji biliminin ortaya çıkmasıyla birlikte, Akhaemenid dönemiyle ilgili birçok yazıt ve arkeolojik buluntu elde edilmeye başlamıştır. Bunlara ek olarak; Pers yazıtlarındaki Eski Farsça'nın da çözümlenmesi sonucunda, artık, klasik kaynaklar olarak görülen Batılı Antik Kaynakların ve kutsal kitapların, konuyla ilgili birincil kaynak vazifesi görmeleri meselesi de ortadan kalkmıştır. Sonuç olarak; ortaya çıkan yeni Pers kaynaklarıyla birlikte, Pehlevi iktidarının da kendisini, başlıca politika olarak, İslamiyet öncesi döneme bağlayarak yüceleştirmek istemesi ve yapılan araştırmaları bu doğrultuda desteklemesi sonucunda, Pers tarih yazımı ve Pers araştırmaları, 1960'lı yıllardan itibaren, pozitif bir ivme kazanmış bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Pers Tarihyazımı, Pers Kaynakları, Pers Yazıtları, Akhaemenid, Herodotos.

⁴⁰ sezerdenizserhad@gmail.com

PERSIAN HISTORIOGRAPHY: AN EVALUATION ON ANCIENT AND MODERN SOURCES

In this study; The history of Persian historiography and research on ancient and modern sources on this subject is mentioned. After, an assessment was made of the circumstances and conditions in which Persian historiography emerged and what contributed to it. The main purpose of the study; by critically filtering the ancient sources on the subject, the aim of this study was to evaluate the sources and archaeological findings together and to clarify how the Persian historiography emerged in our time. In study; Western Ancient Sources, Persian Inscriptions and the works of scientists who made archaeological research in Persia Region were used. The while, the main problematic seen on the subject; until the 19th century, although Western Ancient Sources were actually secondary and post-written sources, they were accepted as primary sources about the Persians. However, in the 19th century, with the emergence of archeology, many inscriptions and archaeological finds related to the Achaemenid period began to be obtained. Additionally, as a result of the analysis of Old Persian in Persian inscriptions, no longer, Western Ancient Sources and holy books, which are regarded as classical sources, have been eliminated as the primary source on the subject. As a result; with the emergence of new Persian sources, Pahlavi government wanted to glorify itself as the main policy by linking it to the pre-Islamic period and supporting the researches in this direction, since the 1960s, Persian historiography and Persian studies have gained a positive impetus.

Key Words: Persian Historiography, Persian Sources, Persian Inscriptions, Achaemenid, Herodotos.

**“ÇEKİRGELER İTİNAYLA TEMİZLENİR” SIĞIRCİK SUYUNDAN ÇİNKO
LEVHAYA : OSMANLI’DAN CUMHURİYETE ZİRAİ MÜCADELEDE
GELENEKSEL VE MODERN YÖNTEMLER ”**

Müjgan SEZER⁴¹

Kezban GÖKÇE⁴²

Son dönemlerde, hızla gelişen Osmanlı tarihi çalışmaları içinde en ihmal edilmiş alanlardan birini tarım tarihi çalışmaları oluşturur. Oysa tarım, Osmanlı ekonomisi için yaşamsal bir öneme sahipti. Sanayi İnkılâbı ile bütünleşemeyen halk, tarım konusunda üretken ve çalışkandı. Ancak bu alanda önemli sorunlarla mücadele etmek zorundaydı. Bu sorunlardan en belirginini çekirge salgınlıydı. Tarımda ve zirai mücadelede modern yöntemlerin yaygınlaşmadığı dönemde halk bu sorunu çoğunlukla devletin de desteğini alarak geleneksel yollarla aşmaya çalıştı. Bu geleneksel yöntemlerin en yaygını sığircık suyu kullanımıydı. Ankara’nın Çamlıdere ilçesinde bulunan Şeyh Ali Semerkandi Türbesi ve Sığircık suyu geleneksel mücadele metodunun merkezleriydi. Aynı dönemde bazı modern zirai ilaç ve araçların Avrupa’dan getirilerek öğrencilere nasıl kullanacakları uygulamalı olarak gösterildi. Ayrıca bitki ve hayvan hastalıkları ile mücadele yöntemleri öğretildi. Cumhuriyet Döneminde ise kırsal alanın gelişmesi yönünde önemli kararlar alınıp uygulamaya konurken buna bağlı olarak tarım sektörü de hızlı bir değişim dönemine girmişti. Yürütücü kuruluş olarak zirai mücadele istasyonları ve enstitüleri, Ankara’da ziraat, orman, veteriner, ziraat sanatları ve tabii bilimler fakültelerini içine alan, üniversite düzeyinde Yüksek Ziraat Enstitüsü kurulmuştu. “Çekirgeler İtinayla Temizlenir” Sığircık Suyundan Çinko Levhaya : Osmanlı’dan Cumhuriyete Zirai Mücadelede Geleneksel ve Modern Yöntemler ” başlıklı proje, bu geleneksel ve modern yöntemlerin Osmanlı’nın son dönemlerinde nasıl bir arada kullanıldığını ve Cumhuriyet döneminde bilimsel yöntemlere daha fazla ağırlık verildiğini ortaya koymayı amaçlamaktadır.

⁴¹ Uzman Tarih Öğretmeni.,Kızılcahamam İbni Sina Mesleki Teknik Anadolu Lisesi,,mujgansezer@gmail.com.

⁴² Ankara Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu Ağız ve Diş Sağlığı Bölümü öğrencisi

**" 'GRASSHOPPERS ARE CAREFULLY CLEANED' FROM SIĞIRCIK
WATER TO ZİNC PLATE: TRADİTIONAL AND MODERN METHODS İN THE
AGRİCULTURAL STRUGGLE FRİM THE OTTOMAN TO THE REPUBLIC"**

Müjgan SEZER⁴³

Kezban GÖKÇE⁴⁴

In recent periods, one of the most neglected areas among the rapidly developing Ottoman historical studies is agricultural history studies. However, agriculture had a vital importance for Ottoman economy. Ottoman people that could not be integrated were productive and hard-working in agriculture but they had to struggle with significant issues in this area. The most prominent of these problems was grasshopper outbreaks. In the period when modern methods in agriculture and agricultural struggle could not be widespread, the people tried to overcome this problem by using the traditional ways, mostly with the support of the government. The most common of these traditional ways was use of Sığircık water. Şeyh Ali Semerkandi Mausoleum located in Çamlıdere district of Ankara and Sığircık water were the centers of traditional struggle methods. In the same period, some modern pesticides and tools were brought from europe and practically shown to the students how to use them. Furthermore, fighting methods with the plant and animal diseases were taught. In the republican period, while important decisions were taken and put into practice for the development of the rural area, depending on this, the agricultural sector was entered into a rapid period of change. As a leading institution, agricultural combat stations and institutes and the Institute of Higher Agriculture was established at the university level, including and the faculties of agriculture, forestry, veterinary, agricultural arts and natural sciences in Ankara. The project titled " 'Grasshoppers Are Carefully Cleaned' from Sığircık Water to Zinc Plate: Traditional and Modern Methods in the Agricultural Struggle frim the Ottoman to the Republic" aims to show how these traditional and modern methods were used together in the last periods of the Ottoman Empire and how to gave more weight to scientific methods in the Republican period.

⁴³ Uzman Tarih Öğretmeni.,Kızılcahamam İbni Sina Mesleki Teknik Anadolu Lisesi,,mujgansezer@gmail.com.

⁴⁴ Ankara Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu Ağız ve Diş Sağlığı Bölümü öğrencisi

GAZÂ/CIHÂD MOTİVASYONUyla TARİH YAZMA SANATI

Mehmet Sait SÜTCÜ⁴⁵

Yaşadığı dönemdeki olayları kaleme alan bir tarihçinin eserlerinin muhtevası, araştırmacılar için büyük bir öneme haizdir. Hele ki günümüzde yapılacak akademik araştırmalarda, “ana kaynak” hüviyeti taşıyan eserlere müracaat etmek ya da bu eserlerin referansında bir olayı ortaya koymak en önemli husus olmuşken... Bu noktada, bir eseri ana kaynak, birinci el ya da ikinci el kaynak yapan özellik nedir; mevzubahis eser, tarih yazımı bağlamında hangi kategoridedir; muhteva olarak nasıl kaleme alınmıştır veya tarih yazıcılığı noktasında nasıl bir evrim geçirmiştir? Bu soruların dışında çok önemli bir nokta daha vardır: bir eserin hangi gaye ile yazıldığı...

İslam tarih yazıcılığının başlangıcı ve gelişimi göz önüne alınacak olursa, gazâ veya cihâd motivasyonunun önemi ve bundan hareketle yazılan metinlerin, tarihin kuytularına ışık tutması kadar, bir tarih yazma geleneği oluşturması bakımından da irdelenmesi gereklidir. Özellikle, İslami geleneğe göre, gayrimüslim olan toplumlar üzerine yapılacak seferler için ve gazâ/cihâd motivasyonunu bünyesinde barındıracak bir tarih yazma metodunun ortaya çıkmasıyla farklı adlandırmalarla kaleme alınmış birçok eser mevcuttur. Kimi sadece bir komutan ya da önemli bir devlet adamının faaliyetlerini konu edinirken, kimi bir devlet ya da bir savaşı sonraki nesillere aktarmak için yazılmıştır. Bu çalışmayla, gazâ ve cihâd gayesiyle kaleme alınan ve yeni bir tarih yazım geleneği oluşturan “gazâvatnâme”leri yukarıdaki sorular bağlamında değerlendirmeye çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Gazâ, Cihâd, Gazâ/Cihâd Motivasyonu, Tarih Yazıcılığı, Gazâvatnâme

⁴⁵ Arş. Gör., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Tarih Bölümü

THE ART OF WRITING HISTORY BY GHAZA/JIHAD MOTIVATION

The contents of the works of a historian who records events which he witnesses in his life is of great importance for researchers. Especially today in current academic research, referring to works carrying a “main source” identity or presenting a certain event from these works are extremely important. At this point, what makes a work main, primary or secondary source; which category is in the context of historiography; how has it been written as content, or has it evolved in the historiography? Apart from these questions, there is another significant point: for which purpose was a certain work written.

If we are to understand the beginning and development of Islamic historiography, we must scrutinize the motivation of ghaza, jihad and the texts written from these concepts. This not only creates the tradition of writing history, but also shedding light on the secrets of history. Especially according to the tradition of Islamic historiography, there are many works written with different names for the conquests of non-Muslim societies with the emergence of a new method of writing history that will incorporate the motivation of ghaza/jihad. Some works were written to narrate a period or a war to the next generations, while others only deal with the activities of a commander or an important statesman. In this study, I will try to evaluate the “Ghazavatnamah”, which was written for the purpose of ghaza/jihad and created a new tradition of writing history, in the context of the questions above.

Key Words: *Ghaza, Jihad, Ghaza/Jihad Motivation, Historiography, Ghazavatnamah*

II DÜNYA SAVAŞI YILLARINDA TAKİP EDİLEN EĞİTİM POLİTİKALARI VE BURSA YERELİNDEKİ YANSIMALARI

Öğr. Gör. Gökçe SÜZGÜN

Bursa Teknik Üniversitesi

Türkiye Cumhuriyeti kuruluşundan itibaren milli ve uygar nitelikte eğitim politikalarını takip ederek milli kimliğin güçlendirilmesi ve çağdaş uygarlık seviyesinin yakalanmasına önem vermiştir. Atatürk döneminden itibaren benimsenen eğitim anlayışı kendisinden sonra İsmet İnönü yıllarında da sürdürülmüştür. Eğitim ülke kalkınması noktasında kritik bir önem taşıdığından eğitimin geniş halk tabanına yayılması, toplum tabanında okuryazar oranının artırılması hedeflenmiştir. II. Dünya Savaşı yıllarında Milli Şef İnönü, köyde ve kentte eğitimin yaygınlaştırılmasını özellikle destekleyerek bu hedefi bir memleket davası olarak ele almıştır.

Erken Cumhuriyet dönemi politikalarının uygulanması ve devrimlerin benimsenmesi yolunda önemli merkezlerden biri olan Bursa, II. Dünya Savaşı yıllarında da bu konumunu sürdürmüş, bu yıllarda eğitim alanında başlatılan kalkınma hareketi Bursa'da da etkisini göstermiştir. Nitel araştırma yöntemlerinden yararlanılan bu çalışmada, Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivlerinden elde edilen belgeler, döneme ilişkin yerel ve ulusal süreli yayınlar, İstatistikler ve çeşitli resmi kaynaklar üzerinde çalışılarak elde edilen veriler kullanılmıştır. Diğer yandan bu bağlamda oluşturulan tabloların yorumlanmasıyla 1939-1945 yılları arasında Türkiye'de takip edilen eğitim politikalarının Bursa'daki yansımaları ortaya konulmuş ve bu yıllarda Bursa'daki eğitim teşkilatının yapısı açıklanmıştır.

Anahtar Kelimeler: II. Dünya Savaşı, İsmet İnönü, Eğitim Politikaları, Bursa.

EDUCATION POLICIES APPLIED DURING THE WORLD WAR II AND REFLECTIONS ON BURSA LOCALITY

Lect. Gökçe SÜZGÜN

Bursa Technical University

Abstract

The Republic of Turkey has given importance on strenghtening the national identity and achieving the contemporary civilization level by following up national and civilized educational policies. Understanding of the educational concept adopted during Ataturk's period has been continued during Ismet Inonu period. Because the education has a critical importance on development of the country dissemination of education to broad public base and increasing literacy rate in community base were targeted. In the World War II years the National Chief Inonu handled this target as country case by particularly supporting generalization of the education in rural areas and cities.

Bursa which was an important center of the aplication of early republic period poolicies and adoption of the revolutions has been continued this position during the World War II and the development movement on educational area started in these years demonstrated the effects also in Bursa.

In this study qualitative methods are used by examining of documents obtained Presidential Government Archieves, local and periodical publications belonging to this period, official data obtained by studying on statistics and various formal sources are utilized. Moreover reflections of the educational policies applied between 1939 and 1945 in Bursa are presented by interpretation of the tables created on this context.

Keywords: The World War II, Ismet Inonu, Education policies, Bursa.

OKUMA KÜLTÜRÜ VE TARİH EĞİTİMİNDE OKUMANIN ÖNEMİ

Prof. Dr. Emine ALTUNAY ŞAM

Okumak, yazılı sembollerin zihinde işlenerek anlam kazanmasını, yeni bilgilerin edinimini ve değerlendirilmesini sağlayan bir işlemdir. Okuma insan yaşamına anlamlı kılan bir eylemdir. Okuma eylemi denildiğinde akla sadece eğitim sürecine dayalı bir işlev gelmemelidir. Öğrenmenin hayat boyu devam eden bir süreç olması, okumanın da bu sürecin bir parçası olması gerektiğine işaret etmektedir. Okuma kültürü edinmiş olan birey, kelime dağarcığının zenginleşmesi ve bilgi edinmenin ötesinde, deneyimlerden yola çıkarak kendi yaşamını zenginleştirme imkânı bulur. Objektif düşünmeyi, olay ve insanları çok boyutlu değerlendirebilmeyi öğrenir. Gerek eğitim sürecinde gerek hayat boyu okumayı hayatının temel işlevlerinden bir haline getirmiş insanların okumak için seçtikleri kitap dergi vs. materyaller; ilgi alanları, ihtiyaçları, tercihleri, meraklarına göre değişebilmektedir. Tarih içerikli materyaller de bu seçimler içinde yer alır.

Tarih, insanlığın varoluşu kadar eskidir. İnsan geçmişten bugüne tarih yapmış, yazmış ve okumuştur. İnsan ve toplumlara özgü olgu ve olayları konu edinen tarih, zamanla ilim statüsüne kavuşmuş, sosyal bilimlerin bir kolu olmuştur. Tarihin birey ve toplum için önemi, eğitim kademelerinde de öğretilmesini gerekli kılmıştır.

Bu araştırmada, okuma becerisi ve tarih okumaları yapmanın tarih öğretimine etkisi ve önemi ilgili alan yazın üzerinden incelenmiştir. Çalışma tarama yöntemiyle gerçekleştirilmiş nitel bir araştırmadır. Tarih öğretiminin amaçları ve yöntem teknikleri bağlamında okuma kültürünün katkılarına yönelik değerlendirmeler çalışmanın bulgularını oluşturmaktadır.

Anahtar kelimeler: Okuma kültürü, tarih okumak, tarih eğitimi

IMPORTANCE OF READING IN HISTORY EDUCATION AND CULTURE OF READING

Reading is a function that allows written symbols to be processed in the mind to gain meaning and to acquire and evaluate new information. Reading is an action which makes meaningful human life. Reading is not a function that is based solely on the educational process. Learning should be a lifelong process and reading should be a part of this process. An individual with an advanced reading function, who has acquired a reading culture, has the opportunity to enrich his/her own life based on experience, beyond the enrichment of vocabulary and knowledge acquisition. Learns to think objectively and evaluate people and events in a multidimensional way. Materials such as books and magazines chosen by people who have made lifelong reading one of the basic functions of their life can vary according to their interests, needs, preferences and curiosities. Content about history are also included in these choices.

. History is as old as the existence of humanity. People have made history, write and read from past to present. History, which deals with phenomena and events peculiar to people and societies, has attained scientific status and became a branch of social sciences. The importance of history for the individual and society has also necessitated teaching at the educational levels.

In this research, the effect and importance of reading skills and reading about history on history teaching were examined through the related literature. The study is a qualitative research conducted by screening method. The findings of the study are the evaluations of the contribution of reading culture in the context of the aims and methods of history teaching.

Key Words: Culture of reading, Reading about history, History education.

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ TARİH ÖĞRETİMİNE İLİŞKİN TUTUMLARI

Dr. Öğr. Üyesi Yücel Atila ŞEHİRLİ¹

¹ Trakya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Sınıf Eğitimi Ana Bilim Dalı, Edirne, Türkiye.
(asehirli@yahoo.com.tr)

Sosyal Bilgiler öğretmeni tarihe yönelik olumlu tutuma sahip ise mesleki yenilik ve gelişmelere daha açık ve ilgili olacaktır. Bu araştırma, Sosyal Bilgiler branşındaki öğretmen adaylarının tarihin tabiatı/doğası, tarih öğretimi ve tarihî zamana ilişkin tutumlarını incelemeyi amaçlamıştır.

Araştırmanın evrenini Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Bölümü, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programı'nda öğretmen adayı öğrencilerin 2017-2018 öğretim yılında öğrenim gören 1.,2.,3.,ve 4., sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının tarih öğretimine ilişkin duyuşsal giriş özelliklerinin durumu ele alınmıştır. Çalışmada tarih öğretmen adaylarının, tarih, tarih öğretimi ve tarihî zamana ilişkin tutum ve inançları nasıldır? Ve bu inançları cinsiyet, okudukları bölüme göre bir farklılaşmakta mıdır? Sorularına cevap aranmıştır.

Bu çalışma, durum tespiti yapmayı amaçlamayan betimsel nitelikli bir alan araştırması olup, survey veri toplama tekniğinin benimsendiği nicel bir araştırmadır. Çalışmada kişisel bilgiler için 6 maddelik bir anket ve Ahmet Şimşek tarafından geliştirilmiş olan 30 maddelik 5'li likert tipi bir "tutum belirleme ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek, deneklerin tutumlarını "tarih, tarih öğretimi ve tarihsel zaman" boyutlarında ele almıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler öğretmen adayları, tarihe yönelik tutum, tarih öğretimi, öğretmen adayları.

THE ATTITUDES OF SOCIAL STUDIES TEACHER CANDIDATES TOWARDS HISTORY TEACHING

Assist. Prof. Dr. Yücel Atila Şehirli¹

¹Trakya University, Faculty of Education, Basic Education Department, Department of Classroom Education, Edirne, Türkiye. (asehirli@yahoo.com.tr)

If a social studies teacher has a positive attitude towards history, he/she will be more open and interested in professional innovations and developments. The aim of this study was to investigate the attitudes of social studies teacher candidates towards social studies to the nature / nature of history, history teaching and historical time.

The population of the study includes 1st, 2nd, 3rd, and 4th grade students of the prospective teachers studying in the Social Studies Teaching Program of the Department of Turkish and Social Studies Education of Trakya University Faculty of Education. The status of affective input characteristics of social studies teacher candidates about history teaching is discussed. What are the attitudes and beliefs of history teacher candidates about history, history teaching and historical time? And do these beliefs differ according to gender, the department they study? The answers to the questions were sought.

This study is a descriptive field study which does not aim to make due diligence and it is a quantitative research which adopts survey data collection technique. In the study, a 6-item questionnaire and a 5-point Likert-type “attitude determination scale 30 developed by Ahmet Şimşek were used for personal information. The scale evaluated the attitudes of the subjects in the dimensions of “history, history teaching and historical time”.

Key Words: Social Studies teacher candidates, attitude towards history, history teaching, teacher candidates.

TÜRK HANLIĞININ TARİHİ VE YASAL ÖZELLİKLERİ

Mehdi Şerifov

Felsefe Doktoru

Avukat, Rus Avukatlık ve Noterler Akademisi /

Moskova, Rusya Federasyonu

Türklerin dinsel ve felsefi Tanrıçılık geleneği, “Ebedi El için çabalama” (Bozkır'daki düzenin garantörü) ile birlik fikri ile nitelendirilir. Türk halklarının ideolojik birliğini ve devlet inşasını uzun süre sağlamak için belirtilen faktör çok önemliydi. VI. Yüzyılın ortalarında, Aşina klanı tarafından öngörülen Türk, “Ebedi El” de yaratma kampanyası başlattı. Aşina klanının Türkleri'nin kampanyası, fethetici değil birleştirici olarak algılandı. Ayrılmış kabileler tek bir siyasi alanda birleştirildi. Baskın dil Türkçeydi; egemen din Tengrianizmdir; Türk yazı, bütün Türk kabileleri için geliştirilmiş ve birleşmiş. Hanlığın rönesansı 13. yüzyılda, Cengiz Han'ın ortaklarıyla tekrar Ebedi El'i canlandırmaya başladığında gerçekleşti. “El” yaratma eylemi, benimle ve Tengri'nin iradesiyle ilişkilendirildi. Sonuç olarak, özellikle ilk Hanlıkta çeşitli tarihi dönemlerin Türk devletlerinde korunan halk-devlet hukuku gücünün net bir paradigması kuruldu. Hanlık(eski Türk devletlerinde seçilmiş devlet başkanı) bir yandan bodunlara (insanlar), diğer yandan El'e (yani devlet aygıtına) yöneldi. Türk Hanlığı, Orta Çağ'ın en önemli devletlerinden biriydi. Gücünü birçok insana genişleten Türk, geniş bir imparatorluğu yönetmek için etkili bir sistem modeli yarattı. Türklerin dinsel ve felsefi Tengrianizm geleneği, “Ebedi El için çabalama” (Bozkır'daki düzenin garantörü) ile birlik fikri ile nitelendirilir. Türk halklarının ideolojik birliğini ve devlet inşasını uzun süre sağlamak için belirtilen faktör çok önemliydi.

Historical and legal features of the Turkic Kaganate

Mekhti Sharifov

Doctor of philosophy

Advocacy, LEU VPO “Russian Academy of lawyers and notaries”

Moscow, Russian Federation

The Turkish religious and philosophical tradition of Tengrianism is characterized by the idea of unity through “striving for the Eternal Ely” - the guarantor of order in the Steppe. The indicated factor was essential for ensuring ideological unity and state building of the Turkish peoples for a long time. In the middle of the VI century, the Turkish people, foreseen by the Ashin clan, began a campaign to create in the "Eternal Ele". The campaign of the Turks of the Ashin clan was perceived not as conquering, but as unifying. Separated tribes were united in a single political space. The dominant language was Turkish; the dominant religion is Tengrianism; improved and unified for all Turkic tribes, the Turkic writing. The renaissance of the kaganate took place in the 13th century, when Genghis Khan with his associates again began to revive the Eternal El. The act of creating "El" I was deified and associated with the will of Tengri. As a result, a clear paradigm of the people-state-law power was developed, which was preserved in the Turkic states of various historical periods, especially in the first Khaganates. Kagan (the elected head of state in the ancient Turkic states) on the one hand headed the bodun (people), and on the other - held El (that is, he headed the state apparatus). Turkic Haganate was one of the most significant states of the Middle Ages. Extending its power to many peoples, the Türks created an effective model of a system for managing a vast empire. The Türkic religious and philosophical tradition of Tengrianism is characterized by the idea of unity through “striving for the Eternal Ely” - the guarantor of order in the Steppe. The indicated factor was essential for ensuring ideological unity and state building of the Turkic peoples for a long time.

TARİHİ ROMAN VE ONUN “TARİHİN” YAZILMASINA ETKİSİ

Prof. Dr. Salide ŞERİFOVA

Azerbaycan Ulusal Bilimler Akademisi

Nizami Genjavi adına Edebiyat Enstitüsü

Azerbaycan Edebiyatı Bağımsızlık Dönemi anabilim dalı

Sanatsal edebiyat aracılığıyla, insanların fikirlerini ideolojik bir bakış açısıyla değiştirmeye yönelik girişimlerin ortaya çıktığı belirtilmelidir. Bu çoğunlukla tarihsel romanlarda daha belirgin bir şekilde ortaya çıkıyor. Böylece, tarihsel gerçeklere dayanan belgesel ve sanatsal türlerin etkileşim biçimleri, her şeyden önce, tarihsel gerçeğin sanatsal anlamının yeniden işlenmesi, modern dönemde “bağımsız estetik anlam alması” ile karakterize edilebilir. Tarihsel gerçeklere dayanan belgesel türlerle romanın karışmasını karakterize eden eserler dört gruba ayrılabilir.

İlk grup, romanın tür işaretlerinin dönüşümüne ve yeni roman türlerinin yaratılmasına yol açan belgesel türlerin nüfus etme biçimlerini içerir. Bu gruba ait aşağıdaki iki belge biçimi, yani tarihsel gerçekler ve romanın etkileşim biçimlerini dahil edebiliriz.

İlk tür, romanlarda asıl olayların belgeye, yani tarihsel gerçeklere ve sanatsal düşünceye dayalı ek hikayelerin ve sahnelerin dahil edilmesine göre ana olayların oluşturulmasını içerir. İkinci türde ise sanatsal yansıma arka plan ötesine geçer. Yazar, belgeyi, yani gerçeğin metninde veya romanın masalında tanıtır.

İkinci grup, roman türlerinin yaranmasına sebep olmayan, ancak romanın içeriğini değiştiren etkileşim biçimlerini de içerir. Bu grup üç türü içeriyor.

Tarihsel gerçeğin temel bir sonucu olarak, ilk türdeki “belgesellik”, yani “tarihsellik” arka plana geçer. Aynı zamanda “belgesellik”, yani “tarihsellik”, olayların temelini belirler. İkinci tür, yazarın düşüncelerini tam olarak ortaya çıkarmak için gerekli olan ikinci seviye çizgilerini oluştururken belgeleri, yani tarihsel gerçekleri kullanır. Üçüncü tür, fabula ve sanat eseri fikrini, yani tüm tarihsel gerçeğin bütünlükle dahil edilmesini (örneğin, devlet makamlarının kararları, kamu ve parti yapıları, yazışmalar, vb.) öngörüyor.

Üçüncü grup, sanat eserinin yapısının belgesel türün unsurlarını koruduğu, ancak tamlık açısından sanatsal bir unsur içerdiği belgesel ve sanat türleriyle etkileşime girmektir. Belgesel ve sanatsal türler arasındaki bu etkileşim biçimi, sınır ötesi, geçici tür yapılarına yol açar.

Dördüncü grup, yazarın düşüncelerini ortaya çıkarmak için kurguda yatan gerçeklerin farklı varyasyonları oluşturur. Bu gerçekler okuyucuya gerçek mevcut belgeler, tarihsel gerçekler olarak sunulur.

Sahte bir belgesel roman, belirli bir roman türüdür. Sahte bir belgesel romanı, gerçeklerin taklit edilmesi, tahrif edilmesi (sahtecilik) ve aldatmacası (kurgu) anlamına gelir. İngiliz edebiyatında “documentary” isimli bir terime rastlayabiliriz. Bu ifade diğer dillerde de kullanılır. Hayali bir belgesel romanın sanatsal örnekleri, belgesel romanlara karşılık gelir, ancak belgesel romanlardan farklı olarak olayları icat edildi ve “tarihsel gerçeklere benzer şekilde programlandı”.

HISTORICAL NOVEL AND ITS IMPACT ON THE “WRITING” OF HISTORY

It should be noted that attempts to change the ideology of people through fiction are self-evident. This is more evident in the historical novels. Thus, the forms of interaction of documentary and artistic genres based on historical facts can be different, and are characterized primarily by the revision of the literary meaning of historical fact, in the modern era, by an “independent aesthetic sense”. The works that characterize the confusion of the novel with documentary genres based on historical facts can be divided into four groups.

The first group includes documentary genre penetration forms that lead to the transformation of the novel's genre characters and the emergence of new types of novels. The following two forms can be attributed to the interrelated forms of a group document, that is, historical fact and novel.

The first form assumes that the main events in the novel are based on documents, ie historical facts, and include additional plot lines and scenes based on artistic fabrication. The second form transcends the background of artistic fabrication. The author's document, that is, incorporates the fact into the text or novel of the novel.

The second group includes forms of interactions that do not cause the appearance of separate novels but change the substance of the novel. This group includes three forms.

As a result of the fundamental reworking of historical facts in the first form, “documentary”, that is, “historical”, shifts to the second. In this case, “documentary”, that is, “historical”, defines the basis of events. In the second form, documents, ie historical facts, are used in the construction of secondary lines that are necessary for the full disclosure of author's thoughts. The third form implies the incorporation of a document that influences the idea of a fabulous and artistic work, that is, the historical fact as a whole, in the artistic work (for example, decisions of public authorities, public and party structures, correspondence, etc.).

The third group forms interrelations of documentary and artistic genres in such a way that the structure of the work retains elements of the documentary genre but incorporates the artistic element in terms of completeness. This form of interrelationship between documentary and artistic genres creates transboundary, transitional genre constructions.

The fourth group comprises various variations of false facts in fiction to expose the author's thoughts. These facts are presented to the reader as actual facts, historical facts.

A pseudo-documentary novel is a specific type of novel. The pseudo-documentary novel concerns imitation (falsification), falsification and fabrication of facts. In English-language literature one can find the term *mokumentari* (English to mock “fake” and documentary “documentary”). This expression is also used in other languages. The fictitious examples of fictitious documentary novels correspond to documentary novels for their outward signs, but their events are not fabricated, unlike documentary novels, and have been “veiled” for similarity to historical facts.

TARİH DERS KİTAPLARINDA FATİH SULTAN MEHMET İMAJI

Prof. Dr. Ahmet ŞİMŞEK

Öğr. Gör. Mehmet Alper CANTİMER

Bu araştırma, Türk tarihinde çok önemli bir yere sahip olan II. Mehmed'in, (Fatih Sultan) lise tarih ders kitaplarına yansıma biçimini tespit için yapılmıştır. Türk ve Dünya tarihinde çağ açıp çağ kapayan, İslam dünyası için kutsal olan "Konstantiniyye" yi fetheden, Osmanlı tarih yazıcıları tarafından "Sultan ül Berreyn- Hakan ül Bahreyn" olarak tanımlanan, Osmanlı Klasik çağına ve Osmanlı devletleşme sürecine "Kanunname- i Ali Osman" ile yön veren, II. Mehmed'in, Cumhuriyet dönemi tarih ders kitaplarındaki imajı üzerine olacaktır. Osmanlı tarihi konularının genel olarak siyasi/askeri bir perspektif içerisinde işlendiği düşünüldüğünde, padişahlar her zaman önemli figürler olmuştur. Padişahlar içerisinde de her zaman önemli bir iki figürden belki de en önemlisi araştırma konumuzu oluşturan II. Mehmet (Fatih Sultan Mehmet) olmuştur.

Bu çalışma, nitel bir araştırma yöntemi olan doküman analizine dayalı sürdürülecektir. Tarihsel içerikli bu analiz için, Cumhuriyet dönemi boyunca liselerde okutulmuş olan ve halen okutulmakta olan tarih ders kitapları incelenecektir. İnceleme sonuçları doğrudan alıntılanan metin ya da görsel unsurlar üzerinden sunulacaktır. Metnin kendisi bir analiz nesnesi olarak değerlendirilecektir. İnceleme için Cumhuriyet dönemi boyunca belirli periyotlarla seçili lise tarih ders kitapları kullanılacaktır. Araştırmacılar, uzman görüşünü alarak Cumhuriyet'in hemen her 10 yılından bir ders kitabını seçerek konu bağlamında geçen ifadeleri arayacaktır. Elde edilecek sonuçlara göre II. Mehmed'in tarih ders kitaplarındaki imajı, dönemlere göre karşılaştırmalı olarak açıklanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tarih ders Kitapları, Osmanlı Tarihi, Fatih Sultan Mehmet, İmaj.

IMAGE OF FATİH SULTAN MEHMET İN HISTORY TEXTBOOKS

This research is about II. Mehmed's (Fatih Sultan) which has a very important place in Turkish history high school history textbooks were made to determine the way of reflection. In the history of the Ottoman Empire , which was defined as “Sultan ül Berreyn-Hakan ül Bahreyn” by Ottoman historians who conquered “Konstantiniyye” which was a sacred for the Islamic world, which opened and closed the era in Turkish and World history also writer of “Kanunname-i Ali Osman” II. Mehmed's image in the history textbooks of the Republican period. Sultans were always important figures when it was thought that the Ottoman history issues were generally handled in a political / military perspective. Among the sultans, one of the two important figures is always the most important of our research topic II. Mehmet (Fatih Sultan Mehmet). This study will be based on document analysis which is a qualitative research method. For this historical analysis, the history textbooks that were taught in high schools during the Republican period and which are still being taught will be examined. The results of the examination will be presented directly through the cited text or visual elements. The text itself will be treated as an analysis object. Selected high school history textbooks will be used during the Republic period. Researchers will take the expert opinion and select a textbook from almost every 10 years of the Republic to look for the expressions in the context of the subject. According to the results to be obtained II. Mehmed's image in history textbooks will be explained comparatively by periods.

Keywords: History textbooks, Ottoman History, Fatih Sultan Mehmet, Image.

OSMANLI'DA GİRİŞİMCİLİK EĞİTİMİ VE AHİLİK

Murat TARHAN⁴⁶

Geçmişten günümüze insanın üretim faaliyetlerini ve bu üretimin sürekliliğinin devam etmesi için bazı becerileri içeren girişimcilik eğitimi farklı şekillerde karşımıza çıkmaktadır. Tarihin farklı zamanlarında bireysel olarak girişim faaliyetleri ile karşılaşıldığı gibi farklı toplulukların içerisinde bu beceri ve değerlerin sistematik bir şekilde aktarılmasında söz konusu olmuştur. Şüphesiz ki dünya tarihinin önemli bir parçası olan Osmanlı Devleti'nde girişimcilik faaliyetlerinin ve girişimcilik eğitiminin nasıl gerçekleştirildiğine yönelik çalışmaların yapılması, tarihin beceri ve değerlerin öğretilmesindeki etkililiği açısından önemlidir. Bu nedenle bu çalışmada Osmanlı Devleti'nde girişimcilik faaliyetleri ve girişimcilik becerisinin nasıl kazandırıldığı ahilik teşkilatı kapsamında ele alınmıştır. Bu durum girişimci kültürün oluşmasında toplum olarak tarihimizin girişimcilik ile ilgili beceri ve değerleri barındırdığının ifadesi açısından önemli görülmüştür. Araştırma nitel bir çalışma olarak kurgulanmış, verilerin toplanmasında doküman inceleme formu, verilerin analizinde ise betimsel analiz kullanılmıştır.

Bu çalışmada Osmanlı Devleti'nin kuruluş döneminde, devletin sosyo-kültürel, ekonomik yapılanmasında önemli bir yeri bulunan Ahi Teşkilatı'nın amacı, kuruluşu, faaliyet alanları, eğitim ve öğretim usulü, bürokratik yapısı ve Osmanlı Devleti'nde girişimcilik eğitimi faaliyetleri ele alınmış, bu bilgilerin girişimcilik eğitimi kapsamında değerlendirilmesi yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik Eğitimi, Osmanlı, Ahi Teşkilatı, Ahilik, Eğitim.

⁴⁶ Dr. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, E-posta: murattarhan@ibu.edu.tr.

ENTREPRENEURSHIP EDUCATION AND AHILIK IN OTTOMAN

Entrepreneurship education, which includes human production activities and some skills for the continuity of this production from past to present, appears in different ways. As individual entrepreneurship activities are encountered at different times in history, it has been involved in the systematic transfer of these skills and values within different communities. Undoubtedly, studies on how entrepreneurship activities and entrepreneurship education are realized in the Ottoman Empire, which is an important part of world history, are important for the effectiveness of history in teaching skills and values. For this reason, in this study, entrepreneurship activities and how entrepreneurship skills are gained in the Ottoman Empire are discussed within the scope of the Ahi organization. This situation was considered important in terms of the expression of the history and the skills and values of entrepreneurship as a society in the formation of entrepreneurial culture. The research was designed as a qualitative study, document analysis form was used for data collection and descriptive analysis was used for data analysis.

In this study, the aim, foundation, fields of activity, education and training method, bureaucratic structure of the Ahi organization which had an important place in the socio-cultural and economic structure of the state during the foundation of the Ottoman Empire and the entrepreneurship education activities of the Ottoman Empire were discussed. This information was evaluated within the scope of entrepreneurship training

Keywords: Entrepreneurship Education, Ottoman, Ahi Organization, Ahi, Education.

OSMANLI AYDINLARININ TARİH EĞİTİMİ HAKKINDA GÖRÜŞLERİ

Seyit TAŞER*

Osman AKANDERE**

Hemen en eski bilim dallarından biri olan Tarih hakkında yine eskiçağ filozoflarından başlayarak değerlendirme yapan Tacitus Thukydides veya Heredot gibi isimler olmuştur. Tarihin amacı ne olmalı, tarih bilimi nedir veya tarihi olaylar ve gelişmeler nasıl aktarılmalıdır şeklinde bazı sorulara cevap aranmıştır. Bu süreç, yani tarih eğitimi konusundaki fikirler öne sürülmesi, tarihin en eski dönemlerinden günümüze kadar uzanmaktadır. Tarihin edebi olarak aktarılması, belgelere dayalı olarak incelenmesi gibi çeşitli görüşler de ifade edilmiş olup belli dönemlerde daha ön planda karşılık bulmuştur. Bu sırada Collingwood (XIX.yy.) ile tarih felsefesi kavramı gelişme göstermiştir. Collinwood'un çalışması ile, bilimsel gelişmenin en önemli safhası olan bilgi üzerine sistemli ve tutarlı düşünme faaliyetinin tarih bilimi açısından gerçekleşmeye başlamış olduğundan söz edilir. Fakat daha önceki asırlarda yaşamış olan Kâtip Çelebi'yi (XVII.yy.) ve İbn Haldun'u (XV.yy.) veya Gelibolulu Mustafa Ali'yi (XVI.yy.) ifade etmek gerekecektir. Özellikle sosyal bilimlerde 15. ve 17. Asırlarda yaşamış olan bu isimlerin siyaset bilimi, coğrafya gibi bilimler yanında tarih ilmi ile ilgili temel söylemleri ortaya koydukları bilgisi yadsınamaz.

Tarih eğitimi, ilk ve ortaöğretimde bilhassa kütüphaneler, sıbyan mektepleri, iptidaiyeler, medreseler, rüşdiyeler, idadiler gibi çeşitli eğitim kurumlarının müfredatında bulunan bir derstir. Tarih-i Umumi, Hikmet-i Tarih, Tarih-i Devlet-i Osmaniye vb. isimler altında tarih eğitimi Osmanlı Devleti'nde verilmiştir. Fakat özellikle son dönemde tarih eğitiminin nasıl olması gerektiği ile ilgili görüşler de daha sıklıkla dile getirilmiştir. Öğretmen, idareci, bürokrat, şair veya edebiyatçı kişilikler gerek eserlerinde gerek yazmış oldukları makalelerde gerekse gazetelerde köşe yazıları ile eğitimin çeşitli alt başlıklarına yer verirlerken, aynı zamanda tarih eğitimi konusuna da girmişlerdir. Son dönemde Osmanlı Devleti'nde açılan batılı tarzdaki eğitim kurumlarında tarih derslerini yürüten isimlerden biri Ahmet Vefik Paşa'dır. Ali Reşad Bey'in de yine tarihle ilgili çalışması bulunmakta ve Darülfünun'da tarih derslerini yürütmekteydi. Bu alanda verilebilecek örneklerden bir diğeri de İsmail Hakkı Baltacıoğlu'dur. Diğer taraftan öğretim usulüne ilişkin de eğitimcilerin bu dönemde çeşitli fikirler ürettikleri görülür. Başta bu isimler olmak üzere son dönem eğitim ve tarih konusunda ifade edilenler üzerinde bu çalışmada durulacak ve günümüze dair çıkarımlar yapılmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kavramlar: Eğitim, Tarih, Osmanlı Devleti, Mektepler

* Doç. Dr. Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, staser@erbakan.edu.tr

** Prof. Dr. Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, oakandere@erbakan.edu.tr

THE OPINIONS OF OTTOMAN INTELLIGENTSIA REGARDING HISTORY EDUCATION

There are names like Tacitus Thukydides or Herodotus, who started to evaluate History, which is one of the oldest branches of science, starting from ancient philosophers. Answers were sought for the questions such as what should be the purpose of history, what is the science of history or how historical events and developments should be conveyed. This process, that is to propose ideas about history education, dates back to the oldest periods of history and continues today. Various views, such as literary transmission of history, examination of history based on documents, have also been expressed, and these have been more prominent in certain periods. Meanwhile, the concept of history philosophy developed with Collingwood (XIX century). With Collingwood's study, it is expressed that the activity of systematic and consistent thinking on knowledge, which is the most important stage of scientific development, has started to be realized in terms of historical science. However, Katip Çelebi (XVII century) and Ibn Khaldun (XV century) or Mustapha Ali of Gallipoli (XVI century) who lived in the previous centuries are also need to be mentioned. Especially in social sciences, it is an undeniable knowledge that these people, who lived in 15th and 17th centuries, put forth the basic discourse regarding the science of history as well as political sciences and geography.

History education is a course in primary and secondary education, especially in the curricula of various educational institutions such as libraries, primary schools, madrasahs, junior high schools and high schools. History education was provided in the Ottoman State under names such as General History, Philosophy of History, History of the Ottoman State etc. However, especially in the recent period, opinions about how history education should be are expressed more frequently. When teachers, administrators, bureaucrats, poets and people of letters include various sub-branches of education in their Works, articles and columns in the newspapers, they also mentioned the issue of history education. In the late period, one of the people teaching history in western style educational institutions opened in the Ottoman State was Ahmet Vefik Pasha. Ali Reşad Beg also had studies regarding history and he was teaching history in the Ottoman University. One more example in this area is İsmail Hakkı Baltacıoğlu. On the other hand, it is seen that in this period, teachers developed various opinions regarding the procedure of teaching. In this study, expressed opinions regarding education and history in the latest period primarily by these names shall be discussed and attempts will be made to make inferences regarding today.

Keywords: Education, History, Ottoman State, Schools

TARİH ÖĞRENME VE ÖĞRETMEDE YAPILAN BAZI ÖNEMLİ HATALAR

Abdullah TOK*

Tarih, bireylere ve topluma güç, güven ve devamlılık konusunda katkı sağlar. İnsanlar daima geçmişleri ile bir bağ kurmak ve ondan bir güç ve güven almak isterler. Türk toplumu, dünyadaki birçok millete nasip olmayan parlak bir geçmişe sahiptir. Peki, bu parlak tarihi geçmişimizi okullarda çocuk ve gençlerimize nasıl aktarıyoruz? Çocuklarımız, bu parlak tarihimizden güç mü alıyor yoksa olumsuz mu etkileniyor? Bununla beraber tarih kitaplarımız ve hocalarımız hangi metodu uygulamalı ve hangi grup ya da sınıflara nasıl bir tarih anlatımı yapılmalı? Bir o kadar önemli olan TV’lerde tarihi diziler veya filmler toplumu ne yönde etkilemektedir? Tüm bu soruların cevapları çok önem arz ediyor. Birçok tarih kitabındaki eksiklikler kolaylıkla gözlemlenebilir. Bunun yanı sıra TV’de tarihle alakalı olan bazı yayınlarda bu eksikliği görebiliyoruz. Bu meselede görülen eksiklikler gençliğimizin kendi tarihlerine karşı ön yargılı ya da düşman olmasına neden olabiliyor. Hatta tarihlerinden utanmalarına sebep oluyor. Bu yüzden yapay Amerikan tarihine karşı hayranlık duyup kendi tarihlerine yabancı kalıyorlar. Bu araştırma, tüm bu meselelere bahsedilen durumlar üzerinde yapılan gözlemlerle ışık tutuyor. Çalışmada daha çok farklı gruplar ve durumlar üzerinde yapılan gözlemlerden faydalanılmıştır. Bu araştırmada en azami bilimsel kıstaslar dikkate alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tarih Eğitimi, Türk Tarihi, Eğitimciler.

SOME İMPORTANT MİSTAKES İN HISTORY LEARNING AND TEACHİNG

History contributes to the individuals and communities as a meaning of strength, confidence and contiunity. People always want to have a conection with their past and to get strength and confidence from it. Turkish community has a brilliant history with regard to many people , who couldn't have a chance to have s history like this, in the world. So, how do we transfer this “past/history” to our new generations at schools? Dou our children get power from our brilliant history or are they affected adversely? What should our history teachers use to transfer it or what kinds of methods should or history books include? What kinds of tecniques should be used in different levels of classes to teach history? How do the films and TV series wich are related to or about the history, affect the society? Answers to there qustions are of great importance. It can be easily seen that many coursebooks are lack of history knowlodge. In addition to this, we can easly observe this deficiency in TV series and movier that related to history. This issue makes our youth be prejudiced or enemy to their history. Also, it even causes the be shamed of their history. Therefore, they become enthusiast of artificial American History and turn into an allien to their own history. This research enlightens there questions. You can get use of observations that are made on these groups and maximum scientific criteria will be paid attention in this research.

Key Words: History education, Turkish history, Educators

*Doktora Öğrencisi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, abdtok@hotmail.com.

TARİH ÖĞRETİMİNDE ARŞİV KAYNAKLARININ KULLANIMININ ÖNEMİ: DEVLET ARŞİVLERİ BAŞKANLIĞINDA BULUNAN ARŞİV MALZEMESİ VE TARİH ÖĞRETİMİ BAKIMINDAN BARINDIRDIĞI FIRSATLAR

Dr. Muhammet Ahmet TOKDEMİR

Tarihin temel kaynaklarını birinci elden kaynaklar olarak adlandırdığımız tarihi olay ya da kişinin döneminde oluşmuş /oluşturulmuş işlenmemiş kaynaklar oluşturmaktadır. Literatürde bulunan pek çalışma tarih derslerinde birincil kaynakların kullanımının öğrencilerin bilgi, beceri ve değerler bağlamında gelişmesine katkı sağladığını göstermektedir. Farklı sınıf seviyelerindeki öğrencilerin tarihsel bilgi edinmesinin yanı sıra tarihçi becerilerini geliştirme, tarihçileri ve tarih felsefesini anlama bağlamında birincil kaynaklarının derslerde kullanılması gerekmektedir. Zira birincil kaynaklar geçmişî günümüze taşıyan temel enstrümanlar olarak doğru şekilde kullanıldıklarında öğrencilerin eleştirel düşünme becerileri başta olmak üzere üst düzey düşünme becerilerini geliştirmeye yönelik fırsatları barındırırlar.

Birincil kaynakların bulunabileceği mekanların başında arşivler gelmektedir. Bu çalışmada Devlet Arşivleri Başkanlığı envanterinde yer alan malzemeler kısaca tanıtılarak bu malzemenin tarih derslerinde hangi konularda nasıl kullanılabilceğine ilişkin örneklere yer verilecektir. Çalışma ile literatüre bağlı olarak arşiv kaynaklarının kullanımına değinilerek tarih öğretim programında birincil kaynakların kullanımının nasıl ele alındığı kısaca ele alınacaktır. Daha sonra da Devlet Arşivleri Başkanlığında yer alan tarihi fonlar kısaca tanıtılarak bu fonlarda yer alan belgelerin tarih derslerinde hangi konularda nasıl kullanılabilceğine ilişkin örneklere yer verilecektir. Bu bağlamda çalışmanın amacı tarih öğretiminde birincil belgelerin kullanımının önemine vurgu yapmak ve arşiv belgelerinin tarih öğretiminde kullanımına ilişkin farkındalığı arttırmaktır.

Anahtar kelimeler: Birincil kaynak, arşiv malzemesi, tarih öğretimi

THE IMPORTANCE OF USING ARCHIVE RESOURCES IN HISTORY TEACHING: ARCHIVAL MATERIAL IN THE STATE ARCHIVES AND THEIR OPPORTUNITIES FOR HISTORY TEACHING

The main sources of history are the unprocessed/raw sources that have been created in the past during the historical event or a person's period, which we call first-hand sources. Many studies in the literature show that the use of primary sources in history courses contributes to the development of students in the context of knowledge, skills and values. In addition to acquiring historical knowledge of students at different grade levels, primary sources should be used in the lessons in terms of developing historian skills, understanding historians and philosophy of history. Because primary sources are the basic instruments that carry the past to the present day, they provide opportunities for students to develop their high-level thinking skills, especially their critical thinking skills.

Archives are the main places where primary resources can be found. In this study, the materials included in the inventory of the State Archives Presidency will be briefly introduced and examples of how this material can be used in history courses will be given. The study will briefly discuss how primary sources are used in the history curriculum. Then, the historical chapters in the State Archives Presidency will be introduced briefly and examples of how the documents in these funds can be used in the history courses will be given. In this context, the aim of the study is to emphasize the importance of the use of primary documents in history teaching and to raise awareness about the use of archive documents in history teaching.

Key words: Primary resource, archive material, teaching history

CUMHURİYET DÖNEMİ MAHKÛM EĞİTİMİ

H. Aytuğ TOKUR⁴⁷

XVIII. yüzyılın son çeyreğine kadar verilen cezanın amacı; azap çektirmek, nesne olarak görülen bedene kalıcı hasar vermek, simgesel damga basmak, teşhir etmek, seyirlik unsur haline getirmekten ibarettir. XVIII. yüzyıl sonlarıyla XIX. yüzyıl başlarından itibaren modern ceza sistemleri uygulama sahası bularak ceza hukuku yeni bir evreye girmiştir. Cezalandırmanın amacı olarak toplumun mahkumdan intikam duygusunun tatmini, suç sayılan eylemin bedelinin hürriyetten mahkum bırakılarak ödettirilmesi anlayışı duygusal fakat yetersiz bir bakış açısının yansımasıdır. Belirlenen süre kadar toplumdaki ayrı ve azap gören mahkum tekrar toplumla yüzleştğinde toplumsallaşma süreci, uyum sağlayabilme ihtimali ne ölçüde gerçekleşebilecektir? Modern anlayışa göre ise suçun failinin ıslah edilmesi, iyileştirilmesi, topluma kazandırılması gerekmektedir.

PRISONER EDUCATION IN THE REPUBLICAN ERA

The aim of punishment until the last quarter of the 18th century is to inflict penalty, to cause permanent damage to the body seen as an object, to make a symbolic stamp, to expose it, to make it a visible element. By the end of the 18th century since the beginning of the 19th century, criminal law has entered a new phase by finding the application area of modern criminal systems. The understanding that the society's satisfaction with revenge on the prisoner as the purpose of punishment, and that the price of the criminal act should be paid by depriving the prisoner of freedom is a reflection of an emotional but inadequate perspective. To what extent is the socialization process likely to be realized when the condemned prisoner faces the society again? According to modern understanding, the perpetrator of the crime needs to be reformed, improved and brought into society.

⁴⁷Doktora Öğrencisi/ ATAM Şef

MİRYOKEFALON SAVAŞI'NIN YERİNE TARİHİ METİNLERİN DİLİ AÇISINDAN BAKMAK

Ramazan TOPRAKLI⁴⁸

Bu makalenin amacı, Miryokefalón Savaşı'nın yerini, konu ile ilgili metinlerde kullanılmış olan dile bakarak ortaya koymaktır. İmparator Manuel, Konya'yı Türklerden almak niyetiyle yola çıkmıştır, bu durum açıktır, ancak savaşın yeri, yanlış tercüme yüzünden karartılmıştır. Honiyates (Khonia-tes)'in, “*Honaz'dan imparator, Lampis üzerinden Kelene (Kelainai) 'ye yürüdü. Bundan sonra imparator, Homa ve Miryokefalona geldi*” şeklindeki tercümesi hatalıdır. “Geldi” çevrilen kelime Honiyates'in Lâtinçe metninde “transit” olup “İmparator, Homa ve Miryokefalón'dan geçti” şeklinde tercüme edilmeliydi.

Hatalı tercümeyle “Honaz, Lampis, Kelene, Homa ve Miryokefalón” şeklinde yürütülen Manuel, “Honaz, Homa, Lampis, Miryokefalón ve Kelene” şeklinde yürümüşü.

“Yürüdü” ifadesi ile varılacak son yer kastedilmiştir. “Bundan sonra” ifadesi, Kelene'ye vardıktan sonrasını değil, yürüme eylemine başladıktan sonrasını anlatmakta ve Honiyates'in Lâtinçe metninde; “bu yüzden” anlamına da gelmektedir. Savaşın vukû bulduğu tarihte Uluborlu, hatta Kemer Boğazı'nın batısı Rum toprağı olduğuna göre Kelene Dinar'da değil, Türk hududunda ve Kemer Boğazı ile Yenice Sivrisi arasındadır. Bunun için de Miryokefalón Savaşı, Kelene'de vukû buldu demektir.

Makalede Herodotos, Manuel'in mektubu, Honiyates, Ebû'l-Ferec ve Remsi (Ramsay) kaynak olarak kullanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Miryokefalón Savaşı, Homa, Lampis, Kelene, Yürüdü, Geldi, Transit, Geçti

⁴⁸ İnşaat Y. Mühendisi, Hamideli Derneği [[Civil Engineer, Hamideli Society](#)], ramazantoprakli@yahoo.com

ANALYZING THE PLACE OF THE BATTLE OF MYRIOKEPHALON THROUGH THE HISTORICAL TEXTS

The aim of this study is to locate the place of the Battle of Myriokephalon through analyzing the structure of the language used in related historical texts. It is obvious that Emperor Manuel set off to take Konya from the Turks, but the place of the battle was obscured because of incorrect translations. The translation of Khoniates' statement "*The Emperor forwarded from Honaz to Kelainai through Lampis. Then he came to Homa and Myriokephalon [Honaz'dan imparator, Lampis üzerinden Kelene (Kelainai) 'ye yürüdü. Bundan sonra imparator, Homa ve Miryokefalona geldi]*" is mistaken. The translated word as "he came (come)" should be "transit" according to original Latin text. (He transited from Homa and Myriokephalon)

Because of this mistake, Manuel was thought to walk "Honaz, Lampis, Kelene, Homa and Myriokephalon" while it should be "Honaz, Homa, Lampis, Myriokephalon and Kelene".

The words "he walked" means the final destination. The word "then" means the time after starting the walking, rather than after arriving Kelene. It also means "therefore" in Latin text. As Uluborlu and the West of Kemer Boğazı was Greek lands during the battle; Kelene was not in Dinar, but in Turkish border between Kemer Boğazı and Yenice Sivrisi. Thus, the Battle of Myriokephalon took place in Kelene.

In this study, letter of Manuel, Khoniates, Abu'l-Farac and Ramsay was applied as sources.

Key Words: Battle of Myriokephalon, Homa, Lampis, Kelene, walk, come, transit.

OSMANLILARIN MEÇHUL HAMİDELİ SERÜVENİ

Ramazan TOPRAKLI⁴⁹

Bu makalenin amacı Hamidoğulları ve Osmanlılar aralarındaki ilişkileri ve bunların tarihte oynadıkları askerî ve siyasî rolü ortaya koymaktır. Hamid Bey, Türklükten gelen adı Şeh Menteş olan “Uc Gazisi Mehmet Beyin” oğludur. Şark kaynaklarında “Menteşe” aile ismiyle zikredilen işbu Hamid Bey, Roma kaynaklarında Amorionlu manasına “Amourios” olarak kaydedilmiştir. Böylece Hamidoğulları Beyliği’nin kuruluşu, Mehmet Bey’in İlhanlı hükümdarı Hülagû’dan sancak ve beyliğin hudutlarını gösterir bir ferman aldığı 1261 yılı olarak hesap edilmelidir.

Hamid, Menteşe, Aydın ve Saruhan oğullarının hepsi de akraba olup kökleri Şarkîkaraağaç’ta yatan Şeh Menteş’e uzanır. Sırasıyla Hamid, İlyas ve Dünder Beyler’e tâbi olmuş olan Ertuğrul ve Osman Beyler, muhtemelen önceleri Şeh Menteş’e tâbi idiler. Esasen, bu hanedanlar zaman içerisinde evlilikler yolu ile de akraba olmuşlardır. Bizans İmparatoru ile iki kez antlaşma yaparak “İlk Osmanlıları”, Söğüt ve Sakarya Nehri civarındaki İlyas’ın bölgesine (Halizones) yerleştiren de Hamid Bey’dir.

Anahtar Kelimeler: Şeh Menteş, Hamid Bey, Amourios, Ales Amourios, Ertuğrul Gâzi, Osman Bey

THE UNKNOWN HAMİDELİ ADVENTURE OF THE OTTOMANS

The purpose of this article is to reveal the relationship of Hamidoğulları and Ottomans dynasties and as well as to present the military and political roles they played in history. Hamid Bey is son of Mehmet Bey, who was dubbed as “the Brave and the Ghazi of the Uc (Frontier)” and whose title in Turkish is Şeh (Shah) Menteş. In Oriental sources his family name is cited as “Menteşe” and Hamid Bey is referred as “Amourios” (The one from Amorion) in Roman sources. Thus, the year of the establishment of the Hamid Principality should be counted as of the year of 1261 in which its ruler Mehmet Bey received a standart and an autonomy edict from the İlhanlı Emperor Hülagû.

In fact the dynasties of Hamidoğulları, Menteşeoğulları, Aydınogulları and Saruhanoğulları had family interrelations and their origins go back to Şeh (Shah) Menteş of Şarkîkaraağaç. Ertuğrul Bey and Osman Bey were probably attached to Şeh Menteş too in the earliest and to Hamid, İlyas and Dünder Bey consequently. Meanwhile they all have become relatives by the way of intermarriages. It was Hamid Bey that made two agreements with the Byzantion Emperor and had accordingly Ottomans, Sakarya River and the Söğüt region, settled around the region of İlyas (Halizones).

Keywords: Şeh (Shah) Menteş, Hamid Bey, Amourios, Alès Amourios, Ertuğrul Ghazi, Osman Bey

⁴⁹ İnşaat Y. Mühendisi, Hamideli Derneği [[Civil Engineer, Hamideli Society](#)], ramazantoprakli@yahoo.com

SÖZLÜ VE YAZILI EDEBİ ÜRÜNLERİN SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİMİNDE AKADEMİK BAŞARI, TUTUM VE KALICILIĞA ETKİSİ*

Kıymet DEĞİRMENCİ TORAMAN⁵⁰

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

Cemal AVCI⁵¹

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

Bu araştırmada, “Edebiyat Temelli Sosyal Bilgiler Öğretimi (ETSBÖ)” yöntemine dayalı, sosyal bilgiler dersinde edebi ürün materyal kullanımının öğrencilerin akademik başarı, tutum ve kalıcılığına etkisini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmada, “Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanının 6. ve 7. sınıf kazanımlarındaki tarihi ve diğer konuların öğretiminde ETSBÖ yöntemine dayalı olarak oluşturulmuş etkinliklerden faydalanılmıştır. Araştırma, ön test-son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılarak yapılmıştır. Ön test-son test kontrol gruplu deneysel desene göre tasarlanan çalışmada sosyal bilgilerde edebi ürün materyal kullanımı ve geleneksel-öğretmen merkezli öğretim yöntemi bağımsız değişken; akademik başarı, öğrencilerin sosyal bilgilere ilişkin tutumları ve öğrenmelerinin kalıcılık düzeyleri bağımlı değişken olarak alınmıştır. Araştırmada verilerin analizinde frekans, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma, minimum, maksimum gibi tanımlayıcı istatistiklerden, bağımsız örneklem t testi ve bağımlı örneklem t testi gibi testlerden faydalanılmıştır. Araştırmadaki verilerin çözümlenmesinde ise SPSS 22.0 paket programı kullanılarak istatistiksel sonuçlar alınmıştır. Uygulanan test sonuçlarına göre araştırma için hazırlanan etkinliklerin tarihi ve diğer konuların öğretimine katkı sağladığı sonucuna ulaşılmış olup deney grubu öğrencilerinin akademik başarı ve kalıcılık düzeylerinin, kontrol grubu öğrencilerine göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Deney ve kontrol grubunda uygulanan tutum ölçeği verilerine göre de “ETSBÖ” yönteminin öğrencilerin derse yönelik tutumlarını olumlu yönde arttırdığı ve sonuçların deney grubu lehine anlamlı sonuçlar verdiği saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Edebiyat temelli sosyal bilgiler öğretimi, sosyal bilgiler, tutum ölçeği, kalıcılık ve akademik başarı

* Bu çalışma “Sözlü ve Yazılı Edebi Ürünlerin Sosyal Bilgiler Dersi Öğretiminde Akademik Başarı, Tutum ve Kalıcılığa Etkisi” adlı yüksek lisans tezinin bir bölümünden alınmıştır.

⁵⁰ Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı, Gölköy-Merkez/Bolu, kiymetdegirmenci@gmail.com

⁵¹ Prof. Dr., Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı, Gölköy-Merkez/Bolu, avci_c@ibu.edu.tr

EFFECT OF ORAL AND WRITTEN LITERARY PRODUCTS TO ACADEMIC SUCCESS, ATTITUDE AND PERMANENCY IN SOCIAL STUDIES TEACHING

The purpose of this study is to find out to what extent literary product material use in Social Studies course -based on “Literature Based Social Studies Teaching (LBSST)” method- affects the academic achievement, attitude and permanence of students. Activities used in this research are based on LBSST method in teaching the learning outcomes of 6th and 7th grade history and other themes of “Science, Technology and Society” learning domains. In this study pre-test post-test control group experimental design is used. In this study -designed in accordance with pre-test post-test control group experimental design- literary product material use in Social Studies and traditional-teacher centred instruction method are independent variables; while attitude of students to Social Studies course and the level of permanence for their learnings are dependent variables. In the analysis process of data descriptive statistics -like frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, minimum and maximum- and various tests - like unpaired t-test and paired t-test were benefited. For the analysis of research data the statistical results were obtained via “Statistical Packed For Social Sciences (SPSS)” 22.0. According to the test results activities prepared for the research contribute to teachings in history and other themes and the experimental group students show a higher level of academic achievement and their permanence level is better when compared with the control group students. The findings obtained from attitude scale applied in the experimental and control groups show that “LBSST” method positively increases student attitude towards Social Studies course and that the results are for the benefit of experimental group.

Keywords: Literature based social studies teaching, social studies, attitude scale, permanence and academic achievement.

YABANCI UYRUKLU ÖĞRENCİLERİN ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILAP TARİHİ DERSİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

Elif TORUN⁵²

Kübra KANDEMİR⁵³

Her ülke vatanında yaşayan her bireyinin kendini bir ülkeye, vatanına ait hissetmesini, ülkesiyle bağ kurmasını, tarihi bilince sahip olup, bu bilinçle yaşamasını ister. Bu amaçla hemen hemen her ülkede tarih dersleri önemli yer tutmaktadır. Bu durum ülkemiz için de geçerli olup, ülkeye bağlılık ve tarih bilinci ilkökul sıralarındayken hayat bilgisi daha sonra sosyal bilgiler ve tarih dersleriyle verilmektedir. Tarih bilinci oluşturma adına ayrı bir yere sahip olan Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi dersi şüphesiz ki en önemli derslerden birini oluşturmaktadır. Ülkemizde İnkılap Tarihi dersleri ortaokul sekizinci sınıfta, dönemi programa göre değişmek üzere lisede ve bölüm, program ve kişi ayırt etmeksizin üniversite düzeyinde verilmektedir. İnkılap Tarihi derslerinin önem ve gereği ülkemiz ve halkımız için aşikardır, ancak söz konusu ders yabancı uyruklu öğrenciler tarafından da alınmaktadır. Çalışmada yabancı öğrencilerin gözünde İnkılap Tarih dersinin etkisi ve yabancı öğrencilerin bu derslere bakışının incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu bağlamda çalışma yabancı öğrencilerin İnkılap Tarihi derslerine bakış açısı ve algılarını anlamak için fenomenolojik yöntem kullanılarak yürütülmüştür. Görüşme tekniğinin kullanıldığı araştırmada, çalışma grubu kolay ulaşılabilir örneklem methodologyyla Kastamonu Üniversitesi'nde öğrenim gören ve daha önce İnkılap Tarihi dersi alan öğrenciler arasından rastgele seçilmiştir. Elde edilen bulgular ışığında İnkılap Tarihi derslerine yabancı öğrencilere yönelik olarak ekleme ve düzenlemelerin yapılması sağlanabilir.

⁵² Arş. Gör., Trabzon Üniversitesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi Ana Bilim Dalı

⁵³ Doktora Öğrencisi, Kastamonu Üniversitesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi Ana Bilim Dalı

OPINIONS OF FOREIGN STUDENTS ON ATATURK'S PRINCIPLES AND HISTORY OF TURKISH REVOLUTION LESSON

Every country wants every individual living in his homeland to feel himself belonging to a country, his homeland, to connect with his country, to have historical consciousness and to live with this consciousness. For this purpose, history lessons have an important place in almost every country. This situation is also valid for our country and the loyalty and history awareness is given in primary school, and life information is given through social studies and history lessons. Atatürk's principles and history of Turkish revolution lesson, which has a special place in the formation of historical consciousness, is undoubtedly one of the most important lessons. In our country, the history of revolution lessons are taught in the eighth grade of the secondary school, in the high school and the university level, regardless of the department, program and person. The importance and necessity of revolution history lesson are obvious for our country and our people, but this lesson is also taken by foreign students. The aim of this study is to examine the effect of the revolution history lesson in the perspective of foreign students and how foreign students view these lessons. In this context, the study was carried out using the phenomenological method to understand the perspectives and perceptions of foreign students in the history of Turkish revolution lessons. In the study, where interview technique was used, the study group was randomly selected among the students who were studying at the history of revolution and who were studying at Kastamonu University with the easily accessible sampling method. According to the findings, it can be ensured that additions and arrangements can be made for foreign students to the history of revolution lessons.

TOPLUMSAL HAFIZANIN TAŞIYICISI MAHALLELER:

TÜRKİYE'DEN ÖRNEKLER

Doç. Dr. Gül TUNCEL

Dr. Öğretim Üyesi Mustafa İÇEN

Hafıza, geçmişte ne olduğumuzu, bireyler olarak hatırladığımız süreçtir. Toplumsal hafıza, toplumlar dahil olmak üzere birey grupları için aynı işlemi kapsamaktadır. Toplumsal hafıza, geçmişi nasıl hatırladığımızı tanımlamak için mücadele içinde bulunan sosyal hareketlerin ve güçlü kurumların (medya, üniversite, politika, kamu aydınları vs) etkileşimi sonucu ortaya çıkmaktadır. Toplumsal hafıza ve yerel tarihin anlatıları, bir mahallenin mevcut durumunun ve gelecekteki gelişimini şekillendirmektedir. Bu doğrultuda araştırmanın amacı; mahalle sakinlerinin içinde yaşadıkları mekanları ve gelenekleri nasıl tanıdıkları ve anladıkları ile ilgili geçmiş ve bugün arasındaki değişim ve sürekliliği ortaokul öğrencilerinin deneyimlemelerini sağlamaktır.

Araştırmanın yöntemi durum çalışması olarak tasarlanmıştır. Türkiye’de bulunan 10 ilde yürütülecek yerel tarih çalışmalarına dayanan araştırmanın çalışma grubunu 5, 6. ve 7. sınıfa devam eden 200 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın veri kaynaklarını öğrencilerin yerel tarih projeleri, etkinlik kağıtları, öğrenci görüşmeleri, araştırma günlükleri oluşturmaktadır. Elde edilen veriler kaynağına göre doküman analizi, betimsel analiz ve içerik analizi ile çözümlenmiştir.

Sonuç olarak araştırmaya katılan öğrencilerin toplumsal hafızanın değişim ve sürekliliğini farkına varma, tarihsel duyarlılık gibi beceri ve değerleri geliştirmiş oldukları söylenebilir.

Anahtar kelimeler: yerel tarih, toplumsal hafıza, tarihsel duyarlılık

NEIGHBORHOODS AS CARRIER OF SOCIAL MEMORY:

EXAMPLES FROM TURKEY

Memory is what we remember as individuals in the past. Social memory involves the same process for groups of individuals, including communities. Social memory is the result of the interaction of social movements and powerful institutions (media, universities, politics, public intellectuals, etc.) struggling to define how we remember the past. The narratives of social memory and local history shape the current state and future development of a neighborhood. The aim of this research is; The aim of this course is to enable the secondary school students to experience the change and continuity between past and present in relation to how the residents know and understand the places and traditions they live in.

The method of the study was designed as a case study. Turkey will be carried out in 10 provinces in the working group's research, based on local history studies 5, 6 and 7 class of 200 students are continuing. The data sources of the research are students' local history projects, activity papers, student interviews and research diaries. The data obtained were analyzed by document analysis, descriptive analysis and content analysis according to the source.

As a result, it can be said that the students participating in the research have developed skills and values such as awareness of the change and continuity of social memory and historical sensitivity.

Key words: local history, social memory, historical sensitivity

TARİHSEL/TOPLUMSAL HİKAYELER YAZMAK: ÇOCUKLAR MÜZEDE

Doç. Dr. Gül TUNCEL

Öğretmen Maksut TAŞ

Müzeler, Çocukların kitaplarda veya sınıflarda kazanamayacakları deneyimler sunmaktadır. Özgün bir pedagoji sunan müzeler, öğrencilerin geçmiş ile bugünü birleştirmelerine ve tarihsel empati geliştirmelerine yardım ederek başka bir zamanda yaşayan insanların şimdiki zamanda haklarında bildiğimizden farklı olarak düşündüklerini ve hissettiklerini fark etmelerini sağlamaktadır. Böylece müzeler, ziyaretçileri kendi anlamlarını inşa etmeye teşvik eden hikayelerin oluşturulması için fırsat sunan mekanlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Zira hikayeler, bir şeyi öğrenmenin en temel yollarından biridir. Bu doğrultuda çalışmanın amacı Sosyal Bilgiler dersinde tarih konularının öğrenilmesinde müzelerde hikâye yazma etkinliklerinin önemini vurgulamaktır.

Araştırmanın yöntemi eylem araştırması olarak tasarlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu ise İzmir'deki özel bir ortaokulun 5. sınıfına devam eden 15 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada yapılan uygulamalar öğrencilerin tarihsel/toplumsal hikâye kurgulamalarına dayanmaktadır. Dolayısıyla elde edilen veriler doküman analizine tabi tutularak çözümlenmiştir.

Sonuç olarak öğrencilerin, kurguladıkları hikayeler vasıtasıyla tarihe merak ve huşu duydukları, başka bir zaman ve mekânı hayal edebildikleri, başkalarıyla empati kurma fırsatı buldukları söylenebilir. Yine öğrencilerin hikayelerinde kendi düşüncelerini, duygularını ve hatıralarını yansıtmalarının ve müze eserleri ile kendi yaşamları arasında bağlantı kurmalarının sağlandığı ifade edilebilir.

WRITING HISTORICAL / SOCIAL STORIES: CHILDREN IN MUSEUM

Museums offer experiences that children cannot earn in books or classrooms. Providing authentic pedagogy, museums help students unite the past with the present and develop historical empathy to help people who live at another time realize and feel what they know about them in the present. Thus, museums emerge as spaces that provide opportunities for the creation of stories that encourage visitors to build their own meaning. Because stories are one of the most basic ways to learn something. The aim of this study is to emphasize the importance of story writing activities in museums in learning history subjects in Social Studies course.

The research method was designed as action research. The study group of the research consists of 15 students attending 5th grade of a private secondary school in İzmir. The applications in the research are based on the historical / social story constructions of the students. Therefore, the data obtained were analyzed by document analysis.

As a result, it can be said that the students felt curiosity and awe to history through the stories they constructed, they could imagine another time and place and had the opportunity to empathize with others. Again, it can be stated that students are allowed to reflect their own thoughts, feelings and memories in their stories and to make connections between museum works and their own lives.

BATI'NIN 'MODERN DÜNYAYI ŞEKİLLENDİREN BARBARLAR' YAKLAŞIMI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Murat TURAL

Modern zamanda zihinlerde coğrafi bir tanımı veya hakiki medeniyeti çağrıştıran “Batı” kavramı Orta Çağ ile ilişkilendirildiğinde ona genellikle pasif bir rol biçilir. Bu Avrupamerkezci yaklaşıma göre, Batı pasifist konumuna rağmen uygar tarafını daima muhafaza etmiştir. Söz konusu konumlandırma doğal olarak birbirinden çok farklı ötekilerin bütüncül bir tarifine imkân vermiştir: Barbar. Barbar yakıştırması Orta Çağ'ın bir icadı olmamasına karşın, neredeyse bütün dinamizmini bu çağa borçludur. Önce Roma İmparatorluğu'nun ikiye ayrılmasının ardından batı kısmının ortadan kalkmasının sorumlusu olan çeşitli kavimler hep bu adlandırmanın kurbanı olmuşlardır. Çağın tamamı düşünüldüğünde Gotlar, Vandallar, Vikingler, Hunlar, Macarlar, Moğollar ve daha başka birçok İskandinavya ve Asya halkı bu kolay tarifi ortaya çıkmasında başat rol oynamışlardır. Bunlar arasından nadir de olsa Franklar gibi sahiplenilesi barbarlar da çıkmıştır. Bu çalışmada evvela barbarın tarifini kolay kılan Avrupamerkezci kabulün temelleri sorgulanacak, arkasından da Geç Orta Çağ'a kadar barbar tarifinin geçirdiği evrim ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Orta Çağ, Avrupa, Batı, barbar, ötekiler

AN ANALYSIS ON THE WEST'S 'BARBARIANS SHAPING THE MODERN WORLD' APPROACH

The concept of the “West”, which is associated with a geographical definition and the true civilization in modern times, is usually assigned a passive role when it is associated with the Medieval Age. According to this Eurocentric approach, despite its passivist position, the West has always contained its civilized aspect. This framing naturally allowed a holistic description of many others who are very different to each other: Barbarian. Although claims of barbarism were not invented in the Medieval Age, it owes almost the entirety of its dynamism to the era. Firstly, following the separation of the Roman Empire into two parts, various people who were responsible for the collapse of the Western part were all victims of this name calling. Considering the entirety of the era, Goths, Vandals, Vikings, Huns, Hungarians, Mongolians and many other Scandinavia and Asia peoples have played a lead role in the emergence of this easy description. Though rarely, embraced barbarians such as the Franks also emerged from amongst these. This study will firstly question the foundations of the Eurocentric assumption that makes the definition of what is barbaric easy, and then, it will discuss the evolution experienced by the term barbarian until the Late Medieval Age.

Keywords: Medieval Age, Europe, West, barbarian, the others

AMERİKAN LİSE TARİH DERS KİTAPLARINDA TÜRK TARİHİ İLE İLGİLİ OLAYLARIN ELE ALINIŞ BİÇİMİ

İbrahim TURAN

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa, Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi

Türkler beşbin yıllık tarihleri boyunca üç kıtada 16 imparatorluk, onlarca küçük devlet ve beylik kurmuş, Dünya medeniyetine büyük katkılar sağlamışlardır. Bu nedenle Türklerin olmadığı bir Dünya tarihi yazılamaz. 39 ülkede kullanılan lise tarih ders kitapları incelendiğinde Güney Amerika kıtasındaki iki ülke hariç bu ülkelerin 37'sinde Türk tarihi ile ilgili konuların değişen oranlarda ele alındığı görülmektedir. Acaba bu ders kitaplarında verilen bilgiler Türk tarih ders kitapları ile uyumda mıdır? Bu araştırmanın amacı Türk tarihi ile konuların oldukça geniş bir şekilde yer bulduğu Amerikan tarih ders kitaplarında Türk tarihi ile ilgili konuların nasıl ele alındığını ortaya koymaktır. Araştırma için kullanılan 6 kitap amaçlı örneklem yolu ile yaygın kullanılan ve tanınmış yayın evleri tarafından basılmış güncel Dünya tarihi lise ders kitapları arasından seçilmiştir. Bu kitaplarda Türk tarihi ile ilgili konuların ele alındığı metinler ve görseller belirlenmiş, daha sonra elde edilen veri nitel içerik analizine tabi tutulmuştur. Araştırma bulgularına göre Amerikan Dünya tarihi ders kitaplarında “Asya Hunları, Uygurlar, Kırgızlar, Avrupa Hunları, Bulgarlar, Hazarlar, Peçenekler, Macarlar, Kıpçaklar, Selçuklu Devleti, Gazneliler, Babür Devleti, Osmanlı Devleti, Türkiye Cumhuriyeti” tarihine ait konulara yer verildiği görülmüştür. Bu konularda ele alınırken paylaşılan bilgiler birçok yerde Türk tarih ders kitaplarında verilen bilgiler ile çelişmektedir. Çelişkili konular hakkında ders kitabı yazarlarının genellikle yorum yapmaktan kaçındığı bu bilgileri kullandıkları kaynaklardan alıntılar yaparak yani başkalarının ağzından sundukları görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Türk Tarihi, Amerikan Tarih Ders Kitapları, Çatışma, Dünya Tarihi,

THE WAY THE EVENTS RELATED TO TURKISH HISTORY ARE PRESENTED IN AMERICAN HIGH SCHOOL HISTORY TEXTBOOKS

During their five thousand years of history, the Turks established 16 emporia, dozens of small states and principalities on three continents and made great contributions to world civilization. Therefore, world history cannot be written without Turks. When the high school history textbooks from 39 countries are examined, it is seen that in 37 of these countries except the two countries in the South American continent, the subjects related to Turkish history are handled in varying proportions. Is the information given in these textbooks compatible with Turkish history textbooks? The aim of this research is to reveal how Turkish history is presented in American history textbooks where Turkish history and subjects are widely covered. The 6 books used for the research were selected among the current World history high school textbooks which were widely used and published by well-known publishing houses. In these books, texts and visuals that deal with the issues related to Turkish history were determined and the data obtained were subjected to qualitative content analysis. According to the findings the American world history textbooks "Huns of Asia, Uighurs, Kyrgyz, European Huns, Bulgarians, Khazars, Pechenegs, Hungarians, Kipchak, Seljuk State, Gazneliler, Mughal Empire, the Ottoman Empire, the Republic of Turkey" was observed that given to the subject of history. In dealing with these issues, the information shared in many places contradicts the information given in Turkish history textbooks. It is seen that textbook writers on contradictory subjects generally provide this information, which they avoid to comment, by quoting from the sources they use, in other words.

Keywords: Turkish History, American History Textbooks, Conflicts, World History

TEMATİK - KRONOLOJİK TARİH ÖĞRETİMİ TARTIŞMASI: BİR SOSYAL MEDYA ARAŞTIRMASI

İbrahim TURAN

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa, Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi

İki yüz yılı aşkın bir süredir örgün eğitim kurumlarında bağımsız bir ders olarak kendine yer bulan tarih eğitimi bu süreç zarfında gerçekleştirilen tüm reform ve revizyonlara rağmen kronik sorunlarından kurtulamamıştır. Tarih öğretiminin sorunları nasıl çözülür sorusu üzerine yapılan tartışmalarda en çok gündeme gelen husus tarihin kronolojik mi yoksa tematik mi öğretilmesi gerektiğidir. Bu araştırmanın amacı internet bloglarında bu konu üzerinde yapılan tartışmaları inceleyerek öğretmenlerin iki yöntemin avantajları ve dezavantajları üzerine öğretmen görüşlerini derlemektir. Sosyal medya araştırması yönteminin uygulandığı bu çalışmada öğretmenler tarafından oluşturulmuş bloglarda konu ile ilgili yorumlar derlenerek elde edilen veri nitel içerik analizine tabi tutulmuştur. Nvivo programı yardımıyla gerçekleştirilen analizde içerikten yola çıkarak kodlamalar oluşturulmuş ve böylece öğretmenlere göre bu iki yöntemin avantajları ve dezavantajları ortaya konulmuştur. Araştırma kapsamında görüşlerine başvurulmuş 70 öğretmenin çoğu anlaşılması ve uygulanması daha zor olmakla birlikte tarihin tematik öğretilmesi gerektiği yönünde görüş bildirmişlerdir. Öğretmenlerin bir kısmı ise öğrencilerin gelişim dönemlerine göre farklı kademelerde farklı yöntemlerin uygulanmasını önermişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Kronolojik, Tematik, Tarih Öğretimi, Öğretmen, Sosyal Medya Araştırması

THEMATIC VS CHRONOLOGICAL HISTORY TEACHING DEBATE: A SOCIAL MEDIA RESEARCH

During the last two hundred years, history education has found its place as an independent course in formal education institutions yet has not survived its chronic problems despite all the reforms and revisions carried out during this process. In discussions on how to solve the problems of teaching history, the most important issue is whether history should be taught chronologically or thematically. The purpose of this research is to review the discussions on this topic in Internet blogs and to compile teachers' views on the advantages and disadvantages of these two methods. The social media research method was applied in this research, the data obtained by compiling comments about the subject in blogs created by teachers were subjected to qualitative content analysis. In the analysis carried out with the help of NVivo program, encodings were created based on the content and thus the advantages and disadvantages of these two methods were revealed according to teachers. Most of the 70 teachers whose views are referenced in the research have expressed a view that history should be taught thematically, although it is more difficult to understand and apply. Some of the teachers suggested that different methods should be applied at different levels according to the students' development periods.

Keywords: Chronological, Thematic, History Teaching, Teacher, Social Media Research

ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİ VELİLERİNİN TARİH DERSİNDEN BEKLENTİLERİ

Recep TURGUT

Bir öğrencinin eğitimsel başarısına, verimliliğine etki eden faktörlerden biri de velisidir. Ortaöğretim tarih eğitiminde öğrenci, öğretmen, müfredat, okul vb. etkenlerle birlikte öğrenci velileri de bu eğitimi etkileyen unsurlardan birisidir. Bu araştırmanın amacı Ortaöğretim öğrenci velilerinin çocuklarının tarih dersinden hangi bilgi, beceri ve değerleri kazanmalarını beklediklerini ortaya koymaktır. Ülkemizde ortaöğretim öğrenci velilerinin tarih dersinden beklentilerini belirlemeye yönelik herhangi bir çalışma bulunmamaktadır, bu açıdan çalışmanın tarih eğitimi çalışmalarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Araştırma Yozgat il merkezi ile Yerköy ve Sorgun ilçeleri dahil olmak üzere toplam 15 ortaöğretim kurumunda gönüllü olan 983 öğrenci velisi ile anket yoluyla gerçekleştirilmiştir. Çalışmada fen, anadolu, imam-hatip ve mesleki liseler şeklinde farklı türdeki ortaöğretim kurumları belirlenmiştir. Anket açık uçlu bir sorudan oluşmaktadır. Anket analizinde nitel araştırmalarda kullanılan veri analizi yöntemlerinden “Miles-Huberman” yöntemi kullanılmıştır. Anket sonucunda velilerin lisede tarih dersi alan çocuklarının hangi bilgi, beceri ve değerleri kazanmalarını bekledikleri sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde veliler çocuklarından; geçmişini bilme, geçmişini bilerek geleceğe yön verme, tarihten ders çıkarma, vatanını-milletini sevme ve sahip çıkma gibi bilgi, beceri ve değerleri kazanmalarını bekledikleri ortaya çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ortaöğretim, Veli beklentileri, Verimlilik

THE EXPECTATIONS OF HIGH SCHOOL STUDENTS' PARENTS FROM HISTORY LESSON

One of the reasons that affects students' productivity and educational success is his/her parents. In history teaching of high education parents is one of the reasons with student, teacher, curriculum and scholl e.t.c. The objective of research is so reveal that which knowledge, skill and values parents want their children to acquire in history teaching of high education. In our country, there is no research about parents' expectations from history lesson. In this view, It is considered that this research is going to contribute history teaching studies. This research includes 15 high education institutions students' parents by using questionnaire in Yerköy, Sorgun and Yozgat city centre. It is decided that different kinds of institutions such as science, anatolia, imam-orator and vocational high school to be in the research. The questionnaire has one open-ended question. In the analysis of the questionnaire “Miles-Huberman” method which is of the data analysis methods is used. At the end of research, it comes out that when the answers to the question which knowledge, skill and values parents want their children to get from history lesson are examined, we learn that parents want their children to get knowing past, leading future by knowing past having, lessons from history lesson and loving and guarding their homeland-nation.

Keywords: High Education, Expectations of Parents, Productivity

OSMANLI DEVLETİ'NDE MUHTAÇ VE KİMSESİZ ÇOCUKLARIN KARŞILIKSIZ EĞİTİMİ

Dr. Öğr. Üy. Hakan TÜRKKAN*

*Karabük Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, hakanturkkan@karabuk.edu.tr,
05305194059

Osmanlı Devleti'nde yardımlaşma pek çok alanda yaygın olmakla birlikte XIX. yüzyılda ortaya çıkan siyasi, sosyal ve ekonomik sıkıntılar yardımlaşmayı daha da önemli hale getirmiştir. Bu dönemde ekonomik sorunlar nedeniyle ahali içinde yardıma muhtaç kimseler artmıştır. Ayrıca savaflara ve toprak kaybına bağlı olarak İstanbul ve Anadolu'ya muhacir ve mülteci akını olmuştur. Bu noktada eğitim yardımlaşmanın gerçekleştiği önemli bir alan olmuştur. Eğitim alanında yapılan yardımlar Devlet tarafından veya gücü yeten bazı kimseler eliyle gerçekleştirilmiştir. Bu yardımlar sayesinde Osmanlı tebaasından veya muhacir ve mülteciler içinde bulunan kimsesiz, öksüz, yetim ve muhtaç bazı çocuklar meccanen yani karşılıksız olarak çeşitli okullara yerleştirilmişlerdir.

Çalışma, Osmanlı Devleti'nde XIX. yüzyılda görülen örneklerden hareketle eğitim alanındaki yardımlaşma anlayışını ele almaktadır. Çalışma Nitel araştırma yöntemlerinden doküman inceleme modeli ile yürütülmüştür. Türk eğitim tarihi ile ilgili literatürün yanı sıra Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Arşivi belgeleri çalışmanın esas kaynağını teşkil etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı, Eğitim, Yardımlaşma, muhtaç çocuklar

FREE TRAINING OF NEEDY AND ORPHAN CHILDREN IN OTTOMAN STATE

In the Ottoman Empire, solidarity was widespread in many areas. However, the political, social and economic problems emerged in the 19th century made solidarity more important. During this period, number of people in need increased due to economic problems. In addition, immigrants and refugees flocked to Istanbul and Anatolia due to wars and territory losses. At this point, education system has started to play a crucial role in solidarity in the Empire. The solidarity in the field of education was provided by the State and some of the people who could afford it. Thanks to these aids, some motherless, fatherless, and needy children were placed in various schools with free of charge. The study deals with the understanding of solidarity in the field of education in the Ottoman Empire in the 19th century. The study has been carried out with document review model of qualitative research methods. In addition to the secondary sources about history of Turkish education, primary sources taken from Ottoman State Archive constitute the main documents of the study.

Key Words: Ottoman, Education, Solidarity, Needy children,

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ TARİHE DAİR MERAKLARININ İNCELENMESİ: SAKARYA ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Mehmet UYMAZ

Sakarya Üniversitesi

İnsanın sahip olduğu merak güdüsü yaşam boyunca bireyin çeşitli alanlarda kendini yenilemesine ve geliştirmesine yardımcı olur. Bilimden teknolojiye, sanattan eğitime hemen hemen bütün alanlardaki gelişmeler insanoğlunun bitmek tükenmek bilmez merak duygusu sayesinde ortaya çıkmıştır. İnsanların nereden geldiğini, bugüne nasıl ulaştığını ve ne gibi değişikliklere uğradığını merak etmesi insanları tarih öğrenmeye ve araştırmaya iten çıkış noktası olmuştur. Merak eden, geçmişini bilen ve geleceğe dair tahminler yürüten insanın tarih bilincine sahip olduğu düşünülmektedir. Gelecek nesillerin de merak duygusuna ve tarih bilincine sahip olmaları noktasında öğretmenlerin belirli bir düzeyde tarihsel merak duygusu taşımaları gerekmektedir. Bu araştırma sosyal bilgiler öğretmen adaylarının tarihe dair merak ettikleri konuların açığa çıkarılması ve bu merak ile ilgili sebeplerin ortaya konulması amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmada nitel bir yaklaşım benimsenmiş ve “Durum Çalışması Deseni” kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim Dalında öğrenim gören öğrenciler oluşturmuştur. Araştırmanın verilerinin toplanmasında “Tarih Merakına Yönelik Görüşme Formu” kullanılmış ve elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen adayı, sosyal bilgiler öğretmen adayı, tarih merakı.

Abstract

The curiosity motivated by the human being helps the individual to renew and develop himself in various fields throughout his life. Developments in almost all fields from science to technology, from art to education have emerged thanks to the endless sense of curiosity of human beings. The fact that people wonder where they came from, how they reached today and what kind of changes it has been the starting point that led people to learn and research history. The person who is curious, knows her/his past and makes predictions about the future is thought to have historical consciousness. For future generations to have a sense of curiosity and a sense of history, teachers should have a certain level of historical curiosity. This research has been carried out to reveal the historical issues of the prospective social studies teachers and to reveal the reasons for this curiosity. A qualitative approach was adopted and “Case Study” was used. The sample of the study consisted of the students studying at the Department of Social Studies Teaching in the Department of Turkish and Social Sciences Education, Faculty of Education, Sakarya University. “Interview Form for History Curiosity” was used to collect the data of the study and the data obtained were analyzed by content analysis method.

Keywords: Teacher candidates, social studies teacher candidates, history curiosity.

ÖMÜR DEDIĞİN BELGESELİ ÜZERİNE BİR DEĞER ANALİZİ: SÖZLÜ TARİH ÇALIŞMASI

Mehmet UYMAZ

Hüseyin ÇALIŞKAN

Değer, bireyin hayata bakış açısını ve amaçlarını belirleyen, aldığı kararları etkileyen, inançlarını yansıtan ve prensiplerini oluşturan bir tercih durumudur. Toplumun değer yargılarını oluşturan, herkes tarafından kabul gören, davranış ve tutumlar bireylerin değer tercihlerini etkilemekte ve bireyin yaşantısına yön vermektedir. Değerlerin birey ve toplum açısından önemi ve işlevi, yapı ve özellikleri göz önüne alındığında değerler eğitimi zorunlu bir hal almaktadır. Değer eğitimi dünyada sadece öğretim programları, programda verilen aktiviteler ile sınırlı kalmamış ve toplumun çocuklarını daha iyi yetiştirebilmeleri adına ailelere yönelik kitaplar, dergiler, TV programları ve internet siteleri ile geniş bir alana yayılmıştır. Bu çalışmada toplumu etkilemesinin yanı sıra toplumdaki da etkilendiği düşünülen “Ömür Dediğin” adlı belgesel programına katılan kişilerin ifadelerinin sosyal bilgiler öğretim programında yer alan değerler ile ilişkilendirilerek açıklanması amaçlanmaktadır. Nitel desende kurgulanan araştırmanın verileri 2019 yılında yayınlanan “Ömür Dediğin” belgeselinden elde edilmiştir. Doküman analizi yaklaşımıyla elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. Araştırma sonucunda, belgesele katılan yaşlıların ifadelerinin çoğunlukla fedakârlık, sabır, hoşgörü, sevgi, dürüstlük ve vatanseverlik değerlerine karşılık geldiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Değer, değer analizi, sözlü tarih.

Abstract

Value is a state of choice that determines the individual's point of view and aims, is open to decisions, reflects his beliefs and includes principles. Behaviors and attitudes that constitute the value judgments of society, accepted by all, affect the value preferences of individuals and shape the life of the individual. Considering the importance and function, structure and characteristics of values for the individual and society, values education becomes compulsory. Value education is not limited to education programs, activities given in the world, and has spread to a wide range of books, magazines, TV programs and web sites for families in order to better educate their children. In this study, it is aimed to explain the expressions of the people who participated in the documentary program “Ömür Dediğin” which is thought to be affected by the society as well as affecting the society by associating them with the values in the social studies curriculum. The qualitative research data was obtained from the documentary “Ömür Dediğin” published in 2019. The data obtained through the document analysis approach were subjected to content analysis. As a result of the research, it was determined that the expressions of the elderly who participated in the documentary mostly corresponded to the values of self-sacrifice, patience, tolerance, love, honesty and patriotism.

Keywords: Value, value analysis, oral history

CUMHURİYET DÖNEMİNDE TÜRKİYE'YE DAVET EDİLEN YABANCI UZMANLAR ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: JOHN DEWEY VE ALBERT MALCHE

Mehmet UYMAZ

Sakarya Üniversitesi

Cumhuriyetin ilanı ile birlikte Mustafa Kemal Atatürk ve bazı yöneticiler eğitim alanında önemli atılımlar başlatmışlardır. Eğitimde milli, çağdaş ve laik bir sistem oluşturmak amacıyla başlatılan çalışmalardan birisi de yabancı eğitim uzmanlarının Türkiye'ye davet edilmesidir. Bu çalışmanın amacı, 1923-1950 yılları arasında Türkiye'ye davet edilen yabancı uzmanlardan John Dewey ve Albert Malche'nin Türk eğitim sistemine ilişkin düşüncelerini, tespit ettikleri sorunları, bu sorunlara yönelik çözüm önerilerini, önerilerin Türk eğitim sistemine katkısını incelemektir. Nitel araştırma yaklaşımı benimsenerek gerçekleştirilen araştırmanın verileri doküman incelemesi yoluyla elde edilmiş ve veriler betimsel analiz yöntemi ile çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda Cumhuriyet döneminde gerçekleştirilen eğitim düzenlemelerinde ve Milli Eğitim Bakanlığının teşkilatlanmasında John Dewey'nin etkili olduğu belirlenmiştir. Birçok alanda düzenleme yapılması gerektiğini belirten Dewey, köy okullarına öğretmen yetiştirmek amacıyla ayrı tip bir öğretmen okulu kurulması, eğitim işlerinin yasal bir dayanağa kavuşturulması ve eğitimle ilgili konularda karar mercii olmak üzere Vekâlet çatısı altında ilmi bir heyetin oluşturulması gibi konular Dewey raporunun Türk eğitimine yaptığı etkilerin en önemlileri olarak sayılabilir. Malche tarafından hazırlanan rapor da Maarif Vekâleti ve TBMM üzerinde etkili olmuştur. Rapor üniversite reformu için önemli bir adım olarak görülse de uygulama da tam olarak başarılı olunamadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Cumhuriyet dönemi, yabancı uzman, Dewey, Malche.

Abstract

With the proclamation of the republic, Mustafa Kemal Atatürk and his governors initiated important initiatives in the field of education. National Education, one of the study launched to create a modern and secular education system is to invite foreign experts to Turkey. The purpose of this study, between the years 1923-1950 from foreign experts invited to Turkey John Dewey, Albert Malch his thoughts on the Turkish education system, they identified the problems, the solutions to these problems is to examine the contribution of the Turkish education system of the recommendations. Qualitative research approach was adopted and the data of the research was obtained through document analysis and the data were analyzed with descriptive analysis method. As a result of the research, it was determined that John Dewey was effective in the education arrangements and the organization of the Ministry of National Education. Dewey stated that there should be regulations in many areas, the establishment of a separate type of teacher schools to train teachers in village schools, the legal basis of education work and the decision-making authority on issues related to education, such as the formation of a scientific committee under the roof of the Ministry of Dewey report on the effects of the most important important ones. The report prepared by Malche also had an impact on the Ministry of Education and Parliament. Although the report is seen as an important step for university reform, it has been found that implementation has not been fully successful.

Keywords: Republic period, foreign professors, Dewey, Malche.

ÜLKÜ MECMUASI'NA GÖRE CUMHURİYET'İN 10. YILINDA TARİH BİLİNCİ

Çiğdem ÜLKER

Cumhuriyet'in ilanından sonra Cumhuriyet Halk Fırkası kendi ideolojisini yaymak, halkı Cumhuriyet inkılaplarına hazırlamak amacıyla 19 Şubat 1932 'de Halkevlerini açmıştır. Halkevleri, uzun süren savaşların ve yoksulluğun pençesinde eğitimden uzak kalmış kitlelerin günlük hayatında ihtiyaç duyabileceği her türlü pratik bilgiyi sunmasının yanında; üyelerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda kültür, sanat, edebiyat ve spor gibi alanlarda da halkı eğitip bilgilendirmiştir. Halkevlerinin önemli faaliyetlerinden biri de Cumhuriyet'in onuncu yılında Ankara Halkevi tarafından çıkarılan (Şubat 1932) Ülkü Mecmuası'dır. Bu mecmua Halkevlerinin sosyal ve kültürel tüm faaliyetlerini halka tanıtmalarının yanında ulus-devlet inşasında milli kimlik, milli kültür ve milli ölküye atıfta bulunarak halkın zihnine resmi tarih anlayışının tohumlarını atması açısından da oldukça önem teşkil etmektedir.

Bu çalışmada Cumhuriyet'in onuncu yılı kutlamalarının düsturu olan "*Dünü unutma, bu günü iyi anlarsın.*" vecizesinden yola çıkarak Ülkü Mecmuası'nın 1933-1934 yılları arasında yayınlanan sayılarında tarih bilincini besleyen ve tarih eğitime katkı sunan makalelerin tarihi ve tarih eğitime bakışı değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Halkevi, Ülkü Mecmuası, Tarih Bilinci, Tarih Eğitimi.

HISTORICAL CONSCIOUSNESS IN THE 10TH ANNIVERSARY OF THE REPUBLIC ACCORDING TO ÜLKÜ JOURNAL

After the proclamation of the Republic, the Republican People's Party opened the People's Houses on 19 February 1932 in order to spread its ideology and prepare the people for the reforms of the Republic. In addition to providing long-term wars and all kinds of practical information that may be needed in the daily life of the masses who are left without education in the grip of poverty; in accordance with the interests and abilities of the members of the culture, art, literature and sports in areas such as educating and informing the public. One of the important activities of the People's Houses was the Ülkü Journal (February 1932) issued by the Ankara People's House in the tenth year of the Republic. In addition to introducing all social and cultural activities of the People's Houses to the public, this journal is also very important in the formation of nation-state by referring to national identity, national culture and national ideal in order to plant the seeds of official history in the mind.

In this study, the motto of the Republic of the tenth anniversary celebration of "*Don't forget yesterday, you will understand this day well.*" Based on the maxim Ülkü Journal feeding the consciousness of history in the number of published between the years 1933-1934 and date to the date of the offering of the article contributes to the history and history education to the eye will be assessed.

Keywords: People's House, Ülkü Magazine, History consciousness, History education.

SÖZLÜ TARİH YÖNTEMİYLE BİR YEREL TARİH ÇALIŞMASI: YALVAÇ-KUYUCAK KÖYÜ ÖRNEĞİ

Doç. Dr. Fatma ÜNAL

Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi

Tarih yazımında bir araştırma yöntemi ve tarih öğretiminde bir araç olarak önemi artan sözlü tarih yöntemi, aynı zamanda yerel tarih araştırmalarında da değerli bir kaynaktır. İyi bir yerel tarih araştırması için hem yazılı hem de sözlü kaynakların bir arada kullanılması gerekir. Yerel tarih çalışmalarında sözlü tarih yönteminin kullanılması oldukça fazla özveri gerektirir. Buna mukabil yerel tarih çalışmalarında, sözlü tarih yöntemiyle elde edilen veriler hem tarih yazımında hem de tarih öğretiminde eşsiz bir kaynağa dönüşür. Bu çalışmada on beş yıllık bir emeğin, Isparta'ya bağlı Yalvaç İlçesi Kuyucak Köyü'nde sözlü tarih yöntemiyle yapılan bir yerel tarih araştırmasında elde edilen verilerin paylaşılması amaçlanmıştır. Araştırmada Kuyucak Köyü'nün kuruluşu ve tarihi süreci, coğrafi özelliklere göre şekillenen ekonomik faaliyetleri, sosyal gelişimi, kültürel özellikleri incelenmiştir. Sözlü tarih yöntemiyle elde edilen bazı veriler yazılı kaynaklar ile desteklenmekle birlikte; yerelde Kuyucak Köyü sakinleri tarafından geçmişten bugüne dilden dile aktarılan birçok tarihi yer (höyükler, tarihi kalıntılar vb.), olgu ve olayın arkeologlar ve tarihçiler tarafından araştırılmaya değer olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sözlü tarih yöntemi, yerel tarih, Yalvaç-Kuyucak Köyü, tarih eğitimi.

A LOCAL HISTORY STUDY THROUGH ORAL HISTORY METHOD: EXAMPLE OF YALVAÇ-KUYUCAK VILLAGE

Asst. Prof. Fatma ÜNAL

Bartın University, Faculty of Education

Oral history method which is getting more important day by day as a research method for writing history and a means for teaching history is also a valuable source for local history researchers. It is necessary to employ both written and oral sources for a good local history research. Using oral history method for local history studies requires quite much devotion. On the other hand, data collected by means of oral history method become a unique source for both writing and teaching history at local history studies. This study aims to share a-15-year work and data collected from a local history research which was carried out through oral history method in Kuyucak Village of Yalvaç/Isparta. Foundation, historical process, economical activities shaped according to the geographical feature, social development and cultural features of Kuyucak Village were examined in the study. While some data collected via oral history method are supported through written sources, it is assumed that many historical places (mounds, historical ruins etc.), facts and events which have been narrated orally by the inhabitants of Kuyucak village from past to present are worth searching by archaeologists and historians.

Key words: Oral history method, local history, Yalvaç-Kuyucak village, teaching history.

ÖZEL YETENEKLİLER İÇİN TARİH DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDA TARİHSEL DÜŞÜNME BECERİLERİ

Doç. Dr. Fatma ÜNAL

Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi

İnsanlığın ve toplumların gelişim sürecinde lokomotif görevini üstlenen üstün yetenekli bireylerin erken fark edilmesi ve yeteneklerine uygun bir şekilde eğitim almaları hem birey hem de toplum ve insanlık için çok önemlidir. Bu amaçla, Türkiye’de ilk defa 2019 yılında yayımlanan özel yetenekliler için farklı derslere yönelik taslak öğretim programları hazırlanmış ve kamuoyunun görüşüne sunulmuştur. Bu araştırmada özel yetenekliler için taslak olarak hazırlanan tarih dersi öğretim programında tarihsel düşünme becerilerinin yerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Doküman incelemesi ile gerçekleştirilen araştırma sonucunda taslak programda tarihsel düşünme becerilerinden kronolojik düşünme, tarihsel kavrama, tarihsel analiz ve yorum, tarihsel sorun analizi ve karar verme, tarihsel sorgulamaya dayalı araştırma, tarihsel empati, sebep-sonuç ilişkisi kurma, değişim ve sürekliliği algılama becerilerine programın amaç ve içerik boyutunu oluşturan kazanımlarda yer verildiği tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda özel yetenekli bireylere ortaöğretim düzeyinde uygulanacak öğretim programlarının öğrenme-öğretme süreci ve değerlendirme boyutunda da tarihsel düşünme becerilerinin uygulamada nasıl kazandırılacağı ve değerlendirileceğine yönelik bilgi ve desteğin olmasına yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Tarihsel düşünme becerileri, tarih dersi öğretim programı, özel yetenekliler.

HISTORICAL THINKING SKILLS FOR SPECIAL TALENTED PEOPLE AT HISTORY CLASS CURRICULUM

It is very important for both individual and society as well as humanity that gifted individuals who play the locomotive role during the development process of humanity and societies are noticed early. Therefore, draft curriculums related to different classes which were published for the first time in 2019 for special talented people were prepared and presented to public opinion. This study aims to view the role of historical thinking skills at the curriculum of history class that was prepared as draft for special talented people. It was determined that the historical skills of chronological thinking, historical comprehension, historical analysis and interpretation, historical problem analysis and decision-making, research based on historical questioning, historical empathy, building cause-effect relationship, sensing change and permanence were involved in the outcomes constituting the purpose and content format of the curriculum at the end of the research conducted through document analysis. At the end of the research, suggestions of knowledge and support were presented as to how to gain historical thinking skills to special talented individuals and evaluate them in practice as well as during the learning-teaching process and assessment format of the curriculums to be applied in secondary education level.

Key words: Historical thinking skills, history class curriculum, special talented people.

ORTAÖĞRENİM ÖĞRENCİLERİNİN TARİH DERSLERİNDE ARŞİV BELGELERİNİN KULLANIMA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

İbrahim YAHSİ¹

¹. *Öğretim Görevlisi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi,
ibrahim.yahsi@erdogan.edu.tr*

Bugünü anlamak ve anlamlandırabilmek aynı zamanda geleceği de planlayabilmenin yolu geçmişini bilmekten geçer. Tarih geçmişin ta kendisi olduğu için geçmişini bilmek için tarihi bilmek gerekir. Tarih, geçmiş, bugün ve gelecek arasında gerçekleşen kesintisiz bir diyalogdur. Tarih biliminde geçmişini anlamlandırma noktasında en büyük yardımcı birinci elden kaynaklardır. Tarihçiler, bilgiye ulaşmak için geçmiş ile kalıntılar yoluyla bağlantı kurarlar, bu sebepten dolayı tarihi kalıntıya ulaşılmadan tarih bilgisi ve anlayışı elde etmek çok fazla mümkün değildir. Birinci elden kaynaklara arşivlerde ve önemli kütüphanelerin koleksiyonlarından ulaşılabilir. Bu kapsamda Türkiye Cumhuriyeti Devlet Arşivleri 20 yüzyıla ilişkin çalışmalarda kullanılabilir en önemli kaynaklardır. Arşivler, devletlerin tarihlerine ve kültürlerine dair bilgilerin yer aldığı en değerli hazineleridir. Gerçek ve kabul edilebilir bilginin ana kaynağı her zaman için belgelerdir. Geçmişini günümüze taşımak arşivlerin yani yaşayan hafızanın bir değeridir. Bu çalışmada ortaöğretimde okuyan ve tarih dersini alan öğrencilerin arşivlere yönelik bilgi ve farkındalık düzeyleri ile tarih öğretiminde arşiv belgelerinin kullanımının gerekliliğine yönelik görüşleri alınacaktır. Çalışma grubunu Rize ilindeki ortaöğretim kurumlarından birince okuyan ve tarih derslerini alan 30 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış bir form, verilerin analizinde ise nitel araştırma yaklaşımına uygun olarak betimsel analiz yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Arşiv Belgeleri, Tarih Öğretimi, Ortaöğretim Öğrencileri

SECONDARY STUDENTS 'VIEWS ON USE OF ARCHIVE DOCUMENTS IN HISTORY COURSES

İbrahim Yahşi¹

¹. *Öğretim Görevlisi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi, ibrahim.yahsi@erdogan.edu.tr*

To understand and make sense of the present is also to know the past. Since history is the past itself, it is necessary to know history to know the past. History is a continuous dialogue between past, present and future. In the history of science, first-hand sources are the biggest helpers in making sense of the past. Historians connect with the past through relics to obtain information, so it is not possible to obtain historical knowledge and understanding before the historical relic is reached. First-hand sources can be found in archives and collections of important libraries. In this context, the most important resource that can be used in studies of the State Archives of the Republic of Turkey in the 20th century. Archives are the most valuable treasures of the history and culture of the states. Documentation is always the main source of real and acceptable information. Moving the past to the present day is a value of the archives, living memory. In this study, the knowledge and awareness levels of the students who are studying in secondary education and taking history course and their opinions about the necessity of using archive documents in history teaching will be taken. The study group consists of 30 students studying at one of the secondary schools in Rize and taking history courses. A semi-structured form will be used as a data collection tool and descriptive analysis will be performed in accordance with the qualitative research approach in data analysis.

Key Words: Archive Documents, History Teaching, Secondary School Students

OSMANLI'DAN CUMHURİYET'E İLK MEKTEPLER TALİMATNAMESİ

Ayşe YANARDAĞ

Osmanlı'da çağdaşları gibi genel halk eğitimini sağlamak üzere belli bir devlet politikası olmamıştır. Bununla birlikte dinsel sebeplerle de olsa medrese, sıbyan gibi eğitim kurumları açılmasına destek vermiştir. Bu eğitim kurumlarından sıbyan mektepleri temel halk eğitimini ilgilendiriyormuş gibi görünse de bunların belli bir programı müfredatı, yönetmeliği, denetimi söz konusu değildir. 19. Yüzyılda Osmanlı'da gerileme başlayınca Devleti kurtarmak için ıslahatlar yapılmaya başlanmıştır. Bu bağlamda iyi eğitilmiş bir toplumun devleti kurtaracağı fikriyle eğitim alanında ıslahatlar yapılmıştır. Eğitim ıslahatları orta ve yüksek eğitimden başlamış, fakat orta ve yüksek eğitimin iyi bir temel eğitim olmadan başarılamayacağı anlaşılmıştır. Bu nedenle hemen her yerde kurulan sıbyan mekteplerinde ıslahat yapma ihtiyacı kendini göstermiştir. Tanzimat döneminde başlayan arayış ve uygulamalar II. Meşrutiyet döneminde daha sistematik hale getirilmeye çalışılmıştır. Sıbyan mektepleri bu süreçte yeni modern eğitim veren ibtidai mekteplere dönüştürülmeye çalışılmıştır. 1913'te çıkarılan Tadrîsât-ı İbtidâiyye Kanun-ı Muvakkatının beşinci maddesi gereğince 1915'te Mekâtib-i İbtidâiyye-i Umûmiyye Talîmâtname'i çıkarılmıştır. Talimatname ufak değişikliklerle Cumhuriyet'in ilk yıllarında uygulamaya devam etmiştir. 1929 yılında yeni bir talimatname çıkarılmıştır. Türk eğitim tarihinin ilköğretimini şekillendiren talimatname hakkındaki değişiklik istekleri ve fikirler Maarif Vekaleti'nin yazışmalarına yansımıştır. Bu yazışmalarda ilköğretim sistemi kurma arayışları açıkça görülmüştür. Çalışmada söz konusu talimatname ve talimatnamenin değiştirilmesine ilişkin yazışmalar incelenmiş ve değerlendirilmiştir.

FIRST SCHOOLS INSTRUCTION FROM OTTOMAN TO REPUBLIC

There was no state policy in the Ottoman Empire to provide general public education like its contemporaries. However, for religious reasons, it supported the establishment of educational institutions such as madrasah and sıbyan. Although the Sıbyan of these educational institutions seemed to be of interest to basic public education, there was no specific curriculum, regulation or supervision of them. When the Ottoman Empire began to decline in the 19th century, reforms were made to save the State. In this context, reforms were made in the field of education with the idea that a well-educated society would save the state. Educational reforms started from secondary and higher education, but it was understood that secondary and higher education could not be achieved without good basic education. For this reason, the need to make improvement has emerged in the primary schools established almost everywhere. The search and applications that started in Tanzimat period II. During the Constitutional Monarchy period, it was tried to be made more systematic. In this process, Sıbyan schools were tried to be converted into new modern education ibtidai schools. In 1915, in accordance with the fifth article of Tadrîsât-ı İbtidâiyye Kanun-ı Muvakkat issued in 1913, Mekâtib-i İbtidâiyye-i Umümmiyye Talîmâtname was issued in 1915. The directive continued to be implemented in the first years of the Republic with minor changes. In 1929, a new directive was issued. Requests and amendments to the regulations on the form of primary education in the history of Turkish education were reflected in the correspondence of the Ministry of Education. In the correspondence, the search for establishing a primary education system was clearly seen. In this study, these instructions and correspondence regarding the amendment of these instructions were examined and evaluated.

**THE ISSUE OF WOMEN'S EDUCATION IN OTTOMAN THOUGHT
DURING THE LAST 19TH CENTURY UNTIL THE BEGINNING OF WORLD WAR
I**

Dr. Nadia Yasin Abd

Department of History/ Faculty of Arts/ University of Baghdad

In the eighteenth and the nineteenth centuries the Ottoman State was started to instigate social and legal reforms in order to reorganize a corrupt system. In 1839 Sultan Abdûlmecid (1823-1861) declared a series of reforms. Although the reforms were not especially directed at changing the status of women, Ottoman women were affected by the economic, social, political, judicial and ideological transformation and started to acquire a better social and legal position in society. The educational reality of women was one of the most prominent aspects that underwent a clear change from the late 19th century to World War I.

The status and role of women attracted the attention of modernization movement at the end of the last century and early twentieth century. The liberation of women was considered a very important step in modernizing the state during the period between the reforms and the Beginning of the First World War. The Intellectuals had been discussed the women's situation in the Ottoman State during that period and their biggest focus was on women's education .

In my paper, I will try to answer a series of questions, the most important of which is how did the Ottoman thinker view the reality of women in the Ottoman Empire? What is his position on women's education? What methods did he use to express his ideas about women's education, did Ottoman women have a say in women's education? Was her position supportive or opposed? So we will examining the intellectuals, men and women, discussions about women's condition and evaluates the demands that they made.

ORTAÖĞRETİM TARİH DERS KİTAPLARINDA ARNAVUTLUK VE ARNAVUTLAR

Mesut YAVAŞ*

Türk ve dünya tarihinin önemli aktörlerinden biri olan Osmanlı İmparatorluğu, bünyesinde çeşitli etnik unsurları barındırmıştır. Bunlardan bir tanesi de Osmanlı İmparatorluğu'nun uzun soluklu tarihinde askeri, idari ve sosyal alanda ortaya koydukları ortak kader paylaşımı ve beş asırlık birliktelikleriyle Arnavutlar olmuştur. Osmanlı İmparatorluğu'nda belirli bir konuma sahip olan Arnavutlar, imparatorluğun ortak tarih ve kültürünün oluşumunda etkin rol oynamışlardır. Diğer yandan Osmanlı İmparatorluğu, Arnavutların bu güne kadar asimile olmadan varlıklarını, dillerini ve dinlerini koruyabilmelerinde Arnavutlar için adeta korunaklı bir liman olmuştur. Buradan hareketle bu çalışma Arnavutluk'u ve Arnavutları ele almıştır. Tarih ders kitaplarının geçmişin günümüze ve geleceğe bağlanmasında, dolayısıyla yeni nesillere aktarılmasında etkili bir araç olduğu gerçeği göz önüne alınarak Milli Eğitim Bakanlığı müfredatında yer alan ve 2018-2019 eğitim öğretim yılından itibaren liselerde okutulmaya başlayan ortaöğretim tarih ders kitapları bu çalışmanın ana kaynakçasını oluşturmuştur. Bu bağlamda Arnavutluk ve Arnavutların tarih ders kitaplarında ne derece ele alındıkları, öğrencilere nasıl bir Arnavutluk ve Arnavut algısının verilmek istenildiği ve bu süreçte görsellerin ne derece kullanıldıkları ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bulgular nitel ve nicel açıdan değerlendirilerek kadim Türk ve Arnavut kardeşliğinin gelişmesi yolunda tarih ders kitaplarında içerik, materyal ve görsel bakımdan yapılması gereken değişiklikler ve ilaveler konusunda önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı İmparatorluğu, Türkiye Cumhuriyeti, Ortaöğretim Tarih Ders Kitapları, Arnavutluk, Arnavutlar

* Dr. Öğr. Üyesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Tarih Eğitimi Ana Bilim Dalı, Çanakkale/TÜRKİYE, myavas07@gmail.com

ALBANIA AND THE ALBANIANS

IN SECONDARY EDUCATION HISTORY COURSE BOOKS

Ottoman Empire, one of the outstanding actors of Turkish and world history, incorporated various ethnic elements. One such ethnic group was the Albanians with their five-century unity and shared destiny in military, administrative, and social realms through the long-running history of the Ottoman Empire. The Albanians, who had a certain position in the Ottoman Empire, played an active role in the formation of the common history and culture of the empire. On the other hand, the Ottoman Empire stood as a safe haven for the Albanians to maintain their existence, language, and religion without being assimilated. Departing from this, the present study deals with Albania and the Albanians. Considering that history textbooks are an effective tool in connecting the past to the present and to the future and thus transferring it to new generations, secondary education history textbooks that are included in the curriculum of the Ministry of National Education of Turkey and started to be taught in high schools as of the 2018-2019 academic year constitute the main source of this study. In this context, the study attempts to reveal to what extent Albania and the Albanians are covered in the history textbooks, what kinds of perceptions of Albania and the Albanians are intended to be given to students, and to what extent visuals are used in this process. The findings are evaluated qualitatively and quantitatively, and suggestions are made with regards to the content, material, and visual changes and additions to be made on history textbooks to foster the very old Turkish-Albanian fraternity.

Keywords: Ottoman Empire, the Republic of Turkey, Secondary Education History Textbooks, Albania, the Albanians

KIBRIS TÜRK EĞİTİMİNİN GELİŞİMİNDE ÖNEMLİ BİR GİRİŞİM: TÜRK İŞLERİ KOMİSYONU

Tuba YAVAŞ
Mehmet BALYEMEZ

Kıbrıs Adası coğrafi konumundan dolayı stratejik bir değerde atfedilmiş ve bundan dolayı da tarih boyunca güçlü devletler tarafından fethedilmiştir. Osmanlı Devleti, Akdeniz hâkimiyetini elde ettiği 16'ncı yüzyılda Kıbrıs Adası'nı fethetmiş ve 307 yıl boyunca Adayı tek başına yönetmiştir.

Osmanlı Devleti, Ada'daki yönetimi boyunca burada kendi eğitim sistemini kurmuş, gayrimüslim tebaanın eğitimlerinde ise özerk bir anlayışı prensip olarak kabul etmiştir. Bu durum 19'uncu yüzyılın sonlarına kadar devam etmiştir. Osmanlı Devleti'nin bu dönemde içinde bulunduğu zor koşulların da etkisiyle Kıbrıs, 1878 yılında İngiltere'ye geçici olarak kiralanmıştır. İngiltere, 1878 yılından itibaren Ada'daki eğitim sistemine müdahalelerde bulunmuş, bazı dönemlerde merkezi bir anlayış benimsenirken bazı dönemlerde ise ademi merkeziyetçi bir anlayış kabul edilmiştir.

Kıbrıs Türk toplumu, İngiliz yönetimi boyunca milli eğitim sisteminin özerk olması için çabalamış ancak İkinci Dünya Savaşı'na kadar olan dönemde çok da başarılı olamamıştır. İngiltere, İkinci Dünya Savaşı sonrasında oluşan şartların da etkisiyle Kıbrıs Türk eğitim sistemini yeniden düzenlemek istemiştir. İngiliz yönetiminin desteğiyle 1949 yılında kurulan Kıbrıs Türk İşleri Komisyonu, eğitim sorunu da dahil olmak üzere toplum sorunlarını içeren kapsamlı bir rapor hazırlamıştır.

Bildiri de, Kıbrıs Türk eğitim tarihinin kronolojik gelişimi ele alınacak, Kıbrıs'taki İngiliz yönetiminin Türk eğitim sistemine müdahaleleri tartışılacak ve Türk İşleri Komisyonu raporunda yer alan eğitimle ilgili hususlar değerlendirilecektir. Bildirinin hazırlanmasında, birinci ve ikinci elden kaynaklar taranacak, dönemin yazılı basını incelenecektir.

AN IMPORTANT INITIATIVE IN THE DEVELOPMENT OF TURKISH CYPRIOT EDUCATION: TURKISH AFFAIRS COMMISSION

Cyprus has been attributed to a strategic value because of its geographical location and has therefore been conquered by powerful states throughout history. The Ottoman Empire conquered the island of Cyprus in the 16th century, when it was dominated by the Mediterranean, and ruled the island alone for 307 years.

The Ottoman Empire established its own education system here during its administration on the island. In the education of non-Muslim's, it adopted an autonomous understanding as a principle. This situation continued until the end of the 19th century. Cyprus was temporarily rented to England in 1878 due to the difficult conditions of the Ottoman Empire during this period. England has intervened in the education system on the island since 1878, while a central understanding was adopted in some periods and a decentralized understanding was adopted in some periods.

The Turkish Cypriot community has endeavored to ensure the autonomy of the national education system throughout the British administration, but it was not very successful until the Second World War. Britain wanted to reorganize the Turkish Cypriot education system with the effect of the conditions that emerged after the Second World War. Established in 1949 with the support of the British administration, the Turkish Cypriot Affairs Commission has produced a comprehensive report on community issues, including the education issue.

The chronological development of the history of Turkish Cypriot education will be discussed, the interventions of the British administration in Cyprus into the Turkish education system will be discussed and the educational issues included in the report of the Turkish Affairs Commission will be evaluated. In the preparation of the paper, first and second hand sources will be searched and the written press of the period will be examined.

"BİZ" VE "ONLAR":

MİLLÎ MÜCADELE BAĞLAMINDA DERS KİTAPLARINA YANSIYANLAR

Murat Bayram YILAR

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler Eğitimi Ana Bilim Dalı

İrfan Davut ÇAM

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Tarih Eğitimi Ana Bilim Dalı

Bu çalışmanın amacı, Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk yılları ile günümüzde ilkokullarda okutulan ders kitaplarındaki "biz" ve "onlar" kurgusunu millî mücadele anlatısını temel alarak analiz etmektir. Bu amaç doğrultusunda nitel bir araştırma olarak tasarlanmış olan çalışmanın ana materyallerini tarih ve sosyal bilgiler ders kitapları oluşturmuştur. Bu çerçevede, Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk yıllarında okutulan 4 adet ilkokul tarih ders kitabı ile 2000'li yılların başından günümüze kadar yine ilköğretim düzeyinde okutulan 4 adet sosyal bilgiler ders kitabı seçilmiştir. Bu kitaplar seçilirken, ilgili zaman dilimlerinde yürürlükte bulunan müfredata uygun olarak hazırlanmış olmalarına ve eğitimden sorumlu resmî birimlerin onayından geçmiş olmalarına dikkat edilmiştir. Söz konusu ders kitaplarından çalışmanın konusuna ilişkin verilerin toplanması amacıyla doküman analizi yöntemine başvurulmuştur. Bu yöntemle toplanan veriler, içerik analizi tekniğiyle çözümlenmiştir. Yapılan analiz sonucunda, millî mücadele bağlamında her iki zaman dilimine ait ders kitaplarındaki "biz" ve "onlar" kurgusunda önemli ve dikkat çekici farklılıklar tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Biz, Onlar, Millî Mücadele ve Ders Kitapları.

"WE" and "THEY":

REFLECTIONS IN TEXTBOOKS IN THE CONTEXT OF THE TURKISH WAR OF INDEPENDENCE

The purpose of this study is to analyse the construction of "we" and "they" in the textbooks taught in the first years of the Republic of Turkey versus in today's primary schools in the context of narration of the Turkish War of Independence. Designed as a qualitative research to this end, the main material of the study consists of history and social studies textbooks. In this scope, 4 primary school history textbooks taught in the first years of the Republic of Turkey and 4 social studies textbooks taught in primary school level from the beginning of 2000s to today were selected. In selection of these textbooks care was taken to ensure that they were compliant with the curriculum in force at their time and that they were approved by the authorities responsible for education. The document analysis method was employed to gather subject data from the textbooks in question. The data gathered with this method were analysed using content analysis technique. In result of the analysis, important and striking differences were identified in the "we" and "they" construction in the context of the Turkish War of Independence in textbooks from the two time periods.

Keywords: We, They, the Turkish War of Independence and Textbooks.

SELÇUKLULARDAN OSMANLILARA MEDRESELER: SİVAS GÖK MEDRESE (SAHİBİYE MEDRESESİ) ÖRNEĞİ

Dr. Zafer YILDIRIM

Necmettin Erbakan Üniversitesi

Dr. Nadir BAŞTÜRK

Necmettin Erbakan Üniversitesi

Türkiye Selçukluları döneminin en önemli eğitim kurumlarından biri olan Gök Medrese (Sahibiye Medresesi), III. Gıyâseddin Keyhusrev'in veziri Fahreddin Ali b. Hüseyin Sâhib Ata tarafından, 669/1271 yılında Sivas'ta kurdurulmuştur. Bütün mal varlığını hayır işlerine ve halka harcayan Fahreddin Ali'nin Konya, Sivas ve Kayseri'de pek çok hayratı bulunmaktadır. Gök Medrese'nin vakfiyesi 663/1265 yılında oluşturulmuş ve günümüze kadar gelmiştir. Ayrıca, Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi'nde bulunan vakfiye neşredilmiştir. Vakfiyesindeki bilgilerde medresede, Şâfiî mezhebine mensup bir müderris, iki muîd, otuz beş öğrenci, üç imam, iki müezzin, kütüphaneden sorumlu bir kütüphaneci, bir kapıcı ve bir ferraş olduğu görülmektedir. Gök Medrese'de, Osmanlı döneminde de eğitim ve öğretim faaliyetlerinin yürütüldüğü arşiv belgelerinden anlaşılmaktadır. Bu belgelerden yola çıkılarak medresenin Osmanlı dönemindeki durumu hakkında bilgi sahibi olmak da mümkündür. Çeşitli tarihlerde medreseye müderris tayin edildiği belgelerde yer almaktadır. Ayrıca medresenin vakfiyle ilgili, Osmanlı dönemine ait bazı bilgilere de ulaşılmaktadır.

Bu çalışmamızın amacı; medresenin Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde eğitim ve öğretimin yapı ve işleyişini, vakfiyesindeki bilgilerden ve arşiv belgelerinden okumalar yaparak ortaya koymaktır. En önemlisi ise, Selçuklu ile Osmanlı arasında bir eğitim ve kültür köprüsü olan medresenin, Selçuklu devrindeki eğitim felsefesinin Osmanlı dönemindeki yansımalarına ve farklılıklarına karşılaştırmalar yaparak dikkat çekmektir.

Anahtar Kelimeler: Gök Medrese, Selçuklular, Osmanlılar, Eğitim ve Öğretim.

MADRASAS FROM SELJUKS TO OTTOMANS: THE SIVAS GÖK MADRASA (SAHIBIA MADRASA) EXAMPLE

Sivas Gök Madrasah (Sahibia Madrasa), which is one of the most important educational institutions of Turkey Seljuk period, It was founded in Sivas in 669/1271 by Fahreddin Ali b. Huseyin Sahib Ata, vizier of Gıyaseddin Keyhusrev III. Fahreddin Ali, who spends all his assets on charity and the public, has many benefits in Konya, Sivas and Kayseri. The waqfiya of Gök Madrasa was established in 663/1265 and has survived to the present day. In addition, waqfiya, which is located in the archives of the Directorate General of Foundations, has been published. The information in the foundation of the madrasa shows that there was a müderris, two muids, thirty-five students, three imams, two muezzins, a librarian in charge of the library, a janitor and a ferrash in the madrasa. It is understood from the archival documents that education and training activities were carried out in Gök Madrasa during the Ottoman period. Based on these documents, it is possible to have information about the status of the madrasah in the Ottoman period. It is stated in the documents that the madrasah was appointed to the madrasah at various dates. In addition, some information about the foundation of the madrasa, belonging to the Ottoman period is also reached.

The aim of this study is to show the structure and functioning of the education and training in the Seljuk and Ottoman periods by making readings from the information in the waqfiya and archival documents. Most importantly, the madrasah, which is an educational and cultural connected between the Seljuks and the Ottomans, draw attention to the reflections and differences of the philosophy of education in the Seljuk period in the Ottoman period by making comparisons.

Keywords: Gök Madrasa, Seljuks, Ottomans, education and teaching.

MÜHİMME DEFTERLERİNİN TARİH ARAŞTIRMALARI AÇISINDAN ÖNEMİ, 82 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ ÖRNEĞİ

Dr. Zafer YILDIRIM*

Nezaket İslam HAYIRLIOĞLU*

Osmanlı tarih araştırmalarında arşiv belgeleri büyük önem taşır. Çünkü tarih araştırmalarının güvenilir olması sunulan bilinin belgeye dayanmasını gerektirir. Bu arşiv belgelerini ihtiva eden kaynaklardan biri de mühimme defterleridir. İlk örneklerini 16. Yüzyılda gördüğümüz Mühimme defterleri, Osmanlı Devleti'nin Divan-ı Hümayun kararlarının yer aldığı defterlerdir. Mühimme defterlerinde, devletin idari yapısı, diğer devletlerle ilişkiler, ticaret ve ekonomi politikaları, devletin iç ve dış siyaseti, askeri durum gibi dönemiyle ilgili tarihi önem arz eden bilgiler yer alır. Mühimme defterleri bize Osmanlı bürokrasisi hakkında da bilgi verir. Bu özellikleriyle mühimme defterleri tarih araştırmalarında ve tarih öğretiminde önemli bir kaynaktır. Bu çalışmada örnek olarak değerlendireceğimiz 82 Numaralı Mühimme Defteri 1617-1618 yıllarını kapsamakta olup, Osmanlı padişahlarından I. Ahmet, I. Mustafa ve II. Osman dönemlerinde yaşanan olaylarla ilgili önemli bilgiler içermektedir. Bu bilgiler hem siyasi hem de sosyo-ekonomik tarih araştırmalarında kullanılabilir. Mühimme defterleri içerdigi verilerle tarih araştırmacıları açısından yol gösterici bir özelliğe de sahiptir.

Çalışmanın ilk aşamasında mühimme defterleri hakkında tanıtıcı bilgiler verilecek, devamında 82 Numaralı Mühimme Defteri'nde yer alan belge ve olaylar kısaca aktarılarak bunların tarih araştırmalarındaki önemi üzerinde durulacaktır. Amacımız siyasi olayları ortaya koymaktan ziyade bunları tarih araştırmaları açısından yorumlamaktır.

Anahtar Kelimeler: Mühimme defteri, tarih araştırmaları, Osmanlı

Archival documents are very important in Ottoman historical research. In order to be reliable in historical research, the information presented should be based on the document. One of the sources containing these archival documents is the muhimme books. Mühimme books, the first examples of which were seen in the 16th century, are those that contain the decisions of Divan-ı Hümayun in the Ottoman Empire. The books of Mühimme contain historical information about the administrative structure of the state, relations with other states, trade and economic policies, domestic and foreign policy of the state, and the military situation. Mühimme books also give us information about the Ottoman bureaucracy. With these features, the books of mühimme are an important source in history research and history teaching. In this study we will consider as an example the number 82 Mühimme Book, covers the years 1617-1618 and contains important information about the events of the Ottoman sultans I Ahmet, I Mustafa and II Osman. This information can be used in both political and socio-economic history research. Mühimme books are also a guide for history researchers with the data it contains.

* Necmettin Erbakan Üniversitesi, Tarih Eğitimi A. B.D. Öğretim Elemanı, zaferyildirim1299@gmail.com

* Gazi Üniversitesi, Türkiye Cumhuriyeti Bilim dalı YL Öğrencisi, nezaketislamhayirlioglu@gmail.com

In the first stage of the study, introductory information will be given, and so the documents and events in the Book 82 will be briefly mentioned and their importance in historical research will be emphasized. Our aim is not to reveal political events, but to interpret them in terms of historical research.

Key words: Mühimme book, historical research, Ottoman

MÜZEDEN GELECEĞE ENDÜSTRİ 4.0

Erhan YILDIRIM, TED Özel Atakent Anadolu Lisesi, Türkiye, erhanyildirimbursa@gmail.com

Mustafa TETİK, Mektobim Okulları, Türkiye, mustafa_tetik@hotmail.com

Öğrencilerin Sosyal Bilgiler ve Tarih derslerinde yer alan Aydınlanma Çağı ve Sanayi Devrimi ile ilgili kazanımları ve bunların dünya üzerinde meydana getirdiği teknoloji, ulaşım, üretim, sanayi, siyasi, çevre, toplumsal, kültürel ve kentleşme alanlarındaki etkilerini yeterince fark edememeleri, günlük hayatla bağlantı kuramamaları önemli bir sorundur. Sorunlardan biri de öğrencilerin işlenen konulara “geçmişte yaşanmış, olmuş bitmiş” şeklinde bakmaları ve derse olan ilgi ve isteklerinin alt düzeyde kalmasıdır. Çalışmamızda, bu soruna çözüm üretmek için dersi farklı ortamlar ve disiplinler arası ilişkiler yardımıyla deneyimleyerek öğretme hedeflenmiştir. Endüstri 4.0 ve Toplum 5.0 gibi önemli bir gelişmeyle karşı karşıya kaldığımız bu günlerde, geleceğe yönelik değişimi bizzat yaşayacak olan genç nesillerimizin konuyla ilgili gerekli farkındalığa ve teknolojiden doğru şekilde yararlanması bilincine birçoğunun sahip olmaması problem durumunu oluşturmuştur.

Eğitime inovatif bir bakış açısı kazandırmak amacıyla hazırladığımız projemizle öğrencilerimizin olayları zihinlerinde canlandırmaları, sunulan somut ortamlar sayesinde sağlanmıştır. Yapararak-yaşayarak öğrenme, gözlem-inceleme, anlatma, örnek olay, soru cevap, gösterip yaptırma, gezi-gözlem, araştırma, grup çalışması ve proje tabanlı öğrenme yöntemleri kullanılmıştır.

Öğrencilerin Aydınlanma Çağı ve Sanayi Devrimi ile ilgili kazanımları ve bunların dünya üzerinde meydana getirdiği etkileri daha iyi fark ettikleri tarafımızdan hazırlanan ön ve son test anket sonuçlarıyla (SPSS) belirlenmiş, edindikleri bilgileri günlük hayatla bağlantılı hale getirmeleri sağlanmıştır. Öğrencilerin bu bağlantıyı kalıcı hale getirmelerinde ilgi ve merak duydukları teknolojik unsurları kullanmalarının büyük etkisi olduğu gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler ve Tarih Öğretimi, Müzede Eğitim, Müzeden Geleceğe Endüstri 4.0, Yaşayarak Öğrenme, Teknoloji.

ABSTRACT

It is an important problem that students do not realize the effects of Enlightenment Age and Industrial Revolution and can not relate with the real life in Social Studies and History courses and their effects on technology, transportation, production, industry, political, environment, social, cultural and urbanization in the world. One of the problems is that the students look at the subjects in the form of "past, done" and their interest and aspiration in the lesson remain low. In our studies, it is aimed to teach the lesson by sustaining and experiencing with the help of different settings and interdisciplinary relations. In these days where we are facing a great development such as Industry 4.0 and Society 5.0 the fact that our young generation who will personally experience the change aimed at the future don't have the necessary awareness about the subject.

With the project that we have prepared in order to provide an innovative perspective to education, our students' visualization of events in their minds is ensured by the concrete

atmosphere presented. Learning by doing-experiencing, observation-examination, narration, case study, question-answer, demonstration, trip-observation, research, group work and project-based learning methods have been used.

The learning outcome and better realization of the students about the Age of Enlightenment and the Industrial Revolution and their effects on the world were determined by our pre and final test survey results, and it was made possible for them to connect this knowledge with the daily life. It has been observed that the students' use of technological elements which arouse their interest and curiosity has a great effect on their ability to make the connections long lasting even permanent.

Keywords: Social Studies and History Teaching, Education in the Museum, Museum to the Future Industry 4.0, Learning by Experiencing, Technology.

SÖZLÜ TARİH YÖNTEMİNİN SOSYAL BİLGİLER DERSLERİNDE UYGULANABİLİRLİĞİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Tercan YILDIRIM¹, Fatih YAZICI²

1. Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Eğitimi, Kırşehir, Türkiye

tercan_y@hotmail.com

2. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Eğitimi, Tokat, Türkiye

yazicizade@gmail.com

Günümüz tarih yazıcılığı, genel yerine yerelin ön plana çıkarılması ve sıradan insan davranışının önemsenmesi gibi eğilimlere bağlı olarak hem alan hem de süreç olarak genişlemiştir. Bu genişlemenin bir parçası olarak mikro tarih, yerel tarih ve sözlü tarih gibi kavramlar, tarihyazımı tartışmalarında daha sık dile getirilmeye başlanmıştır. Bu kavramlar arasında yer alan sözlü tarih, sözlü kaynakları değerlendirerek tarih yazma veya sözlü kaynakları tarih yazımında kullanma uğraşdır. Öğrenciye tarihçi becerilerini kazandırmayı amaçlayan çağdaş tarih ve sosyal bilgiler öğretimi, sözlü tarih gibi tarihyazımına özgü yöntemlerin derslerde kullanımını öngörür. Fakat bu yöntemlerin Türkiye'nin pedagojik koşullarında uygulanabilmesi ayrı bir sorun teşkil etmektedir. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin sözlü tarih yönteminin sosyal bilgiler derslerinde uygulanabilirliğine dair görüşlerinin incelendiği bu çalışmada, nitel araştırma desenlerinden olgubilim (fenomenoloji) kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, Kırşehir'de görev yapan 28 sosyal bilgiler öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak 4 farklı sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde ise içerik analizi kullanılmıştır. Araştırma sonuçları bir bütün olarak değerlendirildiğinde; sosyal bilgiler öğretmenlerinin sözlü tarih yöntemine olumlu baktıkları, öğrenciler için faydalı olacağını düşündükleri ancak bilgi eksikliği, sınav sistemine uygun olmaması gibi çeşitli sebeplerle sözlü tarih uygulamalarını tam ve yeterli yap(a)madıklarını belirtmişlerdir.

TÜRK TARİH KONGRELERİNDE TARİH EĞİTİMİ(1932-2018)

Tercan YILDIRIM

Ayşe PAKSOY

Ümmügülsüm TORUN

Ayşe ÇABUK

Ulus devletler devamlılıklarını ve meşruiyetlerini sağlamak için tarihe her zaman ihtiyaç duymuşlardır.Bu durum Türkiye özelinde düşünüldüğünde özellikle 1930lu yıllardan itibaren tarihe duyulan ihtiyaç resmi tarih anlayışının kurumsal temellere kavuşmasına sebep olmuştur.O dönemde kurulan Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi(DTFC) ve Türk Tarih Kurumu (TTK) resmi tarih anlayışının ve dolayısıyla Türk Tarih Tezinin oluşmasına önemli katkıları olmuştur.Bu dönemdeki resmi tarih anlayışının temelini Türk Tarih Tezi oluşturmaktadır.Türk Tarih Tezini yaygınlaştırmak için toplanan 1.Türk Tarih Kongresi cumhuriyet boyunca devam etmiştir.1932-2018 yılları arasında 18 Türk Tarih Kongresi toplanmış olup Türkiye'deki resmi tarih söyleminin temel çerçevesi oluşturulmuştur.Bu kongrelerin resmi tarih söylemini kalıcı hale getirmede kayda değer rolü olduğu görülür. Bu bağlamda çalışmanın amacı geçmişten günümüze toplanan Türk Tarih Kongrelerinde tarih eğitimi ile ilgilendiren konularının ne şekilde ele alındığını tespit etmektir.Bu maksatla çalışmada doküman incelemesi yöntemi kullanılmış ve elde edilen veriler içerik analizine tabii tutulmuştur.Araştırmanın sonucunda geçmişten günümüze Türk Tarih Kongrelerinde tarih eğitimi konularının -ilk iki kongre hariç-merkezi bir yer bulamadığı görülmektedir.

HISTORY EDUCATION IN TURKISH HISTORY CONGRESSES

Nation-states have always needed history to ensure their continuity and legitimacy. In this case Turkey dates from the 1930s, especially since the official date of conception when considering the need for a special reunion led to the institutional basis. The Faculty of Language, History and Geography (DTFC) and the Turkish Historical Society (TTK), established at that time, have made significant contributions to the formation of the official understanding of history and thus the Turkish History Thesis. The Turkish History Thesis forms the basis of the official history in this period. The 1st Turkish History Congress, which convened to spread the Turkish History Thesis, continued throughout the republic. Between the years 1932-2018 18 Turkish History Congress is collected basic framework of the official discourse in Turkey has created history. These congresses have a significant role in making the official discourse of history permanent. In this context, the aim of the study is to determine how the subjects of history education are handled in the Turkish History Congresses gathered from past to present. For this purpose, document analysis method was used in the study and the data obtained were subjected to content analysis. As a result of the research, it can be seen that the subjects of history education in Turkish History Congresses from past to present - except the first two congresses - could not find a central place.

OSMANLI TARİH ARAŞTIRMALARINDA MÜNŞEAT MECMUALARI VE BİR MÜNŞEAT MECMUASI ÖRNEĞİ

Sevda YILDIZ

Münşeat mecmuaları, Osmanlı tarih araştırmaları için büyük ölçüde kaynak malzemesi ihtiva etmektedir. Bu önemli kaynaklar, muhtevası ve tertib tarzı bakımından üç başlıkta incelenmiştir. Hem şiir hem nesir alanında üstad olan Âlî, Gani-zâde Nadirî, Osman-zâde Ta'ib gibi zatların tertib ettiği veya büyük nasirlerin eserlerinden başkası tarafından seçilerek tanzim olunan münşeatlar, siyasî ve idarî mektupları toplayan münşeat mecmuaları ve resmî belgelerin değişik şekilleri yanında kâtiplerin bilmesi lüzumlu pek çeşitli bilgiye ve mevzûat hükümlerine yer veren mecmualardır. Elimizdeki münşeat mecmuası telhis, takrir ve buyuruldu suretlerinden oluşmaktadır. Mecmuanın müellifi ve kaleme alındığı tarih tespit edilememektedir. Eserin tertip tarzından, müellifin, artık XVIII. asırda devlet idaresinde Divân-ı Hümâyûn'un yerini almış olan Paşakapısı'ndan çıkan belli başlı belge türlerini bir araya getirmeye çalıştığı müşahede edilmektedir. Mecmuadaki telhislerin bazıları Râgıp Paşa'ya aitken, diğer telhis, takrir ve buyurulduların önemli bir kısmının kime ait olduğu tespit edilememektedir. Mecmua, dönemin önemli devletlerarası hadiselerine dair belge suretlerini barındırdığı gibi sarayın gündelik hayatı ile ilgili dinî ve resmî merasimlere dair belge suretlerine de yer vermiştir. Top dökümü, donanmanın denize uğurlanması, denize kalyon indirilmesi, sandalı hümâyûn yapımı, kandiller, Ramazan ve Kurban bayramları merâsimleri; padişahın hastalıktan kurutulması tebrikleri vs. dair belge suretleri de yine mecmuada yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı İmparatorluğu, Münşeat Mecmuası, Telhis, Takrir, Buyuruldu

MÜNŞEAT MAGAZINES IN THE OTTOMAN HISTORY STUDIES AND AN EXAMPLE OF A MÜNŞEAT MAGAZINE

Münşeat magazines include a great deal of sources for the Ottoman History Studies. These sources have been examined under three parts in terms of their contents and styles: magazines which have been designed by others through selection among the great nasirs or which have been designed by such figures as Âlî, Gani-zâde Nadirî, and Osman-zâde Ta'ib who were masters of both poetry and prose, magazines that include political and administrative letters, and magazines which include information and legislations as well as official documents that must be known by clerks. The present münşeat magazine consists of telhis, takrir and buyuruldu samples. When it was written and by who weren't possible to determine exactly. However, it can be inferred from the style of the magazine that the author must have sought to bring some certain documents from the Paşakapısı, which was a substitute for Divân-ı Humâyûn in the government system in the eighteenth century. Some of the telhises were designed by Râgıp Pasha, but it couldn't be determined who designed most of the other telhises, takrirs and buyurldus. The magazine includes information on a collection of the samples from documents on the international affairs in those times as well as documents on the religious and official ceremonies related to the daily life of the Ottoman Palace. Moreover, the magazine includes the samples of the documents on preparing cannon balls, sending the navy to the duty, launcing galleons, building imperial boats, blessed nights and Sacrifice Feast Ceremonies, and congratulations for the healing of the Sultan.

Keywords: Ottoman Empire, Münşeat Magazine, Telhises, Takrirs, Buyurldus

YEREL TARİHİN KAYNAKLARINA BİR KATKI: ERZURUM FRANSIY KONSOLOSLUK ARŞİVLERİ ÖRNEĞİ

Doç. Dr. Özgür YILMAZ

Samsun Üniversitesi-İktisadi, İdari ve sosyal Bilimler Fakültesi Tarih Bölümü

Osmanlı sosyo-ekonomik tarihi çalışmalarının daha fazla önem kazandığı bu dönemde bu çalışmaların yoğunlaştığı alanlardan bir olarak yerel tarih çalışmalarına yönelik ilgi de artmaktadır. Bu alanda ülkemizde yapılan çalışmaların büyük oranda yerli arşiv malzemesi olan tahrirler, şer'iyeye sicilleri, temettuat defterleri ve salnameler gibi sayımları gibi kaynaklar üzerinden hazırlandığı görülebilir. Son zamanlarda yerli ve yabancı seyahatname literatürünün de dahil olduğu bu kaynakların dışında hazırlanmaları, içerikleri, sahip oldukları kaynak değeri ve süreklilikleri açısından konsolosluk raporlarının ayrı bir önem taşımaktadır. Konsolosluk kurumunun tarihsel gelişimi sürecinde Osmanlı coğrafyasının önemi dikkate alındığında bu kaynakların Osmanlı yerel tarihi açısından oldukça erken dönemlerden itibaren ne derece kıymetli kaynaklar olduğu görülebilir. Özellikle Osmanlı-Avrupa siyasi, sosyal ve ekonomik ilişkilerinin en canlı olduğu 19. yüzyılda Osmanlı ülkesinde gittikçe genişleyen konsolosluk ağı konsolosluk mahalleri açısından oldukça zengin kaynakların da ortaya çıkmasına vesile oldu.

Temelde iktisadi bir müessese olarak ortaya çıkan konsoloslukların bırakmış olduğu evraklar tarihçiler tarafından daha çok iktisadi açıdan dikkate alınıp kaynak olarak kullanılsa da, konsolosların misyonlarındaki değişim dikkate alındığında hazırlamış oldukları raporların da her açıdan kaynak değeri taşıdığı anlaşılabilir. Önceleri ticari bir temsilci olan konsolos zamanla ülkesinin siyasi ve askeri çıkarlarının takipçisi haline geldiği için önemli gördüğü her konuyu kaydetmek ve makamlarına bildirme ihtiyacı hissetmiştir. Bu genişleyen misyon konsolosların raporlarına da yansımıştır. Bunun yanında bir konsolos adeta bir gazeteci gibi görev mahallinde vuku bulan her türlü gelişmeyi de rapor etmeyi ihmal etmemiştir. Diğer bir ifade ile yerli kaynaklarda bulamadığımız önemli ayrıntıları da yansıtırlar. Bu bakımdan günümüz araştırmacısının her konu ile ilgili olarak bu kaynaklarda bulacağı pek çok bilgi vardır. Bu çalışma Fransız Dışişleri Bakanlığı Arşivleri'nde Bakanlığının (*Archives du ministère des Affaires étrangères*) Paris ve Nantes'daki arşiv merkezlerindeki fonlarda yer alan Erzurum ile ilgili yazışmaların tanıtılmasına ve bu kaynakların Erzurum yerel tarihi açısından yapılacak araştırmalar için önemine değinmeyi amaçlamaktadır.

Anahtar kelimeler: Yerel Tarih, Konsolos raporları, Erzurum, Fransız Arşivleri

A CONTRIBUTION TO THE SOURCES OF LOCAL HISTORY: THE CASE OF ERZURUM FRENCH CONSULAR ARCHIVES

Assoc. Prof. Dr. Özgür YILMAZ

Samsun University, Faculty of Economics, Administrative and Social Sciences,
Department of History

In this period Ottoman socio-economic history studies gained more importance, As a part of these research area, interest in local history research is also increasing. It can be seen that the studies carried out in our country in this field have been prepared mainly from Ottoman archival material such as sharia court registers, temettuat registers and annals (salnames). Recently, apart from native and foreign travel literature, consular reports have a special importance in terms of their preparation, content, resource value. Considering the importance of Ottoman geography in the historical development process of the consulate institution, it can be seen how valuable these sources are from the very early periods in terms of Ottoman local history. Especially in the 19th century, when the Ottoman-European political, social and economic relations were the most vivid, the consular network, which was gradually expanding in the Ottoman country, was instrumental in the emergence of rich resources in terms of consular residences.

The documents left by the consulates, which emerged as an economic institution, were taken into account by the historians and used as sources. However, considering the changes in the missions of the consulates, it can be understood that the reports they prepared have resource value in every aspect. Formerly a commercial representative, the consul felt the need to record and report to the authorities any matter he deemed important, as he gradually became a follower of his country's political and military interests. This expanded mission was reflected in the reports of the consulates. In addition to this, a consul did not neglect to report any developments that took place in his consular area like a journalist. In other words, they reflect important details that we cannot find in domestic sources. In this respect, there is a lot of information that today's researcher will find in these sources about each subject. This study aims to introduce the correspondence of French Consulate of Erzurum in the archives of the Ministry of Foreign Affairs in Paris and Nantes; and to show the importance of these resources for the researches in the local history of Erzurum.

Key words: Local History, Consul reports, Erzurum, French Archives.

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ TÜRK VE DÜNYA TARİHİNİN ÖNEMLİ OLAYLARI İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Aysun Aynur Yılmaz

Bu araştırmada Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının Türk ve Dünya tarihinin önemli olaylara ilişkin görüşlerini ortaya koymak amaçlanmıştır.

Çalışma kapsamında, (2018-2019 öğretim yılı) Necmettin Erbakan Üniversitesi- Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi- Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim dalından 152 (I.sınıf 69 ve IV.sınıf 83) öğrenciye uygulanmıştır.

Bu çalışmada nitel yöntem kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak; Trablusgarp Savaşı, Balkan Savaşları, I. Dünya Savaşı, İstiklal Harbi, II. Dünya Savaşı, Kıbrıs Sorunu ile ilgili konu başlıklarına uygun açık uçlu sorulardan oluşan form kullanılmıştır. Bulgular içerik analizi yapılarak tespit edilecektir.

(Veri analizi çalışmaları devam etmektedir).

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler Öğretimi, Türk Tarihi, Dünya Tarihi

THE STUDY OF THE VIEWS OF OF THE SOCIAL SCIENCES TEACHER CANDİDATES ON THE IMPORTANT EVENTS OF THE TURKİSH AND THE WORLD HİSTORY

Aysun Aynur Yılmaz

The aim of this research is to put forward the views of social sciences teachers on the important events of the Turkish and the world history.

Within the scope of the study a survey was conducted among 152 students (69 1st grade and 83 4th grade students) Necmettin Erbakan University, Ahmet Keleşoğlu Education Faculty, Department of Social Sciences Teaching.

Quantitive method was used in this study. As means of data collecting, a form consisting open-ended questions on Tripoli War, Balkan Wars, 1st World War, the Turkish War of Independence, 2nd World War, the Cyprus Dispute was used. Findings will be studied by using content analysis. (Data analysis is still continuoging)

Key Words: Social Sciences Teaching, Turkish History, World History

HALK EĞİTİMİ YÖNTEMLERİ KAPSAMINDA BOLU HALKEVİNİN OKUMA YAZMA FAALİYETLERİ

(1932-1950)

Duygu YILMAZ⁵⁴

1928'in Kasım ayında Harf İnkılabının gerçekleşmesiyle birlikte başlayan okuma yazma seferberliği, Türk halkına okuryazarlık kazandırılmasında önemli rol oynamıştır. Seferberliğin vasıtaları arasında Millet Mektepleri ve Halkevleri bulunmakla beraber 1932 yılında halkın toplumsal yönden gelişimine katkı sağlamak amacıyla kurulan halkevleri, bu yöndeki çalışmalara hız kazandırarak Cumhuriyet Dönemi eğitim ağının kurulup genişlemesinde aktif rol oynamıştır. Bu bağlamda eğitim ve öğretim alanındaki değişim Bolu'da da kendini göstermiş, halkevlerinin başlattığı okuma yazma seferberliği halka okuryazarlık kazandırmakla birlikte sosyal açıdan da önemli imkânlar sunmuştur. Halkevleri bünyesinde Halk Dershaneleri ve Kurslar Şubesi halkın kültür ve eğitim seviyesini yükseltmek görev ve sorumluluğunu üstlenmiştir.

“Halk Eğitimi Yöntemleri Kapsamında Bolu Halkevinin Okuma Yazma Faaliyetleri” başlıklı bu çalışma, arşivlerden konuyla ilgili olarak elde edilen belgeler ışığında halkodalarının okuma yazma kursları çerçevesinde şekillenecek olup, genel olarak kırsal kesime hitap eden bu kurslar sayesinde birçok vatandaşın okuma yazma öğrenmesine dikkat çekilecektir. Yine arşivden temin edilen resmi yazışmalar doğrultusunda halkevleri veya halk dershanelerinde eğitmen olarak görev alan kişilere ayrılan bütçe ile çalışmanın niceliksel olarak desteklenmesi sağlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Bolu, Eğitim, Halkevleri, Okuma Yazma Seferberliği.

⁵⁴Araştırma Görevlisi, Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi, Sosyal Bilimler Bölüm Başkanlığı, dylmaz090@gmail.com

LITERACY ACTIVITIES IN PEOPLE HOUSE OF BOLU WITHIN THE SCOPE OF PUBLIC EDUCATION METHODS

(1932-1950)

Duygu YILMAZ⁵⁵

The literacy campaign, which began in November 1928 with the realization of the Letter Revolution, played an important role in bringing literacy to the Turkish people. Among the means of mobilization were the National Schools and People's Houses, but in 1932 the people's houses, which were established to contribute to the social development of the public, played an active role in the establishment and expansion of the Republican education network by accelerating the efforts in this direction. In this context, the change in the field of education and training has shown itself in Bolu, and the literacy mobilization initiated by the people's houses has brought literacy to the public as well as important social opportunities. In people's houses, Public Courses and Courses Branch has undertaken the duty and responsibility to raise the level of culture and education of the people.

This study titled "Literacy Activities in Bolu of People Houses within the Scope of Public Education Methods", will be shaped within the framework of reading and writing courses of the folklore in the light of the documents obtained from the archives, and many citizens will be drawn attention to literacy learning thanks to these courses which address the rural areas in general. Again, in line with the official correspondence obtained from the archive, the budget allocated to the people who work as trainers in people's houses or community courses will be supported quantitatively.

Keywords : Bolu, Education, People's Houses, Literacy Mobilization

⁵⁵Research Assistant, Gendarmerie and Coast Guard, Department of Social Sciences, dylmaz090@gmail.com

TÜRKÇÜLÜK HAREKÂTININ İDEOLOQU-TÜRK AYDIN: DOĞU VE BATI DÜŞÜNCE SİSTEMLERİNİN KAVŞAĞINDA. AHMET AĞAOĞLU.

Aytekın YUSİFLİ

Bakü Devlet Üniversitesi , yusifliaytekin@gmail.com

Bildirimizde Azerbaycan türklerinin milliyetçilik ve türkçülük düşüncesinin yeşertilmesinde önemli bir yere sahip olan, çalışmalarında kullandığı farklı bakış açısı ile siyasetçiliğin yanı sıra profesyonel gazetecilik, akademisyenlik gibi alanlarda da faaliyet gösteren türkçülük harekâtının ideoloqu Ahmet Ağaoğlunun görüşleri, makaleleri konu edilecektir. Türk tarihçiliğine fikirleri ile lider olmuş, Azerbaycan halkının düşünce ve siyasi fikir tarihinde önemli rol oynayan düşünürlerden olan Ağaoğlunun ismi islamçılık, türkçülük, milliyetçilik ve bağımsızlık tarihimize altın harflerle yazılmış bir şahsiyettir. Makalede Ağaoğlu ümmetçilikten milliyetçiliğe geçidi formalastıran bir düşünür gibi, mevcut kuruluşa karşı radikal programlarla karşı gelen politik lider gibi, Doğu halklarının özgürlüğü için yorulmak bilmeyen mücadeleci gibi ve demokratik fikirlerin destekçisi olarak araştırılmıştır. Ümumtürk tarihi ve çağdaş hayatı hakkında bir sıra konseptual makaleler yazmış Ağaoğlu tarafından dile getirilen yeni fikirler Türk tarihine yeni ufuklar açması bakımından son derece önemlidir. Kendi ibaresi ile desek, hayatı boyunca yazmış olduğu makaleler hepsi bir araya toplansa Baküden İstanbula kadar geniş bir yol yaranır. Ahmet Ağaoğlu makalelerinde milli kurtuluşa giden yolun toplumun kültür ve eğitim inkişafından geçtiğini bildirirdi. Hayatının sonuna kadar türkçülüğe, türk milletine ve devrimler konusunda danışmanlık yaptığı Atatürkün ideolojisine hizmet etmiştir.

Anahtar kelimeler: Türkçülük, Türk tarihi, milliyetçilik, Kurtuluş mücadelesi

tarix

THE IDEOLOGUE OF THE TURKISM MOVEMENT-EDUCATOR: AT THE CROSSROADS OF EASTERN AND WESTERN THINKING SYSTEMS. AHMET AGHAOGLU.

This paper discusses, the opinions and articles of the ideologist of the Turkish folk movement, Ahmet Aghaoghlu, who had distinct perspective used in his works and was active in fields such as professional journalism, academics as well as politics, and who has an important place in the development of nationalism and Turkism thought of Azerbaijani Turks.

Aghaoglu, who has been a leader in the Turkish historiography with his ideas, who played an important role in the political history and thought of the Azerbaijani people, is a personality whose name is written in golden letters in our history of Islamism, Turkism, Nationalism and Independence. In this article, Aghaoghlu was investigated as a thinker who formalized the transition from pan-islamism to nationalism, as a political leader who opposed radical programs against the current establishment, as a tireless struggler for the freedom of the Eastern peoples and as a supporter of democratic ideas. The new ideas expressed by Aghaoghlu, who has written a series of conceptual articles about his contemporary life and the history of Turks, are extremely important in terms of opening up new horizons for Turkish history. Expressed in his own words, the articles that he wrote throughout his life if brought together would make a broad line from Baku to Istanbul. In his articles, Ahmet Aghaoghlu stated that the path to national liberation was through the development of society's culture and education. Till the end of his life, he served for Turkism, the Turkish nation, and the ideology of Ataturk, of which he was a consultant.

Keywords: Turkism, Turkish history, nationalism, National liberation, history

KAZAKİSTAN'IN TARİH DERSİ KİTAPLARINDA TÜRK TARİHİ

Doç. Dr. Elmira ZULPIHAROVA

Sovyet döneminde Kazakistan ders kitapları komünist ideolojiye uygun olarak tarihi yorumlamakta, Türk tarihi konuları da bu bakış açısı ile açıklanmakta idi. Marksist tarih şemasına göre izah edilen Türk tarihinin eski devirleri feodal dönem olarak adlandırılmakta idi. Rus tarihçilerinin yorumlarının tesiri ders kitaplarında da görülmekte idi. Bunun bir sonucu da Türk tarihine gereği gibi yer verilememesi olmuştur. Selçuklu ve Osmanlı tarihleri gibi konular öğrencilere okutulmamakta idi. Osmanlı Devleti'nden sadece Rusya ile olan ilişkileri sebebiyle kısaca bahsedilmekte ve olaylar Rus bakış açısı ile yorumlanmakta idi.

Bağımsızlık sonrasında ders kitaplarında yavaş yavaş bir değişme görülmektedir. Bunun ilk göstergesi olarak Kazak tarihi daha önce ele alınamayan konuları ile ve yeni bir bakış açısı ile daha geniş olarak yazılmıştır. Sovyet döneminde adı anılmayan Mustafa Çokay gibi millî kahramanlar ders kitaplarına girmiştir. Aynı zamanda Türk tarihinin çeşitli dönemleri millî bir bakış açısıyla ders kitaplarında yer almaya başlamıştır. Türk tarihi Hunlardan itibaren kurulan çeşitli devletler ve onların kültürü ile ders kitaplarında gereği gibi açıklanmaktadır.

Bildirimizde Sovyet dönemi ve bağımsızlık dönemi tarih dersi kitapları karşılaştırılarak yeni dönemin Türk tarihine bakış açısı ortaya konacaktır.

TURKISH HISTORY IN KAZAKHSTAN'S HISTORY COURSE BOOKS

During the Soviet period, as the History was interpreted with respect to communist ideology, the topics within Turkish history were also treated similarly. The previous periods of Turkish history, which were explained according to the Marxist history scheme, were called Feudal Period. The influence of Russian historians' interpretations was also seen at the textbooks. One consequence of this was the inability to include Turkish history rightfully. Subjects such as Seljuk and Ottoman histories were not taught to the students. The Ottoman Empire was briefly mentioned only because of its relations with Russia; and the events were interpreted from the Russian perspective.

We see a gradual change in the textbooks after the independence. As the first indicator of this, Kazakh history was written in a broader view with a new perspective and included the subjects that could not be addressed before. National heroes like Mustafa Çokay, whose name was not mentioned in the Soviet period, can be seen in the textbooks. At the same time, various periods of Turkish history began to take place in textbooks from a national perspective. Turkish history has been explained with various Hun states and their culture.

In this -our- paper, the textbooks of history of the Soviet and independent Kazakh periods will be compared to show the perspective of new era's to Turkish history.

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi ve Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı İşbirliği ile,
Joint Symposium by Bolu Abant İzzet Baysal University and The Presidency of Atatürk Research Center

